ORTODOXIA ŞI ARTELE MARŢIALE (MAI ALES LA ROMÂNI)

Pr. Dr. Mihai-Andrei Aldea

Această carte se tipăreşte cu binecuvântarea Preasfinţitului Părinte
† Ambrozie
al Episcopiei Giurgiului

Editura Episcopiei

Giurgiului 2014

ISBN 978-606-93501-7-1

CUPRINS

PREFAŢĂ

Viața duhovnicească este, după învățătura Bisericii Ortodoxe, o permanentă mișcare pe verticală, o colaborare cu Sfinții și Îngerii lui Dumnezeu, dar și o luptă cu demonii și cu patimile pe care ei le seamănă în și între oameni. Nu există interval de timp în care omul și comunitatea creștină să nu gliseze, ca pe niște valuri, în experiențele unirii cu Dumnezeu, ale testării (dovedirii) credinței întru El prin mărturisire mistică și publică totodată, adică atât în fața îngerilor, cât și a oamenilor. Rugăciunea și milostenia, ca lucrări și atitudini euharistice și doxologice izvorâte din credință, sunt mărturiile pe care fiecare dintre noi avem obligația să le împlinim în viața noastră, nu ca acte de bravură lăudăroasă, ci ca gesturi firești, izvorâte din iubire smerită, jertfelnică, mulțumitoare și slujitoare a comunității (familiale, locale și naționale) în care trăim.

Pe de o parte avem datoria recunoștinței și a pomenirii veșnice față de părinții și înaintașii noștri în viață și în credință, păstrând tezaurul spiritual, cultural și material moștenit de la ei. Pe de altă parte, avem și obligația interiorizării, a îmbogățirii și a

transmiterii lui urmașilor noștri, așa încât și ei să meargă împreună cu noi pe aceeași cale a credinței mântuitoare, a cunoașterii Dumnezeului Celui Viu și a dobândirii vieții Lui veșnice. De-am ști noi, măcar o frântură, la ce bucurii și plinătăți de trăire ne cheamă Dumnezeu, apăi cu adevărat ne-am strădui cu mai multă râvnă să apărăm și să promovăm acest tezaur al Ortodoxiei în întreaga noastră viață interioară și exterioară! Iar a-ți

da viața apărând nemurirea ta și a urmașilor tăi este o mare dovadă de credință și nădejde în dobândirea împreună cu ei a bunătăților inefabile ale vieții veșnice dumnezeiești. Căci, într-adevăr, „cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (1 Cor. 2, 9)

Creștinul ortodox, român sau de oricare alt neam, este sau trebuie să devină și un om de o mare noblețe sufletească, un înțelept luminat de Duhul Sfânt care veghează neîncetat asupra vieții sale și a celor din jurul său. Liturghia și filantropia, mistica și misiunea trebuie împletite într-o sinteză roditoare unitară, personală și socială totodată, cu dreaptă socoteală, cu cumpătare, dar și cu fermitate. Luarea aminte la sine, dar și la problemele comunității, straja neîncetată la ispitele și invaziile patimilor (prin demoni sau prin oameni), face dovada angajării lui responsabile în viața duhovnicească personală, eclezială și națională. Nimeni nu se mântuiește singur, ci în continuitate și comunitate cu ceilalți credincioși din neamul și din jurul lui.

De aceea apărarea, mărturisirea și promovarea credinței creștin-ortodoxe (ca și cale mântuitoare unică întru și spre Dumnezeu cel Viu) este dovada

unei trăiri duhovnicești înalte, unde iubirea de Dumnezeu și de semeni merge adesea până la jertfa de sine. Sfinții Martiri și Mărturisitori dintre înaintașii noștri sunt eroii adevărați și modelele autentice ale credinței, pentru care mărturisește Însuși Mântuitorul Hristos înaintea Tatălui în veșnicie. Dar lupta și jertfa lor pentru noi și pentru a noastră mântuire este și o chemare puternică adresată nouă. Ei sunt „preoți ai

deșteptării noastre” din plutirea mioritică autosuficientă, din beția resemnată și tâmpă în care zacem adesea confundând pacea lui Dumnezeu și trezvia lucrătoare cu pasivitatea inerțială a așteptării ca altcineva să ne facă ordine în viață, în casă și în societate. Din nefericire, datorită acestei atitudini pasive și permisive, total necreștine, (pe de o parte preluată parțial de la unii înaintași, dar, pe de altă parte, tot parțial, indusă și cultivată de cei ce ne-au condus și ne conduc încă destinele neamului de la fanari(h)oți încoace,) tezaurul spiritual și material al neamului nostru românesc a fost blamat și jefuit continuu. Prea ne-am lăsat ușa deschisă tuturor viclenilor și răuvoitorilor mieroși... De parcă nu am auzi cuvântul Domnului Hristos: „de-ar şti stăpânul casei la ce strajă din noapte vine furul, ar priveghea şi n-ar lăsa să i se spargă casa” (Matei 24, 43), sau „de ar şti stăpânul casei în care ceas vine furul, ar veghea şi n-ar lăsa să i se spargă casa.” (Luca 12, 39). Iar apărarea eficientă a casei, a valorilor personale, familiale și naționale în fața dezbinătorilor nu se face haotic sau la voia întâmplării, ci sistematic, strategic[1].

Părintele Mihai-Andrei Aldea reușește în cartea de față, *Ortodoxia și*

artele marțiale, să ne provoace. El ne arată că artele marțiale (deloc reduse la acrobațiile adesea violente promovate prin filme de acțiune orientale și occidentale) nu sunt inutile nici unui om și nici unui popor. El stârnește interesul cititorilor și-i îndeamnă la o cercetare mai adâncă a atitudinii demne a creștinilor ortodocși și a

[1] Doar în caz de apărare, după ce toate metodele de negociere pașnică au fost epuizate, este îngăduită lupta cu scopul opririi și imobilizării atacatorului.

comunității lor în fața atacurilor văzute și nevăzute la adresa credinței, a sănătății, a vieții și a viitorului lor. Cartea este scrisă accesibil, fără prețiozități lingvistice, îmbinând ușurința exprimării cu acribia academică. Eu am citit-o pe nerăsuflate și, fără să folosesc cuvinte exagerate, afirm că e singura mărturie satisfăcătoare din domeniul apologeticii ortodoxe românești. De aceea o și recomand tuturor spre lecturare atentă și meditare.

Cartea nu este un studiu exhaustiv și conceptual, istoric și filozofic, analitic și comparativ[2], al diferitelor ideologii și atitudini (departajate spațio- temporal și cultural) referitoare la strategia războiului, ci mai degrabă o cateheză, o cateheză îndrăzneață chiar, menită să ne trezească din visarea pietistă, fatalistă și nerealistă (dar tipic românească) pornită de la ideea greșită că Dumnezeu ar trebui să-ți dea mereu, chiar dacă tu nu-ți deschizi traista.

Dar cartea oferă și explicații teoretice (biblice, patristice, istorice, filologice și științifice)[3], precum și unele exemple (ce pot fi preluate ca sfaturi) practice, pe care bine ar fi să ni le însușim nu atât pentru igiena, sănătatea și mobilitatea trupului (care, oricum, trebuie întreținut (nu idolatrizat!) ca templu al Duhului Sfânt și unealtă a sufletului), ci

pentru a ne conștientiza și împropria lăuntric demnitatea și valorile infinite ale credinței ortodoxe și uriașul tezaur spiritual, cultural și material pe care ni l-au lăsat strămoșii noștri,

[2] Deși cercetarea amănunțită a autorului se observă în prezentarea foarte precisă, documentată și serioasă.

[3] Bibliografia cuprinzătoare consultată dă mărturie de acest lucru.

apărându-l de multe feluri de atacatori văzuți și nevăzuți.

Cert este că de-a lungul unei istorii zbuciumate, cu sute de invazii și războaie, dar și din cauza vanității și dezbinărilor dregătorilor, românii au ajuns (cum spunea secretarul domnesc Anton Maria del Chiaro la anii 1700, dar e valabilă afirmația lui și acum) nu doar „să fie lipsiţi de curajul şi vrednicia ca să ţie piept oricărei naţiuni războinice, dar asupririle şi dările necontenite ce plătesc de câteva ori pe an, într- atât i-a deprimat, că din vechea faimă romană nu le-a rămas decât numele.”[4] Pe de altă parte, tot el recunoștea că românii „sunt foarte meşteri în oricare meserie. Sunt sprinteni la călărie, ageri în mânuirea săbiei şi arcaşi dibaci. Dacă ar fi instruiţi în ştiinţa militară, ar face mari progrese.”[5]. Deci, lipsa pregătirii militare ne-a costat mereu pe noi, românii, iar astăzi acest lucru este și mai vizibil odată cu implementarea oficială a politicii imbecilizării generale și a anulării conștiinței naționale prin robia față de organizațiile, corporațiile și puterile financiare străine. Să nu fim naivi! Această politică de colonizare economică, culturală și chiar teritorială, cumulată cu propaganda anticreștină fățișă, are ca efect otrăvirea mentalității creștinului român care, supus unui proces

național (nu doar local, într-un lagăr, cum făceau comuniștii) de

[4] Anton Maria del Chiaro, *Revoluțiile Valahiei*, Ediție îngrijită de Arhimandrit Mihail Stanciu şi Academician Dr. Gabriel Ştrempel, Editura Basilica, București, 2012, p. 38. Despre Vlad Țepeș există în această carte mărturia străinilor că era un „om curajos şi foarte iscusit în ştiinţa militară [care] îşi apăra ţara vitejeşte” (p. 78).

[5] Idem, p. 51.

reeducare forțată (prin dezinformare și dezbinare), nu mai știe cum și unde să să-și apere valorile, familia, neamul și viitorul. De aceea trebuie să fim treji și să ne apărăm, desigur, nu cu metodele lui Baraba, ci cu
„armele lui Dumnezeu” (Efeseni 6, 11-17), dar cu demnitate și fermitate. Nădejdea noastră rămâne la Dumnezeu, desigur, dar trebuie să fim și pregătiți a traversa fără multe vătămări încercările actuale ale credinței și ale țării.

În concluzie, cartea *Ortodoxia și artele marțiale* a Părintelui Mihai-Andrei Aldea reprezintă un început într-un domeniu al apologeticii ortodoxe încă neexplorat, dar cu importante profunzimi înțelegătoare ce trebuie descoperite, cercetate și valorificate spre întărirea credinței și a Bisericii lui Hristos în care trăim ca neam binecuvântat de Dumnezeu prin strămoșii noștri și mărturisitorii Lui de aproape 2000 de ani.

Arhim. Mihail Stanciu
(Mănăstirea Antim
19 octombrie 2013)

Va trebui să creăm mici fortăreţe, mici cetăţi de supravieţuire, la sate, acolo unde mai sunt oameni care pricep şi îşi amintesc Rânduiala, unde să avem pământul nostru, şcoala noastră – în care să ne creştem copiii în duhul acesta ortodox, să avem spitalele şi moaşele noastre.

Arhim. Iustin Pârvu

Creştinismul, băiete, nu-i totuna cu prostia.
Monahul Nicolae Steindhart

Cred în sfinţi, dar şi-n
voinici, Cred în flori şi-
n cremeni, Căci tăcuţii
mucenici
Cu haiducii-s gemeni.
Radu Gyr

Numai atunci un popor îşi reneagă istoria, dacă acceptă să piară.
Georges-André Chevallaz

mică lămurire

Mulţi cred că ştiu lucruri, pe care, de fapt, nu le înţeleg mai deloc. De aceea, ca să fii limpede în gândire şi cuvânt, ca să stai în Adevăr, este nevoie, mai ales în domenii mai sensibile, să defineşti foarte bine termenii,

împrejurările, relaţiile – tot ceea ce poate ajuta la înţelegerea şi cunoaşterea lucrurilor în profunzime şi aşa cum sunt. Acest lucru vom încerca să-l facem aici, pas cu pas. Începând, fireşte, de la cuvintele *Ortodoxie* şi *arte marţiale*.

ce este Ortodoxia?

Ortodoxia este numele sub care sunt cunoscute câteva realităţi complementare:

- Credinţa sau Învăţătura revelată și lăsată tuturor oamenilor de Mântuirorul Iisus Hristos, prin Biserica Sa, până astăzi, ca să-L cunoască pe Dumnezeu-Sfânta Treime și să dobândească viața și fericirea Lui veșnice;
- Biserica Sa văzută, cu toate bisericile locale întreolaltă;
- Creaţia specifică – teandrică[6]! – a ortodocşilor din toate timpurile, cu toate culturile, civilizaţiile, frescele, literatura şi celelalte lucruri ce o alcătuiesc;
- Poporul ortodox.

Ortodoxia, ca Biserica lui Hristos, a păzit Ortodoxia ca Învăţătura lui Hristos, spre a o putea dărui tuturor celor ce caută Adevărul, tuturor celor ce Îl caută pe Dumnezeu.

Trecând prin valurile istoriei, Biserica a fost întâmpinată de tot felul de întrebări, unele ale unei vremi, altele general-umane, altele foarte înalte, trecând uneori chiar şi de hotarele Raiului. Acolo unde a avut descoperire de la Dumnezeu, Biserica a răspuns, arătând ce i se arătase. Acolo unde ştia că nu este rostul său a da răspunsuri, a lăsat, firesc şi sănătos, ca răspunsurile să fie date de cei lăsaţi de Dumnezeu pentru aceasta[7]. Acolo unde ştia că nu se pot afla

răspunsuri, a arătat acest lucru[8].

[6] Teandria înseamnă împreună lucrarea între Dumnezeu şi om. În Ortodoxie totul este teandrie sau rătăcire.
[7] Spre deosebire de religiile zis creştine, dar de fapt abătute de la Învăţătura lui Hristos, Ortodoxia a dat mereu o mare libertate celor care au vrut să înainteze în cunoaşterea unor

Ne vom feri acum de a vorbi despre toată uriaşa bogăţie a întrebărilor şi răspunsurilor din Ortodoxie. Vom încerca numai – şi foarte pe scurt – să lămurim în lucrarea de faţă o întrebare care, mai ales în ultima jumătate de secol, a devenit, în multe părţi, deosebit de apăsată:

Cum priveşte Ortodoxia artele marţiale şi practicarea lor?

Credem că întrebarea poate să nu
uni intereseze pe
i.

De asemenea, credem că mulţi sunt siguri că au
deja răspunsul la această întrebare.

Îi rugăm însă, şi pe unii, şi pe alţii, să aibă răbdare
– o mare virtute creştină! – şi să citească până la capăt. Vor vedea abia apoi dacă tema este sau nu de însemnătate pentru Biserică şi pentru ei. Şi, de asemenea, vor putea vedea în ce măsură părerea lor este adevărată sau nu ori, cel puţin, vor putea vedea unele fapte şi argumente vrednice, oricum, de a fi cântărite cu seriozitate. Să nu uităm porunca Duhului Sfânt: ***cercetaţi toate, păstraţi ce este bun*** (I Tesaloniceni 5.21, cu varianta de traducere ***toate să le încercaţi, ţineţi ce este bine***, care are exact acelaşi înţeles). Vom încerca, faţă de mărimea subiectului, să tratăm cât mai pe scurt dar şi cât mai complet problema.

domenii la prima vedere non-teologice, ca feluritele

meşteşuguri sau ştiinţe. Ea a privit mereu priceperea în aceste domenii ca un dar de la Dumnezeu, cu singura „restricţie" – de altfel de bun-simţ – că trebuie folosite spre a face bine. Fenomene asemănătoare Inchiziţiei, regimului lui Zwingli sau Calvin în Elveţia ş.a.m.d. au fost mereu străine Ortodoxiei, ba chiar a avut, de multe ori, ea de suferit de pe urma lor.

[8] De pildă, cunoaşterea *firii* lui Dumnezeu este o zonă inaccesibilă omului, fiind atât în afara oricăror posibilităţi de observaţie cât şi în afara Revelaţiei primite.

În „câteva cuvinte” (nu chiar câteva!) care să lămurească, nădăjduim, cât mai mult lucrurile.

Şi, înainte, de toate, să vedem,

ce sunt artele marţiale?

Căci, evident, spre a putea merge (bine) mai departe, trebuie lămurită o expresie, atât de răspândită şi atât de puţin înţeleasă: ***arte marţiale***.

Chiar aşa! ***Ce sunt artele marţiale?***

Cei mai mulţi ar răspunde ceva de genul „forme de bătaie”, „stiluri de luptă” sau altceva asemănător, toate venite de undeva din răsăritul (extrem al) Asiei: kung-fu, wushu, karate etc.

Asemenea răspunsuri, foarte des întâlnite, au trei cusururi mari: sunt **subiective**, **inexacte**, **incoerente**.

Pentru o discuţie serioasă, ştiinţifică, dar mai ales teologică, ele nu pot constitui un punct de pornire – deşi pot fi o temă de discuţie ulterioară. Căci orice discuţie ştiinţifică sau teologică adevărată se întemeiază pe ***o definire cât mai riguroasă a termenilor folosiţi***.

În cazul de faţă, cum *artele marţiale* sunt subiectul fundamental al discuţiei, fără o definire coerentă, exactă şi obiectivă a lor, o discuţie **serioasă**, **ştiinţifică**, **teologică**,

este cu neputinţă.

Vom apela, prin urmare, la câteva definiţii de dicţionar, şi în primul rând ale unor dicţionare girate academic.

Astfel în DEX[9] prin *marţial* se înţelege, în afară de
„solemn şi grav; impunător” – ceea ce e evident în afara subiectului nostru – şi „ostăşesc, militar; de război”.

Deci, *artele marţiale* ar fi *artele ostăşeşti* sau *artele militare* sau *artele de război*. Ceea ce, de altfel, este foarte adevărat!

Dar cum se poate, oare, lega de cuvinte precum
„ostăşesc”, „militar” sau „de război” cuvântul „arte”? Ce relaţie poate fi între asemenea termeni?

Ei bine, DEX-ul ne poate ajuta şi în această privinţă!

Cuvântul de origine latină ***artă*** (din lat. *ars*, *artis*) înseamnă două lucruri, înrudite, însă departe de a fi identice.

Pe de-o parte, prin *artă* se înţelege acea „activitate a omului care are drept scop producerea unor valori estetice ...” ş.a.m.d.. Aici intră broderia, pictura, sculptura, teatrul şi altele asemenea, ori operele („de artă”!) create prin această activitate. Înţeles care, de altfel, este mai nou, deşi este mult mai larg folosit azi decât celălalt sens, mai vechi.

Pentru că, pe de altă parte, prin ***artă*** se înţelege şi
„îndemânare deosebită într-o activitate; pricepere, măiestrie. *Îndeletncire care cere multă îndemânare şi anumite cunoştinţe*” [s.n.].

Acest al doilea sens este cel care ne lămureşte!

Şi care, de altfel, este cel mai vechi înţeles al cuvântului *ars*, *artis*.

Dacă folosim acest al doilea sens, de *îndeletnicire care cere multă îndemânare şi anumite cunoştinţe*[10],

[9] Dicţionarul Explicativ al Limbii Române; abrevierea DEX este folosită inclusiv în lucrările academice, astfel încât o vom folosi şi noi.

obţinem adevăratul înţeles al expresiei *arte marţiale* şi logica alăturării celor doi termeni aparent antagonici.

Deci, prin ***arte marţiale*** se înţeleg de fapt *artele militare* sau *artele ostăşeşti* sau *artele de război*, în sensul ***părţii celei mai înalte a ştiinţei militare ce studiază teoria şi practica pregătirii şi ducerii acţiunilor de luptă şi a războiului***.

Aceasta este, de fapt, şi definiţia pe care o dă MDE[11] *artei militare*. Termen care este doar forma singulară şi „apdatată"[12] a *artelor marţiale*.

Doar că o studiere mai atentă a MDE ne ajută să observăm felul în care *subiectivismul*, iar în acest caz subiectivismul *politic* influenţează definirea termenilor. Nu este vorba de un aspect secundar căci, după cum vom arăta, influenţa subiectivismului politic comunist din anii (19)50- 70 a lucrat (şi lucrează) până în vremurile noastre.

În acest dicţionar amintit mai sus, MDE, avem definiţii ale *artei* şi *marţialului* foarte asemănătoare celor din DEX. Nu este un lucru uimitor, lucrările atât la MDE cât şi la DEX erau controlate în anii amintiţi de aceleaşi foruri. Totuşi, în MDE avem şi expresia *artă militară* – la termenul *artă* – expresie ce lipseşte din DEX. Prezenţa acestui termen devine cu atât mai interesantă cu cât la arte marţiale pe care le-am găsit în lucrare – *box, jiu-jitsu, judo,*

[10] Prin „anumite cunoştinţe” credem că autorii au vrut să desemneze acele cunoştinţe deosebite sau specifice ale unui domeniu, mai puţin accesibile sau mai puţin inteligibile pentru omul comun, nepregătit sau neînzestrat. [11] Micul Dicţionar Enciclopedic; ediţia din 1978. Apare într- o altă formă şi în DLRM, 1958 (*Ramură a ştiinţei militare care se ocupă cu metodele privitoare la ducerea operaţiunilor militare*).
[12] Formă ironică pentru „up-date” („aducere la zi”).

scrimă, tir – termenul de *arte marţiale* nu este niciodată folosit, dar nici cel de *artă/arte militară/e*. Şi nu este vorba despre vreo lipsă de cultură a realizatorilor dicţionarului!

De pildă, pentru *box* avem definiţiile

1. *Ramură sportivă în care doi parteneri luptă între ei pe ring, după anumite reguli, cu pumnii îmbrăcaţi în mânuşi speciale; pugilistică. 2. Armă albă, constând dintr-o bucată de metal cu găuri pentru degete, cu care se atacă, ţinând pumnul strâns.*

Prezenţa celei de-a doua definiţii este un prim semn al unei culturi (a autorilor) ce depăşeşte hotarele unei viziuni obligatoriu înguste, mărginite la ceea ce se poate vedea prin prisma sporturilor oficiale. Desigur, *boxul* este **şi** un sport ca cel descris în definiţie. Dar nu numai atât! De fapt, acel box din definiţa 1. a MDE este o formă târzie a *boxului englezesc*. Dar boxul englezesc nu este nici singurul, nici primul, nici ultimul tip de box. Era imposibil ca autorii MDE să nu fi ştiut de boxul grecesc şi respectiv roman, sau de cel rusesc ori franţuzesc. Totuşi, niciunul dintre acestea nu apare în acest loc.

Evident, se poate spune că aceasta este o *mică* enciclopedie, astfel încât era firesc să se lase deoparte termenii mai rari.

Totuşi, la aceeaşi pagină cu *box-ul* apar alţi doi termeni din aceeaşi familie lexicală: *boxer* şi *boxeri*. Redundant, nu? Ce rost are ca singularul şi pluralul să formeze categorii diferite? Mai ales că este o *mică* enciclopedie, nu una mare!

Totuşi, dacă *boxer*-ul din MDE este sportivul ce practică boxul (1), sau *pugilistul*, prin termenul de *boxerii* se înţelege altceva:

Poreclă dată de europeni chinezilor participanţi la răscoala I-he-tuan (1899-1901).

Interesant şi provocator, nu-i aşa? Oare despre ce este, de fapt, vorba?

În partea a doua a definiţiilor MDE, cea pentru nume proprii, apare încă o explicaţie:

„I-HE-TUAN (*Societatea dreptăţii şi armoniei*), societate secretă a ţăranilor şi meşteşugarilor din China, înfiinţată la începutul sec. 19. În 1889-1901 a organizat o puternică răscoală în N Chinei, cunoscută în istorie şi sub numele de „răscoala boxerilor”. ”

Dincolo de greşeala de tipar a începutului răscoalei (corect 1898, luna martie) rămâne de observat că *boxerii* acestei răscoale sunt amintiţi, deşi nu constituie, mai ales pentru o enciclopedie românească, un subiect mai însemnat decât *boxul francez* (*savatul*) sau cel rusesc, ori decât cel greco-roman (menţionat de altfel în felurite lucrări legate de mitologia greco-romană dar şi de istoria Olimpiadelor şi multe altele asemenea, deci relativ celebru în lumea sportului).

Numele de *boxeri* li s-a dat răsculaţilor din pricină că s-au bazat pe o largă cunoaştere a artelor marţiale chinezeşti, numite pe atunci *box chinezesc*. Este însă de observat că nici acest lucru nu este menţionat în MDE, cum nu se spune că societatea şi-a schimbat numele în „*Pumnii drepţi ai armoniei*” sau „*Societatea pumnilor drepţi şi armonioşi*”. Observăm că autorii s-au folosit de receptivitatea

Partidului Comunist faţă de *răscoalele populare* ca să introducă *boxerii* în MDE, ferindu-se însă, cu dibăcie, de aspectele „ideologic greşite” – faptul că răsculaţii erau practicanţi fervenţi ai artelor marţiale chinezeşti *şi* oameni religioşi (idei inadmisibile în România acelor ani).

De asemenea, în MDE apar arte marţiale ca *jiu- jitsu* şi *judo*, dar nu şi *karate*[13]. Dar chiar şi acestea două **nu sunt numite arte marţiale**, ci *„gen de lupte în stil liber...”* şi respectiv *„sport...”*[14].

Am spus mai sus că nu se aminteşte de boxul francez, de cel rusesc, de cel grecesc sau roman „în acest loc”, adică la termenul de *box*. Amintim de faptul că la alte cuvinte cu largă folosire – de pildă la *artă*! – se adaugă în MDE şi formele compuse – ca *artă militară*. Aici, la *box*, o asemenea detaliere lipseşte. Totuşi boxul greco-roman este amintit la un termen mult mai rar şi mai puţin interesant pentru cei mai mulţi: *pugilat*. Dacă, pe de-o parte, termenul de *pugilist* este simplu echivalat cu cel de *boxer*, pe de altă parte, acela de *pugilat* cuprinde măcar o parte din noţiunea străveche despre care am vorbit:

Formă de luptă în doi la jocurile olimpice antice (688 î.e.n.), în care adversarii se luptau cu pumnii goi; ***p.*** [pugilatul n.n.] *este premergătorul boxului de astăzi.*

Trebuie să notăm aici două aspecte esenţiale.

Întâi, faptul că vorbindu-se despre „jocurile olimpice antice” se notează data primei consemnări a pugilatului la o olimpiadă, nu a intervalului în care au avut loc asemenea jocuri!

Al doilea, faptul că se spune că

pugilatul sau *boxul grecesc* era o luptă „cu pumnii goi”. În realitate, pumnii erau înveliţi în benzi de pânză sau piele întărite cu monturi de plumb sau bronz, cu piatră sau fâşii de metal etc.

[13] Nu este menţionat nici în DLRM, E.A.R.P.R., Bucureşti, 1958.

[14] În DLRM, 1958 nu se menţionează nici *jiu-jitsu*, nici *judo*.

Această unealtă de luptă, numită *cest*[15], a fost populară nu doar în luptele olimpice ci şi în întreaga lume greco- romană. Şi merită să menţionăm aici un citat de pe Wikipedia franceză:

Il [le pugilat n.n.] *était, avec le pancrace et la lutte, l'un des trois arts martiaux pratiqués durant les Jeux olympiques antiques à partir de la 23e olympiade (688 av. J.-C.).*[16]

Traducem:

El [pugilatul n.n.] *era, alături de pancraţiu*[17] *şi trânte*[18]*, una din cele trei* ***arte marţiale*** [s.n.] *practicate în timpul Jocurilor olimpice antice încă din vremea celei de-a 23-a olimpiade (688 î.Hr.)*

De ce sunt ocolite toate aceste aspecte de către MDE?

Aşa cum am spus, din motive politice complexe. Un aspect astăzi adesea cu totul ignorat este acela al ***Rezistenţei armate anticomuniste româneşti***. Acest fenomen amplu şi unic, subiect al multor analize secrete în

[15] *Cestul* nu apare în MDE! Dicţionarul Limbii Române Moderne (DLRM), apărut în 1958, de asemenea nu-l menţionează.

[16] Conform http://fr.wikipedia.org/wiki/Pugilat.

[17] *Pancraţiul* – formă de artă marţială grecească ce combina trânta cu felurite lovituri, răsucieri de

membre ş.a.m.d.; singurele tehnici interzise erau muşcătura şi scoaterea ochilor; lovirea sau atacarea în orice fel a organelor genitale era îngăduită şi practicată.

[18] O formă foarte asemănătoare cu *trânta ciobănească* românească, un predecesor al *luptelor greco-romane* practicate astăzi ca sport olimpic.

KGB şi alte organe similare din mai multe ţări ale lumii, este foarte puţin – şi foarte vag – cunoscut în România începutului de secol XXI. Şi asta cu toate că ea, România, este chiar terenul de bază al acestei rezistenţe. Ea a început de fapt mult înainte de 1940. A început prin lupta multor români în trupele alb-gardiste din Rusia anilor 1917-1920[19], prin rezistenţa studenţilor şi muncitorilor români împotriva încercărilor de revoluţie bolşevică la Iaşi şi în alte locuri[20], şi a culminat în anii 1948-1956. În aceşti ani luptătorii români din munţii, dealurile şi bălţile României au opus o rezistenţă aproape miraculoasă ocupanţilor sovietici şi maşinii comuniste pseudo-româneşti.

Pentru a înţelege corectitudinea şi obiectivitatea termenului de „aproape miraculoasă” trebuie să menţionăm

[19] Apreciaţi la peste 50.000 de oameni. Pentru participarea Românilor la luptele Ucrainei pentru independenţă faţă de Rusia (bolşevică) a se vedea Prof. Dr. Augustin Deac, *Din istoria Ucrainei...*, mai ales la p.178-179 dar ş.u. Pentru implicarea Românilor răsăriteni în Războiul Civil din 1917-1921 din (fostul) Imperiu rus, lucrare excepţională a lui Anatol Leşcu, *Românii basarabeni în istoria militară a Rusiei...*, Ed. Militară, Bucureşti, 2009, mai ales la p.167-187, 190-192, 193-213 etc.

[20] Revoluţii care în alte părţi, ca Ungaria sau Bavaria, în care asemenea rezistenţă nu a existat, au înregistrat în epocă mari succese. Ungaria a scăpat de bolşevism numai datorită României, căci Ungaria Sovietică a atacat România încercând să pună stăpânire pe Transilvania, Maramureş şi Bucovina şi să facă legătură directă cu U.R.S.S..

Din fericire, România nu doar că a rezistat acestor atacuri dar a ocupat întreaga Ungarie, eliberând-o de stăpânirea bolşevică şi, totodată, de foametea cumplită ce o bântuia, prin aducerea şi împărţirea către populaţia ungară a mii de vagoane de grâu, porumb şi alte alimente. Planul U.R.S.S. de a înainta până la Marea Adriatică sau chiar până la Atlantic a fost astfel împiedicat.

deosebirile **uriaşe** între **Rezistenţa armată anticomunistă românească** şi alte forme de rezistenţă, ca cea comunistă din timplul celui de-al doilea război mondial, cea franceză (*La Résistance*) ori cea iugoslavă (a cetnicilor şi partizanilor). Prima deosebire foarte mare o constituie *izolarea deplină* în care s-a desfăşurat rezistenţa românească. „Paraşutările" făcute de Aliaţi erau făcute la destinaţii cunoscute de sovietici şi foloseau tocmai la deconspirarea celulelor de rezistenţă care aveau naivitatea (după unii, prostia) de a se încrede în vestici. Dincolo de aceste izolate paraşutări de oameni – foarte greşit sau deloc pregătiţi – nu a existat niciun sprijin pentru rezistenţa românească. Francezii din Franţa de nord aveau legătură cu cei din sud şi cu britanicii, partizanii iugoslavi şi cetnicii cu Aliaţii, parizanii sovietici cu Moscova. Toţi aceştia primeau muniţie, armament, informaţii şi instructori, alimente, medicamente, combustibili şi, foarte important, *coordonare*. Rezistenţa românească nu primea din afară absolut nimic din toate acestea, desfăşurându-se *numai şi numai din propriile resurse*, adesea uluitor de sărace. Şi dacă unii dintre luptători au fost ofiţeri – precum vestitul general Aldea – alţii au fost oameni cu o minimă pregătire militară sau chiar fără asemenea pregătire – mulţi fiind studenţi şi chiar elevi de liceu[21].

[21] O situaţie asemănătoare din punctul de vedere al performanţelor militare îl găsim la Românii din Ardeal în Răscoala lui Horea sau în Rezistenţa din

1848-1849, când unităţile formate ad-hoc de ţăranii, ciobanii şi minerii din Apuseni înving în mai multe bătălii uimitoare trupele armatelor regulate ungureşti şi austriece, cu toată superioritatea numerică, tehnică şi (teoretic) de pregătire a acestora. La fel stau lucrurile în Războiul Civil din Imperiul rus, unde Românii, atât albgardişti cât şi din Armata Roşie, dovedesc o capacitate militară cu totul uimitoare (a se vedea pt. aceasta Anatol Leşcu, *op. cit.*)

Cu toate aceste premize extrem de nefavorabile, rezistenţa românească s-a opus cu armele ocupaţiei sovietice şi regimului comunist vreme de mai bine de 14 ani (1944-1958). În luptele care s-au dat între trupele de Securitate – uneori sprijinite de forţe sovietice sub acoperire, bine înarmate şi hrănite[22] – şi eroii Rezistenţei Româneşti Anticomuniste au fost uimitoare exemple de gândire tactică şi strategică, de pricepere şi eroism.

Cel mai îngrijorător aspect, atât pentru marionetele bolşevice de la Bucureşti cât şi pentru sforarii de la Moscova îl constituia tocmai caracterul băştinaş, nativ, al rezistenţei româneşti şi al îndemânării militare a acesteia[23]. Este, prin urmare, de la sine înţeles că în asemenea condiţii, chiar şi după 1956, regimul comunist sovietic şi reprezentanţii săi la conducerea României ***nu puteau avea nicio încredere în Poporul Român*** şi, ca urmare, doreau ***limitarea practicării artelor marţiale la categorii aflate sub control***: angajaţii Ministerului de Interne, unii dintre angajaţii Ministerului Apărării, unii dintre sportivi (adesea şi aceştia încadraţi foarte devreme în schemele vaste ale celor două ministere).

Chiar şi *judo*-ul, care devenise o disciplină sportivă larg acceptată în ţările comuniste, era tratat cu maximă

[22] În mai multe lupte unităţile de Securitate şi Armată folosite împotriva Rezistenţei Româneşti Anticomuniste au fost sprijinite nu doar de arme

automate de calibru mare – puşti mitralieră, mitraliere uşoare, mitraliere grele – ci şi de aruncătoare de grenade, de artilerie şi aviaţie.

[23] Nu discutăm aici despre fenomenul cunoscut sub numele „rezistenţa prin cultură”. Acesta a existat şi este o realitate, dar, pe de-o parte, nu este o realitate atât de excepţională ca rezistenţa armată, iar pe de altă parte, nu este legată de firul discuţiei noastre şi nici nu reprezintă cauza situării Republicii România în altă poziţie faţă de artele marţiale decât celelalte ţări ale blocului comunist.

prudenţă în România. Doar după ce din 1962 sportivii sovietici participă la campionatele europene de judo – şi din 1965 la cele mondiale – începe şi în Republica Socialistă România o precaută deschidere, prin cursurile predate studenţilor de la Institutul agronomic „N. Bălcescu” de Ion Avram, cel care publică în 1969 o cărticică de cca. 120 de pagini numită chiar *Judo*. Aici (la p.8) se recunoaşte limpede că

„după 1947 practicarea acestuia [adică a *judo*- ului] *s-a desfăşurat numai în cadrul unităţilor de armată şi miliţie. Mult mai târziu, în anul 1957* [după retragerea trupelor sovietice din România!], *din iniţiativa antrnorului Botez Mihai şi a profesorilor Frazzei Florian şi Ion L. Avram judoul a fost practicat în cadrul Asociaţiei sportive muncitoreşti „Vagonul Arad”, la Şcoala medie „I. L.. Caragiale” şi la Institutul agronomic „N. Bălcescu”.*”

Este mai mult decât grăitor că în prezentarea scurtei istorii a judoului românesc autorul adaugă această frază: *„tineretul nostru posedă calităţi pentru acest sport şi ar fi de dorit ca el să fie dirijat în acest sens*”[24].

Asemenea dirijare nu a avut loc, dimpotrivă. Atât *judo*-ul cât şi celelalte arte marţiale sau sporturi de luptă au fost ţinute sub supraveghere strictă. Încurajate au fost fotbalul, gimnastica, atletismul şi alte sporturi care nu puteau face, credeau autorităţile comuniste, din practicanţi nişte posibili

adversari redutabili. Iar informaţia cu privire la practicarea sporturilor amintite mai sus circula extrem de greu, cărţile de autoapărare, karate, jiu-jitsu ş.a.m.d., fie venite din U.R.S.S., din R.D.G. sau alte ţări comuniste, fie venite din occident, fiind pasibile de confiscare imediată (de multe ori deţinătorul fiind pedepsit şi în alt fel).

[24] Ion Avram, *Judo...*, p. 8

De aici şi grija ***cenzurii*** ca în lucrările tipărite – ca DEX-ul sau MDE – să nu apară termeni neconvenabili politici, termeni care, se bănuia, ar putea călăuzi pe oameni către o pregătire ce ar fi putut fi folosită împotriva regimului[25].

DN (Dicţionarul de Neologisme, E.A.R.S.R., Bucureşti, 1978) merge şi el pe aceeaşi linie. El nu aminteşte nici de *arta militară*, nici de *arte marţiale*. *Judo*- ul şi *jiu-jitsu* sunt definite tot ca *„sport...”* şi respectiv
„luptă corp la corp...” (sau *„gimnastică suplă”*!), nu ca arte marţiale. Surprinzător, *karate*-ul apare însă! El se defineşte ca

Metodă de luptă de origine japoneză care face apel în atac sau apărare doar la mijloace naturale.

De asemenea apare în DN şi *Savatul*:

Sport defensiv practicat în Franţa în secolul al XIX-lea, în care se foloseau în luptă mâinile şi picioarele (pentru piedici)[26].

Iată că şi în cel mai deschis către exterior – inclusiv către Occident – dicţionar al vremii, termenul de *arte marţiale* este în întregime ocultat. În locul său se folosesc felurite eufemisme (*sport, sport defensiv* sau, cel mult, *sport de luptă*), ca şi în MDE, în DEX, în DLRM şi alte instrumente lexicale (şi nu numai) ale vremii.

[25] Deşi asemenea idei sună paranoic, existenţa lor este dovedită istoric şi, mai mult decât atât, în mintea multora persistă până astăzi.

[26] În realitate picioarele se folosesc în *savat* şi pentru lovituri (mai ales biciuite).

Această moştenire, a ocultării termenului de *arte marţiale*, este în mare parte responsabilă pentru falsificarea înţelesului expresiei în conştiinţa publică românească.

Separaţi de vechile arte marţiale româneşti – asupra cărora vom reveni mai jos – dar şi de conştiinţa existenţei artelor marţiale europene în general (până în 1944 binecunoscute în România), Românii aflaţi sub comunism au ajuns să uite aproape cu totul de ele. Dar nu au încetat să simtă nevoia lor... Ca urmare, au fost, ca să spunem aşa, izbiţi de prezenţa artelor marţiale din filmele frăţeştilor republici comuniste Coreea de Nord şi China. Conexiunea greşită care a urmat, respectiv confuzia între arte marţiale în general şi cazul particular al artelor marţiale orientale, a fost ceva reflex.

Această incursiune istorică este, credem noi, necesară spre a ne ajuta să spargem zidul prejudecăţilor oarbe ce apar încă la nivelul definiţiei *artelor marţiale*[27]. Atât pentru acestă discuţie, cât şi pentru altele pe temă, este foarte important să înţelegem şi să ne însuşim această noţiune în forma ei corectă, adevărată:

Artele marţiale sunt acele discipline care încearcă să cerceteze şi, la nevoie, să pună în practică, la cel mai înalt nivel de competenţă, acea parte a ştiinţei militare care studiază teoria şi practica pregătirii şi ducerii acţiunilor de luptă şi a războiului.

[27] Trebuie să subliniem aici că aceste prejudecăţi există şi în alte ţări şi culturi, şi nu doar ex-comuniste. Mai mult, există un interes special în această confuzie din partea grupărilor asiatice sau pro-asiatice, deoarece asigură o superioritate culturală şi de imagine a acestora faţă de grupările europene, africane sau amerindiene ce încearcă să îşi păstreze sau promoveze propriile arte marţiale.

Recunoaştem că de obicei expresiile *artă militară* şi *artă* (sau *arte*) *marţială*(*e*) se folosesc „după ureche”, ceea ce duce la numeroase răstălmăciri şi neînţelegeri.

Înainte de toate, subliniez că definiţia de mai sus este o definiţie *de dicţionar*, nu este făcută după închipuirea sau cheful meu ori al altei persoane. Este definiţia *de dicţionar*, este noţiunea *corectă*, este sensul corect al termenului *arte marţiale*. Subliniez acest lucru deoarece ştiu că sunt mulţi care folosesc această expresie foarte greşit, pe baza unor idei „prinse din zbor”, fie din pricina vechilor influenţe comuniste, fie din pricina filmelor occidentale şi orientale mai mult sau mai puţin artistice, fie din pricina cine ştie căror cărţi sau reviste mai mult sau mai puţin (supra-)realiste.

Totuşi, dacă am amintit despre filmele şi cărţile din apus şi răsărit, filme şi cărţi ce au determinat concepţii greşite sau corecte asupra *artelor marţiale* ca termen, ne vom opri şi asupra înţelesurilor „de dicţionar” străine.

Şi, pentru că tot vorbim despre un termen popular, să vedem definiţiile pe temă ale celebrei enciclopedii populare *wikipedia*!

Mergem înainte de toate pe „*wiktionary*”, adică dicţionarul wikipedia (de limbă engleză):

„Noun

martial art (*plural* **martial arts**)

1. Commonly, any of several fighting

styles which contain systematized methods of training for combat, both armed and unarmed; often practised as a sport, e.g. boxing, karate, judo, Silat, wrestling, or Muay Thai.

2. military skills, proficiency in military strategy, prowess in warfare

1832 *...of all the modes by which the advantage of his country may be secured, the martial arts and valour are those by which a Swiss the most hopes to promote it.* (Richard Chenevix, An Essay Upon National Character: 4. On patriotism, p. 481).**”**

Traducem

„**Substantiv**

artă marţială (*plural* **arte marţiale**)

1. Obişnuit, fiecare din multele stiluri de luptă ce conţin metode sistematice de pregătire pentru luptă, cu şi fără arme; adesea practicate ca sport; exemple: box, karate, judo, [penchal-][28]silat, wrestling sau muay thai.

2. Abilităţi militare, excelenţă în strategia militară, îndemânare (pricepre) în cele ale războiului (luptei).

1832 ...*din toate mijloacele prin care interesele (superiorităţile) ţării sale pot fi apărate (asigurate), artele marţiale şi valorile lor sunt acelea prin care un elveţian are cele mai mari speranţe spre a le asigura (promova).* (Richard Chenevix, *Un eseu asupra caracterului naţional:*
4. Despre patriotism, p. 481)

După cum vedem, termenul de *arte marţiale* este folosit într-o lucrare de prestigiu, şi esenţială pentru o demnă şi mult-respectată naţiune europeană – cea helvetă – încă în prima parte a secolului XIX, cu mult înainte ca artele marţiale orientale să fi invadat conştiinţa publică

euro-americană[29].

Acest lucru ar fi suficient, şi fără alte precizări, pentru a spulbera prejudecata după care artele marţiale sunt numai artele marţiale orientale (însăşi exprimarea este

[28] Completarea noastră.
[29] Ceea ce se întâmplă după Al doilea război mondial.

absurdă, însă corespunde unui stil de gândire din nefericire des întâlnit).

Dar faptul că artele marţiale sunt o practică universală şi nu doar orientală este evidenţiat şi în partea enciclopedică a Wikipediei de limbă engleză, după cum vom vedea îndată.

Martial arts *are extensive systems of codified practices and traditions of combat that are practiced for a variety of reasons, including self-defense, competition, physical health and fitness, as well as mental, physical and spiritual development. The term martial art has become heavily associated with the fighting arts of eastern Asia, but was originally used in regard to the combat systems of Europe as early as the 1550s. An English fencing manual of 1639 used the term in reference specifically to the "Science and Art" of swordplay. The term is ultimately derived from Latin, martial arts being the "Arts of Mars" the Roman god of war. Some martial arts are considered 'traditional' and tied to an ethnic, cultural or religious background, while others are modern systems developed either by a founder or an association.*

Traducem:

„Artele martiale sunt sisteme extinse de practici codificate şi tradiţii de luptă, care sunt practicate pentru felurite motive, printre care auto-apărare, competiţie, sănătate fizică şi întreţinere (fizică), dar şi

pentru dezvoltarea mentală, fizică şi spirituală.Termenul de artă marţială a devenit puternic asociat cu artele de luptă ale Asiei de Est, ***dar a fost iniţial folosit în ceea ce priveşte sistemele de lupta ale Europei, încă de la anii 1550*** [s.n.]*. Un manual de scrimă în engleză din 1639 a folosit termenul cu referire în special la "Ştiinţa şi Arta" mânuirii sabiei.****Termenul este, la nivel primar, derivat din limba***

latină, artele martiale fiind "Artele lui Marte" [s.n.]*, zeul roman al războiului. Unele arte martiale sunt considerate "tradiţionale", şi legate de un fond etnic, cultural sau religios, în vreme ce altele sunt sisteme moderne dezvoltate fie de către un fondator, fie de către o asociaţie."*[30]

Observăm prin urmare, prezentate şi aici, cele două aspecte subliniate de noi în privinţa istoricului termenului de *arte marţiale*:

- **originea europeană a termenului, care se referea iniţial la sistemele, tehnicile şi principiile de luptă europene;**
- **acapararea, incorectă, a termenului de către artele marţiale orientale.**

Ori, dacă dorim ca analiza noastră, discursul nostru, să aibă o temelie într-adevăr solidă, dacă dorim să se desfăşoare întru adevăr, nu în afara lui, trebuie să folosim termenul în înţelesul său real.

Mai mult decât atât, ni se pare o datorie de bun- simţ să recuperăm ceea ce ţine de identitatea noastră, să nu ne lăsăm asimilaţi nici lingvistic, nici cultural, indiferent de presiunea la care mass-media ori societatea – ori cine ştie ce altă forţă străină – ne-ar supune. Câtă vreme artele marţiale europene sunt deplin atestate istoric, într-un proces de geneză şi dezvoltare independent de cel central şi răsăritean asiatic, nu înţelegem care ar fi baza logică şi ştiinţifică de restrângere a termenului la un caz particular.

Există, desigur, o bază emoţională, de la simpatia la ura faţă de artele marţiale orientale. Dar o asemenea bază este extrem de şubredă şi în nici un caz nu poate fi acceptabilă

[30] Traducerea ne aparţine. Întrucât nu avem atestat de traducător, este evident o traducere ne-oficială. Ca urmare, ne cerem iertare pentru nuanţele pe care, poate, nu le-am prins îndeajuns de bine.

ca punct de plecare pentru construirea unui discurs ştiinţific şi/sau teologic. Dimpotrivă, un demers obiectiv cere tocmai recuperarea termenului – de altfel, fundamental demersului în cauză – din zona discuţiilor „de berărie” şi aducerea lui la definiţia autentică, ştiinţifică. Un asemenea demers stă la baza oricărei analize serioase şi nu poate fi ocolit fără a o compromite. Ceea ce înseamnă, până la urmă, că ocolirea acestui demers compromite înseşi şansele de a găsi adevărul în ceea ce priveşte artele marţiale (deci şi în ceea ce priveşte artele marţiale şi Ortodoxia).

Prin urmare, este absolut necesară înţelegerea corectă a termenului de *arte marţiale* înainte de a începe orice discuţie pe temă.

Mergând pe această linie, socotim aici necesar să cităm şi pagina românească din Wikipedia dedicată termenului *Artă marţială*:

Artele marțiale *reprezintă un sistem complex de tehnici de luptă, cu sau fără arme, însuşit la nivel individual.*

Istorie *Se poate spune despre "artele marţiale", că au existat de-a lungul întregii istorii a omenirii. Să nu uităm că din vremea Olimpiadelor ne rămâne moștenire o artă, pe care în timpurile moderne, o numim, pankration, box precum şi celebrele lupte greco-romane, modificate în mai puţin protectivele lupte libere, care la români au fost cunoscute sub denumirea de trântă. Merită amintit celebrul dans al căluşarilor, care denotă transformarea unui sistem de luptă, cu sabia, într-un dans. De asemenea se*

pot menționa obiceiurile oşenilor și moroşenilor de a purta cuţite. Se poate spune că încă există o transmisie orală a unor tehnici de luptă cu această armă. De asemenea la nivel european, trebuie să fi existat forme

similare sau diferite de luptă, aici este de menţionat franţuzescul savate (anul 1790). [31]

Corectitudinea paginii este demnă de cel mai mare respect şi ne îndreptăţeşte să nădăjduim într-o corectare treptată a recepţiei termenului de *arte marţiale* la nivel popular.

În această privinţă, a recepţiei termenului la nivel popular merită să observăm un aspect ce poate părea secundar, însă pe care îl credem o mărturisire subconştientă. Ne referim la faptul că, dincolo de asocierea **incorectă** a artelor marţiale *exclusiv* cu artele marţiale orientale, există în exprimarea comună o (involuntară) precizare care, ni se pare nouă, spune totul: *adjectivul*
„orientale”.

Dacă într-adevăr artele marţiale ar fi *exclusiv orientale*, adjectivul în cauză ar fi total inutil, ar fi un pleonasm ce s-ar auto-elimina[32]. În realitate însă, chiar şi cei care, îndoctrinaţi de mass-media, folosesc *greşit* termenul de arte marţiale, prin adăugarea adjectivului
„orientale” mărturisesc adevărul: *există mult alte arte marţiale în afara celor (extrem-răsăritene) asiatice*. Că aşa stau lucrurile, o vom dovedi şi *istoric* mai jos. Deocamdată am dat câteva exemple „de dicţionar” dintr-un motiv foarte simplu: constituie o bază ştiinţifică elementară[33].

[31] Conform http://ro.wikipedia.org/wiki/Arte_martiale. [32] Să nu uităm că vorbirea comună suferă de o lenevire tot mai accentuată, prescurtări precum „prof”, „mate”, „grădí”, „dirig(a)” ş.a.a. devenind aproape regulă.
[33] Deoarece în vremea lucrului la acest material s-au ivit şi alte discuţii asupra termenului *arte marţiale*, am socotit potrivit, ca să nu lungim peste măsură o parte începătoare a cărţii, să aşezăm la sfârşitul cărţii o completare în care să ducem această discuţie mai departe, arătând acolo unele

Este necesar să înţelegem că nu putem discuta *ştiinţific* pe baza unor definiţii *„convenabile”* unuia sau altuia, pe baza unor definiţii subiective, alterate de propriile idei. Trebuie să pornim de la o definiţie general valabilă. De aceea, o repetăm, într-o formă puţin schimbată faţă de cele prezentate mai sus, dar *exact* cu acelaşi sens.

Artele marţiale sunt *acele* ***discipline care încearcă să cerceteze şi****, la nevoie,* ***să pună în practică, la cel mai înalt nivel de competenţă, acea parte a ştiinţei militare care studiază teoria şi practica pregătirii şi ducerii acţiunilor de luptă şi a războiului***.

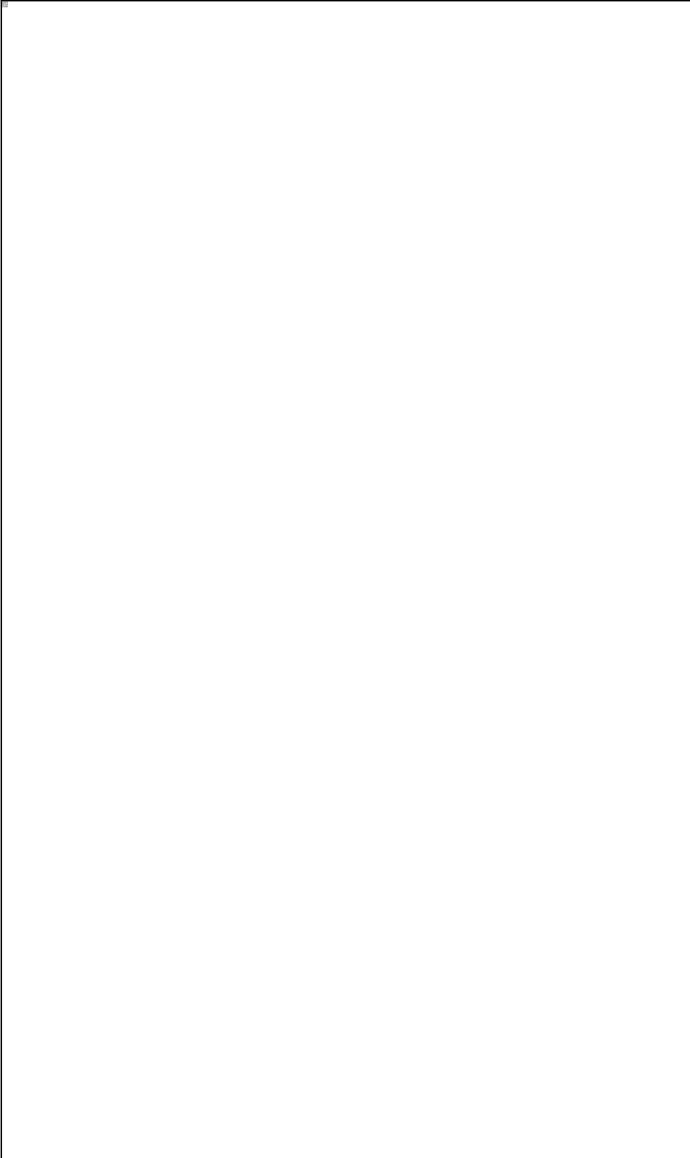
O mică paranteză!

De ce se spune că este „o parte a ştiinţei militare”, iar apoi se vorbeşte despre „teoria şi practica pregătirii şi ducerii acţiunilor de luptă şi a războiului”? Pentru destul de mulţi oameni, „teoria şi practica pregătirii şi ducerii acţiunilor de luptă şi a războiului” înseamnă cam tot ceea ce cuprinde *ştiinţa militară*. Şi, atunci, de ce „o parte”?

Pentru că, de fapt, ştiinţa militară mai cuprinde mult în afară de „teoria şi practica pregătirii şi ducerii acţiunilor de luptă şi a războiului”. De pildă, conceperea şi realizarea propriu-zisă a armelor şi echipamentului de luptă, a medicamentelor şi echipamentului

medical pentru spitalele de campanie, a mijloacelor şi rutelor de transport militar şi nenumărate alte asemenea domenii *nu* intră în definiţia amintită mai sus. Desigur, cel care studiază serios artele marţiale s-ar cuveni să aibă măcar o viziune generală

cuvinte aduse *împotriva* termenului de arte marţiale, precum şi pricinile pentru care socotim aceste cuvinte nepotrivite şi fără temei adevărat.

Savate sau boxul franţuzesc, pagină de manual

asupra acestora, dar nu este absolut necesar şi nici nu se cere o aprofundare a lor. Poate părea o paranteză foarte puţin importantă, dar în fapt ne duce spre un loc din care încep să se lămurească multe lucruri, şi în bine şi în rău.

De-a lungul vremii, s-a făcut, şi este esenţială precizarea, o anumită distincţie între termenii cândva sinonimi de *artă marţială* şi *artă militară*. În vreme ce acesta din urmă a rămas mult mai general, primul s-a specializat într-o anumită măsură.

Practic, *artele marţiale* se ocupă în primul rând de pregătirea unui om pentru a fi un *luptător*, şi, mai bine zis, *un luptător cât mai bun*.

Expresia vine, de fond, din antichitatea romană, când prin *artă* se înţelegea mai mult *excelenţa* decât *esteticul* în sine, iar *marţial* era termenul roman consacrat pentru cele referitoare la *luptă* şi *război*.

În limba engleză *martial art(s)* este adesea surclasat de *art(s) of war*, deşi această ultimă expresie cuprinde mai mult decât prima – de multe ori şi părţile arătate mai sus a *nu* intra în definiţia *artelor marţiale*. Acest paralelism a creat şi crează destul confuzii şi credem că o lămurire a termenilor este foarte importantă din multe puncte de vedere, inclusiv din cel al discuţiei teologice asupra subiectului[34].

[34] În folosirea expresiei *arte marţiale* există,

frecvent, o doză de subiectivism – uneori exagerat de mare. De pildă, luată *stricto senso*, expresia se potriveşte perfect *tirului*, mai ales când este la un nivel de excelenţă. Cu toate acestea, aproape niciodată nu am auzit-o folosită pentru tirul „obişnuit”, cu arme de foc şi cu tragere la ţintă fixă de pe poziţii fixe. În schimb am auzit-o folosită pentru exerciţiile de tir „în mişcare”, pentru exerciţiile de tir cu „simulare de

Revenind la originea romană a sintagmei *arte* marţiale, să observăm, totuşi, că *arte marţiale,* în sensul adevărat al termenului, au existat nu doar la romani, ci la mai toate popoarele, din toate vremurile şi toate locurile. Prin urmare, facem o

Scurtă incursiune istorică asupra artelor marţiale în lume

Egiptenii au dezvoltat forme complexe de exerciţii fizice, având în cea mai mare parte un caracter marţial pronunţat, ori înfăţişându-se ca arte marţiale propriu-zise. Gimnastica era disciplina fizică elementară. De la ea se pornea în toate celelalte discipline, printre care putem aminti lupta cu beţele sau bâtele, lupta cu pumnii – în care erau permise şi lovituri de cot şi altele asemenea – sau lupta cu măciucile, folosirea arcului, lancei sau suliţei şi

luptă”, pentru exerciţiile de tir cu arcul sau arbaleta şi alte asemenea aplicaţii cu un grad crescut de complexitate. Acest exclusivism nu este, semantic vorbind, întemeiat. *Tirul*, fie că este practicat cu arme de foc, arc, arbaletă, cuţit, suliţă, praştie, arme cu aer comprimat sau altele asemenea este şi rămâne *artă marţială* atunci când este practicat la nivel înalt. Orice „artă marţială” practicată la nivel elementar, sau amatoristic, ori superficial, ori fără un standard înalt de calitate, ***nu*** este *artă* marţială ci, cel mult, *tehnică* marţială. Să notăm aici că în Marea Britanie, dar şi în alte spaţii anglofone, alături de *martial arts* există şi *art of war* sau *arts of war*, în

care sunt incluse şi *martial arts*. Aşa este şi tragerea (tirul) cu arcul. *The English Bowman* a lui Thomas Roberts (1801) este o pildă a folosirii termenului de *art of war* pentru această disciplină. Termenul de *martial arts* are, în spaţiu anglofon, chiar dacă pare paradoxal, o accentuată notă de *sport*, în vreme ce mai mult termenul *arts of war* presupune lupta pe viaţă şi pe moarte – chiar dacă adesea este vorba despre aceeaşi disciplină.

laţului ş.a.m.d.. Multe dintre aceste tehnici erau apoi folosite în vânătoare şi luptă. O artă marţială originală a egiptenilor – rezultat al prezenţei fluviului Nil în viaţa localnicilor – consta în lupta pe apă, folosindu-se de către luptătorii aflaţi în luntrii un fel de suliţe.

La **evreii** antici pregătirea de luptă se făcea sub două forme, cea a exerciţiilor de tir[35] sau de vânătoare şi cea a *dansurilor militare*, în care participanţii puteau purta sau nu arme – sabie, suliţă, baston – după tipul dansului. Exerciţiile de tipul gimnasticii şi altele care presupuneau o îmbrăcăminte sumară nu erau practicate. Totuşi, primele două feluri de pregătire erau de ajuns pentru ca toţi cetăţenii lui Israel să fie gata să ia armele atunci când era nevoie, iar în fruntea armatei să fie unităţi alcătuite din cei „iscusiţi în luptă", superiori celorlalţi evrei în pregătirea militară (unităţi de elită, cum li s-ar spune azi)[36]. Fără a

[35] Mai ales cu praştia (Judecători 20.16; I Regi 17.40-50; Iudita 6.12 ş.cl.), arcul (Facerea 21.16; 27.3; 48.22; Ieşirea 19.13; Numeri 21.30 etc) şi suliţa(I Regi 19.10; II Regi 23.18 în legătură şi cu I Paralipomena 11.20 ş.a.a.). Dar se folosea şi aruncarea de pietre cu mâna, sau a alor obiecte ce puteau răni (Ieşirea 17.4; Numeri 35.20; Regi 16.5-6; Matei 21.35; 23.37; Luca 20.6 etc).

[36] Cei care au îndoieli în această privinţă să citească măcar la Sfântul Chiril al Alexandriei, *Închinarea în duh şi adevăr*, PSB 38, EIBMBOR, Bucureşti, 1991, p. 147-150 ş.cl. La Facerea 49.22-24 şi 27 se sugerează starea de

pregătire de luptă a lui Iosif şi Veniamin, atât prin vânătoare şi luptă propriu-zisă cât şi prin alte mijloace (neprecizate aici). La Ieşirea 17.9 se amintesc bărbaţii aleşi pe care trebuie să-i ia alături de el Iosua pentru lupta cu Amaleciţii. Şi la Deuteronom cap. 1 şi în alte părţi ale cărţilor lui Moise se vede că bărbaţii evrei aveau arme de luptă pe care ştiau să le folosească, deci învăţau aceasta din copilărie. La II Regi
16.6 se face deosebirea între popor şi *oamenii de luptă* ai lui

înşira aici toate pildele de pregătire şi iscusinţă marţială ale evreilor Vechiului Testament, amintim doar de acei *şapte sute de oameni aleşi dintre locuitorii Ghibeii, dintre fiii lui Veniamin, care erau stângaci şi care „nimereau drept la ţintă când aruncau pietre cu praştia în firul de păr”* (Judecători 20.17-15), dar şi *pe cei patru sute de mii de oameni purtători de sabie dintre Israeliţi care au stat împotriva veniamiţilor,* căci *„toţi aceştia erau destoinici la luptă”* (Judecători 20.). Imaginile acestea ne zugrăvesc un popor războinic, ce făcea pregătiri pentru luptă, atât în lupta cu sabia – sau alte arme de apropiere – cât şi în lupta cu armele de depărtare, precum praştia sau arcul. Se vede aici până şi existenţa exerciţiilor de tras la ţintă, mergându- se până la ţinte din fire de păr. O asemenea exigenţă uluitoare nu poate veni decât în urma unei pregătiri ostăşeşti sau marţiale *de masă*, singura ce poate asigura şi apariţia unei atari elite.

Se înţelege, aici prezentăm situaţia normală pentru Poporul lui Israel, nu cea din vremurile în care evreii au ajuns a fi înrobiţi de filisteni, babilonieni sau alte popoare. Totuşi, după cum se vede în Sfintele Scripturi, chiar şi în asemenea împrejurări au fost bărbaţi evrei ce au dus mai departe meşteşugul armelor, uneori chiar în trupele duşmanilor[37].

David (garda lui regală, cum s-ar numi astăzi). La I Paralipomena 5.18 se vorbeşte despre *oamenii războinici, bărbaţi care purtau scut şi sabie, care trăgeau cu arcul şi* [erau] *deprinşi la luptă* din seminţiile Gad, Ruben şi Manase (aproape 50.000!) ş.a.m.d. Exemplele sunt foarte multe în tot Vechiul Testament.

[37] După cum cei trei tineri şi Daniel erau în garda regelui Persiei.

Desigur, suntem siguri că şi aici ne vom izbi de felurite prejudecăţi[38] şi se va încerca negarea – chiar vehementă – a existenţei artelor marţiale evreieşti străvechi[39]. Evidenţa istorică este covârşitoare în acest caz, dar, ca de multe ori, nu ştim dacă poate fi de ajuns pentru a depăşi blocajul prejudecăţilor.

De aceea, oferim ca primă formă de ajutor în înlăturarea unor asemenea prejudecăţi ceva concret, contemporan, vizibil şi aceesibil. Şi pornim de la adresa de internet http://www.abirwarriorarts.com/en, o pagină despre „hebrew warrior arts”. Acolo cititorii vor putea vedea o formă contemporană a artelor marţiale evreieşti, ce se revendică a fi urmaşa artelor marţiale evreieşti tradiţionale, şi care este numită *Abir*.

Despre această artă marţială evreiască, *Abir*, se spune în pagina amintită:

[38] Pentru că sunt destui care îşi închipuie că dacă cineva este al lui Dumnezeu, Dumnezeu îi dă toate fără ca acela să mai facă nimic. Ei nu înţeleg deloc faptul fundamental că Dumnezeu îi ajută pe cei care întâi fac tot ce pot ei ca oameni, dar fără a-şi pune nădejdea în munca, pregătirea sau averile lor, ci tot în Dumnezeu. Mulţi nu înţeleg aceasta pentru că faţă de trufia şi lenevia comună o asemenea gândire este pur şi simplu de neînţeles.

[39] Am avut parte de multe asemenea „discuţii” în care feluriţi „culţi” urlau nelăsându-mă să vorbesc aproape deloc, indignaţi de informaţiile care nu

se potriveau prejudecăţilor lor foarte puternic înrădăcinate. Este
„amuzant” – a se citi „întristător” – şi vrednic de amintit că asemenea persoane, de multe ori extrem de agresive împotriva artelor marţiale *in corpore*, nu au şovăit nici să apeleze la injurii de tot felul, nici la ameninţări cu bătaia… ca parte a argumentaţiei lor! Pace tuturor!

Abir is the combat system of the Judaic, Hebrew- Israelite nation. As one might expect from the children of Israel, Abir is a combat system which is inseparable from, and subordinate to, authentic Torah rulings concerning every action which is taken by its practitioners.

Traducem:

Abir este sistemul de luptă al Naţiunii Iudaice, Evreieşti sau Israelite. Aşa cum este de aşteptat pentru copiii lui Israel, Abir este un sistem de luptă legat inseparabil de (şi subordonat) regulilor Torei privitoare la fiecare acţiune a practicanţilor.

Abir mai este numit în pagina amintită şi „*Biblical Martial Arts*”. Desigur, această revendicare este pentru un român mai greu de documentat. Totuşi, înainte de a o înlătura ca pe o pretenţie nefondată, fără o cercetare serioasă, să notăm două lucruri. Întâi, că Abir este recunoscut oficial în Israel ca artă marţială evreiască. Al doilea, un text din Wikipedia:

While complete details in the Biblical account of a system of fighting forms are not extant, the Midrashic, Talmudic, and Rabbinic accounts testify to fighting and combat strategies used by the ancient Israelites as well as legendary depictions of Israelite combatants.

Traducem:

Deşi nu există în cuprinsul Bibliei înşiruirea unor detalii complete ale unui sistem de (forme de) luptă, Midrash, Talmudul şi scrierile rabinice mărturisesc despre strategiile de luptă (corp la corp) şi de război folosite de Israeliţii antici ca şi despre legendare descrieri al luptătorilor Israeliţi.

Aceste două fapte ar fi suficiente – dacă ne situăm în limitele unei gândiri logice şi a bunului simţ, desigur – pentru a dovedi definitiv existenţa artelor marţiale evreieşti străvechi.

Trebuie să subliniem că existenţa unor străvechi arte marţiale evreieşti poate fi uimitoare doar pentru cei care nu au o viziune realistă asupra lumii. Totdeauna lucrarea lui Dumnezeu şi lucrarea omului au mers împreună, sau au stat una împotriva alteia. Altfel spus, Dumnezeu nu ar fi dat biruinţă în luptă unor oameni care nu ştiau şi nu voiau să lupte. O pildă excepţională în această privinţă este cea a lui Ghedeon: Dumnezeu îi porunceşte să trimită acasă o covârşitoare parte a armatei, astfel încât, rămânând cu doar 300 de luptători, Ghedeon (şi ceilalţi evrei) să nu poată pune biruinţa pe seama puterii lor, omeneşti, ci pe ajutorul lui Dumnezeu. **Dar**, şi aici este un „punct pe i" ce scapă multora, aceşti 300 ***sunt cei mai buni luptători din toată armata lui Ghedeon!*** Altfel spus, Dumnezeu ajută pe cei care se ajută!

Această gândire este *permanentă* în istoria lui Israel, şi cu asta credem că tot ce era nevoie să fie spus în domeniul scurtei noastre prezentări – de la dovezi biblice şi istorice la logică şi bun-simţ – s-a spus.

Să revenim însă la succintele noastre prezentări din istoria artelor marţiale!

La **Grecii** antici *artele marţiale* au constituit baza reală a dezvoltării tuturor celorlalte sporturi[40]. Chiar şi

[40] Să nu uităm că Grecii apar în istorie ca popor migrator şi războinic, ce ocupă felurite teritorii mediteraneene în mai multe valuri de invazie în care înrobesc populaţiile băştinaşe tracice, ilire şi pelasgice.

concursurile de alergare erau direct legate de arta militară.

„Trânta grecească” era de două feluri, primul fiind

„pancraţiul”[41], care nu semăna decât prea puţin cu sportul de azi numit „lupte greco-romane”, căci erau îngăduite tot felul de piedici şi lovituri, astăzi desăvârşit oprite. Alături de acesta era şi o formă de luptă ceva mai blândă, în care nu se permiteau lovituri (din care, în amestec cu trântele romane, se trag luptele libere şi luptele greco-romane de astăzi). Lupta cu sabia şi suliţa făceau parte din pregătirea fiecărui bărbat liber. Se practica boxul, aproape totdeauna cu *cestul* – un fel de mânuşi ghintuite, deosebit de primejdioase.

Gimnastica era deosebit de răspândită la Greci – de fapt chiar şi cuvântul este de origine elină – iar înotul, masajele şi altele asemenea însoţeau pregătirea luptătorilor. Este de notat că şi la evrei, şi la greci, şi la cele mai multe popoare antice, orice bărbat liber avea *obligaţia* de a se pregăti ca luptător, de a fi gata să îşi apere ţinutul, ţara şi neamul cu o cât mai bună pricepere. Cei care se sustrăgeau acestei îndatoriri erau socotiţi în cel mai bun caz ca laşi vrednici de dispreţ, dacă nu chiar trădători, cu excepţia invalizilor şi celor dedicaţi preoţiei.

Sciţii, **Tracii**, A**rmenii, Ilirii**, **Inzii** şi **Parţii**[42]

aveau sisteme complexe de arte marţiale, unele triburi

[41] Definit pe http://en.wikipedia.org/wiki/Pankration drept „a martial art”.

[42] Poate părea ciudată aşezarea celor patru etnonime la un loc. Vom vedea mai jos înrudirile dintre Traci şi Sciţi. Vom vedea de asemenea şi originea traco-persană a civilizaţiei parte. În ceea ce îi priveşte pe Armeni, cităm aici din Nicolae Iorga: „Armenii, rasa *Arme*, frigiană, înrudită cu Tracii, în stăpânirea cărora, prin puternice imigraţiuni, ajunsese a fi şi Asia Mică... Invazii cimeriene, de sânge traco-celtic, întăreau numărul şi energia noilor stăpâni ai

dedicându-se aproape exclusiv acestei îndeletniciri (tradiţie păstrată până astăzi la unele ramuri ale Djaţilor şi ale altor continuatori ai Geţilor sau Sciţilor din Afganistan, Pakistan şi India).

Oricum, şi la ei **toţi bărbaţii liberi erau prin naştere înscrişi ca luptători**, trebuind să se pregătească pentru aceasta. La cele mai multe dintre ramurile acestora moartea în luptă era socotită ca o mare fericire – dacă nu cea mai mare – însă doar atunci când avea loc pe un temei de vitejie şi îndemânare (moartea în urma laşităţii era de neconceput, era cel mai cumplit lucru cu putinţă, o cădere aproape de neînchipuit; moartea în urma nepriceperii în folosirea armelor[43] era o ruşine). De aceea şi cei învinşi în luptă, chiar din triburile cele mai înrudite, erau de multe ori vânduţi ca sclavi, fără nicio milă. La baza acestor concepţii stătea şi religiozitatea păgână extrem de violentă a acestor neamuri, care includea adesea jertfe omeneşti, fie prin ardere, fie prin îngropare – de vii! – fie prin alte metode. La Daci, de pildă, metoda principală era aruncarea în lănci sau suliţe. Prin asemenea jertfe „se trimiteau zeilor” (a se citit „demonilor”) fie „soli” – dacă cei jertfiţi erau Daci –, fie „robi” – dacă cei jertfiţi erau de alt neam. Nu este de mirare, prin urmare, că moartea era o preocupare constantă a tuturor acestor popoare şi că se pregăteau pentru ea în multe feluri şi neîncetat.

La unele din ramurile Sciţilor, Tracilor şi Armenilor, ca şi la Germani, de altfel, şi femeile aveau parte de pregătire militară

completă, fie alături de bărbaţii, fie deosebit.

Pe alocuri femeile nici nu se puteau mărita până nu uciseseră în luptă trei duşmani sau un anumit număr de fiare sălbatice foarte primejdioase, ca bourii, zimbrii, urşii,

muntelui de-[de]asupra Mesopotamiei” (*Armenii şi Românii: o paralelă istorică*, Bucureşti, 1913, p. 3).

[43] La nivelul corespunzător vârstei.

tigrii, elefanţii, rinocerii etc[44]. Această ultimă situaţie, în care femeile erau instruite în arte marţiale şi conduse la vânătoare şi luptă de femei războinice de prestigiu a născut legenda *amazoanelor*[45].

Am pus aici la un loc toate aceste neamuri deoarece, ieşite din migraţiile civilizaţiei Kurgan IV şi amestecul cu felurite populaţii locale, ele au efectuat la rândul lor numeroase alte migraţii, dinspre apus către răsărit şi dinspre răsărit către apus. De pildă, Tracii apar în urma migraţiei Kurganilor peste vechea populaţie băştinaşă
– pre-indoeuropeană – din părţile Mării Negre, Mării Adriatice şi Mării Mediterane. În funcţie de amestecul local urmaşii migraţiilor Kurgan vor da pe Celţi, Proto-Traci şi alţii. Odată formaţi, Tracii vor năvăli înapoi în răsărit, şi prin Asia Mică şi prin nordul mărilor Neagră, Azov şi Caspică, până în Asia Centrală, Afganistan, Pakistan şi nord-vestul Indiei de astăzi. Strămoşii lor din amestecul cu cei de acolo vor năvăli din nou către apus, întorcându-se aici sub numele de Sciţi, sau vor întemeia felurite state, popoare şi triburi. Printre neamurile ivite în urma acestor uriaşe frământări se numără Armenii, Parţii, Afganii, Djaţii[46], Abhazii, vechii Tadjici şi mulţi, mulţi alţii.

44 Sciţii, Tracii, Armenii şi Parţii se întindeau din Europa centrală – şi pe alocuri chiar apuseană şi nordică – până departe în răsărit, în Siberia centrală, Munţii Caracorum sau Pod. Malva.

45 Se cuvine să ne amintim că la Homer (în *Iliada*),

Arctinos (în *Etiopia*), Eschil (în *Niobe*), Pindar (în *Olimpicele*) şi mulţi alţii socotesc *amazoanele* ca fiind Trace (sau Scite, de vreme ce Scit sau Trac era pe atunci socotit cam acelaşi lucru, doar că Sciţii erau nomazi iar Tracii sedentari).

[46] Care se socotesc şi astăzi urmaşi direcţi ai Sciţilor şi Geţilor din antichitatea Asiei Centrale.

Este uşor de înţeles că într-o asemenea frământare uriaşă, cu bătălii şi războaie nenumărate, tradiţiile marţiale s-au dezvoltat şi au fost îmbogăţite mereu. Cele din India sunt poate cele mai cunoscute astăzi, sub nume ca *vajramuti* (sau *vajramushti*) şi *kalaripayat*. Alte asemenea arte marţiale străvechi se mai întâlnesc încă în satele din Kerala, din Pamir sau felurite regiuni mai retrase din Pakistan, Afganistan şi alte ţări din acele părţi ale lumii. Originea scitică sau getică a acestor tehnici de luptă, a tradiţiilor războinice şi a multor elemenete culturale este revendicată, adesea chiar şi violent, de multe din triburile şi popoarele întinse încă din părţile Lacului Aral până în Munţii Altai şi India (de la Djaţi la Tuvi). O lămurire istorică obiectivă şi serioasă a migraţiilor, originilor, amestecurilor, influenţelor lingvistice şi culturale a strămoşilor acestor triburi şi neamuri este mai mult decât necesară. Dar, totodată, extrem de greu de realizat, atât din pricina efortului foarte mare necesar cât şi al implicaţiilor etnice, istorice şi politice extrem de complexe. Ceea ce este limpede însă e că putem vorbi despre o îndepărtată origine comună – a cărei amintire încă nu s-a şters cu totul – şi despre evidente paralelisme în tradiţia marţială a tuturor acestor popoare mai vechi şi mai noi.

Perşii începeau pregătirea pentru luptă **a tuturor bărbaţilor liberi** încă de la naştere. Exerciţii de călire – asemănătoare celor ale spartanilor –, jocuri militare şi multe

altele pregăteau mânuirea arcului şi a lăncii de la vârsta la care puteau fi purtate. De la 16-17 ani începea **serviciul militar obligatoriu**, care dura zece ani. Printre altele, vânătoarea şi lupta cu animalele sălbatice erau examene pe care trebuia să le treacă orice tânăr persan, de nenumărate ori. Caracterul războinic al acestui neam este binecunoscut în istorie, deşi trebuie spus că frecvent sunt confundaţi cu Parţii.

Galii sau **Celţii** sunt un neam ivit de asemenea din migraţiile civilizaţiei Kurgan IV, însă în urma cuceririi popoarelor pre-indoeuropene din părţile Elveţiei şi Franţei de astăzi şi a amestecării cu acestea[47]. Dezbinarea era şi la ei, ca şi la Traci şi Sciţi, o adevărată tradiţie. Iulius Cezar (100-44 î.Hr.) notează că *„În Galia, nu numai în toate cetăţile şi în toate satele şi în toate cătunele, ci chiar în fiecare casă aproape, se află grupări potrivnice*”[48]. Celţii erau împărţiţi în trei clase: druizii, războinicii sau cavalerii şi poporul de rând. Acesta din urmă cuprindea şi pe sclavi, căci de multe ori nu era mare diferenţă între sclavi şi oamenii de rând „liberi”. Druizii nu purtau arme şi nu îndeplineau niciun serviciu militar. Dar, pe de altă parte, învăţau pe oameni că sufletele nu mor, ci trec de la un om la altul, întărind vitejia luptătorilor. Cavalerii se pregăteau de luptă de mici şi de obicei îşi luau pe lângă ei, de mici sau mai târziu, clienţi şi sclavi ce formau mici armate. Crezându-se coborâtori din *zeul morţii* aduceau numeroase jertfe omeneşti şi nu şovăiau să se măcelărească la nevoie între ei. Pe la anul 300 ei au năvălit spre răsărit, cucerind Tracii din Panonia şi Carpaţi până la Marea Neagră, apoi şi pe cei din sudul Dunării şi al Munţilor Hem, trecând până în Asia Mică unde întemeiază Galaţia, după cum întemeiaseră una şi în sudul Moldovei de astăzi (Galaţiul fiind aşezarea al cărui nume păstrează încă numele lor). Din pricina luptelor dintre ei şi a amestecării cu Germanii, Tracii şi Ilirii – care îi asimilează în mare parte – vor slăbi tot mai mult astfel încât, după două secole şi jumătate

de la invazie, urmaşii lor încă la putere în Panonia vor fi învinşi de Burebista. Urmele culturii lor se păstrează până astăzi în felurite locuri de la Atlantic la Marea Neagră şi din Britania în Asia Mică. A fost o vreme în care Celţii au

[47] O rămăşiţă a lor sunt Bascii de astăzi, singurul popor european ce păstrează o limbă pre-indo-europeană.

[48] *Războiul împotriva Galilor*, VI.11

cucerit Peninsula Italică şi micul stat roman de atunci. Peste secole, atunci când Romania a crescut, nu doar că s-a eliberat de sub jugul celt, ci a ajuns să cucerească ea Galia. Deşi unii dintre Gali (Galaţi) au fost împotriva stăpânirii romane multă vreme, alţii au întâmpinat cu bucurie această apartenenţă şi s-au înrolat în legiuni, ale etc. în masă, depăşind cu mult pe cei cca. 200.000 de Traci al căror număr impresionează astăzi pe mulţi.

Germanicii aveau, asemenea romanilor, o formă de *democraţie militară* însă, conform anarhicului spirit germanic, străin disciplinei riguroase latine, era mult mai haotică şi dezorganizată. Totuşi, fără a fi impuse de vreun for superior, existau la nivel naţional, în afara limbii, rânduieli similare. Orice bărbat liber era crescut de mic în apropierea luptătorilor şi învăţa să folosească sabia, arcul, scutul şi suliţa, să înoate şi să lupte cu animalele sau să vâneze. De foarte multe ori şi femeile erau crescute în acelaşi fel, putând oricând să lupte alături de bărbaţii lor sau de unele singure. Iulius Cezar spunea despre ei că
„*toată viaţa şi-o petrec la vânătoare sau îndeletnicindu-se cu meşteşugul armelor; de mici copii se învaţă cu munca şi cu traiul aspru*”[49]. O mare luptă se dădea ca nu cumva să se renunţe la obiceiurile războinice în favoarea îndeletnicirilor paşnice. Ca un lucru vrednic de laudă menţionăm că fecioria era apărată cu sfinţenie, lucru rar în acele vremuri, până la nuntă, care avea de multe

ori loc chiar şi la douăzeci de ani. Pe de altă parte însă, caracterul lor haotic ducea adesea la conflicte sângeroase. Mai mult, aveau obiceiul să îşi distrugă toţi vecinii mai apropiaţi, chiar şi germanici fiind, socotind *„drept un semn de virtute ca vecinii, izgoniţi din ogoarele lor, să emigreze şi ca nimeni să nu cuteze de a se aşeza în preajma lor; astfel ei se cred totodată şi mai apăraţi, nemaiavând a se teme de*

[49] *Ibidem*, VI.21

vreo năvălire neaşteptată". Viaţa lor era eminamente militară.

Romanii aveau numeroase forme de arte marţiale. Ivit în istorie ca o *democraţie militară*, Statul roman – numit frecvent *Romania* chiar şi până în Evul Mediu – nici nu avea altă cale de a rezista decât pe aceea a pregătirii militare a tuturor cetăţenilor. Chiar şi jocurile copiilor erau destinate pregătirii directe sau indirecte pentru folosirea armelor. Iar de la cincisprezece ani toţi cetăţenii romani intrau în pregătirea militară[50].

Această pregătire cuprindea mai multe discipline de luptă (arte marţiale). Una dintre ele era *pugilatul* sau boxul cu *cestul*. *Cestul* era o armă albă, un fel de mânuşă, mai des fără degete, fie din pânză de cânepă fie din piele, întărită cu bucăţi de piatră, plumb sau bronz, mai târziu şi de fier[51]. Orice antrenament sau meci de acest fel se termina cu vânătăi şi sângerări, socotite foarte folositoare pentru întărirea viitorilor luptători. Ei învăţau astfel să reziste la durere şi să ducă lupta mai departe oricât le-ar fi fost de greu.

Trântele şi *pancraţiul* făceau de asemenea parte din pregătirea marţială a tinerilor, alături de lupta cu suliţa scurtă şi suliţa lungă, folosirea scuturilor[52] şi sabiei.

[50] O notă nu chiar neînsemnată se cuvine a fi făcută aici. Sfântul Apostol Pavel, din naştere cetăţean roman, a trebuit să treacă şi el prin măcar o parte a pregătirii militare, obligatorie

pentru toţi cetăţenii romani, adică folosirea armelor şi armurii. De aceea, de altfel, şi foloseşte frecvent imagini ostăşeşti pentru cei care vor să meargă pe calea cea strâmtă către Împărăţia lui Dumnezeu.

[51] Astăzi armele de acest fel, deseori integral metalice, se numesc chiar… *boxuri*.

[52] Erau trei feluri principale de scuturi, cel mic, rotund, cel oval şi lung şi cel „ca un dreptunghi curbat pe un

Pregătirea de luptă cuprindea şi lupta unu-la-unu, şi lupta cu câţiva sau între câţiva, şi lupta în formaţii sau unităţi de luptă. Nu o să înfăţişăm aici toate amănuntele, nu dăm deosebirile între legiuni, cohorte şi ale sau alte unităţi ale armatei romane, între artele marţiale practicate în aceste unităţi şi cele din taberele de pregătire ale „civililor” ş.a.m.d..

Amintim doar de şcolile de luptă ale gladiatorilor, cea mai vestită fiind, de departe, ce de la Capua. Şi gladiatorii aveau stilurile lor de luptă, materializate şi în armele şi uneltele de luptă alese. De multe ori acestea aveau legătură şi cu originea etnică a gladiatorului – nubiană, celtă, tracică, germanică etc – dar acest lucru nu era obligatoriu. Complexitatea artelor marțiale practicate de gladiatori, multitudinea de stiluri, seriozitatea pregătirii (mortală! – chiar și la propriu!), varietatea armelor şi armurilor folosite, dar şi a spectacolelor date în arenă (mai rar pe viaţă şi pe moarte, în ciuda filmelor sângeroase pe temă) și alte asemenea elemente pot fi observate de doritori
– sau sceptici – în excepționala lucrare a lui Silvano Mattesini, *Gladiators*[53]. Dansurile de luptă se întâlneau şi la soldaţii romani ca şi la gladiatori, alături de felurite exerciţii demonstrative, atât individuale cât şi în grup[54]. Nu mai insistăm asupra acestui subiect, amintind doar că în

cilindru”. Specialiştii să ne scuze exprimarea ne-academică, dar dorim să fim înţeleşi de toţi cititorii.

[53] Apărută în limba engleză sub egida „Asociatione Culturale Archeos”, 2009.
[54] Credem de folos pentru cititori să consemnăm aici observaţiile lui Angelo Pellegrini din *Scrima cu floreta...*, p. 9: *Înaintea începerii luptelor în arenă cu artele ascuţite, gladiatorii prezentau exerciţii individuale şi în ansamblu executate cu arme de lemn. Cu alte cuvinte, era o adevărată demonstraţie de scrimă...*. Astăzi am zice „o adevărată demonstraţie de arte marţiale”. Şi, de fapt, amândouă formulările sunt corecte.

confruntările dintre trupele romane şi popoarele cele mai războinice ale antichităţii s-a dovedit nu doar superioritatea tactică şi strategică a ofiţerilor romani ci şi nivelul de pregătire de luptă excepţional al ostaşilor romani.

Toate cele prezentate, deşi sunt o sinteză extremă a unui domeniu uluitor de vast, arată îndeajuns, credem noi, pentru cine nu ştia, nivelul înalt de practicare al artelor marţiale la romani. Mai amintim aici doar de faptul că **orice ofiţer roman serios trecea prin toată instrucţia militară, având obligaţia de a o preda şi el, mai departe, subordonaţilor săi**.

Ruşii au avut din vechime felurite forme de arte marţiale, de la cele slave străvechi – la loc de cinste fiind arcul şi suliţa – la cele aduse de *Varegii* (Vikingii răsăriteni) sau alte popoare. Chiar şi într-o lucrare sovietică de propagandă – *Sportul*, Ed. Novosti, 1988 – recunoaşte (la p. 52) existenţa în U.R.S.S. a maeştrilor de sambo, definite ca „gen de lupte de auto-apărare”. Aceştia erau urmaşii maeştrilor din vechea Rusie, unde asemenea lupte, dar şi luptele cu pumnii şi multe alte asemenea discipline erau foarte populare. Adesea concursurile atrăgeau sute şi mii de oameni, chiar mai mulţi în cadrul oraşelor mari. Feluritele demonstraţii de măestrie cu sabia, suliţa şi arcul a călăreţilor – după model căzăcesc sau tătărăsc – erau şi ele mult apreciate. Tot aici intră şi *biciul* pe care Cazacii şi Tătarii îl mânuiau cu multă iscusinţă şi care a fost

preluat şi folosit şi de unele populaţii ruseşti sau rusificate.

Desigur, o menţiune deosebită se cuvine a fi făcută aici asupra intersectării şi suprapunerii în Rusia, mai ales din secolul XVII încolo, a elementelor culturale vest-europene, ruseşti, caucaziene, central-asiatice şi extrem orientale. De la scrima occidentală adusă de instructori mai ales germani şi până la luptele mongole avem de-a face cu o multitudine de stiluri şi şcoli. Suprapunerile au continuat

neîncetat, complicându-se şi mai mult în aproape un secol de dictaturi comuniste.

Un rezultat surprinzător al acestor suprapuneri este *Sistema*[55]. Acest nume acoperă o artă marţială complexă ce urmăreşte în primul rând eficienţa în luptă dar, totodată, îşi revendică – în anumite forme ale ei – o spiritualitate ortodoxă[56].

Migratorii asiatici veniţi în Europa, din secolul al V-lea mai ales, aveau sisteme de pregătire de luptă încă din copilărie. Călăria, de pildă, cunoscută astăzi mai mult din filme şi din spectacolele şi întrecerile de echitaţie, însemna mult mai mult pentru ei. De la felurite jocuri ce se practicau călare se trecea le felurite stiluri de luptă călare, cu sabia, suliţa şi arcul mai ales. Aceste stiluri cuprindeau atât lupta individuală, cu unul sau mai mulţi duşmani, cât şi lupta de grup, cu felurite forme de manevră şi exerciţii tactice. Fără o pregătire marţială extrem de serioasă migratorii nu ar fi putut face faţă niciodată miliţiilor romane, care se pregăteau şi ele sistematic – deşi nu atât de intens ca migratorii – şi cu atât mai mult armatelor romane. Ca urmare, aceşti migratori nu doar că au obţinut multe victorii şi au schimbat faţa Europei, dar au şi influenţat mult artele marţiale europene[57].

Africa a avut şi are artele sale marţiale, de la dansurile războinice şi alte mijloace de pregătire ale

[55] Se poate vedea câte ceva despre această artă marţială rusească (modernă) pe site-uri ca http://www.russianmartialart.com/ sau http://vassian.wordpress.com/2010/07/20/istoria-fortelor-speciale-rusesti/ ş.a.a.

[56] http://www.russianmartialart.com/main.php?page= philosophy

[57] A se vedea şi *Scrima cu floreta*, de Angelo Pellegrini, Bucureşti, 1963, p. 9.

triburilor străvechi din Egipt şi Sudan până la cele al Zuluşilor sau altor popoare din Africa de Sud. O parte din aceste arte marţiale au fost păstrate de africanii duşi ca sclavi în Brazilia şi, amestecându-se cu artele marţiale ale amerindienilor şi muzica braziliană au dat celebra – azi – *Capoeira*, dar şi alte forme de luptă. Amintim în treacăt de faptul că sunt specialişti care au găsit la străvechile triburi din Egipt şi Sudan urme ale armelor, echipamentelor şi tehnicilor de luptă romane, inclusiv existenţa unor dansuri războinice. Dar subiectul este prea vast pentru a putea fi prezentat pe scurt. Subliniem doar că istoria Africi cuprinde, până la intervenţia vest-europenilor, nenumărate lupte şi războaie date cu arme albe de felurite triburi şi neamuri războinice, fie invadatoare, fie defensive. Stilurile de luptă africane sunt foarte multe şi variate şi, cele mai multe, adânc marcate de influenţe religioase păgâne, de magie animistă şi alte asemenea ideologii.

Pentru că am amintit mai sus de **India**, revenim asupra subiectului.

Invazia triburilor traco-scitice[58] a adus cu ea înfiinţarea clasei războinicilor şi reevaluarea tehnicilor de luptă. Am amintit mai sus de două arte marţiale celebre, *vajramuti* (*vajramushti*) şi *kalaripayat*, amândouă legate strâns de religiozitatea hindusă. Ele sunt însă numai o parte din artele marţiale ale celor peste 200 de popoare ale Indiei. În trecut India era împărţită în nenumărate state, de obicei foarte războinice.

Chiar şi popoare aflate la adăpost de război sau atacuri, precum cele din Nepal, căutau şi

[58] Invazie socotită de unii istorici europeni ca avându-şi rădăcinile în mişcările tracice către răsărit, iar de cei adepţi ai punctului de vedere al *djaţilor* ca fiind de origine proprie central-asiatică şi cu direcţii multiple, inclusiv către Europa. De fapt amândouă opiniile sunt corecte pentru anumite perioade de timp.

caută lupta, angajându-se ca luptători chiar şi în armatele britanice (sau în altele).

În **China** există mai multe categorii de arte marţiale decât se crede de obicei. Sunt cele cunoscute sub numele de wushu, dar sunt şi altele, aparţinând unor populaţii minoritare, de la mongoli la coreeni. Cele cunoscute sub numele de wushu sau kung-fu – după o mai veche denumire, europenizată şi incorectă – se împart în două mari categorii: „boxul de nord” şi „boxul de sud”, **sau** „pumnul de nord” şi „pumnul de sud” **sau** „neijia” („metoda internă”) şi „weijia” („metoda externă”). Aceste împărţiri sunt însă formale şi nerealiste. În fapt, există peste 400 de curente principale sau stiluri principale de arte marţiale chinezeşti, acestea folosind în general amândouă metodele – neijia şi weijia – chiar dacă pun accentul pe una dintre ele. Toate aceste forme îşi au originea în întâlnirea dintre vechile arte marţiale chinezeşti, dinainte de secolul VII d.Hr. şi artele marţiale indiene, aduse de unul sau mai mulţi călugări budişti din India la templul Shaolin-Si („Templul Micii Păduri”). Din această întâlnire a rezultat o nouă generaţie de arte marţiale, ai căror strămoşi îndepărtaţi sunt artele marţiale chinezeşti de astăzi. Istoria Chinei şi, implicit, a artelor marţiale chinezeşti este atât de zbuciumată încât nu poate fi înfăţişată în câteva cuvinte. Putem spune doar că legăturile dintre wushu şi religiozitatea taoistă, budistă, confucianistă etc sunt extrem de numeroase şi puternice. Ca urmare, chiar şi conducerea

comunistă – şi deci atee – a Chinei a avut probleme foarte mari atunci când a încercat să facă o separaţie între latura sportiv-militară şi cea militar-religioasă a acestor arte marţiale. În cele din urmă s-a ajuns la un compromis neobişnuit, tradiţiile religioase chinezeşti îmbrăcând adesea haina limbajului ştiinţific, prin mijlocirea căruia au putut fi acceptate oficial.

Coreea este un caz deosebit, o ţară aflată la întâlnirea unor mari puteri şi ambiţii – Manciuria, Mongolia, China, Japonia. Evident, şi ea şi-a dezvoltat propriile stiluri de luptă, atât pe liniile nobilimii şi trupelor regale şi nobiliare, cât şi pe liniile stilurilor de luptă ţărăneşti. Acestea din urmă au mers mai departe chiar şi atunci când au fost în mod oficial interzise, dezvoltându-se, ca să spunem aşa „în subterană”, dând naştere la conflicte, legende şi eroi. Calitatea lor a fost verificată în luptele interne dar şi în cele cu invadatorii.

Artele marţiale coreene vechi, precum *subak* sau *tae-kyon*, au fost înlocuite de o artă nouă, *tae-kwon-do*, dezvoltată în secolul XX prin asimilarea unor elemente eficiente sau/şi spectaculoase din *karate* şi *kempo* („boxul chinezesc”[59]).

Japonia are şi ea o bogată istorie a artelor marţiale. Nu cunoaştem tehnicile de luptă ale băştinaşilor arhipelagului, vechii Ainu, dar oricum acestea s-au dovedit cu totul ineficiente în faţa invadatorilor asiatici de mai târziu. Aceştia au alcătuit apoi ţara cunoscută astăzi sub numele de Japonia. Societatea japoneză a avut şi unele perioade destul de paşnice, dar nu a fost niciodată lipsită de războinici. În afară de metodele de luptă iniţiale, din epoca Jomon, Japonia a cunoscut nu doar noi arte marţiale de

[59] Am pus termenul *box chinezesc* în ghilimele deoarece nu este neapărat cel mai potrivit. Prin

kempo se pot înţelege şi artele marţiale chinezeşti vechi, dinainte de combinarea cu artele marţiale indiene, dar se pot înţelege şi ramuri mai noi ale artelor marţiale chinezeşti, precum şi forme care, ieşite din vechiul – sau mai noul – *kempo* chinezesc propriu-zis au creat formele de *kempo* japonez, practicat iniţial mai ales în Insulele Ryu-Ryu/Okinawa, dar mai apoi şi în restul Japoniei şi chiar în restul lumii. Ca urmare există o anume ambiguitate a termenului *kempo*.

origine locală, ci şi felurite influenţe exterioare, mai ales venite din China (de pe continent sau din Insula Taivan), din Coreea, din Arhipelagul Ryu-Ryu (Okinawa) şi din Mongolia, ba chiar din Filipine şi, mai târziu, din Europa. Chiar şi armele de foc au fost aici integrate de unele din şcolile de luptă nipone.

Artele marţiale de felul *trântelor* se împart în Japonia în două mari grupe: *sumo* şi *ju-jutsu* (*jiu-jitsu*). Alături de *kenjutsu* – cu forma sa îmblânzită, *kendo* – şi *kyudo* – tirul cu arcul japonez – avem în faţă principalele linii ale artelor marţiale japoneze propriu-zise. Mai există stiluri tradiţionale japoneze de luptă cu bastonul, suliţa sau halebarda. Însă foarte celebrul *karate* **nu** este între artele marţiale nipone propriu-zise. Numele său iniţial, *Okinawa- te* (*Mâna din Okinawa*), spune totul în această privinţă. *Karate* reprezintă un sumum de stiluri de luptă originare din **Arhipelagul Ryu-Ryu** (**Okinawa**) şi preluat către sfârşitul secolului XIX de Japonia, prin mijlocirea unor maeştrii okinawezi care l-au făcut vestit şi respectat. Artele marţiale japoneze, fie că sunt locale sau preluate, se pot împărţi în două mari categorii: cele fundamental religioase
– ca *sumo* sau *kyudo* – şi cele fundamental tehnice – precum *okinawa-te* şi *tai-jutsu* – chiar dacă, evident, există felurite nuanţe şi interpătrunderi între cele două categorii.

Merită să menţionăm aici şi un text asupra căruia vom reveni mai târziu:

Vechile discipline de război se numeau bugei*. Departe de a fi numai nişte şcoli în care se-nvăţa cum să te aperi şi cum să ucizi, aceste şcoli includeau, de asemenea, atât* jutsu *(„tehnici”), cât şi* do *(„căi”, „conduite”).*[60]

[60] Michel Random în *Dicţionar de Arte Marţiale*, de Louis Fédéric, Bucureşti, 1993, p. VIII.

Desigur, cei mai mulţi dintre cei care vorbesc astăzi despre *„artele marţiale (orientale)*” pe linia discuţiilor de colţ de stradă nu fac nicio deosebire între *jutsu* şi *do*. Vom reveni însă mai jos asupra acestui aspect, care nu ţine atât de mult de excursul nostru istoric, dar care pentru analiza teologică este de maximă importanţă.

Am putea da mai departe pilde şi din America de Nord sau de Sud, Oceania sau Australia, ba chiar şi din Insula Paştilor, pentru a nu mai vorbi de Asia, unde artele marţiale ale multor ţări nici nu au fost amintite. Putem înşirui nenumărate arme mai mult sau mai puţin originale, de la bâte cu colţi de obsidian şi lansatoare de săgeţi la sarbacane şi bolas-uri. Putem, de asemenea, să prezentăm evoluţia artelor marţiale europene la Vikingi, Normanzi, Slavi şi numeroase alte popoare. Putem să arătăm evoluţia tehnicilor de luptă în Europa în raport cu schimbarea formelor şi dimensiunilor armelor albe folosite, a scuturilor, armurilor, arcurilor ş.a.m.d.. Nu ne-am propus însă o *istorie a artelor marţiale*, fie ele europene sau nu, ci doar a înfăţişa *prezenţa lor* în istorie.

Din acest punct de vedere credem că am înfăţişat o înşiruire destul de cuprinzătoare pentru ca orice cititor să poată înţelege cât de răspândite sunt artele şi practicile marţiale în trecutul *tuturor* popoarelor. Singura excepţie o constituie, din câte ştim astăzi, inuiţii sau eschimoşii, care erau extrem de izolaţi de celelalte popoare şi

care nu aveau decât noţiunea de *vânătoare,* nu şi pe cea de *război,* aşa încât tehnicile lor de prindere şi ucidere a animalelor (sau de apărare faţă de ele) credem că nu pot fi numite, în adevăratul înţeles al cuvântului, *arte marţiale*. Dar, în afară de această excepţie ce confirmă regula, *toate* popoarele lumii, din *toate* timpurile, au avut (şi au) *arte marţiale*.

Acest fapt ni se pare *de cea mai mare însemnătate,* căci stă împotriva prejudecăţilor adânc înrădăcinate – şi

adeseori violent apărate – ce apasă asupra înţelegerii fenomenului numit *arte marţiale*[61].

Şi din care dăm aici doar una: prejudecata extrem de răspândită în România, dar cu totul neîntemeiată istoric, ce pretinde că

*„artele marţiale au foarte mare legătură cu filmele de la televizor. **Practic aşa au pătruns artele marţiale în occident*** [s.n.]”[62].

Ideea aceasta este total greşită! Ea izvorăşte dintr-o foarte mare lipsă de *cultură istorică* şi, de asemenea, de la o uimitoare confuzie între artele marţiale şi artele marţiale *orientale*, despre care am vorbit şi mai sus! Trist – şi relevant – este că acelaşi comentator citat aici recunoaşte în altă postare – de pe acelaşi articol! – ***că şi în armatele romane se făceau arte marţiale***! Ceea ce, dacă s- ar fi mers pe o gândire logică, nu pe prejudecăţi, ar fi fost de ajuns ca să îi doboare prima. Ceea ce, totuşi, nu se întâmplă... Chiar cel care recunoaşte existenţa artelor marţiale în armatele romane încearcă să-şi minimizeze declaraţia într-un fel ciudat, dacă nu chiar absurd. Adică, altfel spus, să modeleze adevărul istoric după prejudecăţile pe care le are. Cum? Ei bine... declarând artele marţiale romane, nici mai mult, nici mai puţin, decât... *„forme rudimentare*”!!?!![63]

O asemenea idee este, pentru orice istoric al antichităţilor romane, cu totul

greşită şi cu totul împotriva realităţilor istorice atestate! În nici un caz armatele romane

[61] Şi, implicit, şi asupra unei cercetări teologice obiective.
[62] Comentariu de pe www.ortodoxiatinerilor.ro/tinerii-in- societate/ispite-barbatesti, la a doua pagină de comentarii ale articolului „K-1, box, karate si alte genuri de arte martiale”.
[63] „Forme rudimentare” de arte marţiale, adică…

nu ar fi putut învinge prin „forme rudimentare de arte marţiale” luptători de elită precum Galii, Germanii, Nubienii, Dacii, Parţii etc – şi ei practicanţi de arte marţiale proprii, şi încă la un nivel foarte înalt. Mai mult, izvoarele istorice – din care am sintetizat mai sus puţin material[64] – arată, dimpotrivă, că şi în Imperiul roman, ca şi în toate ţările antice şi medievale, practicarea artelor marţiale era foarte extinsă, iar artele marţiale practicate de armata romană erau complexe şi eficiente. Din artele marţiale romane se trag şi cele apusene, dincolo de fireştile influenţe ale unor migratori precum Arabii sau alţii asemenea. Chiar şi faptul că părţi uriaşe din armatele romane – şi mai toţi gladiatorii, de altfel – erau alcătuite din Celţi, Traci, Germani, Armeni etc ar fi fost de ajuns pentru a ridica un eventual – şi, de fapt, ireal – nivel scăzut al artelor marţiale romane. În realitate însă, după cum am amintit şi mai sus, soldatul roman era deplin pregătit pentru ca în luptele corp la corp cu orice duşman să fie un luptător redutabil, vrednic de tot respectul.

Pe de altă parte, într-o şi mai deplină anulare a afirmaţiei citate, trebuie să plecăm de la începuturile cinematografiei. Ori în cinematografie primele arte marţiale care apar – şi care sunt receptate fără probleme de spectatorii europeni – sunt artele marţiale europene: în primul rând scrima şi tirul cu arcul, lupta cu suliţa şi alte arme albe, apoi boxul şi savatul[65], tirul cu arme de foc etc.

[64] Şi pe care le prezentăm în *Bibliografie* spre a fi

consultate
in extenso de cei care doresc.

[65] Pentru savat a se vedea şi site-ul http://martialartsblogaroundtheworld.wordpress.com mai ales la pagina http://martialartsblogaroundtheworld .wordpress.com/2012/04/25/france-savate/ ; de asemenea la http://www.aprovisa.es/ defensa/boxeo- frances-savate/ un site de arte marţiale spaniol ; la pagina http://j2n-ma.blogspot.ro/2012/08/savate.html , un site

Atât filmele „de capă şi spadă” cât şi cele „de aventuri” sau
„poliţiste” cuprind nenumărate scene de arte marţiale europene. Ele sunt larg prezente încă din perioada interbelică, fiind promovate de practicanţi adesea extrem de serioşi, atât dintre actori cât şi dintre cascadori. Această realitate ar fi putut fi sesizată chiar pe site-ul citat de noi, unde sunt comentatori ce atrag atenţia, cu bun simţ, că *„Şi lupta cu sabia/suliţa/arcul/etc. pe care o învaţă orice soldat este o artă marţiala. Şi boxul este, practic, o artă marţială*”. Iar prezenţa artelor marţiale europene în cinematografie şi, respectiv, în televiziune, nu domină doar începuturile acestor mijloace de comunicare şi influenţă, ci continuă, puternic, până în ziua de astăzi.

Subliniem aceste lucruri, deşi cineva le poate socoti, greşit, mărunţişuri, pentru că este o poruncă dumnezeiască să ştim foarte bine despre ce vorbim. Trebuie totdeauna să ne amintim că pentru orice cuvânt vom da socoteală în Ziua Judecăţii. Deci noi, creştini fiind, nu avem voie să falsificăm adevărul, ori să acceptăm – şi cu atât mai mult ca temei al judecăţilor, raţionamentelor noastre – să acceptăm falsificarea venită „din lume”, o lume despre care ştim că este căzută. Decât să vorbim despre ce nu ştim e mai bine să rămânem în aşteptare. Nici nu mai amintim de necesitatea abordării oricărui subiect cu o cât mai mare obiectivitate ştiinţifică, deşi aceasta coincide perfect cu exigenţele creştine.

Afirmaţia pe care am analizat-o mai sus, şi care s-a dovedit a fi complet falsă, este o mostră de preluare a unor

de arte marţiale de limbă engleză etc. Unul dintre cele mai complexe şi complete site-uri pe temă este http://bootfighter.wordpress.com/ , „Covering Savate and associated disciplines, Western Martial Arts, Self Defense and totally unrelated subjects”. Altul este http://frenchboxing.blogspot.ro/

prejudecăţi, a unor şabloane sau lozinci comune lumii căzute, comune unor grupuri şi societăţi semi-docte, cu o cultură extrem de limitată, dar gata oricând să se pronunţe asupra oricărui subiect fără cercetare. Este, de asemenea, o pildă tristă de excesivă încredere în „vorbele” din societate (numite corect *bârfe*).

Tot pentru înţelegerea conceptului ştiinţific de *artă marţială*, se poate apela şi la documentele şi lucrările **Academiei de Arte Marţiale Europene Medievale** (**AEMMA – Academy of European Medieval Martial Arts**) de pe www.aemma.org sau la site-ul de specialitate **Journal of Manly Arts**, la adresa de net jmanly.ejmas.com (pagină numită şi ***Electronic Journals of Martial Arts and Sciences***), care este o secţiune a revistei electronice ***Journal of Western Martial Art*** (adresa electronică fiind jwma.ejmas.com). De asemenea, se poate vizita şi adresa www.royalarmouries.org/what-we- do/clubs-and-societies/historical-martial-arts spre a se vedea practicarea în apus a artelor marţiale istorice europene. Toate acestea sunt bazate mai ales pe artele marţiale europene vestice – pe liniile germană, britanică şi franceză – pornind de la cele greco-romane, celtice şi germanice (la fel şi AEMMA sau JWMA). Un site pe temă, vestit în Occident, este frecvent numit „HACA”, şi poate fi accesat la adresa http://www.thehaca.com/, fiind un site dedicat artelor marţiale europene din perioada Renaşterii. La fel de interesantă este şi

gruparea **Historical European Martial Arts Community**, cu site-ul dedicat hemaalliance.com şi cu biblioteca sau librăria virtuală http://www.wiktenauer.com/. De asemenea, credem că merită aici amintită şi adresa de internet http://www.truefork.org/DragonPreservationSociety/ unde se poate consulta un alt site dedicat aceluiaşi subiect – artele marţiale europene (ca de obicei, strict occidentale!).

Alte câteva asemenea site-uri de arte marţiale (vest-) europene au fost indicate şi mai sus, în notele noastre.

Cât de bine se potriveşte aici dedicaţia frumoasei lucrări *Renaissance Swordmanship: The Illustrated Used of Rapiers and Cut-and-Thrust Swords*, de John Clements, Ed. Paladin Press, Boulder, Colorado, U.S.A., 1997 din *Prefaţă* (p. 7) adresată (şi) celor descrişi ca „*followers of Asian martial arts, who are sadly ignorant of their own Western martial heritage*" („*discipoli ai artelor marţiale asiatice care, foarte trist, sunt ignoranţi faţă de propria moştenire marţială apuseană*"[66])! Acest lucru este foarte adevărat şi pentru Români, care sunt, prea adesea, la fel de ignoranţi atât faţă de artele marţiale vest-europene cât şi faţă de cele vechi româneşti. Revenind la citatul dat, recomandăm a se vedea altă carte, deosebit de interesantă pentru cei care vor să se iniţieze în cunoaşterea domeniului: *Medieval Swordmanship. Illustrated Methods and Techinques*, a aceluiaşi autor John Clements, apărută în 1998 (aceeaşi localitate şi editură). Este o lucrare foarte folositoare pentru ca cititorul să capete o mai bună imagine a vechimii şi complexităţii artelor marţiale vest-europene şi a folosirii corecte (de către specialişti...) a termenului de *arte marţiale*. Asemenea lucrări, ale unor oameni care au studiat problema cu o seriozitate vrednică de tot respectul, ar trebui să impună în faţa părerilor formate „din filme" şi alte asemenea surse[67].

Q.E.D.

Faţă de asemenea noian de mărturii, ce dovedesc universalitatea artelor marţiale dincolo de orice limite rezonabile de îndoială, doar cultura „de cinema” şi „de colţ de stradă”, semi-doctismul şi prejudecata pot să mai facă opoziţie. Dar împotriva unor asemenea atitudini greşite

66 Traducerea noastră.
67 A se vedea şi **Anexa V**.

trebuie să se ridice orice creştin adevărat! Cunoaşterea adevărului – convenabil sau nu –, buna definire a termenilor şi cercetarea cât mai riguroasă cu putinţă sunt un imperativ căruia trebuie să ne supunem cu toată inima. *Cunoaşteţi adevărul şi adevărul vă va face liberi!*

Împotriva unor astfel de idei preconcepute şi afirmaţii neîntemeiate găsim necesar a formula de acum definiţia corectă a termenului pe care îl cercetăm:

Artele m arţiale

artele marţiale sunt *acele* ***discipline care încearcă să cerceteze şi****, la nevoie,* ***să pună în practică, la cel mai înalt nivel de competenţă, partea ştiinţei militare care studiază teoria şi practica pregătirii şi ducerii acţiunilor de luptă şi a războiului***.

Definiţie prin care înţelegem şi ce sunt cu adevărat artele marţiale, dar înţelegem şi faptul, fundamentat istoric incontestabil, că ele sunt răspândite, din cea mai mare vechime, la toate neamurile care au locuit sau locuiesc faţa pământului.

Desigur, nu ne aşteptăm, chiar după aceste pagini de analize de definiţii şi istorie, ca toţi cititorii să adopte definiţia fără rezerve şi întrebări. Dar nici nu putem lungi mai mult discuţia asupra termenului. Nădejdea noastră este că în lucrare vom răspunde la cât mai multe din întrebările ce ar putea stărui în mintea cititorilor noştri şi astfel lucrurile vor deveni limpezi. Până

atunci, subliniem că definiţia de mai sus este cea de la care pornim în lucrarea noastră, este cea la care se referă titlul lucrării şi toată analiza noastră. Deci, cel care vrea să urmărească firul logic al expunerii *trebuie* să pornească de la această definiţie de la care şi noi plecăm.

Dar, odată ce am înţeles ce sunt *artele marţiale* şi răspândirea lor, suntem încă în faţa întrebării fundamentale: care este poziţia Bisericii lui Hristos faţă de ele? Sunt ele de folos ori sunt rele?

ce spun Scripturile

Oare cum se împacă aceste lucruri (definite ca *arte marţiale*) cu Ortodoxia?

Ce fel de legătură poate fi între război, bătaie, ucidere şi toate celelalte asociate războiului şi Ortodoxie? Poate fi vreo împăcare între ele, sau se exclud total?

Şi de unde plecăm în căutarea răspunsului?

Cercetaţi Scripturile!, ne porunceşte Domnul nostru Iisus Hristos (Ioan 5.39). Prin ele, Îl putem cunoaşte pe El şi putem avea viaţă veşnică.

Dar, vai!

Tot în Scripturi stă scris - *nici o proorocie a Scripturii nu se tâlcuieşte după socotinţa fiecăruia* (II Petru 1.20)!

Şi, într-adevăr, după tâlcuiri aduse de unii sau de alţii după socotinţa lor, ajungem la o neînţelegere foarte mare. Nu doar în ceea ce priveşte *artele marţiale* şi folosirea armelor de către creştini, dar şi în oricare altă privinţă.

Căci sunt în Scriptură cuvinte precum:

Nu vă împotriviţi celui rău; iar cui te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe celălalt. (Matei 5.39)

Întoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri. (Matei 26.52)

Să nu ucizi! (Deuteronom 5.17)

Şi toate aceste cuvinte au fost înţelese de mulţi neo-protestanţi, dar şi de ortodocşi influenţaţi de pietismul neo-protestant, ca oprind pentru creştini, cu desăvârşire, orice act militar, orice folosire a armei sau a forţei (violenţei).

Sunt nenumărate texte neo-protestante, unele pretins obiective, altele de un patetism bolnăvicios, în care se osândeşte cu desăvârşire orice folosire sau posesie a armelor de către un creştin, orice participare la un conflict fizic – şi mai ales armat! –, orice implicare în război sau bătălii... Şi toate aceste texte pretind că se bazează numai şi numai pe Biblie, că reflectă numai şi numai conţinutul şi spiritul Bibliei, că sunt adevăr teologic ş.a.m.d..

Dar împotriva lor se ridică alte interpretări ale Bibliei, fie de sorginte catolică sau monofizită, fie ortodoxe. Toate, desigur, pretinzând că se întemeiază numai şi numai pe Biblie, că reflectă numai şi numai conţinutul şi spiritul Bibliei, că sunt adevăr teologic ş.a.m.d..

Cum este cu putinţă o asemenea contradicţie?

Ei bine, pentru că, în opoziţie cu citatele biblice date mai sus, sunt în Sfintele Scripturi şi cuvinte precum:

Unul din slujitorii, care era de faţă, I-a dat lui Iisus o palmă... Iisus i-a răspuns: Dacă am vorbit rău, dovedeşte ce este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce Mă baţi? (Ioan 18.23)

Acum însă cel ce are pungă să o ia, tot aşa şi traista, şi cel ce nu are ***sabie*** *să-şi vândă haina şi* ***să-şi cumpere****.* (Luca 22.36)

Şi îl întrebau şi ostaşii, zicând: Dar noi ce să facem? Şi le-a zis: Să nu asupriţi pe nimeni, nici să învinuiţi pe nedrept, şi să fiţi mulţumiţi cu solda voastră. (Luca 3.14)

Dregătorii nu sunt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voieşti, deci, să nu-ţi fie frică de stăpânire? Fă binele şi vei avea laudă de la ea. Căci ea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău. Iar dacă faci rău, teme-te; ***căci nu în zadar poartă sabia****; pentru că ea este slujitoare a lui Dumnezeu şi răzbunătoare a mâniei Lui, asupra celui ce săvârşeşte răul.* (Romani 13.3-4)

Laudele Domnului în gura lor şi săbii cu două tăişuri în mâinile lor,

Ca să se răzbune pe neamuri şi să pedepsească pe popoare,

Ca să lege pe împăraţii lor în obezi şi pe cei slăviţi ai lor în cătuşe de fier,

Ca să facă între dânşii judecată scrisă. Slava aceasta este a tuturor cuvioşilor Săi. (Psalmi 149.6-9)

Şi aceste cuvinte, cred unii, arată că uneori se cuvine să răbdăm, într-adevăr, chiar şi moartea, fără crâcnire, dar sunt şi împrejurări în care folosirea armelor este îngăduită şi la fel sunt şi forţa sau violenţa, uciderea sau pedepsele corporale. De asemenea, ele arată că ostaşii sunt primiţi ca atare, fără să li se ceară a se lăsa de îndeletnicirea lor, şi de Sfântul Ioan Botezătorul, şi de Duhul Sfânt însuşi (Faptele Apostolilor cap. 10 şi 16.23- 34). Deci, spun cei care apelează la aceste cuvinte biblice, armele, războiul şi *artele marţiale* sunt îngăduite de Biserică atâta vreme cât sunt folosite în conformitate cu legea morală.

Iată două poziţii ***radical opuse***, ba chiar, am putea spune, ***incompatibile***.

Care este cea corectă?

Nu vom încerca să lămurim aici acest lucru, şi mai ales nu începând cu o exegeză biblică. Riscăm să cădem exact în primejdia „tâlcuirii după socotinţa fiecăruia”, adică în răstălmăcirea Scripturii. Mulţi au căzut astfel şi s-

au dus în Iad fiind ferm convinşi că sunt deştepţi şi au dreptate ş.a.m.d.. Ne ferim de această ispită şi vom cere înainte de toate ajutorul Bisericii. Da, chiar al Bisericii!

Cum?

Întâi şi întâi, prin apelul la ceea ce este esenţial: **trăirea Scripturilor de către Biserică de-a lungul veacurilor!**

Aici putem vedea, dincolo de părerile noastre personale, care este învăţătura Bisericii în această privinţă, care este învăţătura adevărată în ceea ce priveşte raporturile dintre *arte marţiale* şi *Ortodoxie*.

ce spune Sfânta Tradiţie

Deci, de unde să începem?

Am putea să începem cu sutaşul Corneliu, sau cu temnicerul din Filipi, cu ostaşii Sfântului Ioan Botezătorul, cu pildele ostăşeşti ale Sfântului Apostol Pavel sau cu binecuvântarea folosirii sabiei de către stăpânire în numele Domnului. Toate acestea însă sunt totodată şi *temeiuri scripturistice* care, luate separat de istoria Bisericii, pot fi răstălmăcite în fel şi chip.

De aceea, nu vom face aceasta, ci vom pleca de la viaţa Bisericii în primele secole creştine.

Între anii 33 şi 313 d.Ch. Biserica a crescut, în Imperiul roman, Armenia, Persia şi în alte părţi, răspândindu-se şi în popor, şi printre cei din clasele mai înalte.

Printre cei cuceriţi de lumina lui Hristos sunt, în acea vreme, şi foarte mulţi ostaşi. Ba chiar, pentru Armenia, am putea spune cei mai mulţi dintre ostaşi, de vreme ce Armenia a fost prima ţară devenită creştină.

primele veacuri creştine în Armenia

Este de observat aici faptul că, devenită ţară creştină, Armenia şi-a păstrat tradiţiile militare vechi, care cuprindeau nu doar armata permanentă, ci şi obligaţia fiecărui bărbat – şi în unele părţi şi a femeilor – de a se pregăti mereu de luptă. Desigur, aceste tradiţii erau în parte moştenire de la strămoşii Traci prin care şi noi, Românii, ne înrudim cu Armenii. La creştinarea Armeniei aceste tradiţii au fost curăţite de tot ce însemna spiritualitate păgână, păstrându-se tot ceea ce era de trebuinţă pentru ca bărbaţii armeni să fie unii dintre cei mai buni luptători ai Antichităţii târzii. Dar acest lucru însemna că până şi cei mai de rând între armeni aveau pe peretele casei săbii, suliţe, arc, tolbă cu săgeţi şi alte asemenea arme – de multe ori după tradiţia marţială a satului sau familiei – pe care *învăţau de mici să le folosească la vânătoare şi în luptă*.

Această poziţie a Armeniei faţă de *artele marţiale* practicate de armată şi de populaţia „civilă" nu a stârnit niciodată vreo critică sau împotrivire din partea Bisericii[68]. Nici din partea Bisericii care era în Armenia, nici din partea Bisericii din oricare alt loc al lumii. Foarte mulţi dintre sfinţii ortodocşi armeni au fost oameni care au excelat în practicarea artelor marţiale tradiţionale Armeniei. Şi, de altfel, la fel au fost şi mulţi dintre cei mai rătăciţi prigonitori armeni ai Ortodoxiei, unii ajungând chiar pe temeiul

priceperii lor în ale războiului şi pe tronul Imperiului roman. Care are, şi el, istoria sa bisericească şi marţială.

[68] Este de arătat aici că şi **gruzinii**, dar şi alte popoare din Caucaz au aceeaşi poziţie istorică şi acelaşi raport între artele marţiale practicate de ei şi Biserică. Armenii sunt însă pilduitori prin vechimea creştinismului şi legăturile cu Imperiul roman (Romania).

primele veacuri creştine în Imperiul roman

În Imperiul roman, Ortodoxia nu a fost primită în secolele I-III de conducătorii cei mai de sus, cum se întâmplase în Armenia. Creştinii trăiau aici într-un stat păgân, într-o societate păgână. Iar cei care erau ostaşi, într- o armată păgână. Soldaţii romani aveau tabere de pregătire, în apropiere, de obicei, de oraşe mai mici sau mai mari. În aceste tabere veneau de multe ori să înveţe ori să practice *artele marţiale romane* şi tinerii sau bărbaţii romani din împrejurimi. Dar ceea ce este foarte tulburător pentru noi, astăzi, este faptul că aceste tabere de pregătire militară aveau în cuprinsul lor cel puţin două, dacă nu mai multe altare pentru jertfele de tămâie – şi nu numai! Unul era dintotdeauna închinat lui Marte, zeul războiului, altul, mai târziu, împăratului, şi foarte des era şi cel închinat Fortunei, zeiţa norocului[69]. Artemis ori Minerva, Mercur şi alte zeităţi, îşi aveau de multe ori altarele lor, mai ales în taberele mai mari şi care stăteau multă vreme într-un loc.

Dar de ce am spus că acest lucru este „foarte tulburător pentru noi astăzi”?

Pentru că este scris „fugiţi de închinarea la idoli” şi „cele ce jertfesc neamurile [păgâne], jertfesc demonilor” (I Corinteni 10.14-21).

De aceea este tulburător să te gândeşti că ostaşii – ba şi mulţi dintre civilii – romani practicau *artele marţiale romane* într-un mediu atât de idolatru, întâmpinaţi de la

intrarea în tabără de altarele zeilor mincinoşi, înconjuraţi frecvent de fumul jertfelor demonice care se ridicau de pe aceste altare. Foarte mulţi dintre noi nici nu ar putea concepe astăzi a merge într-un asemenea mediu, în care era firesc să faci nenumărate gesturi de cinstire a idolilor.

[69] Însemnătatea norocului era atât de mare pentru ostaşii romani încât foarte adesea analiza „dosarului” pentru avansare includea obligatoriu şi acest criteriu.

De altfel, acesta a fost şi mijlocul prin care au fost daţi pe faţă mulţi dintre ostaşii creştini din armata romană, căci s-a văzut că ei nu aduceau jertfe, nici măcar rar, cum făceau unii; ei nu aduceau *niciodată jertfe*. Ca urmare, atare ostaşi au fost de multe ori prinşi, cercetaţi, batjocoriţi, bătuţi şi chinuiţi cumplit spre a se lepăda de Hristos. Iar neobţinându-se aceasta, erau ucişi. Şi intrau astfel în rândurile martirilor lui Hristos, printre cei mai de frunte sfinţi ai Ortodoxiei.

Oricât de tulburător ar fi pentru noi astăzi acest fapt, este adevărat:

vechii creştini nu se temeau să intre într-un asemenea loc şi să practice aici *artele marţiale romane*.

Iar intrarea în aceste tabere de pregătire marţială şi practicarea artelor marţiale romane în atare mediu idolatru nu îi despărţea întru nimic de Hristos, după cum se vede limpede din vieţile şi mai ales sfârşitul martirilor. Niciodată Biserica nu a mustrat sau pedepsit pe cei care mergeau în „Câmpurile lui Marte" sau în taberele militare ca să ia parte la pregătirea marţială, care era de fapt o datorie cetăţenească fundamentală. Cu atât mai mult, niciodată Biserica nu a mustrat sau pedepsit pe ostaşii care zi de zi erau în mijlocul acestor tabere sau câmpuri şi care se instruiau marţial neîncetat, păstrându-şi credinţa în ciuda primejdiei care stătea neîncetat deasupra capetelor lor.

romani

De altfel, numărul acestor ostaşi creştini martirizaţi este uimitor de mare. În *Zbor prin vâltoarea vremilor*[70] am înfăţişat, în nota de final XVIII, câteva asemenea nume.

[70] Pr. Mihai-Andrei Aldea, *Zbor prin vâltoarea vremilor. Românii între întunericul veacului şi lumina lui Hristos*, Editura Christiana, Bucureşti, 2007.

Printre numele cele mai cunoscute sunt Sfântul Mucenic Adrian, din Nicomidia, care a fost general roman, sau Adrian, fiul împăratului roman (de origine tracică) Probus (272-282); Sfântul Dimitrie Izvorâtorul de Mir, comandantul militar al Salonei (azi Tesalonic) ori Sfântul Andrei Stratilat, cu cei 2.593 de ostaşi ai săi; cei patruzeci şi cinci de mucenici din Nicopolea Armeniei, ucişi de romanii ce luaseră sub stăpânire această parte a Armeniei, ca şi cei patruzeci de mucenici din Sevastia; Sfântul Sava Stratilat cu cei 70 de ostaşi ai săi şi Sfântul Teodor Tiron, cel din Amasia; Sfântul Teodor Stratilat, cel din Evhaita şi Sfântu Mina, cel din Cotiani etc, etc.

Şi mulţi, foarte mulţi alţi ostaşi sunt, din armatele romane, care s-au scris în ceata mucenicilor lui Hristos.

O asemenea pildă este şi Sfântul Mucenic Dasius. Acesta a refuzat a deveni jertfă adusă lui Cronos şi a preferat a fi jertfă lui Hristos. Dar până când a venit această clipă a mărturisirii, el şi-a făcut datoria de ostaş fără nicio împiedicare. De aceea a şi fost ales ca să fie jertfa lui Cronos, căci alegerea se făcea, prin tragere la sorţi, dintre oştenii asupra cărora nu erau învinuiri şi, mai ales, care erau respectaţi de toată lumea pentru curajul şi priceperea lor[71]. Este limpede, prin urmare, că Dasius nu a găsit nicio contradicţie între Credinţa lui Hristos şi viaţa de ostaş în tot ceea ce priveşte pregătirea de luptă, mergerea la război şi celelalte. Contradicţie sau, mai bine zis, incompatibilitate s-a ivit doar atunci când a

fost silit să accepte cele care erau ale unei religii străine şi mincinoase[72].

[71] Merită consemnat, fie şi doar ca notă, că şi numele sfântului martir şi numele prigonitorului sunt nume traco- romane (Dasius şi Basus) şi că Sfântul Dasius era ostaş în Legiunea a XI-a Claudia din localitatea Durostorum (azi numită Silistra şi aflată sub ocupaţie bulgărească).
[72] *Actele martirice*, PSB 11, p. 241-251 ş.cl.

Tot la fel stau lucrurile şi cu Sfântul Mare Mucenic Alexandru. Acesta era *„creştin încă din copilărie şi temător de Dumnezeu”*[73]. Dar, în acelaşi timp, era un luptător atât de bun şi de respectat încât făcea parte dintre cei aleşi şi de încredere. De aceea s-a şi numărat printre ostaşii care urmau să aducă jertfă lui Jupiter (Zeus) la templu împreună cu împăratul. Şi, dincolo de cele obişnuite sau tipice martiriului ostaşilor creştini[74], credem că se cuvine să arătăm aici ca o mărturie pentru ceea ce căutăm noi să aflăm următoarele: în toate cuvintele prin care Sfântul Mucenic Alexandru a mustrat pe prigonitori şi rătăcirile lor **nimic** nu a fost spus împotriva ostăşiei! În tot ceea ce a spus el nu a existat vreun cuvânt împotriva pregătirii de luptă ce se făcea în taberele romane – prin acele arte marţiale romane pe care le-am înfăţişat mai înainte – sau împotriva mersului la război şi altor asemenea lucruri. Ceea ce a osândit mărturisitorul lui Hristos fie la ostaşi, fie la împărat, fie la oricine altcineva au fost închinarea la zei, minciuna, desfrânarea şi toate celelalte păcate binecunoscute. Între care păcate, nicio clipă Sfântul Mucenic Alexandru nu a socotit nici pregătirea de luptă, nici armata, nici ostăşia în întregul ei. Aici poate este potrivit să arătăm un cuvânt din martiriul sfântului, care ne poate spune multe despre anumite rânduieli ale vremii:

Văzând Tiberian cum se roagă sfântul, a zis către ai săi: ‹‹Iarăşi îşi face rugăciunile lui vrăjitoreşti[75]*. Mă tot*

[73] *Ibidem*, p.261

[74] Merită consemnat şi faptul că *Martiriul Sfântului Mare Mucenic Alexandru* este unul dintre documentele vechi ce atestă tradiţia cinstirii moaştelor sfinţilor de către creştini, precum şi obiceiul de a le unge cu untdelemn (moaştele) odată ce sunt luate spre cinstire (PSB 11, p. 269).

[75] Păgânii numeau uneori creştinismul „vrăjitorie”, căci nu puteau înţelege minunile ce se făceau adesea de

mir de unde a învăţat aceste graiuri pline de înţeles, căci doar înaintea ochilor mei a crescut şi eu sunt cel ce l-am instruit în rânduiala ostăşească, dar niciodată nu mi-am dat seama c-ar putea cunoaşte astfel de deprinderi vrăjitoreşti. Mult mă mir de unde le-a învăţat!›› (PSB 11, p. 275)

Vedem aici şi uimirea păgânilor în faţa rugăciunilor pline de putere ale creştinilor, putere pe care ei, păgânii, nu erau în stare să o înţeleagă şi de aceea o numeau vrăjitorie. Dar mai de folos pentru cercetarea noastră sunt alte trei aspecte, a căror valoare istorică şi teologică este mare.

Întâi, acela al instruirii ostăşeşti de care Alexandru a avut parte de mic. Se arată şi aici ceea ce am subliniat şi în scurta incursiune istorică în începuturile artelor marţiale în Europa şi în lume: faptul că pregătirea de luptă a Romanilor începea încă de foarte devreme, de obicei din copilărie. Aceasta era regula vieţii pentru toţi cetăţenii romani, căci toţi aveau aceeaşi datorie de apărare a patriei.

Al doilea, faptul că în toată vremea acestei instruiri Alexandru nu s-a deosebit prin nimic de ceilalţi luptători. Adică nu a dat înapoi nici de la pugilat, nici de la pancraţiu, nici de la lupte, nici de la scrimă, de la folosirea suliţei sau de la vreuna din artele marţiale romane ce constituiau temelia instrucţiei militare. Ceea ce înseamnă, evidentă, că niciuna dintre acestea nu i s-a părut *în esenţă* incompatibilă cu Credinţa lui Hristos.

Al treilea aspect este al instruirii sau supravegherii instruirii ostaşilor de către Tiberian. Într-adevăr, toţi cei care aveau ostaşi în grijă supravegheau instruirea lor, după cum şi ei fuseseră instruiţi în tinereţe. Desigur, nu toţi aveau priceperea necesară spre a instrui ei îşişi pe soldaţi,

Dumnezeu prin creştini, nici răbdarea supraomenească a sfinţilor.

aşa încât era nevoie de un ofiţer sau un instructor – adesea un veteran – care să facă această muncă. Dar ea să făcea sub conducerea nobilului sau ofiţerului care avea ostaşii.

Acest aspect poate părea o simplă notă istorică. În realitate însă, spune multe despre dimensiunea creştină a ostăşiei, după cum vom arăta în altă parte. Până atunci, dragi cititori, vă rugăm doar să ţineţi minte aspectul acesta dovedit (şi) de documentele de sfârşit de secol III ale martiriului Sfântului Alexandru[76].

Şi, ca o încununare a argumentaţiei noastre, încununare pe care chiar martiriul sfântului ne-o impune, citām două părţi din încheierea acestui document istoric:

Iar după ce a grăit acestea către mulţime [Alexandru] *s-a adresat ostaşului, zicând: ‹‹Frate, mai ai puţină răbdare până îmi spun ultima rugăciune››. Şi căzând în genunchi, s-a rugat, zicând: ‹‹Doamne Iisuse Hristoase, auzi rugăciunea robului Tău, care s-a nevoit pentru numele Tău şi dă această mângâiere trupului meu ca acolo unde va fi aşezat el să se facă semne şi minuni şi vindecări în locul acela*[77]*››. Şi îndată ce şi-a terminat*

[76] Un alt aspect ce apare în martiriul Sfântului Alexandru este legat de un nume de râu, aflat la hotarul dintre vechile ţinuturi tracice ale Traciei şi Europei, râu numit de localnici *Şoricel* (în versiunea greacă este scris Τζιοριχέλλος adică „Şoricelos”). Este una din cele mai vechi atestări

ale particularităţilor idiomului străromân, ale dialectului sau limbii romanice vorbită de strămoşii noştri din Peninsula Balcanică şi nordul Dunării. Deşi de foarte mare însemnătate pentru istoria noastră, întrucât nu este legat direct de subiectul cărţii de faţă l-am trecut, cum se vede, în notă.

[77] Asemenea rugăciuni sunt foarte des întâlnite la martiri, care doreau şi după moarte să mărturisească şi să vestească slava lui Dumnezeu şi puterea Lui cea mare.

rugăciunea s-a făcut glas din cer zicând: ‹‹tot ce-ai cerut, iubitorule şi viteazule mucenic Alexandre, se va face aşa ca să nu te mai superi de nimic. Vino, dar, şi bucură-te de odihnă împreună cu părinţii tăi, aşa cum ţi-a fost ea gătită în împărăţia cerurilor, iar acum iată că te ia în primire arhanghelul Mihail, care-ţi aduce cununa pe care ţi-ai dorit-o atâta››.

Auzind dar glasul Domnului, fericitul s-a ridicat şi a zis către călău: ‹‹Vino, frate, şi fă ce ţi s-a poruncit››!

Iar Celestin, unul dintre ostaşii care urmau să-l ucidă, a zis către sfânt: ‹‹Mucenice al lui Hristos, mie mi- au ieşit sorţii să te execut, roagă-te dar pentru mine să nu mi se socotească păcat acest lucru››. La aceasta, a răspuns Sfântul Alexandru: ‹‹Vino, fiule şi fă-ţi datoria căci nu al tău este păcatul, dacă împlineşti ce ţi s-a poruncit››. După ce a grăit acestea, Celestin şi-a suflecat mâinile, a luat sabia şi spintecând o pânză l-a legat la ochi pe fericitul Alexandru. Dar, când a voit să-i reteze capul, a văzut o putere îngerească, înfăţişându-se înaintea lui, aşa că n-a mai avut curajul să s-atingă de mucenic. Atunci a zis fericitul Alexandru: ‹‹Împlineşte, frate, ceea ce ţi s-a poruncit!››. Ostaşul, însă, a răspuns: ‹‹Mă tem, robule al lui Dumnezeu, pentru că văd o mulţime de bărbaţi ameninţători aşezaţi în jurul meu››. Atunci Sfântul Alexandru s-a rugat din nou zicând: ‹‹Doamne, Iisuse Hristoase, învredniceşte-mă să sfârşesc cu viaţa în ceasul acesta››. Şi după ce şi-a încheiat ruga, îngerul s-a depărtat puţin de la el, iar ostaşul, izbind

tare cu spada, i-a tăiat capul, dar îngerii luând sufletul fericitului Alexandru s-au ridicat cu el la cer, preamărind pe Dumnezeu în auzul tuturor celor de faţă.[78]

[78] PSB 11, p. 277-278; martiriul sfântului poate fi citit în întregime în *Actele martirice*, PSB 11, p. 260-279

Cât de departe este această scenă de tot ceea ce zugrăveşte pietismul eretic!

În locul „îngeraşilor” bucălaţi şi zulufaţi avem îngeri oşteni, înfricoşători la vedere chiar pentru hârşiţii luptători ai armatelor romane. Ceea ce, de altfel, este cu totul pe linia Sfintelor Scripturi.

În locul ostăşiei de tip pietist, privită ca parte a căderii lumii acesteia, ca o activitate ruşinoasă, urâtă şi necreştină, avem o ostăşie veşnică, cerească. Ostaşul Alexandru, sfinţit prin martiriu ca ostaş al lui Hristos, este primit în ceruri de Sfântul Arhanghel Mihail, mai marele oştilor cereşti, şi de alţi îngeri purtători de arme.

În locul osândirii uciderii indiferent de împrejurări avem un cuvânt martiric – rostit chiar în pragul morţii! – care adevereşte spunerea Sfântului Vasile cel Mare: *Părinţii nu au socotit uciderile cele din războaie între ucideri*.

De asemenea, avem o nouă întărire a cuvântului din Scriptură ce îndreptăţeşte stăpânirea să folosească sabia
– dar şi o mărturie a răspunderii ce însoţeşte această folosire.

Repetăm: Cât de departe este această scenă de tot ceea ce zugrăveşte pietismul eretic!

Asemenea lucruri, de la pregătirea de luptă la ostăşia veşnică, s-au întâmplat cu nenumăraţi oşteni creştini, de la cei patruzeci de mucenici din Sevastia Armeniei la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe şi mulţi alţii, după cum se poate vedea în înşiruirea

de mai sus ori în felurite scrieri despre vieţile sfinţilor. Şi dacă sunt unele deosebiri între ei, căci fiecare om este unic, nimic din viaţa vreunuia din ei nu contrazice principiile observate mai sus. Întrucât vieţile şi martiriul acestor luptători creştini pot fi citite de fiecare, nu le mai redăm aici. Din ceea ce am prezentat şi poate citi fiecare credem că este limpede pentru orice om raţional concluzia: aceşti creştini, ostaşi

fiind, făceau bună pregătire militară, îşi însuşeau deplin tehnicile de luptă ale artelor marţiale romane, îşi îndeplineau datoriile de soldaţi şi mergeau la război cu vitejie, nimicind pe duşmani şi câştigând multe bătălii. Şi toate acestea făcând sporeau şi în Ortodoxie, nelipsindu-le nimic din cele ale creştinilor desăvârşiţi, încât se puteau învrednici şi de cununa muceniciei.

Iar în acele veacuri, am arătat şi arătăm din nou, niciodată Biserica nu a oprit pe creştini a fi militari, sau pe ostaşi a fi creştini, nici nu a oprit învăţarea *artelor marţiale* ce se practicau în fiecare cohortă, legiune, ală sau altă unitate militară romană, dar şi de către „civili”. Toate acestea au fost privite ca o lucrare ce nu era întru nimic incompatibilă cu datoriile creştine, de vreme ce era o obligaţie civică fundamentală. Şi care, aşa cum am arătat, se întâlnea nu doar în Romania, ci la toate popoarele antichităţii.

Căci, şi aceasta trebuie spus, nu doar că mulţi cetăţeni romani mergeau în taberele militare spre a se pregăti cu ostaşii, în măsura în care li se îngăduia, dar şi prin cetăţi şi oraşe – şi nu numai – erau şcoli în care se învăţau felurite lupte, de la cele numite azi *trânte* sau *lupte libere* până la lupta cu pumnii sau cu sabia scurtă ori lungă, aruncarea suliţei, tragerea cu arcul şi multe altele asemenea. Asemenea practici existau şi în multe aşezări rurale, mai ales în cele cunoscute sub numele de *fossatum* („sate întărite”, cuvânt de la care vine „sat”). Toate acestea nu au fost nicăieri oprite de Biserică

în această vreme. *Deşi unii cred astăzi că asemenea lucruri erau o excepţie,* ***în fapt erau o regulă a vieţii obişnuite****, excepţia fiind despărţirea de ostăşie, tipică în primul rând călugărilor*[79].

[79] Se cer adesea pentru un cuvânt teologic mai multe mărturii din Sfânta Tradiţie, iar pentru cuvintele mai grele chiar şi şapte mărturii, câte una de la şapte sfinţi deosebi.

Este de reamintit aici faptul că nu există în cele trei secole de prigoană romană anti-creştină, sub cele mai diferite şi mai aberante acuzaţii, nici un caz în care creştinii să se fi sustras ostăşiei, stagiului militar sau participării la războaie şi bătălii, *afară dacă nu li se cerea să se închine sau să jertfească zeilor, ori să săvârşească alte acte împotriva credinţei lor*!

Este, prin urmare, mai mult decât evident că ostăşia, pregătirea militară şi participarea la război ***nu erau împotriva credinţei creştinilor primilor veacuri***.

Şi, logic, nu pot fi împotriva credinţei celor care au aceeaşi Credinţă cu primii creştini.

Dar, desigur, şi ostăşia, şi pregătirea militară şi participarea la război pot fi împotriva credinţelor diferite de Credinţa primilor creştini.

apologeţii şi alţi mărturisitori cu scrisul

Tot în acea vreme, a primilor creştini, au trăit şi *Apologeţii*, aceia dintre creştini care au mărturisit pe Hristos public nu doar în cuvântul rostit, ci şi în scris, scriind apărări şi laude ale Bisericii şi Învăţăturii lui Hristos, cunoscute sub numele de *apologii*, de unde li se trage şi supranumele amintit. (Unul dintre cei mai cunoscuţi este Sfântul Martir Iustin.)

Dar aici avem numai la ziua de praznic a măritului între mărturisitori Andrei Stratilat nu mai puţin de două mii cinci sute nouăzeci şi patru de mărturii. Şi avem chiar sute de mii de mărturii dacă ne uităm la toţi creştinii din armatele romane ale secolelor I-III, care nu au fost întru nimic scăzuţi în evlavie şi trăirea Credinţei lui Hristos de artele marţiale romane ce le practicau şi de îndeplinirea datoriilor ostăşeşti chiar şi în bătălii şi războaie.

Aceşti mărturisitori sau apologeţi arată, printre altele, că în acea vreme creştinii se rugau pentru împărat şi conducători, ca să fie păziţi şi ocrotiţi întru toate, şi să fie izbăviţi de închinarea la idoli şi relele ce izvorau din aceasta.

Şi, atât în scrierile Apologeţilor, cât şi în alte scrieri din vremea anilor 33-313 d.Chr., se enumără într-un fel sau altul aceste rele. Începându-se, desigur, cu închinarea la idoli, şi apoi pomenindu-se patimile şi păcatele de care creştinii se fereau cu mare stăruinţă. Aşa erau beţia, desfrânarea, lăcomia pântecelui, iubirea de averi, uciderea şi multe altele.

Printre care însă nu găsim puse niciodată ostăşia sau serviciul militar în general, **purtarea şi folosirea armelor**, **practicarea *artelor marţiale*** de oricare fel, sau însuşirea deprinderilor ostăşeşti. Despre toate acestea nu avem nici un cuvânt de rău, nu sunt trecute printre păcate sau patimi, nu sunt oprite, nu sunt osândite nicăieri. Deosebirea care se face între uciderea făcută din mânie, lăcomie, gelozie ori altă asemenea patimă şi cea de pe câmpul de luptă este, se vede, *de substanţă*, *de esenţă*, iar nu (doar) de formă.

alte mărturii din primele trei veacuri creştine

Am aşezat la sfârşitul lucrării de faţă viaţa Sfântului Andrei Stratilat, martirizat împreună cu 2593 ostaşi aflaţi sub comanda

sa. Acesta, creştin fiind, a condus în lupte şi bătălii de mare însemnătate pe ostaşii săi, de asemenea creştini. Până când li s-a cerut să jertfească idolilor, să se lepede de Hristos, lucru pe care ei l-au refuzat *fără a lăsa armele şi armurile*, pe care le-au purtat şi în ziua martiricei lori morţi. Viaţa acestor două mii cinci sute nouăzeci şi patru de creştini s-a încununat cu martiriu

înainte ca marele nostru împărat Constantin cel întocmai cu Apostolii să dea libertate Bisericii lui Hristos.

Putem vedea astfel, prin pilda lor şi a multor alţi ostaşi creştini, că în armatele romane erau mulţi, chiar foarte mulţi cei care crezuseră în Hristos cu tot sufletul. Iar această credinţă nu i-a împiedicat în meseria armelor, aşa cum nici meseria armelor nu a fost piedică pentru credinţa lor în Hristos. În aceleaşi vremuri, dinainte de eliberarea Bisericii de sub răutatea împăraţilor păgâni de către Sfântul Constantin cel Mare, au fost şi alţi sfinţi martiri militari, foarte, foarte mulţi. Iar sfinţii care ne-au lăsat scrieri din acea vreme, nu doar că nu au ridicat vreo stavilă celor dintre oşteni care credeau ci i-au dat şi ca pildă, uneori.

Căci nu de puţine ori creştinii sunt asemănaţi cu militarii – ceea ce a făcut mai înainte şi Sfântul Apostol Pavel (Efeseni 5.25). Sfântul Ignatie Teoforul spune:

Căutaţi să plăceţi Celui în a Cărui oaste sunteţi, de la Care şi plata o primiţi. Să nu fie găsit careva dezertor. Botezul vostru să vă rămână armă, credinţa coif, dragostea suliţă, iar răbdarea armură; faptele voastre să fie depozitele voastre, ca să vă primiţi, după vrednicie, plata voastră. (Policarp VI.2)

Iar Sfântul Clement Romanul spune şi el:

Să luptăm dar, bărbaţi fraţi, cu toată stăruinţa sub poruncile Lui cele făr de prihană. Să ne gândim la cei ce luptă sub

conducătorii noştri, cu câtă bună rânduială, cu câtă ascultare, cu câtă supunere îndeplinesc poruncile. Nu sunt toţi comandanţi, nici căpetenii peste o mie de ostaşi, nici peste o sută, nici peste cincizeci şi aşa mai departe, ci fiecare în grupa sa îndeplineşte cele poruncite de împărat şi de conducători. Cei mai mari nu pot fi fără cei mai mici şi nici cei mici fără cei mari; este o legătură între toţi şi sunt de folos unul altuia. (Corinteni (I) XXXVII.1-4)

Trebuie să ne întrebăm de ce un mare sfânt precum Clement Romanul, sau un episcop şi un martir de înălţimea Sfântului Ignatie Teoforul au dat ca pildă pentru viaţa creştinilor cele ale ostăşiei şi armelor, dacă acestea sunt rele[80]. Căci nici un sfânt, vreodată, nu a dat ca pildă vrednică de urmat pentru creştini pe cei care mult se îmbată, ori merg la desfrâu, ori fac alte asemenea nelegiuiri. Dimpotrivă, şi Sfântul Ignatie Teoforul şi Sfântul Clement Romanul arată aici că ostăşia şi armele sunt vrednice de respect în cele lumeşti şi pot fi bun model în cele duhovniceşti – desigur, dacă sunt folosite, în amândouă laturile, după Legea lui Dumnezeu[81]. Lucrul acesta se poate vedea şi prin armele pe care le vedem în icoanele multor sfinţi. Căci, pe de altă parte, nu există vreun sfânt care să poarte burdufuri cu vin sau ţuică sau alte lucruri îndemnătoare spre păcat, ceea ce iarăşi arată că folosirea armelor este îngăduită în anumite împrejurări şi că nu este ceva rău prin ea însăşi. Desigur, la fel de bine ne-am putea întreba de ce îngerii poartă sabie şi o

[80] Desigur, asemenea pilde găsim la mulţi alţi sfinţi părinţi, cum se întâmplă şi cu Sfântul Chiril al Alexandriei – de exemplu în *Glafire*, la tâlcuirile la *A doua lege*, PSB 39 –, dar aici ne mărginim la Părinţii Apostolici.

[81] Căci, să nu uităm, şi Satana face război împotriva oamenilor, ba chiar va face şi împotriva neamurilor, a sfinţilor şi chiar a lui Dumnezeu

(Apocalipsa 13.7 şi 19.19- 21). Ceea ce arată că războiul în sine nu este bun sau rău, ci este bun sau rău după scopul său. Aşa cum, de pildă, un război de apărare este bun, iar unul de jaf şi răpire este rău. Dar cum ar putea să ducă cineva cum se cuvine un război de apărare fără să ştie să lupte şi să poarte armele? Este cu neputinţă, fie că vorbim despre războiul cel lumesc, fie despre războiul duhovnicesc.

folosesc[82], dacă acest lucru este rău în sine, aşa cum spun unii.

Şi am putea da şi alte asemenea cuvinte, însă credem că şi acestea sunt de ajuns. Din ele se vede că, departe de a fi oprită pentru creştini ostăşia, ea devine o adevărată pildă pentru ceea ce trebuie să fie un creştin. Din raporturile între trăirea Credinţei şi ostăşie, aşa cum apar ele şi în *Scripturi* şi în scrierile Părinţilor Apostolici, se poate înţelege şi de ce a fost atât de preţioasă ostăşia, de ce a dat atâţia creştini de frunte, atâţia mucenici extraordinari. Pentru că ostăşia presupunea în acelaşi timp, nu dihotomic, ci complementar, ascultare şi responsabilitate, integrare şi personalitate, jertfă desăvârşită şi putere de luptă desăvârşită, precum şi altele asemenea, fundamentale şi pentru a putea fi creştin. Deprinzându-le în armatele romane – fie ele legiuni, cohorte, ale sau auxiliare de orice fel – bărbaţii deveneau implicit pregătiţi pentru a-şi asuma deplin Credinţa. Desigur, unii au ales nu Credinţa, ci tot felul de credinţe rătăcite. Şi au făcut-o, adesea, cu foarte multă hotărâre. Dar chiar şi aceştia au ajuns, cu voie sau fără de voie, a se pleca în faţa eroismului mai presus de fire pe care l-au arătat ostaşii lui Hristos atât în luptele cu duşmanii pământeşti, cât şi în luptele cu duşmanii duhovniceşti.

Şi, pentru o altă amintire a ostăşiei creştine în vremurile dinainte de Sfântul Constantin cel Mare, să ne oprim la „voievodul Salonei”, mai numită de români,

în veacurile târzii, Săruna, de slavi, după numele românesc, Solun, iar de greci Tesalonic. Acest „voievod” – ceea ce

[82] Facerea 3.24; I Paralipomena 21.15-30 ş.cl. sau PSB 11 p. 269 şi multe altele.

înseamnă de fapt „comandant militar”[83] – era Dimitrie, cel cunoscut azi ca Sfântul Mare Mucenic Dimitrie. Fiu al unei vechi familii romane, ce de mult conducea oraşul, Dimitrie fusese închis pentru că era creştin. Şi, deşi un mare luptător şi conducător de oşti, el nu a ridicat sabia împotriva celor care îl prigoneau pentru credinţa sa. Acest lucru este greu de înţeles de cei de astăzi şi de foarte multe ori interpretat greşit. Astfel, unii văd în asemenea atitudine un fel de resemnare sau chiar de masochism. În acelaşi timp alţii, uitând toate faptele de arme pe care le-au făcut înainte de martiriu ostaşii creştini, văd în asemenea atitudine un argument că folosirea armelor ar fi cu totul oprită creştinilor.

De fapt martirii, ca şi Sfântul Dimitrie, după cum vom vedea că arată Sfântul Ioan Gură de Aur, au dovedit prin această purtare că puterea Credinţei nu este lumească şi omenească, ci, dimpotrivă, cerească şi dumnezeiască. Şi, totodată, că deşi îndeplinirea datoriilor lumeşti este obligatorie pentru creştini, ei nu caută în această lume împlinirea[84], ci în Împărăţia lui Hristos.

Acelaşi lucru l-a arătat şi Sfântul Dimitrie prin răbdarea fără împotrivire a necinstei şi întemniţării. Dar, deşi l-au închis, prigonitorii – în frunte cu împăratul ! – nu s-au grăbit să-l ucidă. Căci, pe de-o parte, se temeau de respectul şi dragostea pe care i le purtau marelui Dimitrie şi armata, şi poporul. Şi se temeau de tulburările care ar fi putut avea loc. Pe de altă parte, aveau multă nevoie de un asemenea strateg şi conducător,

priceput şi învăţat şi demn de tot respectul.

[83] După cum se poate vedea şi din faptul că Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil mai sunt numiţi şi *Voievozii oştilor îngereşti*.
[84] *Împlinirea* sau „realizarea” ori „succesul”, cum se spune astăzi.

Şi totuşi, până la urmă, trecând peste toate piedicile, împăratul a poruncit moartea sa. De ce? De ce l-a ucis până la urmă pe Dimitrie? De ce i-a luat viaţa şi, prin acest gest, l-a făcut vrednic a fi aşezat de Dumnezeu şi mărturisit de Biserica lui Hristos ca un mare sfânt?

Uimitor! Pentru că vrednicul de laudă Dimitrie a îndemnat şi a binecuvântat pe Nestor în dorinţa sa de a lupta cu Lie!

Acest Lie era un vandal uriaş, care ucidea cu plăcere pe creştini în arene, fără să ţină seamă că aceştia nu se apărau, şi batjocorea neîncetat şi pe creştini şi pe Dumnezeu. Prin aceasta încerca să îi defaime pe creştini şi ca luptători, declarându-i fricoşi, neputincioşi, laşi. Tocmai de aceea, ca să înlăture ocara şi să arate că răbdarea creştinilor a fost nu laşitate, ci curaj mai mare decât al luptătorilor obişnuiţi, Nestor a pornit la luptă împotriva lui Lie, cu mâinile goale. Şi cu putere de sus întărit, l-a strâns pe Lie în braţe zdrobindu-l, deşi acesta era pe lângă el ca un bărbat pe lângă un copil. Şi ridicându-l Nestor pe Lie cel zdrobit l-a şi aruncat în suliţele în care acesta arunca de obicei pe creştini[85]. Iar pentru aceasta împăratul – care se bucura mult de puterea şi uciderile lui Lie – a pedepsit cu moartea şi pe Nestor, şi pe Dimitrie ce îl încurajase şi binecuvântase pentru această luptă.

Ce este cel mai uimitor lucru?

[85] Aruncarea în suliţe a osândiţilor ţine de jertfele umane pe care Tracii nordici (Dacii) le aduceau

zeilor lor. De această religie ţinea şi împăratul Maximian, ucigaşul Sfântului Dimitrie, de asemenea de origine tracică. Prin această aruncare a lui Lie în suliţele prin care se aduceau jertfe zeilor s-a arătat neputinţa acestora, de vreme ce însuşi slujitorul lor a sfârşit de moartea pe care o dădea, plin de dispreţ, altora (creştinilor, adică). Şi prin aceasta şi el, Lie, şi zeii pe care îi slujea au fost făcuţi de ruşine.

(Cel puţin pentru cei care dispreţuiesc sau socotesc rătăcire artele marţiale şi folosirea dreaptă a forţei.)

Cel mai uimitor lucru este că Biserica lui Hristos, de atunci şi până astăzi, îi laudă pe amândoi: şi pe Nestor, şi pe Dimitrie. Îi laudă şi îi cinsteşte pe cei care cu sângele lui Lie i-au astupat gura cea hulitoare şi i-au înfrânt semeţia, lui şi celorlalţi care credeau în puterea omenească şi în cea a zeilor ca fiind deasupra puterii lui Hristos.

Chiar troparul sfântului Dimitrie laudă această faptă – spre scârba şi groaza rătăciţilor pietist-pasiviştilor new-age-işti şi neo-protestanţi – spunând:

„Mare apărător te-a aflat întru primejdii lumea, Purtătorule de chinuri, pe tine cel ce ai biruit pe păgâni. Deci, precum mândria lui Lie ai surpat şi la luptă îndrăzneţ ai făcut pe Nestor, aşa Sfinte Dimitrie, pe Hristos Dumnezeu roagă-L să ne dăruiască nouă mare milă”.

Iată deci că lauda Bisericii – şi deci a lui Hristos, Capul Bisericii – pentru Sfântul Mare Mucenic Dimitrie cuprinde, în ceea ce este mai însemnat din viaţa şi nevoinţele sfântului – şi faptul că acesta a îndemnat şi întărit pe Nestor pentru a lupta cu Lie. De aceea este numit şi *„ostaşul cel adevărat al lui Hristos*” (Condacul 1 din Acatistul Sfântului Dimitrie). Desigur, sfântul este lăudat şi pentru celelalte virtuţi: păzirea dreptei credinţe, postire, faceri de bine, rugăciunea neîncetată (isihastă), milostenii,

mărturisirea lui Hristos şi aşa mai departe. Dar! Ceea ce vrem să arătăm aici este că *printre* ***marile virtuţi creştine*** *ale Sfântului Dimitrie este numărată şi* ***ostăşia cea bună*****!** Pentru aceasta i se spune: *„reazem neclintit al Iliricului*”,

„întru primejdii lumii eşti mare apărător” – aici este vorba despre *ostăşia continuă*, un fenomen minunat pe care îl găsim şi la Sfântul Mina şi alţi sfinţi militari –, *„bucură-te, că mândria lui Lie ai surpat*”, *„bucură-te, că pe Nestor cu*

Lie a se lupta l-ai îndemnat", „*bucură-te, că prin semul Crucii i-ai zis că va birui*", „***bucură-te, că la amară moarte l-ai dat*** [pe Lie, desigur]" ş.a.m.d..

Toate acestea – şi altele pe care le vom arăta – stau cu neclintire împotriva ideii că ostăşia şi războiul „lumesc", împotriva duşmanilor creştinilor, ar fi neîngăduite, de dispreţuit, de înlăturat sau altfel asemenea.

Este de văzut şi faptul că până şi uciderea lui Lie este lăudată în Acatist, ca una care *trebuia făcută*! În ceea ce mă priveşte, mă cutremur în faţa acestui fapt. Pedeapsa cu moartea mi se pare ceva extrem, ceva spre care cu greu pot privi, pentru că este o pedeapsă fără întoarcere. Dacă cineva a fost osândit pe nedrept la închisoare, poate fi eliberat. Desigur, anii pierduţi nu se pot reîntoarce, dar cel puţin mai există cei care urmează. Dacă pedeapsa cu moartea este nedreaptă, însă, nu există reparaţie. De aceea mie îmi este foarte teamă de pedeapsa cu moartea, de răspunderea uriaşă pe care o presupune, de cât de cumplit este abuzul într-un asemenea caz. Este ceva care mă copleşeşte şi mă înspăimântă. Totuşi, dincolo de sentimentele mele, care sunt o poziţie subiectivă, trebuie să recunosc adevărul istoric şi teologic mărturisit de Sfânta Tradiţie:

Biserica nu doar că nu priveşte toate uciderile la fel, dar chiar pe unele, ca pe cea a lui Lie, le laudă.

Şi această laudă este publică,

sobornicească şi veche de peste 1.500 de ani!

Iar dacă ne întoarcem la Sfântul Dimitrie, este de văzut ceva şi mai mare decât cele deja arătate. Căci, după cum am amintit mai sus, şi după cum se cunoaşte de către toţi cei care au evlavie la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, acesta s-a arătat a fi ostaş chiar şi după moarte. Căci el a fost pus străjer cetăţii sale nu doar în chip duhovnicesc, pentru că a întărit de multe ori pe *luptătorii* ce apărau

Săruna (Tesalonicul), ajutându-i să *nimicească* pe duşmani în războaiele ce se întâmplau. Iar în vremea împăratului Iustinian, Sfântul Dimitrie şi-a apărat moaştele cu văpaie de foc ce, printre altele, *îi lovea peste gură* pe cei care se apropiaseră de mormânt. Şi de multe ori când s-a arătat, în chip de ostaş înarmat s-a arătat (aşa cum este zugrăvit şi în icoane). Ba chiar *a şi ucis cu suliţa*, el însuşi, pe unul dintre asediatorii oraşului, care îl vedea venind şi lovindu-l, pe când ceilalţi ostaşi păgâni atacatori nu vedeau nimic, doar sângele ţâşnind din gaura ce-i apăruse deodată în piept, unde suliţa sfântului lovise nevăzut.

Toate acestea sunt, evident, mai mult decât străine duhului pietist neo-protestant care bântuie cugetele multor ortodocşi. Şi ne dezvăluie că a fi creştin nu se poate prin adoptarea unui sistem de gândire atât de simplist ca cel pietist. A fi creştin înseamnă a fi ostaşul lui Hristos. Iar aceasta este o mare răspundere şi cere foarte mult discernământ. Discernământ care trebuie să lucreze, uneori, într-o clipită sau mai puţin, exact ca într-o bătălie.

Atât am crezut că e nevoie să arătăm din cele, foarte multe, ale veacurilor Părinţilor Apostolici şi urmaşilor lor. Dinainte de …

Sfântul Constantin cel Mare

Am menţionat mai sus hotarul anului 313, după care ar fi trebuit să înceteze prigonirea Bisericii în Imperiul roman (ceea ce s-a întâmplat doar în parte). Este anul în care Sfântul Împărat Constantin cel Mare dă Edictul de la Milan, prin care şi Credinţa lui Hristos devine liberă a fi primită şi ţinută în imperiu.

Fostul împărat Constanţiu, originar din Dacia Aureliană, avusese cu Elena – de asemenea de origine traco-romană – un fiu, numit Constantin. Acesta a crescut

în cea mai mare parte printre ostaşi, cei mai mulţi tot de origine traco-iliră, ca şi el, oameni aspri şi curajoşi, soldaţi deosebit de buni. A crescut printre ei, devenind un foarte bun luptător şi un foarte bun instructor în *artele militare* sau *marţiale* ale armatei romane. Mai mult, a devenit chiar şi general, în care calitate – asemenea lui Andrei Stratilat sau Adrian din Nicomidia şi a altora – a supravegheat direct pregătirea militară a ostaşilor, iniţierea şi avansul lor în *artele marţiale romane*. Devenit catehumen în urma minunii de la Podul Milvius şi apoi împărat roman, ba chiar *singurul* împărat roman, el a rămas până la moarte conducătorul suprem al armatei romane. Fiind, prin urmare, cel care răspundea de pregătirea lor militară, o parte esenţială fiind, bineînţeles, *artele marţiale romane*. Fapt ce nu a constituit nici un impediment pentru botezarea lui, nici pricină de reproş pentru cei de mai târziu, cu excepţia grupărilor protestante şi neo-protestante pietiste ce se împiedică de el şi de Sinodul de la Niceea în încercarea lor de a se revendica Bisericii primare. Aceste grupări, încercând să scape de adevărul istoric, au găsit folositor să îl acuze pe Sfântul Împărat Constantin de absolut tot ce s-a putut. Dar ele sunt, oricum, în afara Bisericii. Iar aceasta nu a reproşat niciodată lucrarea militară a Împăratului Constantin cel Mare.

şi tradiţia merge mai departe

Istoria Romaniei creştine, adică a ţării numită astăzi România, dar cunoscută mai ales drept *Imperiul roman* (*după Constantin cel Mare*), este lungă şi plină, de la un cap la celălalt, de exemple ce mărturisesc dreptatea folosirii armelor atunci când este nevoie. Minunile făcute de Maica Domnului şi de alţi sfinţi pentru apărarea Constantinopolului sau altor aşezări sunt doar o părticică din aceste mărturii. Slujbele bisericeşti pentru armatele ce apărau Romania de invadatorii (păgâni) veniţi din Asia sau

Africa sunt altă parte. Sfinţii şi eroii unui lung şir de veacuri sunt şi ei mărturii de neînlăturat pentru cine vrea să cunoască adevărul. Dar, tocmai pentru că sunt multe de spus, ne vom opri aici la o singură mărturie. Este viaţa unui erou militar, devenit sfânt şi prăznuit pe 20 octombrie, Sfântul Mare Mucenic Artemie.

Sfântul Mare Mucenic Artemie era, spun izvoarele, *duce şi dregător împărătesc în Alexandria* (*Proloagele pe octombrie...*, p. 62). Duce sau *dux* însemna pe atunci mare conducător militar, cel mai mare conducător militar dintr-o anume zonă. Sub influenţă slavă termenul a fost transformat fie în *cneaz* fie, cel mai adesea, în *voievod*. De altfel şi izvoarele consemnează că Artemie *era voievod viteaz în războaie şi bine întărit în dreapta credinţă întru Hristos*, fiind şi mult cinstit de Sfântul Împărat Constantin cel Mare. Deci Sfântul Artemie se îndeletnicea în primul rând cu ostăşia, atât pregătindu-şi subordonaţii în toate cele ale luptei, cât şi pregătindu-se el însuşi şi arătându-se viteaz şi vrednic în războaie. Şi făcea aceste lucruri fiind, în acelaşi timp, *întărit în dreapta credinţă întru Hristos*. Iar vitejia sa deplină s-a arătat nu doar în războaiele lumeşti, ci şi în cel duhovnicesc. Pentru că după ce fiul Sfântului Împărat Constantin a murit, a ajuns să ia tronul Iulian Apostatul. Şi, la 363, blestematul împărat, pegătind război cu perşii, a venit în Siria, aşezându-se în capitala provinciei, Antiohia (astăzi sub ocupaţie turcească). Şi a dat poruncă să se adune oşti din răsărit, trebuind astfel să vină în Siria şi

trupele din Egipt, conduse de ducele Artemie. Iar când a sosit acesta, a văzut în Antiohia o prigoană cumplită împotriva creştinilor. Şi ajungând cu oastea sa acolo unde era tabăra împăratului păgân şi centrul chinuirii creştinilor, a dovedit un curaj uluitor. Căci lăsându-şi oastea pe loc a mers la împăratul antihrist şi i-a zis: *Pentru ce, o, împărate, chinuieşti fără omenie oameni nevinovaţi şi îi sileşti să se lepede de dreapta credinţă*? Iulian Apostatul a fost atât de şocat de îndrăzneala lui încât

a poruncit chinuri cumplite, în care însă viteazul ostaş al lui Hristos Artemie a arătat o răbdare supra-umană. Astfel încât, ca să nu mai fie ruşinat de el, Iulian a pus să i se taie capul. Şi plecând Iulian la război a căzut în prima întâlnire cu duşmanul, lovit de o săgeată deşi se afla departe de linia de tragere a perşilor. Ultimele cuvinte ale blestematului împărat au fost „M-ai biruit, Galileene!” (*ibidem*:62-63).

Vedem, prin urmare, aceeaşi legătură neîntreruptă între Credinţă şi ostaşii romani, de la sutaşul Cornelius la mucenicii dinainte de Sfântul Împărat Constantin şi, mai departe, la ostaşii de după acesta.

dar oare nu sunt acestea excepţii? excepţii care confirmă regula?

Într-adevăr, am întâlnit şi noi această idee. Că, adică, Sfântul Dimitrie şi Sfântul Nestor sunt *„o excepţie care confirmă regula*”. Ideea ni se pare însă potrivită fie pentru cei lipsiţi de cultură ortodoxă – care nu cunosc, adică, vieţile sfinţilor – fie pentru cei care pur şi simplu refuză adevărul până la a deforma realitatea.

Atât pe plan istoric general – după cum vom vedea mai jos – cât şi pe planul acesta, aghiografic[86], lucrurile stau altfel.

La „excepţiile” Sfinţilor Dimitrie şi Nestor trebuie, desigur, să-l adăugăm pe mai sus amintitul sfânt Constantin cel Mare, *cel*

întocmai cu apostolii. De asemenea, pe Binecredinciosul Împărat Iustinian[87], pe

[86] Aghiografie = ramură a teologiei care studiază vieţile sfinţilor, toată cultura dezvoltată din cunoaşterea vieţilor sfinţilor. Aghiografic = referitor la aghiografie.
[87] Consemnăm despre Binecredinciosul Împărat Iustinian: că era născut în Iliria, părinţii săi fiind Români macedoneni; că a fost ostaş, ba chiar conducător al gărzii

Sfântul Împărat Teodosie cel Mare[88], pe Binecredinciosul Împărat Marcian[89], Binecredinciosul Împărat Teodosie cel

împărăteşti, cu o pregătire de luptă excepţională; că a sprijinit reintroducerea limbii latine în administraţia statului şi în celelalte instituţii publice – de unde fusese în mare parte înlăturată de mafia grecească ajunsă la putere în Imperiu; că a reorganizat Dreptul Roman scriind lucrări ce stau la baza dreptului internaţional actual, dar şi la baza dreptului naţional al mai tuturor statelor de azi; că a colonizat Români în Peninsula Sinai, ca slujitori ai Mânăstirii Sfânta Ecaterina, urmaşii lor – din nenorocire islamizaţi – existând acolo până astăzi; că a înfiinţat pentru Românii sud-dunăreni o Mitropolie de limbă română, Justiniana Prima; că a luptat şi pentru recuperarea ţinuturilor nord-dunărene, stăpânindu-le pentru o vreme pe cele dintre Dunăre şi „Brazda lui Novac”, asemenea Sfântului Constantin cel Mare; în sfârşit, că a fost un mare luptător şi general, ducând multe şi grele războaie, dar şi că a ştiut şi să ierte pe duşmani.

[88] Numit, de fapt, Flavius Teodosius, fiul lui Flavius Teodosius „cel Bătrân” şi al Termantiei, căsătorit cu Aelia Flacilla şi având copii pe Arcadie, Honorius şi Pulcheria (numele înseamnă „*frumoasa*” sau „*muşata*” în latină). Mai apoi, Teodosie cel Mare s-a recăsătorit cu Galla, fiica împăratului Valentinian I, având ca fiică pe Galla Placida. Va fi *dux*, adică *voievod* sau comandant militar al Moesiei, apoi al Iliriei, devenind în 378 *august* – co-imperator – pentru părţile de răsărit ale Imperiului roman. Dincolo de alte „amănunte”, este de observat că în bătălia de la Râul Rece (*Frigidus*) de la poalele Alpilor, pe când Teodosie era cât pe ce să fie învins de uzurpatorul păgând Flavius Eugenius, *doi îngeri călărind pe cai albi* au apărut pe cer, stârnind un vârtej împotriva oştirilor duşmane şi întărind

inimilor ostaşilor lui Teodosie, care, cu putere de sus, zdrobesc pe duşmani. Flavius Eugenius este prins şi executat.

Mic[90], Binecredinciosul Împărat Mihail, Sfântul Împărat Marchian, Sfântul Împărat Ioan Duca Vatatis, sau pe Sfântul Andrei Stratilat, mai sus pomenit, pe Sfântul Mucenic Victor şi Sfântul Mucenic Sebastian, amândoi mari generali romani în vremea lui Nero şi pe mulţi alţi asemenea. Dar nu doar pe ei trebuie să-i adăugăm la excepţii, ci şi pe cei de sub conducerea lor! Căci alături de Sfântul Andrei Stratilat au luptat cu armele şi au ucis nenumăraţi invadatori perşi alţi două mii cinci sute nouăzeci şi trei de creştini. Iar Sfântul Mucenic Porfirie Stratilatul, care comanda două sute de ostaşi de elită, când a mărturisit pe Hristos nu a lăsat pe păgânul împărat traco- roman Maximian să-i ia la întrebări, zicând: *„De ce întrebi picioarele când e de faţă capul? Întreabă-mă pe mine, nu pe ei!”*. Şi mărturisind el pentru ei, împreună s-au învrednicit de cununa muceniciei. Prin aceasta s-a arătat legătura desăvârşită dintre cel care conduce şi cei care sunt conduşi. Aceeaşi legătură a fost şi între împăraţii şi generalii mai sus amintiţi – care au fost luptători până la sfârşitul vieţii lor şi nicicând nu s-au dezis de aceasta – şi supuşii lor. Deci, dacă Sfinţii Dimitrie şi Nestor au fost excepţii, ce au fost aceşti împăraţi şi generali şi sutele de mii care i-au urmat în bătălii şi credinţă? Tot excepţii? Sau

[89] Care se pomeneşte pe 17 februarie. Acest împărat stră- român (născut în Tracia), a făcut şi mărturia duhovniciei sale în perioada dintre *luptele de apărare* a Siriei şi Egiptului din 452 şi *înăbuşirea răscoalelor din Armenia* din 456. Căci în anul 453

el a prevestit public şi decăderea şi moartea lui Atila, care s-au şi întâmplat după cum îi arătase Dumnezeu. Prin el Dumnezeu a dovedit că ostăşia şi toate celealte sarcini ale unui împărat nu sunt piedică pentru creşterea duhovnicească până la cele mai înalte trepte ale sfinţeniei.

[90] Pomenit pe 29 iulie, nepotul Sfântului Împărat Teodosie cel Mare.

rătăciţi? Biserica spune că sunt sfinţi, deci rătăciţi nu au fost. Dar de luptat au luptat, arte marţiale au făcut, de ostăşie nu s-au dezis niciodată.

Şi mai adăugăm aici mărturia unui istoric străin – atât de Romania cât şi de Ortodoxie – şi care arată *principiile* fundamentale care au stat – şi pentru cei credincioşi, încă stau – la temelia Romaniei Creştine, la temelia Imperiului Roman renăscut întru Hristos de Sfântul Constantin cel Mare şi cei împreună lucrători cu el. Atenţie, *principiile fundamentale*, adică *regula*, nu excepţiile!

două scurte lămuriri

Credem că pentru unii dintre cititori sunt necesare aici două scurte lămuriri. Una privitoare la anul 1848, asupra căreia vom reveni mai jos. Cealaltă, legată de tradiţia romană pe care am arătat-o mai sus şi despre care unii s-ar putea întreba în ce măsură ne priveşte pe noi, Românii.

Dacă pentru această lămurire va trebui să dăm un citat prea mare, ne cerem scuze, însă ni se pare necesar, atât pentru problema legăturii dintre noi, Românii, şi Imperiul roman cât şi pentru aceea a legăturii dintre Biserică şi stat în Romania:

> *Scopul acestui scurt studiu* [*Teocraţia bizantină*, n.n.] *este de a oferi un portret al unui imperiu a*

cărei constituţie... s-a bazat pe o convingere religioasă clară: aceea că era copia pământească a Împărăţiei Cerurilor. Multe triburi şi neamuri s-au considerat copiii favoriţi ai lui Dumnezeu, sau aleşii Săi. Oriunde a luat naştere o monarhie, monarhul a fost întotdeauna la început ori o emanaţie a

lui Dumnezeu sau un descendent al Lui ori, cel puţin, Marele Său Preot, omul rânduit de mâna Lui să se îngrijească de popor. Dar Imperiul pe care noi [apusenii, n.n.] *îl numim în mod obişnuit „bizantin”*[91] *a avut o concepţie mult mai impunătoare. S-a considerat pe sine* ***imperiu universal*** [s.n.]*. În mod ideal, trebuia să cuprindă toate popoarele pământului, care toate, în mod ideal, trebuiau să fie membre ale Bisericii Creştine celei Una şi adevărate, ale propriei sale Biserici Ortodoxe. Aşa cum omul a fost făcut după chipul lui Dumnezeu, la fel şi împărăţia oamenilor pe pământ* [Romania creştină, n.n.] *a fost făcută după chipul Împărăţiei Cerurilor. Aşa cum Dumnezeu domneşte în Ceruri, la fel şi un împărat, făcut după chipul Său, trebuie să domnească pe pământ şi să îndeplinească poruncile Sale.*

[91] Rezerva lui Steven Runciman faţă de epitetul de „bizantin” este a unui istoric onest faţă de o denumire atât improprie cât şi peiorativă. Niciodată nu a existat vreun „Imperiu bizantin” decât în fanteziile şi ura unor apuseni faţă de Imperiul roman de răsărit (şi, mai târziu, în jocurile pe calculator sau literatură). În fapt, dacă cineva ar fi mers la 1420 sau 1230 sau 1034 sau 865 sau în oricare alt an la Constantinopole şi ar fi întrebat de „Imperiul

bizantin”, nimeni nu ar fi putut spune că a auzit vreodată de acel imperiu. Numele de Bizanţ este numele tracic străvechi al satului devenit apoi colonie grecească şi apoi capitala *latină* a Romaniei, cunoscută de cei mai mulţi sub numele de Imperiu Roman. Termenul de „Imperiu bizantin” a fost născocit de Vatican – şi promovat de istorici şi politicieni apuseni – tocmai pentru a face să se uite legătura directă între vechea Romanie, Imperiul roman de Constantinopole şi Români, astfel încât el, Vaticanul, să li se poată substituii.

Răul şi-a făcut cale în creaţia lui Dumnezeu, iar omul a fost întinat de păcat. Dacă însă copia... ar putea fi realizată, cu împăratul împreună cu dregătorii şi sfetnicii săi imitând pe Dumnezeu împreună cu arhanghelii, îngerii şi sfinţii Săi, atunci viaţa pe pământ ar deveni o autentică pregătire pentru realitatea mai adevărată a vieţii din ceruri... împăratul a rămas până la sfârşit [căderea Constantinopolului, n.n.] *în ochii bizantinilor locotenentul lui Dumnezeu, căpetenia sacră a popoarelor pământului.* ***Era o concepţie care nu avea un echivalent altundeva*** [s.n.]. *Sfântul Imperiu Roman de Apus*[92]*, cel care, aşa cum afirmase cu mult timp în urmă Voltaire, nu era nici sfânt, nici roman şi nici imperiu, a păstrat destul de vag această idee a locotenenţei divine a împăratului, dar era prea adânc înrădăcinat în tradiţii feudale şi rasiale pentru a o aplica; iar împăratul apusean avea un rival mai capabil în pontiful roman* [papii de la Roma, n.n.]...

[92] Imperiu realizat de papi şi anumiţi conducători germanici ca surogat – total nereuşit – al Romaniei, prăbuşită în Apus sub loviturile feluriţilor migratori (inclusiv germanici!). Deşi imperiul *nu* era latin şi *nu* continua Romania nici

ca istorie, nici ca tradiţie politică, nici ca legislaţie, cultură sau credinţă, s-a încercat aplicarea denumirii de „*Imperiu roman*” sau „*Imperiu roman de naţiune germană*”. Această denumire s-a folosit pentru a se uzurpa moştenirea romană şi drepturile pe care le avea *Romania* care mergea mai departe în răsăritul Europei, liberă şi faţă de autoritatea papală şi faţă de lăcomia tot mai puternică a germanicilor.

Teoria era clară şi simplă. Practica era mai complicată. ***Imperiul Bizantin era de fapt Imperiul Roman*** [s.n.]*.* ***Constantin cel Mare i-a dat un nou chip prin mutarea capitalei sale în Răsărit şi prin transformarea lui într-un imperiu creştin*** [n.n.]*. Dar nu s-a putut desprinde de trecutul lui roman. Mai ales, nu a putut uita legea romană…* (Steven Runciman, *Teocraţia bizantină*, p. 25-26)

Şi, adaugă istoricul străin,

Un comentariu prudent trebuie inserat cu privire la cuvântul „Biserică". Pentru creştinii din Răsărit, cuvântul… a însemnat întotdeauna ***întregul trup al credincioşilor, vii şi morţi*** [s.n.]*. Aceasta este Biserica menţionată în Crez. Dar, în realitate, în special în Apus* [şi, din păcate, nu numai, n.n.]*, folosim cuvântul „biserică" din ce în ce mai mult pentru a descrie ierarhia preoţească în opoziţie cu autorităţile laice… Totuşi, punând în opoziţie Biserica şi Statul* ***facem o distincţie care, pentru bizantini, ar fi fost un nonsens; şi, astfel, comitem o eroare istorică şi filologică*** (*ibidem*, p. 27)

Şi, am adăuga noi, comitem şi o eroare

teologică, regăsită de altfel, cu tristeţe, la mulţi ortodocşi care nu cunosc istoria Bisericii…

În esenţă, este vorba despre faptul că *nu există separare între Statul roman şi Biserică* de la Constantin cel Mare şi până după 1848. Aici însă trebuie făcute două lămuriri.

În primul rând, Imperiul roman, sau Imperiul bizantin, sau Romania, sau cum vrem să-i spunem, nu „s-a

sfârşit” atunci când a căzut Constantinopolul. De altfel, dacă ar fi fost de ajuns să cadă Cetatea[93] ca să putem spune că s-a sfârşit ţara, 1204 ar fi data sfârşitului, nu atât de vehiculatul 1453, care este numai anul unei alte căderi a Oraşului sub stăpânire străină. Ţara numită Romania, care a fost şi republică, şi consulat şi imperiu, a crescut şi a scăzut de-a lungul veacurilor, dar nu a dispărut niciodată. Chiar şi în 1453, când turcii au ocupat Constantinopolul, nu au ocupat prin aceasta **tot** Imperiul Roman. Părţi din Romania au rămas mai departe în picioare, precum principatele şi despotatele de Trapezunt, Sinope, Mangop, Sărună (Tesalonic) sau Moreea. Este adevărat că treptat şi acestea au căzut. Una câte una, părţile supravieţuitoare ale Imperiului Roman au fost cucerite. Moreea a fost cucerită întâi de veneţieni, prin vicleşug, atrăgându-i pe Românii de aici de partea Veneţiei şi apoi subjugându-i. Atunci unii dintre Români au devenit neutri, alţii, la cererea clerului grecesc, a trecut de partea turcilor... Până la urmă Moreea a intrat şi ea în Imperiul Otoman, alături de Săruna, Sinope şi Trapezunt. Principatul de Mangop a fost şi el cucerit de armatele turco-tătare. Toate acestea au dispărut ca ţări, pentru totdeauna. Dar! Dar două ţări ale Imperiului Bizantin sau Romaniei sau Imperiului Roman au rezistat! Atunci când Mangopul a fost cucerit, ultimii apărători de pe zidurile ei, eroi ai căror nume nu se cunoaşte, martiri ce au luptat până la ultimul pentru a apăra cetatea creştină de asediatorii păgâni, ultimii ei luptători au fost cei cincizeci de moldoveni

ai lui Ştefan cel Mare. Acesta era moştenitorul Mangopului şi ţara lui nu a putut fi cucerită de turci. Moldova şi Muntenia, care ţineau din vechime de Constantinopole, atât religios cât şi politic, nu au dispărut niciodată. Domnitorii români s-au ştiut totdeauna ca

[93] Constantinopolul mai era – şi este – numit adesea ca „Cetatea” sau „Oraşul” prin excelenţă (aşa cum era cândva, înainte de Sfântul Constantin cel Mare, Roma).

adevăraţii continuatori ai Romaniei străbune. Iar unii dintre ei, ca marele Vasile Lupu, au spus-o atât de răspicat încât au tulburat foarte mulţi dintre duşmanii Credinţei lui Hristos şi ai Romaniei. Cei care vor avea curiozitatea de a cerceta încoronarea domnitorilor români vor vedea că, dincolo de orice uzanţe diplomatice formale ce se practicau în relaţie cu marile puteri, încoronarea se făcea totdeauna după tipicul încoronărilor constantinopolitane. *Bizanţ după Bizanţ*, vestita lucrare a lui Nicolae Iorga, este un ecou al acestor realităţi[94].

Şi, ca o ultimă notă la această lămurire, să consemnăm faptul extraordinar că ***atunci când scaunul domnesc este vacant, locţiitorul domnitorului este ierarhul cel mai mare al ţării***!

Altfel spus, chiar dacă acum România nu mai are împărat – şi asta de mai bine de o sută de ani – aceasta nu înseamnă nicio ruptură în continuitatea ţării. Şi nu doar pentru că România, ca Romania, a mai fost atât regat, cât şi republică păgână – aşa cum este acum – precum şi imperiu păgân – sub Iulian Apostatul şi alţii. Ci mai ales pentru că

[94] Continuitatea Romaniei în România modernă şi contemporană nu este arătată doar de Nicolae Iorga, ci şi de mulţi alţi istorici şi lingvişti, chiar dacă această realitate este ocolită şi ascunsă de către cei care deţin puterea în stat. Cităm doar un martor: *Noi, românii de astăzi, suntem nu numai urmaşii romanilor din Dacia, ci, în aceeaşi vreme, ai întregii împărăţii romane de răsărit, care alcătuia o singură ţară mare, de limbă latină*. Aceste cuvinte îi aparţin lui Vasile Pârvan (în

Începuturile vieţii romane la gurile Dunării, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1974, p. 39). În nota la acest text (*10*,
p. 138 a lucrării citate), academicianul Radu Vulpe consideră această părere ca fiind justă şi delimitează spaţiul etnogenetic al Românilor, asemănător lui Nicolae Iorga în *Istoria românilor*, dar chiar mai larg decât acesta, la teritoriul întins „de la izvoarele Dunării până în Dobrogea şi de la Adriatica până la Carpaţi”.

existenţa fie şi a unui singur episcop ortodox înseamnă, în acelaşi timp, continuitatea succesiunii imperiale. Căci a face distincţie între Biserică şi Stat este, pentru România ***adevărată***, un nonsens, o eroare filologică, logică şi teologică. De la greşeala lui Carol I de a asculta de masoni şi a deveni *rege* în loc de *domnitor* – o retrogradare prezentată ca avansare! – locţiitorul *împăratului* este cel mai mare între episcopi. Pe atunci, mitropolitul primat, din perioada interbelică, Patriarhul României[95]. Şi oricând va socoti potrivit, acest întâi între egali episcop al României poate unge pe următorul nostru împărat. Doar… să fim vrednici să mai primim vreunul de la Dumnezeu.

A doua lămurire este legată de 1848. Acest an a fost văzut ca hotar în istoria noastră de către mulţi înaintaşi. Masonii îl ridică în slăvi. Alţii, cu mai multă minte şi cu sufletul către Dumnezeu, îl privesc întristaţi, ca pe un început al unei adânci decăderi. Prăbuşirea României sub ciuma bolşevismului a început atunci, în 1848. După cum spunea Mircea Vulcănescu, România a avut o cultură, 1848 a rupt-o. Căci până atunci România – fie că se numea Moldova sau Muntenia – mai era ţară creştină, după străvechea rânduială a împăraţilor sfinţi şi eroi, după datinile rămase de la Constantin cel Mare, Marcian, Iustinian, Teodosie cel Mic şi toţi ceilalţi. Mai era Romania lui Dumnezeu, împărăţia ce căuta să oglindească, realist, Cerul. După 1848 păgânismul a cucerit puterea în

România pas cu pas, până la dezastrul de astăzi. Dezastru

[95] Care, de altfel, conform tradiţiei canonice a Bisericii lui Hristos, ar trebui să fie *primus inter pares* între întâi- stătătorii bisericilor ortodoxe. Căci aşa cum Constantinopolul a căpătat întâietate faţă de Roma devenind capitala Romaniei la fel şi Bucureştiul faţă de Constantinopol şi Roma, de când a devenit capitala Romaniei.

de care toţi se plâng, de jos până sus de tot, şi cu care totuşi unii, aberant, se laudă, după cum am arătat, declarându-l... „progres”. Progres către dezastru?!? De fapt, aceasta a însemnat 1848 pentru români.

Însă, dincolo de aceste lămuriri, stă ca un adevăr istoric neclintit faptul că Biserica şi Imperiul Roman Creştin *nu au fost două realităţi distincte*. Aşa cum Biserica a avut şi are părţi care cuprind un anume teritoriu, a existat şi o parte a Bisericii numită Imperiul Roman, sau Imperiul Roman de Răsărit, sau Imperiul Bizantin, sau Romania. Totdeauna, după cum arată toţi bizantinologii adevăraţi, totdeauna de la Constantin cel Mare încolo, împăraţii romani s-au ştiut şi au fost priviţi *de către toţi clericii, de către toate sinoadele şi practicile bisericeşti*, drept *parte a Bisericii lui Hristos*. Şi, împreună cu ei, la fel a fost întreaga ţară, începând cu Oraşul, cu Cetatea, cu sfântul oraş Constantinopole, astăzi încă sub ocupaţie otomană. Cei care cunosc sfintele cărţi ale Ortodoxiei, precum *Mineiele* şi *Proloagele*, vor putea găsi în ele nenumărate amintiri ale unităţii părţilor Bisericii lui Hristos care încercau să realizeze în Romania ceea ce s-a numit cândva *simphonia*. Adică adevărata armonizare între mireni, clerici şi călugări, între rosturile duhovniceşti şi lumeşti ale oamenilor, luaţi atât ca indivizi cât şi în grup, ca obşti locale, ca ţări şi provincii, ca *omenire* unită, ideal spre care tindea Împărăţia Romană.

Acestea sunt realităţile pe care şi Steven Runciman şi alţi istorici străini le-au constatat studiind istoria Europei răsăritene, Europa matcă, din care tot restul Europei îşi trage existenţa şi seva, şi fără de care tot restul Europei se va prăbuşi (din nou) în barbarie. Acestea sunt, totodată, realităţile care dau mărturie despre folosirea armelor, a artelor marţiale, a războiului, în lumina Adevărului. Nu spre jefuiri şi colonizări sălbatice, cum au făcut şi apusenii, şi orientalii, şi amerindienii, şi africanii… atunci când au

avut ocazia. Ci spre apărarea păcii, a unităţii între neamuri diferite, a *simphoniei* între limbi şi culturi diferite, între ţări şi popoare diferite, unite în iubirea lui Hristos.

şi ce voi mai zice?

Şi ce voi mai zice? Căci timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel şi de prooroci, care prin credinţă, au biruit împărăţii, au făcut dreptate, au dobândit făgăduinţele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă... (Evrei 11.32-34)

Şi, asemenea Sfântului Apostol Pavel, îndrăznesc şi eu să spun.

Şi ce voi mai zice? Căci de la Sfântul Împărat Constantin cel Mare şi până astăzi parcă nesfârşit este şirul binecredincioşilor împăraţi care, urmând acestuia, au dat lupta cea bună, şi pe câmpurile de bătălie, şi în războiul nevăzut. Cu mai multă pricepere sau mai puţină, cu izbânzi mari sau mici, cum s-au priceput, dar îndeajuns ca să fie înscrişi în Ceruri. Iar alături de ei, nenumăraţi ostaşi, boieri mari, mijlocii şi mici, voievozi, juzi, căpitani, armatoli, târgoveţi, ţărani, ciobani, pescari, vânători şi mulţi alţii. Toţi, practicanţi – mai buni sau mai slabi – de *arte marţiale*. În înţelesul adevărat al acestor

cuvinte, de *pregătire de luptă* la nivel înalt. Care *arte marţiale* nu i-au oprit de la a fi buni, ba chiar foarte buni creştini, de la a mărturisi pe Hristos în viaţa lor şi, la nevoie, sub chinurile duşmanilor păgâni, până la moarte şi dincolo de ea.

O mare ruptură în istoria Romaniei apare odată cu secolele VI-VII. Imperiul Roman de Răsărit sau Imperiul

Bizantin, cum este poreclit astăzi, era încă, la anul 500, Romania străveche. Dar feluritele grupări eline şi elinofile, despre care am amintit în treacăt, luptau de multă vreme să pună mâna pe putere. Nu atât pentru pretextul răzbunării pentru cucerirea Greciei de către Roma, răzbunare de altfel nedreaptă şi tipic păgânească, de vreme ce atacurile şi cuceririle de Greci au fost începute – în Italia, Sicilia şi alte insule italice – iar nu de Romani. Motivul adevărat al luptei era însă altul: stăpânirea Romaniei însemna accesul la foarte multă putere, foarte mulţi bani, foarte multă avere.

Campania filestistă sau ultra-naţionalistă – şi radical şovină – a Grecilor extremişti pentru cucerirea puterii poate fi înţeleasă mai pe larg în *Geneza conştiinţei naţionale la macedoromâni*, de Constantin Papanace. Episoade dramatice ale acestei campanii se găsesc în foarte multe surse istorie – multe din ele indicate şi de lucarea citată, sau de *Studii istorice...* de Ioan Caragiani.

Ultimul din şirul acestor împăraţi este Binecredinciosul Constantin Brâncoveanu, împreună cu fiii săi şi sfetnicul Ianache[96]. Împărat[97] care, stăpân peste o

[96] Pentru continuitatea Imperiului în Ţările Române – deci implicit şi statutul de împăraţi al domnitorilor români – a se vedea şi N. Iorga, *Ancien art et vieilles modes en Roumanie*, Paris, 1926 p. 5 ş.cl. sau N. Iorga, *Byzance apres Byzance*, Bucharest, 1935 în întregime, ca şi *Istoria Românilor* de acelaşi autor (în parte

postumă). Geograful Anonim notează aceeaşi continuitate între Imperiu şi Români atunci când îi socoteşte pe „Blazi” sau „Blachi” sau „Panoni” (dinainte de venirea Ungurilor!) „foştii păstori Romani” (G. Popa-Lisseanu, *Izvoarele istoriei Românilor*, vol. II, Bucureşti, 1934). A nu se uita că vechiul termen de *Dux* atribuit unora dintre ţările româneşti vechi desemna o parte de largă autonomie – întemeiată pe o nobleţe de origine imperială a familiei conducătoare! – a unui Imperiu. Acest Imperiu era, desigur, Imperiul roman. Iar

mică fărâmă din ceea ce fusese Imperiul roman – fărâmă numită Muntenia – a dus însă mai departe tradiţiile strămoşeşti, pregătind armata cât s-a putut de bine, ba chiar reînviind *pregătirea militară a poporului* şi toate cele trebuincioase întăririi militare a ţării, de la aducerea de instructori militari străini şi până la înfiinţarea de ateliere pentru arme şi muniţie. Aşa cum, desigur, s-a ocupat şi de întărirea Bisericii, a culturii şi economiei, a întregii vieţi naţionale. Ceea ce, desigur, nu l-a împiedicat să mărturisească deplin pe Hristos, atunci când a trebuit, cu o vitejie mai presus de cuvinte.

De-a lungul acestui şir de împăraţi, în tot acest amar de vreme, Biserica nu a stat niciodată împotriva practicării *artelor marţiale*, a folosirii armelor, a războaielor ce *trebuiau a fi duse pentru apărarea Ţării*. Deşi a stat împotriva persecuţiilor religioase, împotriva folosirii armelor sau armatei pentru asuprirea poporului şi împotriva multor alte acte nedrepte pe care unii împăraţi – chiar şi dintre cei care până la urmă s-au sfinţit – le-au făcut. Biserica a binecuvântat pe împăraţi rugându-se

domnitorii români, ca parte a acestuia, au păstrat după căderea Constantinopolului toată rânduiala Imperiului şi au fost neîncetat urmaşii împăraţilor din A doua Romă. Putem pe scurt să-i amintim pe Ştefan cel Mare, Neagoe Basarab, Petru Rareş, Matei Basarab, Vasile Lupu sau Dimitrie Cantemir şi alţii asemenea – toţi

recunoscuţi ca urmaşi de drept şi în fapt ai împăraţilor de la Constantinopole. Iorga declară că aceşti domnitori sunt „**adevăraţii succesori ai împăraţilor din Bizanţ**” (*Bizanţ după Bizanţ*, Ed. Encicl. Rom., Bucureşti, 1972, p. 9).

[97] Nu vom stărui aici asupra ceremoniei de încoronare, titulaturii şi heraldicii care, toate, arată foarte apăsat statura împărătească a domnitorilor români din Moldova şi Muntenia.

pentru întărirea şi luminarea lor în lupta cu duşmanii, a binecuvântat ostaşii ca să fie pregătiţi de luptă şi să fie cu izbândă în războaie şi, într-un cuvânt, a mers întru totul pe linia arătată şi de Vechiul Testament, dar şi de Noul Testament: dincolo de răbdarea personală a necazurilor şi persecuţiilor, Poporul lui Dumnezeu trebuie apărat şi trebuie să se apere cu armele atunci când este atacat ca entitate. Şi dacă sunt împrejurări în care creştinul trebuie să rabde persecuţiile *ca un miel fără de glas*, de asemenea sunt altele în care are datoria sfântă de a fi mâna prin care *stăpânirea pedepseşte cu sabia, căci de aceea i-a dat-o Dumnezeu*. Aşa cum am spus şi mai sus – şi trebuie să stăruim în aceasta foarte mult – este nevoie de multă dreaptă-socoteală, este nevoie de mult discernământ. Simplismul, atât de drag superficialităţii de astăzi, este falsificator al Credinţei, este ucigător de suflete. Biserica nu a practicat acest simplism şi a ştiut să hrănească vitejia tuturor: şi a celor care aveau datoria de a purta armele, şi a celor care aveau datoria de a nu folosi armele.

cuvintele unui sfânt

Ni se pare prea mult a încerca să limpezim pe de-a- ntregul felul în care se face deosebirea între folosirea armelor şi răbdarea răutăţilor. Însă, pentru a da măcar alte câteva repere în afară de cele deja înfăţişate,

vom alerga la *cuvântul proorocesc mai întărit, la care bine facem luând aminte ca la o făclie ce străluceşte în loc întunecos* (II Petru 1.19), al Sfântului Ioan Gură de Aur.

Pentru cei care nu ştiu, amintim că Sfântul Ioan Gură de Aur, fiu al romanităţii extrem-orientale[98], urmaş al

[98] Ştim că unii se vor mira – şi chiar încrunta – citind că Sfântul Ioan Gură de Aur era roman. Filetismul grecesc a creat mitologia prin care au fost grecizaţi cei mai mulţi

ostaşilor de frunte ai armatelor romane din Siria, a fost un mare răbdător de asupriri şi nedreptăţi. Viaţa sa nu doar că a fost închinată Credinţei, dar a fost închinată ei în chipul ostăşiei desăvârşite a călugăriei. Şi atât de mult a strălucit Ioan în această duhovnicească ostăşie, încât a fost pentru Adevăr – şi nu, ca unii, pentru cine ştie ce lumeşti interese
– pus episcop al Constantinopolului. De unde a fost izgonit, pentru credinţa sa neclintită şi curajul mărturisirii, de mai multe ori. Şi a răbdat izgonirile şi nedreptăţile cu o răbdare sfântă. A fost un om duhovnicesc, pe care îl ştim bine ca lipsit de orice violenţă, despre care ştim că a avut nespus de multă răbdare în greutăţi, că nu s-a răzbunat niciodată, ba chiar şi-a salvat când a avut prilej şi cei mai mari duşmani. De aceea, cuvântul său în ceea ce priveşte folosirea sau nu a armelor şi forţei sau violenţei ar trebui să fie mai mult decât convingător pentru orice creştin.

Dar ce spune Sfântul Ioan Gură de Aur în această privinţă?

Pe de-o parte, avem îndemnuri la o răbdare ce poate părea supra-omenească, dar care, în fapt, sunt o sfântă datorie a creştinului:

... dacă, fără să te roage cineva, şi fără să vină la tine duşmanul tău şi să te

sfinţi din vechime, de la Constantin cel Mare

(despre care Eusebiu de Cezareea şi alte surse arată limpede că era vorbitor de latină iar greaca a învăţat-o puţin şi târziu şi nici nu a scris vreodată în greacă ci doar în latină) şi până la Sfântul Ioan Gură de Aur (căruia i-au fost distruse sistematic toate scrierile în latină fiind înlocuite cu traducerea grecească, practică folosită de filetiştii greci adesea şi în Sfântul Munte Athos faţă de cărţile de cult de limbă română şi, în general, faţă de orice scriere care nu era în greacă).

roage, tu însuţi, alungându-ţi din suflet orice ruşine şi orice şovăială, alergi la duşmanul tău şi pui capăt duşmăniei, toată fapta cea bună e a ta şi vei primi toată răsplata... dacă ţi-aş spune: „Nu-l mai urî pe duşmanul tău!”, ce-ai mai putea să-mi spui? N-ai mai putea să- mi spui nici că ţi-e trupul bolnav [ca la post subl.n.]*, nici că eşti sărac* [ca la milostenie subl.n.]*, nici că eşti slab la minte* [ca la înţelegerea învăţăturilor duhovniceşti subl.n.]*, nici că ai treburi! N-ai mai putea spune nimic! De aceea, mai mult decât toate celelalte, păcatul acesta este de neiertat. Cum vei mai putea ridica mâinile la cer? Cum vei mai putea mişca limba? Cum vei mai putea cere iertare? Chiar dacă Dumnezeu ar vrea să-ţi ierte păcatele, nu-L laşi tu, pentru că nu ierţi păcatele semenului tău. Vrei să-mi spui că e om crud, violent, sălbatic, dornic să pedepsească şi să se răzbune? Tocmai pentru aceasta, mai cu seamă, iartă-l! Vrei să-mi spui că ţi-a făcut mult rău, că ţi-a luat dreptul tău şi bunul tău, te-a vorbit de rău, te-a păgubit în ceea ce-ţi era mai drag şi vrei să-l vezi pedepsit? Şi în aceasta, iarăşi, ţi-e de folos să- l ierţi! Că dacă vrei ca*

tu să te răzbuni şi să-l pedepseşti fie cu cuvântul, fie cu fapta, fie rugându-te împotriva lui, Dumnezeu nu-l va pedepsi, că l-ai pedepsit tu. Şi nu numai că nu- l va pedepsi Dumnezeu, dar te va pedepsi pe tine pentru că prin fapta ta ai ocărât pe Dumnezeu.[99]

[99] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omiliile la statui*, EIBMBOR, Bucureşti, 2007, p. 330-331. Trebuie să spunem că deşi noi

Cutremurător este acest cuvânt. Şi poate ar părea cu neputinţă de îndeplinit, dacă nu am şti că sunt atât de mulţi cei care l-au îndeplinit. Printre ei, şi Sfântul Ioan Gură de Aur, cel care le-a spus.

Dar, ca să ne întoarcem la cuvântul nostru, după acesta atât de zguduitor, oare cele spuse de Ioan Gură de Aur înseamnă că nicio violenţă, nicio folosire a forţei sau armelor, nicio pedepsire nu este îngăduită creştinului?

Totuşi, cel care a grăit cele de mai sus, şi multe altele asemenea, nu a găsit că ar fi nelegiuire sau nedreptate ca împăratul şi dregătorii să pedepsească oraşul şi pe cei care se răzvrătiseră, ci a luptat şi s-a rugat pentru a fi pedepsiţi doar cei vinovaţi, nu şi cei nevinovaţi şi ca pedeapsa să fie spre viaţă, iar nu spre nimicire[100]. Acest lucru ar trebui să ne dea mult de gândit, întrucât şi împăratul şi dregătorii erau creştini, de asemenea şi ostaşii prin care venea pedeapsa. Mai mult, Sfântul Ioan Gură de Aur îl laudă mult pe împărat, de mai multe ori dar mai ales în Omilia XXI, fără a privi închiderea şi torturarea (pedepsirea fizică a) vinovaţilor ca pe o nedreptate, sau ca pe o faptă nevrednică de un împărat creştin.

Dar şi aceste cuvinte despre împărat, dregători şi ostaşii lor pot părea unora mai puţin limpezi şi pot fi răstălmăcite. De aceea să vedem un cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur neaşteptat de deosebit de cel mai sus... cel puţin la o primă vedere. Ce spune sfântul de această dată:

Dar pentru că a venit acum vorba de hulirea lui Dumnezeu, vreau să cer de la voi

doar câteva rânduri am dat, Sfântul Ioan Gură de Aur mult vorbeşte despre iertare şi stăruie asupra ei multe pagini.

[100] Aceeaşi carte, la p. 37-38 ş.cl.; 120 ş.u.; 219-220 ş.cl.; 248-249 ş.u.; 262; 347 ş.a.m.d..

toţi o singură mulţumire pentru predica şi cuvântarea aceasta: să-i cuminţiţi pe toţi cei din oraş care hulesc pe Dumnezeu. Dacă auzi pe cineva pe stradă şi în piaţă hulind pe Dumnezeu, blasfemiind adică, şi defăimându-L pe Dumnezeu, apropie-te de el şi ţine-l de rău! Dacă e nevoie, loveşte-l, nu te da în lături! Loveşte-l peste obraz, zdrobeşte-i gura, sfinţeşte-ţi mâna cu lovitura ce-o dai! De te dă în judecată, de te târăşte la tribunal, urmează- l! De-ţi cere socoteală judecătorul la scaunul de judecată, spune-i cu îndrăznire că a hulit pe Împăratul îngerilor. Dacă trebuie pedepsiţi cei ce hulesc pe împăratul pământesc [şi atunci aceasta era datoria oricărui cetăţean al Imperiului şi pasivitatea însemna complicitate şi se pedepsea la fel de cumplit ca şi făptuirea subl.n.] *apoi cu mult mai mult cei care-L hulesc pe Împăratul ceresc. Păcatul acesta îl face toată lumea! Nelegiuirea asta este obştească. Să afle însă şi iudeii şi elinii că ei, creştinii, sunt mântuitorii, purtătorii de grijă, apărătorii şi învăţătorii statelor. Să afle aceasta şi stricaţii şi desfrânaţii, că trebuie să se teamă de robii lui Dumnezeu, pentru ca, dacă ar începe să rostească un astfel de cuvânt, să se uite în jurul lor, să tremure şi de*

umbra lor de frică să nu-i fi auzit cumva vreun creştin şi să sară să-i pedepsească crunt. N-aţi auzit ce a făcut Ioan Botezătorul?... Eu nu te duc să mustri pe un împărat, nici pe un judecător!... ci îţi cer să bagi minţile în cap unui om de acelaşi rang cu tine care huleşte pe Dumnezeu. Dacă ţi-aş fi spus: „Pedepseşte şi îndreaptă pe împăraţii sau pe judecătorii care calcă Legea!”, oare n-ai fi spus că-s

> *nebun? Şi doar Ioan a făcut aceasta, aşa că nici* [chiar] *o astfel de faptă nu-i peste puterile noastre! Nu-ţi cer aceasta, ci atât: Îndreaptă pe semenul tău, pe cel de acelaşi rang cu tine, chiar de-ar trebui să mori! Să nu şovăi să înţelepţeşti pe fratele tău! Aceasta să-ţi fie mucenicia! Că şi Ioan a fost mucenic. Nu i s-a poruncit lui Ioan să jertfească idolilor, nici să se închine lor, şi totuşi şi-a dat capul său pentru legile lui Dumnezeu, când au fost nesocotite şi hulite. Luptă dar şi tu până la moarte pentru adevăr, şi Domnul va lupta pentru tine.*[101]

Credem că cititorul nostru este uimit de aceste cuvinte, dacă nu chiar zguduit de ele. De aceea, înainte de a merge mai departe cu vorbirea noastră, îl îndemnăm să le citească iar, şi poate şi a treia sau a patra oară, ca să le ţină bine minte în întregul lor. Altfel va fi greu să le înţeleagă.

Şi, cu adevărat, aceste cuvinte par greu de înţeles şi de purtat. Cum se poate ca un sfânt, ca un răbdător de prigoane şi chinuri, ca un om plin de răbdare şi dragoste chiar şi faţă de duşmanii lui cei mai crunţi să rostească aşa ceva? Cum se poate ca Sfântul Ioan Gură de Aur să îndemne pe creştini nu doar la a certa pe cineva, ci chiar la a-l lovi? Auzi ce spune! *„Loveşte-l, nu te da în lături! Loveşte-l peste obraz, zdrobeşte-i gura, sfinţeşte-ţi mâna cu lovitura ce-o dai!"*

Sunt acestea vorbele unui sfânt? Şi totuşi, din 387, când s-au rostit acestea, şi până astăzi, Biserica niciodată nu le-a prihănit, nu le-a găsit vină, nu le- a dat deoparte. Nici măcar sinoadele mincinoase ce s-au făcut de duşmanii Sfântului Ioan Gură de Aur spre a-l încununa şi cu strălucitoarea cunună a martiriului nu i-au

[101] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omiliile la statui...*, p. 34-35 (ş.u.).

putut găsi vină în aceste cuvinte! Ori, ceea ce Biserica a ţinut mereu şi pretutindeni ca adevărat, adevărat este! Or fi aceste cuvinte greu de înţeles şi greu de purtat, dar sunt adevărate! Aceasta este mărturia Bisericii despre ele.

Ştiu că, dacă vor citi aceste rânduri, sunt unii care se vor bucura foarte mult. Căci sunt în zilele noastre oameni care, în loc de a se osteni cu zdrobirea inimi, curăţarea de păcatele pe care le au şi izgonirea patimilor din sufletele lor se îndeletnicesc aproape doar cu vânarea greşelilor şi păcatelor celorlalţi. Ascunzându-se în spatele unor cuvinte ca cele de mai sus – căci nu sunt singurele de acest fel ale Sfântului Ioan Gură de Aur, dar nici el nu este singurul sfânt ce vorbeşte astfel – ei se cred îndreptăţiţi la vânarea oricărei alunecări a celorlalţi. Fie aceştia mireni, preoţi sau episcopi. Şi se umple internetul de judecarea şi osândirea acestora, de mustrări tăioase, cuvinte de ocară, blesteme, batjocuri şi anateme. Făcute în numele „apărării credinţei”. Şi oare nu au dreptate?

Ei bine, nu! Nu au dreptate! Nu acesta este înţelesul cuvintelor!

Cum! Nu spune sfântul *„loveşte-l, nu te da în lături! Loveşte-l peste obraz, zdrobeşte-i gura, sfinţeşte-ţi mâna cu lovitura ce-o dai!”*? Ba da! Însă mai spune şi altceva. Ceva pe care l-am lăsat deoparte, tocmai pentru ca să nu se treacă peste el cu uşurătate:

... nu este aici în biserică

decât cea mai mică parte din locuitorii oraşului, da, cea mai mică în ce priveşte numărul, dar cea mai bună în ce priveşte credinţa... Cel care huleşte pe Dumnezeu, cel care ocărăşte pe Dumnezeu şi-L blasfemiază este tot un animal de povară! Nemaiputând duce povara mâniei şi a supărării, a căzut. Apropie-te de el, ridică-l şi cu cuvântul, şi cu fapta, şi cu blândeţea, şi cu asprimea! Ai felurite leacuri! Dacă ne vom

> *rândui aşa viaţa noastră, încât să ne ocupăm şi de mântuirea semenilor noştri, vom ajunge iute dragi şi scumpi celor pe care i-am îndreptat...*[102]

Din nou am spune cititorilor noştri să nu se mulţumească a citi o singură dată cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur. Căci între ele şi felul nostru de a fi este o aşa deosebire, încât greu este să le ţinem minte şi să le înţelegem cum se cuvine.

Să vedem ce spune de fapt această omilie (cea dintâi dintre omiliile la statui).

Înainte de toate, vedem că sfântul se adresează *celei mai bune părţi din locuitorii oraşului în ce priveşte credinţa*. Dintr-o dată, cei care şi-ar dori să urmeze cuvintelor sfântului ar trebui să se oprească. De ce? Pentru a se cerceta pe ei înşişi cu multă grijă şi a vedea dacă sunt într-adevăr din *cea mai bună parte a oraşului lor în ce priveşte credinţa*! Iar aceasta nu înseamnă că au îndrăznirea de a judeca, osândi şi bălăcări pe internet – de multe ori ca anonimi! – pe unii şi alţii, ci înseamnă că merg mereu la sfintele slujbe, se roagă şi postesc, au înlăturat din viaţa lor mânia, judecarea şi osândirea aproapelui şi altele asemenea, pentru a nu mai vorbi de patimile grosolane, ca desfrânarea, lăcomia şi altele dintre acestea, care mai uşor pot fi supuse.

Şi de ce trebuie supuse întâi aceste patimi, atât cele grosolane cât şi cele subţiri? Pentru că fără această supunere nu se câştigă dreapta-socoteală, discernământul

duhovnicesc! Iar fără dreaptă-socoteală, fără discernământ duhovnicesc, nimeni nu poate împlini cuvintele acestea:

> *„Apropie-te de el, ridică-l şi cu cuvântul, şi cu fapta, şi cu blândeţea, şi cu*

[102] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la statui...*, p. 36

asprimea! Ai felurite leacuri! Dacă ne vom rândui aşa viaţa noastră, încât să ne ocupăm şi de mântuirea semenilor noştri, vom ajunge iute dragi şi scumpi celor pe care i-am îndreptat”.

Din aceste cuvinte se vede cui spune Sfântul Ioan ***şi*** *„loveşte-l, nu te da în lături! Loveşte-l peste obraz, zdrobeşte-i gura, sfinţeşte-ţi mâna cu lovitura ce-o dai!*” Nu le spune celui care are chef să facă pe judecătorul celorlalţi, care face pe sheriff-ul ortodoxist sau pe apărătorul Credinţei, deşi în viaţa sa personală o calcă în picioare (Credinţa). Sfântul se adresează celor care şi-au biruit patimile şi au ajuns la iubirea aproapelui, ba chiar şi a duşmanului!

Aceştia sunt cei care înţeleg într-adevăr ceea ce spune sfântul. Căci un om stăpânit de patimi nu ştie când să folosească, pentru îndreptarea celuilalt, cuvântul sau fapta, blândeţea sau asprimea. Şi, mai ales, chiar de i-ar spune cineva ce să folosească, nu poate să le folosească, aşa cum cere Sfântul Ioan Gură de Aur, cu dragoste faţă de cel căzut. Se vede limpede, şi pe internet, şi în viaţa de toate zilele, că mulţi, poate cei mai mulţi din care se cred apărători a Credinţei, au mai mereu vorbe jignitoare, osânditoare, smintitoare, căutând nu mântuirea semenilor, ci îndreptăţirea proprie. Ei nu luptă împotriva rătăcirilor – aşa cum se amăgesc singuri – ci împotriva oamenilor, ba chiar şi împotriva propriilor suflete. Căci, nereuşind în lupta cu păcatele şi a patimilor

proprii, ba de multe ori nici băgându-le în seamă, ei se năpustesc asupra greşelilor altora crezând că astfel se vor mântui mai ieftin. Dar nu vom mai stărui asupra acestei îngrozitoare şi pierzătoare de suflet – ba chiar de multe suflete – rătăciri, căci altul este subiectul nostru. Dacă am stat puţin asupra ei este pentru că ştim că sunt destui cei care, foarte greşit, ar crede precum membrii Inchiziţiei şi alţii asemenea, că ar putea

avea dreptul de a îndrepta cu violenţa pe cel greşit. Însă asemenea drept nu este dat oricui, ci doar celui care este gata să îşi pună viaţa sa pentru cel aflat în greşeală. Şi folosirea violenţei nu se face ca pedeapsă pentru greşeală, cum greşit înţeleg mulţi, ci ca mijloc de îndreptare. *Căci nici nu este îngăduit creştinilor să stârpească rătăcirea cu sila şi cu constrângerea, ci să lucreze la mântuirea oamenilor cu convingerea, cu cuvântul, cu bunătatea*. Şi aceasta tot Sfântul Ioan Gură de Aur o spune[103], arătând astfel iar şi iar adevărul lămuririi noastre.

Deci, *„loveşte-l, nu te da în lături! Loveşte-l peste obraz, zdrobeşte-i gura, sfinţeşte-ţi mâna cu lovitura ce-o dai!*" dar şi *„nu este îngăduit creştinilor să stârpească rătăcirea cu sila şi cu constrângerea, ci să lucreze la mântuirea oamenilor cu convingerea, cu cuvântul, cu bunătatea*". Năucitor, nu-i aşa?

Parcă ne aducem aminte de Sfântul Apostol Petru, care vorbea la templu cu atâta dulceaţă ucigaşilor lui Hristos: *„fraţilor, ştiu că din neştiinţă aţi făcut rău ca şi mai-marii voştri*" (Faptele Apostolilor 3.17 ş.cl.). Iar în alt loc se arată cum a ucis doar prin cuvânt pe cei care minţiseră Duhului Sfânt (Faptele Apostolilor 5.1-11). Şi acelaşi ucenic şi următor al Domnului era el şi când a făcut una, şi când a făcut cealaltă.

Chiar dacă pentru oamenii pătimaşi şi păcătoşi aceste lucruri par de neînţeles, în fapt ele ţin de ceea ce se cheamă iconomie, dreptă-socoteală sau discernământ.

De aceea spune Sfântul Ioan Gură de Aur:

Animalele necuvântătoare îşi au armele lor în trupul lor; de pildă: boul, coarnele, porcul sălbatic, colţii, leul, ghearele.

[103] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi*, IBMBOR, Bucureşti 2006, p. 305.

Mie [omul] *nu mi-a pus Dumnezeu în trup armele, ci în afară de trup, arătând cu aceasta că omul este o fiinţă blândă şi că nu trebuie să mă folosesc totdeauna de ele: uneori le pun jos, alteori le folosesc.*” [104] căci *„După cum un ostaş viteaz îşi arată vitejia sa orice armă ar lua în mână, tot aşa cel fricos şi fără de curaj se împiedică având orice armă.* [105]

Şi, ca să nu lungim peste măsură cuvântul, să mai arătăm că sfântul a lăudat pe ostaşii deveniţi martiri, fără a prihăni vreodată meseria armelor. Şi când laudă pe împăraţi pentru credinţa lor, el arată că biruinţele duhovniceşti sunt mai strălucitoare şi mai vrednice de slavă decât cele din războaie[106]. Deci şi acestea sunt de laudă, chiar dacă sunt mai mici decât celelalte. Mai mult, el arată că folosirea armelor, existenţa ostaşilor şi ducerea războaielor sunt chiar o îndatorire a împăraţilor creştini, de care aceştia nu pot nicicum scăpa[107]. Şi multe altele asemenea arată sfântul, ce pot fi văzute de oricine doreşte să cerceteze acestea.

Deci, după Sfântul Ioan Gură de Aur, ostăşia este vrednică de cinste şi este o pildă pentru toată viaţa creştinului. Creştinul poate şi chiar trebuie să folosească armele, dar aceasta numai atunci când într-adevăr se cuvine a fi folosite. Nu este voie a se folosi armele oricând, ci doar atunci când nu se poate altfel şi doar atât cât este nevoie, fără

nimic mai mult, fără nimic din mânie sau răutate. Vrednice de laudă sunt şi ostenelile şi biruinţele oştenilor, însă mai vrednice de laudă sunt ostenelile şi biruinţele duhovniceşti. Un ostaş viteaz poate uşor fi un

[104] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omiliile la statui...*, p. 196.
[105] *Ibidem*, p. 256.
[106] *Ibidem*, p. 354.
[107] *Ibidem*, p. 296.

creştin desăvârşit, iar creştinii – şi cu atât mai mult monahii, care se cuvine să fie cei mai viteji dintre oameni![108] – trebuie să ia ca pildă viaţa ostaşilor osârduitori şi curajoşi.

Am arătat aici doar părerea Sfântului Ioan Gură de Aur, dar această părere o găsim la toţi Sfinţii Părinţi. Şi, ca să mergem doar puţin mai departe pe calea pildelor, să vedem

cuvintele altui sfânt

Adică ale Sfântului Ambrozie al Mediolanului. Şi acesta un mare sfânt, din părţile nu răsăritene, ci apusene ale Bisericii lui Hristos. Şi a cărui mărturie, chiar prin această deosebită aşezare geografică, ne arată ceea de pretutindeni şi totdeauna a crezut Biserica.

Sfântul Ambrozie a trăit într-o vreme în care tulburările, luptele şi războaiele au fost numeroase. Şi, ca un om al lui Dumnezeu trăind *în lume*, chiar dacă *nu al lumii*, a atins de multe ori şi în multe puncte uriaşa problemă a domeniului marţial. Poate părea uimitor pentru pietisto-pasivişti, dar în toate scrierile sale Sfântul Ambrozie nu osândeşte vreodată existenţa armatelor, ostaşilor, artelor marţiale, armelor ş.a.m.d.. Însă, nu o dată, ci de multe ori, osândeşte *nedreapta lor folosire*. Şi, de asemenea, mustră sau osândeşte *limitarea la arme*, sau la pregătirea *tehnică* de luptă, arătând că ostaşul creştin trebuie să fie mult mai mult decât un simplu mânuitor de armă.

Astfel, credem că putem începe mica noastă prezentare de la poemul numit *În vreme de război* (PSB 53, P.409-410). Cei care cunosc folclorul românesc şi citesc

[108] *Ibidem*, p. 279-282.

acest poem vor fi izbiţi de asemănarea dintre ele[109]. În traducerea Lector Dr. Dan Negrescu, cităm aici o parte din poezia aceasta a Sfântului Ambrozie:

ÎN VREME DE RĂZBOI

Priveşte-acum Hristoase popoarele-
ntristate Cerându-Ţi Ţie pacea, cu
sufletele sfâşiate, Ascultă-le
gemetele şi cântul de înmormântare
Şi celor năpăstuiţi, de sus trimite-le
ajutoare.

A noastră brazdă e
ameninţată De
fremătânda furie-
nvecinată,
Cu murmur barbar şi cruntă
mână Loveşte ca lupul mieii din
stână.

Măritorul, oricum ne-om
apăra, Trimite-ne ceva
din mila Ta, Ne vină al
Tău ajutor ceresc,
Să mântuiască răul omenesc.

Odinioară, Avraam ce veacul a
întemeiat, Spre tronul Tău cinci
regi a înălţat; Desigur, pe
părintele cu mulţi copii,
Nu l-au învins duşmanii-ntunecimii.

Pe apele-ntăritei mări, Moise
încrezătorul,

[109] Asemănare ce se regăseşte, de fapt, între folclorul românesc şi foarte multe din creaţiile poetice ale sfinţilor din vechime, de la Sfântul Niceta de Remesiana la Sfântul Ambrozie al Mediolanului. Acest lucru este uşor de înţeles câtă vreme a existat o mare unitate culturală şi religioasă între Italia şi Dioceza Traciei – cu Macedonia, Iliria, Dacia, Dardania, Dalmaţia, Epir ş.a.m.d. – câtă vreme Roma a păstrat Ortodoxia.

După pustia înfruntată, şi-a dus
întreg poporul, Şi-apoi talazul iarăşi
a mişcat,
Ducând duşmanul pe veci înmormântat.

Pentru amaleciţi, trei sute de
bărbaţi, A dat poruncă
Ghedeon să fie adunaţi;
Neamul ce de fier era apăsat,
Cu bogăţia credinţei l-a eliberat.

Dar, Preaputernice, toate acestea
revărsate, Numai de mâinile-Ţi pot fi
aflate,
Căci Tu eşti mântuirea, slavă-i
în Tine, Căci răul ce-l ucizi se-
ntoarce-n bine.
- -

Poemul continuă cu slăvirea lui Dumnezeu, cererea ocrotirii Lui, dorinţa de sfărâmare a armelor şi scuturilor duşmanilor etc. Ceea ce ni se pare cu deosebire că merită subliniat este faptul că, în faţa războiului cu migratorii, Sfântul Ambrozie al Mediolanului vorbeşte aşa cum au vorbit şi străbunii noştri, atât despre *brazda noastră* şi răutatea năvălitorilor, cât şi despre ajutorul lui Dumnezeu în luptă şi despre *pilda luptătorilor din Vechiul Testament*, care sunt modelul luptătorilor de astăzi (fie că acest astăzi înseamnă secolul IV, secolul XVI sau secolul XXI). În această ultimă perspectivă, putem vedea că Sfântul Ambrozie socoteşte firesc să se folosească armele şi să existe pregătire de luptă, pentru ca astfel să se

poată apăra pacea, viaţa oamenilor, brazda părintească.

Vom trece peste folosirea de către sfânt a unor imagini ostăşeşti simbolice, ca să nu (pară că) ne agăţăm de orice amănunt. Totuşi, socotim că *Scrisoarea către Syagrius* (PSB 53, p.43-48) nu este doar simbolică. Înfăţişând cumplita întâmplare din Vechiul Testament în care a fost aproape cu totul nimicit tribul lui Veniamin, Sfântul Ambrozie socoteşte cu dreptate ca vinovaţii şi

complicii violului să fie pedepsiţi cu moartea, dar extinderea pedepsei la întreg tribul o socoteşte nebunie. Este exact poziţia Bisericii şi Romaniei în toate timpurile. Atunci când Goţii, încălcându-şi tratatele cu Romania, au atacat-o, au fost întâmpinaţi cu armele şi pedepsiţi cu război. Dar aceia dintre ei care au voit să devină din nou – şi mai deplin – parte a Împărăţiei romane, au fost primiţi şi trataţi cu toată dreptatea, nu persecutaţi doar pentru că erau de neam got. Şi la fel s-a întâmplat în toate veacurile, cu multe neamuri. Vedem aici că dreapta folosire a armelor este îngăduită; se vede totodată, atât în Scripturi cât şi în epistola amintită, cât de importantă este pentru creştini pregătirea de război, *atât ca meşteşug al armelor cât şi ca apropiere de Dumnezeu*.

Atât de mare este importanţa pregătirii duhovniceşti pentru războiul cu armele încât în *Scrisoarea a XV-a* (PSB 53, p. 81-83) face o adevărată apologie Sfântului Aholius din Sărună, cel care a învins oştile Goţilor prin rugăciune, asemănându-l cu Sfântul Proroc Elisei. Este de observat aici şi că Sfântul Ambrozie face aici precizarea că odată cu plecarea Sfântului Aholius la Domnul nu mai are cine să izgonească pe Goţi – sau alţi năvălitori – prin rugăciune. Şi multe altele ar fi de învăţat din această scrisoare, atât despre Macedonia cât şi despre starea preoţiei macedonene în acea vreme[110].

[110] Foarte pe scurt, credem că trebuie ştiut că în Macedonia secolului IV Tracii şi Ilirii formau majoritatea populaţiei, urmaţi de coloniştii Romani,

iar apoi de coloniştii Greci şi alte neamuri (Evrei, Capadocieni, Sirieni etc.). Tracii, Ilirii şi Romanii erau cei care formau temelia provinciei în tot ceea ce însemna producţie economică, ordine, impozite, organizare militară ş.a.m.d.. Totuşi Grecii, deşi relativ puţini, aveau avantajul dominaţiei culturale şi financiare, pe care avantaj îl foloseau din plin pentru a încerca să-i elenizeze pe Macedoneni. De aici numeroase conflicte –

Dar, dincolo de această epistolă şi de altele asemenea, putem aduce înainte multe alte cuvinte ale Sfântului Ambrozie, ca cel prin care spune *„în puterea ostaşilor stau trofeele victoriilor*” (PSB 53, p. 93) şi multe altele asemenea. Dar poate cel mai însemnat cuvânt este acesta:

> *„Toţi oamenii care sunt sub stăpânire romană luptă pentru Voi, împăraţi şi principi ai pământului, aşa cum Voi înşivă luptaţi pentru Atotputernicul Dumnezeu şi pentru Sfânta Credinţă în El.*” (PSB 53, p. 85).

Vedem aici exact aceeaşi idee pe care Steven Runciman a găsit-o ca fundament al Romaniei creştine! Împăraţii Romaniei sunt chipul Împăratului Hristos în lume, aşa cum preoţii şi ierarhii sunt chipul Arhiereului Hristos în lume, aşa cum teologii, învăţătorii şi profesorii creştini sunt chipul Învăţătorului Hristos în lume ş.a.m.d..

mai ales că Macedonenii preferau de mii şi mii de ori latinitatea elenismului – şi manevre politice, în care Grecii foloseau din plin banii şi relaţiile. Printre aceste manevre era şi numirea de clerici greci, cât mai mulţi, adesea în ciuda păcatelor grele ale acestora şi în dispreţul virtuţilor celor de alte neamuri. De aici şi starea pe care Sfântul Ambrozie o zugrăveşte sintetic atunci când, lăudându-l pe Sfântul Aholius zice „*a fost înălţat la cel mai înalt rang preoţesc de către popoarele macedonene şi ales de preoţi, pentru ca acolo unde credinţa şchiopăta prin preoţi, acolo să se*

întărească după aceea prin preot zidurile de temelie a credinţei" (PSB 53, p. 83). Pentru propaganda elenistă în Macedonia şi în alte părţi ale Romaniei – cu abuzurile şi corupţia ce au însoţit-o – a se vedea şi Constantin Papanace, *Geneza conştiinţei naţionale la macedoromân*, Ed. Brumar, 1995, o operă documentată şi lămuritoare a unui Român macedonean.

La rândul lor, oştirile împărăteşti sunt chip al oştirilor cereşti. Şi aşa cum îngerii folosesc la nevoie sabia împotriva diavolilor şi a oamenilor care săvârşesc răul, la fel şi ostaşii împărăteşti folosesc sabia împotriva celor care săvârşesc răul. Dar *cine* sunt *ostaşii împărăteşti*? Sfântul Ambrozie, redând situaţia vremii lui, spune clar: ***toţi oamenii care sunt sub stăpânire romană***! Căci, într- adevăr, în veacul al IV-lea nu o dată, ci de multe ori au fost adunaţi sub arme **toţi** bărbaţii uneia sau alteia dintre provincii spre a sta în faţa barbarilor năvălitori. Această realitate a vremurilor de atunci a rămas neschimbată în fapt până foarte aproape de noi, iar din punct de vedere juridic, după cum vom dovedi mai jos, nu s-a schimbat nici astăzi. Doar că statul, care în trecut se sprijinea pe cetăţeni şi sprijinea pregătirea de luptă a cetăţenilor şi Credinţa în Hristos, astăzi, dincolo de forme şi formule, nu le mai sprijină nici pe una, nici pe cealaltă, ba chiar le împiedică şi loveşte cum poate. Echilibrul dintre teologie şi ostăşie, prăbuşit cu totul în zilele triste de astăzi, este arătat în acelaşi loc de Sfântul Ambrozie atunci când îi spune împăratului Valentinian *dacă este vorba despre o consfăturie de interes militar, este necesar să fie cerută părerea şi aprobată hotărârea bărbaţilor încercaţi în războaie; iar dacă se dezbate ceva din domeniul religiei, gândeşte-te la Dumnezeu* (PSB 53, p. 86).

Acest echilibru îl apără Sfântul Ambrozie al Mediolanului în faptele şi cuvintele sale, de multe ori în încercări

grele, cum se vede şi din scrisoarea către sora sa Marcelina (*Scrisoarea a XX-a*, PSB 53, p. 108-113). În aceasta se istoriseşte despre împotrivirea pe care sfântul a ridicat-o faţă de hotărârea împăratului arian de a pune stăpânire pe unele biserici ortodoxe din Milano. Departe de a se supune, episcopul drept-credincios a slujit în ele şi a înfruntat pe ostaşi, mustrându-i pentru că s-au pus *în slujba tulburărilor publice*. Mai mult, a mustrat – cu blândeţe şi

diplomaţie, dar nu mai puţin hotărât – şi pe împărat, spunând:

> *Mi se cere: Predă biserica. Răspund: N-am eu dreptul s-o predau, nici tu, împărate, s-o primeşti. Nu poţi cu nici un drept să iei casa unui particular şi socoţi că vei pune stăpânire pe Casa Domnului? Se pretinde că împăratului toate i se îngăduie, că totul este al lui. Răspund: Nu ajunge, împărate, până acolo încât să socoteşti că ai vreun drept imperial asupra celor ce sunt dumnezeieşti. Nu te înălţa prea mult, ci, dacă vrei să conduci multă vreme, fi supus lui Dumnezeu. Scris este: „Dă Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu" (Matei 22.21). Împăratul este cu palatele, iar preotul cu biserica.* (PSB 53, p. 111)

Şi, prin hotărârea, credinţa şi cuvântul său, a atras la Credinţă şi pe soldaţii Goţi sau dintre alte neamuri trimişi să răpească biserica şi a izbutit astfel să apere biserica şi să-l împiedice pe împărat să o ia. Şi aici, şi în alte multe scrieri, Sfântul Ambrozie apără dreapta cumpănire dintre puterea armată şi puterea duhovnicească a Împărăţiei romane. Vedem aici că nicio clipă sfântul – care nu şovăie să-l înfrunte pe împărat când face nelegiuire! – nu socoteşte păcat sau greşeală

faptul că ostaşii sau cetăţenii se pregătesc de luptă, practică arte marţiale şi alte sporturi, se înarmează ori ies la război. El osândeşte însă folosirea *nedreaptă* a armelor, abuzul de putere, răutatea înarmată, utilizarea forţei pentru uzurparea dreptului, justiţiei, Credinţei ş.a.m.d.. O poziţie nuanţată şi, de altfel, tipică Bisericii lui Hristos din toate timpurile.

O altă scrisoare a Sfântului Ambrozie care se potriveşte cercetării noastre este *Scrisoarea a XIX-a*, scrisă către preotul Vigiliu, de curând hirotonit. În această scrisoare, printre altele, sfântul vorbeşte despre dreapta socoteală pe care trebuie să o aibă cei care primesc har de la Dumnezeu. Şi povestind pe larg despre Samson, îl mustră pe acesta pentru că, odată ce *„cu strălucita lui putere a câştigat o luptă plină de glorie*” (PSB 53, p. 105) nu i-a mulţumit lui Dumnezeu pentru aceasta, ci şi-a atribuit-o. Căci, spune sfântul, *„bine era să fi fost aşa de modest în victorie pe cât a fost de viteaz împotriva duşmanului*”. În toată tâlcuirea acestei întâmplări vedem că Sfântul Ambrozie socoteşte deplin potrivit faptul că Samson a nimicit pe vrăjmaşi, socoteşte absolut normal să foloseşti forţa împotriva celor ce îţi asupresc poporul, îţi distrug legile strămoşeşti şi îţi calcă în picioare credinţa. Doar că acest lucru trebuie făcut în frica lui Dumnezeu, cu dreptate – nu ca răzbunare sălbatică, precum păgânii – şi mulţumind lui Dumnezeu şi pentru biruinţă, şi pentru înfrângere. Iar încheierea acestei scrisori este o mustrare pentru întreg pietismul-pasivist şi o laudă pentru cei care ţin Dreapta-Credinţă şi în privinţa armelor:

> *Acolo* [unde Samson, orbit, a prăbuşit casa pierind împreună cu toţi palestinienii ce îl robiseră şi îl batjocoreau, n.n.] *au murit amestecaţi unii cu alţii o mare mulţime de bărbaţi şi de femei şi*

prin sfârşitul lui brav şi luminos [Samson] *şi-a dobândit un triumf mai strălucit decât toate victoriile de până aici. Căci deşi a fost neînvins şi fără asemănare în această viaţă, datorită puterilor lui dovedit în lupte, touşi şi în moarte s-a învins pe sine însuşi şi a avut un suflet nebiruit, neluând în seamă şi dispreţuind sfârşitul vieţii atât de înspăimântător tuturora. Dovezi de virtute*

sunt acelea că a închis ochii după un număr de victorii şi că sfârşitul nu i-a fost de rob, ci de biruitor. Că a fost înşelat de o femeie, faptul trebuie pus mai mult pe seama firii omeneşti decât pe seama lui personal. Căci condiţia omenească, supusă greşelii, este slabă şi cade în mrejele ticăloşiilor. Şi de vreme ce Scriptura este martoră că el a ucis mai mulţi prin moarte, decât prin viaţa sa, se vede că a fost prins mai degrabă spre pierirea duşmanilor decât pentru a se dovedi mai slab sau mai mic. Pentru că nu se dovedeşte mic cel a cărui moarte a fost mai strălucită decât puterea însăşi. A murit nu de armele vrăjmaşilor, ci înnăbuşit de leşurile lor, acoperit de glorie, lăsând urmaşilor o luminoasă pildă, prin aceea că a condus timp de douăzeci de ani sub sceptrul său, în deplină libertate, poporul pe care-l găsise rob şi, înmormântat în pământul patriei, l-a lăsat moştenitor al libertăţii. (PSB 53, p. 107-108)

Faţă de acest cuvânt sublim al Sfântului Ambrozie ar trebui să tacă toţi cei care socotesc nedreaptă folosirea forţei împotriva celor nedrepţi, care spun că nu se cuvine a ne apăra familia sau poporul chiar şi cu armele, care înlătură pregătirea marţială, înarmarea, curajul de a pleca la război când este nevoie.

Iată, Samson este dat pildă creştinilor, nu de către un oarecare preot neînsemnat din marginea Capitalei, ci de către unul din cei mai mari sfinţi din istoria Bisericii lui Hristos. Samson, care a fost întărit de Dumnezeu ca să se ridice la luptă pentru Israel atunci când Israel se plecase robiei.

Dar pentru că sunt destui cei care foarte greu se pleacă mărturiilor, şi caută nod în papură, suntem siguri că sunt unii care vor trece dincolo de toată lauda Sfântului

Ambrozie pentru Samson şi faptele lui, dincolo de faptul că îl dă ca pildă celor din Romania vremii sale. Şi vor zice că este „pildă” sau „simbol” aşa, teoretic, nu practic, în ciuda faptului că textul mărturiseşte altceva. Ei bine, suntem gata să le arătăm acestora un cuvânt încă şi mai limpede şi mai zguduitor al Sfântului Ambrozie al Mediolanului, din scrisoarea pe care a trimis-o *„către Preabunul Principe şi Preafericitul Împărat Teodosie August*” (PSB 53, p. 186- 193). Căci spune acestuia, din partea lui Dumnezeu:

> *Eu* [Dumnezeu] *ţi-am pus sub stăpânire naţii barbare, Eu ţi-am dat pacea, Eu ţi-am făcut pe duşmanul tău rob sub puterea ta. N-aveai cu ce să-ţi hrăneşti armata şi am deschis cu mâinile Mele porţile duşmanilor şi hambarele lor. Duşmanii tăi ţi- au dat ţie proviziile lor pe care şi le strânseseră pentru ei. Eu am încurcat planul duşmanului tău, făcându-l să se predea dezarmat. Eu l-am înlănţuit pe cel care voia să-ţi ia domnia... Eu pe tovarăşii lui şi armata care era de partea lui şi pe care mai înainte o împrăştiasem, ca să nu se grupeze pentru război, am adunat-o în ajutorul tău ca să-ţi asigur victoria. Eu am rânduit în aşa fel ca armata ta, strânsă din multe neamuri neîmblânzite, să-ţi devină credincioasă, liniştită şi supusă. Eu, când era mare primejdia să nu*

> *treacă peste Alpi stăpânirea barbarilor necredincioşi, ţi-am asigurat biruinţa prin apărarea Alpilor chiar, pentru ca să-nvingi fără pierderi...* (PSB 53, p. 190-191)

Iată un text pe care nici un om nu-l poate declara simbolic fără să pară ieşit din minţi. Căci aici Sfântul Ambrozie vorbeşte despre fapte de arme reale şi concrete,

chiar din vremea lui, punând biruinţa şi purtarea de grijă pentru împăratul dreptcredincios şi pentru armatele acestuia în seama lui Dumnezeu. Acest Dumnezeu este arătat, deci, de Sfântul Ambrozie al Mediolanului, ca unul ce poartă de grijă ostaşilor şi armatelor împăraţilor binecredincioşi. Nu doar că nu se osândeşte existenţa armelor, artelor marţiale, armatelor! Mult mai mult, ele sunt socotite ca unelte ale lucrării lui Dumnezeu spre pace şi spre bunasporire a Împărăţiei Romaniei!

Şi punând alături şi celelalte cuvinte ale sfântului arătate mai sus, vedem că aceasta a fost gândirea lui totdeauna, nu o singură dată. Iar gândirea lui a fost pecetluită de Biserică de-a lungul veacurilor, fiind urmată mereu, niciodată contrazisă, cel puţin până când au intrat în Biserică învăţăturile mincinoase ale unor rătăciţi apuseni, fii ai unor rătăciri desprinse din alte rătăciri, dezbinare din dezbinare, neadevăr din neadevăr. Între cuvintele Sfântului Ambrozie şi cele ale pietist-pasiviştilor de astăzi este o prăpastie uriaşă, ca aceea dintre Sânul lui Avraam şi focul în care se chinuia bogatul nemilostiv. Căci în vreme ce aceşti pietişi îndeamnă la abandonarea armelor, a instruirii de luptă, a întăririi sufletului pentru război, Sfântul Ambrozie, dimpotrivă, socoteşte că este de laudă şi mult- slăvită lupta pentru apărarea brazdei străbune, pentru apărarea păcii şi a Romaniei, a legilor şi datinilor strămoşeşti, a moştenirii sfinte lăsată de sfinţi şi eroi.

Dar asemenea au făcut nenumăraţi sfinţi şi nu avem niciunul care să fi cerut împăraţilor să renunţe la armate, sau armatelor la arme şi pregătirea ostăşească. Dimpotrivă, toţi au socotit ca o nevoie şi armatele şi ostăşia, ca pe o jertfă mare pentru binele comun, şi încă atât de mare că a fost şi a rămas peste veacuri pildă tare pentru ceea ce trebuie să fie şi creştinii (a se vedea şi Sfântul Tihon din Zadonsk, *Dumnezeu în împrejurările vieţii de zi cu zi*, Ed. Sophia şi Cartea Ortodoxă, Bucureşti,

cap 52, *Ostăşia*, la p. 89-91). Şi nu doar la ei luaţi fiecare în parte, ci şi la Biserică în întregul ei. Şi la aceasta vom merge acum[111]!

părerea Bisericii sau... părutu-sa Duhului Sfânt şi

nou

ă

Atunci când Sfinţii Apostoli s-au adunat la Ierusalim, pentru a înlătura tulburările făcute de iudaizanţi, au arătat că hotărârea pe care au luat-o în acel sfânt sinod apostolic nu este doar a lor, ci şi a Duhului Sfânt. Şi dacă sunt sinoade locale care pot greşi, sinoadele numite ecumenice sunt cele prin care, fără putinţă de tăgadă pentru creştini, Duhul Sfânt împreună cu oamenii a mărturisit şi aşezat toate. Prin urmare, să vedem ce mărturisesc sinoadele ecumenice, care sunt canoanele Bisericii în privinţa purtării armelor: oprire sau binecuvântare?

Să amintim înainte, însă, că la Sinoadele ecumenice au fost două feluri de canoane: cele care atunci au fost exprimate, şi cele care, exprimate mai înainte de unele sinoade locale sau de unii sfinţi, au fost pecetluite ca adevărate. Aşa au fost unele canoane ale Sfântului Vasile cel Mare, canoanele numite Apostolice şi altele asemenea.

De asemenea, Sfânta Tradiţie a mai adunat mărturia Duhului Sfânt şi în anumite rânduieli, care se ţin de toată Biserica din tot locul şi din toată vremea, ceea ce

pecetluieşte astfel Adevărul învăţăturii dumnezeieşti.

Deci, ca să începem cu începutul, oare ce spun aceste dumnezeieşti canoane despre purtarea şi folosirea armelor, despre dreptul sau oprirea creştinilor de a fi ostaşi?

[111] Dacă nu mai punem înainte alte cuvinte ale Sfântului Ambrozie nu o facem pentru că nu mai sunt, ci pentru că socotim de ajuns cele date, căci mai sunt şi altele, multe.

Canonul 41 Apostolic arată firescul plăţii simbriei ostaşilor; este evident că dacă trebuie plătită simbria ostaşilor, este primită de către Sfinţii Apostoli *ostăşia* cu toate cele pe care le presupune: arme, arte marţiale, armate etc.;

Canonul 83 Apostolic (în completarea Canonului 81 Apostolic) arată că nu pot clericii a ţine şi episcopie sau parohie şi funcţie militară, ci trebuie să aleagă între clericat şi militărie – după cum trebuiau să aleagă între celibat şi căsătorie, de altfel –; ostăşia apare astfel ca ceva cu totul primit de Biserică (la fel ca în Canonul 41) şi care cere o deplină dăruire, fiind o altă parte a Bisericii decât partea clericală;

Canonul 84 Apostolic dă caterisirii sau afurisaniei pe clericul sau respectiv mireanul ce ar bârfi fără dreptate pe împărat sau dregători, lucru ce priveşte direct tema noastră întrucât împăratul era comandantul suprem al armatei romane iar pentru dregători trebuie subliniat că nu sunt înlăturaţi din canon dregătorii militari;

Canonul 12 Sinodul I Ecumenic dă epitimiile[112] pentru ostaşii creştini *care* în vremea persecuţiilor *au ţinut mai mult la rangurile militare decât la Credinţă*; între aceste epitimii *nu intră ieşirea din armată*, ci ostaşii căzuţi din Credinţă primesc epitimia în armată fiind; iar ostaşilor creştini care *nu s-au lepădat* şi celor care *nu au fost supuşi prigoanei* ***nu li se cere a ieşi din armată***; din nou se dovedeşte faptul că Biserica primeşte ostăşia ca atare, că nu osândeşte

nici existenţa armatei, nici a pregătirii militare – în care artele marţiale sunt o latură fundamentală
– şi nici a armelor sau celorlalte lucruri ce ţin de domeniul militar;

[112] Epitimie = canon (sau „pedeapsă” sau nevoinţă) pentru pocăinţa şi îndreptarea de păcatele făcute.

Canonul 7 Sinodul al IV-lea Ecumenic opreşte ca cei ce au devenit clerici ori monahi să (re)intre în armată sau în dregătorii lumeşti (în completarea canoanelor 81 şi 83 apostolice şi altelor asemenea); din nou armata este privită ca ceva firesc, dar diferit (mult) de clericat şi monahism;

Canonul 93 Sinodul al IV-lea Ecumenic rânduieşte cele privitoare la soţiile ostaşilor care crezându-şi bărbaţii morţi s-au recăsătorit; şi aici se vede limpede firescul ostăşiei în Ortodoxie, precum şi grija deosebită a Bisericii faţă de ostaşi şi familiile lor;

Canonul 13 al Sfântului Vasile cel Mare – întărit de mai multe sinoade ecumenice ca inspirat de Duhul Sfânt – arată că *„uciderile cele din războaie nu au fost socotite ucideri de Părinţi*" şi arată că, dacă duhovnicul socoteşte de trebuinţă, *poate* totuşi opri pe ostaşii întorşi de la război 3 ani de la Împărtăşire atunci când i se pare a fi nevoie[113], dar nu dă – Sfântul Vasile cel Mare – epitimia aceasta ca pe un lucru *general* ci *particular*.

Avem deci, într-o scurtă prezentare, şapte canoane **ale sinoadelor ecumenice** care arată că Biserica a primit, în Duhul Sfânt, armata, cu toate ale ei, ca pe o latură firească a vieţii creştine în această lume.

Mai putem adăuga la toate acestea şi *Slujba de sfinţire a steagului ostăşesc* şi *Slujba de binecuvântare a ostaşilor şi armelor lor în vremuri de apărare a Patriei.*

Aceste slujbe s-au făcut, de-a lungul istoriei, nu numai pentru armatele permanente ale Armeniei sau Imperiului roman, ci şi pentru alte grupări ostăşeşti, aşa cum, de pildă,

[113] De pildă atunci când se ştie că ostaşul s-a bucurat de prilejul de a ucide, ori a fost umbrit de (alte asemenea) simţăminte neîngăduite (ca, de pildă, ura).

erau la noi sătenii aflaţi sub conducerea unui *voievod*[114] sau căpitan, ori felurite forme de *miliţii populare*. Existenţa unor asemenea slujbe *în toate bisericile locale* este acelaşi lucru cu primirea lor de către un sinod ecumenic: ceea ce Biserica a crezut totdeauna şi pretutindeni este adevăr dumnezeiesc. Iar astfel de slujbe sau rugăciuni s-au făcut pentru armatele ţării, de către fiecare Biserică locală, din cele mai vechi timpuri.

Atunci când credincioşii şi clericii tuturor Bisericilor locale – ce alcătuiesc împreună Biserica cea Una a lui Hristos – se roagă pentru *binecredincioşii ostaşi* – ori pentru *iubitoarea de Hristos oaste*, ceea ce e acelaşi lucru – ei mărturisesc prin această rugăciune mai multe lucruri. Printre care şi sfinţenia îndatoririi bărbaţilor de a se pregăti pentru apărarea Credinţei, Neamului şi Ţării.

Existenţa clericilor „militari”, adică a diaconilor, preoţilor şi episcopilor ce se îngrijesc de starea duhovnicească a ostaşilor, este şi ea o realitate din cele mai vechi timpuri ale libertăţii Bisericii. Fie că vorbim despre Armenia, India sau Romania, din clipa în care Biserica a fost liberă şi ostaşii creştini au fost pe faţă puşi sub ocrotirea unor clerici[115]. Acest lucru reprezintă în sine o mărturie vrednică de tot respectul creştinilor adevăraţi. A o da la o parte înseamnă a dispreţui toate sinoadele locale, adică a dispreţui însăşi Biserica lui Dumnezeu.

[114] Existenţi în Transilvania şi Pind chiar până pe la începutul secolului XX, *voievozii* erau conducătorii militari ai unui sat sau unui grup de sate de moşneni ori răzeşi. La Românii din Epir, Tesalia sau Macedonia purtau felurite alte nume (de pildă, *capidani* – căpitani).

[115] Formele acestei ocrotiri duhovniceşti diferă şi de la un loc la altul, şi de la o situaţie la alta, şi de la o epocă la alta, astfel încât o descriere chiar şi scurtă ne-ar lua prea mult timp şi, de aceea, am preferat să renunţăm la ea.

Mai mult, din mare vechime, atât în Muntenia şi Moldova cât şi în alte ţări ortodoxe – inclusiv astăzi în Republica România şi Republica Moldova, Georgia şi alte ţări – este cinstit ca ocrotitor al armatelor naţionale Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, cu binecuvântarea liber şi repetat exprimată de sfintele sinoade ale bisericilor locale din aceste ţări. Şi alţi sfinţi militari sunt în această poziţie, întărindu-se astfel o străveche legătură între Biserica lui Hristos şi armatele naţionale ale popoarelor creştine.

Deci, toată această pe scurt istorie a Bisericii şi înşiruire a canoanelor şi mărturiilor ei ne arată cu limpezime câteva lucruri:

- *artele marţiale* (romane, tracice, evreieşti, armeneşti etc) au fost practicate de foarte mulţi dintre creştinii primelor secole, fără nicio oprire din partea Bisericii, *cu excepţia spiritualităţii idolatre* ce însoţea unele dintre aceste arte.

- *ostăşia* sau *milităria* au fost îngăduite totdeauna creştinilor şi au fost binecuvântate de Biserică dacă s-au folosit după cuviinţă.

- *pregătirea militară* sau *marţială* personală, indiferent de treapta socială, a fost întotdeauna îngăduită creştinilor.

- *binecuvântarea oştirilor împăraţilor* sau *dregătorilor* drept-măritori, precum şi a *miliţiilor populare*

– acceptate de împărat sau alte autorităţi, direct sau tacit[116]

[116] Despre miliţiile locale sau populare şi însemnătatea lor pentru apărarea imperiului aminteşte chiar şi Michel Kaplan în scurta sa prezentare a armatei din Imperiul roman de răsărit târziu din *Bizanţ*, Ed. Nemira, Bucureşti, 2010, p. 140-148 şi mai ales la paginile 141 şi 143-144. Aici se arată implicit şi procesul prin care ţăranii au ajuns ostaşi
„în rezervă permanentă”, ca să spunem aşa, iar ostăşia devine ereditară.

– a fost o practică permanentă a Bisericii lui Dumnezeu; binecuvântarea s-a dat şi *in corpore*, cât şi personal, precum şi steagurilor unităţilor ostăşeşti ori miliţieneşti (pentru care steaguri există şi slujbă specială).

- *Sfintele Canoane* mărturisesc *firescul* ostăşiei în Ortodoxie (ostăşie care adesea, într-o formă sau alta, cuprindea şi populaţia „civilă” a Imperiului, nu doar armata permanentă).

- dintre practicanţii de *arte marţiale* din Armenia sau Imperiul roman – dar şi din Persia şi alte părţi –, fie ei ostaşi ori „civili”[117], s-au ridicat mulţi sfinţi, ba chiar şi unii dintre cei mai mari sfinţi şi martiri ai Bisericii lui Hristos.

şi totuşi... de unde atâta osândire?

Şi totuşi sunt foarte mulţi dintre credincioşii, monahii şi preoţii de azi, mai ales în România, dar pe alocuri şi în ţări ca Serbia, Grecia sau Rusia, care vorbesc hotărât şi autoritar împotriva practicării *artelor marţiale*. Cum se împacă acest lucru cu poziţia istorică a Bisericii?

Nu se împacă.

Fără să dorim a jigni pe cineva, ci doar mărturisind adevărul, să spunem că, de fapt, mulţi dintre aceşti părinţi sunt contradictorii în vorbe şi în fapte, mărturisind astfel o

[117] Am pus termenul de *civili* în ghilimele deoarece

în vremea aceea nu exista o delimitare limpede între oastea permanentă şi ceilalţi cetăţeni de sex masculin ai Imperiului, aceştia fiind de obicei priviţi ca un fel de rezervişti ai acelor timpuri. Civilii în înţelesul de azi se ivesc după Revoluţia Franceză şi sunt la început înarmaţi, dar se află în afara structurilor militare premanente, pentru ca mai târziu să fie şi dezarmaţi (către sfârşitul secolului XIX – începutul secolului XX).

confuzie interioară. Pentru că ei vorbesc şi acţionează în această privinţă pe temeiul unor principii ce evident se anulează reciproc.

De pildă, unii dintre ei *vorbesc* împotriva *artelor marţiale*, dar au fii duhovniceşti care le practică. Am cunoscut eu însumi multe asemenea cazuri. De pildă, Părintele X.Y.[118] declara ocazional că *„artele marţiale*" sau *„karatele*" (punând semnul egal între ele!) ar fi, în întregime, *„de la diavolul*". Cu toate acestea, a avut *zeci de fii duhovniceşti* care practicau felurite arte marţiale, ba unii erau instructori sau maeştrii de arte marţiale. Şi cărora le-a dat binecuvântare pentru asta, după cum am verificat eu însumi, uimit de neconcordanţa dintre vorbă şi faptă. Întrebat de mine asupra acestei izbitoare – dacă nu revoltătoare – nepotriviri, a început să spună întâi că *„sunt cazuri şi cazuri*" – lucru pe care îl socotim pe deplin adevărat! – dar a refuzat apoi să vorbească *la principiu* ori despre *criteriile* de diferenţiere necesare şi contradicţia între *„sunt cazuri şi cazuri*" şi osândirea generală. Şi, sincer spus, nu este nici pe departe singurul duhovnic aflat într-o astfel de situaţie ambiguă, cel puţin nepotrivită. Sunt mulţi preoţii care în anumite cercuri pietiste îşi asumă „anatemizarea" artelor marţiale, dar au mulţi fii – sau fiice – duhovniceşti care le practică, având binecuvântare pentru aceasta[119].

[118] Am fost rugaţi să nu dăm nume, pentru a nu fi

folosite spusele noastre în chip nepotrivit.

[119] Un asemenea părinte îmi spunea, ca explicaţie pentru atitudinea sa duplicitară, că „nu are rost să te pui cu proştii, că te bat cu experienţa”. Dincolo de exotismul exprimării, trebuie să reţinem ideea, care este falsă în acest caz. Un preot poate fi rezervat în tot felul de împrejurări, dar când este vorba despre Credinţă **trebuie** să mărturisească adevărul ca atare, nu să fie duplicitar. Poziţia unui duhovnic faţă de *principiile* vieţii creştine

O asemenea stare tulbure nu este însă proprie Ortodoxiei. Şi, ceea ce e foarte grav, lasă pe mulţi, chiar pe foarte mulţi, pradă feluritelor ispite, de la radicalism „pro" sau „contra", neîntemeiate pe nimic statornic, ajungându-se chiar şi până la dispreţuirea şi uneori părăsirea Bisericii ca un loc lipsit de răspunsuri limpezi şi de sinceritate.

Am întâlnite toate aceste cazuri, şi multe altele, ca urmare a lipsei unor criterii bine aşezate pentru poziţia – „pro" sau „contra" artelor marţiale – a unor duhovnici, teologi, credincioşi... Dacă adăugăm la acestea şi absolutizarea unor experienţe personale – proprii sau străine – care devin pentru câte cineva „criteriu absolut"[120], putem înţelege şi mai bine cât de trist stau lucrurile.

Esenţial ni se pare că cei mai mulţi dintre preoţii, călugării ori mirenii care afurisesc sau chiar dau anatemei – la propriu, de multe ori! – artele marţiale şi practicarea lor, nici nu cunosc înţelesul expresiei!

trebuie să fie constantă şi bine întemeiată scripturistic şi canonic. A declara corecte poziţii contrare – de teama gurii lumii sau pentru alte socoteli lumeşti – este, oricât de aspru ar părea, o cădere din Credinţă.

[120] Iarăşi cazuri foarte des întâlnite! Dacă un călugăr a fost înclinat spre violenţă în tinereţe şi, pentru această înclinaţie, s-a apropiat de arte marţiale, ajunge adesea apoi să le osândească total, luând drept criteriu doar experienţa sa. Alţii

le condamnă numai pe baza unor filme violente, sau a confuziei personale între bătăuşi şi practicanţii de arte marţiale, alţii pentru că au auzit ei că cine face arte marţiale face şi yoga sau altceva asemănător. În aceeaşi notă, alţii sunt de acord cu artele marţiale pentru că vor să fie/să pară progresişti, pentru că sunt sincretişti şi includ artele marţiale în „lărgimea lor de spirit” (a se citi „lipsă de coloană vertebrală”), pentru că au avut prieteni care practicau aşa ceva şi erau „de treabă” ş.a.m.d..

Ei înţeleg prin *arte marţiale* doar ceea ce au văzut – chiar ei sau prin unii care le-au povestit... – în filmele violente occidentale sau în *unele* săli de arte marţiale. Pentru ei *arte marţiale* înseamnă doar *arte marţiale orientale*, şi mai ales *bătaie*, eventual *extrem de violentă*. Sau doar practici „ezoterice” păgâne şi violente. Că aşa este în filme! Sau că aşa a făcut cutare ori cutare persoană... Sau că aşa le-a spus cineva că stau lucrurile... Culmea este că mulţi dintre aceşti clerici şi monahi au, totodată, mare evlavie la Sfântul Constantin cel Mare, la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe sau la alţi sfinţii care au fost *practicanţi de arte marţiale*, unii până în ziua martiriului.

Alţii pun semnul egal între *artele marţiale* şi *yoga*, *zen* sau alte practici religioase orientale. ***Dacă acest semn ar fi real, într-adevăr artele marţiale ar fi cu totul interzise creştinilor***.

Totuşi, după cum am văzut şi în *definiţia de dicţionar*, dar mai ales în incursiunea noastră istorică, prin *arte marţiale* se înţelege altceva!

Biatlonul, de pildă, scrima europeană, tirul cu arcul sau cu armele de foc, sau cu alte arme, dar şi toate tehnicile de luptă corp la corp sau cu armamentul individual practicate de soldaţi, jandarmi sau poliţişti ori miliţieni, şi multe, foarte multe altele asemenea, ***sunt arte marţiale***!

Dar dacă am întreba pe cei care anatemizează artele marţiale şi practicanţii dacă au dat anatemei pe biatlonişti, pe

floretistele noastre, pe scrimeri, pe cei care fac tir, pe toţi soldaţii, jandarmii sau poliţiştii şi alţii asemenea, ar fi chiar indignaţi de întrebare… deşi au făcut- o!

După cum am spus la începutul lucrării noastre, înţelegerea greşită a termenului poate să ducă la alte multe şi grave neînţelegeri.

Mai amintim doar, ca o mică paranteză, faptul că termenul de *artă* apare, chiar şi în plină eră comunistă, ca

atribut al scrimei, cum se întâmplă în lucrarea *Scrima cu floreta* de Angelo Pellegrini (e.g. pagina 17 şi 18), lucrare în care artele marţiale din întreaga lume sunt prezentate unitar. *Kendo* este prezentat ca „*scrima cu bastoane în Japonia*" (p. 8), fiind aşezată alături de scrima cu bastoane din Europa, Africa şi alte părţi ale Asiei. Între popoarele şi ţările prezentate aici ca parte a tradiţiei universale a scrimei şi mânuirii armelor sunt romanii, germanii, grecii, slavii de răsărit, China, India, Asiria etc. Este de observat că şi Angelo Pellegrini consideră că există o legătură directă între calitatea scrimei practicată de un scrimer şi starea lui spirituală, fapt dezvoltat şi de I. T. Hozikov, autor sovietic, în lucrarea sa *Scrima*, în mai multe puncte ale lucrării (începând de la p. 3) cu un accent deosebit în capitolul *Educarea calităţilor morale şi de voinţă – condiţie principală a pregătirii şi creşterii sportive a scrimerului* (paginile 68-70). Sunt în această ultimă lucrare termeni şi expresii pe care practicanţii artelor marţiale orientale le vor putea recunoaşte uşor, poate cu mirarea de a constata că nu aparţin – nici ca paternitate, nici ca exclusivitate – lumii orientale: „scrima este o luptă sportivă complexă în care iese învingător cel pregătit multilateral şi care posedă calităţi morale şi de voinţă înalte"; „asaltul modern este foarte complex şi presupune stăpânire de sine, capacitatea de a duce lupta perseverent şi cu o maximă intensitate a forţelor, o pregătire fizică generală excelentă, o stăpânire multilaterală şi ireproşabilă a

procedeelor şi acţiunilor de luptă, bazată pe o tehnică corectă şi raţională dusă până la perfecţiune, un orizont tactic larg şi multilateral, care să asigure libertatea gândirii tacticii şi o maximă eficacitate a acţiunilor de luptă”; „statornicie morală, simţul colectivităţii, spiritul de organizare şi de disciplină, iniţiativa în luptă şi încrederea în victorie”; „şcoala de iniţiere are o importanţă hotărâtoare pentru creşterea ulterioară a scrimerului”; „în cazul unei insuficiente pregătiri tehnice, tactice şi a lipsei de maturitate a

scrimerului trecerea la asaltul liber duce la acţiuni tehnice incorecte care devin deprinderi. Prin aceasta se va dăuna formării măiestriei tehnice şi tactice a scrimerului” etc., etc., etc.

Pentru un neavizat asemenea exemple nu spun mare lucru. Pentru cei care au studiat serios artele marţiale orientale asemănarea principiilor fundamentale este izbitoare. Şi dovedeşte că spiritualitatea reală a artelor marţiale (orientale, apusene, de miazănoapte sau de miazăzi) nu este dată, în general, de principiile lor fundamentale – care sunt tehnice! – cât de practicanţii lor, şi mai ales de către practicanţii de nivel înalt.

Am spus „în general” pentru că există şi excepţii. Există, suntem întru totul de acord, *arte marţiale* ***religios****- păgâne* şi, **fireşte**, asemenea arte *nu vor fi practicate* de nici un creştin adevărat! Şi iar spunem: asemenea arte marţiale *nu vor fi practicate de nici un creştin adevărat*! Orice artă marţială ce presupune implicit, ca parte a tehnicilor fundamentale, ca parte a ceea ce este esenţa acelui sistem, fie meditaţii şi/sau exerciţii yoga sau zen, fie rugăciuni aduse zeilor, spiritelor sau învăţătorilor păgâni, dar şi orice artă marţială care presupune fundamental „adunare de qi” sau de alte energii necunoscute[121], care

[121] Adesea demonice şi care s-au dovedit a pieri – cu tulburări mari aduse practicanţilor – atunci când

aceştia s- au stropit cu aghiasmă, ori s-au făcut rugăciuni de dezlegare ş.a.m.d.. Înainte de a primi orice tehnică, învăţătură, tratament sau alt ceva necunoscut, ***trebuie să cercetăm foarte, foarte, foarte bine dacă sunt de la Dumnezeu sau de la diavolul***. Dacă nu ne dăm seama de răspuns, ne abţinem de la ele! Cel puţin până când găsim un răspuns – competent duhovniceşte! – pozitiv. Desigur, dacă răspunsul este de la început că acele practici nu sunt de la Dumnezeu, este inutil să mai spunem că respingerea

cere jertfe sau ofrande – fie ele închinate întemeietorilor păgâni ai şcolii, unor zeităţi sau spirite – şi orice alte asemenea practici, ***este cu totul oprită creştinilor***[122]. Acest lucru este de bun-simţ!

Însă există şi alte, foarte multe, feluri de *arte marţiale*. Care sunt tehnice, sportive, eficiente şi nu presupun abdicare de la Credinţa creştină. Arte marţiale care, după Tradiţia Bisericii, pot fi practicate de orice creştin care nu doreşte să devină, de pildă preot sau călugăr. Căci, într-adevăr, nici preotul nici călugărul nu au voie să lovească – de unde şi lipsa ordinelor monahale cavalereşti sau militariste din Ortodoxie.

Uluitor într-un fel, şi vrednic de îngrijorare, este că mulţi dintre cei care acceptă concepţiile pietiste neo- protestante sunt oameni care vor din toată inima să fie trăitori şi mărturisitori ai Ortodoxiei. Totuşi nu izbutesc să vadă prăpastia dintre concepţiile neo-protestante şi Istoria Bisericii lui Hristos în această privinţă[123]. Cei mai mulţi nici măcar nu se întreabă asupra originii acestor concepţii, aşa încât nu ajung niciodată să-şi dea seama că sunt de sorginte eterodoxă.

trebuie să fie hotărâtă (chiar dacă însoţită de mila faţă de cei căzuţi în practicarea lor).

[122] Aici intră foarte multe stiluri de arte marţiale chinezeşti
– dar nu numai! – în care practicanţii sunt obligaţi pur şi simplu de principiile fundamentale ale

stilului să se supună dogmelor budiste, ori taoiste, ori ale altor religii păgâne. Un creştin nu se va supune niciodată unor asemenea învăţături.

[123] Aşa cum sunt mulţi cei care, dorind să fie cu adevărat ortodocşi, cinstesc „icoane” care sunt de fapt anti- ortodoxe, ori „sfinţi” din alte religii, care nu sunt sfinţi prin nimic, ci dimpotrivă ş.a.m.d..

Din păcate, unii dintre ei sunt atât de influenţaţi de acest pietism neo-protestant pseudo-pacifist, încât ajung să devină foarte agresivi – asemenea pseoudo-pacifiştilor neoprotestanţi – faţă de ortodocşii care, clerici sau mireni, au altă părere pe această temă. Fără nici un temei patristic, fără nici un temei scripturistic, fără nici un temei canonic, îi declară anatema sau rătăciţi sau eretici pe practicanţii de arte marţiale sau pe cei care încuviinţează aşa ceva. Deşi, repetăm, concepţia aceasta nu este ortodoxă, ci neo- protestantă. Mai mult, aceeaşi ferventţi luptători împotriva artelor marţiale sunt, de foarte multe ori, iubitori ai ţării lor şi spun cu evlavie rugăciunile pentru soldaţii ţării. Care soldaţi, şi în Grecia, şi în Serbia, şi în România, şi în Rusia, *sunt cu toţii practicanţi de arte marţiale*![124] Iar pentru aceşti *practicanţi de arte marţiale* Biserica s-a rugat totdeauna, din cele mai vechi timpuri şi până astăzi. Lucru pe care l-am arătat şi despre care am vorbit şi mai sus. Şi pe care, uimitor, mulţi dintre aceşti râvnitori îl uită cu desăvârşire. Căci, aşa cum am mai spus, neştiind cu adevărat ce înseamnă *arte marţiale* este firesc să nu-şi dea seama că acestea sunt practicate de toţi ostaşii – din armată, poliţie, jandarmerie şi orice alte asemenea structuri. Aşa că ajung să binecuvânteze şi să blesteme totodată pe aceeaşi oameni, pentru exact acelaşi merit sau aceeaşi vină... depinde din ce parte a părerilor lor privim.

[124] Dacă ar fi să acceptăm „anatemizarea artelor

marţiale şi practicanţilor lor” in corpore, aşa cum cer unii, ar însemna să anatemizăm in corpore şi soldaţii care le practică, adică toţi soldaţii români, greci, ruşi ş.a.m.d.. Ceea ce înseamnă că anatemizăm şi pe preoţii şi episcopii militari – care îi primesc şi îi binecuvântează pe aceştia – şi pe noi, cei care îi pomenim, şi pe Sinodul care a rânduit totul, şi Biserica în întregul ei... Este o înşelare mult mai gravă decât poate părea la prima vedere căci, pas cu pas, duce la despărţirea de Biserică.

În râvna lor de a apăra Ortodoxia – şi luându-se după idei neo-protestante în această privinţă... – ei uită câteva lucruri esenţiale:

- ceea ce nu este oprit este îngăduit;
- nu există nici un canon împotriva pregătirii ostăşeşti sau militare;
- nu există nici un canon împotriva ostăşiei sau milităriei (doar împotriva abuzurilor ostăşeşti sau militare, ceea ce arată că domeniul în sine este primit de Biserică);
- sunt, dimpotrivă, canoane care arată *firescul* existenţei armatei şi pregătirii militare a creştinilor;
- numeroşi sfinţi, de la cei ai Vechiului şi Noului Testament şi până la cei din zilele noastre, au apreciat ostăşia sau au fost ei înşişi purtători de arme în luptă[125];
- în toată Biserica, din toate timpurile şi locurile, acolo unde împrejurările au îngăduit, au fost preoţi şi episcopi militari;
- nu este nici un canon împotriva pregătirii militare a civililor;
- civilii din foarte multe ţări sunt de fapt, legal vorbind, *militari în rezevră*, astfel încât continua lor pregătire militară este nu doar un drept, ci o datorie;
- tradiţia naţională a multor popoare – care are greutate juridică acolo unde legea oficială nu prevede altceva – impune pregătirea militară personală a tuturor bărbaţilor şi chiar şi a femeilor; aşa este şi la Români, şi la Evrei, şi la Sârbi etc etc;

această tradiţie a fost *totdeauna* respectată de Biserică de-a lungul istoriei şi a stat la temelia izbândelor unor binecredincioşi şi sfinţi împăraţi ca

[125] De la Sfântul Proroc David şi Sfântul Patriarh Avraam la Sfântul Tihon din Zadonsk ori Sfântul Evghenie, Noul Mucenic (ostaş rus martirizat de islamiştii ceceni).

Iustinian, Constantin Brâncoveanu[126], Neagoe Basarab, Nichifor Focas[127] sau Ştefan cel Mare.

Toate acestea ar trebui măcar să îi pună pe gânduri, să îi facă mai pregetători în a-i osândi pe alţii, dacă nu izbutesc să le schimbe părerile.

cui îţi dă o palmă peste obraz, întoarce-i-l şi pe celăla lt

Am spus mai devreme faptul că există astăzi în Ortodoxie o vicleană înşelare, o subtilă influenţă neo- protestantă. Aceasta se manifestă şi prin tablouri religioase care, venite din Apus, au cucerit unele suflete neîntărite duhovniceşte, prin culorile şi emotivitatea lor, întâlnită, de altfel, şi în multe curente artistic-religioase catolice. Dar dacă cineva care ***ştie*** *Credinţa Ortodoxă* ar privi aceste tablouri, ar vedea îndată destule înşelări care l-ar face să se despartă de ele. Asemenea sunt şi anumite feluri de gândire şi exprimare neo-protestante, ba chiar unele principii fundamentale neo-protestante, strecurate subtil în inimile ortodocşilor. Prin filme, presă, radio, societate şi alte mijloace, ele au ajuns a se răspândi în întreaga lume. Şi mulţi le iau de bune, şi nu găsesc nimic rău în ele. Ba chiar

[126] Cel care, printre altele, a reorganizat armata muntenească, ocupându-se în chip deosebit de instruirea ei
– arte marţiale! – şi a refăcut peste tot unde a putut miliţiile populare.

[127] Acest împărat a ctitorit Marea Lavră din Athos şi a fost prieten cu Sfântul Athanasie al Athonului, a eliberat Creta de sub arabi ş.a.m.d. şi este pictat, cu aură de sfânt, în biserica mare a Marii Lavre, în naos, la îmbinarea navei cu absida dreaptă. [n.M.M.]

sunt destui ce le socotesc a fi ortodoxe şi îi cred în înşelare pe cei care nu le primesc.

Dar toţi aceştia uită că sunt destui *apostoli mincinoşi, lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos*, ba chiar şi *satana se preface*, uneori, *în înger al luminii* (II Corinteni 11.13-14). Aşa încât se cuvine *să priveghem, să stăm treji* şi, *cercetând toate, să păstrăm ce este bine*[128].

Deci, oare este, precum spun multe din grupurile neo-protestante, cu totul oprit creştinilor să folosească forţa împotriva duşmanilor?

Am amintit de cuvintele pe care ei le ridică cel mai des împotriva folosirii forţei în faţa duşmanilor. Cuvinte din Scripturi!

Le înfăţişăm din nou:

Nu vă împotriviţi celui rău; iar cui te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe celălalt. (Matei 5.39)

Întoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri. (Matei 26.52)

Să nu ucizi! (Deuteronom 5.17)

Par copleşitoare, nu-i aşa?

Şi totuşi, Cel care a dat porunca *„să nu ucizi”* este acelaşi care a trimis plăgile peste Egipt şi a ucis pe mulţi dintre asupritorii lui Israel, ba chiar şi pe toţi cei întâi născuţi ai egiptenilor…

Stai! – vor striga neo-protestanţii[129]. „Aceasta a făcut-o Dumnezeu, ca Dumnezeu! Asta nu-i dă omului dreptul să facă la fel!”

[128] I Corinteni 16.13; I Petru 4.7; I Petru 5.8; I Tesaloniceni 5.21 etc.

[129] Ştim aceasta, căci am avut asemenea discuţii cu ei.

Bine, să spunem că aceste fapte ale lui Dumnezeu nu ne-ar lămuri, deşi au însemnătate mare. Căci ştim bine că Dumnezeu ***nu face răul***, iar dacă Dumnezeu a socotit potrivit a pedepsi cu moartea, înseamnă că e bine şi acest lucru, oricât ne-ar înspăimânta pe noi această idee. Dar, iarăşi zicem, să spunem că *ar putea* fi ceva pe care numai Dumnezeu l-ar putea face. Cum ştim că este sau nu aşa?

Înainte de a ne întoarce la istoria Bisericii lui Hristos, putem zăbovi o clipă tot asupra Scripturilor!

Căci Dumnezeu porunceşte *„Să nu ucizi!”* (Ieşirea 20.13). ***Şi tot Dumnezeu porunceşte:***

Pe vrăjitor să nu-l lăsaţi [voi, oamenii mei] să trăiască. (Ieşirea 22.18)

Tot cel ce se împreună cu dobitoc să fie omorât [de voi, cei din Poporul Meu]. (Ieşirea 22.19)

Cel ce jertfeşte la alţi dumnezei, afară de Domnul, să se piardă [prin mâna voastră]. (Ieşirea 22.20)

Sau am putea aminti de poruncile lui Dumnezeu prin care Israel a biruit atâtea popoare, a trecut prin sabie pe toţi ai lor şi atâta pedeapsă a făcut încât se înspăimântă gândul omului modern.

Stai! – vor striga neo-protestanţii. Aceasta a fost în Vechiul Testament şi nu mai poate fi în Legea îndurării a Noului Testament.

Greşit! – vom spune noi. Şi porunca *„Să nu ucizi”* a fost dată tot în Vechiul Testament. Iar Dumnezeu al îndurărilor a fost şi este Dumnezeu totdeauna[130], căci Dumnezeu Acelaşi este (Evrei 13.8). Şi este doar o

[130] Ecclesiastul 9.7; Ieşirea 20.5-6; Psalmi 50.2, 68.19; 77.42 etc.

înşelare neo-protestantă ideea hulitoare că Dumnezeu e într-un fel în Vechiul şi altfel în Noul Testament[131].

Mai mult decât atât, problema aceasta a uciderii trebuie privită şi dintr-o perspectivă a morţii *alta* decât cea neo-protestantă. Pentru neo-protestanţi, dincolo de orice alte *vorbe*, rămâne ca *fapt* frica îngrozitoare, nemărginită, înfiorătoare, faţă de moarte. Pentru apuseni *viaţa* este bunul cel mai de preţ, şi în imensa majoritate a literaturii şi cinematografiei contemporane apusene se vede limpede acest lucru[132].

[131] Pentru cei care nu înţeleg şi se smintesc de aceste lucruri
– deşi de mult lămurite de Sfinţii Părinţi – să amintim totuşi că pedeapsa cu moartea despre care am amintit ţine de un anume context istoric, irepetabil. Prin ceea ce spunem nu încurajăm nici pe departe ideea războiului religios – cu totul străin Bisericii lui Hristos –, a prigonirii celor de altă credinţă sau altceva de acest fel. Repetăm, acele fapte ţin de un context istoric irepetabil, cu rosturile lui, astăzi cu totul împlinite şi, am putea spune, chiar depăşite. Ceea ce voiam să arătăm era doar faptul că folosirea armelor şi – în anumite împrejurări ce trebuie foarte bine înţelese – chiar a pedepsei capitale, a fost mereu îngăduită de Dumnezeu. Şi iar ne repetăm, *în anumite împrejurări ce trebuie foarte bine înţelese*!

[132] Cu toate că până şi atitudinea foarte binevoitoare a unora dintre ei faţă de laşitatea şi urâţenia care este eutanasia ar trebui să-i facă mai nuanţaţi în această privinţă… ceea ce, totuşi, nu se întâmplă. Poate părea ciudat cum

occidentalii „înţeleg” dorinţa unui bolnav sau bătrân de „a termina cu chinurile”, dar sunt cu totul îngroziţi de ideea de a li se întâmpla lor acelaşi lucru. De fapt nu de bolnav sau bătrân le pasă lor, ci de propria comoditate, unii, şi de pofta şi trufia de a face pe dumnezeii şi a putea ucide legal, alţii.

Pentru creştini, pentru creştinii adevăraţi, *moartea este viaţă*. Ce spune Sfântul Apostol Pavel?

Pentru mine viaţa este Hristos şi moartea un câştig... doresc să mă despart de trup şi să fiu împreună cu Hristos, şi aceasta e cu mult mai bine [decât a mai trăi aici, în acest trup] Filipeni 1.21-23

Dar şi Hristos a spus
aceasta! Căci zice

Cel ce ascultă cuvântul Meu şi crede în Cel ce M-a trimis are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni, ci s-a mutat de la moarte la viaţă. (Ioan 5.24)

şi

Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. (Ioan 11.25)

De aceea sfinţii mucenici cu bucurie au primit şi chinurile – de care fug plini de groază cei necredincioşi – dar şi moartea. Nu stăruim mai mult asupra acestui lucru, pentru că suntem încredinţaţi că cine vrea să înţeleagă înţelege:

Moartea nu este de frică prin ea însăşi, ba chiar este de dorit atunci când înseamnă trecerea la Hristos.

Stai! – vor striga neo-protestanţii. Dar numai Dumnezeu are dreptul să ia viaţa.

Cum? Doar tocmai v-am arătat de câte ori Dumnezeu a dat moartea prin mâna

aleşilor săi. Cum spuneam, *timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel şi de prooroci, care prin credinţă, au biruit împărăţii, au făcut dreptate, au dobândit făgăduinţele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au*

făcut tari în război, au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă… (Evrei 11.32-34). Iată câţi sfinţi aminteşte Sfântul Apostol Pavel dintre cei care *au ucis în luptă pe duşmani!* Şi pe Ghedeon, şi pe Barac, şi pe Samson, şi pe Ieftae, ca să nu mai vorbim de David, cel atât de vestit în războaie. Şi însuşi Apostolul Neamurilor îi laudă că *au biruit împărăţii*
– şi de multe ori cu sabia, cum a făcut-o şi Avraam! – că din slabi ce erau s-au făcut tari în război, că au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă ş.a.m.d..

Stai! – vor ţipa iar neo-protestanţii. Aceasta a fost în Vechiul Testament.

(Căci le place neo-protestanţilor să se învârtă în cerc, mereu învăţând şi niciodată ajungând la cunoaşterea Credinţei.)

A fost în Vechiul Testament? Deschideţi ochii! Cel care îi laudă este Sfântul Apostol Pavel, care este al Noului Testament! Şi îi laudă chiar în Noul Testament! Şi îi laudă pentru ceea ce voi spuneţi că este interzis, pentru că au învins *în luptă, în răboaie,* pe duşmanii Adevărului, pe duşmanii lui Dumnezeu.

Da, da´ nu-i aşa! – vor… protesta, desigur, neo- protestanţii. I-a lăudat că aşa trebuia făcut în Vechiul Testament şi au făcut ce trebuia atunci, dar acum este altfel. Nouă, creştinilor, ni s-a spus:

Celui ce te loveşte peste obraz, întoarce-i şi pe celălalt; pe cel ce-ţi ia haina, nu-l împiedica să-ţi ia şi cămaşa;

oricui îţi cere, dă-i; şi de la cel care ia lucrurile tale, nu cere înapoi (Luca 6.29-30) şi altele asemenea.

Şi ce înseamnă asta? Oare se ia *ad literam* şi fără nicio nuanţă?

Da! – strigă bucuroşi neo-protestanţii. Creştinii trebuie să fie literalmente ca nişte oi duse la tăiere, fără de

glas împotriva celor ce le junghie, să nu se apere niciodată, să nu se împotrivească niciodată, să nu răspundă niciodată la agresivitate decât cu rugăciuni, psalmi şi altele asemenea.

Am putea să le răspundem că peste tot unde unii rătăciţi au făcut aşa – unii chiar sub pretextul că „se încred în Dumnezeu" – au fost nimiciţi. Istoria Bisericii este martor neclintit în această privinţă[133].

Dar mai de folos este să arătăm că Însuşi Hristos are altă părere. Ce spun Sfintele Scripturi despre cum se tâlcuieşte partea cu pălmuitul?

Arhiereul L-a întrebat pe Iisus despre ucenicii Lui şi despre învăţătura Lui. Iisus i-a răspuns: *Eu am vorbit pe faţă lumii; Eu am învăţat întotdeauna în sinagogă şi în templu, unde se adună toţi iudeii şi nimic nu am vorbit în ascuns. De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am vorbit. Iată aceştia ştiu ce am spus Eu. Şi zicând El acestea, unul din slujitorii, care era de faţă, I-a dat lui Iisus o palmă, zicând: Aşa răspunzi Tu arhiereului? Iisus i-a răspuns: Dacă am vorbit rău, dovedeşte ce este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce Mă baţi?* (Ioan 18.19-23)

Iată, deci, că Domnul Iisus nu a întors capul într-o parte şi în alta, ca să tot fie pălmuit, *ci l-a mustrat prin cuvânt pe cel care Îi făcuse această nedreptate*! Deci nici vorba ca Hristos să-Şi fi înţeles propriile

cuvinte *ad literam*, ci simbolic!

[133] Desigur, nu vorbim aici de martiri, ci de cei care au făcut din învăţătura „non-violenţei” o „dogmă”. Foarte mulţi martiri au fost ostaşi şi ne-au arătat că e vreme de luptat cu armele şi vreme de martiriu.

Dar şi Sfântul Apostol Pavel, cel care nu odată L-a văzut pe Hristos Înviat, l-a fel a făcut, ba şi mai aspru!

Pavel, fixând sinedriul cu privirea, a zis: Bărbaţi fraţi, eu cu bun cuget am vieţuit înaintea lui Dumnezeu până în ziua aceasta. Arhiereul Anania a poruncit celor ce şedeau lângă el să-l bată peste gură. Atunci Pavel a zis către el: Te va bate Dumnezeu, perete văruit! Şi tu şezi să mă judeci pe mine după Lege, şi, călcând Legea, porunceşti să mă bată? (Faptele Apostolilor 23.1-3)

După învăţătura neo-protestanţilor, nici Iisus Hristos, nici Pavel Apostolul nu au făcut bine! Sau, după pildele Domnului nostru Iisus Hristos şi Sfântului Apostol Pavel, neo-protestanţii înţeleg greşit Scripturile!

Să mergem însă şi mai departe. Este oare oprită orice violenţă a creştinului, în orice împrejurare, de către Noul Testament? Ce spune Noul Testament?

Iisus S-a urcat la Ierusalim. Şi a găsit şezând în templu pe cei ce vindeau boi şi oi şi porumbei şi pe schimbătorii de bani. Şi, făcându-Şi un bici din ştreanguri, i-a scos pe toţi afară din templu, şi oile şi boii, şi schimbătorilor le-a vărsat banii şi le-a răsturnat mesele. (Ioan 2.13-15)

Sunt unii care se amăgesc faţă de acest cuvânt al Evangheliei. Şi încearcă să se înşele singuri – ba şi pe alţii
– cum că Hristos nu ar fi folosit biciul faţă de

oameni, ci faţă de vite, cel mult, şi deci nu ar fi folosit în această împrejurare nici un fel de violenţă. Greşit însă! După ce face biciul îi scoate afară pe cei care vindeau, cu toţii. Pentru ei făcuse biciul! Şi că Hristos Însuşi a folosit violenţa, se arată limpede prin aceea că a vărsat banii şi a răsturnat mesele! Şi era atât de înfricoşător în dreapta Sa mânie, că nici cei pedepsiţi, nici slugile lor, nici altcineva

nu a îndrăznit să-L oprească în vreun fel. Păzitorii templului, înarmaţi cu bâte şi cuţite, nu au curaj nici măcar să deschidă gura, atât sunt de înspăimântaţi de Iisus! Aici Hristos Iisus se arată pe faţă ca Împărat şi Domn al Oştilor cereşti!

El, care de obicei se învăţişează ca Învăţător, ca Mare Arhiereu, ca Mângâietor şi Vindecător, de această dată se arată ca Împărat, plin de putere şi stăpânire, ***pedepsind*** pe cei răi. ***Pedepsindu-i fizic! Biciuindu-i pe ei şi animalele lor, răsturnându-le mesele şi risipindu-le banii!***

Ştiu că această imagine este străină pietismului neo-protestant ce a pătruns în Ortodoxie şi a dat pietism- pasivismul eretic ce parazitează pe Români (şi nu numai, din păcate). Deşi, trebuie amintit, sunt şi grupuri neo- protestante sau papiste care de la aceste texte biblice ajung la o apologie a violenţei la fel de inacceptabilă Ortodoxiei ca şi pietismul tâmp[134].

[134] Între poziţia Bisericii lui Hristos faţă de război şi folosirea forţei sau violenţei şi, respectiv, poziţiile (neo)protestante şi catolice (papiste) există o depărtare uriaşă, ba chiar o adevărată opoziţie. Vom încerca să revenim asupra acestei deosebiri, dar în aici notăm doar faptul, de altfel esenţială, că *niciodată Biserica nu a îngăduit forţa ca mijloc de propagandă religioasă*, în vreme ce pentru papism *forţa a fost principalul mijloc de propagandă de-a lungul secolelor* (imensa majoritate a papiştilor/catolicilor din întreaga lume este câştigată prin arme, de la adepţii Vaticanului

din Filipine şi până la cei din Irlanda, Britania, America de sud etc.). De asemenea, protestantismul *a folosit forţa ca mijloc de propagandă religioasă încă de la începuturile lui*, din secolul XVI, când a purtat numeroase războaie religioase şi, printre altele, *a impus cu forţa supuşilor unui nobil protestant religia protestantă*, după principiul *cujus regio ejus religio* (a cui este regiunea, a

Trebuie să înţelegem că Hristos Iisus a osândit toată violenţa *personală*, toată pedepsirea ori răzbunarea ce sunt ivite din interese personale, din orgoliu sau din altele asemenea. Dar, pentru apărarea Bisericii sau a Ţării, Legea lui Hristos îngăduie, ba chiar binecuvântează folosirea armelor.

Nu înseamnă aceasta, ferească Dumnezeu!, că mai suntem sub legea talionului, că „dinte pentru dinte" trebuie aplicat, de pildă, la nivel de stat. Spunem „la nivel de stat" pentru că am arătat, credem noi, destul de limpede că în nici un caz nu se poate aplica la nivel personal. Şi, revenind, să spunem iar: nu se aplică legea talionului nici măcar la nivel de stat. Ceea ce nu înseamnă că *la nevoie*, şi iar spune, ***la nevoie***, nu se pot lua armele.

În această privinţă credem că o pildă minunată ne- o dă unii din domnitorii noştri mai de demult, adică marele Basarab Întemeietorul. Acesta, atacat fiind de foştii aliaţi, adică de regele Ungariei şi voievodul Transilvaniei, doar din trufia şi răutatea acestora, a încercat cu vorbe bune a-i îmblânzi. Apoi, deşi respins cu dispreţ, a încercat şi cu alte vorbe bune, ba chiar şi cu daruri şi cu toată smerirea. Dar când răucredincioşii şi trădătorii invadatori au început a ucide şi jefui oamenii ţării, Basarab a încetat cu soliile de pace. Şi în loc le-a dat un război pe care, cei care au mai scăpat dintre invadatori, nu doar că l-au ţinut minte toată viaţa, dar l-au şi imortalizat pentru vrăjmaşi, în scris şi picturi.

Acelaşi discernământ uluitor pentru noi a fost arătat şi de marele Ştefan, sfântul domnitor al Moldovei, Lericiului, Mangopului şi, pentru o vreme, al Munteniei şi altor ţinuturi. Acesta, atunci când a urcat pe tronul

aceluia este religia [regiunii]). Asemenea practici pur păgâneşti au fost întotdeauna respinse de Biserică.

Moldovei, ca primă faptă a sa ca domnitor… a iertat pe ucigaşii tatălui său! El, care abia scăpase cu viaţă din acel atac mârşav şi trădător, i-a iertat pe ucigaşi. Unii au primit iertarea şi au venit alături de el. Şi în marile bătălii ce au urmat au stat alături ca nişte fraţi, împreună jertfindu-se pentru apărarea Neamului şi a Credinţei străbune. Alţii, fie cu prefăcătorie, fie pe faţă, nu au primit această iertare şi au lucrat mai departe nelegiuirea. Şi au fost pedepsiţi de domnitor, fiind decapitaţi, spânzuraţi sau ucişi în luptă, după cum s-a întâmplat. Şi chiar dacă unul din urmaşii trădătorilor a încercat să-şi scuze înaintaşul prihănind pe domnitorul binecredincios, istoria a dovedit care a fost adevărul şi Dumnezeu a binecuvântat pe cel ce L-a slujit cu credinţă.

Acelaşi discernământ se cere de la fiecare dintre noi, dar cu atât mai mult de la cei care sunt conducătorii noştri: primari, poliţişti, grăniceri, militari, jandarmi, prefecţi, parlamentari, miniştri, domnitori… Şi este un discernământ foarte greu de câştigat, câtă vreme ne ascundem după expresii biblice răstălmăcite.

A întoarce obrazul celălalt nu înseamnă să ne prefacem capul în sac de box, ci să răspundem cu dragoste celor care ne fac rău, chiar dacă acest răspuns cuprinde mustrare sau alt mijloc de îndreptare. Înseamnă să întoarcem spre cel care ne face rău obrazul sufletului nostru, aşa încât să nu fim călăuziţi în lucrarea noastră decât de

Cuvântul lui Dumnezeu şi, pe cât putem, de Iubirea Lui, nu de furie, ură, mândrie rănită sau alte asemenea patimi. Sfântul Apostol Pavel şi, mai mult, Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos ne arată limpede, chiar în Scripturi, că acesta este înţelesul cuvântului *a întoarce obrazul celălalt*, şi nu ceea ce îşi închipuie pietismul fără discernământ.

Iar dacă răul personal se rabdă pe cât este cu putinţă, răul făcut Bisericii sau Ţării ori Neamului este unul ce trebuie îndepărtat, prin mijloacele rânduite fiecăruia de Dumnezeu. Cel care e aşezat de Dumnezeu să folosescă armele, cu armele, cel care este cu rugăciunea, cu rugăciunea, cel care este cu cuvântul, desigur, prin cuvânt, cel care este cu altă lucrare, prin lucrarea lui.

Căci *darurile sunt felurite, dar acelaşi Duh; şi felurite slujiri sunt, dar acelaşi Domn; şi lucrările sunt felurite, dar este acelaşi Dumnezeu, care lucrează toate în toţi* (I Corinteni 12.4-6). Şi tot ce lucrăm, pentru Dumnezeu trebuie să lucrăm[135].

Daţi tuturor cinste, iubiţi frăţia, temeţi-vă de Dumnezeu, cinstiţi pe împărat

Pentru cei care cunosc istoria creştinismului primar, poate că este aproape de necrezut această poruncă a Sfântului Apostol Petru: *cinstiţi pe împărat*! (I Petru 2.17)

Şi totuşi, iată, ea există!

Iar creştinii din primele veacuri au cinstit pe împăraţi în măsura în care li se cuvenea cinste după cum le rânduise lor Dumnezeu: ca reprezentanţi şi dregători ai Lui în cele pământeşti. Şi, de asemenea, nu au cinstit pe împăraţi mai mult decât li se cuvenea. Adică, atunci când împăraţii au vrut să se proclame – ori au fost proclamaţi – zei,

sau când împăraţii au vrut să intre în lucrarea Bisericii şi să schimbe cumva Învăţătura lui Hristos. În asemenea împrejurări creştinii nu i-au ascultat şi nu li s-au supus.

Dar, totuşi, ce însemna pentru creştinii din vechime a cinsti pe împărat?

135 I Corinteni 10.31; Coloseni 3.17, 23.

Pe scurt, însemna a-l privi ca pe un trimis al lui Dumnezeu spre îngrijirea popoarelor în cele trupeşti. Deşi împăraţii aceştia erau păgâni!

Creştinii plăteau dări şi îndeplineau feluritele lucrări cerute de împărat, făceau ca şi alţi cetăţeni romani – sau armeni! – pregătire de luptă, se înrolau în armată, luptau în războaie pentru împărat, i se plecau adânc atunci când îl întâlneau şi i se adresau cu vorbele de cinste şi de laudă cuvenite lui... Făceau toate acestea faţă de împăraţii păgâni, repetăm. Lucruri pentru care mulţi din cei care îşi zic astăzi creştini ar socoti pe un creştin ca rătăcit sau lepădat de Credinţă, dar care sunt, de fapt, porunci ale Credinţei. De ce? Pentru că aşa porunceşte Duhul Sfânt: *cinstiţi pe împărat*, şi *daţi Cezarului ce este al Cezarului*, şi *daţi tuturor cele ce sunteţi datori*.

Iar între aceste datorii intra şi cea militară sau ostăşească.

De care astăzi mulţi dintre creştini au uitat, sau vor să uite, atât în alte părţi ale lumii, cât mai ales în România. De ce oare?

Fraţilor mincinoşi, care veniseră, furişându-se, ... ca să ne robească... nici măcar un ceas nu ne-am plecat cu

supunere Galateni

2.4-5 Insistând pe latura teologică,

am accentuat în

lucrare originea *religioasă* a acestei greşeli de a respinge *in corpore* artele marţiale şi practicanţii lor. Atât în textele de mai sus, cât şi în cele de după acesta. Trebuie însă

subliniat că ***există şi o origine politică*** a acestei gândiri, iar această origine politică ţine de ocupaţia mascată sub care trăiesc Românii de peste 300 de ani. Căci sunt peste 300 de ani de când Românii sunt conduşi în primul rând de către agenţii străini supuşi, după vremuri, Fanarului, Istambulului, Vaticanului, Rusiei, Londrei, Vienei şi altor state sau organizaţii străine. Aceşti agenţi ai puterilor străine care ***se dau*** români au impus pe toate planurile o mentalitate de

colonie Românilor, unul dintre scopurile fundamentale fiind *pasivitatea* faţă de orice abuz sau agresiune străină. A se vedea pentru aceasta luarea Basarabiei, Herţei şi N Bucovinei în 1940, urmată în acelaşi an de luarea N Transilvaniei şi mai apoi a S Dobrogei, a se vedea cedarea
I. Şerpilor şi altor insule după Al doilea război mondial, sau re-cedarea I. Şerpilor şi celorlalte insule după 1989 – toate realizate fără nicio reacţie serioasă a celor care aveau datoria sfântă de a-şi apăra Ţara şi Neamul cu orice preţ, care şi *juraseră* a face acest lucru. Nu stăruim mai mult asupra exemplificărilor – deşi se pot scrie multe volume doveditoare – ci arătăm doar că în această inducere în gândirea şi trăirea Românilor a mentalităţii de colonizaţi, de populaţie aborigenă proastă, incapabilă şi inferioară, de sclavi pe vecie, stă una din originile osândirii pregătirii militare individuale, altfel o datorie sfântă pentru oricine nu are de gând să se călugărească ori hirotonească.

Dar dacă nu stăruim asupra acestor exemplificări, stăruim însă asupra altor lucruri, mai însemnate.

De pildă, asupra faptului că în vremea unor domnitori creştini ca Ştefan cel Mare, Mircea cel Bătrân şi alţii asemenea s-a încercat înarmarea întregului popor. Binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt a ajuns până acolo încât a sprijinit de la Domnie înarmarea tuturor, pedepsind însă, totodată, ***cu moartea*** pe cel care nu era gata să se înfăţişeze, la cerere, cu armele

primite. Pe care, se înţelege, trebuia să ştie să le folosească! Era o pregătire militară ce cuprindea pe toţi cei care astăzi, prea uşor şi fără discernământ, suntem gata să-i numim „civili”.

Dar, dincolo de faptul că, până şi după legile laşe ale statului România, cei mai mulţi cetăţeni nu sunt civili, ci *rezervişti* – rezervişti care, de obicei, nu-şi fac datoria de rezervişti! – trebuie să ne punem o întrebare: pot fi civili – în sensul propriu – creştinii patrioţi? Care este datoria statului faţă de ei, şi care este datoria lor faţă de Ţară?

Înainte de a răspunde specific pentru România la aceste întrebări, să vedem principiile generale, pe care le- au respectat la noi marii domnitori:

1) Statul are datoria de a-i înarma pe cetăţeni sau a le asigura posibilităţi cât mai bune de înarmare şi pregătire de luptă.

2) Cetăţenii au datoria de a se înarma cât mai bine şi a fi cât mai pregătiţi pentru a-şi apăra Neamul, Ţara, Familia.

Aceste principii sunt primite de Biserică drept adevărate şi apar ca adevărate pentru toţi oamenii lumii, din toate ţările şi din toate timpurile… cu o excepţie:

populaţiile băştinaşe aflate sub ocupaţie sau tiranie!

Statul care nu îşi înarmează şi nu îşi pregăteşte de luptă cetăţenii – şi cu atât mai mult cel care împiedică aceste lucruri – este fie un stat totalitarist, fie o expresie a ocupaţiei străine[136]. Un stat care vrea ocrotirea cetăţenilor îi va învăţa să lupte cu şi fără arme cât mai bine, îi va înarma şi va scoate dintre ei pe cei mai buni dintre cei mai buni pentru a forma din aceştia trupele de elită. Faptul că altfel de atitudine este o trădare, o vom dovedi şi mai jos, pe un temei juridic extrem de puternic.

Dar, mai înainte, să vedem care este treaba cu Românii, România, ostăşia românească, artele marţiale la români…

[136] Nu fără rost Constituţia SUA, alcătuită de nişte fanatici ai libertăţii cetăţenilor şi statului care să garanteze libertatea cetăţenilor, prevede dreptul la înarmare şi alcătuirea liberă de miliţii populare!

156

ultima legiune?

Apusenii au făcut un film, *Ultima Legiune*, în care se vorbeşte despre ultima legiune rămasă fidelă vechilor împăraţi de la Roma şi tradiţiei romane la Valul lui Adrian, în Britania. Legiune care, de altfel, era o cohortă – dar sună mai bine „ultima legiune” decât „ultima cohortă”! – dacică (sau, mai corect, daco-romană)[137]. Dincolo de părţile – foarte largi – născocite ale acestui film, există însă şi o realitate istorică bine surprinsă: contopirea cu populaţia locală a unor largi părţi a trupelor romane din provinciile pierdute sau părăsite de Imperiu şi păstrarea, încă multă vreme după retragerea legăturii cu Imperiul, a conştiinţei romane. Am amintit, într-o notă anterioară, despre consemnarea acestei realităţi de către Michael Kaplan. Dar nu este, nici pe departe, nici primul, nici ultimul, nici principalul consemnator.

Nicolae Iorga, de pildă, observa acest fenomen cu deosebire în părţile dunărene sau, dacă vrem, tracice, ale Imperiului roman.

[137] Desigur, în film nu se spune acest lucru, dar steagul distinct al ostaşilor romani de la Valul lui Adrian este cel conform adevărului istoric, adică steagul sau balaurul dacic. Era steagul lui *Cohors I Aelia Dacorum miliaria* (a se vedea şi D. Protase, *Autohtonii în Dacia*, vol. I, *Dacia romană*, E.Ş.E., Bucureşti, 1980, p. 198-199). Pe Valul lui Adrian nu au fost staţionate legiuni romane, ele au participat

doar la construirea lui. Însă, într-adevăr, Cohorta I Aelia Dacorum miliaria a rămas în Britania chiar şi după ce Imperiul a pierdut această provincie, dacii ei devenind parte a etnogenezei britanice. A se vedea pentru aceasta şi *Istoria Angliei*, de André Maurois, publicată în România în 1970 de Camil Mureşan, sau pe scurt *Confluenţe daco-britanice*, de Dr. Petre I. David, în ‹‹Magazin istoric››, XII, nr. 3 (132), la p. 33-35.

Ajunge până la nişte cuvinte a căror însemnătate a fost şi este prea puţin înţeleasă:

> *...Apare astfel, între Adriatică şi Marea Neagră, din Carpaţii Beşchizi şi până în Pelopones, un popor care, deşi trăind sub regimuri deosebite, se considera şi se numea, în puterea unui trecut pe care nu-l uita, şi a unei aşteptări a Imperiului, necesar, inevitabil, logic şi sacru, pe care nu o putea părăsi:* ***romani*** *[români].*[138]

Acest cuvânt este o sinteză a ceea ce au fost – şi mai sunt! – Românii: oamenii singurului Imperiu creştin – adevărat creştin – din istoria lumii, ostaşii lui Hristos rămaşi la datorie şi atunci când structurile văzute ale acestui Imperiu au căzut, pentru că Imperiul era şi este necesar, inevitabil, logic şi sacru, era şi este oglindirea Împărăţiei cerului pe pământ.

Vorbim despre acel Imperiu roman ce a prigonit pe creştini, în care împăraţii şi puternicii vremii ridicaţi dintre traco-dacii păgâni au prigonit Biserica lui Hristos în cel mai cumplit chip[139] şi care a fost, prin jertfele a sute de mii

[138] Nicolae Iorga, *Istoria românilor*, II, Ed.

Enciclopedică, Bucureşti, 1992, p. 102.

[139] Unii îşi închipuie că vorbirea despre împăraţi traco-iliri pe tronul Romei este fantezie, alţii că ei au descoperit acest adevăr istoric „ocultat” de nu se ştie cine. Pentru împăraţii romani de origine traco-iliră se pot vedea istorici ca Nicolae Iorga, în *Istoria românilor*, II, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1992, p. 30-32 şi următoarele (lucrarea a apărul iniţial înainte de Al doilea război mondial…) şi ca G. Popa- Lisseanu, în *Continuitatea românilor în Dacia. Dovezi noi*, Ed.

de martiri şi luptele şi ostenelile a milioane de alţi creştini,
transfigurat.

Vorbim despre acel Imperiu roman în care traco- romanii creştini au izbutit, cu voia şi lucrarea lui Dumnezeu, şi prin Sfântul Constantin cel Mare, să ridice lumina lui Hristos mai presus de orice. Vorbim despre acel Imperiu roman numit de toată lumea din el şi din jurul lui *Romania*, refăcut din temelii de creştinii traco-romani şi cei asemenea lor. Vorbim despre acea Romanie a cărei

Saeculum I.O., Bucureşti, 2010, p. 40-41, susţinută iniţial drept comunicare la 8 noiembrie 1940.

Desigur, sunt şi alţi istorici din perioada interbelică şi chiar ante-belică cea au consemnat existenţa acestor împăraţi. Însă, mai mult decât atât, existenţa împăraţior traco-iliri era cunoscută demult tuturor celor care studiau istoria creştinismului din primele trei-patru veacuri. Nu de alta, dar cei mai mari prigonitori ai Bisericii lui Hristos din Imperiul roman au fost împăraţii traco-iliri din secolul III, şi unul din secolul IV (asta apropo şi de legenda, poate pioasă, dar sigur falsă, a „pre-creştinismului tracic”). Lactanţiu, în *De mortibus persecutorum*, Eusebiu de Cezareea, în *Istoria bisericească*, Iordanes şi alţi autori antici vorbesc despre aceste lucruri.

Doar că originea etnică a acestor împăraţi este prea puţin interesantă pentru cei care nu sunt români, pentru cei care ar fi vrut ca dacii şi tracii să se evapore cumva din istorie, ca şi pentru cei

care şi-ar dori un creştinism tracic înainte de Hristos. Totuşi adevărul este că traco-ilirii s-au împărţit în două părţi. Una, mai mare, a respins pe Hristos
– adesea chiar violent – şi a pierit din istoria lumii. Cealaltă a primit pe Hristos şi, prin vârtutea împrejurărilor istorice, a dezvoltat un creştinism de limbă latină, devenind în timp Neamul Românesc.

capitală, Constantinopole, a fost întemeiată ca Cetate a lui Hristos şi a fost sfinţită la întemeiere de un întreg Sinod[140]! Românii sunt vechii cetăţeni ai Romaniei lui Constantin cel Mare, devenită azi România. Numele cel vechi al Imperiului roman nu a fost „Imperiul roman”. De fapt ceea ce numim azi „imperiu” a fost foarte multă vreme republică, în diferite forme. Dar, fie ca *res Romana*, fie ca *imperium*, numele popular al statului era totdeauna *Romania*. De aici vin, de altfel, nume ca Romagna în apus, Rumelia în răsărit, sau România la noi.

Trebuie să ne amintim aici că odată cu extinderea dreptului roman şi chiar a cetăţeniei la toţi oamenii liberi, s-au extins şi obligaţiile romane, printre care şi cele militare. Mommsen, Bordet, Iorga, Kaplan şi nenumăraţi alţi istorici consemnează fenomenul prin care o foarte mare parte a obligaţiilor militare trec în seama a ceea ce am putea numi „trupe locale” şi „miliţii populare” – de multe ori chiar aşa numite! Serviciul militar devine ereditar chiar şi la ofiţeri, iar ţăranii au datoria de a se înarma şi pregăti militar pe propria cheltuială[141].

140 În *Vieţile sfinţilor de peste tot anul*, Editura Biserica Ortodoxă, Alexandria, 2003, la p. 569, citim: „*La sfârşitul sinodului* [I ecumenic de la Niceea] *s-a terminat de zidit şi Constantinopolul. Atunci Constantin cel Mare a chemat pe toţi acei sfinţi bărbati care, înconjurând cu toţii cetatea şi făcând rugăciuni pentru ea, au întărit-o îndestul să fie împărăteasă tuturor cetăţilor şi au închinat-o, la sfatul împăratului, Maicii Cuvântului*”.

[141] Rădăcinile acestor tradiţii trebuie căutate încă în vremea când *Romania*, adică Statul roman (pe atunci republică) nu depăşise hotarele Italiei. Chiar de pe atunci satisfacerea voluntară a unui stagiu militar ajuta enorm la câştigare cetăţeniei romane (adesea o garanta) şi, pe de altă parte, veteranii (adică cei care satisfăcuseră stagiul militar) primeau *o moşie* şi un stipendiu pentru a-şi întemeia o casă. Adesea ei erau întemeietorii unor *vicus*-uri sau chiar ai

Continuitatea este uşor de văzut! Cătălin Hentea observa că *„obştea sătească a constituit celula de bază a societăţii daco-romane şi mai apoi a celei româneşti...”* iar *„unul din principalele elemente de coagulare a obştii săteşti a fost şi cel militar*”, citându-l şi pe Nicolae Iorga ce arată că ***„cea mai veche*** [s.n.] *alcătuire obştească a românilor se răzima pe datoria de a lupta a tuturor*”[142].

Acest lucru este foarte uşor de înţeles pentru cine cunoaşte unele aspecte ale vieţii militare romane. Departe de a fi doar nişte „măcelari îndemânatici”, cum îi descriu unii inculţi sau rău intenţionaţi, ostaşii romani erau bine pregătiţi şi în construcţii şi agricultură. În asediul Aleziei, de pildă, ostaşii romani, atacaţi neîncetat de gali, construiesc totuşi fortificaţii multiple şi complexe pe o lungime de 18.000 (optsprezece mii) de paşi, în mai puţin de două săptămâni (Cezar, *Galii*, VII.68-74). Podul de la Drobeta este ridicat de legionari şi auxiliari[143] în trei ani de zile – fără a socoti podul de lemn de pe braţul sudic şi alte lucrări, ce se pare că fuseseră realizate anterior. În luptele dintre Traian şi Decebal ostaşii romani construiesc în câteva zile fortificaţii din lemn şi pământ de aceeaşi

unor oraşe, iar urmaşii lor, mândri de asemenea părinţi, le duceau mai departe tradiţiile. (A se vedea şi Vergil P. Andronescu, *Organisaţia comunelor şi provinciei Dacia Traiană*, Tipogr. Ovidiu, Constanţa, 1905.)

142 Cătălin Hentea, *Armata şi luptele românilor*, Ed.

Nemira, Bucureşti, 2004, p.61.

[143] Să amintim aici şi faptul că legionarii erau cetăţeni romani şi, ca revers al medaliei, că fiecare cetăţean roman era purtător de arme la nevoie. Chiar şi poetul Ovidiu luat parte la război, deşi era un exilat („Citind a mele versuri, să ai îngăduinţă/Eu sunt încins cu arme atuncea când le fac” – conf. Eugen Panigianţ, *Poetul la asediul cetăţii Aegyssus?*, M.I., VIII, Nr. 4 (85), aprilie 1974, p. 66-67).

înălţime cu zidurile cetăţilor asediate[144]. Şi pildele pot continua, nenumărate. Amintim doar faptul că foarte multe din drumurile romane au fost făcute nu de sclavi, cum îşi închipuie unii scriitori, ci de aceiaşi ostaşi romani. Dar, în afară de construcţii, ostaşii mai aveau alături şi fierari, medici şi alţii asemenea. Şi, totodată, cunoşteau şi practicau, atunci când staţionau mai multă vreme într-un loc, agricultura. Aceasta era o a doua natură a multor unităţi romane. Mai ales atunci când se ştia că sunt aşezaţi într-un loc pentru multă vreme, ostaşii romani ajungeau nu doar la a avea în grijă grădini sau câmpuri, ci chiar la întemeierea de familii. Garnizoanele dacice – şi nu numai – de pe Zidul lui Adrian, din Britania, garnizoanele dacice – şi nu numai – dinspre Persia şi multe altele sunt mărturie a acestei practici. Atunci când Imperiul a pierdut o provincie, mulţi dintre ostaşi au rămas alături de familiile şi câmpurile lor. Iar când provincia a fost recâştigată, aceşti ostaşi nu au fost trataţi ca dezertori, ci au fost reintegraţi în trupele romane – fie în cele de tipul legiunilor sau alelor, fie în miliţii. Şi de aici a rezultat o transmitere din tată în fiu a moştenirii ostăşeşti, a aşteptării Imperiului – amintită de Nicolae Iorga şi alţii – şi a multor tradiţii ce par astăzi obscure celor care nu cunosc istoria. Oamenii pământului şi ai Ţării, *ţăranii*, erau întotdeauna şi purtători de arme. Iar armele şi învăţarea mânuirii lor se dădeau din neam în neam ca o datorie sfântă, ceea ce şi este. Oamenii nu se socoteau ca simpli supuşi ai stăpânirilor

trecătoare, ci ca parte, conştientă şi responsabilă, a Imperiului Sfântului Constantin cel Mare. Parte aflată o vreme sub stăpânire străină, dar mereu în aşteptare pentru clipa scuturării

[144] Şi totuşi sunt unii care pretind o superioritate a Dacilor faţă de Romani în domeniul construcţiilor, chiar pe baza acestor cetăţi dacice din părţile Orăştiei, care nu egalează ca realizare nici măcar construcţiile romane din Dacia Apulensis…

jugului şi revenirii la starea firească. Stare numită în vechime Romania, iar mai apoi – România.

Prin această „încorporare militară” a întregului popor Românii, fie din hotarele politico-administrative ale Imperiului, fie din afara lor, duceau mai departe rânduielile ostăşeşti ale Romaniei. Românii sunt, deci, ostaşii care au apărat acest Imperiu sfânt vreme de sute şi sute de ani, şi care i-au rămas credincioşi chiar şi atunci când împăraţii au pierit, dregătorii s-au pierdut, averile s-au spulberat, iar chipul i-a fost ascuns de felurite imperii şi puteri lumeşti. Căci Românii au ştiut că Imperiul este veşnic, fiind până la urmă chipul de aici al Împărăţiei veşnice[145].

Dar şi lumeşte vorbind, Imperiul avea toată aparenţa veşniciei, chiar şi pentru Românii pe care, de obicei, îi privim ca fiind în afara hotarelor sale.

Ca să înţelegem acest fapt – de mare însemnătate!

– trebuie să ne amintim întîi că şi dacă Aurelian retrage legiunile de la nord de Dunăre, aceasta nu înseamnă nici desfiinţarea miliţiilor populare, dar nici retragerea Imperiului!

De ce? Pentru că ţinuturile nord-dunărene sunt lăsate de Aurelian în administrarea goţilor, ca *foederaţi* ai Imperiului. Am putea spune, ca *mandatari ai Imperiului roman*![146] Aceşti goţi aveau şi ei o administraţie, aveau

[145] Faptul că străbunii noştri - cei care prin Sfântul Constantin cel Mare au renăscut Romania păgână ca Împărăţie creştină – au privit Romania drept chipul pământesc al Împărăţiei cerurilor este consemnat şi de specialişti străini de renume. O pildă o constituie Steven Runciman, în *Teocraţia bizantină*, Ed. Nemira, Bucureşti, 2012, p. 25-27 ş.a..

[146] Se poate vedea aceasta şi la Nicolae Iorga, *Istoria românilor*, vol. I, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1992, p. 16-17

nevoie de ordinea pe care *miliţiile populare* o asigurau, aveau nevoie de produsele ţăranilor-ostaşi, minerilor, ciobanilor ş.a.m.d.. În temeiul acestor produse ei făceau negoţ şi cu străinii dar şi cu celelalte părţi ale Imperiului – de care ţineau şi ei, goţii, ca *foederaţi*, nu întotdeauna de încredere dar mereu legaţi de bogăţia şi strălucirea acestuia.

Şi, mai mult decât atât, Romania, ca stat, revine mereu la nord de Dunăre!

Chiar după ce aceste ţinuturi sunt cucerite de popoare nu aliate Imperiului – cum au fost goţii sau gepizii
– ci de popoare fundamental duşmănoase Imperiului – ca, de pildă, hunii sau avarii – Imperiul se întoarce. Fie de-a dreptul, cum se întâmplă în vremea Sfântului Constantin cel Mare sau a Binecredinciosului împărat Iustinian, fie prin alte popoare aliate sau confederate Imperiului.

Această revenire părea cu atât mai implacabilă cu cât avea loc până şi după cele mai cumplite invazii barbare. Chiar şi după invaziile slave, ungare, pecenege şi cumane, Imperiul revine. Menumorut, la 800 (opt sute) de ani de la
„retragerea aureliană”, se laudă cu faptul că este vasal şi parte a Imperiului Roman! Iar dacă Menumorut avea acest statut, cu atât mai mult statele româneşti sau româno-slave aflate între el şi Dunăre. Ceea ce înseamnă că şi în vremea lui, încă odată, Romania revenise la nord de Danubiu, şi nu puţin, ci până în părţile Carpaţilor Nordici. Ceea ce se va întâmpla, **din nou**, şi după ce Ungurii

cuceresc ţările româneşti de la nord de Dunăre. Căci îndată ce Muntenia şi Moldova îşi câştigă independenţa faţă de Ungaria, se întorc spre Constantinopole, ca spre centrul firesc al existenţei lor. După cum am spus, este o întoarcere neîncetată a Imperiului către ţinuturile pe care le-a stăpânit cândva, o

sau la Constantin C. şi Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. 1, E.Ş.E., Bucureşti, 1975, p. 118, dar şi la mulţi alţi istorici.

năzuinţă la care şi *oamenii pământului* au răspuns totdeauna.

Ori această parcă neîncetat repetată, această parcă veşnică revenire a Imperiului la nord de Dunăre – dar şi în alte provinicii romane – a întărit urmaşilor populaţiei romanizate încrederea în veşnicia Împărăţiei lui Constantin. Şi, ca nişte ostaşi de nădejde, credincioşi până la moarte şi chiar dincolo de ea, Românii au stat mereu – aşa cum arată şi Nicolae Iorga – în aşteptarea acestei Împărăţii, transfigurată în sufletul lor aproape până la chipul pământesc al Împărăţiei cerurilor. Deosebirea între Romania şi Biserica lui Hristos nu există, prima fiind numai o manifestare sau o latură a celei de-a doua, dar inseparabilă de ea.

De aceea Românii au dus mai departe

Imperiul în

„Romaniile” lor, în *„Ţările româneşti”* sau *„Vlahiile”* pe care le-au avut în câmpie şi la munte, la deal şi pe ţărmurile mărilor, în văi, podişuri, codrii şi bălţi. Aceste

„Romanii” se găsesc, desigur, nu numai la Români, ci mai pretutindeni unde Imperiul şi-a retras structurile administrative şi militare. Le regăsim în Spania şi Galia, în Raetia sau Noricum, ba chiar şi în Italia însăşi, atunci când ajunge sub stăpânirea popoarelor barbare – şi când privirea şi nădejdea italicilor se îndreaptă spre Constantinopole, Roma cea nouă. Doar că în aceste părţi s-a pierdut în Evul Mediu papist moştenirea constantiniană şi a rămas mai mult numele, însoţit adesea doar de unele bucăţi ce amintesc de ceea ce a fost cândva[147].

Procesul, care leagă pentru totdeauna pe romanici de Imperiu şi Biserica lui Hristos, este consemnat astfel de Stelian Brezeanu:

[147] Aşa cum sunt obiceiurile cunoscute ca Morris Dance, Morisque etc, care sunt forme foarte alterate ale străvechiului Căluş traco-roman din primele secole creştine.

Romanii nu au format în edificiul politic al cezarilor o categorie etnică, cu atât mai puţin una rasială, la contactele lor cu cuceritorii germanici. La intrarea în noile regate, ei şi-au pierdut însă câteva dintre trăsăturile noţiunii de ***Romanus*** *din* ***respublica Romana*** *şi, mai presus de toate, dimensiunea de „cetăţeni". Ei sunt „romani" prin cultura lor, ce se exprimă, întâi de toate, prin latină, pe care o vorbesc ca limbă maternă, în urma părăsirii limbii străbunilor lor. Latina a fost cea mai importantă moştenire pe care Roma le-a lăsat-o, devenită semnul distinctiv al lui* ***homo Latinus*** *în contactele cu neamurile migratoare. E drept, unii continuau să fie bilingvi, alţii, în insule de populaţie din Gallia, Spania ori Britannia, vorbeau încă limba strămoşilor lor. Cultura romană, sărăcită în ultimele secole antice şi mai ales sub noile stăpâniri germanice, este cultivată în construirea noilor identităţi medievale. Alături de limbă şi cultură, Roma le-a lăsat vechilor ei locuitori* ***lex Romana****, care le definea statutul juridic în cadrele juridice barbare, diferit de cel al cuceritorilor, supuşi legilor proprii. ... Dar cea mai însemnată latură a identităţii Romei, luată de fiii ei şi în regatele germanice, a fost apartenenţa lor la comunitatea lui Christos, după ce creştinismul a devenit religie de stat. Sub forma confesiunii ortodoxe, stabilită la Niceea, în 325, credinţa în Christos îi distinge, la început, atât de clanurile germanice păgâne, cât şi de cele ce*

împărtăşeau creştinismul sub forma confesiunii ariene. Deşi ultimă componentă a identităţii lumii romane, creştinismul ortodox a devenit semnul definitoriu al romanilor din regatele barbare, încât Grigorie de Tours putea să afirme la apusul veacului al VI-lea că noţiunile de romani şi creştini se confundă în regatul vizigot... Dintr-o atare perspectivă interesează faptul că bisericile creştine din noile regate sunt focare de cultivare a identităţii romane, iar servitorii lor, cei mai mulţi romani prin

origine şi cultură, aparţin noilor elite medievale. Romanii din noile regate create de clanurile cuceritoare încetează să mai fie, aşadar, membrii unei comunităţi politice universale. Ei formează acum „naţiuni" în accepţiunea dată cuvântului de Isidor de Sevilla... [care naţiuni] se definesc prin origine şi, mai cu seamă, prin „limbă şi mod de viaţă".[148]

Putem da încă multe pilde şi citate, putem înfăţişa încă multe alte documente istorice care atestă acest fenomen.

Desigur, din perspectiva citată mai sus, şi din multe alte mărturii, putem vedea că Românii nu au fost, ***iniţial***, singurii continuatori ai Imperiului în şi dincolo de hotarele sale. Dar, şi aici ni se pare că este punctul în care Români se deosebesc esenţial de celelalte popoare de origine romană, Românii **sunt singurii care au păstrat până în secolul XX, ba chiar până astăzi, tradiţia Imperiului, vie şi neschimbată în tot ceea ce are esenţial**. Celelalte neamuri au pierdut-o[149].

[148] Stelian Brezeanu, *Identităţi şi Solidarităţi Medievale. Controverse istorice*, Ed. Corint, Bucureşti, 2002, p. 34-35 (ş.u.).

[149] Merită notat că Steven Runciman aminteşte de pretenţia absurdă papisto-germanică de „romanitate" a statului numit pe nedrept „Sântul Imperiu Romano-German" sau „Imperiul Roman de naţiune germanică". Şi, faţă de această pretenţie, împărtăşeşte poziţia lui Voltaire după care acest „Sfânt Imperiu Roman de Apus" nu era „nici sfânt, nici roman şi nici

imperiu” (Steven Runciman, *Teocraţia bizantină*..., p. 26). De fapt orice legătură între apuseni şi Imperiu se rupsese de mult, atât din punct de vedere politico-administrativ, cât şi din punct de vedere cultural şi juridic. Iar apoi, prin lucrarea Papalităţii, ruptura s-a desăvârşit şi la nivel religios, nenumăraţi ortodocşi din Galia, Iberia şi mai ales din Hibernia/Irlanda

Nicolae Iorga, în *Bizanţ după Bizanţ*, arată limpede acest fenomen[150]. În vreme ce Apusul se schimbă, se transformă, înlocuieşte Împărăţia lui Constantin cu un imperiu papist, apoi şi acesta este înlocuit în mare parte de noi religii şi culturi, Românii rămân credincioşi moştenirii străbune şi sfinte până la capăt[151].

Atunci când Mircea Vulcănescu – a cărui canonizare o aşteptăm cu nerăbdare – observă că *„România a avut o cultură – ´48* [1848 n.n.] *a rupt-o*”[152], vorbeşte de fapt tocmai despre prăpastia dintre România ca Romania şi

şi Britania plătind cu sânge şi chinuri cumplite păstrarea Credinţei lui Hristos în faţa papismului. Printre cei care au apărat Ortodoxia faţă de pretenţiile papilor se numără şi Sfântul Patric, pe care – tipic pentru insolenţa Vaticanului – Catolicismul şi-l revendică astăzi, alături de numeroşi alţi mărturisitori ortodocşi.

150 A se vedea Nicolae Iorga, *Bizanţ după Bizanţ*, Ed. Encicl. Rom., Bucureşti, 1972.

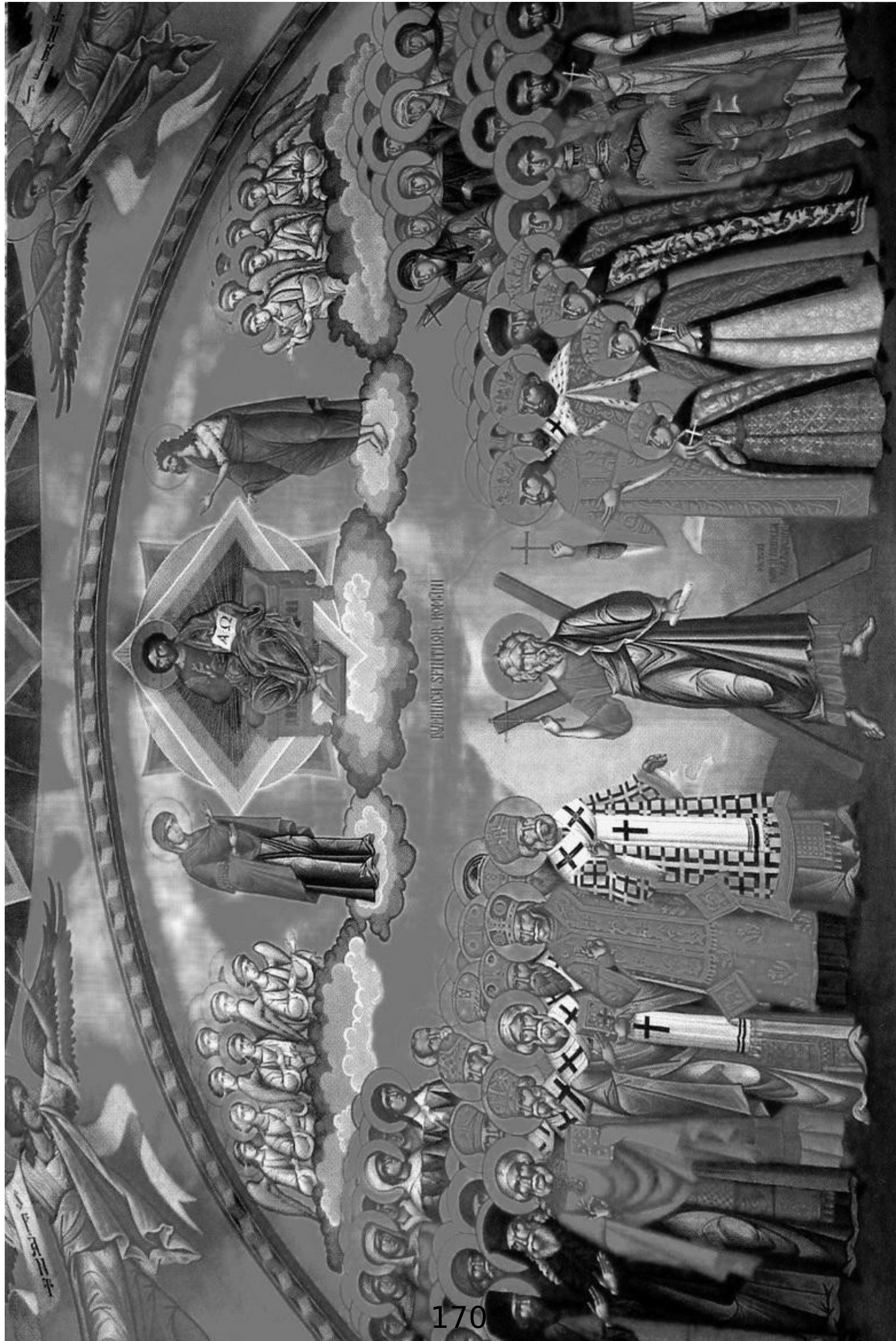
151 Atragem atenţia că folosim termenul de „moştenire sfântă” în cel mai deplin şi teologic sens, nu într-unul formal sau general, literar sau retoric. Sfinţit de Sinodul I Ecumenic, Imperiul roman al lui Constanti cel Mare devine o extensie tot mai deplină şi organică a Împărăţiei lui Hristos, o formă de manifestare în lume a Bisericii lui Dumnezeu, mult mai mult decât un stat sau altă organizare omenească. Dimensiunile adânc teandrice ale Împărăţiei romane cu capitala la Constantinopole sunt incontestabile, ca unele ce au fost prezentate în nenumărate lucrări ortodoxe ca şi în nenumărate lucrări eterodoxe – chiar dacă aici de multe ori cu foarte multă duşmănie, cu

foarte multe prejudecăţi, cu foarte multă lipsă de înţelegere.

[152] Mircea Vulcănescu, *Dimensiunea românească a existenţei*, Ed. Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 1991, p. 35. De altfel, imediat, la următoarea pagină, adaugă: „*De refăcut cultura*”!

România ca Franţa – sau ca oricare altă ţară apuseană. România cea veche era Împărăţia lui Constantin, câtă rămăsese ca întindere, dar neschimbată ca duh. România cea nouă, pe care o voiau masonizaţii paşoptişti, era Franţa, sau poate Prusia, ori poate Britania, dar nu România cea adevărată şi nu Imperiul roman. Totuşi, chiar şi după ce ideologia masonică devine ideologia oficială a conducătorilor României, poporul duce mai departe aceeaşi tradiţie străveche a Imperiului. Această continuitate, fie că este privită cu ură, dispreţ, interes ori dezinteresat, este recunoscută şi astăzi de foarte mulţi specialişti străini în istorie, antropologie, politologie.

Mişcări precum Oastea Domnului sau Mişcarea Legionară, dar şi multe altele asemenea, sunt mărturia unei necesităţi interioare, genetice, implacabile a Românilor de a fi aşezaţi în rânduielile străvechi ale Imperiului. Şi în primul rând în cele bisericeşti şi ostăşeşti, prin care ei s-au definit totdeauna. Celelalte – administrative, economice, livreşti etc – fiind, evident, schimbătoare şi secundare.

chipuri ale moştenirii constantiniene

Aşa cum am arătat, găsim aceste rânduieli împărăteşti în viaţa populară a Românilor, din cele mai vechi timpuri şi până astăzi. Nu vom stărui asupra celor liturgice, deşi sunt foarte frumoase şi foarte folositoare, nu doar pentru că au fost descrise de sute de scriitori de mare talent, dar şi pentru că nu sunt principala temă a studiului nostru. Dar vom aminti încă o dată de permanenţa ostăşiei populare la Români.

În locul vechilor legiuni şi miliţiilor populare conduse de ofiţeri atestaţi de Împărăţie Românii au găsit alte chipuri de a-şi face datoria. Aşa au fost *„Căluşarii”*, *„Junii”* sau *„Şoimanii”* şi alte frăţii în care se dădeau mai departe *artele marţiale traco-romane*, dar şi învăţătura despre războiul nevăzut şi dansurile sacre primită de la Sfinţii Apostoli şi ucenicii acestora[153]. Aşa au fost „surăţiile” şi Drăgaica în care, printre altele, femeile se pregăteau, încă de la vârsta fragedă a copilăriei, să-şi ia

[153] A se vedea şi Sabina Ispas, *Cultură orală şi informaţie transculturală*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 2003, p. 148-184 ş.cl. unde se arată limpede dimensiunile creştine ale Căluşului (ignorate intenţionat, sistematic şi ne- ştiinţific de cei care ***vor*** să păgânizeze cultura şi istoria Românilor). Rosturile militare ale *Căluşului* şi *Drăgaicei* – aceasta ca tradiţie ce grupa şcolile de

arte marţiale ale Romҫncelor! – sunt observate şi de Mihai Coman în *Studii de mitologie*, Ed. Nemira, Bucureşti 2009, p. 355-357, cu rezerva că speculaţiile religioase ale D-sale – nu doar din acest punct, ci din întreaga lucrare citată – sunt cu totul fanteziste. Dansurile războinice tracice sunt atestate şi la Xenofon (*Anabasis*) fiind făcute însă cu cuţitul şi nu cu sabia, ca la Românii de la sfârşitul Evului Mediu (Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*).

viaţa mai curând decât să se lase batjocorite. Iar tradiţiile acestea sunt din vremea primelor veacuri creştine ale Imperiului roman.

Să ne amintim întâi şi întâi că evreii aveau şi dansuri sfinte, şi dansuri de luptă încă dinainte de David, încă din vremea Ieşirii din Egipt, ori poate şi mai de demult. Scripturile mărturisesc despre ele, dar şi multe alte scrieri. Aceste dansuri sfinte şi ostăşeşti s-au întâlnit în armata romană, în care evreii au fost şi ei prezenţi, cu artele marţiale romane, cu cele tracice, germanice, galice sau armeneşti, cu dansurile de luptă ale tracilor, ilirilor şi armenilor... A ieşit ceva nou, în care dimensiunea creştină era cea care dădea valoare întregului[154]. Un sistem

[154] Asemenea dansuri străvechi au fost primite de Biserică şi s-a limitat doar prezenţa lor *în* sfintele locaşuri, ele fiind scoase în general din acestea, cu excepţia celor trei hore de la Botez, Cununie şi Hirotonie. Însă aceste dansuri sau jocuri nu au fost interzise în sine – cum s-a întâmplat cu obiceiurile păgâneşti – ci au fost puse sub *acoperirea streşinii bisericilor*. Preoţii binecuvântau steagul *Căluşarilor*, *Junilor* sau altor cete româneşti, tot aşa cum binecuvântaseră în trecut steagurile legiunilor, cohortelor şi alelor Imperiului. Moştenirea străbună, românească şi creştină, mergea mai departe, fără a putea fi oprită… până când… Până când în secolele XVIII-XIX, când Papalitatea, Fanarul secolului XVIII (căzut sub stăpânirea unor „mafii” greceşti dar şi a masoneriei), Imperiul ţarist (de la Petru „cel mare” despărţit de Biserică şi duhul Credinţei) şi alte

puteri anti- creştine au conlucrat întru nimicirea Neamului Românesc
– dar şi a altor popoare, desigur. Atunci s-au distrus şi temeliile creştine ale multor tradiţii vechi româneşti, ele ajungând astfel la dispariţie totală în multe părţi (de pildă, Căluşul în Moldova, atestat ca prezenţă universală la începutul secolului XVIII şi dispărut cu desăvârşire la începutul secolului XIX) sau devenind obiceiuri marginale

complex, care a fost practicat de către toţi ostaşii din unităţile traco-ilire, dând valoarea superioară a acestor trupe ale Imperiului. Şi care sistem a rămas în viaţa Românilor atunci când multe alte forme ale Imperiului s-au prăbuşit. Artele marţiale româneşti, acum aproape complet dispărute...

În unele părţi ale apusului, în care unităţile traco- ilire sau dalmato-tracice – cum vrem să le spunem – au fost prezente, au rămas până astăzi, ca o mărturie însemnată a acestor realităţi, „*The Morris dance*” sau alte forme ale Căluşului. Şi ele, cândva, dansuri cu sabia, şi ele, astăzi, jucate cu beţele...

O moştenire, astăzi uitată de cei mai mulţi, este cea a cântecului. Astăzi cântecul românesc aproape nu există. Sunt „cântece folclorice”, de multe ori cu totul străine

şi cu o semnificaţie pervertită, de multe ori păgânizată (precum Căluşul în unele părţi din Oltenia, Drăgaica şi altele). Semnificaţia tradiţiilor populare a fost păgânizată şi prin decăderea religioasă a ţării în urma pustiirii sistematice, dar adeseori şi programatic, de către intelectuali înstrăinaţi care credeau că astfel creează imaginea unei vechimi mai mari a obiceiurilor despre care adesea nu ştiau însă mai nimic *adevărat*. Despre dimensiunea creştină a vechiului Căluş, cu unele atingeri ale laturii sale ostăşeşti, se poate vedea studiul realizat de Sabina Ispas în *Cultură orală şi informaţie transculturală*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 2003, p. 148-184 (postat pe net şi pe foaienationala.ro). Pentru alterarea ideologică a folclorului se pot vedea lucrări precum Giuseppe Cocchiara, *Istoria folcloristicii europene. Europa în*

căutare de sine, Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, 2004 sau Ovidiu Bîrlea, *Istoria folcloristicii româneşti*, Ed. Enciclopedică Română, Bucureşti, 1974, dar şi multe altele. Asupra dezastrului fanariot şi altor masacre anti-româneşti vom reveni şi mai departe în lucrare.

tradiţiei româneşti, ce fac parte din repertoriul de petreceri, nunţi şi „spectacole folclorice”. Apoi mai este muzică străină, mai mult sau mai puţin retuşată, şi cântată în limba română. Şi, în sfârşit, mai este şi muzică străină produsă la noi şi cântată în română sau direct într-o limbă străină. Cei care cântă româneşte – precum Grigore Leşe, Tudor Gheorghe şi alţii asemenea – nu doar că sunt puţini, dar sunt de multe ori – ba chiar şi sistematic – marginalizaţi. În trecut însă cântecul era o parte esenţială a vieţii româneşti. Şi puţini, foarte puţini, erau cei care nu ştiau să cânte, atât din gură cât şi cu un oarecare instrument muzical. Pe primul loc fiind *fluierul*, în diferite forme. Erau aşa numitele *fluierice*, mai mult pentru veselia copiilor. Era *naiul*, un instrument străvechi, se pare că născocit prima oară de Traci. Era *cimpoiul*, astăzi aproape uitat de Români, intrument pe care, foarte intersant, Românii îl
„împărţeau”, dacă putem spune aşa, cu Armenii şi Scoţienii[155]. Era *frunza*, un instrument muzical inedit şi de mare valoare, nu doar artistică ci şi strategică, putând fi folosită pentru anumite semnale uşor de confundat pentru străini cu sunetele pădurii. Erau *cornul*, *buciumul* şi *tulnicul*, precum şi alte instrumente de suflat asemănătoare, atât de împământenite încât moroşenii[156] nu s-au putut abţine să adauge unul la vioară, producând astfel un instrument nou, unic în lume. Erau, de asemenea, *tobele* şi *buhaiul*, apoi *cobza* şi alte forme ale instrumentelor cu coarde, până la *psalterion*. Cu variaţii locale,

toate aceste instrumente se găsesc în istoria tuturor Românilor, din

[155] Există ideea – care nu pare lipsită de temei – că trupele romane de origine traco-dacică sunt cele care au dus *cimpoiul* în Britania, unde a devenit instrumentul distinctiv al clanurilor scoţiene, aşa cum a fost cândva al unora dintre clanurile sau triburile româneşti din Balcani şi Carpaţi.

[156] Moroşenii = Maramureşenii.

Zaporojia în Muntenegru, din Moreea (azi Peloponez) în Munţii Tatra. Şi dacă unele instrumente apar încă din antichitate cu valenţe religioase – precum *naiul* şi *psalterionul, trâmbiţa* şi altele – cele mai multe dintre ele ***sunt şi ostăşeşti***, fiind folosite pentru comunicaţii în armată, dar nu numai. De altfel, atât *cornul*, cât şi *buciumul, tulnicul* şi *tobele, trâmbiţele, buhaiul* şi altele erau folosite pentru comunicare şi la Românii rămaşi/ajunşi/formaţi în afara hotarelor Imperiului Roman. Ca un amănunt interesant, *buhaiul* nu avea numai rol de semnal ci, asemenea *balaurului dacic*, şi pe acela de a înspăimânta pe duşmani. Şi poate merită menţionat că, atât pentru marcarea teritoriului, cât şi pur şi simplu din plăcere, strămoşii noştri foloseau uneori ceea ce s-au numit mai târziu „instrumente de vânt". Acestea erau *fluiere, şuierătoare, harfe, clopoţei* sau *lire* astfel realizate încât la suflarea vântului (la anumite intensităţi dorite de constructor) să scoată anumite sunete. Fie aleatorii (la *harfe, clopoţei* ş.a.), fie cele dorite pentru a înspăimânta „musafirii nepoftiţi" (mai ales la *fluiere* şi *şuierătoare*). Aceste practici, în mare parte, fie s-au pierdut cu totul, fie în anumite zone au rămas ca nişte curiozităţi sau jucării pentru copii, al căror rost adevărat este, de multe ori, de mult uitat.

Desigur, valenţele de comunicare – ostăşească sau civilă – ale instrumentelor muzicale, precum şi cele de intimidare, nu exclud în nici un fel linia artistică. Ea a

existat totdeauna, atât la Romani cât şi la Traco-Iliri. Însă existenţa la Români a tuturor celor trei laturi ale folosirii instrumentelor muzicale – religioasă, militară şi civilă – este semnul unei civilizaţii străvechi, complexe şi rafinate. Un samurai nu era socotit cu adevărat demn de statulul său dacă nu învăţa anumite arte. Un războinic adevărat trebuia, în toate civilizaţiile vechi, să fie şi un om de cultură. Până la urmă, el trebuia să ştie pentru ce luptă, ce valori reprezintă pe câmpul de bătaie, să depăşească – mult! –

nivelul bătăuşilor şi mercenarilor. Cândva se socotea firesc pentru fiecare Român să ştie să doinească (şi) din *fluier*, sau *frunză*, ori *nai*... Şi, într-adevăr, arta cântării adaugă omului o dimensiune ce cu greu poate fi înţeleasă de cel care nu s-a aplecate asupra ei.

Şi în acest domeniu, Românii au dus mai departe tradiţiile romane – şi mai ales ale armatei romane – în care s-au unit cunoştinţele şi înclinaţiile artistice ale Latinilor, Tracilor, Germanilor, Celţilor, Evreilor şi altor popoare. Cu o precizare necesară: Românii au dus mai departe *tradiţiile romane creştine* din domeniul cântării instrumentale (şi nu numai).

Mai adăugăm aici, la moştenirile constantiniene, şi pilda alcătuirii militare a Daciei Romane, atât de adesea uitată, şi care ni se pare de cel mai mare folos în înţelegerea însemnătăţii miliţiilor populare. În Panonia avem trei valuri romane, în partea de apus a Daciei avem trei lungi – de peste 200 şi chiar peste 300 km fiecare – şi câteva mai scurte – până în 100 de km. În Transilvania avem de asemenea cel puţin două valuri romane – sigure. În Muntenia şi Oltenia avem trei valuri romane lungi şi alte câteva mai scurte. În Moldova avem valul roman vechi, dintre Prut şi Nistru, ridicat la începutul secolului I, apoi alte două lungi şi câteva mai scurte ulterioare. Dimitrie Cantemir menţionează unul care se întindea până dincolo de Nistru, departe în răsărit, urmărind graniţa Imperiului cu Sciţia Mare

dinspre Crimeea (Bosforul Cimerian, regat clientelar şi apoi provincie romană). Aceste valuri sunt o parte a sistemului militar roman ce cuprindea şi garnizoanele legiunilor, cohortelor şi ale-lor, dar şi numeroase castre şi chiar castele[157]. Dar pentru ceea ce

[157] A se vedea pentru aceasta şi Dinu şi Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. I, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1975, p. 85-91.

vrem să arătăm cele mai importante sunt aceste ziduri, aceste valuri de pământ, precum şi la fel de însemnatele ziduri din jurul oraşelor – numite în latină *civitas* – şi întărituri (palisade) din jurul satelor – numite în latină *fossatum*. De ce? Pentru că cea mai mare parte a forţelor de apărare atât de pe valurile de pământ – şi din turnurile lor – cât şi din zidurile oraşelor – şi din turnurile lor – era formată din oamenii de rând, din popor, din miliţiile populare! Ori aici este vorba despre mai multe *mii de kilometri* de valuri de pământ, apărate de ţăranii-ostaşi din apropierea lor! De multe ori construite de aceşti ţărani- ostaşi, care erau, de asemenea de foarte multe ori, trupe transformate în miliţii populare sau urmaşii acestora. Şi mai este vorba de o asemenea legătură între popor şi oraşele lor – *civitas* –, despre o asemenea implicare a poporului în apărarea acestor sate şi oraşe în faţa migratorilor, încât cuvântul *fossatum*, adică „sat întărit", devine în română ***sat***, iar cuvântul *civitas* devine în română ***cetate*!** Nu rămân la noi *arx*, *castellum* sau *castru*, după cum bine observă Dinu şi Constantin C. Giurescu, ci rămân *cetatea*, romanul *civitas*, şi *satul*, romanul *fossatum*. Avem aici, prin urmare, o întreagă lume, o întreagă ţară, sau chiar mai multe „ţări", căci existau zone militare ce se vor transforma cu vremea în acele *ţări* şi *Romanii* populare, observate şi de Nicolae Iorga, după cum am arătat mai sus.[158]. Aceste valuri de pământ, aceste *cetăţi* şi obştile

[158] Dar Nicolae Iorga nu este nici pe departe singurul specialist care ajunge la această concluzie. P.P. Panaitescu, Constantin Giurescu, Teodor Capidan, Constantin Papanace, Silviu Dragomir şi mulţi, mulţi alţii, arată că „Românii sunt traco-ilirii latinizaţi”, părintele Dumitru Stăniloae – şi alţii – precizând, „prin creştinare” sau „prin primirea şi trăirea Credinţei Ortodoxe” şi, am adăuga noi, prin implicarea oamenilor de rând – ţărani, meşteşugari, ciobani şi chiar târgoveţi – în apărarea Imperiului, în

ţărăneşti care le apărau se întind din Alpii provinciei Noricum (azi Austria şi Slovenia) până în Sciţia Mare şi Crimeea, ba chiar şi dincolo de Azov, către Caucaz. Limita nordică este foarte greu de stabilit. Urmele unui „val al lui Traian” se întâlnesc până şi în Podolia, din Ţinutul Hotinului medieval către N-E, creaţie evidentă a populaţiei romanizate traco-scitice din Carpaţii Nordici şi ţinuturile de la poalele acestora (spunem „evidentă” căci stilul este tipic roman şi nu există alt autor posibil). De asemenea, în Maramureşul Mare, în nordul Panoniei şi chiar în Cadrilaterul Boemiei au existat alte asemenea valuri de apărare. Spre miazăzi, ele coboară departe, către Macedonia, Epir şi celelalte ţinuturi sudice, unde fârşeroţii şi alte ramuri româneşti păstrau amintirea şi tradiţiile legiunilor romane până acum un secol. Iar legătura dintre oamenii pământului – ţărani, ciobani, „târgoveţii” sau „cetăţenii” *civitas*-urilor etc – şi *apărarea pământului* este aceeaşi în Dacia nord-dunăreană ca şi în Macedonia, Tesalia sau Epir, în Dalmaţia, Dardania sau Dacia Moesică, în Iliria, Tracia sau Moesia, în Panonia, Noricum, Sciţia Mică, Sciţia Mare (Zaporojia şi Herson), în Cimeria, Sarmaţia (Cuban) ori Bosforul Cimerian (Crimeea de astăzi). Se poate vedea că din părţile Caucazului şi până în

„miliţiile populare”. Hotarele formării Românilor au fost – şi sunt – extrem de disputate, atât din raţiuni politice, cât şi pentru că mulţi nu au înţeles până

astăzi realitatea – şi însemnătatea – *pânzelor de populaţie* observate şi explicate de P. P. Panaitescu (*pânze* sau *pături* de populaţii de felurite etnii pot coexista şi se pot dezvolta în acelaşi teritoriu; deci existenţa unei pături etnice, chiar şi mai dezvoltată în domeniul culturii livreşti, sau a celei administrative, ori militare etc., nu împiedică existenţa altor pânze de populaţie, de altă etnie; o asemenea împiedicare apare doar când *se doreşte* distrugerea altei sau altor pânze de populaţie de către una sau unele din cele existente).

inima Alpilor, de la miazănoapte de Carpaţi şi până la Mediterana, Neamul Românesc se alcătuieşte şi trăieşte pe temeiul aceleiaşi Credinţe în Hristos, Credinţă mărturisită în aceeaşi *latină populară* devenită Limba Română, pe temeiul aceloraşi rânduieli ostăşeşti, al aceleiaşi fidelităţii faţă de Împăratul Constantin, urmaşii săi şi Împărăţia sa[159]. Chiar şi atunci când *imperiul*, adică statul condus de împărat, s-a restrâns, Românii rămaşi dincolo de hotare, ca şi Români ajunşi dincolo de hotare din alte împrejurări, au ţinut rânduielile străbune, au ţinut *Lex Romana*, adică *Legea Românească* şi au aşteptat creşterea Imperiului, unicul imperiu adevărat.

Şi câtă vreme au ştiut că sunt urmaşii Imperiului, Românii au putut ţine fruntea sus.

dar oare ce înseamnă că „Românii au putut ţine fruntea sus"?

Ca doar două mărturii înălţimii Românilor din trecut, să vedem foarte pe scurt deosebirea între luptele

[159] Aceasta fiind pentru Români adevărata Împărăţie romană, nu cea păgână ce avusese capitala la Roma. Pentru Români Roma a fost, multă vreme, una din cele două patriarhii ale lor – alături de Constantinopole – şi un loc drag lor, atât prin martiriul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel cât şi prin alte legături străvechi. Dar când Roma a

alunecat şi s-a despărţit de Biserică, intrând în schismă şi erezie, şi Românii s-au despărţit de ea. Unii au fost
„readuşi” către Roma prin forţă în secolul X (în Dalmaţia), pierzându-şi alături de Credinţă şi naţionalitatea. La fel s-a întâmplat, apoi, cu Românii din Croaţia şi Panonia care au fost trecuţi la Catolicism, apoi şi cu unii dintre cei din Maramureş, Podolia, Transilvania… Din păcate, lupta aceasta nu a încetat nici astăzi.

Românilor cu Imperiul otoman şi luptele Poloniei sau Ungariei cu acelaşi imperiu şi respectiv ce au însemnat *obştile săteşti* în acele vremuri.

În secolele de după invazia turcească în Europa, mai ales de la sfârşitul secolului al XIV-lea pentru Muntenia şi începutul secolului al XV-lea pentru Moldova, au venit vremuri de lupte crâncene. Războaiele şi campaniile otomane împotriva Ţărilor Române şi ale acestora împotriva năvălitorilor veniţi din Asia Mică sunt greu de numărat. Vorbim despre o perioadă cuprinsă între 1369 şi 1878, adică de peste 500 (cinci sute) de ani de război! În toată această perioadă Românii au dat nenumărate lupte spre a-şi păstra Credinţa, Neamul, Ţara – lucruri pe atunci într-adevăr sfinte şi vrednice de a fi scrise cu litere mari, mari ca sufletele luptătorilor români pentru libertate. Disproporţia de forţe era halucinantă. Trupele turceşti europene – fără a-i socoti şi pe Tătari! – erau mai numeroase decât populaţia Munteniei sau Moldovei. Mai mult, devenise un obicei al vecinilor pseudo-creştini Unguri şi Polonezi să mai atace şi ei odată cu Turcii – sau după aceştia – doar, doar or putea ei să jefuiască şi să supună cele două ţări româneşti. Strategii ştiu bine că nu se poate ţine o armată de peste un procent din populaţia unei ţări. Dacă se depăşeşte acest procent ţara intră în faliment economic şi după o vreme se prăbuşeşte – ceea ce s-a întâmplat cu URSS şi alte ţări militariste în secolul XX. Totuşi Munenia şi Moldova au adunat adesea în luptă nu 1%, nu 5%, nu

10%, ci chiar şi peste 20% din populaţie. Procente care, în mod normal, ar fi dus la pustiirea ţărilor, la prăbuşirea lor economică şi demografică. Ceea ce, totuşi, nu s-a întâmplat. Prin contrast, Polonia şi Ungaria, în afară de unele „vizite” de jaf ale Turcilor – care pentru Românii din Muntenia şi Moldova erau ceva obişnuit, din păcate – au avut câte două campanii mai serioase anti-otomane. În cazul Ungariei, prima s-a terminat cu înfrângere iar a doua a dus la ocuparea întregii Ungarii, ea

supravieţuind numai simbolic, prin Ungurii din Transilvania şi Austria. La fel a fost şi pentru Polonia, singura deosebire fiind că ea a plătit tribut şi a pierdut doar unele teritorii fie luate de Turci – ca părţi din Podolia, de exemplu – sau de Românii pe atunci într-o relaţie de armistiţiu tensionat cu Imperiul Otoman – Zaporojia.

În vreme ce Ţările Române Muntenia şi Moldova rezistă o jumătate de mileniu în faţa invaziei turceşti Polonia şi Ungaria sunt învinse definitiv – ultima chiar desfiinţată – în două campanii.

Deosebirea dintre aceste două situaţii şi miracolul supravieţuirii Ţărilor Române în ciuda unei mobilizări fenomenale a populaţiei se datorează *obştilor săteşti*. Acestea constituiau atât un sistem economic original, bazat pe între-ajutorare şi concurenţă *prietenoasă*, cât şi un sistem de pregătire militară a fiecărui bărbat şi, în multe părţi, şi a fiecărei femei[160].

Acestui sistem i se datorează lipsa foametei şi a molimelor existente în alte părţi ale Europei şi lumii, dar şi o rezistenţă militară şi economică uluitoare în condiţii în care orice altă ţară sau naţiune ar fi fost nimicită sau înrobită (cum s-a întâmplat, în faţa Turcilor, cu Tătarii, Bulgarii, Sârbii, Grecii, Ungurii, Curzii, Sirienii, Palestinienii, Copţii şi Arabii Egipteni etc.). O rezistenţă vrednică de cea mai profundă admiraţie, o rezistenţă care dovedeşte că da!, „Românii au putut ţine fruntea sus”.

[160] Sunt documente clare despre femeile care au luptat cu mult succes, în lipsa bărbaţilor plecaţi la război, împotriva unor cete de Tătari sau Turci. Desigur, aceasta s-a întâmplat acolo unde exista tradiţia *surăţiilor* româneşti, în cadrul cărora se realiza şi o pregătire de luptă specific feminină (păstrată pe alocuri în dansurile femeieşti cu cuţitul sau secera numite şi *Drăgaica*).

Dar au venit apoi cumplitele masacre fanariote din secolul XVIII, în care, printr-o trădare cumplită, au fost măcelărite nenumărate sate şi oraşe româneşti. S-au creeat astfel bazele necesare pentru noi colonizări străine în Romania şi pentru deznaţionalizarea sistematică a Românilor. Fiii boierilor, şi ai tuturor celor cu stare, erau îndoctrinaţi de profesori străini, acasă ori în pensioane şi alte instituţii asemănătoare, să-şi dispreţuiască Neamul, strămoşii, Credinţa. Nici măcar limba nu le-a fost lăsată. Elinismul, franţuzismul, germanismul, slavismul şi altele asemenea au luptat din răsputeri să înlăture adevărata, vechea şi atât de duhovniceasca limbă a urmaşilor Imperiului lui Constantin cel Mare. Ortodoxia a fost numită superstiţie, Biserica înapoiere, Tradiţia închistare, dragostea de strămoşi sentimentalism.

Atât de puternic a fost acest curent, încât şi astăzi există voci care îndrăznesc să numească pe domnitorii fanarioţi „progresişti" şi să vorbească despre „realizările" şi „reformele" acestora ca despre ceva bun. Unul dintre aceşti pe nedrept lăudaţi este Constantin Mavrocordat. El este principalul „autor de reforme" pe care unii şi alţii îl laudă. Nu vom sta aici să înfăţişăm aşa-zisele lui reforme şi să intrăm în vreo dispută asupra lor, căci nu intră în tema noastră şi pierdem vremea. Ascultând de cuvântul *după roadele lor îi veţi cunoaşte*, vom merge de-a dreptul la aceste roade în ceea ce este esenţial pentru orice conducere de stat:

***starea poporului*!**

starea poporului sub fanarioţi şi urmările ei

Deci, ce se întâmplă în vremea domniei lui Constantin Mavrocordat în Muntenia, unde a aplicat cel mai hotărât „marile” sale „reforme”? După F. G. Bauer şi

Jeanu Luis Carra[161], Constantin Mavrocordat găseşte
147.000 familii de contribuabili în Ţara Românească şi, după patru ani şi ceva de „reforme”, pleacă lăsând... 35.000! În Moldova, în acelaşi fel, găseşte cca. 200.000 familii de contribuabili şi lasă... 70.000! Această domnie mult lăudată a însemnat un asemenea genocid, cum nu s-a mai văzut în istoria Europei. Muntenia îşi pierde, după cum se poate calcula, 76,2% din populaţie, Moldova 65%[162]!
„Eliberaţi” de sub „exploatarea boierească”, Românii intră sub exploatarea statului, înrăită generaţie după generaţie şi neîncetată până astăzi. Astfel, pas cu pas, moşnenii sau răzeşii îşi pierd rostul lor în stat şi devenind aproape una cu clăcaşii. Ciocoii, ca arendaşi ori slujbaşi ai statului fanariot, se reped asupra tuturor, jefuind, ucigând, torturând, violând, dând foc. Oamenii care scapă cu viaţă, mai mult sau mai puţin schilodiţi, fug peste hotare, ajungând şi până în Siberia sau America, de cele mai multe ori pierzându-şi limba şi neamul. Doar pentru Românii din Timoc şi din alte câteva zone aceste fugi sunt un câştig, întărindu-le pentru câteva generaţii – sau chiar secole în cazul Timocului – rezistenţa în faţa deznaţionalizării impuse de „fraţii” filetişti[163] de altă limbă. În acelaşi timp, fanarioţii colonizează – şi tratează mult mai bine decât pe Români – populaţii alogene, precum Bulgarii sau Sârbii fugiţi din Imperiul otoman (în Muntenia şi Oltenia), Rutenii fugiţi din Galiţia (în Moldova).

[161] Români ultra-naţionalişti, bineînţeles! (Sper că aţi înţeles că suntem ironici!)
[162] N. N. Constantinescu, *Acumularea primitivă a capitalului în România*, Ed. Academiei Române, 1991, p. 65-72 ş.cl. (şi mai ales la p. 69-70).
[163] *Filetism* – erezie care pune Neamul sau Naţionalitatea deasupra Bisericii şi Credinţei lui Hristos. Osândită prima oară la bulgari de un sinod grecesc ea s-a întâlnit, din păcate, din plin şi la greci, ca şi la multe alte naţii.

Am putea spune că, etnic vorbind, doar persecuţiile religioase din Transilvania salvează Muntenia şi Moldova de la nimicire. Căci ardelenii care vin de acolo sunt ceva mai bine trataţi decât românii munteni sau moldoveni[164], şi asta mai ales după ce roadele cumplite ale „reformelor” lui Constantin Mavrocordat sunt resimţite de următorii domnitori fanarioţi. Depopularea era atât de cumplită încât se impunea limitarea jafului şi crimei, măcar pentru ca să se mai poată găsi cineva de jefuit şi ucis. De aceea se ajunge chiar şi la o bună primire a **ideii de colonizare a hughenoţilor francezi în cele două ţări româneşti**, idee care s-a materializat în tratative diplomatice complexe între Franţa şi Imperiul otoman. Din fericire pentru noi, intervin pe ascuns şi alte puteri – precum Imperiul austriac şi Imperiul rusesc – ce aveau propriile planuri în privinţa celor două ţări româneşti (evident, nu prietenoase, dar în acest caz interesele lor chiar au coincis cu ale Românilor). Ca urmare, Franţa şi Imperiul otoman nu ajung să se înţeleagă în ceea ce priveşte condiţiile colonizării şi statutul ulterior al formaţiunii ce se va alcătui şi, ca urmare,
„Noua Franţă” de la Dunăre, care ar fi nimicit Neamul Românesc, nu se mai naşte. Ea rămâne însă un vis al multor boieri deznaţionalizaţi – deşi auto-socotiţi patrioţi – şi, mai ales, al ciocoilor snobi şi paraziţi.

În schimb vin, şi chiar vin!, sprijiniţi de domnitorii fanarioţi, oameni din Imperiul habsburgic, din Imperiul rus şi chiar din

Imperiul otoman: Kazari, Ţigani, Ruteni, Găgăuzi, Evrei, Bulgari şi mulţi alţii, de dragul cărora se îndulceşte – o vreme – şi purtarea statului. Nici nu mai înşirăm colonizările, parcă nesfârşite, organizate de Viena

[164] Ceea ce nu înseamnă, însă , că sunt trataţi cu adevărat bine, ci doar nu la fel de rău ca ceilalţi, sau ca în ţinuturile de baştină.

şi ungurime în Crişana, Transilvania, Maramureş, Pocuţia, Bucovina şi Banat... În paralel se impun Românilor, prin cele mai diverse presiuni, felurite religii şi spiritualităţi străine: Greco-Catolicism, Romano-Catolicism, Protestantism, Masonerie etc. Tradiţiile româneşti slăbesc sau chiar pier pe alocuri, înlocuite de tot felul de influenţe alogene. Totodată, aşa cum am arătat şi mai sus, clasele superioare se lasă duse de curentul vremii, se modelează după tipare străine, îşi astupă nările faţă de ceea ce este românesc – le pute! Cultură este doar ceea ce e cultură străină, ceea ce e românesc are valoare doar dacă are accent şi haină de import. De fapt „patrioţii români” sunt, de atunci încolo, nu cei care ţin Legea Românească şi tradiţiile strămoşeşti ci, dimpotrivă, cei care luptă împotriva lor şi se străduiesc să impună, cu orice preţ, rânduieli străine. Generaţie după generaţie, prin forţă, corupţie, propagandă şi orice alte mijloace, Românii sunt învăţaţi să îşi plece nu doar capul, ci mai ales sufletul în faţa străinilor, în faţa lor ca persoane, în faţa legilor lor, cărţilor lor, ideilor lor...

dar lupta merge mai departe şi...

Nu toţi s-au supus!

Iar măcelărite de barbarii păgâni – de multe ori deghizaţi în *„fraţi”* şi chiar în *„fraţi întru credinţă”* – legiunile, cohortele şi miliţiile Sfântului Constantin cel Mare au

mers mai departe. Într-un chip sau altul, mai mult sau mai puţin la vedere, dar ducând mai departe o conştiinţă de neam deosebită de cea oficială, impusă de la centru în epoci mai noi[165].

[165] Ar fi nevoie, poate, să amintim că în vechime, atât în Moldova cât şi în Muntenia, orice *dregător*, deci „slujbaş

Aceste cuvinte, ce ar putea părea o retorică naţionalistă fără temei, sunt susţinute prin mii şi mii de dovezi istorice. Amintim aici doar de cuvintele sasului Johannes Tröster: *Românii de azi ce trăiesc în Ţara Românească, Moldova şi în munţii Transilvaniei nu sunt decât urmaşii legiunilor romane... sunt romanii cei nobili, cei mai vechi locuitori ai acestei ţări*[166].

Deşi au fost multe căderi, Dumnezeu a avut milă de poporul Său. Dintr-un Român s-au născut alţii, uneori chiar din inimile împietrite ale urmaşilor celor îndoctrinaţi ne-româneşte, anti-ortodox. Duhovnici şi haiduci, fiecare cu rostul şi jertfa sa, au ţinut nădejdea şi Credinţa în popor. Mulţi au căzut, au fost întemniţaţi pe viaţă, au fost ucişi într-un fel sau altul. Unii, precum călugării de la Neamţ sau din alte mânăstiri, au scăpat doar fugind peste hotare[167]. Din sângele martirilor s-au ridicat urmaşii cei mai neaşteptaţi; din atei, masoni, agenţi străini, securişti şi alţii asemenea, jertfele sfinţilor au născut Români adevăraţi, covârşiţi de iubirea şi tăria unor oameni din care harul lui Hristos se revărsa neîncetat, dumnezeieşte.

Tradiţia ostăşească populară a fost atât de puternică – şi atât de obiectivă în utilitatea ei militară – încât până şi armata reorganizată în vremea lui Cuza cuprindea *miliţiile* – adică pe grăniceri şi dorobanţi – dar şi *gloatele*, care erau de fapt întregul popor[168]. Şi atunci, ca până acum câţiva ani, toţi bărbaţii erau chemaţi să ştie

administrativ” era totodată şi obligatoriu şi ostaş în oastea permanentă a ţării.

[166] În *Dacia. Das ist die neue beschreibung des Landes Siebenbürgen* (1666), p.338-342, apud Nicolae Stoicescu, *Continuitatea românilor*, Bucureşti, 1980, p. 16.

[167] Aşa apare, de pildă, Mânăstirea Noul Neamţ.

[168] Călin Hentea, *Armatele şi luptele românilor…*, Ed. Nemira, Bucureşti, 2004, p. (134-)136.

folosirea armelor spre a-şi putea face, la nevoie, datoria de a-şi apăra Ţara.

La fel s-au păstrat şi alte tradiţii fundamentale româneşti, ascunse mai mult sau mai puţin în haine noi, dar ducând naţiunea mai departe. Şi linia la care Neamul Românesc urma să înceteze a mai fi, linia la care orice ţară românească urma să nu mai fie, a tot fost mutată. Spre dezamăgirea repetată a multora, care îşi închipuiau – şi îşi închipuie mereu – că vor deveni minunaţi dacă aceasta s-ar întâmpla. Şi care n-au înţeles – şi mulţi nici azi nu înţeleg – faptul că nu vor izbuti niciodată să desfiinţeze Poporul Român. Şi aceasta nu o spunem noi, ci Dumnezeu, prin sfinţii Săi!

Exagerăm? Retorică? Naţionalism orb? Să vedem ce scrie în ***Sfintele Scripturi***:

Căci Cel ce a început în voi lucrul cel bun îl va duce la capăt, până în ziua lui Hristos Iisus şi *vouă vi s-a dăruit, pentru Hristos, nu numai să credeţi în El, ci să şi pătimiţi pentru El, fără să vă înfricoşaţi întru nimic de cei potrivnici, ceea ce pentru ei este un semn de pierzare, iar pentru voi de mântuire, şi aceasta este de la Dumnezeu*. (Filipeni 1.6 şi 29-30)

Aceste cuvinte spuse de la Duhul Sfânt de Sfântul Apostol Pavel strămoşilor noştri din Filipi[169] sunt veşnice.

[169] A se vedea şi Pr. Dumitru Stăniloae, *«Besii» în*

mânăstirile din Orient, «BOR», XCIV(1976), Nr.5-6,
p. 587-589, în care arată că începuturile istoriei Neamului Românesc sunt în Faptele Apostolilor, capitolul 16, la vestirea Evangheliei în Filipi, *colonie romană şi cea dintâi cetate* a ţinutului tracic al bistonilor şi bessilor macedoneni. Aceşti traci se întindeau, în ramuri şi triburi diferite, până la Dunăre, şi sunt parte integrantă din etnogeneza

Înţelesul lor este acesta:

Românii care vor păstra Credinţa lui Hristos vor duce totdeauna Neamul mai departe, până în Ziua celei de- a doua veniri a Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, oricât de mari vor fi valurile şi furtunile ridicate împotriva noastră.

Trebuie, trebuie să avem necazuri, încercări şi pătimiri de tot felul! Prin ele nu vom fi nimiciţi, ci lămuriţi ca argintul în foc. Prin ele totdeauna s-au deosebit între ei cei care au ţinut Credinţa lui Hristos, şi care au dus Neamul Românesc mai departe, şi cei care s-au plecat vremurilor, au neguţătorit Credinţa, şi-au pierdut sufletul şi au pierit din istorie împreună cu cei pe care i-au urmat

Iar moştenirea străbunilor cuprinde şi viaţa ostăşească a atât de mulţi dintre sfinţii creştini şi urmaşii lor, *veteranii* sau *bătrânii* cei buni din care toţi, cel puţin după duh, ar trebui să ne tragem.

Pentru Apus poate cohorta dacică de la Valul lui Adrian a fost „ultima legiune”[170]. Aici noi, chiar şi singuri

Neamului Românesc, alături de tracii nord-dunăreni şi ilirii, cu care de altfel s-au amestecat extraordinar de mult în Imperiul roman al secolelor I-IV (şi după). Spunând aceasta nu înlăturăm nici elementul celtic, a cărui însemnătate a fost destul de mare – nu doar Galaţiul fiind o mărturie a acestui fapt – dar care, totuşi, rămâne secundar faţă de marea traco-iliră ce se va cerne prin primirea sau izgonirea lui Hristos. Cei care au primit Credinţa au rămas locului, şi au înălţat laude lui Dumnezeu în graiul

lor traco-latin (şi după Paulin de Nola), stând ca Români până astăzi. Cei care au respins Dreapta-credinţă s-au amestecat până la urmă cu migratorii păgâni sau eretici şi au plecat de aici împreună cu aceştia, dispărând împreună cu ei din istoria lumii.

[170] Am spus şi altădată, nu era legiune, dar în filme sună mai bine „legiune” decât „cohortă”. Totuşi, după cum

de am fi, suntem pentru totdeauna legiunile, cohortele şi alele Imperiului lui Constantin cel Mare. Şi, ca urmare, trebuie să ţinem – şi vom ţine! – Legea Românească[171] până la capăt, cu tot ceea ce cuprinde ea. Sau, mai bine zis, cei care o vom ţine, vom duce mai departe şi Neamul nostru, de vreme ce ne vom face datoria faţă de Dumnezeu. Iar cei care se vor lepăda de Legea Românească, vor pierde totul, oricât li s-ar părea, pentru puţină vreme, că ar câştiga. Acest lucru s-a repetat de destule ori în istorie, şi se va repeta până la împlinirea proorociei biblice arătate.

să fim realişti... se mai poate face acum aşa ceva?

Desigur, vechile forme de arte marţiale româneşti s-au pierdut. Căluşul, Junii sau Şoimanii, aşa cum erau înainte de fatidicul secol uniato-fanariot şi de cele ale străinismului programatic nu mai sunt. Au fost transformate într-un biet spectacol folcloric[172]. Dar acest

arată cercetările britanice, într-adevăr dacii de la Valul lui Adrian **nu s-au retras** cu trupele romane, nu s-au întors în Moesia, Dacia, Iliria, Tracia sau Italia, ci au rămas acolo, amestecându-se cu localnicii şi lăsând urmele vieţii lor în tradiţiile militare locale, în aşa-numitul Morris Dance (o formă apuseană a Căluşului), în stilul construcţiilor şi agriculturii medievale locale etc.

[171] Legea Românească nu este altceva decât felul în care trăieşte Credinţa Ortodoxă Neamul

Românesc. Atât de deplină este identitatea între cele două expresii, încât sunt multe ţinuturi din Europa în care popoarele catolice sau protestante numeau Ortodoxia „*Legea Românească*” (pe atunci *lege* şi *credinţă* însemnau cam acelaşi lucru...).

[172] Ceea ce nu înseamnă că nişte oameni adevăraţi, nişte Români hotărâţi să ducă mai departe moştenirea străbună, nu ar putea crea noi forme ale Căluşului, Şoimanilor,

lucru nu însemnă că Românii trebuie să devină nişte oi proaste! Aici se cuvine să vedem şi părerea Părintelui Nicolae Steindhart! De pildă:

Iarăşi şi iarăşi: creştinismul nu înseamnă prostie... Dragostea implică iertarea, blândeţea, dar nu orbirea şi nu prostia: identificându-se de cele mai multe ori cu marea răutate, slăbiciunea faţă de prostie e tot una cu a da mână liberă canaliilor[173].

sau

Principiul armelor egale impune omului cinstit să nu se dea înlături de la folosirea unor procedee neplăcute, atunci când adversarul nu e corect... A nu folosi arme asemănătoare cu ale potrivnicului sub cuvânt de nobleţe etc. nu este dovadă de superioritate ***ci de prostie şi de trădare*** [s.n.] *a principiilor pe care le aperi şi a nevinovaţilor pe care-i laşi pradă tâlharilor*[174].

sau, într-o mini-ierarhie duhovnicească,

Sfinţii sunt limita. După ei, însă, vin eroii şi apoi seniorii [nobilii, gentilomii subl.n.] *şi-n urmă, iată, şonticăiesc şi* îndrăzneţii *binelui, cam ridicoli, cam gâfâitori, care nici ei nu-s de lepădat*[175].

sau

... Libertatea nu o poate garanta până la urmă *nici o lege, nici o constituţie, nici o curte de justiţie, nici un*

Junilor etc., folosindu-se atât de cunoştinţele moderne de arte marţiale, tehnică, sport etc. cât şi de cunoştinţele folclorice **reale** (că sunt şi sute

de mii de fantezii mitologizante care lucrează din pşin la deznaţionalizarea noastră).

[173] N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, p. 126.

[174] *Ibidem,* p. 283.

[175] *Ibidem*, p. 103.

procedeu juridic...[176] *Ce rămâne până la urmă pentru asigurarea libertăţii? Care e chezaşul sigur? Numai unul: curajul fizic al indivizilor... Marile spirite au aflat adevărul acesta (elementar, dar care cere atenţie) de mult... În anii noştri se râde – influenţa hotărâtoare e a şmecherilor – de cei care merg la moarte. A protestat împotriva intelectualilor contaminaţi de şmecheri un Român, Eugen Ionescu...*[177]

şi

Pe lista eroilor mei preferaţi figurează la loc de mare cinste acest nume puţin cunoscut [Charles Floquet subl.n.] *al unui om care n-a fost decât un politician şi n-a ocupat decât prea puţin exaltanta funcţie de ministru al republicii a treia. Dar erou a fost – şi ce* tip formidabil*!*

Era preşedinte al Camerei când a venit ţarul la Paris, pentru prima oară de la proclamarea Franţei ca republică. I-au fost recomandaţi ţarului înalţii demnitari. Floquet i-a strigat de la obraz: „Trăiască Polonia, domnule*!”*

El, ţivilul*, n-a şovăit să-l provoace pe fercheşul general Boulanger la duel; şi nu numai că l-a provocat la duel, dar l-a şi provocat pe cavalerist la un duel cu spada; şi nu numai că l-a provocat la un duel cu spada, dar s-a şi priceput, ţivilul, să-şi rănească adversarul...*[178]

[176] Este ceea ce spune, cu alte cuvinte, şi Sfântul Ambrozie al Mediolanului, unul din marii apologeţi ai libertăţii:
„[legile omeneşti] *de obicei reuşesc să sperie pe cei fricoşi, dar nu pot insufla credinţa*” (PSB 53, p. 114). Iar libertatea, evident, este doar acolo unde cineva *crede* în ea destul de mult ca să fie gata să şi moară pentru ea.
[177] *Ibidem*, p. 108-110.
[178] *Ibidem*, p. 111-112.

sau, ca să mergem până la capăt, iată **<u>Testamentul politic</u>**[179] al Părintelui Nicolae de la Rohia:

Pentru a ieşi dintr-un univers concentraţionar – şi nu e neapărat nevoie să fie un lagăr, o teminţă ori altă formă de încarcerare; teoria se aplică <u>orică rui tip de produs al totalitarimsului</u> [subl.n.] – *există soluţia (mistică) a credinţei. Despre aceasta <u>nu va fi vorba</u> în cele ce urmează, <u>ea fiind consecinţa harului prin esenţă selectiv</u>* [subl.n.].

Cele trei soluţii la care ne referim sunt strict lumeşti, au caracter practic şi se înfăţişează ca accesibile orişicui.

Soluţia întîi: a lui Soljeniţîn

În Primul cerc, *Alexandru Isaievici o menţionează pe scurt, revenind asupră-i în volumul I al* Arhipelagului Gulag.

Ea constă, pentru oricine păşeşte peste pragul Securităţii sau altui organ analog de anchetă, în a-şi spune cu hotărîre: în clipa aceasta chiar mor [...] *ceva e sigur şi ireparabil: de-acum încolo sunt mort.* [...]

Soluţia a doua: a lui Alexandru Zinoviev

Este cea găsită de unul din personajele cărţii Înălţimile găunoase. *Personajul este un om tînăr, prezentat sub porecla alegorică* Zurbagiul. *<u>Soluţia</u>* [s.n.] *constă în* totala neadaptare *în sistem.* Zurbagiul *nu are*

domiciliu stabil, nu are acte în regulă, nu e în câmpul muncii; eu un vagabond, e un parazit, e un coate goale şi o haimana. Trăieşte de azi pe mâine, din ce i se dă, din ce pică, din te miri ce. E îmbrăcat în zdrenţe. Munceşte pe apucate,

[179] *Ibidem*, p. 6-9.

uneori, când şi dacă i se iveşte prilejul. Îşi petrece mai toată vremea în puşcării ori lagăre de muncă, doarme e unde apucă. Hoinăreşte. Pentru nimic în lume nu intră *în sistem* [...]

Soluţia a treia: a lui Winston Churchill şi Vladimir Bukovski

Ea se rezumă: în prezenţa tiraniei, asupririi, mizeriei, nenorocirilor, urgiilor, năpastelor, primejdiilor, nu numai că nu te dai bătut, ci, dimpotrivă, scoţi din ele pofta nebună de a trăi şi de a lupta.

În martie 1939, Churchill îi spunea Marthei Bibescu: „Va fi război. Praf şi pulbere se va alege din Imperiul britanic. Moartea ne pândeşte pe toţi. Iar eu simt că întineresc cu douăzeci de ani*". Cu cât îţi merge mai rău, cu cât sunt greutăţile mai imense, cu cât eşti mai lovit, mai împresurat ori mai supus atacurilor, cu cât nu întrevezi vreo nădejde probabilistică şi raţională, cu cât cenuşiul, întunerecul şi vâscosul se intensifică, se puhăvesc şi se încolăcesc mai inextricabil, cu cât pericolul te sfruntează mai direct, cu atât eşti mai dornic de luptă şi cunoşti un simţământ (crescând) de inexplicabilă şi covârşitoare euforie.*

Eşti asaltat din toate părţile, cu forţe infinit mai tari ca ale tale: lupţi. Te înfrâng: le sfidezi. Eşti pierdut: ataci [...]

Soluţia aceasta, fireşte, presupune o tărie de caracter excepţională, o concepţie militară

a vieţii, o formidabilă îndârjire morală *a trupului, o voinţă de oţel înnobilat şi o sănătate spirituală* adamantină [s.n.]. *E probabil că presupune şi un duh sportiv: să-ţi placă bătălia în sine –* încăierarea *– mai mult decât succesul.*

E şi ea salutară şi absolută, deoarece e bazată pe un paradox: pe măsură ce ei te lovesc şi îţi fac mai mult rău şi-ţi impun suferinţe din ce în ce mai nedrepte şi te

încolţesc în locuri mai fără de ieşire, tu te veseleşti mai tare, tu te întăreşti, tu întinereşti!

Cu soluţia Churchill se identifică şi soluţia Vladimir Bukovski. Bukovski povesteşte că atunci când a primit prima convocare la sediul KGB n-a putut închide un ochi toată noaptea. Firesc lucru, îşi va spune cititorul cărţii sale de amintiri, cum nu se poate mai firesc; nesiguranţa, frica, emoţia. Dar Bukovski urmează: n-am mai putut dormi de nerăbdare*. Abia aşteptam să se facă ziuă, să fiu în faţa lor, să le spun tot ce cred eu despre ei şi să intru în ei ca un tanc. Fericire mai mare nu-mi puteam închipui.*

Iată de ce n-a dormit: nu de teamă, de îngrijorare, de emoţie. Ci de nerăbdarea de a le striga adevărul de la obraz şi de a intra în ei ca un tanc*!*

Cuvinte mai extraordinare nu cred să se fi pronunţat ori scris vreodată în lume. Şi mă întreb – nu pretind că e aşa cum spun eu, nu, câtuşi de puţin, mă întreb doar, nu pot să nu mă întreb – dacă nu cumva universul acesta, cu toate roiurile lui de galaxii cuprinzând fiecare mii ori milioane de galaxii fiecare cu miliarde de sori şi cel puţin câteva miliarde de planete în jurul acestor sori, dacă nu cumva toate spaţiile, distanţele şi sferele acestea măsurate în ani-lumină, parseci şi catralioane de mii de mile, toată viermuirea aceasta de materie, aştri, comete, sateliţi, pulsari, quasari, găuri negre, pulberi cosmice, meteori, mai ştiu eu ce, toate erele, toţi eonii, toate timpurile şi toate continuumurile spaţio-temporale şi toate

astrofizicile newtoniene ori relativiste au luat fiinţă şi există numai pentru ca să fi putut fi exprimate aceste cuvinte ale lui Bukovski.

Concluzie

Tustrele soluţii sunt certe şi

fără greş.

Altele pentru a ieşi dintr-o situaţie-limită, dintr-un univers concentraţionar, din mrejele unui porces kafkian, dintr-un joc de tip domino, labirint sau dintr-o cameră de anchetă, din teamă şi panică, din orice cursă de şoareci, din orice coşmar fenomenal, nu ştiu să existe. Numai acestea trei. Însă oricare din ele e bună, suficientă şi izbăvitoare.

Luaţi aminte: Soljeniţân, Zinoviev, Churchill, Bukovski. Moartea consimţită, asumată, anticipată, provocată; nepăsarea şi obrăznicia; vitejia însoţită de o veselie turbată. Liberi sunteţi să alegeţi. Dar se cuvine să vă daţi seama că – lumeşte, omeneşte vorbind – altă cale de a înfrunta cercul de fier – care-i în bună parte şi de cretă (vezi Starea de asediu a lui Camus: temeiul dictatuii e o fantasmă: frica) – e foarte îndoielnic să găsiţi.

Veţi protesta, poate, considerând că soluţiile subînţeleg o formă de viaţă echivalentă cu moartea, ori mai rea ca moartea, ori implicând riscul morţii fizice în orice clipă. Aşa este. Vă miraţi? Pentru că nu l-aţi citit pe Igor Safarevici, pentru că nu aţi aflat că totalitarismul nu e atât închegarea unei teorii economice, biologice ori sociale cât mai ales manifestarea unei atracţii pentru moarte. Iar secretul celor care nu se pot încadra în hăul totalitar e simplu: ei iubesc viaţa, nu moartea.

Moartea, însă, cine, Singur, a învins-o? Cel ce cu moartea o a călcat.

Cred că acest text este zguduitor. Şi,

dacă nu ar fi o carte aceasta, ci un discurs, aici s-ar cuveni o pauză prelungă. Îndeajuns de prelungă pentru a da vreme sufletului, inimii şi cugetului să asimileze ceea ce au primit, să se acordeze la înălţimea pe care aceste trei soluţii o cer.

Duhovniceşte vorbind, le putem asimila – pe aceste trei soluţii – celor trei căi duhovniceşti fundamentale: monahismul – care este *eu am murit acum* –, nebunia

pentru Hristos – care corespunde celei de-a doua soluţii – şi ostăşia pentru Hristos – care, desigur, este a treia soluţie. Această ostăşie a lui Hristos este oare strict spirituală, fără o manifestare fizică de felul box, tir cu arbaleta, taiho-jutsu[180], free-style sau altceva de felul acesta?

Părintele Nicolae Steindhart, după cum poate vedea oricine i-a citit *Jurnalul fericirii* – şi poate şi celelalte opere – are altă părere. El crede că nu poate exista această stare spirituală doar la nivel duhovnicesc, fără o manifestare fizică. Şi eu cred acelaşi lucru, *pentru că suntem şi suflet şi trup*, nu doar suflet sau doar trup. Aşa încât orice lucrare duhovnicească are corespondent material şi invers. Până la urmă – cei care se agaţă de teologie ca de ceva strict teoretic, numit de ei strict duhovnicesc, ar trebui să nu uite asta niciodată – până la urmă materia, în toate formele ei fireşti, este chiar *plasticizarea raţiunilor divine*! Deci legătura între duh şi materie nu este ruptă decât de păcat, de unirea cu diavolul. Ori, câtă vreme *chiar şi îngerii au sabie*, este de aşteptat s- o aibă şi creştinii care au ales a treia cale. Chiar dacă nu o vor folosi – dea Domnul! – niciodată.

Mai putem da şi multe alte citate, din autori creştini contemporani, care arată că sunt obligaţii creştine demnitatea, responsabilitatea faţă de ceilalţi şi curajul şi priceperea de a-ţi îndeplini această responsabilitate chiar şi cu preţul vieţii, chiar şi cu arma în mână. Sau poate, pentru a

dovedi că aceste lucruri ţin de adevărata gândire şi trăire creştină, este de ajuns să amintim respectul şi dragostea pe care toţi marii duhovnici români le-au avut faţă de
„luptătorii din munţi”[181], faţă de Rezistenţa Română anti- sovietică şi anti-comunistă.

[180] Vom reveni asupra acestui nume ceva mai încolo.
[181] Denumire foarte răspândită pentru luptătorii români anti-sovietici şi anti-bolşevici, deşi destui dintre ei au

Deci, încă odată, Românii, chiar dacă au pierdut mult din ceea ce au avut, nu au voie să se lase adormiţi şi amorţiţi, nu au voie să devină nişte oi proaste, gata să fie duse la tăiere şi junghiere de oricine şi în orice împrejurări.

Pe când Sfântul Dimitrie era în temniţă mulţi creştini s-au lăsat ucişi de Lie, dar când ceilalţi creştini au văzut că mărturia mucenicilor este socotită laşitate, s-a ridicat *un oştean*, Nestor, care, deşi părea neînsemnat, *l-a ucis pe Lie*, arătând puterea creştinilor în lupta ostăşească, *după care s-a lăsat el însuşi ucis*, arătând şi mai mult puterea Credinţei. *Este o vreme pentru toate lucrurile de sub cer*, ba chiar *orice vreme-şi are vremea*, după cum spunea, cândva, Românul... Şi se cuvine ca omul să fie pregătit pentru toate, nu să înlăture unele la sfatul prefăcut pios al celui viclean. Care, desigur, ştie a cita şi din Biblie, spre răstălmăcire însă, ca atunci când aminteşte de îndemnul...

supuneţi-vă stăpânirilor

Încercăm să atingem aici o mare temere, adesea foarte bine ascunsă, a multor creştini: practicând arte marţiale, şi mai ales cele care presupun folosirea armelor de foc, militând pentru răspândirea (responsabilă!) a instruirii militare şi armamentului individual, pentru rezistenţa faţă de asupritori, nu ne situăm cumva, necreştineşte, ***împotriva stăpânirii***?

Întrebarea este îndreptăţită. Trist este că mulţi din cei care sunt frământaţi de ea nu o pun deschis, temându-se a fi socotiţi fricoşi sau înregimentaţi politic. Este însă, repetăm, o întrebare îndreptăţită.

luptat şi în părţile de deal, câmpie sau luncă (baltă) ale ţării.

Părintele Nicolae de la Rohia atrage atenţia că, după Scripturi şi Tradiţia Bisericii, trebuie să ne supunem stăpânirilor în tot ceea ce nu vine împotriva poruncilor lui Dumnezeu. Deci, spun eu, să facem acest lucru! Să ne supunem stăpânirilor; desigur, în tot ceea ce nu stă împotriva lui Dumnezeu. Pentru aceasta, însă, avem o mare datorie, pe care prea puţini creştini şi-o îndeplinesc:

să cunoaştem bine care sunt drepturile şi îndatoririle noastre şi care sunt drepturile şi îndatoririle stăpânirii!!!

Nu voi sta aici asupra acestui subiect, întrucât ar însemna să scriem o carte foarte mare. O să ne mărginim însă la a observa ***situaţia juridică fundamentală* în ceea ce priveşte *pregătirea militară a cetăţenilor români în conformitate cu Constituţia Rom âniei*** !

Constituţia României în vigoare în clipa în care am scris aceste rânduri stipulează:

Art. 54 (1) Fidelitatea faţă de ţară este sacră.

Art. 55 (1) Cetăţenii au dreptul şi obligaţia să apere România.

Mă opresc o clipă după aceste două texte de maximă însemnătate.

Urmează

Art. 55 (2) Condiţiile privind îndeplinirea datoriilor militare se stabilesc

prin lege organică.

(3) Cetăţenii pot fi încorporaţi de la vârsta de 20 de ani şi până la vârsta de 35 de ani, *cu excepţia voluntarilor* [s.n.], în condiţiile legii organice.

Este de observat că limita de vârstă din alineatul
(3) vine la prima vedere în contradicţie cu alineatele (1) din Art. 54 şi Art. 55 mai sus prezentate. Este, de fapt, o lacună de exprimare, întrucât se referă la *serviciul militar comun*,

iar nu la *dreptul şi obligaţia de a apăra România*, pentru care nu există limită de vârstă. Acest lucru este limpezit şi de *exceptarea voluntarilor* de la această prevedere, care arată că într-adevăr limita de vârstă se referă la participarea în *serviciul militar comun*. Acelaşi lucru este arătat şi de situaţia militară a tinerilor sub 20 de ani din liceele militare şi alte şcoli de profil, de activitatea militarilor de vârste înaintate etc.

Deci, dincolo de limitele de vârstă pentru *serviciul militar*, dincolo de existenţa trupelor profesioniste – permanente – **rămâne vie obligaţia sacră a tuturor cetăţenilor de a apăra România**. Dar…

Dar cum? Cum ar putea un Român adevărat, care însă nu doreşte o carieră militară, să îşi îndeplinească această datorie? Evident, asigurându-şi o pregătire militară, sau marţială, *în cadrul legal existent*.

Iar acest cadru cuprinde şi cluburi de arte marţiale, şi cluburi de tir sau biatlon[182], de scrimă, box, tir cu arcul[183], de vânătoare etc, cursuri de tir, de alpinism, de supravieţuire[184], de autoapărare, de *airsoft* ş.a.m.d..

[182] Principala sursă pentru acest sport fiind la noi Federaţia Română de Schi şi Biatlon, cu un site dedicat, http://www.frschibiatlon.ro/, pagina pentru biatlon fiind http://www.frschibiatlon.ro/#. O legătură interesantă se poate stabili prin http://eyowf2013.ro/oficialii-ibu- impresionati-de-facilitatile-de-biatlon-din-fundata?lang=ro cu centrul de la Cheile Grădiştei – Fundata.

[183] Se pot vedea pentru aceasta site-uri româneşti precum http://www.arcuri-sageti.ro/,

http://tircuarcul.me (la http://tircuarcul.me/cluburi-tir-cu-arcul/ o listă de cluburi de tir cu arcul), http://www.citadel-archery.ro/ sau http://www.archeryshop.ro/, http://www.frta.ro/ şi altele asemenea, sau site-uri străine, precum http://www.worldarchery.org/ şi http://cec-archery.eu ca organizaţii centrale, canalul http://www .youtube.com/user/archerytv ca sursă de filme şi ştiri pe

Este de observat că toate acestea, pentru creştinul care vrea să îşi facă datoria de cetăţean, după puterea sa, sunt *obligatorii*. Sunt, ca să cităm Constituţia României, ***o datorie sacră***. Şi care poate fi îndeplinită!

Dar, evident, unii „se supun stăpânirii” doar cât convine comodităţiilor, trăgând chiulul oriunde şi oricum se poate. Eventual „în numele credinţei”!

Desigur, se pot pune aici multe întrebări. De pildă, câtă vreme există asemenea îndatoriri constituţionale, cum de statul nu lucrează pentru instruirea şi înarmarea cetăţenilor, astfel încât să şi le poată îndeplini? Sau, dacă statul nu crede în instruirea şi înarmarea cetăţenilor, de ce a inclus asemenea prevederi în Constituţie?

Răspunsul este simplu: Constituţia trebuie să aibă aparenţa de normalitate, chiar şi într-un stat dominat de trădare şi corupţie.

Constituţia din 1923 stipula (Titlul V, Art. 119)

„Tot Românul, fără deosebire de origine etnică, de limbă sau de religie, face parte din unul din elementele puterii armate, conform legilor speciale”. Am arătat mai sus că această situaţie ***este situaţia firească pentru Români de la***

temă, sau http://www.archery.bg din Bulgaria, http://www.dsb.de din Germania, http://www.fitarco-italia.org/ din Italia, http://misz.hu/ din Ungaria,

http://www.archery.pl/ din Polonia, http://www.archery.su/ din Federaţia Rusă, http://www.archery.org.ua/ din Ucraina ş.a.m.d. Aceste site-uri se constituie atât într-o sursă de informare cât şi într-o mărturie a prezenţei tirului cu arcul în viaţa oricărei naţiuni sănătoase.

[184] Mai cunoscute sunt site-urile http://www.verticaladventure.ro/ro/, http://www.outdoor-events.ro/ro/categories/supravietuire/ sau http://adventurelife.ro/, dar mai sunt şi multe altele.

începuturile istoriei lor şi până astăzi. Atât în vremea Imperiului roman – şi mai ales de la împăratul nostru creştin Constantin cel Mare încolo – cât şi în vremurile ce au urmat fiecare bărbat român a făcut parte fie dintr-o armată regulată, fie din miliţii sau alte organizări ostăşeşti.

Această realitate este atestată chiar şi într-o constituţie dată sub ocupaţie străină, Constituţia din 1948! La Art. 36 ea prevede: „*Apărarea patriei* ***este o datorie de onoare a tuturor cetăţenilor***". Apoi însă, pentru prima oară de la Constituţia lui Cuza, *dispare orice referire la miliţii*![185]

[185] Cineva ar putea spune că lipseşte o atare referire şi în Constituţia din 1938, dată de trădătorul rege Carol al II-lea, întrucât Art. 88 stipulează doar „*Toţi cetăţenii români sunt datori a face parte din unul din elementele oştiei, conform legilor*". Dar miliţiile erau socotite parte a „oştirii" în acea vreme, şi răspândirea lor sub Carol al II-lea s-a încercat a se impune până şi copiilor, prin *Străjeri*, organizaţie (para)militară pentru copii şi tineret înfiinţată de uzurpatorul dictator. Deci, chiar dacă referinţa nu este expresă, este implicită. În cazul Constituţiei din 1948 lipseşte cu totul, în locul *miliţiilor populare* ivindu-se *Miliţia* sovietică ce ascundea prin numele ei dezarmarea poporului şi era de fapt o poliţie. Totuşi reflexul miliţiilor populare nu dispare cu totul. Regimul sovietic declarându- se popular **trebuia** să organizeze şi forme militare „de masă", cât mai „voluntare". În fapt, ele erau controlate extrem de amănunţit şi din conducerea lor făceau parte, în Republica România, în primul rând elementele pro- sovietice şi agenţii sovietici deveniţi cetăţeni români. Asemenea organizaţii,

aflate sub conducerea directă sau parţial mascată a Moscovei, serveau atât ca mijloc de control a tineretului cu aptitudini de ostăşie clasică ori de gherilă, cât şi ca mijloc de racolare. La loc de frunte în anii ’50 a fost „Asociaţia Voluntară pentru Sprijinirea Apărării Patriei” (A.V.S.A.P.), care avea ca scop „dezvoltarea

Deci, trebuie observat, lipsa *miliţiilor populare* este o urmare directă a ocupaţiei sovietice şi a păturii politice instaurată de acea ocupaţie, pătură politică ce se menţine la putere şi parazitează România până astăzi. Acest lucru se accentuează şi mai mult prin Constituţia din 1952, din care, totuşi, nu lipseşte fraza *„Apărarea Patriei este datoria sfântă a fiecărui cetăţean...”* (Art. 92). Aceeaşi frază o regăsim şi în Constituţia din 1965, din care de asemenea lipseşte amintirea *miliţiilor*. După 1989 se tinde către o frazare mai normală, dar fără a se ajunge la exprimarea normalităţii, fără ca miliţiile populare să fie reconstituite, ba chiar trecându-se de la armata naţională obişnuită la o mică „armată profesionistă”[186].

Pe de altă parte însă, chiar şi constituţiile acestea comuniste şi neo-comuniste mărturisesc *dreptul şi datoria fiecărui Român de a-şi apăra Patria*. Drept, dar şi datorie, repetăm, ***constituţionale*** şi prezente ***în toate constituţiile româneşti din istorie*****!**

cunoştinţelor tehnice şi practice” militare – de la cele de infanterie sau supravieţuire la cele marinăreşti – ale „oamenilor muncii şi în special a tineretului din ţara noastră” (cf., printre altele, lucrării A.V.S.A.P., *Manual de marinărie*..., p. 10). Mai târziu regimul comunisto- naţionalist ceauşist înlocuieşte A.V.S.A.P. şi alte organizaţii similare cu „P.T.P.A.P.” sau „Pregătirea Tineretului Pentru Apărarea Patriei”, cu „Garda Civilă” şi alte asemenea structuri şi programe. Este de observat oscilarea

permanentă a regimului ceauşist între nevoia şi reflexul existenţei unor miliţii populare, a unei populaţii pregătite şi înarmate pentru un război de gherilă, element fundamental pentru siguranţa naţională, şi respectiv frica de propriul popor, faţă de întoarcerea armelor împotriva regimului.

[186] Care în caz de război nu ar putea acoperi decât cel mult frontiera dintre România şi Serbia.

iat-o: Mai este oare nevoie să punem întrebarea? Ei bine,

Cum să îţi aperi Patria fără să înveţi să lupţi?

Evident, este imposibil.

Iar dacă apărarea patriei este un drept **dar şi o datorie** a fiecărui cetăţean, devine evident că pregătirea de luptă, pregătirea pentru apărarea Patriei, devine o obligaţie legală şi morală pentru fiecare cetăţean.

Ni se pare mai mult decât dovedit că, orice s-ar fi întâmplat până acum în istoria lor, Românii nu au voie să renunţe la pregătirea de luptă!

Dimpotrivă, trebuie găsite căi de a recupera dimensiunea ostăşească a vieţii româneşti, o dimensiune esenţială a Neamului Românesc[187], o dimensiune atât de uitată, dispreţuită şi hulită astăzi. Iar *artele marţiale*, practicate corect, cu binecuvântarea duhovnicului, sunt o

[187] A se vedea şi Pr. Mihai-Andrei Aldea, *Zbor prin vâltoarea vremilor. Românii între întunericul veacului şi lumina lui Hristos*, Ed. Christiana, Bucureşti, 2007, dar şi nenumărate alte lucrări privitoare la istoria românilor care arată, fără excepţie, faptul că ostăşia a fost totdeauna o latură fundamentală a vieţii româneşti. Chiar şi Românii aflaţi sub ocupaţii străine, ca Imperiul otoman, Imperiul austriac sau Imperiul rus, nu au putut renunţa, nu s-au putut feri de această

dimensiune a culturii lor. Prezenţa Românilor în istoria militară a Rusiei, ca să luăm numai un caz, este extrem de pilduitoare. Din Caucaz în Siberia şi din Asia Centrală în Ucraina, Românii din Rusia ţaristă şi din
U.R.S.S. au fost, în ciuda poziţiei de minoritate etnică în imperiu, un element militar esenţial şi de o excepţională calitate (a se vedea pentru aceasta, în primul rând, excepţionala lucrare a lui Anatol Leşcu, *Românii basarabeni în istoria militară a Rusiei...*, Ed. Militară, Bucureşti, 2009).

asemenea cale[188]. A le respinge *in corpore*, fără o selecţie duhovnicească, fără o cercetare făcută în lumina Tradiţiei Bisericii, înseamnă mult mai mult decât o simplă greşeală teologică.

Vedem că mulţi dintre cei care le prihănesc nu văd şi nu înţeleg bucuria cu care duşmanii Credinţei şi ai Neamului sunt de acord cu ei. De asemenea, nu văd nici ce se întâmplă cu tinerii de astăzi. De ce, oare? Poate pentru că au uitat că, până la urmă, *condiţia umană e o condiţie teologală...*[189]. Dar despre ce vorbim?

Vorbim întâi şi întâi despre tinerii care, în vremea în care Partidul Comunist Român, în ciuda propriei Constituţii, interzisese artele marţiale, le practicau. Pe ascuns, urmăriţi de Securitate, uneori hărţuiţi, arestaţi, bătuţi, persecutaţi... Culmea este că nu erau atât de urmăriţi de autorităţi hoţii sau tâlharii şi alţii asemenea, care învăţau arte marţiale. Securitatea[190] nu se temea de ei, căci rosturile lor erau limpezi şi *intrau în mecanismul social al statului comunist*. Securitatea se temea de cei *cuminţi*, de cei care făceau arte marţiale nu pentru a bate, jefui sau viola, ci pentru... Chiar, pentru ce? Aici e locul în care ofiţerii de securitate şi cadrele de partid se

[188] Cineva ne atrăgea atenţia asupra pregătirii mai complete pe care o oferă, pe lângă artele marţiale şi sporturile de luptă, unele discipline noi, precum *paintball* şi, mai ales, *airsoft*-ul (a se vedea şi http://ro.wikipedia.org/wiki/Airsoft). Credem că şi în cazul lor, pentru un creştin

adevărat, este absolut necesară îndrumarea duhovnicească, asupra căreia vom reveni şi mai jos.

[189] N. Steindhart, *Jurnalul fericirii*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1994, p. 111.

[190] Atenţie, nu vorbim de Miliţie, ci de Securitate! Miliţia nu avea asemenea preferinţe decât dacă primea anumite ordine din partea Securităţii..

îmbolnăveau de nervi. „De ce să facă nebunii ăia arte marţiale?” Concursuri nu erau, ca să râvnească la medalii sau diplome, la cupe sau la celebritate. Cu Ministerul de Interne nu colaborau, ca să obţină funcţii şi/sau bani ori alte avantaje. Şi, bomboana pe colivă, ca nişte „nebuni sadea”, nici nu săreau la bătaie, ba chiar fugeau de ea, nu se dădeau mari cu îndemânarea lor marţială, nu făceau nimic din ceea ce le-ar fi putut aduce o răsplată „de înţeles”. Şi nici nu voiau să devină cadre ale aparatului de stat! Deci, pentru ce învăţau, cu atâta dârzenie şi discreţie, arte marţiale? Singura concluzie logică, pentru comunişti, era că vor să înveţe arte marţiale ca să lupte împotriva regimului bolşevic! Datoria sfântă de apărare a Neamului şi a Ţării, ori străvechea tradiţie ostăşească a Românilor, nu puteau intra în gândirea unora care erau – dacă nu prin origine, sigur prin educaţie – străini de neam[191].

Din nenorocire, mulţi creştini gândesc astăzi la fel de simplist. Îndoctrinarea comunistă şi-a pus amprenta asupra vieţii de zi cu zi şi lozincile sau şabloanele bolşevice, nu doar verbale, ci şi ideologice, au devenit parte a gândirii comune. La aceasta se mai adaugă şi faptul, de asemenea trist, că foarte mulţi creştin pur şi simplu nu ştiu ce înseamnă *arte marţiale* şi le confundă cu tot felul de
„ezoterisme orientale” (existente şi ele, în multe domenii, dar şi exacerbate de mass-media şi de unii şi alţii).

Totuşi un om duhovnicesc ar trebui să

privească mai în adânc.

[191] Şi chiar dacă ar fi intrat, ar fi fost privită tot ca o ameninţare cumplită. Căci, evident, *ei erau o ocupaţie împotriva căruia Românii adevăraţi aveau datoria sacră de a lupta!* Şi chiar păstrarea tradiţiilor româneşti era o formă de împotrivire (inacceptabilă), după cum simpla pomenire a numelui „Basarabia” în secolul al XIX-lea era o protestare împotriva ocupaţiei ruseşti.

Românul e născut... oştean

Uriaşa popularitate a artelor marţiale la Români izvorăşte nu din atracţia faţă de orientalism şi ezoterism – care sunt cel mult „condimente” la felul principal pentru cei mai mulţi Români. Ca să înţelegem această popularitate ar trebui să vedem şi galeriile de fotbal cu toată viaţa pe care o au. Nu doar bătăile dintre ele – care spun şi ele mai mult decât evidenţa grosieră la care se opresc mulţi. Ci *toată viaţa* pe care o au galeriile de fotbal. Care, până la urmă, este una foarte apropiată de cea ostăşească, de la pregătirile împreună, de multe ori istovitoare şi riguroase, până la „timpul de recreere” împreună şi „bătăliile” care sunt meciurile, în care se concretizează pregătirea dinainte. Ar trebui să vedem şi asociaţile vânătoreşti, adevărate frăţii ostăşeşti, în care se intră destul de greu – şi cu verificare – şi se stă prin respectarea unor rânduieli care, în anumite privinţe, sunt foarte stricte.

Toate acestea, şi multe, multe altele, sunt, dincolo de alte laturi, *felul în care răspund Românii la* ***ostăşia la care sunt chemaţi prin însăşi fiinţa lor!***[192] S-ar putea zice că răspund adesea în forme nepotrivite. Dar până şi aceste forme dovedesc existenţa chemării.

Poate cineva să nege lucrul acesta până i se face rău, *realitatea nu se va schimba!* Românul este chemat să fie ostaş din naştere. Ce fel de oştean va fi, ar putea, desigur, să îşi aleagă liber, dacă ar mai avea

parte de o creştere şi o învăţătură cu adevărat românească, nu de o educaţie imbecilizantă, care încearcă să-l facă o marionetă a statului mizerabil mafioto-masonic[193] ce administrează (a

[192] Şi de care ostăşie sunt lipsiţi prin „grija” statului şi pierderea tradiţiilor adevărate.
[193] Credem că nu mai este nevoie să dovedim că statul nostru este dominat de mafii politice, e un lucru dovedit chiar de aceste mafii, care se demască reciproc în fiecare

se citi „jefuieşte”) România. Dar cum această creştere şi asemenea învăţătură lipsesc, tinerii români îşi manifestă înclinaţiile înnăscute cum izbutesc. De pildă, terorizează Italia sau alte ţări. Sau cartierul în care sunt. Sau propria familie… Sau fac sport – ce bine! – sau dansuri, sau arte marţiale… Sau intră în galerii de fotbal…

Ideal ar fi ca, dincolo de *Armata profesionistă*, să existe iarăşi, eventual chiar sub îndrumarea acesteia, *miliţiile populare româneşti*. Nu, nu vorbim aici despre o înarmare haotică şi dăunătoare a poporului, în stil american. Avem în vedere mai curând modelul elveţian, care constituie ultimul bastion european al unei tradiţii milenare[194].

Trebuie să înţelegem foarte bine faptul că *un stat care lucrează pentru cetăţenii săi îi va înarma şi pregăti de război*. Ţara nu poate fi apărată doar cu funcţionarii! Nici cu o armată de mercenari! O ţară nu poate fi apărată decât dacă poporul este pregătit de război, sufleteşte, intelectual şi fizic. Un stat care refuză înarmarea şi pregătirea de luptă a cetăţenilor săi este un stat anti-democratic, dictatorial, un stat care lucrează împotriva cetăţenilor şi care, ca urmare, se teme de ei întrucât se ştie cel dintâi duşman al lor. Din nou repetăm valoarea modelului elveţian, dar şi al modelului mai vechi al Marii Britanii – acum mai mult uitat – în care toţi cetăţenii socoteau necesar să înveţe scrimă, box, tir cu altul şi altele asemenea. Sunt exemple care trebuie urmate, dacă vrem să ridicăm tineretul român din starea de ameţeală şi deznădejde în care se găseşte acum.

campanie electorală, dar şi între ele. Iar că statul este şi masonic se laudă chiar lojile masonice, pe site-urile şi în cărţile lor oficiale.

[194] A se vedea acest model la http://en.wikipedia.org/wiki/Gun_politics_in_Switzerland.

şi totuşi se poate mai mult!

Artele marţiale ar trebui să fie cernute printr-o sită dublă: tehnică şi duhovnicească. Şi să fie predate aşa cum se cuvine, alături de alte învăţături şi discipline esenţiale pentru ceea ce Părintele Nicolae de la Rohia numea *erou* sau *cavaler*: morala creştină (cu un mare accent pe demnitate şi responsabilitate), tactică, strategie, adevărata Istorie a Bisericii şi adevărata Istorie a Românilor (şi, pe cât se poate, şi a lumii) şi altele asemenea (dacă mergem pe linia tradiţiilor româneşti, ar mai fi atâtea de învăţat![195]).

Alături de artele marţiale ca tehnică de luptă individuală fiecare Român ar trebui să înveţe tactica şi strategia militară, precum şi alte asemenea discipline, cel puţin la nivelul de bază.

Cărţi precum *Arta războiului*, de Sun Tzu, *Arta războiului*, de Sun Bin, *Despre război*, de Clausewitz[196], *Tactica*, de Leon VI Înţeleptul, *Strategikon*, de Kekaumenos, *Despre Theme*, de Constantin al VII-lea

[195] De la *tămăduire* – artă în care fiecare Român din vechime era iniţiat măcar la un nivel elementar – la *cântatul* dintr-un instrument muzical, de la *sculptura în lemn*, pe care cândva orice Român o practica cel puţin la nivelul facerii unor jucării, fluieraşe etc. şi până la cunoaşterea urmelor, călăuzirea după stele ş.m.a..

[196] Ştim! Autorii sunt păgâni! „Puriştii ortodoxişti”

vor sări în sus de indignare că îi recomandăm! Dar scris este *cercetaţi toate, păstraţi ce este bun*. Şi Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Grigore de Nazianz şi mulţi alţii au aplicat acelaşi principiu, cu mult folos pentru zeci şi sute de milioane de suflete. Iar aceste tratate de tactică şi strategie sunt printre cele mai bune din lume. Deci trebuie cunoscute. Chiar şi opere profund imorale, ca *Principele* lui Machiaveli, trebuie cunoscute, măcar pentru a cunoaşte gândirea păgânească şi a fi pregătit pentru ea.

Porfirogenetul, *Învăţăturile* lui Neagoe Basarab şi altele asemenea, războaie şi bătălii ca cele de la Pons Milvius, Oituz, Turtucaia, Mantzikert, Oarba de Mureş, Mărăşti, Galipoli, Călugăreni, Munţii Tatra ş.a.m.d. ar trebui cunoscute şi „disecate" de fiecare Român[197].

Această instruire ar avea avantaje multiple. Evident, prin ea s-ar îndeplini o parte din dezideratul de pregătire a cetăţenilor pentru apărarea Patriei. De asemenea, această instruire ar avea aplicaţii multiple în economie, politică, administraţie etc, determinând creşterea eficienţei şi câştiguri vaste pentru Ţară şi pentru cetăţeni. Dar, mai presus de acestea, ar ajuta creştinii să fie mai realişti, să înţeleagă realitatea, concreteţea războiului, inclusiv a celui nevăzut, şi realitatea şi concreteţea strategiilor. Esenţială este punerea în paralel a acestei pregătiri cu o altă pregătire, duhovnicească, ce ar cuprinde neapărat lucrări precum *Războiul nevăzut* de Sfântul Nicodim Aghiorâtul, *Omilii la statui* şi *Omilii la Matei* ale Sfântului Ioan Gură de Aur, *Patericul*, *Limonariul* şi altele asemenea. De prea multe ori creştinii noştri uită că o comparaţie are nevoie de doi termeni reali! Nu poţi fi ostaş

[197] Din acest punct de vedere, cei care ne-au amintit de *paintball* şi mai ales de *airsoft* au absolută dreptate. Există posibilitatea refacerii unor asemenea bătălii, dar şi aplicării unor scenarii de apărare a propriului sat, propriei comune, propriului cartier, în faţa unor invazii străine, în

cadrul oferit de cele două discipline amintite. Trecerea de la această pregătire la practica militară, în caz de război, s-ar putea face mult mai rapid şi mai bine decât printr-o pregătire militară pripită şi incompletă ce ar arunca pe recruţi, total nepregătiţi, în focul inamic. Desigur însă, o asemenea activitate rămâne, ni se pare nouă, idealist- utopică, de vreme ce nu ar putea fi realizată fără colaborarea ori cel puţin acordul autorităţilor locale sau de stat...

al lui Hristos dacă ostăşia este un lucru rău! Şi nu poţi fi ostaş al lui Hristos fără să înţelegi ce este războiul şi cum se duce lupta! Instruirea aceasta ostăşească, alături de disciplină şi ştiinţa de a lupta, ar aduce şi tăria, curajul şi setea de libertate de care orice creştin are absolută nevoie în războiul duhovnicesc[198].

Desigur, există şi oameni atât de treji, atât de curaţi sufleteşte, atât de bine-văzători ai lumii, încât înţeleg realităţile ei mult înaintea altora. Sunt oameni care au înţeles războiul văzut, ba chiar şi o mare parte din cel nevăzut, din ceea ce au văzut, uneori doar în pruncie, la ceilalţi oameni. Şi aceasta este o şcoală, o şcoală deschisă tuturor, dar pe care puţini, foarte puţini, o pot parcurge iute. Sunt totuşi oameni care au făcut-o, tineri deveniţi de mici mari ostaşi ai lui Hristos, aşa cum, pe de altă parte, sunt tineri care au fost foarte devreme luptători şi/sau strategi de excepţie. Desigur, există asemenea oameni, o repetăm cu tărie. Dar sunt câţiva, câţiva din foarte mulţi! Şi Hristos nu s-a lăsat răstignit numai pentru ei, nu doar pentru câţiva din mulţime, ci şi pentru toţi ceilalţi!

Sute de mii, ba chiar milioane, au fost ostaşii creştini care, în fiecare generaţie, i-au urmat pe sfinţii împăraţi ai Romaniei, de la Constantin cel Mare la Constantin Brâncoveanu. I-au urmat în viaţă, dar şi în moarte, în drumul pe care aceşti împăraţi au urcat – cu atâţia pe umerii lor! – către

ceruri. Amintirea domnitorilor aceştia a fost totdeauna sfântă în sufletele Românilor. Şi sfântă a fost şi amintirea străbunilor ce au ţinut armele în mâini pentru aceşti împăraţi – fie că erau în această lume sau se mutaseră demult. Această amintire sfântă a însufleţit generaţie după generaţie şi a ţinut aprins focul libertăţii în

[198] Şi care acum sunt foarte greu de găsit în Republica România...

inimile Românilor chiar şi în vremea celor mai mari şi mai rele înfrângeri. Aşa a fost, cel puţin, până după 1948. Căci după acest an de dureroasă amintire, 1948, ocupaţia sovietică şi gândirea bolşevică – şi alături de ea ideile neo- protestante, new-age-iste şi masonice – au îmbolnăvit Neamul Românesc. Strămoşii au fost aproape uitaţi, la fel împăraţii, la fel jertfele de zi cu zi, ostăşia, luptele, războaiele, înfrângerile şi biruinţele, nesfârşita luptă pentru Credinţă şi Neam. Ba chiar s-a ajuns la batjocorirea lor făţişă, blasfemie pentru care cândva se plătea foarte scump. Se cuvine, credem noi, să înţelegem aceasta. Şi, desigur, să ne întoarcem la ostăşia care ne caracterizează etnic, la ostăşia care este nu doar o *datorie constituţională* ci, mai mult decât atât, o datorie sfântă a fiecărui Român faţă de Neamul Românesc, din vremea Sfinţilor Apostoli, ba chiar şi mai dinainte[199]. Se cuvine ca toţi Românii ortodocşi să înţeleagă aceasta şi să înceteze a-i dispreţui sau huli pe aceia care îşi fac datoria care este obştească. Şi, mai mult, să-i preţuiască, să-i sprijine, să-i urmeze.

Căci mai sunt şi azi urmaşi ai vechilor ostaşi. Care, acolo unde sunt, luptă să ducă mai departe moştenriea părintească, să apere măcar un colţ sau altul de invazia care ne apasă.

Cunosc, de pildă, antrenori de arte marţiale care, în asociaţiile lor, s-au ridicat cu tărie împotriva încercării de infiltrare a spiritualităţilor străine – ca, de pildă,

„meditaţia zen” sau altele asemenea. Argumentele lor? Tradiţia românească ostăşească şi creştină; Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Neagoe Basarab, Mircea cel Bătrân şi aşa mai

[199] Căci legaţi prin Hristos de Avraam (Romani 9.7-8) suntem urmaşii acestuia, şi ai părintelui nostru David, ai patriarhilor şi proorocilor. Şi precum aceştia zideau Ierusalimul cu mâna pe arme, aşa am zidit şi noi România. Şi altfel nici nu o vom putea ţine mai departe.

departe. Şi prin tăria şi cuvântul lor au oprit infiltrarea păgânismului la nivel de asociaţie, la nivel oficial, chiar dacă asta nu i-a împiedicat pe antrenorii amatori de ezoterisme să le aducă în sălile propri. Aşa cum nici antrenorii creştini nu au putut fi împiedicaţi să aibă duhovnic, să ţină pe pereţi icoanele sfinţilor militari, să facă rugăciune înainte şi la sfârşitul antrenamentului sau luptei. Sunt realităţi ce pot fi ignorate doar de către cei care vor să ignore Adevărul. Hristos nu are pe nimeni de pierdut, şi cu atât mai mult nu pe cei care Îl caută. Iar simplismul nu este Ortodoxie, în nici un caz.

Este drept că această cale nu este uşoară, mai ales pentru noi, cei atât de comozi şi înspăimântaţi de orice osteneală. Suntem prinşi aici între două rătăciri grele: juridismul sau legea talionului şi respectiv pietismul sau pasivismul. Prima rătăcire s-a manifestat cel mai adesea în catolicism, dând, între altele, Inchiziţia, crimele cumplite ale cruciaţilor, masacrele conquistadorilor şi nenumărate prigoane, pe care Românii le cunosc – sau ar trebui să le cunoască – foarte bine. A doua rătăcire, a pietismului sau pasivismului, s-a arătat mai mult în protestantism – şi, mai ales, neo-protestantism. Nu discutăm aici latura fariseică a acestui curent eterodox[200], ci doar arătăm originea lui. Ortodoxia nu a primit nicicând folosirea armelor sau torturii sau a altor asemenea mijloace ca mijloc de

[200] Putem arăta că în foarte multe grupări în care se „propovăduieşte” aşa-zisa „non-violenţă totală”, precum într-o serie de grupări şi secte milenariste, cei de la conducere au avut totdeauna grijă să fie bine înarmaţi şi să posede chiar gărzi şi mini-armate de asemenea înarmate până în dinţi. „La luptă pentru pace!”, cum spuneau comisarii bolşevici. Dar acest aspect, al fariseismul grupărilor „non-violente” neo-protestante, este secundar în analiza de faţă.

convertire – spre deosebire de Catolicism. Dar nici nu a renunţat la arme sau la pedeapsa fizică, aşa cum au făcut-o şi o fac unele secte neo-protestante. De ce ar face acum oricare dintre acestea două? Să ne ferească Dumnezeu de una ca asta! Amândouă curentele sunt abateri de la calea de mijloc, de la linia discernământului.

şi iar: a mai rămas ceva?

Dar să ne întoarcem la întrebarea de căpătâi: *a mai rămas ceva?* Din tot ce au fost Românii, din toată tradiţia noastră ostăşească, *a mai rămas ceva*?

Da.

A rămas sufletul românesc. A rămas, deşi adesea Românii de astăzi nu şi-l mai înţeleg. Nu şi-l mai înţeleg pentru că societatea contemporană nu mai este, în esenţele ei, românească, educaţia nu este, evident, românească şi astfel copiii cresc, în şcoală şi în societate, înstrăinaţi de ceea ce sunt[201]. Dezrădăcinarea se vede pretutindeni şi în nenumărate forme. Este o realitate pe care unii o constată sec, alţii cu tristeţe, alţii cu bucurie. Este un fapt, această dezrădăcinare. Dar dincolo de ea, mai e ceva. Sufletul, care este nemuritor.

Pare idealist, romantic,

nerealist? Şi totuşi!

neamului lor, denigraţi de la catedră.

[201] Aduc drept mărturie, alături de multe altele, şi experienţa fiicei mele, Alexandra Aldea, care a suferit, alături de colegii ei, bombardamentul dispreţului faţă de Români şi istoria lor chiar la orele de istorie din şcoala generală. Şi care a avut uimirea şi bucuria de a-şi vedea colegii, atât de înstrăinaţi cultural de propria tradiţie, ridicându-se indignaţi, contrazicându-se cu profesoara şi apărându-şi demnitatea naţională, apărând istoria şi eroii

neamului lor, denigraţi de la catedră.

Am fost la revoluţie, în decembrie 1989. Am fost pe străzile Bucureştiului în martie 1990, am fost în 13-14 iunie, am fost pe listele de voluntari pentru Transnistria – deşi, din pricini dincolo de mine, nu am ajuns acolo. Spun aceste lucruri nu ca să mă laud – abia dacă aş putea spune că mi-am făcut datoria, deci nu-i nimic, absolut nimic de laudă în aceste fapte – ci vorbesc despre ele ca mărturie proprie. Căci am văzut, eu, cu ochii mei, de fiecare dată, tinerii. Tinerii de cartier, băieţii de cartier, „golanii”, băieţii de băieţi, băieţii „buni”, derbedeii şi cum vreţi să le mai ziceţi. I-am văzut, cu ochii mei, ieşind în faţa baionetelor, mitralierelor, lunetiştilor şi tancurilor. I-am văzut rămânând în stradă în decembrie 1989 şi după ce a început să se tragă, şi după ce unui om de lângă mine glonţul i-a săpat o brazdă în obraz. I-am văzut cum stăteau noaptea pe străzi, cu mâinile goale, să apere cartierul de terorişti. Cum? Cu viaţa lor. Nu aveau cum altfel. Se trăgea în noapte, pe alocuri se vedeau dârele trasoarelor, mai cădeau pe alocuri şi oameni, zvonuri înspăimântătoare apăreau şi se stingeau. Teroriştii reţinuţi şi duşi la Miliţie erau eliberaţi într-un sfert de oră[202]. În întuneric pândea moartea, pândea frica. Românii erau acolo. Cu mâinile goale, nepricepuţi, dezorientaţi, dar la datorie. Dincolo de lipsa armelor, dincolo de lipsa pregătirii de luptă, dincolo de lipsa unor conducători. Ceva dincolo de ei îi mâna să fie în stradă, să lupte, chiar şi cu mâinile goale. Ştiu că mulţi îşi închipuie că s-a murit degeaba atunci. Am fost acolo, am văzut că s-a încercat vânzarea

României şi am fost în acele zile chiar la marginea desfiinţării noastre ca stat. Şi ar fi urmat şi nimicirea Neamului Românesc, fără discuţie. Salvarea a venit de la mulţimile de tineri ieşite, inconştiente, nebune, superb de frumoase şi curate, pe

[202] Cunosc cazuri concrete, muncitorii care apărau *Arta Grafică* sau alte instituţii cu armele *Gărzii Civile* – din care făceau parte – ştiu ce spun.

străzi. De la strigătul lor cutremurător, vrednic de armatele creştine ale Sfântului Constantin cel Mare: *vom muri şi vom fi liberi*! De la rugăciunile pe care tinerii atei, pionieri şi utecişti, le-au adus lui Dumnezeu, în genunchi, în Piaţa Universităţii, în Piaţa Romană şi oriunde s-au adunat. Această ieşire care nu a fost planificată, care nu a fost prevăzută, pentru care conspiratorii nu s-au pregătit, nu s- au putut pregăti, a schimbat mersul istoriei. România – spre deosebire de Cehoslovacia, URSS, Iugoslavia – a rămas pe harta lumii.

Încercarea distrugerii României în martie 1990, prin mascarada securisto-kgbisto-avoistă de la Târgu Mureş, a fost oprită tot aşa. În câteva ore se strânseseră pe străzile cartierelor bucureştene, în Sălăjean şi Pantelimon, în Rahova, Berceni, Drumul Taberei şi alte cartiere „noi”, muncitoreşti, mii şi mii şi mii de tineri. Unii deja îşi luaseră din bucătării cuţite, alţii aveau sape, bâte sau alte arme albe, alţii erau cu mâinile goale. *„Să mergem în Ardeal*”, *„Să-i apărăm pe Românii din Ardeal*”, *„Murim pentru Ardeal!*” acestea erau cuvinte pe care mulţi le repetau parcă la nesfârşit pe străzile Bucureştilor. Şi atunci, ca şi în decembrie, planul s-a schimbat. Nici de această dată un război cu poporul nu era acceptabil, şi din aceeaşi pricină – nimeni nu ştia cum şi cât se vor extinde flăcările, unde, când, cum şi dacă se vor opri. Aşa că au oprit ei, din nou, executarea planului. Şi România a rămas, încă odată, în hotarele ei – aşa ciuntite cum sunt din vremea blestematului Stalin.

În 1991, când s-au tras primele focuri de armă pe Nistru, Moldova era osândită. Fie devenea integral un nou Kaliningrad[203], fie era ruptă în bucăţi care să îngăduie

[203] Vechi teritoriu baltic, Kaliningradul a fost cucerit de cavalerii teutoni de la pruşi (a nu se confunda cu prusacii), iar mai târziu a fost ocupat de sovietici care au deportat **toată populaţia locală**, aducând în loc ruşi. Ca urmare,

manevrele mafiei ruseşti. S-au aprins focurile pe Prut, ca în vremea lui Ştefan cel Mare. S-au adunat iar Românii, gata să treacă în Basarabia, mii şi mii şi mii în toate oraşele Moldovei apusene, dar şi în alte oraşe ale ţării. Doar la Bucureşti, într-un singur loc, într-o jumătate de oră, peste 1000 (o mie) de oameni au semnat, dându-şi şi datele de buletin, pentru a fi înscrişi ca voluntari pentru ajutorarea fraţilor din Moldova atacată. Din nou s-au schimbat planurile, mai-marii de la Moscova şi Bucureşti au jucat scena pregătirii păcii, s-a anunţat o rapidă retragere a Armatei a 14-a… Trenurile care făceau legătura dintre Bucureşti şi Moldova nu doar că au avut întârzieri foarte mari, dar unele au fost suspendate iar în gări au fost aduse unităţi ale Armatei care să împiedice deplasarea oricăror grupuri către Prut. Republica Moldova a avut totuşi vreme să se apere. Mai mult prin nebunia voluntarilor de acolo, decât prin grija celor de la centru, nici ei prea departe de tot felul de servicii secrete şi de trădarea cerută de acestea. Dar, cum-necum, doar ceea ce avusese deja sub control Armata a 14-a a putut păstra, iar Republica Moldova nu a devenit un nou Kaliningrad, nu a fost ştearsă de pe hartă.

În toate aceste întâmplări de graţie, cei care au salvat Ţara au fost tinerii. Din păcate, nu atât maturii şi bătrânii, pentru că cei mai mulţi dintre aceştia au fost de partea (neo-)comuniştilor. I-au votat pe trădători, i-au adus la putere pe cei care i-au împuşcat şi le-

au împuşcat copiii, pe cei care, apoi, au vândut din ţară tot ce au putut. Tinerii însă, aşa cum erau ei, s-au ridicat de partea dreptăţii şi au dovedit un eroism pe care este prea puţin a-l numi demn de cel mai adânc respect.

De ce s-au ridicat tinerii?

chiar şi după 1991 Kaliningradul – aflat astăzi între Polonia şi Lituania, cu ieşire la Marea Baltică, a rămas în stăpânirea Moscovei, un ghimpe micuţ, de mare utilitate strategică.

Pentru că în ei încă mai ardea chemarea sufletului românesc. Acea chemare care, cu timpul, este înăbuşită de societate, griji, patimi…

Şi sunt încredinţat că această chemare mai arde încă în sufletele copiilor şi tinerilor de astăzi. Doar că, şi mai mult acum decât atunci, lipseşte orice îndrumare către Adevăr, către ceea ce înseamnă a fi Român.

Şi generaţiile, tot mai răzgâiate, tot mai dezorientate, slăbesc. Private de conştiinţa naţională, de propria identitate, drogate de televizor şi jocuri pe calculator, de „reţele de socializare" (a se citi „de însingurare, amăgire şi înrobire"), de magia drăcească a poftelor şi plăcerilor cele mai diverse – şi deseori cele mai murdare – generaţiile sunt tot mai slabe. Tot mai nepractice, tot mai bolnăvicioase…

Artele marţiale româneşti ar fi, pentru Românii de astăzi, un ajutor fundamental în regăsirea propriei fiinţe, propriei identităţi. Ele ar aduce si un plus de ordine si disciplina, de redresare din declinul moral in care se zbate Romania azi. Însă trebuie să ÎNŢELEGEM CĂ NU ARTELE MARŢIALE ÎN SINE NE SCOT DIN PROBLEME, CI VIAŢA ÎN DUHUL SFÂNT, CARE MODELELAZĂ ALTFEL OMUL! *Artele marţiale*, corect înţelese şi practicate de creştin, **pot fi o unealtă folositoare** în lupta vieţii şi urcuşul către Împărăţia cerurilor – cea care se ia cu năvala! – **dar**

pot fi şi o unealtă spre osândire şi distrugere atunci când sunt greşit sau rău înţelese şi practicate.

Cercetaţi toate, ţineţi ce este bine!

Am spus şi în altă parte că sunt arte marţiale ce pot fi practicate de creştinii ortodocşi, dar şi unele ce sunt în contradicţie radicală cu Învăţătura Creştină. Aici vom încerca să arătăm puţin mai pe larg cele trei feluri sau tipuri de arte marţiale pe care le găsim în raport cu principiile creştine.

Ca pildă, vom porni de la unul din cele mai „*suspecte*”, duhovniceşte vorbind, grupuri de arte marţiale, artele marţiale orientale. Mai precis, începem de la artele marţiale *japoneze*. Vom alege ca pildă pentru prima categorie de arte marţiale *juken-jutsu* sau *taiho-jutsu*, pentru a doua *shotokan-karate* sau *takenouchi-ryu*, iar pentru a treia *sumo* sau *karate-shinto*.

Ce sunt *juken-jutsu* şi *taiho-jutsu*?

Juken-jutsu este este o artă marţială japoneză apărută în secolul al XVIII-lea, odată cu răspândirea armelor de foc cu baionetă. Această artă marţială se concentrează pe folosirea armei (puşca cu baionetă) în lupta corp la corp.

Taiho-jutsu este o artă marţială japoneză care a început să fie sintetizată prin 1946, iar un an mai târziu a început să fie predată, în primele sale forme, *poliţiştilor japonezi*. Un lucru foarte puţin cunoscut în România este acela că poliţiştii japonezi, asemenea celor din Marea Britanie şi alte ţări nordice europene, ***nu*** poartă arme de foc, ci câteva feluri de arme albe (fără tăiş!). *Taiho-jutsu* cuprinde tehnici eficace de

apărare, atac şi imobilizare din mai multe feluri de arte marţiale, în primul rând japoneze, dar şi străine, organizate într-un sistem cât mai complet. Cea mai dinamică parte a istorie sale a fost în 1946-1968, când i s-au adus cele mai multe şi mai însemnate schimbări, însă îmbunătăţirea sa continuă şi astăzi.

După cum se poate vedea, aceste două feluri de arte marţiale japoneze sunt concepute exact pentru o

eficienţă maximă în luptă, dimensiunea spirituală fiind limitată la elemente de bun-simţ, comune oricărei discipline fizice şi oricărui sport: perseverenţă, muncă serioasă, disciplină, respect etc. În rest, totul ţine de tehnica de luptă şi de însuşirea ei, de ceea ce am numi cea mai tipică pregătire ostăşească.

Asemenea arte marţiale, din care dimensiunea religioasă (păgână) lipseşte, pot fi practicate de orice creştin.

Ce sunt *shotokan-karate* şi *takenouchi-ryu*?

De fapt numele de *Shotokan* a fost numele unui centru (*dojo*) de karate-do fondat la Tokyo, în 1938, de către Funakoshi Ghinchin. Numele a trecut asupra mai multor stiluri de karate ce s-au răspândit în Japonia şi în întreaga lume. Aceste stiluri sunt de două feluri, chiar şi atunci când sunt grupate, ca în unele ţări, sub umbrela aceleiaşi asociaţii. Unele sunt, să le zicem, strict sportive, urmărind eficienţa stilului şi dezvoltarea practicantului după cele mai generale principii sportive marţiale. Altele au o latură mai mult sau mai puţin accentuată de spiritualitate păgână, mergând de la sălile în care antrenamentele încep şi se termină cu plecăciuni faţă de spiritele unor maeştri de arte marţiale sau/şi cu meditaţii ş.a.m.d. şi până la săli ori stiluri de tipul *shotokai*, în care dimensiunea spiritualităţii păgâne este esenţială.

Takenouchi-ryu este o veche formă de *ju-jutsu* şi *ko-budo*, adică o combinaţie de

luptă fără arme sau cu arme scurte împotriva unor adversari mai puternici şi/sau mai bine înarmaţi. Înfiinţată în secolul XVI ca un mijloc de luptă împotriva samurailor apăraţi de armuri uşoare, s-a dezvoltat mai târziu într-o largă serie de stiluri şi şcoli. Au fost mulţi oameni „de rând” care au contribuit la dezvoltarea acestui stil ce ajunsese cândva să aibă mai mult de 600 de procedee de luptă. În zilele noastre s-au păstrat cam un sfert dintre acestea. Ceea ce este esenţial este faptul

că unele dintre şcolile sau stilurile *takenouchi-ryu* se apropie ca principii fundamentale foarte mult de arta marţială *taiho-jutsu* descrisă mai sus, în vreme ce altele, ca şi în cazul *shotokan-karate*, au o latură de spiritualitate zen, shinto, budistă etc mai mult sau mai puţin accentuată.

Un creştin care vrea să practice o artă marţială din această a doua categorie trebuie să fie cu foarte, foarte mare băgare de seamă. Închinăciunile faţă de spiritele celor morţi nu sunt îngăduite creştinilor decât dacă cei morţi sunt vii întru Hristos, adică sfinţi. Ceea ce, evident, nu este cazul feluriţilor maeştri japonezi de arte marţiale[204]. Deci *nu se pot accepta* aceste închinăciuni! Dacă aceste închinăciuni lipsesc, *dar* există „*meditaţii*" în cadrul antrenamentelor, *trebuie neapărat* o sfătuire cu duhovnicul. Sunt oameni care pot să fie de faţă la aceste „*meditaţii*" făcând însă Rugăciunea lui Iisus, spunând Tatăl Nostru, Cuvine-se cu adevărat sau alte rugăciuni ortodoxe. Deprinzând apoi tehnicile care îi interesează *şi retrăgându- se apoi*, la vremea potrivită, spre a nu fi vătămaţi. Totul, cu îndrumarea strictă a duhovnicului. Dar sunt destui, ba chiar de departe cei mai mulţi, aceia care sunt prea slabi în rugăciune pentru a putea folosi eficient această metodă. Pentru aceştia, schimbarea sălii sau a stilului de arte marţiale practicat este obligatorie şi imediată. Duhovnicul are cuvântul hotărâtor în această privinţă, ca unul ce priveşte mult mai obiectiv starea interioară a celui care vrea să practice arte marţiale.

Într-un cuvânt, în această parte a artelor marţiale ne aflăm într-o zonă foarte ambiguă, în care se cere practicanţilor creştini un mare discernământ şi multă

[204] Vorbim, desigur, din perspectivă creştină, singura care ne interesează. Pentru japonezii necreştini s-ar putea ca maestrul X să fie socotit sfânt, dar acest lucru nu ne priveşte pe noi în nici un fel, aşa cum nici pe ei nu îi priveşte pe cine socotim noi sfânt.

sfătuire duhovnicească. Şi puterea de a respinge tot ceea ce este împotriva Credinţei creştine, tot ceea ce ţine de altă religie. Sau, dacă există îndoieli faţă de priceperea ori statornicia proprie, să aibă măcar înţelepciunea şi puterea de a se retrage îndată.

În sfârşit, să vedem ce sunt *sumo* şi *karate-shinto*. *Sumo* este o străveche artă marţială japoneză.

Legenda spune că ea se trage dintr-o luptă între doi demoni – *kami* – care s-ar fi luptat pentru stăpânirea ţării. Unii istorici cred că ar fi fost vorba, de fapt, despre două căpetenii, unul japonez şi altul coreean, care ar fi dat o asemenea luptă la începuturile istoriei nipone. Mărturii limpezi nu există. Ceea ce este limpede este faptul că *sumo* este o artă marţială fundamental religioasă, evident păgână. Luptele nu pot începe înainte de a se săvârşi *dohio-matsuri* şi *shikiri*. *Dohio-matsuri* este o *slujbă shintoistă* săvârşită de arbitrul principal *în calitatea sa de mare preot shinto*, cu invocaţii către demonii-kami, cu cântece în cinstea lor, cu jertfe de castane, alge, orez, sare şi sake pentru aceşti demoni (*kami*) etc. *Shirikiri* este o ceremonie săvârşită de cei doi luptători de *sumo* ce urmează să se înfrunte, ceremonie prin care de asemenea *sunt cinstiţi demonii* – *kami* – şi, în numele lor, se aruncă drept jertfă sare „pentru purificare”. La sfârşit se săvârşeşte şi *yumitori-shiki*, la origine un dans cu arcul în cinstea seniorului luptătorilor

– sau al sponsorului competiţiei – dar devenit de asemenea şi *o formă de cinstire a „zeilor”*.

Karate-shinto este un stil de karate japonez înfiinţat de Gogen Yamaguchi pe la 1955. Acest stil este socotit de mulţi ca un fel de *„religie karatistă*”, ce combină *karate-do* (în forme apropiate de *shotokan* şi *shotokai*!) cu zen, yoga, shinto etc. Practicarea *karate-shinto* fără rugăciunile şi jertfele stilului este imposibilă.

Este evident că asemenea stiluri de arte marţiale, în care *nu se poate face separare* între *religiozitatea păgână*

şi *latura practică* **nu pot fi practicate de creştini**. Mai precis, a practica asemenea arte marţiale este totuna cu a te lepăda de Hristos. Câtă vreme orice practicare a lor *este* un gest religios păgân, creştinii nu pot accepta să le practice nici dacă plătesc refuzul cu viaţa.

După cum se poate vedea, noi am găsit trei clase de arte marţiale.

Cele care sunt fundamental religioase, şi nu pot fi practicate de creştini.

Cele care sunt predate de unii instructori / maeştri în combinaţie cu elemente spirituale iar de alţii fără aceste elemente, caz în care creştinii trebuie să-şi aleagă instructorii sau maeştrii care fie sunt creştini, fie nu îşi impun convingerile religioase odată cu predarea artei marţiale în cauză.

Şi, în sfârşit, artele marţiale neutre din punct de vedere religios, având o conotaţie exclusiv tehnică şi/sau practică, şi care pot fi practicate de creştini.

Din această ultimă clasă am amintit de *taiho-jutsu* şi *juken-jutsu*. Este însă cazul să subliniem faptul că aceste două arte marţiale (extrem-)orientale nu sunt singurele de acelaşi tip. O altă artă marţială foarte potrivită pentru practicare pentru orice creştin este arta marţială chinezească *Sanda-Qinna*. Aceasta este o artă marţială realizată de forţele armate chineze printr-o sinteză *atee*, deci *a-religioasă*, a elementelor eficiente din foarte multe stiluri de wushu[205]. Cel puţin o lucrare pe temă există în

[205] Wushu este numele general dat în R.P. Chineză artelor marţiale autohtone. Ele sunt cunoscute europenilor mai puţin familiarizaţi cu istoria şi cultura chineză mai ales sub numele de *kung-fu*, o derivare a termenului de *gong-fu* care înseamnă *abilitate* sau *măiestrie*.

limba română şi poate fi consultată spre a se vedea dimensiunea exclusiv tehnică a acestui stil[206].

O atenţie deosebită o merită *judo* şi *ju-jutsu*. Stilurile de *judo* practicate înainte de 1989 în România (pe atunci R.S.R.) şi U.R.S.S. erau „pieptănate”, ca să spunem aşa, de dimensiunea misticii orientale[207]. Din această pricină *judo-ul* era acceptat pe scară largă în U.R.S.S., mai mult, de pildă, decât tirul cu arcul[208], deşi mai puţin decât cel cu arme de foc[209]. Desigur, exista şi o tradiţie mai veche de *sambo* şi alte trânte ruseşti şi asiatice, care a fost baza pentru ca, odată devenit sport olimpic, *judo-ul* să treacă în URSS de la mijloc de pregătire a trupelor Ministerului de Interne la cel de sport de masă.

[206] Du Zhengao, *Lupta de stradă*, Ed. Antet, Oradea, 1998. Prefaţa lucrării, semnată de General de divizie Dr. Gheorghe Arădăvoaicei este extrem de utilă spre a dovedi tuturor celor care nu sunt informaţi practicarea artelor marţiale de către trupele „Ministerului Apărării Naţionale, Ministerului de Interne – poliţie, jandarmi, grăniceri –, Serviciului de Protecţie şi Pază – celor din Formaţiunea de Intervenţie Antiteroristă şi nu numai –, Serviciului Român de Informaţii – personalul Brigăzii de Intervenţie Antiteroristă” (*op. cit.*, p. 4). Trupe care sunt denumite în limbaj cultic „iubitoarea de Hristos armată” şi pentru care se fac rugăciuni la fiecare Sfântă Liturghie, inclusiv de către unii care dau anatemei, pe de altă parte, practicanţii de arte marţiale... *Sancta simplicitas*, cum spunea cineva.
[207] De observat că acelaşi fenomen se întâmplă cu

felurite arte marţiale orientale şi în Franţa atee.

[208] Privit ca un sport „regional”, tipic pentru ţări ca Başchiria, „R.S.S.A. Buriată”, Chirghizia etc.

[209] De observat că, spre exemplu, competiţiile regionale de tir au început să se ţină în URSS încă în 1923, iar cele de talere în 1934, spre deosebire de tirul cu arcul, care începe să capete unele proporţii regionale abia din 1957-58.

În România, *judo* este predat prima oară de prof. Keishichi Isiguro, din 1928, dar se răspândeşte prea puţin. Principalul promotor rămâne, multă vreme, profesorul Emilian Teacă, urmat după Al doilea război mondial de antrenori precum Avram Ioan (Ion), Botez Mihai, Frazzei Florian, Urmă Liviu, Crişan Ion etc. Dezvoltându-se în condiţiile regimului comunist, *judo-ul* predat de aceşti antrenori şi urmaşii lor nu putea conţine nimic din elementele de religiozitate păgână existente în formele iniţiale.

Din 1990 însă, lucrurile se schimbă, deoarece reluarea legăturilor libere cu Japonia a adus şi o re- păgânizare a multor dojo-uri româneşti. În unele dintre aceste dojo-uri au început să se practice meditaţii zen,
„cinstirea maeştrilor morţi" prin practici păgâne, exerciţii yoga etc. Alte dojo-uri au rămas mai departe pe linia tradiţională românească (sau franţuzească, sau rusească etc.), predând judo-ul ca sport şi/sau artă marţială de apărare, nu ca parte a unei spiritualităţi păgâne.

O situaţie similară o constatăm şi în ceea ce priveşte *ju-jutsu*.

Acesta a fost predat, de obicei pe ascuns, de aceeaşi instructori sau antrenori de *judo*, în paralel cu acesta, elevilor de încredere. De asemenea, a fost predat trupelor de Securitate – care aveau „acces" şi la *karate* – şi uneori şi de Miliţie sau Grăniceri. Şi aici dimensiunea tehnică sau, altfel spus, eficienţa practică, erau singurele urmărite sistematic. Şi, iarăşi la fel ca în

cazul *judo-ului*, după 1989 s-a realizat în multe locuri o repăgânizarea a *ju- jutsu-lui*, în vreme ce în altele acest lucru nu s-a întâmplat. Forme diferite ale *ju-jutsu*-lui au venit şi de peste ocean, mai ales din Brazilia, unde în chip deosebit celebra familia Gracie a dezvoltat forme specifice ale acestuia, deosebit de eficiente din punct de vedere tehnic. După cum se poate deduce, ju-jutsu-l sau jiu-jitsu-l brazilian este axat pe însuşirea tehnicii şi a calităţilor tipice unui luptător şi

sportiv, fără bagajul de ezoterism pe care îl aduce cu sine ju-jutsu-l japonez tipic.

Totuşi, trebuie subliniat, practica de introducere, mai mult sau mai puţin forţată, a unei religiozităţi păgâne s-a manifestat în mai toate artele marţiale practicate în România după 1989.

Instructorii care nu au acceptat această tendinţă au fost, de multe ori, nevoiţi să iasă în afara structurilor oficiale. Ceea ce predau ei, deşi tehnic extrem de corect, nu a mai putut purta numele original.

Totuşi, mulţi instructori şi maeştri talentaţi au transformat această ostracizare într-un avantaj, ajungând să dezvolte propriile stiluri de luptă şi auto-apărare, de multe ori extrem de valoroase.

Au fost, evident, şi grupuri sau federaţii în care s-a păstrat un principiu de minim bun-simţ, *instructorul* (*maestrul*) *hotărăşte linia*. Cei care şi-au asumat şi păgânismul, au predat artele marţiale în această atmosferă, cei care au rămas creştini, evident, au mers fie pe o predare tehnică, fie chiar pe o atmosferă creştină. Iar elevii, desigur, au ales după liberul-arbitru.

Trecând acum peste aceste nuanţări, pe care le-am considerat necesare, să revenim la problema discernerii artelor marţiale!

Cele trei clase de arte marţiale prezentate mai sus le întâlnim pe toate continentele, fie că sunt locale, fie că sunt importate. Aşezarea unui stil sau altul într-o anume clasă este extrem de greu de făcut în lipsa unei pregătiri de cea mai bună calitate

şi a unei seriozităţi deosebite. Cernerea în cazul ţării noastre trebuie făcută, prin urmare, de Români care, specialişti în arte marţiale fiind, au şi dragoste de Dumnezeu, cu ajutorul viu al duhovnicilor lor şi altor teologi.

Trebuie foarte bine înţeles că nu este o problemă pe care să o poată limpezi un singur om sau

doar câţiva, pe temeiul unor experienţe personale subiective!

Dimpotrivă, este nevoie de o lucrare obştească, temeinică, făcută prin cercetarea sistematică a *principiilor* **şi** *formelor de aplicare*. Cercetând totul, păstrând însă doar ce este bun. Noi nu avem pretenţia de a fi în stare să facem o asemenea cernere, cu excepţia cazurilor (rare) foarte limpezi – cum sunt în sensul bun taiho-jutsu şi în cel rău sumo. Pentru toate celelalte este nevoie de un studiu foarte serios, în acelaşi timp documentat tehnic şi argumentat teologic.

Există totuşi arte marţiale europene, a cărei origine uşor de identificat face clasificarea uşoară.

În Europa avem *savat*-ul, sau *boxul franţuzesc*, o artă marţială galică ce cuprinde şi lovituri cu piciorul (mai ales prin biciuire), precum şi, uneori, folosirea unor „arme minore", de felul box-ului sau cuţitului. Savatul modern s-a născut în secolul XVIII, combinând vechile „lovituri de picior" marseieze cu boxul englezesc. Avem în Europa, de asemenea scrima spaniolă, italiană, franţuzească, englezească ori germană, atât militară cât şi sportivă. Avem tirul cu arcul, o artă marţială extrem de veche şi practicată în armata britanică până în secolul XIX ca parte a pregătirii militare (şi încă foarte populară ca sport în insulele britanice). Avem tirul cu arbaleta, trântele româneşti, luptele greco-romane, luptele libere şi, desigur, boxul. Şi multe altele, europene sau nu, aflate pe aceeaşi linie.

Practicarea acestora nu presupune adoptarea unei religiozităţi ne-creştine decât dacă instructorul – caz particular – are dorinţa unei asemenea impuneri. Pe de altă parte însă, există şi în Europa tot felul de forme de arte marţiale *„spirituale"*[210], de obicei de origine străină (americană, africană, asiatică) în care se amestecă principii

[210] Inclusiv unele dintre cele deja prezentate de noi.

non şi anti ortodoxe dintre cele mai diverse. Evident, acestea trebuie ocolite de orice creştin.

Şi dacă la noi ceea ce prezentăm poate părea uimitor, nou, chiar şocant, pentru foarte mulţi, trebuie să spunem că în Apus preocuparea pentru moştenirea marţială vest-europeană a devenit nu doar ceva firesc, ci o mişcare ce tindă să devindă de masă. Ar fi extrem de sănătos ca şi Românii să se pună în mişcare pe linia valorificării propriei moşteniri marţiale, care este deosebit de bogată. Pentru occidentali am amintit mai sus de poziţia lui John Clements care face un apel de trezire la acei *„followers of Asian martial arts, who are sadly ignorant of their own Western martial heritage*” (*„discipoli ai artelor marţiale asiatice care, foarte trist, sunt ignoranţi faţă de propria moştenire marţială apuseană*”)[211]. Această poziţie este împărtăşită de mulţi vest-europeni care, spre deosebire de Români, deja s-au trezit din somnolenţa dependenţei de imaginarul mediatic şi s-au întors la moştenirea lor marţială. Ca urmare, ei practică artele marţiale europene – forme de scrimă cu spada, sabia, floreta, suliţa, toporul etc., dar şi tir (cu arcul, arbaleta, praştia, suliţa şi arme de foc), echitaţie marţială (inclusiv duelul cu lăncile) ş.a.a. Concursuri de acest fel, adesea numite *turniruri* (*cavalereşti*), au loc în multe ţări, din Croaţia, Ungaria sau Polonia în Irlanda şi Scoţia. Există şi o Academie de Arte Marţiale Europene Medievale, felurite asociaţii şi grupări

preocupate de acest subiect ş.a.m.d. Încă odată, credem că ar fi bine şi normal ca şi Românii să se trezească şi să lucreze pe aceeaşi linie, a valorificării tradiţiei şi moştenirii propri. Altfel ne vom afla, curând, în faţa unei situaţii repetate de multe ori în ultimele secole: aceea de a lua de la străini nu doar modelul sau principiul sănătos, general

[211] John Clements, *Renaissance Swordmanship...*, Ed. Paladin Press, Boulder, Colorado, 1997, p. 7.

valabil, ci chiar specificul naţional alogen. Ne vom trezi că, sub influenţa mişcărilor occidentale, copiii noştri vor descoperi ce „cool” este să practici artele marţiale vest-europene (fie ele medievale sau nu) dar vor fi ne- conştienţi, sau chiar rasist-dispreţuitori, faţă de artele marţiale româneşti (fie ele vechi sau noi).

Din toate cele scrise în această parte a lucrării noastre încercăm să tragem linie şi să sintetizăm:

- sunt arte marţiale în care gândirea şi religiozitatea ne-creştine nu sunt prezente principial, ci doar, eventual, prin aportul personal al practicanţilor (indiferent de grad); asemenea arte marţiale pot fi practicate de creştini fără un risc suplimentar de război nevăzut faţă de orice activitate desfăşurată într-un mediu social obişnuit, ba poate chiar mai mic[212];
- există arte marţiale în care gândirea şi religiozitatea păgână sunt esenţiale; evident, asemenea arte marţiale **nu pot fi practicate de către nici un creştin ortodox**;
- există arte marţiale aflate într-o zonă de ambiguitate; pentru a vedea în ce măsură pot sau nu fi practicate creştinul trebuie să dea dovadă de un maximum de discernământ şi să se sfătuiască mult cu cei care îl pot îndruma duhovniceşte.

Trebuie să arătăm aici că nu ne-am propus să facem o cernere a tuturor artelor marţiale, nici măcar a artelor marţiale

orientale, nici măcar a celor japoneze. Comparaţia făcută mai sus, întemeiată pe cunoştinţe strict teoretice, este insuficientă şi are valoare doar de exemplu de analiză. Este nevoie de creştini cu o pregătire teologică,

[212] Ca urmare a disciplinei sporite din multe centre sportive, care împiedică manifestări „extravagante” (ca să fim delicaţi) altfel permise în societate.

sportivă şi ostăşească serioasă pentru o cernere de calitate. Doar asemenea specialişti ar putea alege ceea ce este de păstrat şi ceea ce este de lăsat deoparte dintr-un stil sau altul de arte marţiale; fie că vorbim de unele extrem- orientale, indiene, persane, central ori sud africane, sud-americane ş.a.m.d. Precizăm încă odată că ceea ce am încercat să oferim noi este doar o pildă, un model, un început. De la care, desigur, trebuie mers mai departe.

Totuşi, trebuie să o spunem, sunt şi *arte marţiale* despre care ştim sigur că au fost practicate de către sfinţii noştri, aşa încât pot fi dintru început socotite ca potrivite pentru creştini:

- tragerea cu arcul;
- tragerea cu arbaleta;
- tirul cu arme de foc;
- scrima europeană cu sabia, spada, floreta, bastonul sau bâta, ghioaga, buzduganul ş.a.m.d.[213];
- lupta (europeană) cu suliţa, lancea şi alte arme asemenea;
- trântele sau luptele libere[214];

[213] Folosindu-se site-uri ca http://www.truefork.org/DragonPreservationSociety/Petter.php şi altele asemenea se pot culege informaţii utile în completarea celor din bibliotecile româneşti. Am amintit mai sus de site-urile de arte marţiale europene, care sunt deosebit de utile pentru trecerea de la scrima sportivă – cu multe tare într-o situaţie de luptă reală – la scrima de duel şi mai ales la scrima de război, amândouă adevărate arte marţiale pentru lupta – reală – cu unul sau

mai mulţi adversari, singur sau în grup de spadasini. Evident, trecerea se realizează foarte greu doar pe baza cărţilor – un instructor de scrimă militară fiind aproape imposibil de găsit astăzi în România – dar tot constituie un pas înainte. O mare problemă o constituie şi aberaţiile din scenele de luptă cu sabia, adesea atât de romanţate coregrafic încât sunt total fanteziste.

- „lupta cu pumnii” (care la Românii din vechime cuprindea, precum *savatul* franţuzesc, şi lovituri cu picioarele);

- lupta cu ghioaga (asemenea luptători au format gărzi domneşti în istorie, atât în vremea Sfântului Ştefan cel Mare cât şi a altor domnitori);

- căluşul, junii, şoimanii... (în formele curate de influenţe păgâne, nu în cele des-creştinate apărute în ultimele secole în anumite locuri)[215].

Sunt şi altele asemenea, dar credem că această mică înşirurie este de ajuns, ori mai mult decât de ajuns, pentru a face să se înţeleagă ceea ce este de înţeles.

Desigur, alături de aceste arte marţiale practicate de sfinţii militari, mai sunt şi altele, foarte asemănătoare.

[214] De observat că străbunii noştri nu foloseau la trânte nici dezbrăcarea – ca turcii sau alte popoare necreştine – nici „hainele” extrem de mulate folosite astăzi, ci hainele de zi cu zi. Poate părea un amănunt, însă nu ni se pare că este aşa, ci că reflectă o anumită stare, o anume trăire creştină. Renaşterea unor şcoli de trântă ar trebui să ţină seama de această străbună decenţă. Chiar dacă astăzi unii, sclavi gândirii străine, o socotesc exagerată sau depăşită.

[215] Baba Novac şi luptătorii lui de frunte erau căluşari, români din Timoc şi alte părţi sud-dunărene. Asemenea ostaşi formau elita sau fruntea trupelor româneşti atât la miazăzi de Dunăre cât şi în Muntenia, Moldova şi Transilvania, sau în alte părţi ale Românimii. Ei au format, se pare, şi fruntea trupelor din Moravia (azi în Cehia) în luptele pe care ţăranii şi ciobanii „*valahi*” de

acolo le-au dat cu armatele imperiale austriece care voiau să-i silească să devină catolici. Dându-şi viaţa pentru apărarea Neamului de cei care voiau să-l facă să se lepede de Hristos – fie aceşti duşmani ai sufletelor austrieci, tătari, turci sau altceva – luptătorii căluşari s-au adăugat sfinţilor militari dinaintea lor.

Care, deşi noi pentru noi, chiar prin această asemănare se pot dovedi la fel de folositoare ca şi cele vechi.

O pildă pe care am mai dat-o este biatlonul, acea combinaţie atât de grea şi admirabilă între schi şi tir. Alta este *savatul*, acel box franţuzesc amintit şi el mai sus, ca o artă marţială lipsită de spiritualitate păgână. Sunt felurite forme de *autoapărare*, care, în fapt, sunt selecţii eficiente din multe stiluri şi şcoli de luptă, *curăţite de ideologie* şi limitate la aspectele practice, concrete, fizice. Aceasta este, de fapt, o cernere foarte apropiată de cea despre care am vorbit şi noi mai sus. Şi care poate constitui un bun punct de plecare. Reamintim şi *paintball*-ul şi *airsoft*-ul, din păcate mult prea scumpe pentru foarte mulţi dintre cetăţenii Republicii România... cel puţin deocamdată[216].

Să visăm?

Poate va veni vremea în care Românii, în loc să se uite hipnotizaţi la filme cu arte marţiale străine, sau la spectacole marţiale date de străini, vor trudi din greu în propriile şcoli. Unde îşi vor începe şi termina pregătirea cu rugăciune, în care vor avea aproape icoanele sfinţilor militari – şi nu numai – şi în care vor primi, alături de pregătirea ostăşească, şi măcar ceva elemente de istorie a Neamului şi de Teologie luptătoare[217]. Iar de aici pornind,

[216] Cu toate că, dacă ne gândim mai bine, credem că nu sunt aşa de scumpe. Până la urmă, o „partidă” este, în unele locuri, echivalentul a câteva pachete de ţigări. Dacă un

împătimit al fumatului poate scoate cumva bani pentru şapte – sau mai multe! – pachete de ţigări pe săptămână, un Român într-adevăr iubitor de viaţă liberă, bărbătească, poate – eventual renunţând la fumat! – să scoată bani pentru măcar o partidă de *paintball* sau *airsfot* la una-două săptămâni.

[217] Un vis, nu-i aşa? Dacă este să nădăjduim aşa ceva la nivel naţional, e un vis. Dar chiar şi acum **chiar există** oameni care *aşa* au sălile în care *aşa* pregătesc pe elevii lor.

vor învăţa să dea cu demnitate lupta vieţii, vor învăţa valoarea unui comandant bun, se vor feri de cei slabi, vor şti să facă alegeri şi să răspundă pentru alegerile făcute, vor fi în stare să îşi apere (principial) principiile, să îşi respecte şi să îşi cinstească strămoşii etc. Prin toate aceste valori practice se va pune un bun început şi vieţii creştineşti, atât personale cât şi de familie şi de stat.

şi totuşi mulţi gândesc altfel, deşi sunt creştini, şi aduc argumente împotrivă

Este adevărat. Mulţi sunt cei care, fără să cerceteze serios, au preluat – uneori cu fanatism – tot felul de lozinci ne-ortodoxe în privinţa artelor marţiale şi a ostăşiei. Lozinci fie comunist-utopice, fie masonice, fie new-age- iste, fie ale unor secte... Putem vorbi chiar de o adevărată doctrină pietist-pasivistă, pe cale să se închege într-o erezie propriu-zisă, ale cărei percepte se regăsesc în lozincile amintite. Şi care, ca orice rătăcire, este răspândită şi susţinută de credincioşii ei cu multă agresivitate[218].

Cu rugăciune la începutul şi sfârşitul pregătirii, cu icoane ale sfinţilor militari, cu frumoase cuvinte despre datoriile unui oştean al lui Hristos şi ale unui Român adevărat. Există. Câteva. Poate vor fi

mai multe, şi vor fi ceva mai mulţi Români în România...

[218] Mi s-a părut hazliu şi pilduitor, totodată, când câte unii dintre cei care vorbeau – foarte agitat, de altfel – împotriva artelor marţiale şi a părerii mele în domeniu, m-au ameninţat... cu bătaia! Dintr-o dată, aceşti susţinători ai ideii că violenţa este ne neîngăduit pentru un creştin erau gata să mă bată ca să mă convingă de părerea lor! Logic, nu-i aşa?

Am spus lozinci, nu argumente, căci argumente împotrivă încă nu am auzit sau citit, deşi ne-am străduit mult să le găsim. Din nenorocire, la aceste lozinci preluate de obicei inconştient din mediul social, mulţi au adăugat şi obişnuinţa de a vorbi despre ce nu ştiu. Această obişnuinţă, foarte răspândită astăzi, se manifestă şi în mediul creştin. După foarte puţin studiu teologic, şi după foarte puţină trăire creştină, mulţi se cred îndreptăţiţi a se pronunţa despre orice. Şi, la fel cum cetăţenii obişnuiţi ai României greu rabdă să îşi recunoască neştiinţa în vreo privinţă, la fel fac şi creştinii noştri.

Aici se încadrează, de pildă, criticile de tipul

„*desăvârșirea creștină are la bază o întreagă teologie, desăvârșirea în practicarea artelor mariale are la bază o întreagă filosofie budistă etc*"

După cum am arătat de mai multe ori în această lucrare, există arte marţiale din cele mai vechi timpuri şi la toate popoarele lumii. Este adevărat că în ultimele decenii *artele marţiale* *orientale* au devenit o obsesie a multor apuseni şi s-au răspândit mult şi în România. Este adevărat că azi, pentru foarte mulţi, sunt singurele de care ştiu. Dar, dincolo de modă şi de neştiinţa unora artele marţiale orientale (sau extrem-orientale), nu sunt, nici pe departe, singurele arte marţiale. Lucru pe care l-am arătat chiar la începutul lucrării. Şi chiar şi cele orientale, sau cele ale unor

ţări mustind de tradiţie budistă precum Japonia sau China, nu sunt totdeauna şi exclusiv budiste. Mai mult, existenţa a sute de mii de sfinţi militari care *au practicat arte marţiale* ar trebui să arate oricui că nu există incompatibilitate între *desăvârşirea creştină* şi *practicarea artelor marţiale*. Că există şi o altă perspectivă în practicarea artelor marţiale decât cea budistă în particular sau păgână în general. Aceasta este, obiectiv vorbind,

mărturia sfinţilor. Şi orice om raţional s-ar cuveni s-o ia în considerare. Desigur, cu excepţia ateilor şi protestanţilor, care nu cred în existenţa sfinţilor, nici în necesitatea de a le urma pilda.

Totodată, se cuvine să ştim şi că „*desăvârşirea în practicarea artelor marţiale*" este înţeleasă foarte diferit chiar în şcolile de arte marţiale orientale, fie ele şi ale unei singure ţări. A vorbi despre ea global, ca despre o concepţie unică, este la fel de absurd ca a vorbi despre „Religie" la nivel global, ca şi când toate religiile ar avea aceeaşi concepţie, ar spune acelaşi lucru (sau aceleaşi lucruri). Ceea ce, evident, este total fals.

De pildă, în foarte multe şcoli de arte marţiale *desăvârşirea* presupune o creştere în ceea ce priveşte calităţile fizice – sănătate, agilitate, putere, îndemânare etc – şi tehnice – aprecierea distanţelor, greutăţilor, eforturilor, tehnici de luptă ş.a.m.d. – şi a acelor puteri sufleteşti direct trebuitoare unui luptător: disciplină, demnitate, curaj, stăpânire de sine etc. În asemenea şcoli *desăvârşirea în arte marţiale* nu are o semnificaţie religioasă în sine, această latură fiind lăsată în seama voii fiecărui practicant în parte[219].

Vedem, prin urmare, în critica de la care am pornit, preluarea fără discernământ a unor stereotipii, a unor şabloane foarte parţiale şi inaplicabile întregului, care duc la o viziune automat diabolizantă a artelor marţiale şi practicării lor. Din păcate, stereotipiile de aici nu sunt, nici pe departe,

singurele.

Am întâlnit, de pildă, şi această gândire… ciudată

– ca să fiu delicat – după care artele marţiale sunt

[219] Am dat în lucrare exemple ale unor asemenea şcoli sau cluburi, precum cele de scrimă, de tir cu arcul (exclusiv *kyudo*) sau arbaleta, de lupte libere, savat, karate sportiv, systema ş.a.m.d.

dăunătoare şi (ca urmare?) justificate doar… pe timp de război!

Spunea cineva

„degeaba ne straduim sa legitimizam [corect: *legitimăm*] *practicarea artelor martiale in vremuri de pace, atata timp cat ele sunt izvorate din necesitatea apararii in caz de razboi*”.

De-a dreptul halucinant! Ar trebui oare să aşteptăm să înceapă războiul ca să învăţăm artele marţiale de care avem nevoie în război?! Ar trebui să aşteptăm să înceapă războiul pentru a ne pregăti de război?! O asemenea gândire ilogică şi necreştină, care încalcă orice bun-simţ, orice rânduială firească, este rodul îndoctrinării masono-new-age-iste, este o imbecilitate sau o nebunie. Este evident pentru oricine gândeşte *real* – nu în lozinci – că folosirea artelor marţiale *în război* se poate face *doar dacă le-ai învăţat în timp de pace*. Că în război, dacă nu le cunoşti deja, nu mai ai vreme să le înveţi[220].

În 1916, când am intrat în Primul război mondial, trupele române s-au dovedit a fi de o mare vitejie dar şi de o mare lipsă de pregătire pentru războiul modern şi de înzestrare tehnică. Un regiment de infanterie românesc avea, în cel mai bun caz, câteva mitraliere – deşi erau şi care nu aveau deloc. Un regiment german, austriac sau unguresc avea între 20 şi 30 de mitraliere, în unele regimente străine toţi ostaşii fiind înarmaţi cu arme automate. Un regiment

românesc avea maximum... 24 de

[220] De amintit aici ridicolul tragic al trupelor de tineri trimise pe front, în amândouă războaiele mondiale, după 2-3 săptămâni de „pregătire” şi care erau masacrate fulgerător... Şi la noi, dar mai ales la germani, francezi, italieni şi alţii. Dar cine nu ştie istorie... nu ştie. Şi este osândit să o repete.

grenadieri, în vreme ce la germani, austrieci, unguri şi chiar bulgari *toţi soldaţii aveau grenade*. Cei mai mulţi dintre soldaţii români, chiar dacă ar fi găsit o mitralieră sau o grenadă, *n-o puteau folosi*, pentru că nu ştiau cum! Cei care au supravieţuit, au învăţat aceasta de la duşmanii care le măcelăreau camarazii, sau de la instructorii francezi veniţi în iarna lui 1916-1917. Soldaţii români ***nu aveau deloc*** măşti de gaze, puşti mitraliere, căşti de oţel, telefoane şi cablu telefonic ş.a.m.d.! Artileria românească era alcătuită mai ales din piesele... din vremea Războiului de Independenţă, extrem de uzate şi de o putere şi rază de tragere extrem de mică pentru nivelul tehnic al Războiului mondial. Multe dintre ele aveau tevile sau alte piese deformate ori chiar fisurate, ieşind din folosinţă după câteva lovituri, sau având un tir deosebit de imprecis. În aceste condiţii, în multe bătălii, Românii au fost măcelăriţi de mitralierele şi artileria inamică fără a apuca să ajungă în luptele corp la corp. În aceste bătălii corp la corp, singurele în care Românii erau cu adevărat la înălţime[221], duşmanii nu aveau şanse decât la o superioritate numerică de cel puţin 5:1. Dar, spre nenorocirea României, duşmanii aveau mijloacele tehnice şi priceperea de a le folosi pentru a ajunge mai mereu la o asemenea superioritate numerică. Rezultatul? Au fost ocupate de duşmani Dobrogea, Oltenia şi Muntenia. Invadatorii – inclusiv „civilizaţii” germani – au făcut focul cu arhivele, cărţile şi mobila mânăstirilor, chiar dacă mânăstirile erau în mijlocul pădurii, de

pica

[221] Nu vrem să spunem că artileriştii români, de pildă, nu erau buni. Sau că mitraliorii români nu erau buni. Dar erau, şi unii şi alţii, foarte puţini şi dotaţi cu armament în cel mai bun caz de calitate inferioară, adesea depăşit cu generaţii, iar aprovizionarea cu muniţie era la pământ (producţia de cartuşe a României în 1916, la intrarea ţării în război, asigura soldaţilor cca. 6 – şase – cartuşe pe zi… ceea ce, credem noi, este cel puţin zguduitor).

lemnul în curte singur. Au jefuit, au violat şi ucis, au comis abuzuri indescriptibile. Au fost femei aruncate în stradă împreună cu pruncii şi lăsate să moară de foame sau prin îngheţ. Au fost sate întregi înconjurate de trupele străine şi în care au fost violate şi ucise toate femeile, de la copile la bătrâne. Ani de zile asemenea victime, ale unor torturi bestiale, cu minţile rătăcite, au bântuit drumurile ţării. Şi erau cele, puţine, care supravieţuiseră. S-a ajuns la un asemenea jaf încât sute şi mii de vagoane germane au fost umplute cu pământ românesc şi duse în Germania, ca să îngraşe pământul secătuit de o agricultură intensivă prost gândită. Până şi pământul ni l-au furat![222] Despăgubirile primite de România după război nu au acoperit nici măcar lemnul furat de soldaţii Puterilor Centrale în vremea ocupaţiei. Nici nu mai vorbim de sutele de mii de morţi din pricina tifosului exantematic răspândit ca focul din pricina condiţiilor mizerabile în care fuseseră siliţi să trăiască Românii – şi din ocupaţie, şi din Moldova liberă. Şi toate aceste nenorociri cumplite s-au întâmplat ***pentru că România nu se pregătise de război în vremea păcii***.

O situaţie şi mai cumplită a avut loc în vremea celui de-al doilea război mondial. Lipsa de pregătire militară a fost îngrozitor de mare. Şi asta cu toate că semnele războiului erau evidente, ura ţărilor vecine faţă de România Mare exprimată făţiş, direct, repetat. Mai mult, erau deja războaie în alte părţi, în Spania, în China şi în alte locuri şi oricine putea vedea că sunt doar o

prefaţă a unui nou mare război. Dar nu şi cei mai mulţi dintre

[222] Cine crede că imaginea este exagerată este invitat să citească lucrarea unui diplomat martor ocular şi cronicar al ocupaţiei Puterilor Centrale asupra Olteniei şi Munteniei în primul război mondial, *707 zile sub cultura pumnului german*, de Virgiliu N. Drăghiceanu, Editura Saeculum Vizual, Bucureşti, 2012. Avertizăm că este o lectură greu de răbdat pentru cei sensibili şi nerecomandată copiilor.

Români! Cu toate că au fost unii – şi nu puţini! – care au avertizat asupra a ceea ce urma, pregătirile militare au fost făcute numai de formă şi chiar în bătaie de joc. Generalii serioşi, *toţi* oamenii serioşi ai ţării, au încercat să asigure o armată pregătită, un popor pregătit, dar au fost împiedicaţi de partidele politice – preocupate doar de bani şi putere – şi de corupţia generalizată. În armată oamenii învăţau mai mult să rabde răutatea şi bătaia unor „Moş Teacă” decât să lupte cu adevărat. Un strateg adevărat din acele timpuri – bineînţeles, ignorat la nivel practic, deşi lăudat la nivel teoretic – nota greşelile fundamentale de strategie din pregătirea ofiţerilor români şi oferea soluţiile strategice reale (Cpt. Mircea Tomoiu, *Manevra strategică în trecut şi astăzi...*). Lucrarea sa a fost premiată de Marele Stat Major, însă cu „toate rezervele” asupra unor concluzii (fundamentale) ale autorului: „manevra subordonată inamicului”, „aşteptarea strategică” şi „micul război în zonele de frontieră” (*lucrarea citată*, p. 5). Este interesant de văzut că România a pierdut Basarabia, nordul Bucovinei şi Herţa, apoi Transilvania şi Cadrilaterul, iar apoi războiul, *exact pe aceste puncte*. Nu s-a mers pe manevra subordonată inamicului, nu s-a mers pe aşteptarea strategică iar micul război de frontieră – cunoscut azi ca război de partizani sau de gherilă – nu a fost absolut de loc pregătit sau practicat de România. În schimb a fost practicat pe scară extrem de largă de Franţa (unde partizanii sunt cunoscuţi sub numele de *Rezistenţă* sau *Rezistenţa franceză*), de Uniunea Sovietică

(unde partizanii evrei, ruşi, ucraineeni etc. s-au dovedit de o maximă eficienţă), de Polonia (unde partizanii au scris pagini de mare eroism), de Cehia, Serbia, Marea Britanie şi toate celelalte ţări[223]. Nu şi de România, în 1940 sau în alţi ani ai

[223] Pentru cei care nu cunosc subiectul şi care s-ar întreba când a folosit Marea Britanie, în al doilea război mondial, războiul de gherilă, să spunem că din clipa în care oricare

războiului. Iar aceste greşeli sau ignorări de strategie, alăturate lipsei blindatelor, mitralierelor, avioanelor de luptă şi bombardament ş.a.m.d., ar fi fost de ajuns să distrugă România, chiar şi fără dipomaţia jalnică şi politica mizerabilă a acelor vremuri.

Rezultatele pierderilor diplomatice şi militare – şi, implicit, teritoriale – au fost cumplite. Numai în nordul Transilvaniei cuceritorii unguri au masacrat sate întregi, cu femei, copii, bătrâni, bolnavi, au torturat cu o bestialitate ce covârşeşte închipuirea nenumăraţi oameni, au furat, jefuit şi violat, au organizat izgonirea sistematică a Românilor, deportarea sistematică a Ţiganilor, Evreilor şi Românilor în lagărele de concentrare germane etc., etc[224]. Acelaşi comportament l-au avut „fraţii ruşi" sau bulgari, iar România a fost exploatată de sovietici, cu o rapacitate şi o bestialitate uluitoare, vreme de doisprezece ani *după război*. Nenumăraţi Români au fost deportaţi în Siberia, Cazahstan, Caucaz etc., fiind lipsiţi de orice drepturi etnice sau naţionale până astăzi, purtând generaţie după generaţie crucea suferinţei. Românii din Ungaria – cca. 300.000 în 1945 – au fost deznaţionalizaţi cu forţa, astăzi fiind în jur de... 5000. Aceeaşi politică a existat – şi există! – faţă de Românii din Ucraina, Bulgaria, Grecia, Albania, Jugoslavia, Serbia de astăzi etc. Teritorii româneşti străvechi au rămas sub ocupaţie străină directă sau

teritoriu stăpânit de ea şi aliaţii ei a fost cucerit de duşmani, fie că este vorba de teritorii din

Indochina, Indonezia sau alte părţi ale Asiei şi Africii.

[224] Ca să nu se creadă că exagerăm, invităm la citirea unor cărţi document, precum *Teroarea horthysto-fascistă în nord- vestul Transilvaniei. septembrie 1940 – octombrie 1944*, Ed. Politică, Bucureşti, 1985 sau, pentru alte epoci de teroare în Transilvania, *Suferinţele din Ardeal*, de Vasile Stoica, Ed. Vicovia, Bacău, 2008 şi altele asemenea (inclusiv indicate în *Bibliografia* de la sfârşitul acestei lucrări).

indirectă până astăzi. Şi toate aceste nenorociri cumplite s- au întâmplat ***pentru că România nu se pregătise de război în vremea păcii***.

Mai mult nu credem că are rost să spunem.

Revenim la ideile greşite, promovate sub măşti ortodoxe. O asemenea gândire, la fel de falsă ca cea combătută de noi mai sus, o găsim, la acelaşi comentator, şi în textul:

„Unul din principalele aspecte... era impactul nagativ [negativ] *al artelor martiale asupra vietii duhovnicesti. Se pare ca toti cititorii nostri care cocheteaza cu artele martiale fac abstractie de lucrul acesta.*"

Nu putem să nu menţionăm nerealismul afirmaţiei, căci au fost, chiar pe acea pagină, comentatori care „cochetând cu artele marţiale" au tratat şi aspectul „impactului" asupra vieţii duhovniceşti. Dar cine nu vrea să vadă adevărul ajunge să nege orice faptă care l-ar putea trezi. Însă ceea ce ni se pare şi mai grav, ba chiar extrem de grav, este categorica declarare a *„impactului negativ al artelor marţiale asupra vieţii duhovniceşti*". Declaraţie ale cărei implicaţii teologice sunt uriaşe. Uluitor este că *acelaşi comentator* ce spune acestea a recunoscut ceva mai devreme – în alt comentariu la acelaşi articol! – că şi sfinţii *„care au fost soldati in armatele pagane*" au practicat arte marţiale. Ceea ce ar însemna,

conform textului citat, că sfinţilor din armatele păgâne le-a „scăzut nivelul duhovnicesc”! Afirmaţia vine într-o totală contradicţie cu istoria Bisericii, care arată că ostaşii creştini au dat un uriaş contingent de martiri, de multe ori mari făcători de minuni, deci având o înaltă viaţă duhovnicească. „În ciuda practicării artelor marţiale”... sau poate tocmai datorită practicării. Despre acest lucru am vorbit însă şi mai sus în

lucrare, aşa încât credem că nu-i nevoie să revenim asupra lui. Precizăm însă că declaraţia categorică de mai sus ***nu*** izvorăşte doar din confuzia între artele marţiale în genere şi artele marţiale orientale. Aşa cum am arătat, însuşi comentatorul în cauză recunoaşte existenţa altor arte marţiale, inclusiv în armatele (romane) de care ţineau sfinţii militari amintiţi. Confuzia aceasta este legată în primul rând, din câte am văzut noi, de influenţa pseudo- teologiei pietist-pasiviste, care duce la o poziţie tulbure şi contradictorie asupra ostăşiei. Pe de-o parte, e bine că există „ostaşii” – soldaţi, poliţişti, jandarmi etc – care să apere pacea externă şi internă, pe de altă parte instruirea lor marţială este anatemizată, dispreţuită, osândită. Influenţa propagandei masonice şi neo-protestante ni se pare evidentă în asemenea împrejurări[225]. Iar uşurătatea cu care comentatorii (pretins?) ortodocşi aruncă la gunoi istoria Bisericii ni se pare cutremurătoare (dacă acei comentatori sunt într-adevăr ortodocşi, căci dacă nu, îi înţelegem, cu tristeţe).

O mare lipsă de logică se poate vedea şi în afirmaţiile următoare:

„[unii] *s-ar putea... să ridice problema faptului ca fiecare dintre noi ar trebui sa stim arte martiale ca sa ne aparam pe noi, sa*[u] *pe cei dragi de necinstire (siluirea*

[225] De remarcat, fie şi în treacăt, un fapt nu lipsit de însemnătate. Deşi învaţă „masele” că trebuie

să fie non- violente, nici conducerea grupărilor protestante şi neo- protestante, nici cea a grupărilor masonice nu s-au dat în lături de la folosirea violenţei atunci când a convenit intereselor lor, mergând de la tortură şi arderi pe rug până la războaie religioase şi masacre cumplite. Dar, în ciuda acestei situaţii deplin atestate istoric, mulţi încă se grăbesc să creadă în lozincile lor „pacifiste”.

trupului). Dar <u>*problema este pusa gresit*</u> [s.n.]*, facand analogia cu segmentul medical: medicamentul cel mai eficient nu este tratarea efectelor bolii ci tratarea cauzelor bolii. Si cea mai buna medicamentatie este profilaxia. Tot asa, cand vine vorba de violuri, jafuri, etc, invatatura Bisericii este profilactica, deoarece preintampina lucrurile rele caci merge direct la cauza bolii: pacatul. Daca pacat n-ar fi in lume, nici inchisori n-ar fi, nici paznici, nici frica de semeni.*"[226]

O urmă de adevăr este aici: problema chiar este pusă greşit! Da! Însă nu de cei care ar spune că ar trebui să ştim arte marţiale ca să ne apărăm pe noi, ci de comentator! Necesitatea profilaxiei, absolut reală, nu elimină necesitatea tratării bolii ce, în ciuda profilaxiei, se întâmplă să apară! De altfel, chiar în cadrul *măsurilor profilactice* intră şi existenţa mijloacelor de tratare a bolii! Autorul ignoră, uluitor pentru mine, aceste aspecte. Dacă mergem pe comparaţia lui şi o credem adevărată, ar trebui să oprim cercetările şi producţiile de medicamente, să desfiinţăm sălile de operaţie, bisturiele şi orice alte mijloace de tratare a bolilor şi să ne ocupăm *numai de profilaxie, în sensul ei de prevenire a apariţiei bolilor*. Ceea ce este instigare la genocid! Căci, evident, oricât de bune ar fi măsurile profilactice, atât materiale cât şi duhovniceşti, până la venirea în slavă a lui Hristos *mereu vor mai apărea boli*. Şi fără tratament vor fi mortale! Comparaţia făcută de comentator nu doar că nu-i dă dreptate, ci îl contrazice

categoric. Faptul că nici el, nici alţi cititori ai paginii în cauză, nu văd acest lucru, este o mărturie tristă a unei îngrijorătoare lipse de discernământ.

[226] Ca şi citatul anterior, şi acesta este de pe www. ortodoxiatinerilor.ro/tinerii-in-societate/ispite-barbatesti, articolul citat şi mai sus.

De asemenea, trebuie spus categoric şi faptul că **învăţătura Bisericii faţă de** *„violuri, jafuri, etc*” **nu este *doar* profilactică**! Biserica spune, chiar din Noul Testament,

> „Voieşti, deci, să nu-ţi fie frică de stăpânire? Fă binele şi vei avea laudă de la ea. Căci ea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău. Iar dacă faci rău, teme-te; căci nu în zadar poartă sabia; pentru că ea este slujitoare a lui Dumnezeu şi răzbunătoare a mâniei Lui, asupra celui ce săvârşeşte răul” (Romani 13.3-4).

Oricât ar fugi unii Români ortodocşi de acest cuvânt – fie din frică de legături cu stăpânirea, fie din frică de legături cu sabia – cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă (II Timotei 2.9) şi rămâne în veci (I Petru 1.25). Şi el ne arată că nu există doar profilaxie ci şi tratament. Că sunt datori creştinii să folosească nu doar lupta prin cuvânt şi pilda vieţii îmbunătăţite împotriva păcatului, ci şi sabia împotriva celui ce săvârşeşte răul şi nu poate fi oprit altfel.

Este adevărat că *„Jandarmii, agenţii de protecţie şi pază doar „tratează” efectele păcatului*”, dar făcând aceasta deja împlinesc porunca lui Dumnezeu şi fac, fie şi prin frică, şi profilaxie. Căci şi de frica acestor pedepse păcătoşii devin pregetători în lucrarea răului, iar aceasta le dă răgaz să audă şi să gândească şi cele spre îndreptarea lor. Căci dacă nu ar fi pedeapsa –

cum nu era în Sodoma şi Gomora – nu ar mai fi nici şovăire faţă de păcat şi s-ar ajunge la cea mai cumplită cădere. Vedem şi aici, dar şi în alte părţi, că Însuşi Dumnezeu a folosit pedepsele directe, nu doar o „profilaxie" pietistă. Şi, mai mult, a poruncit şi omului să facă aceasta, atât în Vechiul cât şi în Noul Testament.

Deci, încă o dată, bună este profilaxia, şi de folos, dar bun şi salvator este şi tratamentul. Iar un bun creştin trebuie să se îndeletnicească şi cu una, şi cu cealaltă, după

cuvântul ce zice *acestea să le faceţi şi pe celelalte să nu le lăsaţi*. Până şi Hristos, care a venit în primul rând să înveţe
– şi care a fost cu adevărat un Fiu al Păcii – a lăsat, odată, acestea deoparte şi a pus mâna pe bici. Bici făcut chiar de El! Deci Însuşi Hristos ne arată că, uneori, şi cu părere de rău, dar cu maximă pricepere, se folosesc şi mijloacele cele mai aspre – biciul sau sabia – atunci când altfel răul nu poate fi oprit din înaintarea sa.

Revenind la logica sau ilogica osânditorilor artelor marţiale, ca o culme a lipsei de consecvenţă, să observăm că însuşi comentatorul citat spune că trebuie reacţionat la necinstirea proprie sau a altcuiva, că *„nimeni nu invata sa fii las si sa nu aperi pe cel asuprit*”. Dar, Dumnezeu să aibă milă de noi!, cum ai putea să-l aperi când nu ştii cum? Cum ai putea să-l aperi când eşti lipsit de orice cunoştinţe de arte marţiale? Sunând la 112 şi aşteptând să intervină, eventual prea târziu pentru cel atacat, cei care ştiu arte marţiale? Deşi le declari *„rele pe timp de pace*”? Rele, dar să le facă alţii ca să mă apere pe mine... pe timp de pace. O asemenea poziţie este, evident, contradictorie, absurdă, ruşinoasă şi neortodoxă.

Altă gravă lipsă de logică o găsim într-un comentariu asemănător, dar mult mai patetic, de pe alt blog. Cineva, care evident nu a cercetat prea mult problema, dar se grăbeşte să se pronunţe, ne strigă extrem de surescitat – şi foarte neortodox[227] – ca să ne

oprească de la practicarea artelor marţiale:

„sa zicem ca te apuci sa inveti artele martiale... sa zicem ca intr-o zi esti plecat la adunat vreascuri in padure,

[227] Stăruim asupra faptului că aceste lozinci, formule, tipare de gândire *nu sunt ortodoxe*. Din foarte multe puncte de vedere. Şi preluarea lor de către ortodocşi este o mare greşeală.

timp in care violatorii iti ataca familia si nimeni nu le aude strigatul. Ce faci omule in situatia asta? Cine iti mai apara familia? CORECT: DUMNEZEU TI-O APARA”[228].

După aceeaşi logică, nu are rost să existe spitale şi tratamente medicale, deoarece familia ţi se poate îmbolnăvi când eşti într-un loc în care acestea nu există şi atunci…
„Ce faci omule in situatia asta? Cine iti mai apara familia? CORECT: DUMNEZEU TI-O APARA”. Deci, să
nu mai existe spitale şi tratamente medicale! La gunoi cu ele! La fel, nu are rost să mai arăm, să mai semănăm, să adunăm roade, să facem mâncare sau provizii, căci se poate când suntem plecaţi undeva să fie toate distruse şi atunci… *„Ce faci omule in situatia asta? Cine iti mai apara familia? CORECT: DUMNEZEU TI-O APARA*”. Deci să nu mai facem agricultură! Să desfiinţăm cămările şi magaziile! Şi morile! Şi cuptoarele! Şi magazinele! Putem continua la nesfârşit şirul de „reduceri la absurd” care dovedesc rătăcirea totală a unei asemenea concepţii, dar cine are minte a înţeles falsitatea unei asemenea
„logici” tipic sectante (neoprotestante).

Din păcate această concepţie – care este în fapt eretică, mergând pe un intervenţionism absolut al lui Dumnezeu, tipic ne-ortodox – este răspândită la mulţi care au fost într-un contact prea strâns cu mediile protestante. Sunt chiar şi grupuri catolice – ca de pildă în Irlanda – care au

căpătat această privire pietist-pasivistă asupra existenţei.

[228] Comentariu de pe www.razbointrucuvant.ro/2011/ 11/19/2-ani-de-la-asasinarea-parintelui-daniel-sisoev- pentru-ce-socotim-a-fi-dreptul-nostru-sa-urim-sa-barfim-neincetat-si-sa-faurim-scandaluri/; nu cităm mai departe comentariul deoarece trece la injurii – necenzurate, ba chiar asumate de moderatorii site-ului – faţă de cei de altă părere („om nebun”, „om nătâng”, iar „om nebun” ş.a.m.d.).

Iar una din consecinţe este, foarte adesea, învinuirea (radicală a) lui Dumnezeu pentru tot ceea ce se întâmplă rău.

În realitate însă, creştinul este dator să facă tot ce poate, în toate privinţele în care poate face ceva; aşteptând totodată ca Dumnezeu să plinească ceea ce el nu poate şi fiind pregătit să rabde cu credinţă dacă Acesta rânduieşte altfel decât şi-ar dori el, omul, să se petreacă lucrurile.

Care este linia Ortodoxiei? Desigur, noi nu putem să ne păzim familia zi şi noapte. Şi chiar dacă ne-am păzi- o, nu avem cum să facem faţă tuturor primejdiilor. Aceasta nu înseamnă însă că trebuie să renunţăm a ne face datoriile. Dacă nu putem preveni, nici trata toate bolile, înseamnă că trebuie să reununţăm la încercările de a duce o viaţă sănătoasă, noi şi ai noştri? Înseamnă că trebuie să renunţăm la controalele medicale, la folosirea medicinii şi farmaceuticii, a ceaiurilor şi altor mijloace de prevenire sau tratare a bolilor? Nici vorbă! La fel şi în această privinţă. Faptul că nu putem să ne păzim neîncetat familia nu înseamnă că trebuie să renunţăm la încuietori, ba eventual şi la uşă. Nu înseamnă că trebuie să renunţăm la mijloacele de apărare, între care intră şi artele marţiale. Este total absurd, iar discursul patetic şi agresiv al comentatorului citat de noi este un sofism anti-ortodox de toată urâţenia.

Nici nu mai vorbim de faptul că într-o familie în care se studiază real artele marţiale

nu este pregătit de luptă numai unul dintre membri, ceilalţi fiind, la grămadă, neputincioşi. Nici nu mai vorbim că într-o familie în care se studiază real artele marţiale pregătirea pentru martiriu este mai înaintată decât în alte familii. Acestea devin aproape secundare faţă de falsitatea fundamentală a textului analizat de noi. Discursurile de acest fel sunt extrem de primejdioase, îndemnând la un fatalism fanatic,

absurd, ne-ortodox, şi în deplină contradicţie cu învăţătura şi istoria Bisericii lui Hristos[229].

Acelaşi comentator, într-un chip de asemenea tipic protestant, începe, în acelaşi loc, să citeze din Psalmi locuri în care se vorbeşte despre apărarea lui Dumnezeu pentru cei ai Lui. Şi, precum protestanţii – şi mai ales quakerii şi penticostalii – care sunt cuprinşi de „simţenii" provocatoare de tremurături şi râsete la citirea Bibliei, şi acesta concluzionează entuziast:

„pai cand citesti asemenea slove ce-ti intra in inima cu putere, ajungi sa razi fericit in inima ta si sa te simti [nota bene!] *in cea mai mare siguranta. Ajungi sa vezi toata fuga si temerile oamenilor (si chiar ale tale) simple desertaciuni si masuri inutile. Daca ar fi fost gasit un singur om credincios in Sodoma, Dumnezeu ar fi crutat cetatea. Daca tu il ai pe Hristos cu tine, atunci cum nu se va indura El si pentru familia ta? Daca-l ai pe Hristos tovaras de drum, atunci ce-ti mai trebuie altceva????"*

Ceea ce este primul lucru foarte trist la acest comentariu 100% neo-protestant[230] e că a fost postat în

[229] De altfel, acest discurs aminteşte izbitor de înşelarea a doi călugări ce s-au dus în pustie hotărâţi să nu primească mâncare decât dată de Dumnezeu prin minune. Cei care citest *Patericul* şi *Limonariul* ştiu ce s-a întâmplat şi cu acela dintre ei care nu a renunţat la rătăcire, şi cu acela care s-a

pocăit.

[230] L-am auzit, aproape identic, la adventişti şi penticostali, ca parte a argumentaţiei împotriva Ortodoxiei (în acea parte a discursului anti-ortodox ce încerca să condamne existenţa preoţilor militari şi, în general, orice legătură între Biserica lui Hristos şi armată, folosirea armelor, învăţarea folosirii armelor etc).

numele Ortodoxiei şi, de altfel, **asumat** şi de administratorii, în alte privinţe profund ortodocşi, ai site- ului… Identitatea sa cu discursul neo-protestant este pur şi simplu uluitoare, de la simplismul şi falsitatea gândirii la sentimentalismul triumfalist şi ignorarea unor adevăruri evidente.

Ca o primă pildă, incontestabilă, a depărtării[231] de Ortodoxie, luăm aserţiunea *„daca ar fi fost gasit un singur om credincios in Sodoma, Dumnezeu ar fi crutat cetatea*”. De fapt, în Sodoma *chiar era un drept*! Se numea Lot! Şi mai avea şi două fete credincioase[232], ceea ce face ca numărul celor drepţi să fie de *trei persoane*. Doar că Dumnezeu hotărâse – şi asta ca un pogorământ pentru Avraam – că va cruţa Sodoma dacă va găsi în ea… *zece drepţi*. Deci de unde vine comentatorul citat cu ideile lui despre *un drept* pentru care ar fi putut fi cruţată Sodoma? Din închipuirea lui! Şi încă odată se potriveşte cuvântul *„Vă rătăciţi neştiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu*” (Matei 22.29). Iar aceasta nu este o greşeală peste care să treci cu uşurinţă! Căci în ce fel de înşelare este cineva care se apucă să facă ***public*** pe teologul – ba să mustre şi preoţii care spun altfel decât el – când nu cunoaşte nici măcar textele elementare ale Scripturii?

[231] Suntem siguri, involuntară această depărtare. Şi precizăm aici că în critica noastră faţă de cuvintele şi atitudinea unor ortodocşi *nu punem la îndoială bunele lor intenţii, râvna lor*, de care suntem încredinţaţi. Doar că le lipseşte

priceperea în această privinţă şi ar fi fost foarte bine ca înainte de a se fi aventurat la propovăduiri şi verdicte publice (şi extrem de categorice!) să fie foarte siguri că au cercetat toate şi au păstrat, într-adevăr, ce este bun...

[232] O scădem pe soţia lui Lot, de vreme ce s-a întors să privească înapoi şi a fost pedepsită de Dumnezeu, deşi, cel puţin la început, ar fi putut fi socotită şi ea cu cei drepţi.

Uriaşă! Şi să nu uităm că această imagine falsă este adusă ca *„argument biblic*” al discursului pietist-conclusiv...

O altă greşeală îngrozitoare, o confuzie teribilă, o face autorul comentariilor amintite – şi textului citat mai sus – între lucrarea lui Dumnezeu de apărare a poporului Său şi respectiv o intervenţie totală şi exclusivă a lui Dumnezeu în plan istoric. El crede că texte ca *„Tu, Doamne, ne vei păzi şi ne vei feri de neamul acesta în veac*” (Psalmi 11.7) şi altele asemenea înseamnă că omul nu mai are nevoie să înveţe să lupte, că omul nu mai trebuie să lupte, că îl va ocroti Dumnezeu... Bietul comentator nici nu-şi aminteşte că alcătuitorul psalmilor, Sfântul Proroc David, cel care mereu şi-a pus nădejdea în Dumnezeu, a fost totodată un mare războinic. Scris este *„Saul a biruit mii, iar David zeci de mii!”* (I Regi 18.7) şi sunt scrise şi altele asemenea, care arată cum a purtat David, cu ajutorul lui Dumnezeu, lupte şi războaie nenumărate. Şi înainte de a le purta, înainte de a se lupta cu Goliat şi ceilalţi duşmani, s-a pregătit, după tradiţia iudaică, în luptele cu fiarele sălbatice (I Regi 17.34-36). După gândirea celui care citează Psalmii fără a-i înţelege, a greşit David şi când a luptat cu armele împotriva duşmanilor, şi când a luptat cu fiarele. Trebuia să-l lase pe Dumnezeu să-l apere, nu? Că dacă, atunci când el fugea după urs, ori după leu, sau se lupta cu Goliat, venea cineva şi îi ataca familia ori turma, şi nimeni nu le auzea strigătul, ce mai făcea – „omule!” – în situaţia aceasta? Dar şi mai

uluitor ni se pare că David, cel care a scris Psalmii, nu a simţit şi el că trebuie *„să râdă fericit în inima lui şi să se simtă în cea mai mare siguranţă”* la auzul Psalmilor pe care însuşi îi cânta, şi să renunţe la înarmare şi luptă. Dimpotrivă, cel care a scris Psalmii a luptat cu arma în mâini, ba a înarmat, pregătit de luptă şi condus în războaie şi poporul! Câtă nepricepere şi lipsă de duhovnicie! Dar din partea cui? A Sfântului Prooroc David sau a celor care îi răstălmăcesc Psalmii?

Zice Românul: *„Dumnezeu îţi dă, dar nu îţi bagă în traistă*”. Teandria, adică împreună-lucrarea dintre Dumnezeu şi om, este un concept pe care mulţi dintre apusenii eterodocşi nu-l prea înţeleg. La ei ori lucrează Dumnezeu, ori omul. Ortodocşii ştiu că omul trebuie să facă tot ce poate şi să aştepte, în acelaşi timp, hotărârea şi lucrarea lui Dumnezeu pentru ceea ce face el. După cum este şi scris: Apostolii, *„plecând, au propovăduit pretutindeni şi Domnul lucra cu ei şi întărea cuvântul, prin semnele care urmau*” (Marcu 16.20). Din păcate, gândirea apuseană extremistă – „ori Dumnezeu, ori omul” – a cucerit părţi din sufletul multor creştini, despărţindu-i de adevărata cunoaştere a lucrării lui Dumnezeu în lume şi a conlucrării omului cu El. Şi nu este singura influenţă eterodoxă adoptată de (unii) ortodocşi!

Mai se spune în textul postat pe net *„Daca tu il ai pe Hristos cu tine, atunci cum nu se va indura El si pentru familia ta?*”. Întrebarea, în text retorică, este de asemenea tipic neo-protestantă. Şi pleacă de la două idei preconcepute: *„Ştiu eu că „îl am” pe Hristos cu mine”* şi, evident, *„ştiu eu ce va face Hristos*”. Şi dacă, de fapt, crezând că Îl ai pe Hristos, te înşeli? Doar sunt atâţia eretici în istorie ce s-au dus în Iad încredinţaţi că Îl au pe Hristos! Autorul comentariului – comentariilor – nu îşi pune problema. Aşa cum nu îşi pune problema că ar putea greşi când bate câmpii despre Sodoma şi numărul drepţilor sau despre înţelesul unor versete din Psalmi. Şi cum nu îşi pune şi problema

ce ar însemna întru Adevăr *„să se îndure Hristos de familia ta*”. Din punctul lui de vedere, asta ar însemna, de fapt, ca Hristos să îi facă treaba, inclusiv în ceea ce priveşte apărarea familiei de atacatori! Comentatorul respectiv, desigur, nu îşi dă seama de asta. Dar îşi închipuie că Hristos este dator să-i păzească familia de orice duşman, că este firesc să se aştepte la asta. Că Hristos ţine loc de îndeplinirea datoriilor omeneşti. Ceea ce este cu totul greşit! Şi, de fapt, înseamnă să te aştepţi ca

Dumnezeu să îţi facă toată treaba, sau şi ceva mai mult... Mai rău, chiar perspectiva unei vieţi creştine apărată de ispite, încercări, necazuri şi prigoane este, fundamental, necreştină. Chiar dacă *„îl ai pe Hristos cu tine”*, asta nu înseamnă că vei fi ferit de supărări[233]. Dimpotrivă, chiar Hristos spune *„dacă pe Mine m-au prigonit şi pe voi vă vor prigoni”* şi *„în lume necazuri veţi avea”* şi *„păziţi-vă de oameni”* şi multe altele asemenea. E interesant – pentru cine are ochi de văzut şi urechi de auzit şi minte de înţeles... – este interesant, spuneam, că Hristos zice *„păziţi-vă de oameni”* (voi, creştinilor!) şi nu, precum comentatorul de mai sus, *„Hristos vă va păzi de oameni”*”[234].

Desigur, spusele noastre nu trebuie înţelese simplist!

Lucrarea *de păzire* pe care trebuie să o facă fiecare creştin începe de la cunoaşterea Sfintelor Scripturi şi a Sfintei Tradiţii şi de la primii paşi în trăirea lor. Aici intră şi postul, şi rugăciunea, şi milostenia sau altele asemenea, dar şi munca şi ostăşia. Niciuna dintre ele nu este de lepădat. Fiecare are rostul său, şi, chiar dacă unele sunt mai

[233] Am putea aminti aici de Iov şi de felul în care, după ce l- a păzit o vreme, Dumnezeu l-a lăsat în puterea diavolului o altă vreme, pentru ca apoi iar să-l izbăvească. Şi de nu s- ar fi întărit Iov mereu în frica lui Dumnezeu în vremea în care îi mergea bine, ar fi căzut cum a căzut femeia lui. Dar nu vom stărui asupra lui, ca să nu se spună că ne oprim la cei din Vechiul Testament, cu toate că Dumnezeu acelaşi este totdeauna.

[234] Să mai amintim, oare, de familiile martirizate din primele secole şi până astăzi? Familii care stau ca puternică mărturie împotriva pietismului triumfalist şi obtuz al comentariului pe care îl analizăm... Sau să mai amintim pe sfinţii împăraţi care au condus oştiri, le-au înarmat şi instruit, în loc să-l lase pe Dumnezeu să apere poporul, fără să mai ridice ei, împăraţii şi ostaşii, vreun deget?

de cinste decât altele, toate au fost lăsate de Dumnezeu spre a fi folosite cu înţelepciune. Iar această lucrare poate fi, într-adevăr, binecuvântată de Dumnezeu, căci *dacă Dumnezeu nu ar păzi cetatea în zadar s-ar osteni cel ce o păzeşte* (Psalmi 126.1). Dar nici Dumnezeu nu va păzi pe cei care nu-i păzesc poruncile lui! Teandria, conlucrarea între Dumnezeu şi om, iată principiul care stă la temelia oricărei lucrări în Ortodoxie. Un principiu care este cu desăvârşire uitat atunci când se presupune că trebuie să nu facem nimic aşteptând ca Dumnezeu să facă totul.

În sfârşit, mai dăm un text în afara adevărului al aceluiaşi comentator. Ca un amănunt în sine, dar revelator pentru superficialitatea celor care, creştini fiind, nu se sfiesc a vorbi despre ce nu se pricep.

„*Vad ca multi s-au apucat de dezbatut la infinit despre aceste arte cand tot ce trebuie sa facem este sa le vedem prin prisma dreptei credinte* [...] *Chiar daca multi nu se asteapta, artele martiale au o singura origine: India. De acolo provin si au fost preluate si dezvoltate de celelalte tari* [...]”

Nu are rost să dăm mai departe „demonstraţia” dezvoltată dintr-o premisă atât de falsă şi, cu tristeţe spus, atât de incultă. Este la fel de ruşinos precum un comentariu de pe alt site, în care se spunea că scrima este, la nivel practic, la fel de neprimejdioasă ca şi şahul... Scrima, care a

fost folosită pe câmpurile de bătălie de către milioane şi milioane de soldaţi, care şi astăzi este însuşită de ofiţerii de carieră – şi nu numai – în şcolile militare serioase, pusă la nivelul şahului ca eficienţă de luptă corp la corp[235]!

235 Trecem peste faptul că şahul dezvoltă gândirea tactică şi nu este deloc de dispreţuit ca pregătire spirituală pentru luptă.

Evident, cel care a vorbit este total neştiutor în privinţa scrimei şi istoriei ei, dar vorbeşte, făcându-se de râs şi pe sine, şi credinţa pe care pretinde că o apără. La fel ca şi cel care spune că toate artele marţiale vin din India… Inepţii peste inepţii!

Inepţii care nu ar fi atât de întristătoare, dacă nu ar veni din partea unor oameni care se vor a fi – şi deseori se socotesc pe ei înşişi a fi – (mari) mărturisitori ai Ortodoxiei. Dar Ortodoxia nu se poate niciodată mărturisi prin cuvintele unor oameni care vorbesc despre ce nu ştiu, oricât ar fi de bine intenţionaţi! Căci, să fim bine înţeleşi, suntem siguri că toţi cei ale căror texte le-am prezentat aici sunt bine intenţionaţi, oameni care vor să fie mărturisitori şi apărători ai Dreptei-credinţe. Doar că, din prea multă râvnă, se grăbesc să se pronunţe – şi încă foarte categoric, foarte autoritar, foarte competent – în domenii în care nu se pricep deloc. Precum autorul de mai sus, care îşi închipuie că *„artele marţiale au o singură origine*”, ignorând total istoria sporturilor şi artelor marţiale, dar vorbind cu o nonşalanţă uluitoare. Şi, în temeiul acestei fanteziste origini, dezvoltă o aberantă argumentaţie anti-arte marţiale. Deşi, dacă judecăm după principiile creştine, lucrurile trebuie cercetate nepărtinitor, indiferent de originea lor presupusă ori reală, în ceea ce au bun şi rău[236]. Un discurs de alt fel – ca, de pildă, cel cu „originea unică a artelor marţiale” – este ruşinos prin el însuşi, chiar dacă nu ar fi plecat de la o premisă istorică falsă. Şi îmi aminteşte de un părinte ce

reluăm

spunea că toate lucrurile care vin din Japonia sunt satanice, spusele lui fiind înregistrate cu un reportofon japonez, cu binecuvântarea sa…

[236] Deoarece am arătat în lucrare că există multe feluri de arte marţiale, şi nu doar cele de origine indiană, nu mai

reluăm

O afirmaţie la fel de uluitoare, pe acelaşi site şi la aceeaşi pagină, sună astfel:

„Nu am auzit sau citit nicaieri la Hristos, la Apostoli sau la Sfintii Parinti, un indemn la lupta armata (sau corp la corp) a crestinilor cu dusmanii credintei, fie ei prigonitori romani, ocupanti straini sau masoni, sau
„vanzatori de neam si tara””

Nu a(u) auzit sau citit aşa ceva! Extraordinar argument! Deci nu există? Ei bine, noi am auzit şi am citit, ba chiar am şi citat în lucrarea de faţă asemenea îndemnuri! Nu unul, ci nenumărate. Dar probabil că Sfântul Ambrozie cel Mare, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Daniil Sihastrul – care l-a îndemnat şi întărit în luptă pe Binecredinciosul Domnitor Ştefan al Moldovei! – sau Sfântul Dimitrie Izvorâtorul de Mir şi ceilalţi, nenumăraţi, asemenea lor, nu sunt cunoscuţi autorilor afirmaţiei citate. Nu există, sau n-or fi, pentru ei, Sfinţi Părinţi? Răspunsul nostru poate părea aspru, însă este o asprime cerută de autoritarismul şi falsitatea frazelor pe care le cităm. În acest caz, printr-o singură frază neadevărată, dar extrem de categorică, este aruncată în neant o parte uriaşă a istoriei Bisericii.

Am amintit mai sus de Sfântul Împărat Constantin cel Mare, de Binecredinciosul Împărat Iustinian, de Sfântul Împărat Teodosie cel Mare, de Binecredinciosul Împărat Marcian, de Binecredinciosul

Împărat Teodosie cel Mic, de Binecredinciosul Împărat Mihail, de Sfântul Împărat Ioan Duca Vatatis şi alţii asemenea, la care putem adăuga şi alţi împăraţi, mai apropiaţi de noi[237], precum

[237] Şi nu am înşirat în această scriere alţi regi şi împăraţi creştini, cu viaţă sfântă, din Etiopia, Armenia, Gruzia sau India, începând cu Avdar(Abcar), regele armean al Edesei sau împăratul etiopian Elezvoi.

Binecredinciosul Ştefan al Moldovei, Sfântul Neagoe Basarab, Sfântul Martir Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi... Este vorba de aproape 15 secole în care Biserica a binecuvântat lupta armată – şi corp la corp – a creştinilor cu duşmanii Credinţei şi alţi prigonitori[238]. A binecuvântat-o şi a lăudat-o, înfierând totodată abuzurile care ar fi putut avea sau chiar aveau loc. Ceea ce autorii textului, din păcate, nu ştiu să se fi întâmplat.

Şi, ca încă o mărturie a adevărului împotriva neştiinţei în domeniu, să ne amintim de viaţa Sfintei Muceniţe Teodora din Peloponez. Aceasta era o ţărancă din Vasta care, în secolul al XI-lea, a luptat împotriva tâlharilor care prădau satele din ţinut. Pentru a nu fi oprită de la intrarea în mica oaste a ţăranilor – miliţie populară, ba şi auto-alcătuită, alt lucru inadmisibil pentru pasiviştii pietişti! – s-a îmbrăcat în haine bărbăteşti, ostăşeşti. În această deghizare a luat parte la bătălie, luptând alături de bărbaţi şi a fost rănită de moarte. „Violenţă, ucidere!” ar striga cei lipsiţi de discernământ. „Ar fi trebuit să-L lase pe Dumnezeu să-i apere satul!” ar striga alţi rătăciţi. Dar Biserica lui Dumnezeu a recunoscut-o îndată ca sfântă muceniţă! Iar biserica smerită ridicată în Vasta în cinstea ei nu doar că este un loc în care se fac minuni, dar este ea însăşi o minune. Căci peste ea, deşi este mică şi foarte veche, cresc 17 copaci, chiar din acoperiş. Totuşi rădăcinile nu trec prin acoperiş, nici prin pereţi, nici nu-l dărâmă, oricât de puternice ar fi furtunile, deşi străvechiul acoperiş are doar câţiva

centimetri grosime. Este o minune atestată de numeroşi ingineri constructori şi arhitecţi, care au declarat sub semnătură că nu există nicio explicaţie pentru rezistenţa bisericii în asemenea condiţii... în afara intervenţiei directe a puterii lui Dumnezeu! Iată mărturie nebiruită că şi cunoştinţele de arte marţiale ale Teodorei, şi

[238] Spre a nu mai stărui asupra ostaşilor creştini din Romania păgână, dinainte de Sfântul Constantin cel Mare.

participarea la luptă – deghizată ca bărbat! – au fost nu scădere duhovnicească ci, dimpotrivă, înălţare duhovnicească şi sfinţenie. Şi, totodată, iată un îndemn la luptă şi la pururi pregătire de luptă. Pe care nu îl înţelege doar cel care nu vrea să vadă adevărul. Fiindcă, pentru oricine altcineva, trebuie să fie limpede că, dintre toate femeile care trăiau în Vasta odată cu Sfânta Teodora, doar ea, cea care a pus mâna pe arme împotriva tâlharilor şi a murit în luptă cu ei, este singura care a intrat în calendar, singura devenită făcătoare de minuni. Ceea ce, credem noi, spune totul.

Şi am putea da sute şi mii şi zeci de mii de asemenea pilde, cu toate că, după cum am văzut, mulţi dintre ortodocşii de astăzi le ignoră total sau, în cel mai bun caz, le declară, pe fiecare în parte, „excepţie".

Alt cuvânt al lor, care îl contrazice pe primul, dar care cuprinde, în afara unor alte greşeli, şi o nuanţă folositoare, este acesta:

„Desigur, cu totul altceva este cand vorbim de o armata regulata a unui popor care lupta pentru apararea teritoriului sau [de ce, nu ni se explică]*, fara sa insemne, prin aceasta, ca uciderea in razboi e mai putin ucidere.* [asta deşi Sfântul Vasile cel Mare şi sinoadele ecumenice au altă părere! [239]] *Astazi traim insa alte imprejurari si aici*

[239] Canonul 13 al Sfântului Vasile cel Mare spune –

uimitor, nu? – că „*uciderile cele din războaie nu au fost socotite ucideri de Părinţi*”, adică exact invers decât autorii textului pe care îl analizăm acum. Să fi greşit şi el, şi sinoadele ecumenice – vreo şapte – care i-au întărit acest canon? Noi credem că nu. Mai curând autorii textului nu cunosc îndeajuns de bine Dogmatica şi Istoria Bisericii… sau un cred în adevărul lor (ceea ce înseamnă, de fapt, erezie…).

toti parem a fi de acord[240]*. In absenta unei asemenea astfel de armate, ce se cuvine a fi facut? Unii considera ca*

[240] Nu ştim de unde se scoate afirmaţa aceasta, de unde această *părere*, dar, oricum, *eu nu sunt de acord cu ea* (şi mulţi alţii alături de mine). Sunt însă de acord că *oamenii de azi nu ştiu pe ce lume trăiesc*. Mulţi cred că Românii au pace de foarte multă vreme. Greşit. În decembrie 1989 mulţi Români au plătit cu viaţa lipsa lor de pregătire militară. În 1991 au început luptele din Transnistria, în care voluntarii români şi trupe de miliţie din dreapta şi stânga Nistrului au apărat cu greu pământul străbun, plătind un scump şi sfânt tribut de sânge. Este adevărat că grupările (anti-româneşti) ce stăpânesc România nu au îngăduit tratarea acestui război româno-rus în manualele şcolare, dar măcar ortodocşii practicanţi ar fi trebuit să fie mai conştienţi de realitate. Conflictele dintre ultra-naţionaliştii ucraineeni (grupaţi adesea în organizaţii paramilitare, adesea sub binecuvântarea Bisericii Ortodoxe din Ucraina!) şi Românii din sudul Basarabiei, din Hotin, Herţa şi Nordul Bucovinei sau alte teritorii româneşti ilegitim stăpânite azi de Ucraina sunt de asemenea o realitate. O realitate de asemenea ocultată de oficialităţi, dar care ar trebui să fie binecunoscută creştinilor români. Nici nu mai stăruim asupra neîncetatelor declaraţii ucraineene prin care se atribuie României intenţii de invadare şi război, asupra *actelor de război* pe care flota militară şi grănicerească ucraineeană le-a săvârşit asupra navelor şi teritoriilor româneşti, asupra a ceea ce a însemnat, de fapt, gestul
„Canalul Bâstroe”... Să mai adăugăm doar la această scurtă înşiruire trupele române din Namibia, Angola, Cosovo, Bosnia-Herţegovina, Irac

şi Afganistan. Vedem dintr-o dată că în aceste „vremuri de pace” Românii au fost implicaţi în mai bine de 10 zone de conflict şi război, *ca parte combatantă*. Faptul că România nu este *încă* implicată *total* într-un război este doar o minune. O minune care nu va dura la nesfârşit. Cine are urechi de auzit... *P.S. Între*

trebuie depusa o rezistenta chiar si para-militara fata de structurile statului care nu mai poate fi considerat national, ci ocupant. Asa sa fie oare? [...] *Crestinii au reusit, ce-i drept, sa doboare Imperiul Roman Pagan. Evident, nu prin forta armelor, nici prin subversivitate, ci prin... credinta. Cam banal, dar asa au stat lucrurile. Noi parca am compensa lipsa de vlaga si ravna duhovniceasca a crestinilor din primele veacuri cu tot felul de substitute care nu merg la esenta – una din ele fiind si aceasta idee a rezistentei para-militare.*"

Acum, o primă observaţie ar fi că probabil autorii au vrut să spună *„Noi parca am compensa lipsa de vlaga si ravna duhovniceasca* **a creştinilor de azi faţă de** *crestinii din primele veacuri cu tot felul de substitute*". Altfel, după gramatică, ar însemna că ei, autorii, consideră că la creştinii din primele veacuri era o lipsă de vlagă şi râvnă duhovnicească pe care noi „parcă am compensa-o" cu tot felul de substitute.

Însă, dincolo de greşelile de logică a discursului şi dincolo de greşelile faţă de Dogmatica ortodoxă semnalate chiar pe text, comentariul citat lansează o discuţie interesantă. Că statul actual este tot mai mult anti-naţional, este limpede. Că armata naţională este într-un proces de alterare – intenţionată – este de asemenea limpede. Deci,
„ce se cuvine a fi facut"?

perioada în care am scris această notă şi aceste zile de iulie 2013 s-au aprins focuri primejdioase în multe ţări, inclusiv din apropierea României. În Siria creştinii sunt prigoniţi, izgoniţi, masacraţi. În Turcia sunt tulburări, la fel în Bulgaria şi în alte părţi. S-ar putea ca lucrurile să se liniştească. S-ar putea să se înrăutăţească. Evident, pentru cine este raţional, este însă faptul că e mai bine să fi pregătit şi să nu ai nevoie, decât să ai nevoie şi să nu fi pregătit. (P.P.S. Între timp a intrat „în horă" şi Ucraina...).

O să începem în răspunsul nostru chiar de la problema „doborârii Imperiului Roman Păgân”. Care nu a fost în sens propriu o doborâre sau o dărâmare, cât o metamorfozare, o transformare, o sfinţire a lui. Dar, ca să nu fie dispută şi pentru acest cuvânt, putem să-i zicem şi
„doborâre”. Care a fost realizată… cum?

Autorii spun *„prin… credinta*”. Exprimare foarte vagă. Ştiut fiind că, de fapt, credinţa se vădeşte din fapte. Deci care ar fi lucrarea credinţei, care ar fi faptele credinţei care „au dărâmat Imperiul Roman Păgân”?

Oare martiriul creştinilor? Dar am avut şi în Persia mulţime de martiri, iar Persia a rămas tot păgână, ba chiar, pentru multă vreme, a izbutit să nimicească toţi ortodocşii din cuprinsul său. Oare rugăciunile? Dar şi în Persia, şi în Hanatul Crimeii, şi în alte părţi în care statul a rămas păgân au fost mulţi rugători. Deci, care sunt *faptele* ***concrete*** care au dus la trecerea de la un păgânism militant la creştinism militant în Imperiul Roman?

Proclamarea generalului din Galia, Constantin, drept împărat, de către trupele din această provincie, victoria de la Pons Milvius şi celelalte acţiuni – militare, religioase, administrative, economice, culturale etc – ale Sfântului Constantin cel Mare.

Şi care a fost primul temei al acestor fapte?

Existenţa unui număr mare de creştini

în viaţa şi mai ales în trupele din jurul lui Constantin cel Mare!

Existenţa unui număr mare de creştini stră-români, de creştini celţi (proto-francezi) şi germanici în trupele din Galia, a fost în contrast cu numărul mare de păgâni traco-romani din jurul împăraţilor prigonitori din aceeaşi epocă – Maximian, Maximin Daia, Galerius etc. Datorită acestor ostaşi creştini nu doar că şi viitorul împărat Constantin a aflat câte ceva despre Credinţa lui Hristos, dar şi la Pons

Milvius a putut primi lămuriri atunci când minunea l-a înspăimântat, şi ostaşii păgâni au putut fi lămuriţi de creştinii din armată despre adevăratul înţeles al Crucii (pentru păgâni, semn de nenorocire). Mai mult, aceşti creştini militari i-au fost cei mai credincioşi camarazi şi în luptele din Italia, şi în cele care au urmat, precum şi în păstrarea bunei rânduieli a Imperiului şi în alte asemenea lucrări. *Deci chiar existenţa şi implicarea creştinilor în armatele romane şi activităţile ostăşeşti a fost baza pe care şi-a clădit lucrarea Sfântul Împărat Constantin cel Mare, Cel întocmai cu Apostolii*.

Aceasta este soluţia pe care o propunem şi noi!

Propunem ca Românii să meargă mai departe, ca urmaşi ai armatelor Sfântului Constantin cel Mare, totdeauna pregătiţi de luptă. Şi atunci când se va arăta un conducător legitim – asemenea lui Constantin – şi, totodată, vrednic de a fi slujit, să îl slujească, să lupte pentru el, să moară pentru el, să trăiască pentru el, întru Hristos Domnul nostru.

Este ceea ce, de altfel, şi Împăratul Ştefan al Moldovei ne-a poruncit:

„Dacă duşmanul vostru va cere legăminte ruşinoase de la voi, atuncea mai bine muriţi prin sabia lui, decât să fiţi privitori împilării şi ticăloşirii ţării voastre. Domnul părinţilor voştri însă se va îndura de lacrimile slugilor sale şi va ridica dintre voi pe cineva, care va aşeza iarăşi

pe urmaşii voştri în volnicia şi puterea de mai înainte".

Totuşi, trebuie spus, acum nu se poate pune problema unei lupte cu armele pentru libertatea ţării. De ce? Din două mari pricini!

Întâi, că n-ar avea cine să o ducă. Toţi sunt viteji la insultat, bârfit, făcut pe grozavii, blestemat şi înjurat pe

internet, din spatele nick-urilor. În viaţa de toate zilele însă, toţi vitejii aceştia se dovedesc a fi, prea adesea, nevolnici. Dacă dau de hoţi pe autobuz îşi pleacă ochii în pământ şi tac mâlc, de plini de curaj duhovnicesc ce sunt. Nici nu se pune problema implicării lor într-o luptă reală. De aici vin şi „duhovniceştile” lor batjocoriri ale artelor marţiale, ca o acoperire a nevolniciei şi laşităţii proprii. Iar cei care sunt astăzi într-adevăr curajoşi – şi poate chiar şi pregătiţi, lumeşte vorbind, de bătaie – sunt, de foarte multe ori, depărtaţi de credinţă, slabi în credinţă şi cu prea puţin discernământ duhovnicesc. Deseori ei sunt îndepărtaţi de Biserică, de la primele contacte cu ea, de răutatea, invidia şi agresivitatea insultătoare a celor din prima categorie[241]. Aceasta ar fi prima pricină.

A doua pricină este că n-ar avea cine să conducă lupta cu armele pentru eliberarea ţării. Nu pot fi conducători tot felul de apucaţi, care se cred luminaţi fără nici un temei. Nu pot fi conducători corupţii şi vânduţii. Nu pot fi conducători romanticii lipsiţi de pregătirea tehnică necesară. Nu pot fi conducători tehnicienii lipsiţi de credinţă şi idealuri. Şi aşa mai departe! Este nevoie de un conducător adevărat. Iar acesta nu se va ivi **până când nu va avea un popor pregătit**.

Pentru aceea, se cuvine ca Românii să se ostenească, într-adevăr, cu rugăciunea şi postul, cu învăţarea Istoriei Bisericii şi Neamului, a Dogmaticii, a tacticii şi strategiei militare şi duhvniceşti, a artelor

marţiale şi a celorlalte care sunt de datoria oricărui Român. Şi să se roage, neîncetat, pentru *buni conducători ai Bisericii, ai Neamului şi ai Ţării*. Aşa încât Dumnezeu fie

[241] Desigur, se poate replica şi faptul că ar trebui să treacă peste şi să meargă mai departe, în Credinţă, cu vitejie. Dar câţi pot face aşa ceva atunci când de la primele apropieri de cineva sau ceva sunt dispreţuiţi, insultaţi etc.?

îi va face buni pe cei ce sunt, fie va ridica, aşa cum El ştie, pe alţii vrednici.

Dar fără o pregătire a poporului, un domnitor vrednic nici că va mai fi!

În acelaşi loc despre care am vorbit până acum, autorii amintiţi încearcă să discute asupra rezistenţei armate faţă de autorităţile de stat trădătoare sau străine (de acum sau din viitor).

Nu vom discuta aici acest
lucru. De ce?

Deoarece o asemenea discuţie cere o maturitate şi un discernământ pe care nu le-am întâlnit decât extrem de rar. Consemnăm doar două aspecte, care sunt doar o parte din baza de pornire a unei discuţii pe temă – discuţie pe care, repetăm, nu o facem aici.

Întâi, că existenţa unei asemenea rezistenţe este, din punct de vedere creştin, primită şi vrednică de laudă ***doar în anumite condiţii extrem de greu de identificat pentru cineva nepregătit***. Avem luptători români de acest fel care au fost o binecuvântare a lui Dumnezeu, o întărire, o nădejde şi o eliberare pentru mulţi – nu doar Români, ci şi străini. Printre alţii putem aminti pe Iancu Jianu, Avram Iancu, Ioan Buteanu, Ioniţă Tunsu, Pintea Viteazul, Baba Novac, fraţii Caciandoní, Adam Duma, Gheorghe Coroi, ba chiar şi pe unii ajunşi pe tron, ca cei din neamul Asăneştilor. Sau pe Dumitru Negrescu, zis Baltă, zis şi
„ultimul haiduc din Moldova". Sau îi putem aminti pe cei din timpurile prigoanelor

amintim numai multiplele aplicaţii tactice şi strategice al

comuniste, precum fraţii Arnăuţoiu, Elisabeta Rizea, generalul Aldea, Gavrilă Ogoranu, Ion Vatamaniuc ş.a.m.d.[242]. Dar au fost şi

[242] Să amintim că toţi aceşti eroi ai Neamului Românesc nu ar fi avut eficienţa şi poate nici temeritatea necesară fără pregătirea ostăşească de care au beneficiat. Dacă ar fi să

amintim numai multiplele aplicaţii tactice şi strategice al

luptători în bălţi, în codri şi în munţi care au fost doar nişte tâlhari, nişte hoţi, nişte răpitori şi violatori, o pacoste pe capul oamenilor, o lucrare a diavolului. Am prefera să nu dăm nume în această privinţă, după cum şi Dumnezeu Însuşi îi şterge din Cartea Vieţii pe cei care sunt astfel. Aceste două forme de luptă „para-militară”, asemănătoare ca formă dar opuse ca rost, ne avertizează asupra complexităţii şi primejdiei acestui fenomen, asupra faptului că nu are voie să fie tratat cu uşurătate. Pricină pentru care nici noi nu stăruim *aici* asupra lui.

Al doilea lucru pe care dorim să îl consemnăm este ***necesitatea ca o asemenea mişcare*** – de rezistenţă armată – ***să aibă o ţinută morală ortodoxă, un scop limpede definit, un sprijin popular şi o finalitate***. În lipsa acestor patru stâlpi mişcarea fie va fi înăbuşită de autorităţile asupritoare – cum s-a întâmplat cu Rezistenţa Românească din 1944-1962 – fie se va transforma în ceva extrem de rău – cum s-a întâmplat cu Mafia italiană, pornită ca rezistenţă şi devenită ceea ce este astăzi. Iarăşi, nicio uşurătate nu este îngăduită în asemenea privinţă şi a vorbi necugetat despre astfel de lucruri e foarte rău.

Încă odată, amintim că doar am punctat aceste două aspecte. Aspecte care nici măcar nu deschid cu adevărat discuţia asupra subiectului, şi cu atât mai puţin o încheie. **Orice alte concluzii asupra spuselor noastre sunt străine de intenţia şi părerile noastre şi trebuie privite ca**

răstălmăciri.

Revenind la firul discuţiei, notăm aici o altă idee absurdă, exprimată şi de unii duhovnici, de pildă în forma:

„*Dacă* [un creştin] *va face karate va crede că poate să se apere singur şi nu va mai crede în Dumnezeu.*”

fraţilor Arnăuţoiu şi tot ar fi de ajuns. Pentru cine ştie despre ce vorbim, desigur.

Iraţionalitatea ideii este cutremurătoare. Pe acelaşi principiu, ar trebui să nu mai învăţăm nimic, pentru că prin *tot* ceea ce învăţăm am ajunge la necredinţă! De pildă, dacă învăţăm să citim, *„vom crede că putem să învăţăm şi singuri şi nu vom mai crede în Dumnezeu (ca Învăţător)*”. Sau, dacă învăţăm să muncim, *„vom crede că putem să ne întreţinem singuri şi nu vom mai crede în Dumnezeu (ca Atotţiitor)*”. Sau dacă învăţăm să şofăm *„vom crede că putem călători doar prin puterea noastră şi nu vom mai crede în Dumnezeu (Călăuzitorul nostru în toate)*”. Etc., etc., etc.

Este adevărat că sunt oameni care se trufesc atât de mult cu ceea ce au primit (ei spun „au realizat”), încât se despart de Dumnezeu. Acest lucru se întâmplă însă *în toate domeniile vieţii umane*, şi cere *paza gândurilor*, iar nu renunţarea la a face ceea ce trebuie! Ca mărturie a acestui ***fapt*** stau sutele de mii de sfinţi care au fost ostaşi, ofiţeri sau împăraţi şi care au ştiut a mulţumi lui Dumnezeu pentru biruinţa pe care El le-a dăruit-o, pentru mila Sa şi ostenelile lor. Tot aşa, adevăratul creştin, făcând arte marţiale, va ştii că îşi face doar datoria de slugă netrebnică (Luca 17.10) şi că Dumnezeu este Cel care dă biruinţa (I Corinteni 15.57). Iar dacă nu ştie asta, vina este a lui, nu a artelor marţiale[243].

În sfârşit, ca o ultimă idee greşită pe care o prezentăm aici – din păcate, nu şi ultima din cele care se pot auzi ori citi pe

temă –, avem afirmaţia conform căreia

[243] Aşa cum pentru că nu ştie să mulţumească Domnului pentru ajutor şi să-şi pună încrederea în el, în cazul tâmplarului, fierarului, dulgherului, zidarului, marinarului, ciobanului ş.a.m.d. vina este a omului, nu a meşteşugului sau îndeletnicirii.

„Practicarea artelor marţiale îndeamnă la violenţă.”

Desigur, dacă vom spune că, deşi nu o doreşte, Ortodoxia nu exclude violenţa atunci când este necesară, vom supăra pe mulţi. Deşi afirmaţia aceasta este deplin şi prea-deplin dovedită. Dar există o temere serioasă şi îndreptăţită: *că unii vor crede că au dreptul la violenţă personală în numele Credinţei sau al lui Dumnezeu*. De aceea trebuie spus că toate cele arătate de noi în această lucrare *nu îndreptăţesc pe nimeni* la folosirea violenţei pentru satisfacerea propriului orgoliu sau a altor patimi. Ca persoană, ca ins, trebuie să ai răbdare creştină. Să te porţi cu dragoste, înţelepciune şi răbdare duhovnicească faţă de cei care îţi fac rău. Violenţa este primită de Biserică *atunci când este* ***absolut*** *trebuincioasă pentru* ***a apăra pe altul*** *sau* ***pe alţii***.

Credem însă că este evident că cei care nu înţeleg această idee vor fi violenţi oricum. Cei care, de pildă, răspund pe internet la postări cuviincioase cu violenţă verbală, ba chiar cu exprimări josnice şi injurii mizerabile
– şi adesea chiar „în numele Ortodoxiei” – nu fac aceasta pentru că au practicat artele marţiale! Unii dintre ei – şi am dat mai sus pildă – chiar se manifestă *violent* împotriva artelor marţiale şi a celor care le susţin… Desigur, situaţia este ridicolă, dar nu mai puţin reală. În fapt, cei care practică arte marţiale sistematic, ani de zile, devin mult

mai puţin violenţi decât oamenii obişnuiţi. Atât pentru că se disciplinează, cât şi pentru că înţeleg primejdia violenţei, dar şi pentru că, fiind conştienţi de propria pregătire, au o răbdare mai mare în împrejurări în care alţii îşi pierd cumpătul[244].

[244] Rămâne pentru mine antologic un interviu luat unui actor american de filme, multe extrem de violente, cel mai mare campion mondial de arte marţiale – Don Wilson

„The Dragon” (după numele de scenă) (11 titluri la 3 categorii de greutate, campion fără întrerupere timp de 12 ani, retras fără înfrângere). Nu comentez aici starea lui duhovnicească şi ceea ce l-a determinat să joace în filme de extremă violenţă. De vreme ce nu este ortodox cred că lucrurile sunt uşor de înţeles. Mă interesează însă *înclinaţia spre violenţă* **din viaţa reală** a unui asemenea sportiv şi actor. Ei bine, în acel interviu, după tot felul de întrebări comune – titluri, filme, proiecte de viitor etc – se ajunge şi la „viaţa reală” sau „întâmplările de pe stradă”. Şi reporterul întreabă: „- Ce trebuie făcut dacă cineva, pe stradă, ne atacă folosind un cuţit?”. La care campionul de arte marţiale şi eroul de filme violente răspunde categoric:
„-Fugim!”. Reporterul rămâne cu gura căscată – la propriu!
– apoi întreabă uimit: „- Fugim?!?”. Răspuns: „- Da, bineînţeles. Fugim cât putem de repede?”. Reporterul: „- De ce?”. Răspuns: „- Pentru că putem fi răniţi sau îl putem răni pe celălalt. Ori şi mai rău.” Această atitudine, de altfel, a fost dovedită practic de către actorul în cauză, în mai multe împrejurări.

Vedem astfel încă odată că cei care sunt violenţi sunt violenţi, repetăm, de felul lor, nu din pricina artelor marţiale. Mai mult, cei care sunt violenţi foarte rar izbutesc să facă arte marţiale, pentru că acestea cer o disciplină severă şi de lungă durată, insuportabilă pentru ei. Desigur, se poate întâmpla să facă „ceva” câteva luni, dar nu rezistă mai mult. (Nu discutăm aici de şcolile de asasini ai serviciilor secrete, care sunt cu totul altceva, şi care îşi adaptează metodele de predare la sociopaţi şi alţii asemenea, manipulându-i spre îndeplinirea unor misiuni criminale.)

Cei care îşi închipuie că artele marţiale

înseamnă creşterea gradului de violenţă sunt victime ale filmelor violente de Hollywood, pline de imagini ireale, în care nimeni nu opreşte violenţa dezlănţuită. În realitate niciodată practicanţii de arte marţiale nu sunt implicaţi în

toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. toate îmi sunt îngăduite, dar nu mă voi lăsa stăpânit de ceva

În ultimii ani au fost foarte multe cazuri de fete care veneau de la şcoală sau de la serviciu şi care au fost atacate de hoţi sau violatori. Dintre fetele *care au scăpat cu bine* din aceste încercări, după datele pe care mi le-a furnizat un ofiţer de poliţie, peste 80% făceau sau făcuseră arte marţiale. Dintre ele, ***doar câteva*** au avut parte de o confruntare fizică directă! Cum au scăpat celelalte? Au fugit bine, s-au retras la vreme, i-au văzut şi i-au ocolit pe agresori! Pregătirea lor le-a dat prezenţa de spirit de a se descurca într-o situaţie limită. În care situaţie însă, fetele lipsite de pregătire marţială au rămas paralizate de panică ori s-au mişcat foarte greu sau foarte greşit şi, ca urmare, au avut de suferit, uneori cumplit. S-a dovedit astfel cât de mult poate ajuta pregătirea de arte marţiale în evitarea situaţiilor de luptă şi scăparea din primejdii neaşteptate.

Oricât ar părea de neobişnuit, situaţia este cam la fel şi în ceea ce priveşte atacurile hoţilor, doritorilor de violenţă sau violatorilor asupra băieţilor. Practicanţii de arte marţiale au scăpat cel mai des şi cel mai bine, *de foarte multe ori fără a ajunge la confruntare fizică*.

Această realitate concretă este legată de unele principii care par, din păcate,

teoretice, dar care sunt, până la urmă, extrem de practice.

asemenea conflicte şi, dacă ar fi, poliţia ar interveni foarte repede, sau swat-ul ori alte trupe speciale. În filme nu se întâmplă aşa ceva doar pentru că nu vor asta regizorul şi scenaristul şi, dincolo de răutatea duhovnicească a acestor filme, această non-intervenţie este ceea ce se numeşte
„convenţie cinematografică” (un echivalent cinematografic al „licenţei poetice” din literatură). Dar confuzia între film şi viaţa reală nu ar trebui să fie făcută de creştini.

Pentru orice om care gândeşte, şi cu atât mai mult pentru un creştin, practicarea artelor marţiale se face nu pentru a te bate, ci pentru a şti cum să te fereşti de bătăi şi pentru a putea lupta atunci când lupta nu poate fi evitată.

De pildă, atunci când **trebuie** să-ţi aperi familia sau ţara, atunci când nu ai cum să fugi ş.a.m.d.. Chiar şi atunci lupta se mărgineşte, nu doar pentru creştin, ci pentru orice om cu mintea întreagă, la strictul necesar.

Creştinii cărora *le place* să se bată, care se ştiu înclinaţi spre izbucniri şi nestăpânire şi pe care sportul *nu-i disciplinează* ***nu au voie să practice arte marţiale***. Creştinii care nu sunt integraţi într-o viaţă liturgică reală, vie, într-o căutare sinceră a curăţirii de păcate, într-o luptă duhovnicească pentru a deveni cu adevărat mai buni, *ar fi mai bine să nu practice artele marţiale*.

Artele marţiale sunt o unealtă şi o armă care pot fi deosebit de primejdioase în mâinile unui om nepotrivit... în primul rând pentru el. Şi duhovnicesc, dar şi practic.

Îmi aduc aminte din copilărie că, deşi artele marţiale erau oficial interzise de dictatura lui Ceauşescu, foarte mulţi erau cei care le practicau. Şi aceştia, în cea mai mare parte, nu se băteau cu nimeni, niciodată, nici dacă erau scuipaţi în faţă (*am văzut* cazuri). Dar am văzut şi un puşti care, după

o lună de antrenament, s-a crezut atât de tare încât s-a luat la harţă cu unii derbedei pe care, de altfel îndreptăţit, avea pică de mult. Nu numai că, evident, a fost bătut, dar nici nu a mai fost primit la antrenamente. Niciodată. O hotărâre ce mi s-a părut mai mult decât corectă. De această dată el nu se apărase, ci căutase harţă.

Astăzi, din păcate, există săli în care bătăuşii se pot antrena liniştiţi. Dintre ei se recrutează adesea „badigarzi” ai unor grupări la marginea sau în afara legii.

Dar creştinii nu sunt, nu au voie să fie bătăuşi!

De aceea, cei care vor să practice arte marţiale trebuie să se cerceteze bine pe ei înşişi, să vadă în ce măsură o fac pentru a deveni oameni mai buni, pentru a fi mai sănătoşi şi mai pregătiţi pentru lupta duhovnicească sau o fac pentru pricini nesănătoase, anti-creştine. Şi în această privinţă, ca şi în toate celelalte, sfatul duhovnicului este esenţial. De ce? Pentru că duhovnicul este antrenorul, senseiul, shifu-ul, maestrul duhovnicesc al războiului nevăzut. Un sportiv, un practicant de arte marţiale, va primi de la antrenor şi mustrările şi pedepsele, şi încurajările, şi îndrumările – tot ceea ce i se dă, pentru că prin ele şi doar prin ele poate să crească, să devină, să ajungă a fi ceea ce îşi doreşte în acel sport, în acea artă marţială. Dar arta marţială supremă, sportul cel mai înalt, ostăşia desăvârşită este războiul nevăzut, cucerirea Cerului, devenirea întru har, sfinţirea şi îndumnezeirea. Şi, aşa cum am arătat, în acestea doar duhovnicul este îndrumător, antrenor, maestru. De aceea sfatul duhovnicului este esenţial. Cel care vrea să facă ceva, orice, cu preţul sufletului său, nu este creştin cu adevărat. Şi nu a înţeles nici preţul sufletului, nici rostul vieţii. Pur şi simplu îşi ratează viaţa, oricât i s-ar părea că obţine. Pentru că, dincolo de toate cele pe care le facem în această viaţă, există alte două lumi, care ne aşteaptă cu nerăbdare dincolo de porţile pe care, de obicei, le numim moarte: Iadul şi Raiul.

Am pus primul Iadul pentru că este lumea spre care se grăbesc, prosteşte, cei mai mulţi. Ostaşul lui Dumnezeu, luptătorul duhovnicesc, samuraiul lui Hristos, adică cel care *este* creştin, alege calea cea mai grea, plină de greutăţi, de spini, de duşmani şi capcane. Răsplata este o încununare mai presus de orice premiu de pe pământ, este adevărata cunună de campion, este cea mai înaltă înnobilare: devine împărat alături de Hristos.

Pentru aceasta, artele marţiale şi orice pregătire ostăşească trebuie să fie folosite şi drept chip sau model al luptei duhovniceşti, să fie întrebuinţate pentru creşterea în Credinţă, pentru lupta împotriva ispitelor, pentru întărirea voinţei întru Dumnezeu.

Dacă cel care face arte marţiale înţelege aceasta şi foloseşte pregătirea lui pentru atingerea acestei biruinţe sfinte, este pe drumul cel bun. Dacă nu, trebuie să se oprească şi să vadă unde şi ce greşeşte, ce are de îndreptat.

Pentru că, să nu uităm, scris este…

fericiţi făcătorii de pace

Pregătirea în *arte marţiale* este, pentru un creştin, în primul rând un mijloc de pregătire pentru războiul duhovnicesc.

Amândouă felurile de luptă cer pricepere, cer antrenamente, cer folosirea unor mijloace de dezvoltare trupească şi sufletească, cer discernerea între duşmani şi prieteni, cer dăruire şi muncă stăruitoare, cer ascultare ş.a.m.d..

Asemănările între *artele marţiale* şi *asceză* sunt atât de multe încât mulţi, foarte mulţi dintre sfinţii Bisericii le-au folosit pentru a zugrăvi în ochii credincioşilor laturi ale războiului duhovnicesc altfel greu de pătruns.

Dar, aşa cum ni se cere ca *„grija de trup să nu o faceţi spre pofte*” (Romani

13.14) la fel şi pregătirea militară a unui mirean nu trebuie să fie un scop în sine, ci un mijloc de creştere.

Destui dintre sfinţii militari, ajungând la o anume înălţime a trăirii Credinţei, s-au simţit îngreuiaţi, limitaţi, plafonaţi în devenirea lor de haina şi viaţa militară şi s-au

retras din ostăşie. Aşa au fost Corneliu Sutaşul, Longhin Sutaşul ori Mina din Cotiani, sfinţi mucenici care au plătit această retragere cu preţul vieţii lor. Alţii, ca Andrei Stratilat şi cei 2593 de ostaşi care erau cu el, s-au retras doar din armata oficială – în cazul lor, cea romană – atunci *când au fost siliţi să aleagă între armată şi Credinţă*, dar şi-au păstrat armele şi armurile până în ultima zi de viaţă. Alţii au fost ucişi pentru credinţă chiar în vremea în care îşi făceau datoria ostăşească (aşa cum a fost şi Sfântul Mare Mucenic Gheorghe). Alţii şi-au dus până la sfârşitul vieţii ostenelile ostăşeşti **şi** duhovniceşti, trecând în pace la Domnul, după o viaţă de lupte şi încercări de multe feluri.

Asemenea **fapte** din istoria Bisericii ne arată că deşi calea militară este îngăduită şi chiar recomandată pentru mireni, ea nu trebuie să fie un scop în sine, ci doar un mijloc pentru a deveni mai buni ostaşi ai lui Hristos (II Timotei 2.3-4). Că trebuie să păstrăm în suflete, mai presus de arte marţiale, mai presus de dorinţa de glorie, de putere, sau de îndemânare, mai presus de orice altceva, ***credinţa faţă de Seniorul nostru*** *– dacă este să ne socotim cavaleri –*, ***faţă de Stăpânul şi Împăratul nostru Iisus Hristos***.

Orice ostaş adevărat are un stăpân demn. Iar un stăpân mai demn ca Împăratul Iisus Hristos nu există! Nu doar că biruinţa este a Lui. Dar a câştigat-o nu cu sângele altora, ci cu Sângele Său. Luptând pentru El luptăm pentru noi. Fiindu-

i credincioşi până la capăt şi până dincolo de capăt câştigăm în noi înşine războiul pe care în lume l-a câştigat El pentru noi.

De aceea, toate ale noastre sunt totdeauna mai prejos decât El. Şi, dacă sunt bune, sunt bune ca mijloc de *a sluji* pe cel care este Împăratul Împăraţilor şi Domnul Domnilor. De aceea, de altfel, un creştin nu este niciodată singur. Oriunde ar fi el este un ostaş al lui Hristos, Îl reprezintă şi, prin urmare, Îl poartă în sine ca pe un Steag Sfânt, şi mai presus de un steag. Oriunde este creştinul Îl are în sine, deasupra şi alături pe Hristos Domnul! Acesta

îi este martor, îi este întărire, îi este stăpân, îi este mustrare când greşeşte şi încurajare pe calea binelui. Acesta, Iisus Hristos, este TOTUL! Iar cel care are totul, nu poate fi nici singur, nici sărac, nici înfricoşat, nici deznădăjduit. Dimpotrivă, în cea mai mare sărăcie este mai bogat decât oricine, în încercări se bucură, în slăbiciune este tare – căci suferă cu Hristos – iar în faţa dezastrului rămâne senin, văzând dincolo de hotarele lumii cerurile deschise, în care Dumnezeu, îngerii şi sfinţii îl aşteaptă împreună să câştige cununile veşnice.

Această gândire, această trăire a ostăşiei lui Hristos a fost mărturisită de nenumăraţi sfinţi.

Împăraţii binecuvântaţi şi ostaşii binecuvântaţi nu au folosit puterea şi ştiinţa armelor pentru poftele lor, ci pentru a-i apăra pe cei care aveau trebuinţă de apărare. Desigur, ar fi bine ca toţi să fim totdeauna la o asemenea înălţime a trăirii în Hristos încât să ne apere de-a dreptul îngerii (IV Regi 6.8-17 ş.u.). Dar până vom ajunge toţi a avea mereu harul Sfântului Proroc Elisei trebuie să folosim şi mijloacele care ni se par mai pământeşti, dar pe care Dumnezeu le-a îngăduit şi binecuvântat pentru aceasta. Aşa cum, de altfel, şi Sfântul Proroc Elisei a făcut-o de câte ori a avut nevoie de aceste mijloace, fireşti pentru orice om. Şi, dacă tot am vorbit despre îngeri şi despre faptul că aceştia l-au apărat pe Elisei – ucigând pe cei care meritau această pedeapsă! – să înţelegem că singura deosebire esenţială între ostaşii-îngeri şi

ostaşii-oameni este dată de natura lor. Răi sau buni pot fi şi unii şi alţii. Aceasta nu pune pecetea răului, dar nici pe cea a binelui, pe ostăşie. Dimpotrivă, aceasta arată că ostăşia este bună sau este rea nu după natura sa, ci după felul în care este folosită. Îngerii lui Dumnezeu, *oştirile cereşti*, o folosesc spre bine, îngerii lui Satan, *oştirile drăceşti*, o folosesc spre rău.

Sunt foarte multe alte lucruri ce se pot spune pe această temă, însă cam îndeajuns de lung este ce s-a scris pentru cele „*câteva cuvinte*” promise la început. Într- adevăr, sunt *câteva* faţă de mărimea temei, dar multe pentru puterea noastră.

Două lucruri aş mai aminti în final, ba chiar trei.

Odată, că o ţară pregătită de luptă are mai bună pace, şi la fel şi omul. Şi *fericiţi făcătorii de pace* nu devine realitate pentru nimeni fără a da întâi lupta cea bună cu toate ostenelile, ispitele şi meşteşugirile ei.

Al doilea, că ceea ce Biserica totdeauna şi pretutindeni a crezut şi a primit, adevărat şi primit este.

Al treilea, că tot omul este supus greşelii. Şi dacă ceva din ceea ce am arătat aici este greşit, aştept să mi se arate ce şi de ce este greşit şi cu bucurie voi îndrepta.

Pace!

Preot al lui Hristos, Mihai-Andrei Aldea

CUVÂNTUL SPECIALIŞTILOR

I.Dipl. Ing Goncear Constantin – Gabriel, Antrenor Arte Martiale specializarea Ju-Jitsu, 2 dan Ju-Jitsu

Din perspectiva creştinului ortodox găsesc foarte folositoare această lucrare deoarece sparge un „zid”, pe acela al ignoranţei celor care pretind că artele marţiale în general nu sunt bune, părere cu atât mai vătămătoare pentru creştini când este susţinută de persoane cu greutate în Biserică (preoţi, duhovnici). Prezentarea Păr. Aldea este elocventă în sensul prezentării adevărului că arte marţiale este un termen general şi că nu poate fi pus semnul egal între acele arte marţiale orientale care conţin în specificul lor elemente, exerciţii, noţiuni şi abordări opuse învăţăturii Mântuitorului Hristos şi, respectiv, artele marţiale care au ca scop şi rezultat eficienţa într-o situaţie de necesitate, în care confruntarea fizică nu mai poate fi evitata; aceste ultime arte marţiale sunt sistematizate strict sub forma de tehnici fizice, cu abordări tactice şi strategice.

Analizând cartea din punctul de vedere al antrenorului de arte marţiale pot concluziona că abordarea conform căreia „toţi cetăţenii unei ţări trebuie sa cunoască arte marţiale” este un lucru ideal...

Artele marţiale, pe lângă partea tehnică specifică, este obligatoriu să conţină

exerciţii de îmbunătăţire a mobilităţii, forţei, rezistenţei, îndemânării şi mai ales a calităţilor moral-volitive. Aceste calităţi moral-volitive, cum sunt stăpânirea de sine, punctualitatea, perseverenţa, curajul şi dârzenia, precum şi o serie de trăsături de caracter ca cinstea, corectitudinea, modestia, se pot dezvolta la un nivel ridicat într-un mediu în care se

practică arte martiale sau sporturi provenite din arte marţiale şi pot fi desăvârşite printr-o practică paralelă creştin-ortodoxă permanentă.

Într-adevăr, artele marţiale de origine orientală sunt prezente în spaţiul românesc mult mai pregnant, de aceea trebuie ca în momentul în care cineva doreşte să practice un sport de luptă, pe lângă partea strict fizică trebuie să considere şi să analizeze în ce masură partea teoretică sau spirituală intră sau nu în contradicţie cu ortodoxia. De aceea, ideal este ca, după o analiză personală, să cerem sfatul duhovnicului.

Cartea Ortodoxia şi artele marţiale este de un foarte mare ajutor creştinilor ortodocşi care practică, au practicat sau doresc să practice un stil de arte marţiale, fie el european sau de origine orientală, în sensul că sunt expuse în lucrare acele foarte importante probleme care contravin credinţei ortodoxe, care pot fi vătămătoare pentru suflet, oferindu-se exemple punctuale dar şi anumite rezolvari sau abordări în problemele ce se pot ivi. De asemenea, orice specialist în arte marţiale va putea observa că folosirea termenilor tehnici şi prezentarea istoriei artelor marţiale în lucrare este extrem de corectă.

Informaţiile cu privire la continuitatea existenţei Imperiului Bizantin sau Romaniei pe teritoriul actualei ţări Romania, detaliile referitoare la amploarea ***Rezistenţei armate anticomuniste româneşti,*** *şi multe alte informaţii istorice, mai putin cunoscute de publicul larg dar extrem de importante*

atunci când dorim să înţelegem natura războinică a poporului român le găsim în această carte care este unică, pot spune, în spatiul ortodox european prin faptul că cercetează problema practicării artelor marţiale într-un mod profesionist, prezentarea datelor istorice şi scripturistice fiind deosebit de detaliată şi bogată.

II. Prof. Bogdan Scărlătescu

Lucrarea Ortodoxia şi artele marţiale *mi s-a părut o lucrare excepţională, o lucrare realizată la nivel de doctorat. Prezentarea istoriei artelor marţiale este extrem de logică şi clară, clasificarea sistemelor de luptă şi a stilurilor este foarte bine realizată.*

Ţin să spun că în sălile de antrenament şi în stagiile de pregătire la care am luat parte de-a lungul anilor nu mi s-a întâmplat să mi se impună partea spirituală a stilurilor respective. Mi s-au predat totdeauna elementele care ţin de latura de luptă şi sportivă, chiar dacă unii dintre antrenori şi maeştri erau adepţi ai unor spiritualităţi orientale. Eu am admiraţie faţă de stilurile de arte marţiale care au tradiţii spirituale, cum sunt cele chinezeşti, japoneze, filipineze, malaeze, tailandeze etc., pentru că cei care le predau şi păstrează forma spirituală sunt oameni patrioţi, oameni care ţin la cultura lor. Ceea ce ar trebui să facem şi noi! Nu înţeleg de ce nu ne păstrăm propriile tradiţii, de ce sunt dispreţuite artele marţiale europene şi româneşti! Nu înţeleg de ce nu putem lua ceea ce vine din afară adaptându-l la cultura şi credinţa noastră, aşa cum fac toţi ceilalţi. Ruşii, un popor mare, plin de patriotism, pronunţă până şi numele străinilor în formă rusească. Toate popoarele fac acest lucru, şi noi l-am făcut cândva, dar nu mai este aşa. Păstrându-şi tradiţia lor, Ruşii au realizat în ultimele decenii Sistema*, o formă de arte marţiale, foarte eficientă, cu rădăcini în spiritualitatea ortodoxă (de la*

Alexandru Nevschi la Sfântul Serghie de Radonej). Nu am auzit vreun cleric rus care să vorbească împotriva acesteia, împotriva practicării de către ruşi, tineri sau bătrâni, a artelor marţiale sau a sporturilor. Împotriva abuzurilor sau violenţei, da, însă abuzurile sau violenţa sunt cu totul altceva. La noi parcă se doreşte amorţirea poporului şi

renunţarea la tot ceea ce este demnitate şi bărbăţie, la tot ceea ce este românesc.

Totuşi eu văd o asemănare între artele marţiale laice şi cele duhovniceşti. Cum să nu îţi folosească, dacă eşti creştin, practicarea artelor marţiale? Crearea unor noi deprinderi, corecte, crearea concentrării, deprinderea sportivului cu munca, efortul, disciplina, bărbăţia, sunt lucruri ce folosesc şi în viaţa creştină. Cât de greu este să îţi concentrezi mintea la rugăciune? Artele marţiale te învaţă să te concentrezi la ceea ce ai de făcut, îţi arată cât de mult pierzi prin neatenţie, prin împrăştierea minţii. Această deprindere este foarte folositoare şi în rugăciune. La fel te învaţă artele marţiale să te cunoşti mai bine, să ştii ce slăbiciuni ai şi dacă le poţi depăşi prin muncă, stăruinţă şi îndrumare. Este ceea ce face cu tine şi duhovnicul, când te ajută să realizezi aceleaşi lucruri pe plan spiritual. În artele marţiale trecem de la pervertirea în care ne aflăm, de la comoditatea în care trăim, la mişcările naturale ale omului. Strămoşii noştri trăiau sănătos, nu pregetau să iasă afară din casă ca să taie lemne, să facă focul şi să gătească ceva. Noi apăsăm pe buton sau vrem să apăsăm pe buton pentru absolut orice. Ori cineva care practică artele marţiale este mult ajutat în deprinderile sale sănătoase, naturale, în ieşirea din comoditate şi întoarcerea la o viaţă sănătoasă. Şi trebuie înţeles că nu toţi devenim călugări, că pentru cei mai mulţi dintre noi este o altă cale a vieţii, în care practicarea artelor marţiale este de mare ajutor. Nici nu mai vorbesc de

situaţia în care trebuie să îţi aperi familia sau prietenii, sau alte situaţii foarte bine prezentate în cartea aceasta.

Artele marțiale tradiționale nu sunt violente în sine. Nu este necesar să fi violent ca să faci arte marțiale, dimpotrivă. Așa cum se studiază orice activitate umană la fel se studiază în artele marțiale violența, cauzele ei și felul de rezolvare a unui conflict. La televizor și în mass-media se promovează ideea de violență și în artele marțiale

pentru ca producătorii să își vândă filmele. În realitate nu este așa. În realitate chiar în sporturile cele mai dure de contact (vezi MMA, K1 etc.) sportivii sunt prieteni între ei, nu au nicio ură împotriva celuilalt, se luptă și atât, au admirație și respect unul față de altul. După întâlnire fiecare înțelege, chiar dacă a pierdut sau a câștigat, ce are de învățat și ce pregătiri trebuie să facă mai departe. Ei nu încalcă regulile impuse de arbitraj. Iar în concepția artelor marțiale orientale uciderea adversarului în cazul unui duel sau conflict este considerată ultima soluție și cea mai proastă, evitându-se acest lucru prin toate căile. De altfel unii mari maeștrii de arte marțiale japonezi și chinezi spun că cea mai bună luptă câștigată este cea care nu a avut loc. Și unde este violența aici?

Revin şi spun că avem propriile noastre arte marţiale româneşti, propriile noastre tradiţii militare. Sunt născut la 25 ianuarie 1945, la Câmpulung Moldovenesc, oştean de-al lui Ştefan cel Mare. Aşa m-am considerat totdeauna. În copilărie şi în tinereţe am practicat mai multe sporturi, atât de contact cât şi de forţă, precum lupte libere şi greco-romane, haltere, box, apoi judo şi jiu-jitsu şi multe altele. Am studiat şi câteva stiluri de luptă cu arme albe, orientale şi europene. Am devenit profesor de thaiboxing şi kickboxing, antrenor secund al Lotului Naţional care, sub conducerea d-lui Mircea Boldea a câştigat în 1997 Cupa Mondială iar în 1999, tot sub aceeași conducere, sportivul român Sora Ciprian a câștigat Premiul I la Campionatul Mondial

de MuaiThai din Bangkok. Sub îndrumarea Shihan Mircea Boldea am obţinut şi gradul de 4 dani în thaibox – kickboxing. De asemenea, am dezvoltat propriul stil de autoapărare, iar din anul 2000 până în prezent m-am axat mai ales pe Eskrima sau FMA, artele marţiale filipineze. Aceste arte marţiale sunt născute prin amestecul realizat între artele marţiale europene aduse de spanioli în Arhipelagul Filipine şi artele marţiale locale. Cea mai înaltă formă

este considerată în domeniu Espada y Daga, „Sabie şi cuţit", formă bazată esenţial pe artele marţiale europene, pe scrima militară spaniolă. Am devenit foarte interesat de Eskrima datorită, pe de-o parte, a originii sale europene, dar, pe de altă parte, datorită asemănării sale cu vechile arte marţiale româneşti. Sunt încredinţat că aşa cum spiritualitatea catolică s-a putut exprima prin Eskrima şi alte sisteme marţiale, aşa cum în trecut şi spiritualitatea ortodoxă s-a manifestat prin stilurile de luptă dezvoltate în Imperiul bizantin şi Ţările Române, în Rusia şi în alte spaţii ortodoxe, la fel se poate continua şi dezvolta şi astăzi această exprimare.

Noi avem propria noastră moştenire şi tradiţie în arte marţiale. Cei care neagă aceasta stau împotriva răzeşilor lui Ştefan cel Mare, a moşnenilor lui Mircea cel Bătrân şi ostaşilor lui Mihai Viteazul, împotriva haiducilor şi luptătorilor care, cu credinţă în Dumnezeu, au ştiut să înveţe să lupte şi şi-au învăţat şi copiii, mai departe. Atunci când s-a ridicat problema spiritualităţii artelor marţiale în România au fost voci care au propus adoptarea de forme culturale şi religioase străine, orientale. Noi ne-am opus, căci avem tradiţiile noastre, avem cultura noastră, avem Credinţa Ortodoxă, avem sfinţii noştri militari. Nu avem nevoie de spiritualităţi străine. Putem învăţa de la străini ceea ce aduc ei nou şi bun în tehnica de luptă şi în alte asemenea domenii, dar păstrându-ne cultura noastră românească, adaptând totul la ceea ce suntem noi.

Obişnuinţa de astăzi a unora de a se pleca în faţa străinilor, de a lua la grămadă tot ceea ce aduc străinii cu ei, este o bătaie de joc faţă de istoria noastră, este o trădare a istoriei noastre.

Tocmai de aceea m-am bucurat să citesc această carte, în care se arată tot ceea ce este esenţial în privinţa raporturilor dintre artele marţiale străine şi româneşti şi Ortodoxie. Bineînţeles, cartea tratează lucrurile la nivel general şi nu în amănunt. Dar oferă bazele necesare

pentru cine vrea sincer să înţeleagă lucrurile. Sunt sigur că mulţi nu o să vrea să înţeleagă, din încăpăţânare şi mândrie şi din alte asemenea motive. Aşa se întâmplă întotdeauna în viaţă când cineva înoată împotriva curentului, oricâtă dreptate ar avea. Dar pentru cine vrea să ştie într-adevăr bazele istoriei şi spiritualităţii româneşti şi să înţeleagă tradiţia noastră în arte marţiale această lucrare este de mare ajutor şi mă bucur că a fost scrisă.

ANEXELE

Am adăugat la sfârşit – sau cel puţin înainte de *Bibliografie* – câteva anexe. Acestea au un rost de lămurire prin pildele pe care le oferă. **Anexa I** reprezintă viaţa unui sfânt militar, aşa cum apare ea în *Proloage*, fără nicio completare sau modificare livrescă. Se poate lua şi vedea ca atare. **Anexa II** cuprinde un cuvânt al Sfântului Teodoret al Cirului, un sfânt cu vechime şi autoritate în teologia ortodoxă. Şi cuvântul acestui sfânt este prezentat exact aşa cum apare în *Proloage*. Am făcut aceasta deoarece *Proloagele*, cu mici schimbări, au fost de-a lungul veacurilor comune tuturor bisericilor locale ce alcătuiesc, împreună, Biserica lui Hristos din această lume. **Anexa III** este o prezentare, foarte pe scurt, a celor mai cunoscute grupări de rezistenţă anticomunistă de pe teritoriul Republicii România. **Anexa IV** este un text pe care ar trebui să-l găsim în toate manualele de istorie din România, *Testamentul Grupului Făgărăşan*, o lecţie de credinţă vie şi viaţă pentru credinţă. **Anexa V** este o completare despre artele marţiale europene, prea largă pentru a fi inserată în text dar interesantă, cred eu, pentru cel puţin unii dintre cititori. **Anexa VI** reprezintă copia unui articol despre sfinţii militari de pe site-ul www.crestinortodox.ro. Cu toate că nu este complet – lipsesc, de pildă, cei 2593 de ostaşi ai Sfântului Andrei Stratilat – mi se pare un reper foarte folositor şi care merită cunoscut. În sfârşit, **Anexa**

VII este o repetare concisă, deşi mai pe larg realizată decât în lucrare, a punctului de vedere ortodox asupra unor concepte precum *yoga, qi, reiki* etc.

Menţionez la sfârşitul acestei lucrări, care mi-a luat câţiva ani de zile, că sunt nemulţumit de ea din multe puncte de vedere. Ca să nu devină mult prea mare, am fost nevoit să tratez foarte pe scurt o serie întreagă de aspecte,

de la artele marţiale europene sau istoria artelor marţiale în general şi până istoria Românilor sau la deformarea ideii de arte marţiale în gândirea românească din epocile comunistă şi neo-comunistă (post-decembristă).

Un aspect foarte important a fost acela al (ne)cunoaşterii Rezistenţei Româneşti Anticomuniste, desfăşurată mai ales în anii 1944-1958 (dar nu numai!)[245] şi al lipsei unei analize complexe a acesteia, atât din punct de vedere militar, cât şi moral. Menţionăm ca puncte nevralgice atât ignorarea la nivel naţional a unor eroi de seamă – de la Ion Vatamaniuc sau Vasile Blidaru până la Gavrilă Mihali-Ştrifundă sau Vasile Dunca – dar şi a problemei nerezolvate a ocupanţilor, colaboraţioniştilor şi altor trădători sau respectiv a cunoaşterii cauzelor succeselor şi eşecurilor Războiului de rezistenţă.

Poate cel mai dureros lucru este faptul că nu am putut prezenta o paralelă pe care cercetările istorice, etnologice şi teologice pe care le-am făcut în timp au impus-o: paralela între prezenţa Bisericii Ortodoxe de limbă română şi a rezistenţei armate româneşti, pe de-o parte, şi respectiv menţinerea sau asimilarea Românilor de către alte naţiuni, pe de cealaltă parte.

Foarte pe scurt, putem spune că existenţa în acelaşi timp a unor structuri monahale şi clericale ortodoxe de limbă română şi a unor forme de rezistenţă (haiducie, răscoale) în timpul dominaţiei fanariote în Moldova şi Muntenia anilor 1715-1821 reprezintă **cheia supravieţuirii**

Românilor în aceste ţări, în ciuda cumplitului genocid fanariot desfăşurat în acei ani. În acelaşi timp, căderea

[245] În realitate, este vorba despre un adevărat Război de Rezistenţă al Românilor împotriva Comunismului, război care nu a încetat cu adevărat din 1917, când începe prin acţiunile anti-comuniste ale Românilor din Zaporojia, Ucraina, Cuban, Vozia, Basarabia etc., până în zilele noastre, în care zona Transnistriei este zonă de război.

structurilor monahale şi/sau clericale ortodoxe de limbă română, dar şi a rezistenţei armate româneşti, a dus la deznaţionalizarea Românilor din Secuime, Crişana, Panonia, Galiţia şi alte zone în care prezenţa românească, odată esenţială, a ajuns astăzi între o umbră şi o amintire (adesea puternic renegată de urmaşii deznaţionalizaţi ai Românilor de altădată). La fel, câtă vreme Românii sudici
– Aromânii – au rezistat cu armele şi au avut măcar câţiva preoţi şi călugări ortodocşi de limbă română, a rezistat şi Neamul Românesc pe crestele şi păşunile Epirului, Macedoniei, Tesaliei, Moreii etc. Acolo unde Biserica Ortodoxă a fost înlocuită de Romano-Catolicism, Greco- Catolicism, Luteranism, Calvinism, Islam sau alte religii, dar şi acolo unde rezistenţa armată a încetat să mai existe – şi mai ales a încetat să fie cinstită (lăudată, apreciată, venerată) de cultura (românească) locală – şi Românii, în câteva generaţii, au fost masiv deznaţionalizaţi.

Ca să dăm un singur exemplu despre ce a însemnat rezistenţa armată pentru Români, cât de salvatoare a fost această lucrare a unor eroi şi sfinţi astăzi uitaţi şi dispreţuiţi, se poate vedea şi înţelege fie şi din analiza situaţiei Transilvaniei în anii 1944-1948 (şi după). Uriaşe au fost atunci mişcările ungureşti de masacrare şi izgonire a populaţiei româneşti, de colonizare ungurească pe culoarul Sălaj – Covasna, de preluare de către Unguri a structurilor comuniste în Transilvania, Crişana şi

Maramureş, de forţare a Germanilor, Românilor şi Ţiganilor de a se declara Unguri ş.a.m.d. Faţă de această presiune gigantică răspunsul statului român, aflat într-o reorganizare furtunoasă – mai mult degringoladă decât reorganizare – a fost foarte slab, ba de multe ori chiar inexistent. Salvarea – şi factorul ce a determinat intervenţia sovietică pentru aplanarea lucrurilor, tranşate astfel mai mult în favoarea României decât a Ungariei – a fost tocmai Rezistenţa Românească din Transilvania, Crişana şi Maramureş, care a fost îndreptată şi împotriva acţiunilor

ungureşti. Este doar unul din exemplele pe care le putem da spre a putea compara situaţia pasivismului militar şi religios cu aceea a rezistenţei româneşti în cele două planuri.

Nu am putut dezvolta aici această paralelă. Poate vom reuşi să o facem în viitor. Sau poate altcineva, mai vrednic, o va face; şi, desigur, mai bine decât am face-o noi. Şi la fel, nădăjduim, se va întâmpla şi cu alte fapte şi laturi pe care în această carte le-am atins ori amintit doar în fugă. Dumnezeu să ajute ostenitorilor şi să aibă îngăduinţă şi faţă de noi!

ANEXA I

Pomenirea Sfântului Marelui Mucenic Andrei Stratilat si a celor ce s-au savârsit împreuna cu dânsul doua mii cinci sute nouazeci si trei de ostasi.

Paganul Maximian[246] imparatind peste stapanirea Romei si prigonind pretutindeni pe crestini, era un voievod in Siria[247], cu numele Antioh. El era rau la obicei si prea fierbinte slujitor idolilor, sufland cu ingrozire si cu ucidere asupra robilor lui Hristos. Lui ii era data stapanirea de la imparat peste toata Siria si luase porunca sa chinuiasca si sa ucida pe toti crestinii, avand incredintati multi tribuni cu oaste romana. Sub stapanirea aceluia, intre alti tribuni era si Andrei, robul lui Hristos, ca o floare de crin bine mirositoare intre spini. El la inceput si-a pazit in taina credinta cea sfanta in Hristos – pana la o vreme – dupa care a aratat-o la toata lumea, marturisind inaintea tuturor numele lui Hristos. Acesta, desi era inca nebotezat, insa avea credinta tare si dragoste fierbinte catre Hristos Dumnezeu, si-I slujea Lui ziua si noaptea in rugaciuni si in postiri, ferindu-se de tot lucrul cel neplacut lui Dumnezeu, iar pe cele placute lui Dumnezeu implinindu-le cu osardie. Si i-a dat Dumnezeu mare putere si biruinta in razboaie, si

[246] Împărat traco-roman păgân, unul dintre cei mai mari prigonitori ai creştinilor din istoria Imperiului roman.

[247] Merită observat că titlul de „voievod” al lui Antioh – de fapt prefect al provinciei, ceea ce îl făcea şi comandant al trupelor romane din provincie – este acelaşi cu al Sfântului Dimitrie izvorâtorul de mir.

nimeni nu-i era lui asemenea cu vitejia si cu barbatia in toate cetele. El biruia cu puterea sa pe cei potrivnici, si era slavit si cinstit intre ostasi mai mult decat ceilalti conducatori de cete.

Iar intr-o vreme a navalit multa putere de oaste persana asupra acelor parti, ridicand razboi impotriva lui Antioh. Din aceasta pricina, Antioh era in mare tulburare pentru acea navalire fara de veste a persilor, si, aducandu- si aminte de vitejia tribunului Andrei, l-a chemat la sine si i-a incredintat lui voievozia in locul sau, numindu-l pe el stratilat – adica sa fie mai mare peste ostasii cei mai mari -, si poruncindu-i sa mearga cu oastea impotriva vrajmasilor celor ce navalisera si sa intoarca pornirea acelora. Deci i-a zis: “Despre barbatia si vitejia ta in razboaie nu numai eu sunt instiintat; dar si imparatul insusi stie bine de aceea. Pentru aceasta esti cinstit cu cinstea aceasta; deci tie iti incredintez acest razboi, care ne-a venit fara de veste. Pentru aceea sa iei oastea si sa fii voievod in locul meu si sa te sarguiesti sa inmultesti si mai mult slava pe care o ai”. Iar Sfantul Andrei, ostasul lui Hristos, nu pentru preamarirea sa, ci pentru slava numelui lui Iisus Hristos, voind sa iasa cu vitejie asupra vrajmasilor, si-a ales pentru razboi putini ostasi din multa oaste romana – asemanandu- se lui Ghedeon cel de demult – stiind bine ceea ce s-a zis de David, ca Domnul nu in puterea cailor voieste, nici in pulpele barbatilor binevoieste; ci in cei ce se tem de El bine voieste, si in cei ce nadajduiesc spre mila

Lui.

Deci Andrei si-a ales pe cei pe care darul lui Dumnezeu cel lucrator i-a aratat prin insuflarea cea tainica in inima lui, si a iesit impotriva vrajmasilor. Si vazand el puterea cea mare a potrivnicilor care napadisera ca lacustele asupra Siriei, isi intarea ostasii sai sa se lupte vitejeste si sa nu se teama de ostasii cei multi ai persilor, ei fiind putini. Si le-a pus inainte cunostinta Unuia Dumnezeu cel Atotputernic si infricosat intru razboaie, care ajuta cu tarie robilor Sai; pentru ca atunci nici unul din ostasi nu era

crestin, ci toti erau inchinatori la idoli. El a zis catre dansii: “O, fratilor si prietenilor, acum sa cunoasteti ca zeii paganilor sunt diavoli, si nimanui nu pot sa-i ajute, fiind neputinciosi, iar adevaratul Dumnezeu este unul, Caruia eu Ii slujesc si Care a facut cerul si pamantul. Acela pe toate le poate si tuturor care Il cheama le da ajutor grabnic, ii face tari in razboaie si goneste pe cei potrivnici dinaintea fetei lor. Iata, precum vedeti, ostile vrajmasilor sunt fara numar impotriva noastra, si prin multimea lor sunt mai puternici decat noi; dar daca veti scuipa pe zeii vostri cei deserti si veti chema cu mine impreuna pe Unul, adevaratul Dumnezeu, indata veti vedea pe vrajmasi stingandu-se inaintea voastra ca fumul sau ca praful”.

Graind el aceasta, toti ostasii care erau cu dansul au crezut cuvintele lui, si, chemand spre ajutor pe Hristos Dumnezeu, s-au pornit cu indrazneala asupra potrivnicilor; si, facand taiere mare, i-au biruit cu putere, pentru ca le venise de sus ajutorul cel nevazut, pentru credinta si rugaciunile Sfantului Andrei, tulburand cu frica cetele persienesti, care intorcandu-se inapoi, au fugit. Iar oastea romana care era cu Andrei, gonindu-i dinapoi, secera capetele persilor cu sabiile, cum se secera spicele; astfel s-a facut slavita biruinta romanilor asupra persilor, cu puterea lui Hristos. Deci vrajmasii fiind goniti, ostasii care erau cu Sfantul Andrei, vazand o biruinta neasteptata ca aceea asupra vrajmasilor, cu ajutorul lui Hristos, toti au crezut in El. Iar Sfantul Andrei, pe cat putea,

ii intarea in credinta, invatandu-i la cunostinta caii celei drepte care duce spre mantuire. Si, intorcandu-se cu bucurie de la razboi, au venit in cetatea Antiohiei cu slava.

Dar unul din mai-marii peste osti cei zavistnici, urand pe Sfantul Andrei pentru o vitejie si o buna slava ca aceea, l-a clevetit la Antioh, spunand ca stratilatul Andrei cinsteste pe Dumnezeul cel rastignit. Iar Antioh, auzind aceasta, s-a tulburat de manie si a trimis la dansul pe niste barbati din randuiala ostasilor incepatori, ca sa afle de la el

daca este adevarat ceea ce se spune despre dansul. Si, instiintandu-se ca intr-adevar asa este, a trimis la dansul iar, pe de o parte sfatuindu-l, iar pe de alta ingrozindu-l si aducandu-i aminte de cruzimea sa asupra crestinilor. Deci i-a grait prin trimisi: “Stii bine cu ce fel de chinuri am pierdut pe Eftimie, fiul lui Polieuct, si pe multi cu dansul care urmau credintei crestinesti, dintre care nici unul n-am crutat; iar acum tu cu ce sfat si cu ce nadejde Il proslavesti ca pe un Dumnezeu pe acel om care a fost rastignit pe cruce? “

Iar sfantul, la aceste cuvinte pe care i-au fost trimise, a raspuns impotriva, zicand: “Aceste cuvinte ale lui Antioh ma intaresc pe mine mai mult decat ma inspaimanta; caci daca aceia pe care ii pomeneste el, fiind dati la cumplite chinuri de dansul, s-au facut biruitorii lui si au stat inaintea lui Hristos Dumnezeu in cununa muceniceasca, pentru ce sa nu fiu si eu rob credincios al Domnului meu Iisus Hristos, ca impreuna cu aceia care mai inainte de mine au patimit pentru Dansul, sa ma invrednicesc de imparatia Lui”. Aducandu-i lui Antioh un raspuns ca acesta al lui Andrei, s-a umplut de manie si a trimis ostasi, poruncindu-le sa-l aduca legat. Si sezand la judecata, a poruncit Sfantului Andrei ca, inaintea tuturor, sa spuna curat despre el, daca se supune poruncii imparatului sau voieste sa slujeasca Dumnezeului sau.

Iar sfantul, stand la acea nedreapta judecata in privirea ingerilor si a oamenilor, a marturisit cu indrazneala si cu glas mare

pe Hristos, adevaratul Dumnezeu, spunand ca este robul Lui. Si indata chinuitorul a poruncit sa se aduca un pat de arama, sa-l arda foarte tare, si pe acela sa-l aseze pe Andrei, ostasul lui Hristos. Deci, fiind patul infierbantat si scaparand scantei din el, chinuitorul a zis catre mucenic, batjocorindu-l: “Andrei, te- ai ostenit mult in razboaie; deci ti se cade ca dupa atatea osteneli sa te odihnesti pe acest pat”.

Iar sfantul mucenic n-a asteptat pana sa-l ia slugile chinuitorului, ci singur dezbracandu-si hainele, s-a suit cu sarguinta pe patul acela si culcandu-se pe dansul, s-a intins ca pe un asternut moale. Astfel rabda cu vitejie arderea trupului sau, simtind durere la inceput; si se ruga lui Hristos Dumnezeu ca sa-i dea grabnic ajutor. Atunci focul, prin dumnezeiasca porunca, indata si-a lasat puterea si nu putea vatama trupul mucenicului. Si a prins Antioh si pe alti barbati din ostasii lui Andrei, si, pironindu-le mainile in patru parti in chipul Sfintei Cruci pe niste lemne, ii batjocorea si ii intreba daca le este placut aceea. Iar ei spunand ca acea patimire pentru Hristos este bine primita, ziceau: "O, de ne-am invrednici sa fim urmatori lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel rastignit pe lemnul crucii".

Si iar a intrebat chinuitorul pe Sfantul Andrei daca acum s-a invatat prin arderea focului si vrea sa se intoarca de la Hristos spre zei. Iar mucenicul a raspuns ca doreste sa rabde pana la sfarsit, de vreme ce sfarsitul lucrului inceput este cununa; caci nu cel ce a inceput bine este incununat de Hristos Dumnezeu, ci cel ce a savarsit bine. Atunci chinuitorul Antioh a poruncit sa ia pe Sfantul Andrei de pe patul de arama si pe prietenii lui sa-i scoata de pe lemne, apoi pe toti sa-i arunce in temnita, ca si cum le-ar da vreme sa se gandeasca si sa se sfatuiasca spre a se intoarce la zeii lor, insa avand un cu totul alt scop, anume ca sa instiinteze pe imparat; pentru ca nu indraznea ca pe un barbat viteaz si cinstit ca acela, pe Sfantul Andrei si pe

prietenii lui, sa-i piarda fara stirea si voia imparatului.

Iar imparatul Maximian, luand scrisoarea lui Antioh si citind-o, a socotit ca nu era lucru bun ca pe un ostas slavit ca acela si pe alti viteji ca dansul sa-i piarda la aratare, ca sa nu se faca in oaste galceava si tulburare pentru dansii. Deci, ca sa nu se ridice pentru dansii razboi, a scris lui Antioh, poruncind ca sa lase liberi din legaturi si din pedepse pe Andrei si pe tovarasii sai. Pe de alta parte insa, i-a dat alta porunca tainuita, ca dupa eliberarea lui

Andrei si a insotitorilor lui, mai asteptand putina vreme, sa scorneasca cu mestesugire impotriva lor o alta pricina oarecare, ca si cum nu pentru credinta, si astfel sa-i prinda pe cate unul si sa-i piarda, daca se vor gasi neschimbati intru crestinatate. O porunca ca aceasta luand Antioh de la imparat, indata a dezlegat din legaturi si din temnita pe Sfantul Andrei si pe insotitorii lui si i-a lasat liberi, poruncindu-le ca sa petreaca in dregatoria lor ca si mai inainte.

Iar Sfantul Andrei, ostasul lui Hristos, instiintandu- se din dumnezeiasca descoperire de acea mestesugire a paganilor si tainuindu-se de Antioh, s-a dus cu toti ostasii care crezusera in Hristos, in Tarsul Ciliciei, la Petru, episcopul acelei cetati, ca sa se boteze, pentru ca inca nici unul dintre dansii nu era botezat, nici fericitul Andrei, nici tovarasii lui, care erau in numar de doua mii cinci sute nouazeci si trei. Iar dupa putina vreme, Antioh, instiintandu-se despre plecarea lui Andrei cu tovarasii sai in partile Ciliciei, s-a umplut de multa manie si iutime si, sfatuindu-se cu sfetnicii sai, a trimis o scrisoare la Seleuc, ighemonul Ciliciei, zicand: “Stiu ca ai auzit de Andrei, care a fost tribun in cetele imparatesti. Acela, nu numai singur a innebunit acum, ci si pe multi din ostasi i-a adus la aceeasi nebunie, ca sa nu se supuna imparatestilor porunci si a fugit cu insotitorii sai – dupa cum auzim – in partile Ciliciei. Deci, implinind tu imparateasca porunca, prinde-l pe el si pe toti cei cu dansul si sa-i trimiti legati la noi; iar de se vor impotrivi sau vor incerca sa

fuga, sa-i ucideti pe dansii cu ostasi inarmati”.

Ighemonul Seleuc, luand o porunca ca aceasta de la Antioh, indata a trimis in toata Cilicia ca sa intrebe despre Andrei si despre tovarasii si urmatorii lui; si, instiintandu-se ca este in Tars, s-a sculat si a mers cu oastea acolo. Iar Sfantul Andrei, vazand cu duhul cetele care veneau asupra turmei lui Hristos, a rugat pe episcopul Tarsului, pe fericitul Petru si pe un altul, care se intamplase

in acea vreme acolo, anume Non, din cetatea Veriei, ca fara intarziere sa le dea lor Sfantul Botez. Drept aceea, episcopii indata au botezat pe Sfantul Andrei si pe insotitorii lui. Iar dupa primirea Sfantului Botez, Sfantul Andrei cu tovarasii lui s-au dus din Tars la un loc numit Tacsanit, nu ca se temeau de moarte, pe care o doreau pentru Hristos, ci implinind porunca Domnului sau, care zice: Cand va vor goni pe voi din cetatea aceasta, fugiti in cealalta...

Iar Seleuc mergand in Tars cu ostasii sai inarmati ca la razboi si negasind pe Andrei si pe tovarasii sai, s-a tulburat si, de manie, s-a schimbat la fata. Apoi, umplandu-se de mai multa manie, a gonit in urma turmei lui Hristos, dar sfintii de la locul cel de mai sus-zis, s-au dus la hotarele Armeniei, la muntele cel ce se cheama Tauros. Iar ighemonul Seleuc gonea pretutindeni dupa ei cu oastea, cautand sa-i ucida. Si trecand sfintii prin muntele acela si prin multe locuri, au sosit la oarecare loc stramt, care avea dealuri inalte ca zidurile, la care era numai o intrare ca o poarta de cetate. Acolo au stat Sfantul Andrei cu tovarasii sai, asteptand pe ucigasii lor, pentru ca acel loc ii era vestit Sfantului Andrei mai inainte de la Dumnezeu, ca acolo aveau sa se sfarseasca ei.

Deci Sfantul Andrei a grait catre dansii: “O, prietenii, tovarasii si copiii mei, acum este vremea bineprimita, acum este ziua mantuirii, sa stam intru dragostea lui Dumnezeu cu un suflet si cu barbatie, precum ne-a poruncit noua Domnul, si mainile

noastre sa nu le ridicam impotriva celor ce ne prigonesc pe noi, ci catre Dumnezeu sa le ridicam spre multumire, ca ne-a ajutat sa ajungem in ceasul acesta, in care vom castiga parte cu toti sfintii care au patimit pentru Dansul. Deci sa ne rugam catre Dansul, precum s-a rugat si Sfantul si intaiul Mucenic Stefan, cand era ucis de iudei cu pietre si zicea: Doamne, Iisuse Hristoase, primeste duhurile robilor Tai, pe care le dam in mainile Tale”.

Astfel graind Sfantul Andrei catre tovarasii sai, a stat in mijlocul lor si, inaltandu-si mainile si ochii spre cer, a inceput a face rugaciune, zicand: “Doamne, Doamne cel mare si Atotputernic, asculta rugaciunea pacatosului si nevrednicului robului Tau si a tuturor celor ce sunt cu mine, care pazesc fara prihana sfanta credinta cea intru Tine, primeste in pace sufletele noastre si le acopera cu a Ta milostivire, invrednicindu-le salasurilor Raiului. Inca mai rugam a Ta bunatate, Stapane, si pentru cei care vor incepe a cinsti pomenirea noastra, sa le implinesti toate cererile lor cele catre mantuire, si in toate nevoile sa le fii ajutor lor pentru ale noastre rugaciuni. Iar in locul acesta, pe care smeritul nostru sange se va varsa pentru Tine, sa fie izvor de tamaduire si izgonire a duhurilor viclene. Pe cei ce vor alerga aici, sa-i acoperi de toate rautatile si sa le dai lor sanatate sufleteasca si trupeasca, ca in acest loc sa se preamareasca numele Tau cel preasfant, al Tatalui, al Fiului si al Sfantului Duh”.

Astfel rugandu-se lui Dumnezeu Sfantul Andrei si cei impreuna cu dansul, a venit si Seleuc cu ostasii, care, scotandu-si sabiile si scrasnind din dinti, s-au repezit ca fiarele asupra turmei lui Hristos. Iar sfintii ostasi ai lui Hristos, desi puteau ca in acel loc, care era foarte stramt, sa se apere de mainile ucigasilor, ca cei ce erau viteji in razboaie, insa, urmand Domnului lor, ca niste mielusei fara de rautate s-au dat spre junghierea ucigasilor lor si, plecandu-si genunchii, si-au

intins grumajii lor sub sabie; iar aceia, taindu-i fara mila, intr-un ceas i-au ucis pe toti. Deci sangele sfintilor s-a varsat ca apa si curgea din locul acela ca paraul; iar sufletele lor au intrat cu dantuire intru bucuria Domnului lor. Sfintii au patimit intr-o zi de Duminica, in ceasul al doilea din zi, in 19 zile ale lunii lui august; iar in locul acela in care s-a varsat sangele cel mucenicesc, indata a izvorat un izvor de ape vii si datatoare de tamaduiri.

Iar cand acesti sfinti au fost ucisi, episcopii cei mai sus pomeniti, Petru al Tarsului Ciliciei si Non al cetatii Veriei, tainuindu-se in oarecare deal, au vazut aceasta, pentru ca acestia cu clericii le-au urmat de departe, vrand ca sa le vada sfarsitul lor. Deci Seleuc cu ostasii sai, dupa uciderea sfintilor mucenici, s-a intors la locul sau. Iar episcopii cu clericii, venind la mucenicestile trupuri, au plans peste ele si, ingrijindu-le, le-au ingropat cu cinste in acel loc. Si au vazut si izvorul ce iesise acolo, dupa rugaciunea mucenicilor, si, band dintr-insul, s-au incredintat de tamaduitoarea lui apa, caci unul din clericii cei ce erau cu ei patimea de multa vreme de duhul cel necurat si, indata ce a baut apa din acel izvor, duhul cel necurat a fost gonit din el.

Iar dupa ingroparea sfintilor, episcopul Petru – cu toti cei ce erau cu el – nu s-a intors la Tars, pentru ca Seleuc il cauta spre ucidere, ci s-a dus la Isavria. Si instiintandu-se popoarele de primprejur despre acel izvor, au inceput a veni acolo aducandu-si neputinciosii; deci, band apa si spalandu-se cu ea, indata primeau tamaduire de toate durerile, cu rugaciunile Sfantului Andrei rabdatorul de chinuri, si cu ale sfintilor mucenici ce au patimit impreuna cu el, si cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Caruia, impreuna cu Tatal si cu Sfantul Duh, li se cuvine cinstea si slava, acum si pururea si in vecii vecilor. Amin.

ANEXA II

Întru această zi, cuvânt al Sfântului Teodoret, despre dreapta socotință și înțelegere a tot lucrul.

Aceasta să știți voi toți cei ce socotiți lucrurile omenești cele bune și cele rele, ca să le socotiți în acest fel: totdeauna, nunta este altceva decât desfrânarea, pentru că nunta, adică, s-a binecuvântat după lege, iar desfrînarea, fiind în afară de lege, s-a osândit. Așa este și la ucidere: omoară un om și cel ucigaș, dar omoară un om și judecătorul; dar acesta, l-a judecat să moară după lege, iar celălalt, l-a ucis fără de lege. Pentru că fapta este una și aceeași, dar rânduiala, deosebită. Dar, ca mai arătat să învățăm, să cercetăm Scriptura. A ucis Cain pe Abel, umplându-se de invidie, a ucis și Finees, râvnind, însă, după evlavie și apărând legea. Dar acela, Cain adică, este blestemat, iar Finees, binecuvântat. Fapta, adică este una și aceeași, uciderea, însă înțelegerea este deosebită.

A furat Iacov binecuvântarea; a furat și Acan aurul, dar acela s-a înălțat, iar acesta, cu pietre a fost ucis. A postit Ilie și a încuiat cerurile; samaritenii, postind și ei, au ucis pe Nabot, dar acela, adică, Ilie, pentru evlavie, iar aceștia, pentru vorbirea de rău și uciderea. A crușat și a miluit Saul pe Agag, fără de lege, și a pierdut împărăția, a

înjunghiat Samuil pe Agag, și a împlinit legea lui Dumnezeu. Fără de cercetarea cea cu deamănuntul, nu va face judecată dreaptă. Suzana a fost judecată să moară, fără de cercetare, iar ea a strigat cu mare glas: ”Dumnezeule veșnic, Cel ce știi tainele, Tu știi că minciuni au mărturisit asupra mea, și, iată, mor, nefăcând nici un rău. Și a auzit Dumnezeu glasul ei, că, dusă fiind ea la ucidere, a ridicat

Dumnezeu pe tânărul Daniil, care a zis: ”Sunt curat eu de sângele femeii acesteia, de vreme ce n-ați cercetat pe bătrâni, despărțindu-i pe ei, unul de altul.” Deci, unul, câte unul, fiind întrebați, bătrânii, s-a dovedit, că au mințit amîndoi şi au fost ei ucişi. Apoi, tot poporul a binecuvântat pe Dumnezeu, Cel ce mântuiește pe toți, cei care nădăjduiesc spre El. Drept aceea, necercetând cu deamănuntul, să nu osândiți pe nimeni. Dumnezeului nostru slavă, acum și pururea și în vecii vecilor! Amin.

Proloagele, vol. II, Ed. Bunavestire, Bacău, 1999, pg. 835 (text la ziua de 15 iunie)

ANEXA III

Cele mai cunoscute grupări ale Rezistenţei Româneşti Anticomuniste de pe teritoriul Republicii România.

În Banat: col. Ion Uţă, Spiru Blănaru, comandor Petru Domăşneanu, Nicolae Popovici (Gheorghe Ionescu), Petru Ambruş, Ion Tănase, Dumitru Işfănuţ (Sfârlogea), Vernichescu, Nicolae Doran, Liviu Vuc[248];

În Munţii Apuseni (Alba): Dr. Iosif Capotă, Teodor Şuşman, col. Nicolae Dabija, fraţii Macavei, Ştefan Popa, Maxim Sandu, fraţii Spaniol;

În Hunedoara: Lazăr Caragea, Petru Vitan;

În Rodna: Leonida Bodiu (organizaţia Cruce şi Spadă)

În Vâlcea: Gheorghe Pele, Şerban Secu, Ion Jijie; În Craiova: generalul Ion Carlaonţ,Marin Dumitraşcu;

În Gorj: cpt. Mihai Brâncuşi;

În Dobrogea: Gheorghe Fudulea, Gogu Puiu, Nicolae Ciolacu, Nicolae Trocan, fraţii Croitoru;

În Crişul Alb: Gligor Cantemir, Ion Luluşa, Adrian Mihuţ;

În Maramureş: Vasile Popşa, Ilie Zubaşcu, Gavrilă

Mihali-Ştrifundă[249], Ion Ilban, Nicolae Pop, Vasile Dunca, "banda" de preoţi greco-catolici[250];

[248] Probabil, corect, Ionel Vuc, zis Emilian Wuc.

[249] Un erou extraordinar, căruia i se datorează rămânerea sudului Maramureşului la România în loc de a fi fost trecut la R.S.S.Ucraineană, aşa cum plănuiseră iniţial sovieticii. Evident, acest erou între eroi, una din cele mai măreţe

În Bucovina (primele grupuri de rezistenţă armată anticomunistă au fost înregistrate aici): Ion Vatamaniuc, Ovidiu Găină;

În Vrancea: fraţii Paragină, Victor Lupşa; În Bârlad: Constantin Dan;

În Bacău: Vasile Corduneanu;

În Cluj: Gheorghe Paşca, Alexandru Podea, Pop, maior Emil Oniga, Cornel Deac;

În Suceava: Silvestru Hazmei;

În Munţii Făgăraş: la sud, colonel Gheorghe Arsenescu, fraţii Petru şi Toma Arnăuţoiu, Apostol; la nord, Dumitriu (Gheorghe Ionele), Făină, Ion Cândea şi Grupul Carpatin Făgărăşan (numit şi Grupul Haşu- Gavrilă).

Alte grupări: Sumanele Negre, Graiul Sângelui, Partizanii României Mari, Garda Albă, Armata Albă, Gărzile lui Decebal, Vrancea, Ţibleşul, Vlad Ţepeş II, Organizaţia Naţionaliştilor Ucraineni (aceasta din urmă având în general relaţii frăţeşti şi aceleaşi idealuri cu

figuri ale istoriei noastre, este complet necunoscut Românilor de astăzi şi nici măcar numele nu îi este menţionat în manualele de istorie.

[250] Problema participării preoţilor la rezistenţă nu doar ca sprijin moral şi material, ci ca luptători cu arma în mână rămâne extrem de disputată şi delicată. Cu toate că suntem încredinţaţi că, în principiu, un preot nu are voie să folosească

armele împotriva unor oameni, înţelegem şi că sunt situaţii în care acest lucru poate deveni imperativ. Ca urmare, oprindu-ne la aceste constatări, îndemnăm pe cititori să nu osândească pe preoţii care, în faţa atrocităţilor ungureşti, sovietice sau comuniste au ajuns să pună mâna pe arme – este o problemă pe care aceşti preoţi o au de lămurit numai şi numai cu Dumnezeu.

Rezistenţa Românească[251]). Într-un raport al Securităţii a fost dată cifra de 1300 de astfel de grupări.

ANEXA IV

Testamentul Grupului Carpatin-Făgărăşan, condus de Ion Gavrilă Ogoranu

Pe potecile munţilor, acest grup de tineri n-a purtat numai arme. Alături de onoarea, mândria şi conştiinţa libertăţii neamului nostru, alături de durerea ceasului de faţă, în inima şi creierul nostru, am purtat ca o povară scumpă: visuri, doruri şi gânduri pentru vremile ce vor să vie. Visuri, doruri şi gânduri, izvorâte şi călite în dragoste pentru neamul nostru.

Şi aşa am înţeles noi, neamul nostru: o dâră de foc sfânt, pierdută în negura vremurilor, în care din loc în loc strălucesc sori şi luceferi, într-o ploaie de stele, şi care izvorăşte din hăul trecutului, de dincolo de vremea dacilor nemuritori. Iar înaintea noastră, în continuarea dârei de foc, printre crestele de brazi, vedem aceeaşi dâră de lumină, din ce în ce mai

[251] Maramureşul, Pocuţia şi Galiţia au fost de-a lungul mileniilor teritorii în care Românii, Rutenii, Huţulii şi alte neamuri au trăit în bună înţelegere. Doar aplecarea unor capete pătrate din Chiev către propaganda şovină de obârşie rusească – destinată tocmai dezbinării unirii dintre Ucraineeni, Români, Zaporojeni, Huţuli etc. – a determinat apariţia unor fisuri între Ucraina şi România. Fisuri care, suntem încredinţaţi, pot fi vindecate, spre binele celor două ţări şi a cetăţenilor lor.

puternică, terminată în visul nostru la picioarele Domnului Hristos în Ziua cea Mare.

Şi-n această dâră de foc, din urma şi dinaintea noastră, noi, câţiva fii ai acestui neam, pe care destinul ne-a adunat pe aceste creste, ne aducem aportul nostru de foc, candela iubirii noastre de neam, jertfa noastră. Vrem să aducem pe altarul patriei tot ce se va găsi mai bun în slaba noastră fiinţă pământeană: libertatea noastră, tinereţea noastră, renunţările la o viaţă tihnită. Şi de candela ce-am aprins-o va cere, pentru a lumina, însăşi viaţa noastră, nu vom ezita să o sacrificăm. Nu am luat arma în mână să luptăm pentru ambiţii deşarte de mărire omenească, nici din spirit de aventură, nici din ură pentru nimeni.

Cu atât mai mult suntem departe de meschinele probleme materiale, de pofta de îmbogăţire în viitor. Niciunul din noi nu avem averi de apărat, nici interese de clasă. Niciodată, nici noi, nici părinţii noştri, nu am exploatat munca şi viaţa nimănui. Din contră, suntem din rândul acelor care în viaţă au cunoscut mai mult foamea şi lipsurile, decât tihna şi belşugul. Ceea ce ne- a mânat aici a fost dragostea de acest neam, liberă de orice meschinărie. Am învăţat să privim neamul nostru, ca de altfel orice în lume, prin prisma dragostei.

Exişti în măsura în care iubeşti; şi te înalţi în măsura în care te jertfeşti pentru această iubire.

Noi nu admirăm neamul nostru, nici nu căutăm să-l înţelegem şi să-l studiem în virtutea nu ştiu cărui principiu scornit de mintea omenească. Noi îl iubim. Aşa cum e. Aşa cum îşi iubeşte copilul părinţii lui. Şi nu l-am schimba cu oricare altul, nici în gând, cum nicio mamă din lume nu şi-ar schimba copilul ei. În

inima şi mintea noastră n-au încolţit niciodată visuri şi gânduri de emigrare prin nu ştiu ce ţări fericite. Voim să rămânem aici părtaşi ai durerilor şi bucuriilor neamului, al destinului său, în valul căruia voim şi noi să ne contopim soarta noastră. Noi nu admirăm şi nu lăudăm în cuvinte deşarte pe Ştefan cel Mare. Nici nu- i folosim numele ca soclu, pe care să înălţăm statuia nimicniciei noastre, noi îl iubim cu iubirea oşteanului care s-a jertfit sub comanda domnului, pentru libertatea Moldovei, la Valea Albă. Şi ne plecăm spinarea alături de aprodul Purice, ca domnul să încalece. Auzim ca o adiere dulce cuvintele de mulţumire ale lui Ştefan. Întindem o mână de frate peste veacuri apărătorilor Sarmizegetusei, arcaşului lui Ştefan, oşteanului în opinci de la Rovine, pandurului lui Tudor şi moţilor lui Horea şi Iancu. Comunicăm de la suflet la suflet cu orice român de totdeauna, focul sfânt şi cald al familiei româneşti. În aceşti ani am găsit în suflete de români, adesea umili şi nebăgaţi în seamă, atâta nobleţe şi atâta frumuseţe, încât nu o viaţă, dar şi o mie de vieţi de ai avea, merită să le jertfeşti. Ne-am lovit însă şi de atâta răutate, ipocrizie, interese, ambiţie prostească, zgârcenie şi mai ales nepăsare, încât ni s-a umplut sufletul de durere, amărăciune şi dezgust. A trebuit să

primim pe obrazul nostru, nu odată, sărutul scârbos a lui Iuda şi, nu odată, otrăviţi cu roadele amare ale josniciei omeneşti, am ajuns în pragul deznădejdii. Ne-am coborât atunci în adâncuri şi din istorie ne-am luat din nou seva dătătoare de viaţă. Ne-am cuminecat din jertfa tuturor câtor şi-au dat viaţa pentru acest neam. Iar voi dragi camarazi căzuţi din rânduri, ne-aţi legat prin jertfa voastră cu putere, în lupta din care nu putem să ieşim

decât biruitori sau morţi. Şi mai ales am simţit în ceasurile negre mâna lui Dumnezeu, atunci când slabele noastre puteri omeneşti ne-ar fi dus la moarte şi deznădejde. Aici, pe crestele munţilor, am simţit cuvintele Domnului, care ne-a spus că fără El nu putem face nimic. Şi noi, prin suferinţa noastră, am învăţat să-L iubim. Căci până nu vei suferi tu însuţi, măcar o palmă sau o înjurătură pe nedrept, până atunci nu vei putea înţelege, drama de pe Golgota.

Aceste gânduri, adânc frământate în nopţi lungi de iarnă, îngropaţi în zăpezi pe crestele Carpaţilor sau în ceasurile de veghe cu arma-n mână, vi le închinăm vouă, tineri din sate şi oraşe, ca semn al dragostei ce v- o purtăm, ca unora ce le va fi dat, când noi nu vom mai fi, să vadă şi să desăvârşească marea şi strălucita biruinţă românească.

Grupul carpatin-făgărăşan, muntele Buzduganu, Săptămâna Mare, 1954

Anexa V

Artele marţiale europene, scurte completări

Acest text ar fi trebuit să fie o notă în lucrare. Doar că s-a întins – nu singură, ce-i drept – mult prea mult. Mi s-a părut că singura soluţie ca să nu o şterg pur şi simplu este să o pun în anexă, pentru ca cel care este interesat de subiect să o poată citi, iar pe cel care nu-l interesează să nu îl deranjeze în lectură.

Vorbind despre artele marţiale europene amintim aici şi de lucrarea profesorului Sydney Anglo, *The Martial Arts of Renaissance Europe...*, care tratează felurite forme ale artelor marţiale europene din vremea Renaşterii, de al lupta călare şi lupta cu bastonul la lupta cu sabia şi lupta cu mâinile goale. Comentariul de prezentare de pe www.amazon.com (aşa-numita *Book Description*) spune:

„Balletic homicide on the duelling field; stabbing and wrestling in tavern brawls; deceits and brutalities in street affrays; mounted encounters by armoured knights locked in desperate hand-to-hand combat - these were the martial arts of Renaissance Europe. In this book Sydney Anglo, a leading historian of the Renaissance and its symbolism, provides the first complete

study of the martial arts from the late fifteenth to the late seventeenth centuries. The twentieth century has been captivated by oriental martial arts and their roots within Eastern societies. Yet the West too, as Anglo shows, developed its own styles of ritualised combat, similarly linked to contemporary social and scientific concerns".

O poziţie asemănătoare faţă de artele marţiale europene o exprimă acelaşi site şi în descrierea realizată pentru celebra lucrare[252] a lui David Lingholm, *Sigmund Reingeck's Knightly Art of Longsword*:

„In the history of the martial arts of Western Europe, there are a few individuals whose contributions have been instrumental in shaping the generations that followed them. Sigmund Ringeck is such a person thanks to his efforts as an interpreter of the teachings of the grand master Johannes Liechtenauer, whose works would constitute the German longsword school up to the 17th century. In the first half of the 15th century, fencing master Sigmund Ringeck compiled a book with comments based on the fencing lessons from Liechtenauer's verses first written down in ca.1389. Ringeck's original handwritten manuscript, which contains no illustrations, is of great importance due to its detailed instruction on longsword, wrestling, sword and buckler, armored combat and mounted combat. Ringeck's greatness is that he starts with the basics and then teaches the student the secrets of the longsword step-by-step. He offers clear and precise instructions in the actual handling of the sword and how to use it to win a fight. And herein lies Ringeck's claim to posterity: he gives instruction in the true understanding of the longsword as a weapon. Today, the longsword instruction found in Ringeck's manual has been given new life by two modern students of the arts.

Author David Lindholm has translated Ringeck's text and added extensive interpretations and comments. Illustrator and sword aficionado Peter Svard has created hundreds of instructive drawings capturing every nuance of the medieval swordsman's art. Also included in this impressive

[252] Celebră pentru cei preocupaţi de domeniul respectiv, desigur.

volume is advice for modern practitioners, such as physical training, evaluation of historical resources and the importance of test cutting. Finally, master swordsmith Peter Johnsson shows how to sharpen a sword and describes how the shape of the blade dictates its function."

La fel şi în pagina http://www.amazon.com/Codex- Wallerstein-Fifteenth-Longsword-Wrestling/dp/1581605854/ref=pd_bxgy_b_text_y_ unde se descrie *Codex Wallersein* prin următoarele cuvinte:

„The Codex Wallerstein is one of the best known of the late medieval fencing treatises still in existence. Though perhaps not as widely known as Talhoffer 1467 or Flos Duellatorum, it is just as important to students of the Western martial arts. Originally written in Middle High German during the late 14th and early 15th centuries, the Codex Wallerstein has long been available to scholars in microfilm format from Augusburg University. Now with the publication of this book, the text and drawings are available to scholars and martial artists in the original Middle High German, as well as in Modern German and English translations. The translations were provided by Grzegorz Zabinski, with assistance from Bartlomiej Walczak, two of the most esteemed interpreters of medieval combat in the world. The codex offers a series of fundamental counters to common

attacks, using the longsword, falchion and dagger, as well as the complete system of wrestling techniques. In this work the reader will find a great deal of instruction on thrusting at or closing in against an opponent, expanding Master Johannes Liechtenauer's art of longsword combat. For martial artists, medievalists, historians or anyone with an interest in historical arms or self-defense, Codex Wallerstein is sure to become an invaluable reference."

În sfârşit, John Clements, în prefaţa la vestita *Medieval Combat...* a lui Hans Talhoffer spune:

„Today the term 'martial arts' is usually assumed to be synonymous with "Asian fighting art". This is no surprise since popular media are notorious for misrepresenting medieval fighting. The medieval warrior's craft is often reduced to the myth that combatants merely crudely bludgeoned one another or hacked and slashed savagely. Yet well stablished, highly sophisticated European fighting system existed. European 'masters of defence' produced hundreds of detailed, well-illustrated technical manuals of their fighting methods, and the people of the Germanic states were especially prolific. Their manuals present to us a portrait of highly developed and innovative European martial arts based on sophisticated, systematic and effective skills. Among the best known of these works is that of Hans Talhoffer. His influential treatise, first produced in 1443, was reproduced many times throughout century.

... Talhoffer, probably a follower of the Grand Fechtmeister *hans Liechtenauer, reveals an array of great sword and two-handed sword techniques, sword and buckler moves, dagger fighting, seizures and disarms, grappling techiniques, and the Austrian wrestling of Ott, a rare medieval Jewish master of whom little is known...*

His manual reveals a range of both rudimentary and advanced techniques and

provides a firm foundation on which to begin exploration of Western martial culture and the skills of medieval masters of defence... ”[253]

[253] John Clements în *Foreword* la Hans Talhoffer, *Medieval combat...*, p. 7-8.

Mai este oare nevoie de argumentaţie suplimentară spre a dovedi (ne)cunoscătorilor din Republica România faptul că nu doar orientalii au arte marţiale?

Credem că prin ceea ce am prezentat se dovedeşte îndeajuns ceea ce era de dovedit şi că persistenţa ideilor care neagă existenţa artelor marţiale non-orientale ţine fie de incultură, fie de un fanatism orb şi extrem de dăunător.

Menţionăm aici şi faptul, important, că artele marţiale europene pot fi împărţite în două după *existenţa* sau *inexistenţa* unui caracter spiritual. Acesta din urmă putea exista le nivel de profesori, fiind preluat – sau nu – de ucenicii lor, dar şi la nivel de grupare sau şcoală sau curent marţial. Fără a detalia peste măsură, amintim aici de Cavalerii Templieri, care aveau propria lor ideologie nu doar asupra lumii în general, ci şi în ceea ce priveşte lupta, de la tehnicile folosite până la atitudinea faţă de oponent. În aceeaşi măsură putem aminti grupările de scrimeri mercenari, de contrabandişti de frontieră care din tată în fiu îşi predau nu doar tehnici de supravieţuire, deghizare, corupere, negoţ etc. ci şi pe cele de luptă şi altele conexe (a se studia, de pildă, cultura corsicană sau a locuitorilor din zonele de contrabandă ale Pirineilor). De asemenea am putea aminti alte ordine cavalereşti occidentale, grupări precum muschetarii regelui, gărzile contelui X sau ducelui Y ş.a.m.d.. Asemenea grupări şi multe altele au existat nu doar în vestul Europei, ci şi în inima şi estul Europei, de la căluşarii sau junii

sau şoimanii sau călăraşii români şi până la zaporojeni, cazacii de pe Don şi nenumăraţi alţii. Toate aceste grupări aveau propria filosofie de viaţă *şi* de luptă, mai profundă sau mai superficială, mai elegantă sau mai brutală etc. Studii în această privinţă sunt încă mult prea puţine şi prea puţin cunoscute, dar fenomenul în sine este binecunoscut istoricilor. O anumită tratare a subiectului o putem găsi şi în *The Secret History of the Sword. Adventures in Ancient Martial Arts* a lui J. Christoph

Amberger. Cităm din recenzia de pe http://www.jameslafond.com/article.php?c=blog&id=318:

„This is a thematic book that focuses on swordsmanship as a point of entry into the lives of fighting men past. The author illuminates many western martial practices that have spanned the ages. From early modern, to medieval, to modern, to ancient, and back to modern times, the author explores the arts of the swordsman with a piercing academic eye, and with the intuition of the fighter. The author never lets the focus of his work drift far from the motivation of a warrior. In large measure, this book is a study of human behavior. Martial traditions are investigated as societal dominance rituals and war-fighting methods, not just as a set of physical mechanics, or as interesting aberrations out of a best-forgotten past. The Secret History of the Sword is by turns, insightful scholarship, gruesome fun, a mediation on the warrior spirit, and the peeling away of the layers of a tradition whose own practitioners have long been ignorant of".

Cu tot interesul pe care îl am faţă de grupările şi şcolile de arte marţiale europene şi spiritualitatea lor, nu am cum să detaliez pe temă. Fie aş cădea în păcatul superficialităţii, fie ar rezulta o enciclopedie pentru care nu am timp şi alte resurse şi

care nu constituie acum o prioritate pentru mine.

O asemenea lucrare necesită o documentare foarte serioasă, care este în ea însăşi o muncă de anvergură, pentru fiecare grupare sau şcoală studiată. Odată adunat materialul el trebuie sistematizat atât din perspectiva elementelor tehnice de luptă cât şi a spiritualităţii grupării sau şcolii respective. Abia apoi se pot face comparaţii între aceste grupări sau şcoli, ori între ele şi sistemele teologice al Ortodoxiei şi religiilor din întreaga lume (de la

Catolicismla nenumăratele ramificaţii budiste sau hinduse).

Desigur, pentru cei interesaţi de *latura practică* a organizării unor şcoli, săli sau grupăr de arte marţiale creştine, soluţia nu constă într-o asemenea cercetare. Din ceea ce am putut vedea noi în studiile realizate şi din ceea ce ne-au confirmat specialiştii în arte marţiale pe care i-am consultat, tehnicile marţiale sunt foarte apropiate indiferent de zona geografică, pentru că luptătorul, omul, este acelaşi. *Abordarea* pregătirii şi folosirii lor, *abordarea* dezvoltării luptătorului, omul, *ca întreg*, este ceea ce le deosebeşte foarte mult. Ori, din acest punct de vedere, selecţia este mult uşurată de instrumentele pe care *Teologia Morală*, *Istoria Bisericii* şi a *Neamului Românesc*, *Etnologia* şi alte discipline le pun la îndemnâna doritorilor. Acestea pot funcţiona ca mijloc de discernere şi ca sursă de inspiraţie pentru forme de arte marţiale potrivite spiritului românesc, legate organic de vechea cultură românească şi de Ortodoxie.

ANEXA VI

Despre Sfinţii Ostaşi

"Minunat este Dumnezeu intre Sfintii Sai". (Psalmi 67, 36)

Sfintii sunt toti aceia pe care Biserica ii cinsteste si ii pune inainte ca modele de urmat fie pentru viata lor curata, fie prin moartea lor martirica sau pentru lupta lor deosebita in raspandirea si in intarirea credintei crestine. Ei sunt eroii credintei, asa cum vitejii pe campul de lupta sunt eroii neamului. Caci, un camp de lupta este si viata noastra, in care avem de dus un razboi neincetat impotriva pornirilor rele din noi insine sau a ispitelor din afara: impotriva maniei, a invidiei, a rautatii de tot felul, a ambitiilor desarte, a lacomiei, a desfranarii, s.a.m.d. In lupta aceasta insa, putini sunt cei ce biruiesc desavarsit; acesti biruitori, acesti invingatori sunt eroii lui Hristos, sunt sfintii, care au castigat cununa mantuirii, dintre care multi au fost ostasi.

Biserica Ortodoxa acorda o cinstire deosebita unora din fiii ei, care s au mutat din Biserica luptatoare in cea triumfatoare, pentru ca au trait in gradul cel mai inalt dupa voia lui Dumnezeu sau au primit martiriul pentru dragostea lui Hristos. Sfintii se roaga lui Dumnezeu pentru noi, fara a

atinge lucrarea mijlocitoare a Domnului. De aceea suntem indreptatiti sa i chemam sa se roage pentru folosul nostru. Cinstea si respectul li se da sfintilor ca unor persoane care s au deosebit in luptele lor pentru credinta si virtute si s au invrednicit de slava lui Dumnezeu si de fericirea Sa. In aceiasi masura sunt apreciati, cinstiti si venerati si cei apartinand categoriei de sfinti militari, in

frunte cu Sfantul Gheorghe si Sfantul Dumitru care au fost generali de armata.

Credem, desigur, ca cinstirea si inchinarea care se da lui Dumnezeu se deosebeste de cinstirea data sfintilor. Cinstirea data sfintilor se arata in mai multe feluri: se randuiesc sarbatori in cinstea lor, se construiesc biserici in numele lor, se cinstesc icoanele si sfintele lor moaste, prin care ne aratam respectul religios fata de ei. Chemarea sfintilor ca "sa se roage pentru noi" nu se impotriveste Sfintei Scripturi, ci se intemeiaza pe ea si este aprobata de Sfintii Parinti si de Biserica.

In afara de marturiile Sfintei Scripturi, care adeveresc ca cinstirea sfintilor de catre crestinii ortodocsi este o foarte inteleapta practica a Sfintei Biserici a lui Hristos, avem si multe marturii ale Sfintilor Parinti, care stabilesc dogma Bisericii Ortodoxe: cinstirea sfintilor. Astfel, Sfantul Ioan Damaschin marturiseste: "Ne inchinam si cinstim numai pe Ziditorul si Creatorul ca pe Cel in chip firesc Dumnezeu. Ne inchinam si sfintilor, ca unor prieteni alesi ai lui Dumnezeu si mijlocitori catre Dansul".

Dupa 1990, primii pasi in directia stabilirii legaturilor dintre Biserica si Armata s au concretizat in oficierea de servicii religioase in zilele de pomenire a Eroilor, la evenimente militare de importanta nationala si locala; reluarea traditiei cinstirii unor sfinti ca patroni (ocrotitori) spirituali a i diferitelor categorii de forte armate, cum ar fi: Adormirea Maicii Domnului (15 august) pentru Statul Major al Marinei Militare;

Sfantul Mare Mucenic Gheorghe (23 aprilie) pentru Statul Major al Fortelor Terestre; Sfantul Prooroc Ilie Tesviteatul (20 iulie) pentru Statul Major al Fortelor Aeriene.

Sarbatorile inchinate sfintilor militari (ostasi):

Sfantul Mare Mc. Teodor Stratilat din Eracleea, (+320), 8 februarie; Sfantul Mare Mc. Teodor Tiron din Evhaita

Pont, (+304), 17 februarie; Sfantul Mare Mc. Sebastian Stratilatul din Roma, (+306), 26 februarie; Sfintii 40 Mucenici din Sevastia, (+320), 9 martie; Sfantul Mare Mc. Gheorghe din Capadochia, (+303), 23 aprilie; Sfantul Mare Mc. Anatolie Stratilat, (+303), 23 aprilie; Sfantul Mare Mc. Protoleon Stratilatul, (+303), 23 aprilie; Sfantul Mare Mc. Sava Stratilat, (+272), Pasicrat si Valention din Durostolum (+305), 24 aprilie; Sfantul Mare Mc. Varvar Ostasul, (sec IV), 6 mai; Sfintii Mari Imparati Constantin si Elena, 21 mai; Sfintii Mari Mc. Ion, Meletie, Stefan Stratilatul (sec II), 24 mai; Sfantul Mare Mc. Iuliu Veteranul din Durostolum (+297), 27 mai; Sfintii Mari Mc. Nicandru si Marcian din Durostolum, (+298), 8 iunie; Sfantul Mare Mc. Ion Ostasul (sec III), 12 iunie; Sfantul Mare Mc. Isihie din Durostolum, (+297), 15 iunie; Binecredinciosul Voievod Stefan Cel Mare si Sfant, (+1504), 2 iulie; Sfantul Mare Mc. Andrei Stratilat, (altul), 12 iulie; Sfantul Emilian din Durostolum, (+362), 18 iulie; Sfantul Mare Mc. Eustatie din Ancira, (+303 305), 28 iulie; Sfantul Mare Mc. Ioan Ostasul (sec IV), 30 iulie; Sfantul Evdochin din Capadochia (sec IX), 31 iulie; Sfantul Mare Mc. Evsignie din Antiohia, (sec IV), 5 august; Sfantul Mare Mc. Lucie Ostasul, 14 august; Sfantul martir Constantin-Voda Brancoveanu, 16 august; Sfantul Mare Mc. Evtihian si Andrei Stratilat, (+303 305), 19 august; Sfantul Corneliu Sutasul, (Apostol din cei 70), 13 septembrie; - Sfantul Longin Sutasul, (sec I), 16 octombrie; Sfantul Mare Mc. Ieraclie

Ostasul (sec III), 22 octombrie; Sfantul Mare Mc. Dimitrie, Izvoratorul de mir, (+303), 26 octombrie; Sfantul Mare Mc. Nestor, (+303), 27 octombrie; Sfintii Mari Mc. Agapie si Eudoxie din Sevastia, (sec IV), 2 noiembrie; Sfantul Mare Mc. din Egipt, (+304), 11 noiembrie; Sfantul Mare Mc. Dasie (Dasius) din Durostolun, (sec IV), 20 noiembrie; Sfantul Mare Mc. Mercurie, (sec III), 24 noiembrie; Sfantul Mare

Mc. Porfirie Stratilat, (+305), 25 noiembrie; Sfantul Mare Mc. Iacob Persul, (+421), 27 noiembrie.

Calendarul cu sfintii militari din an praznuiti de Biserica Ortodoxa a rasaritului:

1. ACACHIE din Fenicia (+274), mc., ostas, moarte prin sabie, 1 martie. 2. ACACHIE din Nicomidia (+303), mc., sutas, moarte prin sabie, 7 mai. 3. ACACHIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 4. ACHIDIN din Nicomidia (+303), mc., ostas, moarte prin sabie, 20 aprilie. 5. ACHIDIN din Persia (+341 345), mc., ostas, slujitor la curtea regelui pers. Sopor II, moarte prin foc, 2 noiembrie. 6. ADRIAN din Nicomidia (+303 305), mc., general, moarte prin foc, 26 august. 7. AETIU din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 8. AFTONIE din Persia (+341 345), mc., slujitor regesc, moarte prin sabie, 2 noiembrie. 9. AGAPIE ( ), mc., ostas, moarte prin foc, 3 noiembrie. 10. AGHIU din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 11. AGLAIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 12. AHAZ dreptul (+728), regele Iudeii, moarte naturala, 1 aprilie. 13. ALEXANDRU din Cordam (+303 305), mc, ostas, moarte prin foc, 10 iunie. 14. ALEXANDRU din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 15. ALEXANDRU NEVSKI (+1263), cneazul rusilor, moarte naturala, 30 august. 16. ALEXANDRU romanul (+303 305), mc., ostas, moarte prin sabie, 9 august. 17.

ANATOLIE stratilatul (+303), mc., ofiter, moarte prin sabie, 23 aprilie. 18. ANDREI din Mesopotamia (+250), mc, ostas, ucis cu pietre, 18 mai. 19. ANDREI stratilatul (+303 305), mc., ostas, moarte prin sabie, 19 august. 20. ANICHIT din Nicomidia (+305), mc., ofiter, moarte in cuptor inrosit, 12 august. 21. ANTONIE din Lituania (+1347), mc., ofiter, spanzurat, 14 aprilie. 22. ANTONIN din Nicomidia (+303), mc., ostas, moarte prin

foc, 9 august. 23. APOLO (+303), mc., slujitor imparatesc, moarte prin sabie, 21 aprilie. 24. ARETA din Negron Arabia (+523), mc, voievod, ucis, 24 octombrie. 25. ARIAN din Egipt (+303), mc., slujitor imparatesc, inecat, 14 decembrie. 26. ARSENIE cel Mare (+449), cuv., slujitor imparatesc, moarte naturala, 8 mai. 27. ARSENIE din Satro (sec IX), cuv., comandantul flotei imparatesti, moarte naturala, 13 noiembrie. 28. ATANASIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 mai. 29. ATTIC ( ), mc., ostas, moarte prin foc, 3 noiembrie. 30. AVXENTIE cel din munte (+470), cuv., ostas, moarte naturala, 14 februarie. 31. AZI facatorul de minuni (+303 305), mc., ostas, moarte prin sabie, 19 noiembrie. 32. CALIST din Amona (+845 847), mc., ofiter, inecat, 6 martie. 33. CALISTRAT din Cartagena (+304), mc., ostas, moarte prin sabie, 27 septembrie. 34. CANDIT din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie.
35. CHESARIE din Nicomidia (+303), mc., ostas, moarte prin sabie, 20 aprilie. 36. CHINDEAS (CINDEA) din Dunostonim (+303), mc., ostas, moarte prin sabie, 20 noiembrie. 37. CHIRIAC, fratele Sf. Orentie (+303 305), mc., ostas, moarte prin sabie, 25 iunie. 38. CLAUDIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie.
39. CLAUDIE din Roma (+283), mc., ofiter, inecat, 19 martie. 40. CLEONIC din Pont (+304), mc., ostas, rastignit, 3 martie. 41. CODRAT (+274), mc., ostas, moarte prin sabie, 4 martie. 42. CODRAT (+303), mc., slujitor imparatesc, moarte prin sabie, 21

aprilie. 43. CONSTANTIN CEL MARE (+337), binecredincios, imparat, moarte naturala, 21 mai. 44. CONSTANTIN din Amarea (+845 847), mc., ofiter, inecat, 6 martie. 45. CORNELIE sutasul (sec I), ap. din cei 70, ostas, moarte naturala, 13 septembrie. 46. CRISTOFOR din Nicomidia (+303), mc., ostas, moarte prin foc, 20 aprilie. 47. DADA din Dunstonim (+286), mc., ostas, moarte prin sabie, 28 aprilie. 48. DASIE din Dunstonim (+303), mc., ostas,

moarte prin foc, 20 noiembrie. 49. DIMITRIE izvoratorul de mir (+303), mc., guvernator Tesalonic, ucis cu sulita, 26 octombrie. 50. DOMNOS din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 51. DO ROTEI din Nicomidia (+287), mc., dregator, moarte prin sabie, 28 decembrie. 52. ECAIT din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 53. EFREM din Antiohia (sec VI), cuv., general, moarte naturala, 7 martie. 54. ELEFTERIE cubicularul (+304), mc., slujbas imparatesc, moarte prin sabie, 4 august. 55. ELPIDIFOR din Persia (+341 345), mc., slujitor la curtea regala, moarte prin sabie, 2 noiembrie. 56. EMILIAN din Dunstanim (+362), mc., ostas, moarte prin foc, 18 iulie. 57. ERMIA din Comani (sec II), mc., ostas, moarte prin sabie, 31 mai. 58. ERMOGHEN atenianul (+313), mc., slujbas imparatesc, inecat, 10 noiembrie. 59.

EROS din Anatolia (+303 305), mc., ostas, 25 iunie. 60. EUDOXIE (sec III), mc., ostas, moarte prin foc, 3 noiembrie. 61. EVCARPION din Nicomidia (+300), mc., ostas, ars in cuptor, 18 mai. 62. EVDOCHIM din Carpadochia (sec IX), general, moarte naturala, 31 iunie.

63. EVDOXIE (+303), mc., dregator, moarte prin sabie, 6 septembrie. 64. EVENTIE din Antiohia (sec IV), mc., ostas, moarte prin sabie, 9 octombrie. 65. EVGARF din Egipt (+313), mc., slujitor imparatesc, moarte prin sabie, 10 decembrie. 66. EUNICHIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 67. EVSIGNIE din Antiohia (+362), mc., ostas, moarte prin sabie, 5

august.
68. EVSTATIE din Lituania (+1347), mc., ofiter, spanzurat, 14 aprilie. 69. EVSTRATIE din Anavachia (+304), mc., carmuitor de cetate, ucis in cuptor inrosit, 13 decembrie. 70. EVSTARTIE din Pecersca (+1097), mc., ofiter, impuns cu sulita, 28 martie. 71. EVTIHIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie.
72. EXACUSTODIAN din Efes (+250), mc., ofiter, ingropat de viu, 4 august. 73. FARMACHIE din Anatolia (+303 305), mc., ostas, moarte prin sabie, 25 iunie. 74.

FAUST (+303 305), mc., ostas, moarte prin sabie, 12 iulie.
75. FILOCTIMON din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 76. FIRM din Anatolia (+303 305), mc., ostas, 12 iunie. 77. FLAVIU din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 78. FOTINOS (+66), mc., general, jupuit de viu, 26 februarie. 79. GAIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie.
80. GHEORGHE din Capadochia (+303), mc., mare comandant de osti, moarte prin sabie, 23 aprilie. 81. GORAIE din Capadochia (+314), mc., ofiter, moarte prin sabie, 3 ianuarie. 82. GORGONIE din Nicomidia (+287), mc., dregator imparatesc, inecat, 28 decembrie. 83. GORGONIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 84. GRIGORIE din Segataria (+766), mc., ostas, mort in surghiun, 28 noiembrie. 85. HERACLIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 28 noiembrie. 86. IOAN DAMASCHIN din Siria (+749), cuv., mare dregator, moarte naturala, 4 decembrie. 87. IOAN din Segataria (+764), mc., ostas, mort in surghiun, 28 noiembrie. 88. IOAN din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 89. IOAN din Lituania (+1347), mc., ofiter, spanzurat, 14 aprilie. 90. IOAN ostasul (sec IV), mc., bogat, 30 iulie. 91. ION ostasul, moarte naturala, 12 iunie. 92. ION stratilatul (sec II), mc., 24 mai. 93. IPATIE (+73), mc., ostas, ucis prin tăierea capului, 18 iunie. 94. IPOLIT din Roma (+258), mc., ostas, moarte prin sabie, 10 august. 95. IRINA din Constantinopol (sec

IX), imparateasa, moarte naturala, 13 august. 96. ISICHIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 97. ISICHIE singliticul (+303 305), mc., general, inecat, 2 martie. 98. ISTUCARIE (sec III), mc., ostas, moarte prin foc, 3 octombrie. 99. IUST din Roma (sec IV), mc., ostas, moarte in cuptor, 14 iulie. 100. JUSTINIAN imparatul Bizantului (+565), binecredincios, moarte naturala, 2 august. 101. KIRIL din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 102. LAZAR

cneazul Serbiei (+1389), mc., moarte prin sabie, 15 iunie.
103. LEON CEL MARE (+474), binecredincios, imparat, moarte naturala, 20 ianuarie. 104. LEONTIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 105. LEONTIE din Fenicia (+73), mc., ostas, ucis in chinuri, 18 iunie. 106. LEUCHIE din Britinia (+250), mc., comandant de cetate, moarte prin sabie, 14 decembrie. 107. LISIMAN din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 108. LONGHIN din Anatolia (+303-305), mc., ostas, 25 iunie. 109. LONGHIN sutasul (sec I), mc., sutas, moarte prin sabie, 16 octombrie. 110. LUCA stalpnicul din Anatolia (sec X), cuv., ostas, moarte naturala, 11 decembrie. 111. LUCHIAN din Roma (sec I), mc., slujitor imparatesc, moarte prin sabie, 3 iunie. 112. MAIOR (sec IV),mc., ostas, ucis prin lovituri, 15 februarie. 113. MARCHIAN imparatul Bizantului (+457), binecredincios, moarte naturala, 17 februarie. 114. MARCIANA (-), imparateasa, binecredincioasa, moarte naturala, 27 ianuarie. 115. MARDONIE din Nicomidia (+287),mc., dregator, moarte prin foc, 28 decembrie. 116. MARIN din Persia (+ 270), mc., sfetnic regesc, moarte prin sabie, 6 iulie. 117. MARIN romanul (sec III), mc., sfetnic imparatesc, moarte prin sabie, 16 decembrie. 118. MARTINIAN din Efes (+250), ofiter superior, moarte naturala, 4 august. 119. MAURICHIE din Siria (+303-305),mc., ofiter, moarte prin sabie, 21 februarie. 120. MAXIM din Antiohia (sec IV), mc., ostas, moarte prin sabie, 9

octombrie. 121. MAXIMILIAN din Efes (+250), ofiter superior, moarte naturala, 4 august. 122. MELITON din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 123. MEMNON din Tracia (+304), mc., sutas, moarte prin foc, 20 august. 124. MERCURIE (sec III),mc., general, moarte prin sabie, 25 noiembrie. 125. MERTIE (+303), mc., ofiter, ucis in batai, 12 ianuarie. 126. METODIE (+885), cuvios, general, moarte naturala, 11 mai. 127. MIGDONIE din Nicomidia (+287), mc.,

dregator, ingropat de viu, 28 decembrie. 128. MIHAIL voievodul Cernigovului (+1244), mc., moarte prin sabie, 20 septembrie. 129. MIL din Persia (+341),mc., ostas, ucis, 10 noiembrie. 130. MINA (+303-305), mc., ostas, moarte
prin sabie, 10 iulie. 131. MINA atenianul (+315), mc., slujitor imparatesc, spanzurat, 10 decembrie. 132. MINA din Egipt (+304), mc., ostas, moarte prin sabie, 11 noiembrie. 133. NICANDRU din Ieiria (+303-305), general, moarte prin sabie, 8 iunie. 134. NICHITA (sec III), mc., general, moarte prin sabie, 25 noiembrie. 135. NICOLAE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 136. NICOLAE monahul (sec IX), cuv., ofiter, moarte naturala, 24 decembrie. 137. NICTOPOLION (sec III), mc., ostas, moarte prin foc, 3 noiembrie. 138. NIL din Constantinopol (sec V), cuv., mare dregator, moarte naturala, 14 ianuarie. 139. ORENTIE din Anatolia (+303-305), mc., ostas, 25 iunie.
140. OREST din Anavachia (+304), mc., ostas, ucis pe pat inrosit, 13 decembrie. 141. PACTOBIE (sec III), mc., ostas, moarte prin foc, 3 noiembrie. 142. PAHOMIE CEL MARE egipteanul (+346), cuv., ostas, moarte naturala, 15 mai. 143. PAMFILION (+303-305), mc., ostas, ucis in batai, 17 mai. 144. PANFAMIR (+303-305), mc., ostas, ucis in batai, 17 mai. 145. PASICRAT din Misia (+302), mc., ostas, moarte prin sabie, 24 aprilie. 146. PAULIN din Italia (+431), cuv., mare dregator, moarte naturala, 23 ianuarie. 147. PAVEL din Mesopotamia (+350), mc.,

ostas, ucis cu pietre, 18 mai. 148. PETRU din Galatia (sec IX), cuv., ofiter, moarte naturala, 9 octombrie. 149. PLACILA din Bizant (sec IV), binecredincios, imparat, moarte naturala, 14 septembrie. 150. POLIEUCT din Meletia (+255), mc., ofiter, moarte prin sabie, 9 ianuarie.

151. POPLIE din Eufrat (+380), cuv., dregator, moarte naturala, 25 ianuarie. 152. PORFIRIE (-), mc., sutas, moarte prin sabie, 10 februarie. 153. PRISC din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 154.

PROCOPIE din Ierusalim (+303), mc., ofiter, moarte prin sabie, 8 iulie. 155. PROTOLEON stratilatul (+303), mc., ofiter, moarte prin sabie, 23 aprilie. 156. PULGHERIA din Constantinopol (+453), binecredincios, imparat, moarte naturala, 10 septembrie. 157. SAKEROON din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 158. SAVA stratilatul (+272), mc., ofiter, inecat, 24 aprilie. 159. SAVATIE (+278), mc., ofiter, moarte prin sabie, 19 septembrie. 160. SAVEL din Persia (+362), mc., ambasador regesc, moarte prin sabie, 17 iunie. 161. SEBASTIAN din Roma (+288), mc., ofiter, ucis in chinuri, 18 decembrie. 162. SEBASTIAN stratilatul din Roma (-), general, jupuit de viu, 26 februarie. 163. SEVER din Tracia (+304), mc., sutas, moarte prin sabie, 20 august.

164. SEVERIAN din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 165. SIMEON din Athos (+1199), cuv., voievodul Serbiei, moarte naturala, 14 ianuarie. 166. SIMEON din Constantinopol (sec X), mare dregator, moarte naturala, 9 noiembrie. 167. SISINIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 168. SMARAGD din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 169. SOLOHON din Egipt (+303-305), mc., ostas, moarte in chinuri, 17 mai. 170. SOSTEN (+766), ostas, mort in surghiun, 28 noiembrie. 171. STEFAN tarul Serbiei (+1331), mc., ucis in temnita, 11 noiembrie. 172. STEFAN stratilatul (sec II), mc., 24 mai.

173. STRATONIC (+274), mc., ostas, moarte

prin sabie, 4 martie. 174. TARAH (+304), mc., ostas, ucis in chinuri, 12 octombrie. 175. TEODOR din Palestina (+850), mc., slujitor imparatesc, ucis in temnita, 27 decembrie. 176. TEODOR stratilat din Pont (+320), mc., general, moarte prin sabie, 8 februarie. 177. TEODOR TIRON din Pont (+304), mc., ostas, moarte prin foc, 17 februarie. 178. TEODOSIE CEL MARE (+395), binecredincios, imparat, moarte naturala, 17 ianuarie. 179. TEODOSIE CEL TANAR (+450), binecredincios, imparat, moarte naturala,

iulie. 180. TEODUL (+73), mc., ostas, ucis cu securea, 18 iunie. 181. TEODUL din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 182. TEODUL din Constantinopol (sec IV), cuv., dregator, moarte naturala, 3 decembrie. 183. TEOFANA din Constantinopol (+893), binecredincioasa, imparateasa, moarte naturala, 16 decembrie. 184. TEOFIL din Amoreea (+845-847), mc., ofiter, inecat, 6 martie. 185. TEOFIL din Capadochia (+288-300), mc., dregator, moarte prin sabie, 6 februarie.

186. TEOFIL din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 187. TEONA din Nicomidia (+303), mc., ostas, moarte prin foc, 20 aprilie. 188. TEOPIST (+120), mc., ofiter, moarte prin foc, 20 aprilie. 189. TOMA din Grecia (sec X), cuv., ostas, moarte naturala, 7 iulie. 190. TROFIM din Nicomidia (+300), mc., ostas, ars in cuptor, 18 martie. 191. UAR din Egipt (+304), mc., ostas, ucis in chinuri, 19 octombrie.

192. UPRASIAN din Nicomidia (+295), mc., general, moarte prin foc, 9 martie. 193. URSICHIE (sec III), mc., ofiter, moarte prin sabie, 14 august. 194. VALENT din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie.

195. VALENTIN din Misia (+302), mc., ostas, moarte prin sabie, 24 aprilie. 196. VALERIU din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie. 197. VAPTOS (-), mc., sutas, moarte prin sabie, 10 februarie. 198. ZINON din Capadochia (sec IV), cuv., ofiter, moarte naturala, 10 februarie. 199. ZOSIMA din

Antiohia (sec II), mc., ostas, ucis cu securea, 19 iunie. 200. XANTIE din Sevastia (+320), mc., ostas, moarte prin inghet, 9 martie.

Sfintii militari mucenici aratati in vietile sfintilor numai dupa numarul lor:

9 mai, 200 mucenici ostasi cu Sf. Hristofor, ucisi prin sabie. 21 iunie, 20 mucenici pazitori la temnita cu Iulie preotul. 8 iulie, mucenici, doua cete de soldati si multi

altii cu Sf. Procopie, ucisi prin sabie. 23 iulie, mucenici, ostasi prizonieri cu Imp. Nichifor, ucisi prin sabie. 6 septembrie, 1104 mucenici ostasi, ucisi prin sabie. 19 noiembrie, 150 mucenici ostasi, ucisi prin sabie. 19 noiembrie, 12 mucenici ostasi, ucisi prin sabie. 20 noiembrie, 3 mucenici ostasi, ucisi prin sabie.

Numarul sfintilor militari mucenici a fost mult mai mare. Stim de exemplu, ca Imparatul Procopie al Bizantului a fost prins de bulgari cu cea mai mare parte din ostasii sai si toti au fost ucisi, dar nu se stie numarul lor. Si astfel de exemple sunt multe.

Pentru rugaciunile tuturor Sfintilor Militari, Doamne Iisuse Hristoase, Ful lui Dumnezeu, miluieste-ne pe noi!

Stefan Popa

Acest articol a fost preluat aproape fără schimbare de conţinut de pe site-ul ortodox http://www.crestinortodox.ro/sfinti/despre-sfintii-ostasi- 139114.html

Aveam şi noi o listă parţială a sfinţilor militari în *Zbor prin vâltoarea vremilor*, dar ni s-a părut mai folositoare acest articol datorită unor lămuriri suplimentare prezente în el, datorită faptului că vine din afară, deci este o terţă mărturie şi, în plus, datorită autorului, Ştefan Popa:

Absolvent al Facultatii de

Management in domeniul aviatiei din cadrul Academiei de Inalte Studii Militare, promotia 1994, Bucuresti;

Absolvent al Colegiului National de Aparare, Universitatea Nationala de Aparare, Bucuresti;

Masterat in Managementul Fortelor Aeriene, Universitatea Nationala de Aparare, Bucuresti;

Masterat in Managementul Afacerilor, Universitatea Babes-Bolyai, Cluj-Napoca;

Masterat in Managementul Afacerilor si Antreprenoriat in mediul rural, FNTM, Bucuresti;

Absolvent al Scolii Superioare de Ofiteri de Aviatie "Aurel Vlaicu", Boboc, Buzau;

Absolvent al Facultatii de Teologie Ortodoxa - Sectia Pastorala, Universitatea Babes-Bolyai, Cluj-Napoca;

Functii de conducere in managementul Fortele Aeriene Romane:

- Sef de birou, sef de sectie, sef de stat major, comandant si director;
- Redactor-sef la Revista Fortelor Aeriene Romane;
- Director la Muzeului National de Aviatie;

Participant la misiuni militare nationale si internationale. Ofiter superior cu grad de comandor. Autor a zece carti si peste o mie de articole in reviste si publicatii militare si civile. Colaborator la mai multe ziare, reviste si publicatii religioase: Ziarul Lumina, Vestitorul Ortodoxiei, Lumea Credintei, Lumea Monahala, Glasul, Glasul Adevarului etc. 52 de ani, casatorit, un copil. Domiciliu in comuna Floresti[254].

[254] Conform http://floresti.ziare.com/stiri/stefan-popa- candidat-independent-la-functia-de-primar-al-comunei- floresti-12120.

ANEXA VII

Despre yoga, qi, reiki şi alte practici energetice asemănătoare

Lucrarea de faţă este o lucrare ce încearcă să acopere foarte pe scurt un domeniu foarte vast. Ca urmare, multe puncte nu au putut fi decât atinse în treacăt. Unele sunt însă prea cu greutate spre a fi trecute cu totul cu vedere.

Una din marile piedici în acceptarea artelor marţiale în general este, pentru ortodocşi, asocierea între artele marţiale orientale şi spiritualitatea religioasă păgână[255] tipică acelor zone ale lumii. Am amintit acest lucru în cuprinsul cărţii, fără a ne opri prea mult asupra.

Socotim necesar să precizăm aici, tot pe scurt, faptul că Dumnezeu ne-a descoperit că temelia existenţei întregii Creaţii o constituie *energiile dumnezeieşti* prin care lumea se constituie şi este susţinută. Aceste *energii*

[255] Termenul *păgân* înseamnă *fără Christos, în afară de Christos*. Sunt denumite *păgâne* spiritualităţile şi religiile în care Iisus Hristos (Christos) nu este recunoscut în temeiul Sfintelor Scripturi, ci fie este necunoscut, fie este contestat, fie i se dă altă identitate decât cea reală. Se numesc nu *păgâne*, ci *eretice* sau *sectante* sau *schismatice*, după caz, spiritualităţile şi religiile în

care Iisus Hristos (Christos) poate fi recunoscut, dar nu în întregime precum şi spiritualităţile şi religiile în care Iisus Christos (Hristos) este prezentat corect, dar sunt schimbări în Învăţătura Lui, în prezentarea Tatălui sau a Duhului Sfânt, în legătura dintre Dumnezeu şi Biserică sau în alte asemenea puncte fundamentale ale Învăţăturii lui Hristos.

dumnezeieşti nu doar că sunt izvorul existenţei şi consistenţei materiei şi energiei, dar stau şi la baza organizării întregii Creaţii. Aceste *energii dumnezeieşti* izvorăsc din Dumnezeu într-un chip asemănător izvorârii razelor din soare, dar păstrând neîncetat legătura cu izvorul lor, aşa cum mâinile rămân legate de trup.

Spre deosebire de această realitate, în religiile care s-au dezvoltat în Orient a apărut ideea unor energii informe, amorale, în care binele şi răul sunt doar o expresie subiectivă. Aceste energii sunt unite sub numele de *qi*, iar simbolul relativităţii morale este cel cunoscut mai ales prin figura *yin şi yang*. Conform acestei învăţături păgâne răul şi binele nu pot fi despărţite total vreodată şi sunt complementare sau chiar – după doctrina locală – iluzorii.

O asemenea învăţătură deschide larg poarta către primirea de către oameni, drept bune, a unor *energii create negative*, aşa cum sunt, de pildă, cele demonice. În lipsa unei cunoaşteri drepte despre *îngeri* şi *demoni*, orientalii au ajuns să cinstească pe demoni (în niponă, *kami*), ca şi cum ar putea fi îmbunaţi prin jertfe, rugăciuni sau alte asemenea mijloace, şi astfel făcuţi să îi ajute pe oameni. Adevărul este că demonii – fie că le spunem *zei*, *kami* sau *diavoli* – ajută cu plăcere pe oameni, însă doar într-o singură privinţă: să ajungă în Iad. Lucru pe care adepţii orientalismului nu îl (re)cunosc. Spiritualităţile şi religiile orientale, văduvite de legătura cu *îngerii* şi apăsate de această învăţătură foarte greşită despre *demoni*, nu

oferă nicio apărare reală a omului în faţa atacurilor răului. Prin urmare, omul ajunge să primească bucuros felurite *energii* a căror provenienţă nu o cunoaşte şi pe care e fericit să le folosească fără să se gândească la consecinţe.

Mijloacele prin care omul obţine acces la aceste *energii demonice* sunt relativ puţine: acceptarea autorităţii unor învăţături greşite, rugăciunile sau meditaţiile care deschid pe om – fără niciun discernământ – către *lumea*

spirituală apropiată[256], felurite jertfe. *Prezentarea* acestor mijloace este însă foarte diferită: nenumărate stiluri şi şcoli de *yoga*, diferite şcoli de *reiki*, de *meditaţie orientală*, de *bioenergie*, de *arte marţiale spirituale* etc. Este de menţionat că multe dintre acestea nu sunt neapărat sau numai orientale. Felurite practici păgâne, de la cele *druidiste* la *wicca*, s-au devzoltat şi în Africa, America Latină şi Europa, mai ales în ultimele două secole.

Faptul că *reiki* este o practică *păgână*, anti- creştină, inacceptabilă pentru ortodocşi, atât ca exerciţiu cât şi ca terapie, nu va fi recunoscut uşor în România, Moldova, Ucraina sau alte ţări creştine. Totuşi una din denumirile *reiki* este aceea de „sublima cale a zeilor”[257]. Iar că *zeii* sau *idolii* – cum sunt numiţi în Sfintele Scripturi – sunt demoni, este cunoscut de orice creştin[258]. De asemenea, se vede chiar în site-urile oficiale ale practicanţilor *reiki* faptul că venerează şi chiar divinizează
„Universul”, declarând *qi* – adică energiile create pe care le propun spre primire fără discernământ – drept „una din variantele în care Universul îşi revarsă iubirea asupra noastră”[259] (ferească Dumnezeu!). Această venerare sau divinizare a Universului este cu totul împotriva Învăţăturii lui Hristos şi este o abatere a omului de la divinizarea lui

256 Conform învăţăturii creştine, de la supunerea omului faţă de Satana în Rai, universul material – numit în Biblie

„lumea” – a fost şi ea, indirect, supusă demonilor (pentru că era sub stăpânirea omului). Ca urmare diavolii locuiesc nu doar în Iad, aşa cum îşi închipuie unii, ci şi în întreg universul material, adică foarte aproape de oameni. Ca urmare, orice deschidere către lumea spirituală sau duhovnicească necesită multă îndrumare şi întărire iscusită, în lipsa lor omul căzând uşor pradă demonilor.

[257] Conform http://www.reiki.ro/.

[258] Psalmi 95.5; I Corinteni 6.9-10; 10.19-21 ş.cl.

[259] Conform http://www.reikiusui.ro/.

Dumnezeu către o idolatră cinstire a Creaţiei lui Dumnezeu.

Pe aceeaşi linie se află şi *yoga*, despre al cărei profund păgânism s-a scris destul de mult pentru ca oricine caută punctul de vedere ortodox să îl afle cu uşurinţă.

Dar şi *meditaţiile orientale*, formele de *bioenergie* şi *bioterapie* bazate pe *qi* şi alte concepte păgâne, *artele marţiale spirituale* – orientale sau nu! – care presupun o filosofie şi o religiozitate păgână sunt în totalitate inacceptabile pentru ortodocşi. Ele constituie capcane, uneori grosolane, alteori foarte iscusite, prin care sunt atraşi oamenii în felurite rătăciri, deschizându-şi sinele către energii negative şi chiar către demoni. De la *Patericul egiptean* şi până la *Marii învăţaţi ai Indiei şi Părintele Paisie*, nenumărate sunt cărţile ortodoxe care previn oamenii asupra înfricoşătoarelor primejdii care pândesc dincolo de chipul atrăgător al unor spiritualităţi şi religii străine de Dumnezeu.

Încercând să restabilim buna legătură între creştini şi Armată, între creştini şi pregătirea ostăşească datorată, încercând să readucem în cunoştinţa publicului artele marţiale europene autentice, în forma lor tehnică sau chiar ortodoxă (precum *Sistema* rusească), noi ne delimităm totodată categoric de amestecul unor învăţături străine şi prevenim cititorii asupra primejdiilor aflate în acestea.

Orice artă marţială ce presupune implicit, ca parte a tehnicilor fundamentale, ca parte a ceea ce este esenţa acelui sistem,

fie meditaţii şi/sau exerciţii *yoga* sau *zen*, fie rugăciuni aduse *zeilor, idolilor, spiritelor* sau *învăţătorilor* păgâni, dar şi orice artă marţială care presupune fundamental „adunare de qi” sau de alte energii necunoscute[260], care cere jertfe sau ofrande – fie ele

[260] Adesea demonice şi care s-au dovedit a pieri – cu tulburări mari aduse practicanţilor – atunci când aceştia s- au stropit cu aghiasmă, ori s-au făcut rugăciuni de

închinate întemeietorilor păgâni ai şcolii, unor zeităţi sau spirite – şi orice alte asemenea practici, ***este cu totul oprită creştinilor***[261].

dezlegare ş.a.m.d.. Înainte de a primi orice tehnică, învăţătură, tratament sau alt ceva necunoscut, ***trebuie să cercetăm foarte, foarte, foarte bine dacă sunt de la Dumnezeu sau de la diavolul***. Dacă nu ne dăm seama de răspuns, ne abţinem de la ele! Cel puţin până când găsim un răspuns – competent duhovniceşte! – pozitiv. Desigur, dacă răspunsul este de la început că acele practici nu sunt de la Dumnezeu, este inutil să mai spunem că respingerea trebuie să fie hotărâtă (chiar dacă însoţită de mila faţă de cei căzuţi în practicarea lor).

261 Aici intră foarte multe stiluri de arte marţiale chinezeşti
– dar nu numai! – în care practicanţii sunt obligaţi

pur şi simplu de principiile fundamentale ale stilului să se supună dogmelor budiste, ori taoiste, ori ale altor religii păgâne. Un creştin nu se va supune niciodată unor asemenea învăţături.

ANEXA VIII

Infracţionalitatea în România – 2011

Preluat de pe http://verticalnews.ro/harta-clanurilor-interlope-din-romania/, articolul de mai jos a fost corectat de noi acolo unde ni s-a părut necesar. Este de precizat că este deosebit de pertinentă afirmaţia realizatorilor articolului *„această hartă cuprinde clanurile reprezentative* [de „interlopi”]*, însă nu le epuizează*”. Mai mult, putem preciza şi faptul că cifrele prezentate în acest articol, referitoare la infracţiuni, sunt cifrele furnizate de Poliţia Română. Adică cifre care sunt, în cel mai bun caz, la cel mult jumătate din numărul real al infracţiunilor. În unele cazuri numărul infracţiunilor într-adevăr săvârşite este de *zeci* de ori mai mare. Viaţa sumbră pe care o au oamenii din zonele de acţiune ale bandelor mafiote şi altor grupări criminale este greu de descris. După cum se menţionează şi în articol, Poliţia nu face aproape nimic faţă de infracţiunile „comune”, de zi cu zi, ca scandaluri, insulte, înjurături, agresiuni „mărunte” (ia, o palmă peste faţă, sau peste fundul nevestei, sau pe sânul unei minore, un „mic” jaf asupra copiilor de şcoală etc.) iar uneori nici faţă de infracţiunile grave sau extrem de grave. Baza pe care se construieşte atmosfera infracţională este constituită de apatia, laşitatea, dezbinarea şi dezorientarea cetăţenilor români. Aşezăm aici acest articol nu pentru a deznădăjdui pe

cineva, nici pentru a scufunda pe cineva în laşitate sau, dimpotrivă, a-l îndemna la gesturi extremiste. O facem spre a trezi pe cei care dorm şi care visează că în România este linişte, că nu există război în România, că nu există motive pentru ca Românii să înveţe sistematic şi temeinic să se apere, că apărarea oamenilor este treaba Jandarmeriei şi

Poliţiei şi şi-o fac foarte bine etc[262]. Am putea prezenta şi situaţia din Bulgaria, Ucraina, Ungaria sau Serbia, ca să vedem diferenţa foarte mare între duritatea oamenilor din aceste ţări şi moliciunea cetăţenilor români. Însă pentru cine are minte să înţeleagă adevărul, credem că această anexă este chiar mai mult decât trebuie. Oricum, ea dovedeşte clar că dezarmarea oamenilor nu duce la scăderea infracţionalităţii, ci la creşterea ei, că dezarmarea civililor doar îi transformă în victime sigure în faţa infractorilor – care, evident, nu renunţă la înarmare doar pentru că ilegală.

Harta clanurilor interlope din România

Postat în: Povestea verticală, România, Azi, SpuMe şi Tu! | 3 August 2011

VerticalNews vă prezintă cea mai completă şi cea mai recentă hartă a infracţionalităţii şi a interlopilor din România, împărţită pe regiuni şi zone de influenţă.

Clanurile interlope au pus stăpânire pe o mare parte din România. Dacă ne-am uita la o hartă a țării și am colora fiecare județ în care există grupări mafiote, foarte puține ar fi zonele care ar rămâne necolorate. Cele mai multe sunt în București, unde fiecare sector este stăpânit de mai multe clanuri. La fel de bine stau și orașe precum Pitești sau Craiova, unde tensiunile dintre bande au răbufnit în plină stradă, cu bâte, săbii și topoare. De multe ori, procurorii și- au făcut

treaba și i-au arestat pe infractori. Degeaba însă, deoarece judecătorii i-au pus adesea în libertate sau le-au dat niște pedepse derizorii: câteva sute de lei amendă

[262] Nu putem să nu amintim şi de situaţia de la Pungeşti, unde Jandarmeria terorizează din 2 decembrie 2013 până acum, 12 februarie 2014 populaţia civilă, ca să o silească să accepte distrugerea pământului străbun.

pentru deranjarea liniștii publice sau ani de închisoare, dar cu suspendare. Interlopii s-au întors așadar pe străzi, și mai siguri că legea nu este făcută pentru ei. Nu s-au potolit, ci au continuat să se implice în afaceri ilegale sau în scandaluri. După cazul Mararu, noul şef al Poliţiei, Liviu Popa, şi secretarul de stat Ioan Dascălu, instalaţi rapid în funcţii de ministrul Igaş, au promis eliminarea structurilor mafiote, aşa-numitele clanuri de interlopi. Din păcate, acţiunile autorităţilor sunt nule. Zilele trecute a izbucnit cazul Deta. În toiul unui scandal, băieţii primarului au tăiat cu sabia trei ţigani care le călcaseră teritoriul-contrabanda cu ţigări. Din nou, privim neputincioşi, noi şi poliţia, la interlopi. Din nou, preşedintele Traian Băsescu ridică vocea, sabia dreptăţii rămâne jos. Interlopii prosperă, îşi fac de cap şi în curând vom primi eticheta de stat mafiot.

VerticalNews a updatat harta clanurilor interlope şi a întocmit o alta (prima datează din noiembrie 2010**), a infracţionalităţii. Este cea mai completă radiografie a infracţionalităţii din România făcută până acum de mass-media.**

Precizăm că această harta cuprinde clanurile reprezentative, însă nu le epuizează. Mai mult decât atât, precizăm că un clan nu este anihilat automat atunci când liderul său junge în spatele gratiilor. Sunt destule cazuri de interlopi care dictează legea chiar din interiorul închisorii.

Bucureştiul şmecherilor

Fane Spoitoru, pe numele său adevărat Ion Titișor, a petrecut înainte de Revoluţie 12 ani în închisoare. După aceea, a fost condamnat pentru diferite infracţiuni: complicitate la tâlhărie, încălcare a regimului emigraţiei. În 2003 a fost eliberat și s-a așezat la casa lui, căsătorindu-se cu Elena, o fostă picoliță de la Sexy Club. În 2006, la sfârșitul unei emisiuni de la OTV la care fusese invitat, a declarat că nu mai are legături cu „lumea interlopă”.

Spoitoru și-a reluat declarațiile de atunci și în 2008. El a pozat într-un om cumsecade: „Sunt un om liniștit, care nu mai vrea să-și asocieze numele cu niciun scandal”. Chiar daca era lui a trecut, se spune că încă mai are „afaceri” în zonă, afaceri care-l ajută să-şi întreţină vila de lux din Pipera şi limuzina Mercedes S600.
Arestarea lui Spoitoru a făcut posibilă afirmarea altor interlopi, fraţii **Ion şi Vasile Balint, şefii clanului Cămătaru**. Fraţii Cămătaru au fost arestaţi în 2004 pentru şantaj, proxenetism, înşelăciune, cămătărie și sechestrare de persoane. Nuţu Cămătaru (Ion Balint) a părăsit în iunie 2010 închisoarea Jilava.
Eliberarea sa a fost un motiv de bucurie pentru el şi apropiaţii săi, care au pregătit sute de porumbei pe care i- au eliberat în cinstea interlopului. Nuţu Cămătaru şi-a făcut ieşirea din închisoare pe un armăsar negru, pur sânge. Totodată, Nuţu Cămătaru a primit 3.200 de euro de la statul român după ce a depus o plângere la CEDO. Instanţa europeană a decis să îi plătească această sumă cămătarului ca daune morale deoarece statul român a încălcat dreptul la un proces de durată rezonabilă, Cămătaru fiind judecat între 1996 şi 2004. În prezent, Nuțu vrea să se apuce de afaceri în centrul istoric, unde este interesat să își cumpere o cârciumă.
UPDATE (20.12.2011). Sile Cămătaru a fost eliberat pe
19 decembrie, 2011, cu şase ani şi jumătate înainte de termen, pentru “bună purtare”! Asta la doar câteva zile după ce se aflase că

Sile îşi conducea bine mersi afacerile din puşcăria Jilava. El se acupa acolo tot de cămătarie, dar şi de furnizarea de droguri, telefoane mobile sau alte lucruri interzise în penitenciar, cum ar fi armele albe. În acelaşi timp cu eliberarea lui Sile Cămătaru, pe internet au apărut multe mesaje prin care fraţii anunţau că a venit timpul ca duşmanii lor să plătească.

Un alt interlop greu este **Fane Căpăţână**. După ce a făcut afaceri cu valută, s-a reprofilat pe prădarea de TIR-uri. Cu

o legitimaţie de poliţist falsă oprea camioanele, îi dădea pe şoferi jos din cabină şi apoi pleca cu camionul încărcat cu marfă. Deşi conducea o reţea bine organizată, interlopului îi plăcea să „lucreze” efectiv: aşa a fost prins la locul faptei, iar acum este în închisoare.

Sectorul 1

Clanul Gemenii împărțea teroare în **sectorul 1** din București (Chitila, Bucureștii Noi, Giulești). Principala lor activitate era furtul de mașini de lux. Clanul a devenit celebru când a șterpelit limuzina lui Gigi Becali, pe care acesta a recuperate-o prin mijloace neortodoxe. În acest moment, toți cei patru fraţi sunt închişi pentru tâlhărie, omor sau sechestrare de persoane. Familia lui Sandu Geamănu, acuzat de omor deosebit de grav și violare de domiciliu, arestat preventiv în acest moment, susține că interlopul s-a pocăit după ce Hristos i s-a arătat în vis. Casa lui Geamănu arată acum ca o biserică, mai toți membrii familiei fiind, mai nou, penticostali.

Clanul lui Sadoveanu (numit și clanul Belgienilor) operează în același sector, dar și în Ilfov, și este condus de Cristian Mitrache, zis și Sadoveanu. Gruparea face trafic de carne vie și proxenetism, organizează răpiri, furturi de mașini sau din locuințe, trafic de droguri și tâlhării. La începutul acestui an, zece membri ai grupării au fost arestați, inclusiv doi dintre lideri: **Cupăr** și **Remus Mincă**. Pentru alți zece membri, judecătorii au refuzat să emită mandate de arestare,

ceea ce i-a nemulțumit pe procurorii care s-au ocupat de caz.

UPDATE (20.12.2011). În această toamnă, “sadovenii” s- au aliat cu câţiva membri ai neamului Duduianu şi lucrează împreună pentru a obliga tinere să se prostitueze pe centură. La mijlocul lunii decembrie 2011, Vasile Mitrache, zis „Studentul”, Ion Duduianu, zis „Segher”, Florina Stelea, Petrică Ion Creţu, Georgeta Creţu, Mard Mitrache, Aron Constantin, Cristian Ucă şi

Gheorghe Dumitraşcu fac parte din Clanul Duduianu şi Clanul Sadoveanu. Aceștia sunt acuzați că au răpit patru tinere, din care două minore, în vârstă de 14 şi 17 ani, pentru a le exploata și obliga să se prostitueze. Au fost reţinuţi.

- Locuiesc în zonă, dar au dominciliul şi grosul „afacerilor” aici, componenţii **clanului Buba**, care stăpânesc afacerile necurate cu locuri de veci şi pompe funebre.

De asemenea, **gaşca lui Capone** stă la Chiliman în sector şi acţionează nestingheriţi de rivali sau poliţie în Gara de Nord, solicitând taxe de protecţie şi „controlând” taximetria clandestină. Tîlhăriile mărunte, prostituatele de la Gară şi furturile din şi de maşini (turisme, nu limuzine) sunt sub patronajul **clanului Domnu.**

Sectorul 2

Clanul Duduienilor face legea în **sectorul 2**, în mod special în Pantelimon. Se ocupă de prostituție, cămătărie, șantaj, trafic de droguri și furturi din locuințe. De asemenea, cu mai multe automobile BMW, Duduienii atacau din mers camioanele încărcate cu marfă, în zona Şindriliţa – Afumaţi. Atacurile cu săbii, topoare şi pistoale fac și ele parte din arsenalul grupării. În 2008 nu mai puțin de 31 de membri ai clanului au fost arestați, dar Curtea de Apel București i-a pus pe toți, treptat, în libertate. În 2006, ei au încercat să

îi vândă o vilă cu acte false antrenorului de fotbal Anghel Iordănescu. Câțiva dintre ei au fost reținuți în octombrie 2010 după ce au jefuit mai mulți bărbați pasionați de pescuit. Ei se foloseau de un bătrânel și de un copil: bătrânelul îi ținea de vorbă pe pescari, în timp ce copilul se suia în mașinile victimelor și le fura portofelele, gențile și cheile de la locuințe. Tâlharii intrau apoi în casele oamenilor și furau bani și obiecte de valoare.

Gheorghe Văduva, zis Albert, un lider al clanului mafiot, a fost prins de poliţiştii români şi cehi în martie 2011, la Praga. Interlopul, dat în urmărire internaţională pentru omor deosebit de grav încă din 2006, era pe locul patru pe lista celor mai căutați infractori întocmită de Poliţia Română. Însă mulți lideri ai grupării sunt în continuare în libertate.
O altă grupare din sectorul 2, specializată în traficul de droguri, cămătărie, furt din magazine și șantaj, este **clanul Caran,** condus de Mitu al lui Caran. Membrii clanului au sechestrat și au jefuit mai mulți sportivi din Buftea, precum și un om de afaceri din Cernica.
UPDATE (20 aprilie 2012). Prinși în urma unui incident soldat cu vătămarea unui bărbat într-o benzinărie din București, mai mulți membri ai clanului Caran au fost arestați. Deși sunt acuzați de mai toate infracțiunile pedepsite de Codul Penal, majoritatea infractorilor sunt cercetați în stare de libertate.
Gheorghe Răducanu, celebrul lider al galeriei Rapid-mai cunoscut ca **Gigi Corsicanu**, răspunde de zona angrourilor Europa şi Niro, făcând legea printre chinezi.

Sectorul 3
Clanul Chira este o grupare interlopă puternică din **sectorul 3**. În CV-ul mafioților se regăsesc infracțiuni precum răpire de persoane, șantaj, proxenetism, afaceri ilegale cu fier vechi, trafic de droguri și extorcare. Un membru al clanului a violat în 2008 o

tânără din Ialomița, iar alți mafioți, înarmați cu săbii, au snopit în bătaie un angajat BGS. Tot în 2008, un interlop al grupării a tras cu o pușcă în polițiști, în cartierul Colentina. În urmă cu trei ani, în urma unor descinderi, jumătate din clanul Chira a ajuns după

gratii.

În sectorul 3 este influent și **clanul Pietroi.** Condus de Vasile Fierbântu (Sile Pietroi), clanul s-a implicat în acțiuni precum tâlhărie, lipsire de libertate, șantaj și bătăi.

În 2008, 16 membri au ajuns după gratii, inclusiv Sile Pietroi. Când a fost ridicat de poliție, el avea asupra sa două arme: una cu gaz și cealaltă cu bile. La o zi după ce a fost prins, Tribunalul Bucureşti a decis eliberarea lui şi a altor opt membri din clan pe motiv că nu reprezintă pericol social. Din păcate, magistrații s-au înșelat și de această dată. În vara lui 2010, Sile alături de alți 20 de indivizi au spart o cafenea din complexul Alba din sectorul 3 al Capitalei folosind baroase, flexuri și alte unelte. Ei au distrus o scară și au spart geamurile (mafioții aveau un conflict mai vechi cu patronul localului). Nici de această dată interlopii nu au ajuns după gratii. Tot în sectorul lui Negoiță acționează și **clanul Burtea** (zis și al Brătienilor), care se ocupă de afaceri ilegale cu fier vechi.

Un alt clan din sectorul 3 (Balta Albă) este **Cuza,** condus de Nelu Cuza, proprietarul ștrandului Trei Ligheane (Titan) şi al discotecii din incinta complexului. Gruparea se ocupă de prostituţie şi trafic de droguri (distribuiau cocaină și ecstasy în barurile și cluburile de lux din Dorobanți sau Piața Romană).

Sectorul 4

În **sectorul 4,** mai ales în Berceni, activează **clanul Sportivilor**, numiți astfel deoarece unii făceau parte din galeria echipei de fotbal Steaua, iar alții erau foşti boxeri, luptători sau rugbişti. Taxele de protecție sunt specialitatea grupării cunoscute pentru acte de o cruzime înfiorătoare. Adesea își torturau

victimele, rupându-le mâinile și picioarele, sau le aplicau electroșocuri. Sportivii se pricep și la infracţiuni informatice și fraude cu cărţi de credit. În 2005 au fost trimişi în judecată pentru taxă de protecţie, cămătărie, tentative de omor, tâlhărie, vătămare corporală la comandă, recuperarea unor datorii reale sau fictive, violare de domiciliu şi şantaj. Au stat în arest pentru puţin timp, iar apoi au fost eliberați. Blândețea justiției nu i-a

transformat pe Sportivi în sfinți: nu s-au cumințit, ci și-au continuat acțiunile ilegale. În 2010, ei au distrus o mașină, au vandalizat o casă din Berceni și au atacat o grupare rivală cu bâte, pietre și pistoale cu bile de cauciuc. Scandalul a pornit de la o taxă de protecție de 50.000 de euro pe care o revendicau Sportivii. Abia în mai 2011, liderul galeriei steliste Gheorghe Mustață a fost condamnat de Tribunalul București la trei ani de pușcărie. În proces a fost judecat alături de alte 41 de persoane din clanul său. Jumătate dintre aceștia au fost achitați de judecători.

Cunoscutul manelist Florin Salam este un lăutar care onorează mereu chefurile celor din clanul Sportivilor.

Clanul Gruia este stăpân peste o parte din sectorul 4, acesta operând în zona Progresul. Comerțul cu fier vechi, furturile, recuperările de datorii și taxele de protecție sunt specialitatea grupării. Liderul clanului, ţiganul Gruia Zamfir-zis Foreman, a fost încarcerat pentru tâlhărie, în locul său fiind acum fiul său, Regaster Zamfir-zis Jack, specializat în metoda „Maradona” şi furtul de maşini.

Tot în zonă, specialişti în taxe de protecţie sunt **Toboşarii**
şi **oamenii lui Benga**.

Sectorul 5

Clanul Ștoacă operează în **sectorul 5** al Capitalei, mai ales în Ferentari. Gruparea condusă de Ion al lui Ştoacă (Ion Vinea) este una dintre cele mai mari rețele de trafic de heroină din București. Alte activități

preferate de membrii acestui clan sunt proxenetismul, şantajul şi cămătăria. Totodată, clanul Ștoacă furniza droguri consumatorilor din alte zone ale țării, în special din județul Timiș, și acționa și în sectorul 4 din București, vânzând droguri în zone precum Şoseaua Giurgiului, Piaţa Reşiţa sau Bulevardul Obregia. O parte din membrii clanului au fost reținuți de procurori în luna aprilie a acestui an. Celebrul proxenet **Ştoacă** are cele mai faine prostituate, la nurii cărora râvnesc chiar şi români cu nume, ca fotbalişti de la Steaua

sau Dinamo, de exemplu. Clanul a devenit extrem de puternic şi după ce s-a înfrăţit, pentru extinderea traficului de heroină, cu Clanul Sportivilor.
Altă grupare mafiotă din sectorul 5, ridicată mai ales după decăderea **Cămătarilor**, este **clanul lui Pian**, care „cântă" în cartierul Rahova. Interlopii din reţea sunt specializați în tâlhărie, cămătărie și șantaj.

Sectorul 6
Taxele pe locurile de veci, proxenetismul şi recuperările sunt pâinea interlopilor din cartierele Militari şi Crângaşi. Cunoscut pentru scandalurile din mall-uri şi devenit celebru după furtul de arme de la Ciorogârla, luptătorul profesionist Eugen Preda era jupân în **sectorul 6**. **Clanul Luptătorilor**, condus de Preda, a fost destructurat la sfârşitul anului 2009, atunci când au fost arestaţi cei mai importanţi membri. Atât Eugen, cât şi fratele lui, Adrian, au fost reţinuţi pentru că au coordonat cel mai mare furt de armament comis vreodată în România – furtul de la Ciorogârla.
Clanul Vasiloi, condus de Gheorghe Dincă şi Vasile Dincă (tată și fiu), acționează tot în sectorul 6. Ei se ocupă cu traficul de persoane, taxe de protecţie şi recuperări de datorii reale sau fictive. Cei doi dețin şi acţiuni la firma Ilcor, care se ocupă cu ridicarea maşinilor din sectorul 6.
Clanul lui Buba, condus de Adrian Tuli, este specializat în taxe de protecţie, proxenetism, recuperări și în perceperea de taxe

suplimentare pentru locurile de veci din cimitirul
„Sfânta

Vineri“.
Aici, la Poteraş, îşi mai fac de „lucru” gaşca lui **Mircea Nebunu** sau gruparea lui **Pârcălab**.
Ca statistici ale infracţiunilor, Bucureştiul conduce detaşat la toate categoriile. În primele luni ale acestui an, în Capitală au fost înregistrate un total de peste
18.000 de fapte penale. Dintre acestea, 9.973 de furturi; 847 de tâlhării; 12 vătămări corporale; 8 violuri; 2.548

infracţiuni economice şi 923 infracţiuni pe drumuri publice.

INTERLOPII DIN MUNTENIA ȘI OLTENIA

DÂMBOVIŢA. Târgovişte, sub teroarea lui Ghenosu

Oraşul **Târgovişte** este sub stăpânirea **clanului Ghenosu,** care se ocupă de trafic de persoane, atacuri armate, furturi, falsificare de carduri, taxe de protecție, cămătărie, proxenetism (trimiteau fete în Irlanda). În septembrie 2010, liderul clanului, Florin Ghinea-Pârjol, a fost condamnat la șapte ani de închisoare pentru loviri, violență, ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice. El mai ajunsese după gratii într-un dosar de crimă organizată specializată în falsificarea de carduri, dar fusese eliberat câteva luni mai târziu, mituindu-l pe judecătorul care se ocupa de caz, Dumitru Rebegea. Magistratul este în prezent judecat de Tribunalul Dâmbovița, pentru luare de mită și favorizarea infractorului. **UPDATE (14 noiembrie). Florin Ghenosu a fost condamnat, definitiv sperăm, la nouă ani de închisoare pentru șantaj și infracțiuni informatice cu carduri bancare, și este e azi, 14 noiembrie, încarcerat la Pentitenciarul Rahova.**

La sfârșitul lunii mai, Ionut Cobianu Mitroi, un tânar de 22 de ani din Târgoviste, membru al grupării Ghenosu, a fost prins în fața Tribunalului Dâmbovita având asupra sa un

pistol. Se pare că tânărul voia să îl împuște pe unul dintre martotii din dosarul în care este judecat Florin Ghinea. Clanul Ghenosu are legături atât cu clanul Cordunenilor, cât şi cu cel al Cămătarilor. Un alt membru al clanului, George Uţă, a băgat în comă un poliţist, Dănuţ Oprea. Poliţistul se afla într-un bar din Târgovişte, frecventat de membrii clanului, pentru a observa dacă se consumă stupefiante. Uţă l-a lovit pe poliţist cu o sticlă în cap, iar acesta a intrat în comă. Dănuţ Oprea a supravieţuit, dar se

află în spital. La începutul lunii iunie starea lui s-a înrăutățit și a fost transferat la Spitalul Floreasca din Capitală, la secția de terapie intensivă. Pe de altă parte, agresorul polițistului, zis Danezu, se află în arest preventiv la penitenciarul de maximă siguranță Mărgineni. Nici acum, la zece luni de la fapta sa, interlopul nu și-a aflat încă pedeapsa: procesul este în continuare pe rol la Tribunalul

Dâmbovița.

Tot în Târgoviște acționează și **clanul lui Deju** (Vasile Moise, consilier PDL în Consiliul Județean Dâmbovița, urmărit penal de procurori în prezent deoarece a folosit o diplomă falsă de BAC pentru a se înscrie la facultate), **clanul lui Melania** și **clanul Drăgoi**. Liderul acesteia din urmă, Constantin Drăgoi, este arestat pentru afaceri prin care statul a fost păgubit cu un milion de euro. În timpul alegerilor prezidențiale din anul 2009, liderii acestor clanuri au acționat în mai multe cartiere din Târgoviște pentru a aduce persoane de etnie romă la vot pentru a-și pune ștampila pe Traian Băsescu.

Infracţiuni constatate de IPJ Dâmboviţa: 4.328.

-Infracţiuni judiciare: 1.399
-Infracţiuni economico financiare: 1.823
-Infracţiuni de altă natură: 1.106
-Omoruri: 0
-Violuri: 1
-Vătămări corporale: 63

-Tâlhării: 22
-Furturi: 1.010
-Infracţiuni pe drumurile publice: 510

ARGEŞ. Cea mai mare densitate de interlopi e la Piteşti

Piteştiul este stăpânit de numeroase clanuri: **Titoaşcă, Cârciumaru, Căldăraru, Baradiu, Cocoroadă, Versace, Oancea și Ciprienii**. Liderii clanului **Titoaşcă** sunt fraţii

Cornel şi Alexandru, apropiați ai manelistului Adi Minune, ei fiind influenți în cartierul Găvana. Clanul este cunoscut pentru scandaluri, bătăi dure aplicate unor taximetriști sau unor agenți de pază şi pentru cămătărie. În mai 2009, Cornel a bătut cu ranga într-o frizerie un fost campion național la judo. El a făcut ceva pușcărie prin 2009, dar a ieșit la scurt timp. Nici Titoașcă junior, Alexandru, nu stă departe de scandaluri. În luna martie a acestui an el a bătut un tânăr care era elev la Școala de Subofițeri Jandarmi din Drăgășani până l-a băgat în comă. Reținut de poliție, el a spart un geam și a amenințat că îi va tăia pe oamenii legii cu un ciob. Pentru faptele sale Alexandru nu a făcut închisoare, ci doar s-a ales cu un dosar de cercetare penală. **UPDATE (3 noiembrie 2011): găsit vinovat pentru bătăile date taximetristului și sportivului, Titoașcă a fost arestat și depus la penitecniarul din Colibași pentru o perioadă de 5 ani și jumătate.**

Dan Cârciumaru, fost luptător de performanţă, este cunoscut "pentru genorizitatea" cu care împarte legea pumnului, fiind implicat în mai multe scandaluri. Bărbatul stă în cartierul Banatului și i s-a dus vorba că are cel mai greu pumn dintre toți șmecherii din orașul argeșean. Cârciumaru are legături cu gruparea Piele din Râmnicu Vâlcea, nașul său fiind Dumitru Iordache (liderul rețelei). **Fraţii Sorin și Marian Căldăraru**, şi ei foşti luptători, acum bodyguarzi, sunt mai degrabă bătăuşi

decât interlopi. Cu ani în urmă, au fost implicaţi și în afaceri “mărunte”, mai precis bişniţă. **Fraţii Cocoroadă** din cartierul Găvana au la activ spargeri de locuinţe, permise de conducere obţinute ilegal şi o listă de scandaluri violente.

Versace (Gheorghe Marin pe numele său adevărat) a făcut parte din clanul Titoaşcă, dar s-a desprins de cei doi frați, iar acum percepe taxe de protecţie alături de grupul său. Interlopul acționează în cartierul Găvana.

Un alt clan din Pitești, specializat în perceperea taxelor de protecție, bătăi în plină stradă și proxenetism este **gruparea Ciprianilor**. În octombrie anul trecut doi indivizi din clan l-au bătut în stradă pe fiul unui polițist pentru că acesta a refuzat să le plătească 200 de lei. **Clanul Oancea** din Piteşti, arestat în 2007 pentru trafic de persoane şi prostituţie, își desfășoară în continuare afacerile ilegale din spatele gratiilor Penitenciarului Colibaşi. Ei comunică fără restricţii cu cei din afară, reuşind astfel să îi coordoneze pe membrii liberi ai grupării să facă treaba în locul lor.

Costești-bătaia e soră cu judecătoarea

Micul oraș **Costești din județul Argeș** este terorizat de membrii unui grup care își spun **Spartanii**. Băieții se pricep la scandaluri, bătăi în baruri și discoteci, distrugeri de bunuri (mașini, localuri), șicanări în trafic. Membrii clanului nu au ezitat să bată chiar și femei. Trei dintre ei – Florin Burtea, Gabriel Stoica și Florin Dinculescu – au fost închiși câteva luni (din iunie până în noiembrie 2009). Apoi, magistrații i-au eliberat. Florin Burtea a fost arestat din nou în martie 2011 pentru că nu a respectat interdicția de a nu părăsi localitatea de domiciliu pe perioada cercetărilor. Cei mai mulți membri ai grupării sunt cercetați în stare de libertate.

Infracţiuni constatate de IPJ Argeş: 7.471
-Infracţiuni judiciare: 3.198
-Infracţiuni economico financiare: 2.181

-Infracţiuni de altă natură: 2.092
-Omoruri: 2
-Violuri: 8
-Vătămări corporale: 94
-Tâlhării: 27
-Furturi: 1.753

-Infracţiuni pe drumurile publice: 522

PRAHOVA: În umbra Capitalei, interlopii prahoveni fac infracţiuni economice

În Prahova, aşa cum o arată şi statistica Poliţiei Românie, în top sunt infracţiunile industriale. Interlopii prahoveni sunt mai puţini excentrici şi mai firavi, trăind mai mereu la umbra „vecinilor" din Bucureşti, Ilfov sau Braşov.

Toamna anului trecut, Ploieştiul fierbea după ce poliţiştii, la îndemnul procurorilor DIICOT, au dat iama prin doua grupări importante infracţionale prahovene, cele conduse de **Nicolai Bârsan** şi, respectiv, **Nicolae Manea**. Numiţii, precum şi gealaţi de-ai lor, "lucrau" cu cardul. Ei s-au făcut vinovaţi de săvârşirea infracţiunilor de iniţiere şi constituire grup infracţional organizat, acces ilegal la sistemele informatice, deţinere de echipamente în vederea falsificarii de instrumente de plată electronice, retragere ilegală de numerar. Cele mai importante lovituri le-au dat în perioada 2008 – 2010, prin Austria, Cehia, Belgia, Olanda, Grecia şi Portugalia.

"Republica", la cheremul lui Austrianu

Violent şi sprijinit de un număr important de fomişti gata să dea cu cuţitul, mare parte rude, **Sandu Zamfir, zis Austrianu**, ajunsese să facă legea pumnului în Ploieşti. În faţa lui nu stăteau nici Meri, nici Vulpaşin, faima de

bătăuş îngrozindu-i chiar şi pe bătăuşii clanului Ghiompirică. Zamfir datora supremaţia şi datorită relaţiilor de “afaceri” şi prietenie cu care era legat de Florin Pârjol, zis Ghenosu. Împreună, cei doi erau legaţi amical de Cordunenii din Iaşi, Oneaţă, dar şi Nuţu Cămătaru. În Ploieşti, Austrianu era legat de Nicopole, un alt interlop violent care şi-a găsit sfârşitul, anul trecut, într-un teribil accident rutier. Nicopole şi un nepot de-al Austrainului au murit striviţi

între fiarele contorsionate ale unui BMW X5. Pentru că a sărit de mai multe ori calul, Austrianu a fost săltat de poliţişti în iarna lui 2009, iar de atunci este în puşcărie, la Mărgineni. Împreună cu el sunt jumătate dintre tovarăşii cu care fura, ameninţa, şantaja sau tâlhărea locuitori ai “Republicii”. La un moment dat, contra sumei de 20.000 de euro, interlopul ploieştean a fost eliberat, pentru a fi judecat de tentativă de omor în libertate!, de judecătorul şpăgar Dumitru Rebegea. Magistratul ar fi obţinut şi eliberarea lui Ghenosu, contra sumei de 10.000 de

euro.
Alţi scandalagii prahoveni, cu statut de interlop, sunt
Nicoale Gălăţeanu, zis Raşpa, şi **Ion Bahoi.**

Infracţiuni constatate de IPJ Prahova: 5.121
-Infracţiuni judiciare: 721
-Infracţiuni economico financiare: 2.802
-Infracţiuni de altă natură: 1.598
-Omoruri: 0
-Violuri: 7
-Vătămări corporale: 5
-Tâlhării: 16
-Furturi: 1.850
-Infracţiuni pe drumurile publice: 653

ILFOV. Atenţie la mafia chineză!

Normal, calculând după notorietate şi

amploarea reţelei, clanul Belgienilor poate fi socotit number one în Ilfov. Asta pentru că temuţii traficanţi de droguri şi stăpâni ai prostituatelor de pe Centură îşi au domiciliul în Tunari, lângă Pipera. Totuşi, activităţile infracţionale sunt efectuate, preponderent, în Bucureşti. Şi Pietroi este interlop important care stă în Ilfov şi, spre deosebire de Belgieni, nu se dă în lături să „lucreze” la ţară: zonele controlate fiind Glina şi Popeşti Leordeni. „Luptătorii”,

acum fără liderii Adrian şi Eugen Preda, controlează zona de sud-vest a Capitalei, ce cuprinde şi comunele ilfovene Ciorogârla, Domneşti, Chiajna, Dragomireşti, Roşu. Ţiganii conduşi de Geamănu care fură limuzine din Capitală le ascund la Chitila. Clanurile Caran, Mogoş şi Tostaua au „acoperire” în estul Bucureştiului, în Voluntari, Pantelimon, Dobroeşti. În Afumaţi se ridică deja mafia chineză şi se anunţă vremuri agitate în nord-est şi nu numai.

Infracţiuni constatate de IPJ Ilfov: 1.717

-Infracţiuni judiciare: 972
-Infracţiuni economico financiare: 201
-Infracţiuni de altă natură: 544
-Omoruri: 0
-Violuri: 3
-Vătămări corporale: 32
-Tâlhării: 17
-Furturi: 653
-Infracţiuni pe drumurile publice: 395

GIURGIU. Iliescu este primar la Giurgiu ajutat de Butoane

În **Giurgiu**, la putere se află **clanul Butoane**, în fruntea căruia se află Octavian Grecu, despre care presa giurgiuveană a scris că l-a ajutat pe actualul primar, Lucian Iliescu (PNL), să ajungă la putere. Cei de la Butoane sunt regi peste cămătărie, proxenetism, taxe de protecţie şi trafic de influenţă, iar datorită legăturilor cu lumea politică au fost protejațide brațul legii. Înainte de

ridicarea bandei lui Butoane, cea mai vestită gașcă din Giurgiu era cea numită **File,** care se ocupă de proxenetism. Aceasta a intrat într-un con de umbră după alegerile locale din 2008, când Butoane l-a scos din joc pe File. Din cauza rivalității dintre cele două clanuri, membrii

săi s-au bătut cu bâte și săbii în fața cazinoului din oraș, ziua în amiaza mare. Bătaia a pornit din cauza unui om influent din Giurgiu, care are datorii la ambele grupări. O altă bandă din orașul de la Dunăre este cea a lui **Mure**. La începutul lunii octombrie, moartea unui baschetbalist american după o bătaie încasată într-un club din Giurgiu, a adus în lumină clanul Butoane. Cei care l-au lovit pe sportiv fac parte din anturajul clanului condus de interlopul Octavian Grecu.

Infracţiuni constatate de IPJ Giurgiu: 2.015

-Infracţiuni judiciare: 1.027
-Infracţiuni economico financiare: 381
-Infracţiuni de altă natură: 607
-Omoruri: 0
-Violuri: 1
-Vătămări corporale: 20
-Tâlhării: 1
-Furturi: 806
-Infracţiuni pe drumurile publice: 315

BUZĂU. Ciulică are o putere mică

În **Buzău** domină **clanul lui Feraru**. Costel Feraru şi fratele său, Fănel Tudor-zis Lighioaie, au fost capii unei reţele de proxenetism. În perioada 2005-2010, aceştia au racolat şi au trimis la prostituţie în Spania mai multe tinere. Iniţial, fetelor le erau promise locuri de muncă, dar odată ajunse în Spania erau puse să se prostitueze, banii revenind capilor reţelei. Anul trecut au fost

arestați mai mulți membri ai grupării.
Un alt clan din Buzău este cel al lui **Tudor Donică, zis Ciulică**. În aprilie 2011, Ciulică a fost snopit în bătaie într- o toaletă din Galați de o grupare rivală.

Infracţiuni constatate de IPJ Giurgiu: 3.104

-Infracţiuni judiciare: 1.567
-Infracţiuni economico financiare: 907
-Infracţiuni de altă natură: 630
-Omoruri: 6
-Violuri: 7
-Vătămări corporale: 22
-Tâlhării: 22
-Furturi: 1.003
-Infracţiuni pe drumurile publice: 234

BRĂILA. Crăcănatu merge cu Cioără şi Oaie, Sgârcitu cu şeful Poliţiei

Titel Crăcanatu este cel care dictează legea “dinte pentru dinte” în cartierele **Brăilei**. Gruparea sa se ocupă de perceperea de taxe de protecție. În lupta pentru câştigarea zonelor de influenţă a fost implicat şi interlopul **Nicu Ţăranu**, cel tăiat de locotenenţii lui Crăcănatu, şi care, pentru a se răzbuna, şi-a pus locotenenţii să-l împuşte pe rival. Dar cei doi s-au împăcat în vara lui 2010 la botezul lui Gabi Cioară, un apropiat al lumii interlope. Recent, Crăcănatu și-a extins afacerile necurate în Constanța: violări de domiciliu, înșelarea unor bătrâni pe care i-au lăsat fără apartamente.
Un alt clan interlop este cel al **fraților Titi și Ionel Sgârcitu**. Printre ocupațiile lor favorite se numără cămătăria, șantajul, bătăile sau ecrocheriile prin care au pus mâna pe casele unor naivi din Brăila, cu ajutorul unor notari. Acum, ei sunt judecați în libertate pentru șantaj și ultraj contra bunelor moravuri. Chiar și așa, cei doi cămătari nu s-au potolit, iar în aprilie 2010

au bătut un martor chiar pe holurile tribunalului. Pentru această faptă au fost amendați cu doar 200 de lei fiecare. **Titi Sgîrcitu este prieten la cataramă cu şeful Poliţiei Brăila, Cătălin Chivu, alături de care a câştigat la LOTO în 2005**. Dacă te uiţi pe statistica poliţiştilor, ori Brăila este un oraş mai

liniştit ca Lausanne, ori amiciţia dintre autorităţi şi interlopi e mai mult decât atât.

Adevărata poveste a lui Oaie, ţiganul

Unul dintre cei mai cunoscuţi interlopi din Brăila, **Cocoş Băncuţă**, 53 de ani, zis Oaie, fost lider al Partidei Rromilor şi chiar candidat la primăria acestei urbe, conducătorul clanului cu acelaşi nume, apropiat al temutului Titel Crăcănatu, şi-a mutat de mai bine de un an afacerile necurate în Constanţa. Surprinzător, grupările locale tomitane l-au primit fără probleme, neexistând nici un fel de tensiuni sau lupte pentru delimitarea teritoriilor, ceea ce înseamnă că mai există loc la malul Mării Negre pentru clanuri mafiote. Mai mult, noii veniţi (Cocoş, Didina, Vasile, Alfred, Ion şi toţi ceilalţi membri ai clanului Băncuţă) au acumulat deja mai multe dosare penale, pentru comiterea unor infracţiuniu precum violarea de domiciliu din 2 februarie anul acesta ori complicitatea la înşelăciuni din primăvara lui 2009 în celebrul scandal al grupării de escroci care a lăsat mai mulţi bătrâni din oraşele judeţului dobrogean fără apartamente. Spre uşurarea poliţiştilor şi procurorilor brăileni, care au dus un război greu şi de durată cu fracţiunea mafiei ţigăneşti ajunsă acum la Constanţa, membrii ei au renunţat la răfuielile sângeroase, soldate inclusiv cu omoruri şi escrocheriile din Brăila, unde au fost condamnaţi de mai multe ori pentru diverse infracţiuni, şi acum se axează pe tot felul de şmenuri. Cocoş a fost nevoit să renunţe la toate afacerile din

oraşul dunărean după ce unul din nepoţii săi, Stivensen Băncuţă l- a ucis în seara zilei de 7 ianuarie 2000 cu mai multe lovituri de cuţit în inimă pe unul din membrii clanului rival Buricea. Autorul omorului şi-a petrecut relaxat timpul mai mult prin spitalele de psihiatrie din Buzău şi Bucureşti, de unde ieşea când avea chef, după ce diverşi oameni-cheie din interiorul sistemului judiciar au fost mituiţi corespunzător. Afacerile nu erau puţine, ci de ordinul

milioanelor de euro, căci aveau o avere uriaşă cuprinzând printre altele terase, hoteluri, un cazino, magazine. Capii familiei, Didina şi Cocoş Băncuţă deşi şi-au angajat o armată de bodyguarzi n-au putut rezista prea mult, începând să-şi lichideze afacerile, speriaţi de ameninţările transmise de **clanul Buricea** şi de staborul de acasă. Ceea ce s-a şi întâmplat. Hotelul, apoi cazinoul ''Cocoşul de Aur'', mai multe vile, terenuri din municipiul şi judeţul Brăila, au fost rapid vândute.

Infracţiuni constatate de IPJ Brăila: 1.611
-Infracţiuni judiciare: 880
-Infracţiuni economico financiare: 336
-Infracţiuni de altă natură: 395
-Omoruri: 5
-Violuri: 2
-Vătămări corporale: 44
-Tâlhării: 15
-Furturi: 588
-Infracţiuni pe drumurile publice: 175

CĂLĂRAŞI-judeţul violatorilor

Clanurile Chirmuș și Buriga din **Călărași** sunt două dintre grupările infracționale nou apărute pe harta interlopilor din România. În aprilie 2011, membrii celor două clanuri s-au luat la bătaie în plină stradă, cu săbii, bâte, cuțite, pietre și pistoale. În jur de 50 de persoane au fost implicate în această reglare de conturi.
Alte grupări infracționale din Călărași, care și-au împărțit prostituatele din oraș, sunt

clanul Budrigan – Calea – Zăbălaru şi **clanul lui Calu**.

Până de curând, în Călăraşi a operat și **Z. Daniel**, implicat în trafic internaţional de droguri şi distribuţia de haşiş. În urma unui flagrant delict, el a fost prins de poliţie în 2009. **Costel Vlad**, poreclit Ţaganu, este şi el un cunoscut al

lumii interlope din Călăraşi, specializat în furturi şi spargeri de locuinţe. La începutul lui 2010 a ajuns după gratii alături de alţi membri ai grupării sale, condamnat fiind pentru proxenetism și lovituri cauzatoare de moarte. Tot în Călărași a funcționat până în vara anului 2010 și **clanul Tostaua**, când procurorii i-au trimis în instanță pe membrii grupării, acuzați că au omorât un bărbat după ce l- au bătut cu sălbăticie.

Infracţiuni constatate de IPJ Călăraşi: 2.536

-Infracţiuni judiciare: 1.343
-Infracţiuni economico financiare: 383
-Infracţiuni de altă natură: 810
-Omoruri: 1
-Violuri: 24
-Vătămări corporale: 22
-Tâlhării: 44
-Furturi: 2.261
-Infracţiuni pe drumurile publice: 315

IALOMIŢA-Interlopii de Slobozia profită de mila judecătorilor

În **Slobozia** a activat până anul trecut **clanul Frusin,** specializat în reglări de conturi şi bătăi în plină stradă. După ce au fost arestaţi pentru mai multe infracţiuni (inclusive tentativă de omor), o parte din membrii clanului s-au putut bucura de îngăduinţa judecătorilor din Slobozia care au înlocuit acuzaţia de tentativă de omor cu complicitate la vătămare corporală gravă, diminuând astfel pedepsele. Astfel, acuzat

iniţial de tentativă de omor, Toma Gheoghe-zis Gigi Piticu a fost condamnat de judecătorii slobozeni la numai 4 ani de închisoare pentru săvîrşirea infracţiunii de *complicitate la vătămare corporală gravă*. Anchetatorii au fost indignați de mila nejustificată pe care

au arătat-o magistrații față de una dintre cele mai periculoase grupări din Ialomița.

În 2007, **clanul Hoisan** din cartierul Bora din Slobozia i-au atacat cu bâte, răngi și topoare pe mai mulți membri ai **clanului Dinca**, o grupare rivală din același oraș. Hoisanii au devastat trei locuințe și au agresat un tânăr de 22 de ani. În același an, cei din clanul Dincă au pichetat Parchetul de pe lângă Judecătoria Slobozia, susţinând că sunt terorizați de clanul rival și că autoritățile nu fac nimic. Alte două grupări care se încaieră în Slobozia de fiecare dată când se ivește ocazia, folosind tot soiul de arme de la furci și coase la răngi și topoare sunt **clanurile Blondu și Mustafa**.

Infracţiuni constatate de IPJ Ialomiţa: 2.416

-Infracţiuni judiciare: 1.212
-Infracţiuni economico financiare: 491
-Infracţiuni de altă natură: 713
-Omoruri: 0
-Violuri: 6
-Vătămări corporale: 3
-Tâlhării: 16
-Furturi: 931
-Infracţiuni pe drumurile publice: 296

INTERLOPII DIN OLTENIA

OLT. Slatina lui Bercea Mondialul

În Slatina a făcut legea ani de zile Bercea Mondialul. Pe numele său real Sandu Anghel, interlopul se află la ora actuală în

arest și este judecat de Tribunalul Olt, fiind acuzat că și-a înjunghiat propriul nepot, Ionuț Anghel (zis și Mercedes). Asul din mâneca lui Bercea este că interlopul are relaţii bune cu fratele preşedintelui, Mircea Băsescu. Acesta din urmă a botezat-o pe nepoata interlopului. De afaceri ilegale se ocupă și alți membri ai clanului, dar majoritatea sunt liberi. Gheoghe Anghel, zis Felix, fratele

lui Bercea, este urmărit penal pentru evaziune fiscală și spălare de bani. El a fugit de acasă în timpul perchezițiilor procurorilor. De altfel, în ultimii cinci ani, diferiți membri ai familiei lui Bercea au fost cercetaţi de Poliţia Olt, în aproximativ 120 de dosare penale.

Un alt clan din Slatina este Curt, condus de Toni Curt, zis Bahoi. Gruparea se ocupă de trafic de mașini furate, bătăi, bișniță, schimb de valută, spălare de bani și distrugeri. Cel mai adesea, au fost doar amendați pentru scandalurile provocate. În 2007, Alexandru Curt, un tânăr de 19 ani, a accidentat grav pe trecerea de pietoni o femeie în vârstă, iar apoi a fugit de la locul accidentului. Femeia nu a vrut să îl dea în judecată pe interlop, care s-a ales doar cu un dosar penal pe numele său, fără să fie pedepsit cu adevărat pentru fapta sa. În iarna anului 2009, în timpul alegerilor locale din Găneasa, județul Olt, membrii clanului Curt au început să terorizeze localitatea pentru a-i determina pe oameni să voteze cu Dumitru Costea (PDL). Au tras mai multe focuri de armă și au și bătut câțiva localnici. Membrii clanului nu au ajuns până acum la închisoare.

Gruparea Coșmeleață, condusă de Mircea Coșmeleață, se ocupă de falsificare de carduri. În octombrie 2010 procurorii au cerut arestarea preventivă pentru 29 de zile, dar judecătorii au avut altă părere și l-au lăsat să plece liniștit acasă. Pentru a demonstra că nu se află în pușcărie, Coșmeleață a făcut un tur prin redacțiile ziarelor locale.

Infracţiuni constatate de IPJ Olt: 4.467
-Infracţiuni judiciare: 1.291
-Infracţiuni economico financiare: 657
-Infracţiuni de altă natură: 1.048
-Omoruri: 1
-Violuri: 5
-Vătămări corporale: 6
-Tâlhării: 8
-Furturi: 831

-Infracţiuni pe drumurile publice: 344

VÂLCEA. La Râmnicu-Vâlcea, Vulturul trage de Piele

Deși liderul **grupării Piele** din **Râmnicu Vâlcea** (Dumitru Iordache) este încarcerat la penitenciarul Colibași pentru cămătărie, alți membri ai clanului aflați în libertate se ocupă bine-mersi de recuperări de datorii de zeci de mii de euro de la oameni de afaceri care au luat bani cu împrumut. În vara anului 2010, membrii clanului Piele s-au răfuit cu săbii şi pistoale cu un clan rival, **Stoica**, într-un restaurant din centrul oraşului. O parte din membrii **clanului Stoica** au fost atunci închişi pentru 29 de zile. Acum sunt liberi şi terorizează oraşul din nou. Mult timp, în cocheta urbe olteană a făcut legea temutul **Gorun**, zis **Vulturul**, unul dintre cei mai periculoşi interlopi care s-a ridicat încă de pe vremea comunismului. În prezent, socrul fostului fotbalist Dănuţ Bica îl sprijină pe Piele.

Infracţiuni constatate de IPJ Vâlcea: 2.142
-Infracţiuni judiciare: 1.117
-Infracţiuni economico financiare: 353
-Infracţiuni de altă natură: 672
-Omoruri: 0
-Violuri: 3
-Vătămări corporale: 59
-Tâlhării: 17
-Furturi: 721
-Infracţiuni pe drumurile publice: 145

DOLJ. Craiova rămâne Vestul sălbatic

Craiova se află sub dominația mai multor clanuri interlope. Unul dintre acestea este **clanul lui Gigioc** (pe numele adevărat Gigi Vadik Zavera). El se ocupă de cămătărie și reglare de conturi. De-a lungul timpului,

Gigioc a fost implicat în mai multe violențe de stradă în care s-au folosit săbii, bâte și arme de foc. În octombrie 2010 el a fost condamnat la un an și șase luni de închisoare de Judecătoria Craiova pentru un scandal provocat în restaurantul Gloria. Degeabă însă, deoarece interlopul a făcut apel, iar Tribunalul Dolj i-a dat dreptate în martie 2011, anulând pedeapsa.

O altă grupare periculoasă din Craiova este cea a lui **Enrico**. Liderul, Enrico Constantinescu, și-a înființat o firmă de pază, Federal Guard, pe care o folosește pentru bătăi. Se pare că Andrei Lazăr, un tânăr turbulent din Craiova care este fiul judecătoarei Liliana Lazăr, face parte din această grupare.

Clanul lui Pară, din care face parte Elvis Lotreanu, deţine supremaţia în cel mai mare cartier al Craiovei, Craioviţa Nouă. În 2008, grupul Pară s-a bătut cu mafioții lui Enrico exact în fața Curții de Apel Craiova, într-un scandal cu tot tacâmul: arme de foc, săbii, topoare. O mașină și un restaurant din zonă au fost devastate. Pentru faptele lor, Cristian Pară, Eduard Pară, Constantin Pară, Ionel Căldare şi Ilie Pară au primit doar doi ani cu suspendare. Și dacă tot au fost lăsați liberi, ei și-au continuat infracțiunile: în aprilie 2010 au bătut un medic și o asistentă de la Spitalul Județean Craiova, iar cadrele medicale, de frică, nu au depus plângere. Pentru scandalul din incinta instituției au primit o amendă derizorie: 20 de lei. Interlopii sunt liberi și în prezent.

Uciderea interlopului **Caiac** de către în 2008

a zguduit lumea interlopă din Craiova şi nu numai. El a fost împușcat mortal de un alt interlop din oraş, Cătălin Mavriche, în urma unui joc de poker la care cel din urmă pierduse
50.000 de euro. Caiac a avut parte de o înmormântare fastuoasă, un adevărat congres al mafioţilor din toată ţară, asemeni celei a interlopului Mararu din Piatra Neamţ. **Clanul ţigănesc a lui Velcu** s-a încăierat în iunie 2009 cu clanul Gigioc, în curtea Spitalului de Urgență Craiova. Alți

interlopi sunt din Craiova sunt **Gigel Ţăndărică**, **zis Roşianu,** care deţine alături de soţia sa un hotel în Craiova şi este acţionar la firma care controlează ştrandul „Laguna Albastră“ din oraş, și **Fănel Trandafir, zis Cimino**, care are două restaurante în Craiova şi se spune că se ocupă cu cămătăria.

Infracţiuni constatate de IPJ Dolj: 3.814
-Infracţiuni judiciare: 2.076
-Infracţiuni economico financiare: 684
-Infracţiuni de altă natură: 1.057
-Omoruri: 0
-Violuri: 6
-Vătămări corporale: 7
-Tâlhării: 37
-Furturi: 1.373
-Infracţiuni pe drumurile publice: 514

GORJ. Târgu-Jiu, clanuri din cartea de botanică

În **Târgu-Jiu** a acționat până de curând **clanul Călina**. Mafioţii racolau tinere într-un bar din localitate pe care le obligau apoi să se prostitueze în Spania. La începutul lunii iulie 2011, Tribunalul Gorj a condamnat la închisoare zece membri ai grupării. Sentința nu este defivinitivă și poate fi atacată cu recurs. Până la pronunțarea unei sentințe definitive, interlopii sunt în libertate, dar au interdicția de a părăsi țara. La începutul anului ei au fost implicați într-o altercaţie cu împuşcături.
Periculoasă în oraș a fost și **banda lui Gelu Livezeanu**, implicat în mai multe reglări de

conturi. În prezent, liderul Gelu este încarcerat la Penitenciarul din Târgu-Jiu. Un alt clan din Târgu-Jiu este **Chiriac**, condus de Daniel Rătușeanu. Acesta din urmă face parte din familia Chiriac, dar și-a schimbat recent numele pentru că se afla în baza de date a poliției. Gruparea sa se ocupă de furturi de mașini.

În ianuarie 2011, membri ai grupării s-au luat la bătaie cu cei din clanul Călina într-o scară de bloc din oraș.

Infracţiuni constatate de IPJ Gorj: 2.585
-Infracţiuni judiciare: 1.198
-Infracţiuni economico financiare: 634
-Infracţiuni de altă natură: 753
-Omoruri: 0
-Violuri: 5
-Vătămări corporale: 52
-Tâlhării: 11
-Furturi: 765
-Infracţiuni pe drumurile publice: 361

MEHEDINŢI. La Drobeta, interpolii bat cu ciocanul

În **Drobeta Turnu SeverinEmilian Ștefan, zis „Nașu"**. În luna martie a acestui an liderul a fost arestat, iar alți membri sunt cercetați de procurori. Din grup făceau parte și interlopi din Târgu Jiu, precum și o tânără de numai 22 de ani. Ei aplicau adevărate metode mafiote pentru a extorca bani și bijuterii de la victimele lor. Acestea erau duse în pădure, unde erau puse să-şi sape groapa. Mai mult, agresorii le striveau degetele cu ciocanul sau le rupeau mâinile. Interlopii se ocupau și de cămătărie și șantaj.
Unul dintre cele mai mari scandaluri dintre interlopii din judeţul Mehedinţi a avut loc în 2007, când **Sandu Sârbu** a fost împuşcat de mai multe ori, fiind rănit la picioare. Deşi altercaţia s-a produs într-o benzinărie şi a fost înregistrată de camerele de supraveghere

cazul nu a fost soluționat nici măcar acum, după patru ani.
Un alt nume de interlop severinean, reputat pentru furturile internaţionale și infracțiunile cu carduri bancare, este **Virgică Florescu , zis ,,Ştetea"**, închis peste hotare.

Infracţiuni constatate de IPJ Mehedinţi: 2.236
-Infracţiuni judiciare: 1.004
-Infracţiuni economico financiare: 481
-Infracţiuni de altă natură: 751
-Omoruri: 0
-Violuri: 5
-Vătămări corporale: 3
-Tâlhării: 3
-Furturi: 745
-Infracţiuni pe drumurile publice: 251

TELEORMAN: Ţiganul Ţăndărică e la “mititică”

În judeţul care se bate cu Giurgiu sau Vaslui pentru neonorantul loc de „cel mai sărăc judeţ al României” nu prea mişcă interlopii. Nu au ce fura. Aşa că, la capitolul „gangsteri” îl putem trece doar pe **Tudorel Vasile,** zis **Ţăndărică** (46 de ani), un fel de cămătar care, împreună cu o mână de ţiganii de-ai săi, teroriza oamenii sărmani din Roşiorii de Vede. Recalcitrantul ţigan Ţăndărică a fost prins în plină stradă de poliţişti fix în timp ce se pregătea „să-i dea omorulul” unui conaţional care, zice el, îi datora vreo 6.000 de euro.

Infracţiuni constatate de IPJ Teleorman: 2.311
-Infracţiuni judiciare: 1.406
-Infracţiuni economico financiare: 317
-Infracţiuni de altă natură: 588
-Omoruri: 0

-Violuri: 1
-Vătămări corporale: 3
-Tâlhării: 17
-Furturi: 1.076
-Infracţiuni pe drumurile publice: 305

INTERLOPII DIN MOLDOVA

GALAŢI: Urmaşii lui Marian Ivan continuă crimele

După asasinarea lui **Marian Ivan**, considerat de mulţi numărul 1 în România, prieten la cataramă cu Caiac, Nicu Gheară, Nuredin Beinur, Seif, Pian, Fane Spoitoru, Corduneanu, toţi ’’jupânii’’ ţării, postul de ”naş’’ a rămas liber. Numeroşi lideri ’’de cartier’’, unii consideraţi însă cocalari, au încercat să pună mâna pe sceptru, dar poziţia este în continuare vacantă, postul fiind revendicat de mai multe grupări. Una ar fi cea condusă de **Iulian Simion**, zis **Bilă**, fost locotenent al altului şef dispărut misterios, anume **Vasile Ifrosa** (Frosa), ucis la Dusseldorf în Germania în urma unui schimb de focuri cu poliţiştii nemţi. O altă grupare interesată este cea condusă de **Nelu Ogeacă**, care are atu-ul sprijinului interlopilor brăileni, relaţie care, după cum se bârfeşte prin anumite colţuri ale târgului, contează destul de mult în economia jocului. Nu este de neglijat nici **Ion Ijdileanu**, zis **Ţăranu**, care a revenit în ţară după ce fusese condamnat la închisoare pe viaţă în Germania. Unii spun că şi-ar fi turnat camarazii şi astfel a fost eliberat, dar cert este că se vede bossul interlopilor de la Dunăre. Pe plan local, mai sunt implicaţi în desemnarea liderului şi alte clanuri, cum este cel al Lazărilor, care este stăpânul pieţei de droguri şi a traficului de carne vie, dar şi şi clanul ieşenilor Cordoneanu, care în urma unui celebru proces pentru ameninţare şi

şantaj la adresa unui procuror, au petrecut mult timp prin Galaţi şi s-au apucat de ’’afaceri’’ aici. Ecuaţia îi mai cuprinde pe **Ţărani**, un clan tecucean, specializat în taxe de protecţie, precum şi cei fideli lui **Renato Sârghie**, prinţul din Vadul Ungurului, cam bătrân însă pentru a mai dicta. Prin preajmă amuşinează **Grafian** şi **Calo**, cei care l-au ucis iarna trecută pe **Maricel Nicolau**, zis **Cheaburu**, un alt interlop gălăţean. În ultimile trei luni, dacă ar fi să ne luăm după zvoneri, au avut două întâlniri, mai întâi la Renato, apoi la

iniţiativa lui Bilă, la restaurantul lui **Aurel Cosoreanu** de pe strada Bălcescu. Se pare că nu s-a ajuns la un consens şi interlopii s-au separat în două tabere, unii susţinându-l pe Bilă, alţii pe Ogeagă. Între timp lucruruile au scăpat de sub control, s-au radicalizat şi chiar sub ochii poliţiştilor gălăţeni s-a trecut la ameninţări cu răpirea copiilor sau cu sluţirea prostituatelor trimise la produs.

Povestea **clanului Bua** din Galați a început în 2005, când membrii unei familii, nucleul clanului, împreună cu alte persoane, au format o grupare pentru a comite infracţiuni de înşelăciune. Membrii grupării racolau persoane care nu aveau ocupaţie şi, prin înşelătorie sau constrângere, le forţau să contracteze credite de la instituţii bancare, cu ajutorul unor acte false. Odată obţinute creditele, sumele de bani erau luate de mafioţi, iar debitorii erau determinaţi să nu divulge condiţiile în care au fost obţinute creditele. În august 2010, 11 persoane din acest clan au fost arestate preventiv, în timp ce alții sunt cercetați în libertate. La sfârșitul lunii trecute, cei din pușcărie au anunțat că intră în greva foamei, deoarece nu mai vor să stea în penitenciar.

Infracţiuni constatate de IPJ Galaţi: 2.892

-Infracţiuni judiciare: 1.460
-Infracţiuni economico financiare: 711
-Infracţiuni de altă natură: 721
-Omoruri: 0
-Violuri: 9
-Vătămări corporale: 55
-Tâlhării: 66

-Furturi: 1.011
-Infracţiuni pe drumurile publice: 215

NEAMŢ. Omorul dintre interlopi a decapitat Poliţia Română

Fraţii Mararu din Piatra Neamț şi-au început afacerile

făcând schimb valutar la colţ de stradă, apoi au trecut la trafic cu maşina. După aceea s-au reprofilat pe cămătărie şi afaceri imobiliare. În noiembrie 2010, cămătarul Gheorghe Mararu a fost împuşcat într-un bar din centrul oraşului. **Cristian Chilat,** autorul crimei, a tras şapte gloanţe în victimă şi unul în fratele acesteia.
După ce s-a întrebat naiv, cu lacrimi în ochi, „De ce e interlop Mararu? Că împrumuta bani și lua camătă?”, chiar în fața camerelor de filmat, Aurelian Şoric, şeful IPJ Neamţ, a fost silit să își dea demisia. În același scandal au picat și capetele lui Petre Tobă, şeful de atunci al Poliţiei Române, precum şi Dan Valentin Fătuloiu, secretar de stat MAI şi şef al Departamentului de Ordine şi Siguranţă Publică.
Un alt intrelop din Piatra Neamț este **Dumitru Mironescu**, zis **Puiu**, despre care se crede că se află în spatele asasinării lui Mararu. Se pare că el i-ar fi dat lui Chilat pistolul cu care acesta l-a împușcat pe cămătar. În urmă cu cinci luni, Puiu a fost victima unei răzbunări: a fost atacat în trafic de patru tineri care i-au acroșat lateral mașina, iar apoi au sărit pe el cu bâtele.
În același oraș activează și **clanul Crăciun**, specializat în taxe de protecție.

Infracţiuni constatate de IPJ Neamţ: 3.039
-Infracţiuni judiciare: 1.228
-Infracţiuni economico financiare: 1.010
-Infracţiuni de altă natură: 801
-Omoruri: 3
-Violuri: 11

-Vătămări corporale: 36
-Tâlhării: 29
-Furturi: 716
-Infracţiuni pe drumurile publice: 223

IAŞI: Toate infracţiunile duc la Corduneni

Clanul Cordunenilor din Iași este unul dintre cele mai periculoase din țară. Fraţii Costel şi Gheorghe au fost campioni europeni de juniori la lupte libere şi au participat la Jocurile Olimpice de la Barcelona şi Atlanta. Din păcate, ei şi-au folosit cunoştinţele sportive nu pentru a face performanţă, ci pentru a organiza o grupare interlopă în Moldova. Ei nu s-au dat în lături de la nimic: bătăi în plină stradă, intimidare, lupte armate, trafic de droguri şi de persoane, tâlhării, șantaj, înșelăciune și spălare de bani. În 2002 au organizat o reţea de prostituţie locală. Una din cele mai importante afaceri ale clanului era reţeaua de hoţi extinsă în 34 de ţări din Europa. De pe urma reţelei, interlopii ar fi obţinut un profit de 1,6 milioane de euro. Arestați, Cordunenii au fost judecați în timp ce erau la închisoare. Însă în martie 2011, Curtea de Apel Cluj a decis să pună în libertate 11 membri ai grupării pe motiv că au stat prea mult la pușcărie. Argumentul a fost că ei au fost încarcerați un an şi două luni la penitenciarul Gherla, timp în care procesul de la Tribunalul Maramureş a bătut pasul pe loc, magistrații de acolo nereuşind să facă mari progrese în proces.

Deşi acţionează tot în Iaşi, **clanul Tănase** nu a intrat în conflict cu clanul Cordunenilor. Aceştia şi-au împărţit foarte bine sferele de influenţă: Cordunenii cu drogurile şi prostituţia, cei din clanul Tănase cu traficul de persoane, în special minori, și cu rețelele de cerșetorie. În 2006, şase membri ai clanului Tănase au fost arestaţi, chiar înainte de

petrecerea care avea să anunţe alinţa lor cu Cordunenii. Acuzaţiile aduse la adresa liderului clanului, Costel Tănase, au fost: trafic de persoane, trafic de minori, spălare de bani, constituirea unei grupări criminale ce acţiona la nivel internaţional. Până în prezent, cinci dintre arestați au fost transferați în Belgia pentru a fi judecați de statul pe teritoriul căruia s-au petrecut cele mai multe dintre infracțiuni.

Infracţiuni constatate de IPJ Iaşi: 4.467
-Infracţiuni judiciare: 2.699
-Infracţiuni economico financiare: 634
-Infracţiuni de altă natură: 1.134
-Omoruri: 10
-Violuri: 19
-Vătămări corporale: 21
-Tâlhării: 62
-Furturi: 1.979
-Infracţiuni pe drumurile publice:353

BACĂU: Interlopul Hasan a scos-o-n lume pe Moni Columbeanu

Ovidiu Hasan a fost unul dintre cei mai periculoşi interlopi din Bacău, fiind implicat în scandaluri legate de exploatare sexuală şi trafic de persoane. El a deţinut monopolul sexy-cluburilor de noapte din Bacău, pe unde a trecut și Monica Gabor, fostă Columbeanu. În decembrie anul trecut el a fost condamnat definitiv la patru ani de puşcărie, cu executare, pentru infracţiuni la legea comerţului electronic. El mai este cercetat în alte două dosare, pentru trafic de persoane şi minori şi constituirea unui grup infracţional, precum și pentru sechestrarea şi tâlhărirea unui cetăţean arab, căruia i-a luat maşina şi i-a cerut în schimb 20.000 de euro. **Pentru că a era în legătură cu Hasan, Dinu Damaschin, cel care a pus-o în valoare pe Monica Gabor, ca prostituată de lux, a fost arestat în decembrie**. **UPDATE (17 februarie 2012)**: Dinu Damaschin,

“părintele spiritual” al fostei doamne Columbeanu a murit în timpul unei înfăţişări din procesul penal în care era acuzat de proxenetism. Arestat în decembrie, Damaschin (55 de ani) a stat aproape cinci săptămâni în greva foamei.

O altă familie mafiotă din Bacău este **Chiriac**, zisă și **Austrian**. Clanul s-a specializat în șantaj și camătă, dar a făcut și afaceri imobiliare: între anii 2003-2005, **Viorel Chiriac** -zis **Bică** și neamurile sale au cumpărat peste 70 de imobile în județul Bacău. Membrii clanului au stat mult timp și în Marea Britanie, unde se pare că au dat spargeri și s-au ocupat de infracțiuni bancare.

Infracţiuni constatate de IPJ Bacău: 3.330
-Infracţiuni judiciare: 1.743
-Infracţiuni economico financiare: 567
-Infracţiuni de altă natură: 1.020
-Omoruri: 6
-Violuri: 5
-Vătămări corporale: 6
-Tâlhării: 56
-Furturi: 1.126
-Infracţiuni pe drumurile publice: 292

VASLUI: Justiţia nu e oarbă, e cu Şchiopu"

Printre băieţii şmecheri care sfidează legea în Vaslui se numără **Alis Gentimir** şi fratele acestuia, "**Şchiopu**", încarcerat acum pentru viol. În august 2010, Alis Gentimir și gruparea pe care o conduce, numită **„Brigăzile negre**", l-au bătut pe Cristian Paraschiv, un alt interlop din Vaslui, cunoscut sub porecla Cel. Cei doi se luptă pentru împărțierea zonelor de influență din oraș (unde percep taxe de protecție). Alis este acum judecat alături de locotenenții săi în stare de libertate, deoarece magistrații au considerat că nu sunt un pericol public.

Bârlad se dă de-a Dura

În Bârlad operează **clanul Dura**, care are la bază o familie cu 16 frați. În iunie 2010, doi frați ai clanului au fost

arestați după ce au fost prinși cu un kilogram de droguri (hașiș). În februarie 2011, o femeie a acuzat gruparea că i-a drogat fata de 14 ani cu etnobotanice și hașiș, sechestrând- o alături de alte cinci tinere într-un apartament unde fetele au fost puse să facă videochat erotic. Gruparea rivală din oraș este **clanul Drosu**. În 2009, cele două familii au provocat un scandal în care s-au implicat nu mai puțin de
40 de invidizi. Din tot grupul, judecătorii au dispus arestarea doar a doi scandalagii.

Infracţiuni constatate de IPJ Vaslui: 2.356
-Infracţiuni judiciare: 1.214
-Infracţiuni economico financiare: 514
-Infracţiuni de altă natură: 628
-Omoruri: 4
-Violuri: 12
-Vătămări corporale: 12
-Tâlhării: 28
-Furturi: 829
-Infracţiuni pe drumurile publice: 294

BOTOŞANI. Interlopul Cap de Porc este cel mai căutat

Printre cele mai vehiculate nume ale interlopilor din Botoşani, dar şi din ţară, se află capul clanului Clămparu, zis şi Naşu, Cap de Porc sau Ion de la Madrid. Acesta a organizat una dintre cele mai mari şi periculoase reţele de proxenetism, racolând tinere pentru a se prostitua în Spania. În februarie 2011 el a fost condamnat, în lipsă, la

13 ani de închisoare. **UPDATE:** Interpolul a reuşit să-l localizeze abia în septembrie, iar cîteva săptămâni mai târziu, Clămparu s-a predat de bună voie, de frica unei execuţii în stil mafiot. Este încarcerat în Spania, dar doreşte să revină în ţară unde ar face legea şi printre puşcăriaşi. **UPDATE (20 februarie 2012):** Ion Clămparu a fost

condamnat la 30 de ani, pedeapsă pe care o va executa în puşcăriile spaniole.
Fostul procurorul general al României, Ilie Botoş, a indicat şi legătura dintre Ion Clămparu şi fraţii Cămătaru. **Cele două clanuri îşi dispută supremaţia în România, avându-i ca principali duşmani pe interlopii strânşi în jurul lui Nicu Gheară.**
Traian Băsescu i-a acuzat în ianuarie 2006 pe judecătorii Tribunalului Sibiu că au pus în libertate un infractor periculos, punând în pericol o acţiune internaţională.

Infracţiuni constatate de IPJ Botoşani: 2.239
-Infracţiuni judiciare: 1.087
-Infracţiuni economico financiare: 603
-Infracţiuni de altă natură: 603
-Omoruri: 2
-Violuri: 6
-Vătămări corporale: 3
-Tâlhării: 16
-Furturi: 744
-Infracţiuni pe drumurile publice:136

SUCEAVA: Judeţul fără interlopi

Grupările infracţionale din judeţ sunt preponderent axate pe traficul de ţigări de contrabandă, „activitate” extrem de bănoasă şi care impune o altfel de manifestare. Infractorii acţionează pe muteşte, nu atrag atenţia, nu doresc să iasă în evidenţă cât sunt de mari şi tari. Deocamdată, adună bani, cu sacul. Tocmai de aceea, liderul Poliţiei Române

în judeţ, comisarul-şef Viorel Onea, afirmă cu mândrie că „în Suceava nu sunt interlopi”. Poliţistul este susţinut în aceste aprecieri de Gheorghe Flutur, preşedintele Consiliului Judeţean.

Infracţiuni constatate de IPJ Suceava: 3.471

-Infracţiuni judiciare: 1.636
-Infracţiuni economico financiare: 657
-Infracţiuni de altă natură: 1.178
-Omoruri: 0
-Violuri: 17
-Vătămări corporale: 11
-Tâlhării: 33
-Furturi: 897
-Infracţiuni pe drumurile publice:552

INTERLOPII DIN TRANSILVANIA ŞI CRIȘANA

CLUJ: Cluj-Napoca, interlopi labili psihic

În luna mai 2011, procurorii au reținut un grup de 10 interlopi din Cluj-Napoca, acuzați de proxenetism și trafic de persoane (fetele ajungeau în Olanda, Italia și Spania). Printre inculpați se află **Vasile Gabriel Mocan**, zis **"Vosicu", "Francezu" și "Păunelu".**
La Cluj, este de notorietate povestea temutului „interlop" **Gore**. Pe numele lui adevărat **Marius David**, un fost sportiv cu un fizic impresionant, s-a automutilat după o dispută verbală cu socra, tăindu-şi (superficial) gâtul.
UPDATE (09.08.2011): Gore, interlopul labil psihic, care se credea ba Jack Spintecătorul, ba violatorul Râmaru, sau chiar Dumnezeu, a fost arestat azi pentru că l-a înjunghiat pe un asistent medical de la Spitalul Judeţean din Cluj. Interlopul tâmpit mergea zilnic la spital pentru a fac perfuzii care-l ajutau, zicea el, să-şi umfle muşchii. Acum, Gore labilul este cercetat în detenţie pentru

tentativă de omor, chiar dacă ultima lui victimă a scăpat cu viaţă.

În Turda, județul Cluj, liderul lumii interlope era până de curând Ovidiu Vancea, zis Balibcea. El conducea o grupare alcătuită din opt persoane, care se ocupa de ridicarea de la diferite firme de construcții a unor produse care nu erau niciodată plătite. Gruparea se ocupă și de spargeri de

locuințe, una dintre victimele sale fiind președintele Consiliului Județean Cluj, Alin Tișe. Un alt membru al grupării a aruncat o grenadă în Pizzeria Pharaon din Turda, care a explodat și a rănit mai multe persoane. În noiembrie 2010 cei nouă interlopi au fost reținuți. Ei aveau legături și cu autoritățile din județ, Radu Pintilie, un comisar-șef de la Brigada de Combatere a Crimei Organizate și Antidrog Cluj, fiind cercetat penal în prezent deoarece a pactizat cu interlopii. Atacurile cu grenade şi arme de foc vizau uciderea lui Gheorghe Otvos, zis Gagarin, liderul unui alt clan interlop.

Infracţiuni constatate de IPJ Cluj: 6.098

-Infracţiuni judiciare: 3.085
-Infracţiuni economico financiare: 1.850
-Infracţiuni de altă natură: 1.163
-Omoruri: 0
-Violuri: 3
-Vătămări corporale: 10
-Tâlhării: 36
-Furturi: 2.507
-Infracţiuni pe drumurile publice: 528

BRAŞOV: Interopii sunt împărţiţi pe cartiere

În Brașov, cei mai periculoși interlopi îşi au originea în cartierele rău-famate Noua şi Dârste. Banda din Noua este cunoscută pentru scandaluri, vătămări corporale şi furturi. **Alen Moisin** este un nume important, legat de **cartierul Noua**, el fiind implicat în infracţiuni precum proxenetism,

răpiri şi conflicte stradale pentru supremaţie. A fost închis în 2003, dar eliberat în 2008. Imediat ce a ieșit din pușcărie, el s-a implicat în infracţiuni informatice (trimitea e-mail-uri în numele unor bănci și cerea numărul contului și PIN-ul cardului) şi falsificări de carduri. În martie anul trecut a fost condamnat la trei ani și jumătate de închisoare.

Un alt interlop din Brașov este **Ștefan Chețea**. Alături de **Radu Cristian Roșca** din București, **din clanul Sportivilor**, Chețea a coordonat un grup de 16 persoane care se ocupau de șantajare, sechestrări, infracțiuni informatice și fraude cu cărți de credit. **Tolea Ciumac**, acum vedeta tabloidelor, s-a ridicat ca bătăuş şi scandalagiu între interlopi, ajutat fiind şi de statura sa impresionantă, dar şi de aura de rachet dată de originea moldoveană.

Infracţiuni constatate de IPJ Braşov: 7.066
-Infracţiuni judiciare: 4.261
-Infracţiuni economico financiare: 915
-Infracţiuni de altă natură: 1.854
-Omoruri: 3
-Violuri: 18
-Vătămări corporale: 6
-Tâlhării: 42
-Furturi: 2.146
-Infracţiuni pe drumurile publice: 344

SIBIU: Aceleaşi probleme-interlopi scăpaţi de judecători

La Sibiu, **clanul Răcean** este cunoscut pentru afacerile cu aur. Pe lângă această "activitate", membrii clanului cumpărau, în leasing, utilaje pentru construcţii, iar apoi treceau firmele pe numele unor oameni ai străzii. Astfel, membrii grupării plăteau doar un avans şi apoi vindeau utilajele cu ajutorul unui sirian. Procurorii DIICOT susţin că au lichidat mişcarea, după ce în februarie 2010 au descins în casele mai multor membri ai

clanului. Sibiul este terorizat şi de **gruparea infracţională Lenis**. Începând cu 2007, gruparea a săvârşit peste o sută de infracţiuni: şantaj, înşelăciune, violare de domiciliu, ameninţări, loviri şi violenţe, lipsire de libertate, tâlhărie,

vătămare corporală gravă, ultraj contra bunelor moravuri, tentativă de omor. 13 membri ai clanului Lenis au fost arestați, dar în octombrie 2010 judecătorii Curții de Apel Alba Iulia i-au pus în libertate din cauza unui viciu de procedură. Bineînțeles, infractorii nu s-au dezmințit: chiar în prima săptămână de libertate s-au implicat în două scandaluri în Sibiu, unul într-o sală de forță, iar altul într- un bar. Cei organizaţi în clanul Tâmplarilor se ocupă cu şantajul şi cămătările şi dovedesc o cruzime de temut.

Infracţiuni constatate de IPJ Sibiu: 2.509
-Infracţiuni judiciare: 1.317
-Infracţiuni economico financiare: 415
-Infracţiuni de altă natură: 777
-Omoruri: 0
-Violuri: 6
-Vătămări corporale: 32
-Tâlhării: 15
-Furturi: 945
-Infracţiuni pe drumurile publice: 398

ALBA: Liber la „omoruri” în Cetatea Unirii

Unul dintre cei mai cunoscuți interlopi din Alba Iulia este **Claudiu Mircea Sibişean**, care conduce clanul omonim ce are la activ acuzaţii pentru tentativă de omor, tentativă de lipsire de libertate, ultraj contra bunelor moravuri, tulburarea liniștii publice, lovire și amenințare. În iunie 2011, interlopul a fost „pedepsit” de Curtea de Apel Alba Iulia să execute un an de închisoare cu suspendare. Așa că acum este liber deoarece sentința

a fost definitivă. Un alt mafiot din oraș este **proxenetul Adrian Bălan**, aflat deocamdată în arest preventiv.

Infracţiuni constatate de IPJ Alba: 2.976
-Infracţiuni judiciare: 1.620

-Infracţiuni economico financiare: 705
-Infracţiuni de altă natură: 651
-Omoruri: 2
-Violuri: 4
-Vătămări corporale: 1
-Tâlhării: 18
-Furturi: 945
-Infracţiuni pe drumurile publice: 330

MUREŞ: Interlopul din Târgu-Mureş îi scrie preşedintelui Traian Băsescu

Ca şi în celelalte zone din ţară unde se vorbeşte şi se trăieşte bilingv, şi la Târgu-Mureş scandalurile şi bătăile intră în sfera etnicilor maghiari. Tari şi destul de temuţi în oraş sunt fraţii **Csobi** şi **Attila Szasz**. Chiar dacă nu sunt interlopi „grei”, gradul de infracţionalitate în judeţul Mureş este deosebit de mare. Membru al unui clan interlop cu o arie mare de acţiune, care se ocupa cu traficul de arme, ţigări şi persoane, este **Cristinel Şoitu**. Acesta a ajuns cunoscut şi la Cotroceni după ce a avut tupeul să se autodenunţe, povestindu-i preşedintelui Traian Băsescu, cu lux de amănunte, toate infracţiunile pe care le-a executat. În epistolele sale, Şoitu îl învinuia pe **Anatolie Ciumac**, celebrul Tolea, interlop de temut în Braşov ajuns vedetă de tabloid şi K1. Timp de doi ani a aşteptat veşti de la autorităţi, mai ales de la Băsescu, dar cum acestea nu au venit, Şoitu s-a lăsat păgubaş.

Infracţiuni constatate de IPJ Mureş: 7.324

-Infracţiuni judiciare: 4.179
-Infracţiuni economico financiare: 900
-Infracţiuni de altă natură: 2.245
-Omoruri: 4
-Violuri: 25
-Vătămări corporale: 10

-Tâlhării: 17
-Furturi: 2.717
-Infracţiuni pe drumurile publice: 276

SĂLAJ: Periculosul clan ţigănesc din Păuşa

Viaţa din localităţile acestul minuscul judeţ decurge extrem de liniştită şi fără probleme majore. Cel puţin asta reiese din informaţiile care circulă în presă, dar şi pentru că scandalurile din Zalău sau Şimleu sunt ori inexistente, ori neluate în seamă. Interlopi nu sunt, fărădelegile fiind lăsate la mâna **ţiganilor**. Cei mai periculoşi şi violenţi sunt **ţiganii din Păuşa** care fură şi bat românii care-i stingheresc, iar când sunt „umflaţi" de „mascaţi" se dau victime şi ameniţă cu emigrarea în Canada. Peste 25 de infractori, jumătate din violentul neam ţigănesc, au fost arestaţi în ultimii doi ani, dar scandalurile au continuat.

Infracţiuni constatate de IPJ Sălaj: 1.739
-Infracţiuni judiciare: 734
-Infracţiuni economico financiare: 548
-Infracţiuni de altă natură: 457
-Omoruri: 1
-Violuri: 3
-Vătămări corporale: 0

BISTRIŢA-NĂSĂUD: Colecţie de prostituate pentru liniştita Elveţie

În Bistrița, **Ioan Istrate**, zis **Fuji**, are la activ mai multe scandaluri. La sfârșitul lui iunie 2011, el a fost condamnat la șapte ani

şi jumătate de închisoare pentru tentativă de omor calificat. El a comandat bătaia lui **Paul Pop**, zis **Blondu**, într-o cafenea bistriţeană în 2006, pentru nişte datorii mai vechi. În urma bătăii, Paul Pop a fost grav rănit,

fiind necesare câteva săptămâni de recuperare într-o clinică din Cluj-Napoca.

Daniel Pop, zis **Mădăritu**, este un alt interlop destul de cunoscut din Bistrița, el aflându-se în fruntea unei grupări care era implicată în trafic de persoane și proxenetism (trimiteau fete care să se prostitueze în Elveția). La perchezițiile organizate de procurori, în casa acestuia au fost găsite mii de euro, dar și pistoale și săbii. În 2009 ei au fost reținuți de autorități.

Infracţiuni constatate de IPJ Bistriţa-Năsăud: 1.419

-Infracţiuni judiciare: 618
-Infracţiuni economico financiare: 293
-Infracţiuni de altă natură: 508
-Omoruri: 0
-Violuri: 5
-Vătămări corporale: 7
-Tâlhării: 10
-Furturi: 394
-Infracţiuni pe drumurile publice:283

HUNEDOARA: La Deva conduc clasicii Spumă şi Bibanu"

Deva a stat, vreme de peste un deceniu, sub teroarea băieţilor ce formau "armata" celebrilor **Spumă** şi **Bibanu**. Aceştia conduceau reţele de afaceri la negru, furturi, mafie imobiliară, cămătărie, fiind implicaţi chiar şi în scandalul "brăţărilor dacice", împreună cu fostul revoluţionar şi senator PSD **Dan Iosif,** decedat în decembrie 2007. **Lucian Sârbu**, zis **„Spumă", Constantin**

Bumbaru, zis
„**Bibanu”,** alături de alţi interlopi, au fost condamnaţi, în primăvara 2010, la câte cinci ani de închisoare. Alături de ei, au primit sentinţe şi Ioan David, fost şef al Poliţiei municipiului Deva, şi trei dintre foştii subordonaţi ai acestuia. Învinuiții au făcut însă apel, așa că, recent, cauza

a fost repusă pe rol la Curtea de Apel Piteşti. Un alt intrelop din dosar, **Ovidiu Ioiescu**-zis **Pera**, condamnat la doi ani și jumătate de închisoare, a fugit din țară. Deși este dat în urmărire, Pera nu stă tocmai ascuns: el postează mai mereu fotografii cu mașinile sale luxoase pe Facebook.
„Sunt plecat în lume”, a sfidat el autoritățile române printr- un mesaj afișat pe rețeaua de socializare.

Infracţiuni constatate de IPJ Hunedoara: 3.848

-Infracţiuni judiciare: 1.972
-Infracţiuni economico financiare: 732
-Infracţiuni de altă natură: 780
-Omoruri: 0
-Violuri: 4
-Vătămări corporale: 7
-Tâlhării: 18
-Furturi: 1.389
-Infracţiuni pe drumurile publice: 364

BIHOR: Clanuri de bătăuşi terorizeză Oradea

În Oradea, cel mai tupeist interlop este **Romi Neguş**, pe numele adevărat **Romeo Markovici**. Implicat în mai multe scandaluri şi bătăi în stradă, bărbatul a fost condamnat în 2010 la un an și patru luni de închisoare cu suspendare de Judecătoria Oradea. Scăpat ușor, Neguș s-a reapucat de vechile năravuri. În ianuarie 2011, alături de o bandă de cinci indivizi, i-a atacat pe

proprietarii unei brutării din oraș.
În Oradea mai face legea și **banda lui Porumbelu** (**Ciprian Porumb**), un spărgător de locuințe notoriu, în jurul căruia s-au strâns mai mulți bătăuși care au provocat numeroase scandaluri. Puternic este și clanul lui **Mihai Gabor**, zis **Grecu**, patron din umbră al unei firme de pază și protecție. În 2007 el a fost săltat de pe stradă cu o dubă a

poliției după ce se implicase într-un scandal. Grecu nu s-a potolit nici în fața oamenilor legii, lovindu-i de mai multe ori. În plus, duba poliției a fost blocată de o mașină a locotenenților lui Grecu, care au dat în ea cu picioarele și cu bâtele, zgâlțâindu-o bine. Deși la fața locului au mai venit patru echipaje de poliție, acestea nu au intervenit de frica interlopilor, plasându-se la o distanță convenabilă până când s-au mai liniștit apele.
Alte găști din Oradea, implicate în bătăi de stradă cu bâte de baseball, sunt cele conduse de **Ionel Bocșan** și **Robi Gyongyosi**.

Infracţiuni constatate de IPJ Bihor: 3.207
-Infracţiuni judiciare: 1.537
-Infracţiuni economico financiare: 581
-Infracţiuni de altă natură: 1.089
-Omoruri: 1
-Violuri: 4
-Vătămări corporale: 181
-Tâlhării: 36
-Furturi: 1.524
-Infracţiuni pe drumurile publice: 452

HARGHITA: Extremismul bate tot

Mai puţin axaţi pe infracţiunile de bază ale celorlalţi interlopi (tâlhărie, proxenetism, trafic de persoane şi droguri, furturi), infractorii din Harghita se rezumă la scandaluri. Cei mai violenţi, şi numeroşi totodată, sunt extremiştii maghiari care manifestă adulaţie pentru idealurile fascisto-hortyste şi împotriva idealurilor româneşti.

Celebru şi recent este episodul „Spânzurării lui Avram Iancu”, faptă penală săvârşită de **Csibi Barna**, lider al unei grupări extremiste, **Garda Secuiască**.

Infracţiuni constatate de IPJ Harghita: 1.828

-Infracţiuni judiciare: 913
-Infracţiuni economico financiare: 375
-Infracţiuni de altă natură: 540
-Omoruri: 0
-Violuri: 6
-Vătămări corporale: 28
-Tâlhării: 12
-Furturi: 618
-Infracţiuni pe drumurile publice: 195

COVASNA: Interlopul carnivor

Normal, deoarece sunt majoritari, legea pumnului este făcută de unguri. În Sfântu-Gheorghe, mai interlop se dădea **Gergik Mihai**, cunoscut în lumea lui ca „**Ninja Misi**”. Acesta a devenit „celebru” după ce a muşcat cu sete din gâtul unui român, **Gheorghe Iliescu**, patronul unei discoteci.

Infracţiuni constatate de IPJ Covasna: 1.078
-Infracţiuni judiciare: 530
-Infracţiuni economico financiare: 208
-Infracţiuni de altă natură: 34
-Omoruri: 0
-Violuri: 0
-Vătămări corporale: 2
-Tâlhării: 4
-Furturi: 359
-Infracţiuni pe drumurile publice: 171

INTERLOPII DIN MARAMUREŞ

SATU-MARE: Interlopii bătăuşi au preţ fix

În nordul țării, la Satu Mare, trei interlopi

se asociaseră pentru a percepe taxe de protecție și pentru a șantaja. În prezent, **Doru Tucaks**, **Nicolae Fuşle** şi **Bogdan Tărţan**

sunt arestați preventiv. Interlopii cereau 600 de lei de persoană de la victimele lor, în schimbul așa-zisei „protecții”. Ei au fost implicați și în bătăi, desfigurând un bodyguard al unui cazinou.

Infracţiuni constatate de IPJ Satu-Mare: 1.931

-Infracţiuni judiciare: 922
-Infracţiuni economico financiare: 308
-Infracţiuni de altă natură: 701
-Omoruri: 0
-Violuri: 3
-Vătămări corporale: 4
-Tâlhării: 24
-Furturi: 660
-Infracţiuni pe drumurile publice: 333

MARAMURES: Interlopul de top e Japonezu

În afară de găştile de cartier, cu tineri recalcitranţi care fac scandal prin cluburi ca Athos când se-mbată, Baia Mare este spre zero la capitolul interlopi periculoşi. Asta pentru că renumitul gangster numit **„Japonezu”,** al cărui clan a speriat Europa, a fost prins şi încarcerat de Poliţia din Ungaria în urma unui mandat european. Japonezu, care culmea era teribil de prietenos acasă, era liderul unei reţele de hoţi care atacau TIR-urile încărcate cu produse de lux, dar a fost şi autorul unor tâlhării pe Coasta de Azur. Paguba pe care Europolul a trecut-o în dreptul interlopului maramureşean este de trei milioane de euro. Japonezu” este naşul

manelistului **Liviu Mititelu**, alias **Liviu Guţă.**

Infracţiuni constatate de IPJ Maramureş: 2.464

-Infracţiuni judiciare: 1.452
-Infracţiuni economico financiare: 451
-Infracţiuni de altă natură: 561
-Omoruri: 3

-Violuri: 8
-Vătămări corporale: 2
-Tâlhării: 24
-Furturi: 905
-Infracţiuni pe drumurile publice:306

INTERLOPII DIN BANAT

ARAD: Stăpânul Uţu este greu de „ucis”

După multe lupte, Aradul a fost cucerit de interlopul **Uţu Rohozneanu**, zis şi **Ştefan cel Mare** sau **Vlad Ţepeş,** deşi el seamănă mai mult cu Baloo. Clanul său e cea mai mare şi mai violentă grupare de crimă organizată din vestul ţării. De-a lungul timpului, interlopii au intrat în conflict cu un alt clan important din vestul ţării, clanul lui **Claudiu Baderca**, ce acţiona în Timişoara. Cele două clanuri, înarmate cu săbii, cuţite, bâte, s-au luptat pentru supremaţia în Banat, în 2002, în Complexul Studenţesc din Timişoara. Conflictul a fost aplanat greu de Poliţie, care a făcut mai multe arestări şi a confiscat şi mai multe doze de cocaină. Rivali de moarte, Uţu Rozeanu şi Claudiu Baderca s-au întâlnit, în cele din urmă, după gratii.Nu au stat prea mult acolo.

Infracţiuni constatate de IPJ Arad: 4.822
-Infracţiuni judiciare: 2.384
-Infracţiuni economico financiare: 1.103
-Infracţiuni de altă natură: 1.335
-Omoruri: 2
-Violuri: 16
-Vătămări corporale: 136

-Tâlhării: 1.497
-Furturi: 27
-Infracţiuni pe drumurile publice: 10.599

TIMIŞ: Timișoara, pe mâna baştanilor

Interlopul Baderca a împrumutat, în 2009, 250.000 de euro cetăţeanului Italian Pietro Manito, care a garantat împrumutul cu peste 340.000 de acţiuni ale Iprotim, din totalul de 900.000 de acţiuni ale firmei. Iprotim este cel mai mare institut de proiectare din ţară, iar Baderca a pus astfel mâna pe 40% din acţiunele institutului.
La ora actuală, Timişoara este terorizată de clanul lui **Ionelaş Cârpaci**, infractor care a pus la punct, ajutat de oameni ai legii, o mafie imobiliară. Sute de familii din Timişoara au fost obligate, prin teroare, să îşi părăsească locuinţele sau să le vândă membrilor clanului la prețuri modice. Prin ameninţări şi ajutor de la primărie, poliţie şi instanţe, **clanurile ţigăneşti Cârpaci, Stancu** şi **Covaci** au pus stăpânire vilele din zona istorică a Timişoarei. Interlopii au bătut cu sălbăticie mai multe persoane, printre care un avocat timișoarean și un polițist. Printre "ajutoarele" clanului Cârpaci a fost menţionată şi Carmen Martinov, fost şef al Biroului DIICOT al judeţului Timiş, şi notarul public Safta Criste, soţia fostului procuror general al României, Mircea Criste. În martie 2011, primul dosar al mafiei imobiliare ţigăneşti din Timişoara, în care prejudiciul a fost de aproape un milion de euro, s-a terminat cu o achitare: judecătorii Tribunalului Timiș au decis că Lucia Seifert şi Petru Jurj, soț și soție, sunt nevinovați.

Infracţiuni constatate de IPJ TIMIŞ: 6.629

-Infracţiuni judiciare: 4.191
-Infracţiuni economico financiare: 867
-Infracţiuni de altă natură: 1.571
-Omoruri: 4
-Violuri: 11
-Vătămări corporale: 36
-Tâlhării: 73

-Furturi: 3.091
-Infracţiuni pe drumurile publice: 1.002

CARAŞ-SEVERIN: Reșița, sub imperiul unui interlop cu sânge de sârb

În Reșița, un interlop cunoscut este **Slavco Avram**, membru al unei rețele de contrabandă cu țigări din Serbia ce a pus stăpânire pe Clisura Dunării. În septembrie 2010 el a bătut și a atacat cu o sabie un polițist chiar în sediul Poliției de Frontieră din Caraș Severin. A fost condamnat la patru ani de închisoare, dar apărătorul său a făcut recurs. Poate printre cele mai sonore nume din lumea interlopă reşiţeană a fost și **Radu Cătălin**, implicat în trafic de persoane, cămătărie, șantaj şi trafic de influenţă. A fost reținut în 2005. Un alt individ periculos din zonă este **Remus Mogoșan**, judecat în prezent pentru distrugere, amenințare, lovire, ultraj contra bunelor moravuri și nerespectarea regimului armelor.

Infracţiuni constatate de IPJ Caraş-Severin: 2.303

-Infracţiuni judiciare: 802
-Infracţiuni economico financiare: 655
-Infracţiuni de altă natură: 846
-Omoruri: 0
-Violuri: 0
-Vătămări corporale: 1
-Tâlhării: 9
-Furturi: 91
-Infracţiuni pe drumurile publice: 425

INTERLOPII DIN DOBROGEA

CONSTANŢA. La malul mării, fărădelegile sunt la vedere

Nuredin Beinur, finul cunoscutului **Nicu Gheară**, este capul lumii interlope din Constanța, fiind implicat în mai

multe scandaluri. El a deţinut şi firma de securitate Beznguard SRL, care se ocupa de “bunul mers” în cluburile din staţiunile Neptun-Olimp. Tot în sudul litoralului, alături de naşul Nicu Gheară, el a început să cumpere hotelurile scoase la licitaţie de Ministerul Turismului. În octombrie 2010, în urma unei percheziţii simultane în Bucureşti, Ilfov, Constanţa, Mangalia şi Sibiu, Beinur a fost reţinut sub acuzaţia de şantaj, evaziune fiscală şi delapidare. Clanul era, după cum a reieșit din interceptările telefonice de la dosar, mână în mână cu adjunctul şefului Poliţiei Neptun, comisarul-şef Cristinel Niţoi, şi cu alți angajaţi ai primăriei Mangalia. După ce a stat nouă luni în arest, la sfârșitul lunii iunie 2011, Beinur a fost eliberat din pușcărie alături de fratele lui. Interlopii sunt acum judecați în stare de libertate.

Alte două clanuri rivale din Constanța sunt **Spaniolii** și **Frații**. În 2008, intrelopii s-au bătut cu arme albe, topoare și pistoale pe o stradă din oraș, distrugând un bar și trei mașini. Conflictul dintre mafioți este vechi, dar a luat amploare în vara lui 2007, când șeful Fraților, Cristel, a fost bătut crunt de adversarii săi. În mai anul acesta, **Victor Şerban** din clanul Fraţii s-a trezit cu maşina incendiată, în urma unei reglări de conturi. Bolidul, în valoare de peste
30.000 de euro, a ars ca o torţă[263].

Influente în Constanța sunt și **clanurile Săceanu** (specializată în șantaj și condusă de **Sedan Iasar**) și **Pitbull**. În decembrie 2010, unul dintre membrii Pitbull, **Giolacai Arsene**, a fost împușcat în gât și în umăr,

dar a supraviețuit. **Usein Sali**,zis **Sali**, un interlop care ţinea în mână găştile musulmane de la malul mării, a murit anul

[263] Se pare că, în replică, şi Victor Şerban a organizat incendierea maşinii rivalului său (http://www.ziuaconstanta.ro/stiri/eveniment/sarafu-pune-10-000-de-euro-la-bataiemitu-si-gogu-mi-au-facut- magaria-cu-masina-26378-300870.html).

trecut în condiţii misterioase la Spitalul Judeţean. Oficial, s-a spus că decesul a survenit din cauza unui infarct, dar acoliţii lui susţin că a fost ucis în bătaie.

Infracţiuni constatate de IPJ Constanţa: 6.939

-Infracţiuni judiciare: 4.842
-Infracţiuni economico financiare: 983
-Infracţiuni de altă natură: 1.114
-Omoruri: 7
-Violuri: 10
-Vătămări corporale: 124
-Tâlhării: 97
-Furturi: 3.972
-Infracţiuni pe drumurile publice: 567

TULCEA. „Uscatu" are vise de mărire

În Tulcea interlopii locali în vogă sunt **Viorel Curea** – zis
„**Uscatu**" și **Ion Feraru** – zis „**Ţepoi**". Cei doi lucrează împreună şi se pricep cel mai bine la cămătărie. Ei au fost arestaţi în 2009, dar au fost eliberaţi după câteva zile din cauza unui viciu de procedură. Cei doi încearcă să controleze şi **mafia peştelui**, dar deocamdată nu au reuşit decât să organizeze câteva cete de braconieri.

Infracţiuni constatate de IPJ Tulcea: 1.630

-Infracţiuni judiciare: 797
-Infracţiuni economico financiare: 213
-Infracţiuni de altă natură: 620
-Omoruri: 0
-Violuri: 6

-Vătămări corporale: 4
-Tâlhării: 12
-Furturi:580
-Infracţiuni pe drumurile publice:218

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

A. Cărţi, antologii, broşuri

1. --- *Biblia sau Sfânta Scriptură* , E.I.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1994
2. --- *Biblia sau Sfânta Scriptură. Ediţie jubiliară a Sfântului Sinod,* EI.B.M.B.O.R., Bucureşti, 2004
3. *** *Apologeţii de limbă greacă,* E.I.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1997
4. *** *Aromânii din Albania – Prezervarea patrimoniului lor imaterial,* Ed. Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2101
5. *** *Atlas istoric* , E.D.P., Bucureşti, 1971
6. *** *Atlas pentru istoria României* , Bucureşti, 1983
7. *** *Caleidoscop aromân,* vol. 1, Ed. Fundaţiei Culturale Aromâne Dimândarea Părintească, Bucureşti, ediţie îngrijită şi cuvânt înainte de Hristu Cândroveanu
8. *** *Cartea neagră a comunismului. Crime, teroare, represiune,* Ed. Humanitas şi Fundaţia Academia Civică, Bucureşti, 1998
9. *** *Constituirea statelor feudale româneşti,* E.A.R.S.R., Bucureşti, 1980
10. *** *Conţinutul şi metodica antrenamentului sportiv,* Ed. „Stadion”, Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport, Bucureşti, 1971
11. *** *Dumnezeu şi ştiinţa,* Ed. Albatros, Bucureşti, 2000 (autori: Jean Guitton,

Griska Bogdanovici şi Igor Bogdanovici)
12. *** *Fontes Historiae Daco-Romanae* , I, Bucureşti, 1968

13. *** *Fontes Historiae Daco-Romanae* , II, Ed. Ac. R.S.R., Bucureşti, 1970
14. *** *Istoria gîndirii şi creaţiei ştiinţifice şi tehnice româneşti*, I, E.A.R.S.R., Bucureşti, 1982
15. *** *Istoria lumii în date*, Ed. Encic. Rom., Bucureşti, 1972
16. *** *Istoria militară a poporului român*, I, Ed. Militară, Bucureşti, 1984
17. * * * *Istoria României*, Ed. Corint, Bucureşti, 2007[264]
18. *** *Istoria României în date,* Mica intreprindere editorial-poligrafica "Crai-Nou" (Chişinău), 1992
19. *** *Jocul periculos al falsificării istoriei. Culegere de studii şi articole*, E.Ş.E., Bucureşti, 1986
20. *** *Jurnale din rezistenţa anticomunistă. Vasile Motrescu, Mircea Dobre.1952-1953,* Ed. Nemira & Co, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, Bucureşti, 2006
21. *** *Manual de pregătire marinărească,* Asociaţia Voluntară pentru Sprijinirea Apărării Patriei (A.V.S.A.P.), f.loc, 1955
22. *** *Mărturisitorii din închisorile comuniste. Minuni. Mărturii. Repere,* Ed. Areopag şi Ed. Meditaţii, Bucureşti, 2011
23. *** *Monumente istorice şi izvoare creştine,* Ed. Arhiepiscopia Tomisului şi a Dunării de Jos, Galaţi, 1987
24. *** *Patericul – ce cuprinde în sine cuvintele folositoare ale sfinţilor bătrâni,* Alba Iulia, 1994
25. *** *Proloagele pe ianuarie,* Editura Mitropoliei Olteniei, Timişoara

26. *** *Rasismul în faţa ştiinţei* , Ed. Politică, Bucureşti, 1982

[264] Autorii sunt Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Şerban Papacostea, Pompiliu Teodor.

27. *** *Regulament internaţional Wushu*, Asociaţa Naţională de Wushu, Bucureşti, 1991
28. *** *Românii de la sud de Dunăre ,* editată de Arhivele Naţionale, Bucureşti, 1997
29. *** *Scrieri ale ‹‹călugărilor sciţi›› daco-romani din secolul al VI-lea*, Ed. Mitr. Olteniei, Tipografia Eparhială – Craiova, 2006, introducere Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, traducere Pr. Prof. Nic. Petrescu şi Prof. David Popescu
30. *** *Sportul*, Ed. Agenţiei de Presă Novosti, Moscova, 1988
31. *** *Teroarea horthysto-fascistă în nord-vestul Transilvaniei. septembrie 1940 – octombrie 1944*, Ed. Politică, Bucureşti, 1985
32. *** *Umanistul Nicolae Olahus*, E.Ş., Bucureşti, 1968
33. Achim, Prof. Ştefan – *Planificarea în pregătirea sportivă*, Ed. Ex Ponto, Min. Tineretului şi Sportului, Şcoala Naţională de Antrenori, Constanţa, 2002
34. Albala, Radu şi Nichita, Mihai – *Proza istorică latină. Cezar – Sallustius – Titus Livius – Quintus Curtius – Tacitus – Suetonius*, Ed. pt. Literatură Universală, Bucureşti, 1962
35. Aldea, Pr. Mihai-Andrei – *Zbor prin vâltoarea vremilor. Românii între întunericul veacului şi lumina lui Hristos*, Ed. Christiana, Bucureşti, 2007
36. Alexe, asist. Stefan C. – *Sfântul Niceta de Remesiana şi ecumenicitatea patristică din secolele IV şi V ,* Bucureşti, Ed. I.B.M.B.O.R., 1969

37. Amberger, J. Cristoph – *Adventures in Ancient Martial Arts*, Unique Publications, Burbank, CA, 1998
38. Anania, Valeriu – *Pro Memoria. Acţiunea Catolicismului în România interbelică*, I.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1993
39. Andreescu, Olga – *Jurnal de Tulcea. 1979-1989- 1992...*, Ed. Sais, Bucureşti, 2010

40. Andreescu, Ştefan – *Perspective medievale*, Ed. Nemira, Bucureşti, 2002
41. Andronescu, Virgil P. – *Organisaţia comunelor şi provinciei Dacia Traiană. Studiu istorico-epigrafic*, Tipogr. Ovidiu, Constanţa, 1905
42. Anglo, Professor Sydney – *The Martial Arts of Renaissance Europe*, Yale University Press, C. S. Graphics Pte Ltd., Singapore, 2000
43. Antohe, Ion – *Răstigniri în România după Ialta*, Ed. Albatros, Bucureşti, 1995
44. Antonescu, Mareşal Ion – *Românii. Originea, trecutul, sacrificiile şi drepturile lor*, Ed. Moldova, Iaşi, 1991
45. Antonescu, Teohari – *Columna traiană*, Tipogr. H. Goldner, Iaşi, 1910
46. Arbure, Zamfir C. – *Ukraina şi România*, Tipog. Curţii Regale, Bucureşti, 1916
47. Arion, Dinu C. – *Cnejii (chinejii) români. Contribuţii la studiul lor*, Tipogr. Revista Geniului, Bucureşti, 1938
48. Armbruster, Adolf – *Romanitatea românilor.Istoria unei idei* , E.Ş.E., Bucureşti, 1993
49. Avram, Ion – *Judo*, Ed. Consiliului Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport, Bucureşti (tipar executat la I. P. „Oltenia" – Craiova), 1969
50. Baertschi, Bernard & Mulligan, Kevin (2010) – *Naţionalismele*, Ed. Nemira, Bucureşti
51. Baicu, Petre şi Salcă, Alexandru – *Rezistenţa în munţi şi oraşul Braşov 1944-1948*, Ed. Transilvania Expres, Braşov, 1997

52. Basarab, Neagoe – *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie. Versiunea originală*, Ed. Roza Vânturilor, Bucureşti; transcriere, traducere şi studiu introductiv de Prof. dr. G. Mihăilă, cu o prefaţă de Dan Zamfirescu, 1996

53. Basile, Auguste – *Karate sau Cum să te aperi cu succes dacă eşti atacat*, Ed. Universul & Calistrat Hogaş, 1993
54. Bădulescu, Pr. Dan – *Ortodoxie şi erezie*, Editura Agaton, Făgăraş, 2006
55. Bălaşa, Pr. cercetător Dumitru – *Dacii de-a lungul mileniilor*, Ed. Cuget Românesc, Bârda, 2009
56. Bălan, Ion – *Regimul concentraţionar din România. 1945-1964*, Fundaţia Academia Civică, Bucureşti, 2000
57. Bălaşa, Pr. Dumitru – *Marele atentat al apusului papal împotriva independenţei daco-românilor*, Ed. Cuget Românesc, Bârda, 2007
58. Bălaşa, Pr. Dumitru – *Ţara Soarelui sau Istoria Dacoromâniei*, Ed. Cuget Românesc, Bârda, 2009
59. Bălănescu, Gabriel – *Din împărăţia morţii*, Ed. Gordian, Timişoara, 1994
60. Bărbulescu, Ilie – *Relations de roumains avec les serbes, les bulgares, les grecs et la croatie*, Ed. Domino, Piteşti, 1999
61. Bârlea, Ovidiu – *Istoria folcloristicii româneşti*, EER, Bucureşti, 1974
62. Bernea, Ernest. – *Spaţiu, timp şi cauzalitate la poporul român*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1997
63. Bejan, Pr. Dumitru – *Oranki. Amintiri din captivitate*, Ed. Tehnică, Bucureşti, 1995
64. Bellu, Ştefan – *Pădurea răzvrătită. Mărturii ale rezistenţei anticomuniste*, Ed. Gutinul, Baia Mare, 1993
65. Bernea, Ernest – *Civilizaţia românească sătească*, Ed. Vremea, Bucureşti, 2006
66. Bernea, Ernest – *Sociologie şi etnografie*

românească. Ordinea spirituală, Ed. Vremea, Bucureşti, 2009
67. Bodeanu, Denisa şi Budeancă, Cosmin – *Rezistenţa armată anticomunistă din România. Grupul „Teodor*

Şuşman” (1948-1958), Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2004
68. Bogdan, Damian P. – *Acte moldoveneşti dinainte de Ştefan cel Mare*, Fund. Regele Carol I, Bucureşti, 1938
69. Boissier, Gaston – *Cicero şi prietenii săi. Studiu asupra societăţii romane din vremea lui Cezar*, Ed. Univers, Bucureşti, 1977
70. Bordeianu, Dumitru Gh. – *Mărturisiri din mlaştina disperării (marturii cutremuratoare din inchisorile Suceava, Pitesti si Gherla)*, Ed. Scara, Bucureşti, 2001
71. Bordet, Marcel – *Istoria Romei antice*, Ed. Lider, Bucureşti, 1998
72. Botzan, Marcu – *Călăuză pentru Dunărea românească*, E.A.R., Bucureşti, 2004
73. Brăiloiu, Constantin şi Ispas, Sabina – *Sub aripa cerului*, Bucureşti, 1988
74. Brătianu, Gh. I. – *O enigmă şi un miracol istoric: Poporul Român*, E.Ş.E., Bucureşti, 1988
75. Brătianu, Gheorghe I. – *Tradiţia istorică despre întemeierea statelor româneşti*, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1980
76. Brezeanu, Stelian – *Romanitatea orientală în Evul mediu. De la cetăţenii romani la naţiunea medievală*, Ed. ALL Educaţional, Bucureşti, 1999
77. Brezeanu, Stelian – *Identităţi şi Solidarităţi Medievale. Controverse istorice*, Ed. Corint, Bucureşti, 2002
78. Brezeanu, Stelian – *O istorie a Bizanţului*, Ed. Meronia, Bucureşti, 2005
79. Brill, Tony – *Legende geografice*

româneşti, Editura pentru turism, Bucureşti, 1974
80. Budiş, Monica – *Gospodăria rurală din România. Volumul I. Muntenia, Oltenia, Dobrogea*, Ed. Etnologică, Bucureşti, 2004
81. Burada, Teodor T. – *Puncte extreme ale spaţiului etnic românesc*, Ed. Vestala, Bucureşti, ediţie critică şi prefaţă de I. Oprişan, 2003

82. Butura, Valer – *Etnografia poporului român. Cultura materiala*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1978
83. Cantemir, Dimitrie – *Descrierea Moldovei* , Ed. Tineretului, Bucureşti, 1961
84. Capidan, Th. – *Macedoromânii. Etnografie. Istorie. Limbă* , Fundaţia regală pentru literatură şi artă, Bucureşti, 1942
85. Capidan, Th. – *Limbă şi cultură* , FRLA, Bucureşti, 1943
86. Caragiani, Ioan – *Studii istorice asupra românilor din Peninsula Balcanică*, Ed. Profile Publishing, Bucureşti, 2002
87. Cartianu, Grigore – *Sfârşitul Ceauşeştilor. Să mori împuşcat ca un animal sălbatic*, Ed. Adevărul Holding, Bucureşti, 2010
88. Cartojan, N. – *Istoria literaturii române vechi*, I, Fundaţia pentru literatură şi artă "Regele Carol II", Bucureşti, 1940
89. Călinescu, George – *Estetica basmului*, Ed. pt. Literatură, Bucureşti, 1965
90. Ceauşescu, gen.-lct. dr. Ilie – *Transilvania străvechi pământ românesc* , Ed. Militară, Bucureşti, 1988
91. Cernea, Emil şi Molcuţ, Emil – *Istoria statului şi dreptului românesc*, Universul Juridic, Bucureşti, 2006
92. Cesereanu, Ruxandra – *Culagul în conştiinţa românească. Memorialistica şi literatura închisorilor şi lagărelor comuniste. Eseu de mentalitate*, Ed. Polirom, Iaşi, 2005
93. Cleary, Thomas – *Lecţii zen. Arta de a conduce*, PRO Editură şi Tipografie, Bucureşti, 1989
94. Clements, John – *Renaissance*

Swordmanship: The Illustrated Used of Rapiers and Cut-and-Thrust Swords, Ed. Paladin Press, Boulder, Colorado, U.S.A., 1997

95. Clements, John – *Medieval Swordmanship. Illustrated Methods and Techinques*, Ed. Paladin Press, Boulder, Colorado, U.S.A., 1998
96. Clopoţel, Ion – *Originile, dezvoltarea şi desăvârşirea limbii române literare* , Ed. Did. Ped., Bucureşti, 1972
97. Cocchiara, Giuseppe – *Istoria folcloristicii europene. Europa în căutare de sine*, Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, 2004
98. Coja, Ion – *Transilvania Invincibile Argumentum* , Ed. Athenaeum, Bucureşti, 1990
99. Coman, Mihai – *Studii de mitologie*, Ed. Nemira, Bucureşti, 2009
100. Coman, pr. Constantin – *Ortodoxia sub presiunea istoriei*, Ed. Bizantină, Bucureşti, 1995
101. Cupşa, Ion – *Mărăşti, Mărăşeşti, Oituz*, Ed. Militară, Bucureşti, 1967
102. Daicoviciu, H. – *Dacii*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1965 103.Damaschin, Sf. Ioan– *Dogmatica*, Ed. Scripta, Bucureşti, trad. Pr. D. Fecioru, 1993
104. Dâncu, Vasile Sebastian – *Comunicarea simbolică. Arhitectura discursului publicitar*, Ed. Dacia, Cluj- Napoca, 2003
105. Deac, Prof. Dr. Augustin – *Din istoria Ucrainei. „Ţara de margine”*, Centrul European de Cercetări şi Studii Istorice – Veneţia, Ed. Europa Nova, Bucureşti, 2001
106. Deletant, Dennis – *Romania under communist rule*, Civic Academy Foundation, Bucharest, 1998

107. Densuşianu, Ovid – *Istoria limbii romîne,* vol.I, Ed.Şt., Bucureşti, 1961
108. Densuşianu, Ovid – *Folclorul. Cum trebuie înţeles,* Centrul de Conservare şi Valorificare a Tradiţiei şi Creaţiei Populare al Municipiului Bucureşti, 2003
109. Diaconescu, Mihail – *Istoria literaturii dacoromane,* Ed. Alcor Edimpex, Bucureşti, 1999

110. Diehl, Charles – *Figuri bizantine*, vol. I-II, BPT, Bucureşti, 1969
111. Dragomir, Silviu – *Avram Iancu*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1965
112. Dragomir, Silviu – *Vlahii din nordul Peninsulei Balcanice în Evul Mediu* , Ed. Ac. R.P.R., Bucureşti, 1959
113. Drăgan, Iosif Constantin – *Noi tracii*, vol. I, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1976
114. Drăghicescu, D. – *Din psihologia poporului român* , Ed. Albatros, Bucureşti, 1996
115. Dumitrescu, Cosmin – *Logica religiei. Probleme de logică a religiei în teologia dogmatică ortodoxă*, Ed. Ars Docendi, Universitatea Bucureşti, 2006
116. Dumitrescu, Traian – *Transilvania - Pământ strămoşesc multimilenar*, vol. I, Ed. Carpatică, Cluj- Napoca, 1996
117. Eliade, Mircea – *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, E.Ş.E., Bucureşti, 1980
118. Eminescu, M. – *Scrieri politice*, ediţia a III-a, Editura Scrisul românesc, Craiova, comentate de Dr. D. Murăraşu, (f.a.)
119. Ene, Laurenţiu – *Kinetoterapie orientală*, Ed. Cronos, Bucureşti, 1990
120. Ene, Laurenţiu – *Umbrele ucigaşe – teroarea legendară* –, S. C. Chrater B S.R.L., Bucureşti, 1992
121. Evseev, Ivan – *Dicţionar de simboluri*, Ed. Vox, Bucureşti, lucrare apărută cu sprijinul Autorităţii Naţionale pentru Cercetare Ştiinţifică, 2007
122. Frédéric, Louis – *Dicţionar de arte*

marţiale, Ed.
Enciclopedică, Bucureşti, 1993
123. Floru, S. Ion – *Istoria Românilor pentru cursul superior* , Ed. Librăriei SOCEC&Co, Soc. Anonimă, 1928
124. Gallice, H. – *Art of archery*, London, Windsor House, Bream´s Buildings, E.C., 1903

125. Gaster, Mozes – *Studii de folclor comparat*, Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, ediţie îngrijită, prefaţată şi note de Petre Florea, 2003
126. Gavrilă-Ogoranu, Ion – *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc. Rezistenţa anticomunistă în Munţii Făgăraşului*, Ed. Marineasa, Timişoara, vol. I – 1993, vol. II – 1995, vol. III – 1999, vol. IV – 2004 (la Ed.
Mesagerul de Făgăraş)
127. Gennep, Arnold Von – *Riturile de trecere*, Ed.
Polirom, Iaşi, 1996
128. Giuglea, George – *Fapte de limbă. Mărturii despre trecutul românesc*, E.Ş.E., Bucureşti, 1988
129. Giurescu, Const. – *Capitulaţiile Moldovei cu Poarta otomană*, Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, Bucureşti, 1908
130. Giurescu, Constantin – *Studii de istorie socială. Vechimea rumâniei. Despre rumâni. Despre boieri*, Ed. Universul S.A., Bucureşti, Ediţia a doua, revăzută şi adăogită de Constantin C. Giurescu, 1943
131. Giurescu, Constantin C. – *Formarea poporului român*
, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1973
132. Giurescu, Constantin C. – *Istoria pădurii româneşti din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ed.Ceres, Bucureşti, 1976
133. Giurescu, Constantin C. – *Istoria românilor, 1,*
Bucureşti, 1978
134. Giurescu, Constantin C. – *Viaţa şi opera*

lui Cuza Vodă, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1966

135. Giurescu, Constantin C. şi Dinu C. – *Istoria Românilor*, 1, *Din cele mai vechi timpuri pînă la întemeierea statelor româneşti*, E.Ş.E., Bucureşti, 1975 136.Giurescu, Dinu C. şi Constantin C. – *Istoria românilor*, 2*, De la mijlocul secolului al XIV-lea pînă la începutul secolului al XVII-lea*, E.Ş.E., Bucureşti, 1976

137. Goodman, Fay – *A handbook of martial arts*, Anness Publishing Ltd, Hermes House, London, 2010
138. Guler, dr. Gheorghe – *Etnogeneza şi continuitatea românilor în vatra străbună*, Ed. Sagittarius, Bucuresti, 1997
139. Hanga, Vladimir – *Caius Iulius Caesar*, Ed. Tineretului, Bucureşti, 1967
140. Haşdeu, Bogdan Petriceicu – *Istoria critică a românilor*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1984
141. Haşdeu, Bogdan Petriceicu – *Ioan vodă cel cumplit. Proză istoriografică*, Ed. Minerva, Bucureşti, 2008
142. Henshall, Kenneth G. – *O istorie a Japoniei*, Ed. Artemis, f.loc, 2002
143. Hentea, Călin – *Armata şi luptele românilor din Antichitate până la intrarea în NATO*, ediţia a doua, Ed. Nemira, Bucureşti, 2004
144. Hentea, Tiberiu – *De la Cotul Donului la Aiud. Memoriile unui luptător anticomunist*, Ed. Gordian, Timişoara, 1996
145. Holrică, Aurel – *Românii mureşeni în faţa deznaţionalizării maghiare*, Protopopiatul Ortodox Român Târgu-Mureş şi Ed. Tipomur, Târgu-Mureş, studiu introductiv şi note de Vasile Dobrescu, 1996
146. Hozikov, I. T. – *Scrima*, Ed. Tineretului, Bucureşti, 1960
147. Hâciu, Anastase N. – *Aromânii. Comerţ. Industrie. Arte. Expansiune. Civilizaţie*,

Tipogr. Cartea Putnei, Focşani, 1936
148. Iaroslav, Ieromonah Ioan. – *Cum să ne mântuim*, <<SCARA>> şi Mănăstirea Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil – Petru Vodă, Bucureşti, 2005
149. Ierunca, Virgil – *Fenomenul Piteşti*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1990
150. Ioan, Scărarul – *Scara raiului*, Editura „Amarcord”, Timişoara, 1995

151. Ioniţoiu, Cicerone – *Rezistenţa armată anticomunistă din munţii României, 1946-1958,* Ed. Gîndirea Românească, 1993
152. Iorga, Neculai – *Acte şi fragmente cu privire la Istoria Românilor adunate din depozitele de manuscrise ale Apusului,* vol. I, Imprimeria Statului, Bucureşti, 1895
153. Iorga, Neculai – *Acte şi fragmente cu privire la Istoria Românilor adunate din depozitele de manuscrise ale Apusului. II,* (vol. II), Imprimeria Statului, Bucureşti, 1896
154. Iorga, N. – *Armenii şi Românii: o paralelă istorică,* Bucureşti, 1913
155. Iorga, N. – *Albania şi România,* Ed. Neamul Românesc, Vălenii-de-Munte, 1915
156. Iorga, N. – *Ancien art et vieleilles modes en Roumanie,* Paris, Ed. J. Gamber, 1926
157. Iorga, N. – *Adevărul asupra trecutului şi prezentului Basarabiei,* Bucureşti, 1940
158. Iorga, N. – *Byzance aprés Byzance. Continuation de L´Histoire de la vie byzantine,* A.I.E.S.E.E., C.N.R., Bucureşti, 1970
159. Iorga, N. – *Sate şi preoţi din Ardeal,* Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, 2007
160. Iorga, Nicolae – *Au fost Moldova şi Ţara românească provincii supuse fanarioţilor?,* Imprimeria Naţională, Bucureşti, 1937
161. Iorga, Nicolae – *Bizanţ după Bizanţ,* Ed. Encicl. Rom., Bucureşti, 1972
162. *Ibidem,* Ed. 100+1 Gramar, Bucureşti, 2002
163. Iorga, Nicolae – *Byzance apres Byzance. Continuation de l'Histoire de la vie byzantine,* Association Internationale

D’Etudes Du Sud-Est Eurpéen, Comité National Roumain, Bucarest, 1971

164. Iorga, Nicolae – *Sinteza bizantină*, Ed. Minerva, BPT, Bucureşti, 1972

165. Iorga, Nicolae – *Istoria românilor,* vol. II, Bucureşti, 1992
166. Iscru, conf. univ. G. D. – *Formarea naţiunii române* , Bucureşti, 1995
167. Iscru, conf. univ. G. D. – *Traco-geto-dacii, naţiunea matcă din spaţiul carpato-danubiano-balcanic* , Casa de Editură şi Librărie "Nicolae Bălcescu", Bucureşti, 1998
168. Ispas, Sabina şi Brăiloiu, Constantin – *Sub aripa cerului,* Bucureşti, 1998
169. Ispas, Sabina – *Cultură orală şi informaţie transculturală,* Editura Academiei Române, 2003
170. Ispas, Sabina – *Siminoc şi Busuioc. Basme româneşti,* Editura Etnologică, Bucureşti, 2005
171. Ispas, Sabina – *Premintele Solomon. Legenda populară românească între canonic şi apocrif,* Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, 2006
172. Kernbach, Victor – *Miturile esenţiale,* E.Ş.E., Bucureşti, 1978
173. Kim, Ashida – *Ninja de fier. Tehnici energetice,* Ed. Teora, Bucureşti, 1999
174. Kiriţescu, Constantin – *Palestrica,* Ed. Uniunii de Cultură Fizică şi Sport, Bucureşti, 1964
175. Lactantius – *De mortibus persecutorum (Despre morţile persecutorilor),* Ed. Amarcord, Timişoara, 2000
176. Lactantius – *Instituţiile divine,* Ed. Învierea, Timişoara, 2004
177. Lecca, O. G. – *Dicţionar istoric, arheologic şi geografic al României,* Ed.

Universul, Bucureşti, 1937
178. Lehrer, Milton – *Ardealul pământ românesc (Problema Ardealului văzută de un american)* , Ed. Vatra Românească, Cluj-Napoca, 1991
179. Lewis, Peter – *Arta secretă a luptătorilor ninja*, Ed. Teora, Bucureşti, 1998

180. Ionescu Leonard, Mihai – *Gunshu. Arta bastonului lung*, Garell Publishing House, Bucureşti, 1996
181. Laiber, Cristian – *Ninjutsu Bujinkan*, Garell Publishing House, Bucureşti, 1996
182. Leşcu, Anatol – *Românii basarabeni în istoria militară a Rusiei. De la războaiele din Caucaz la Războiul Civil*, Ed. Militară, Bucureşti, 2009
183. Libiu, Gabriela – *Nanquan kung fu. Boxul din sud*, Garell Publishing House, Bucureşti, 1998
184. Lica, Vasile – *Scripta dacica*, Ed. Istros şi Muzeul Brăilei, Brăila, 1999
185. Liiceanu, Aurora – *Rănile memoriei. Nucşoara şi rezistenţa din munţi*, Ed. Polirom, Iaşi, 2003
186. Lindholm, David – *Sigmund Reingeck's Knightly Art of Longsword*, Paladin Press, Boulder – Colorado, USA, 2003
187. Lindholm, David şi Svärd, Peter – *Sigmund Ringeck's Knightly Arts of Combat: Sword and Buckler Fighting, Wresling, and Fighting in Armor*, Paladin Press, Boulder, Colorado, USA, 2006
188. Lorinţ, Florica – *Din istoria unui imperiu*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1963
189. Lorinţ, Florica – *Oamenii nordului*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1965
190. Lozovan, Eugen – *Dacia sacra* , Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, 1998
191. Kim, Ashida – *Secrets of the ninja*, Dojo Press, f.loc., 2000
192. MacKendrick, Paul – *Pietrele dacilor vorbesc*, Ed. Ştiinţifică şi

EnciclopedicăBucureşti, trad. Horia Florian Popescu, 1978

193. Madgearu, Alexandru – *Originea medievală a focarelor de conflict din Peninsula Balcanică*, Ed. Corint, Bucureşti, 2001

194. Manea, Vasile – *Preoţi ortodocşi în închisorile comuniste*, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2010

195. Marian, S. Fl. – *Trilogia vieţii. Naşterea. Nunta. Înmormântarea,* vol. I-III, Ed. „Grai şi suflet – Cultura Naţională”, Bucureşti, 1995
196. Marian, Simion Florea – *Legende istorice româneşti,* Ed. Andreas Print, Bucureşti, 2008
197. Maroteaux, Roland J. – *Takeda-ryu. Ju-jitsu-aiki-do,* Garell Publishing House, Garell Poligraphis s.r.l., Bucureşti, 1997
198. Matoteaux, Roland J. – *Ju-Jutsu antic japonez după un text inedit de Hisamitsu Mimurodo,* Garell Publishing House, Bucureşti, 1998
199. Mattesini, Silvano – *Gladiators,* „Asociatione Culturale Archeos”, 2009
200. Mătrescu, Florin – *Holocausul roşu,* vol. I-II şi Addenda, Ed. Irecson, Bucureşti, 2008
201. Meghidovici, I.P. – *Istoria descoperirilor geografice,* Ed. Şt., Bucureşti, 1959
202. Messalilă, Nicolae – *Ascendenţă,* Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2010
203. Mitchell, S. Augustus – *Ancient Geography,* Publisher: Philadelphia: Thomas, Cowperthwait & Co, 1849
204. Mihăescu, D. – *Bucovina şi Basarabia (pornind de la numele lor),* TEHNOPRESS, Edit DAN, Iaşi, 2000
205. Mihăescu, H. – *La romanite dans le sud-est de L'Europe* , Ed. Academiei Române, 1993
206. Milin, Miodrag – *Rezistenţa anticomunistă din Munţii Banatului,* Fundaţia Academia Civică, Bucureşti, 2000
207. Moise, monahul – *Să nu ne răzbunaţi. Mărturii*

despre suferinţele românilor din Basarabia, Ed. Reîntregirea,
Alba Iulia, 2012
208. Mommsen, Theodor – *Istoria romană*, vol. I, E.Ş.E., Bucureşti, 1987
209. Mommsen, Theodor – *Istoria romană*, vol. II şi III, E.Ş.E., Bucureşti, 1988
210. Mommsen, Theodor – *Istoria romana*, vol. IV, Ed.
Enciclopedică, Bucureşti, 1991

211. Moss, Vladimir – *Căderea Angliei ortodoxe. Cronici, sfinte moaşte, minuni,* Ed. Egumeniţa, Ed. Cartea Ortodoxă, Galaţi, 2010
212. Munteanu, Romul – *Şcoala Ardeleană,* Bucureşti, 1997
213. Muraru, Anton – *Judo,* Ed. Sport-Turism, Bucureşti, 1985
214. Nandriş-Cudla, Aniţa – *20 de ani în Siberia. Destin bucovinean,* Ed. Humanitas, Bucureşti, 1991
215. Neagoe, Manole – *Neagoe Basarab,* E.Ş., Bucureşti, 1971
216. Negrea, Ştefan – *Pe urmele lui Grigore Antipa,* Ed. Sport-Turism, Bucureşti, 1990
217. Nistor, Ion I. – *Originea românilor din Balcani şi Vlahiile din Tesalia şi Epir,* Ed. Domino, Bucureşti, 2003
218. Nitobé, Inazo – *Bushido. Codul samurailor,* Ed. Princeps, Bucureşti, 1991
219. Nitobe, Inazo – *Bushido sau sufletul japonezului,* Ed. Garell Publishing House, Bucureşti, 1995
220. Noica, Constantin – *Sentimentul românesc al fiinţei,* Ed. Eminescu, Bucureşti, 1978
221. Noica, Constantin – *Cuvânt împreună despre rostirea românească,* Ed. Eminescu, Bucureşti, 1987
222. Noica, Constantin – *Pagini despre sufletul românesc,* Ed. Humanitas, Bucureşti, 1991
223. Noica, Constantin – *Simple introduceri la bunătatea timpului nostru,* Ed.

Humanitas, Bucureşti, 1992
224. Norris, Chuck – *Puterea secretă a sinelui*, Ed. Teora, Bucureşti, 1999
225. Odobescu, A. I. – *Anticuitaţile Judeţului Romanaţi*, Typografia Societăţii Academice Române, Bucuresci, 1878
226. Onu, Liviu – *Cronicari munteni*, E.Ş. Bucureşti, 1970 227.Oppermann, Manfred – *Tracii. Între arcul carpatic şi Marea Egee*, Ed. Militară, Bucureşti, 1988

228. Opriş, Ioan – *Comisiunea monumentelor istorice*, Ed.
Enciclopedică, Bucureşti, 1994
229. Paliga, Sorin – *Etymologica et Anthropologica Maiora*, Fundaţia Evenimentul, Bucureşti, 2007
230. Pamfile, Tudor – *Mitologia poporului român*, vol. 1-2, Ed. Vestala, Bucureşti, 2008
231. Panaitescu, Petre P. – *Istoria Românilor* , E. D. P., Bucureşti, 1990
232. Papacostea, Şerban – *Românii în secolul al XIII-lea. Între cruciată şi Imperiul mongol,* Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1993
233. Papadima, Ovidiu – *Literatura populară română. Din istorica şi poetica ei*, Ed. pt. Literatură, Bucureşti, 1968
234. Papadima, Ovidiu – *O viziune românească a lumii. Studiu de folclor*, Ed. Saeculum I. O., Bucureşti, 2009
235. Papadopol-Calimah – *Scrieri vechi pierdute atingătoare de Dacia*, Ed. Dacica, Bucureşti, 2007 236.Papahagi, Per. – *Basme aromâne şi glosar,* Ediţiunea Academiei Române, Bucureşti, Instit. de Arte Grafice
„Carol Göbl”, 1905
237. Papanace, Constantin – *Geneza şi evoluţia conştiinţei naţionale la macedo-români*, Ed. Brumar, Timişoara, 1995
238. Papanace, Constantin – *Mica antologie românească*, Ed. Scara, Bucureşti, 2001
239. Pârvan, Vasile – *Dacia. Civilizaţiile străvechi din regiunile carpato-danubiene,*

Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1958
240. Păcurariu, pr. prof. Mircea – *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, I, Bucureşti, 1991
241. Pellegrini, Angelo – *Scrima cu floreta*, Ed. Uniunii de Cultură Fizică şi Sport, Bucureşti, 1963
242. Petcu, Liviu şi Herea, Gabriel. – *Lumina din inimi. Spiritualitatea isihastă în traducerea şi tâlcuirea Părintelui Stăniloae*, Ed. Trinitas, Iaşi, 2003

243. Pippidi, D. M. – *Studii de istorie şi epigrafie*, EARSR, Bucureşti, 1988
244. Pop, Ioan-Aurel – *„Din mâinile valahilor schismatici...” Românii şi puterea în Regatul Ungariei medievale (secolele XIII-XIV)*, Ed. Lira, Bucureşti, 2011
245. Pop, Mihai şi Ruxăndoiu, Pavel – *Folclor literar românesc*, Bucureşti, 1976
246. Popa-Lisseanu, G. – *Fontes historiae daco- romanorum. Fasciculus I. Gesta Hungarorum* (sau *Izvoarele istoriei românilor. Volumul I. Faptele ungurilor*), Bucureşti, 1934
247. Popa-Lisseanu, G. – *Fontes historiae daco- romanorum. Fasciculus II. Descriptio europae orientalis* sau *Izvoarele istoriei românilor. Volumul II. Descrierea Europei Orientale de Geograful Anonim*, Bucureşti, 1934
248. Popa-Lisseanu, G. – *Fontes Historiae Daco- Romanorum. Izvoarele istoriei românilor*, vol. 1-4, Ed. Saecullum I.O., Bucureşti, 2010
249. Pop-Reteganul, Ion – *Poveşti ardeleneşti*, vol. I-V, Braşov, 1912-1913
250. Popescu-Spineni, Marin – *Românii din Balcani*, Ed. Domino, Bucureşti, 2006
251. Popoiu, Dr. Paula – *Fundu Moldovei. 80 de ani de la prima campanie monografică. 1928-2008*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2008
252. Propp, V. I. – *Morfologia basmului*, Bucureşti, 1970
253. Protase, D. – *Autohtonii în Dacia*, vol. I, *Dacia romană*, E.Ş.E., Bucureşti, 1980
254. Popescu, Emilian – *Curs de istoria şi*

spiritualitatea Bizanţului , Bucureşti, xerografiat, 1996

255. Popescu, Pr. Prof. Grigore – *Vieţile sfinţilor*, vol I-IV, Bucureşti, 1960

256. Puşcariu, Sextil – *Studii istroromâne* , II, în colaborare cu M. Bartoli, A. Belulovici şi A. Byhan, Cultura Naţională, Bucureşti, 1926
257. Raţiu, Anton – *Românii de la este de Bug. Cercetări etno-sociologice şi culegere de folclor*, Bucureşti, 1994
258.Răduleanu, Preot Boris – *Din lupta pentru Dreapta credinţă. articole 1935-1942*, Ed. Bonifaciu, Bucureşti, 2004
259.Rădulescu-Motru, C. – *Etnicul Românesc. Naţionalismul*, Ed. Albatros, Bucureşti, 1996
260.Rămureanu, pr. prof. Ioan – *Istoria Bisericii Universale*, Ed.I.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1992
261.Roberts, Thomas – *The English Bowman*, London, 1801
262. Roller, acad. Mihai – *Istoria Republicii Populare Române,* E.S.D.P., 1952
263. Rosetti, acad. Alexandru – *Istoria limbii române,* Ed. pentru Literatură, Bucureşti, 1968
264. Russu, Ion I. – *Daco-geţii în Imperiul Roman,* Ed. A.R.S.R., Bucureşti, 1980
265. Russu, I.R. – *Etnogeneza românilor (Fondul autohton traco-dacic şi componenta latino- romanică)* , Ed.Şt. Enc., Bucureşti, 1981
266. Ruzé, Alain – *Latinii din Carpaţi,* Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1994
267. Saramandu, Nicolae – *Studii aromâne şi meglenoromâne,* Ed. Ex Ponto,

Constanţa, 2003
268. Schullerus, Adolf – *Tipologia basmelor româneşti şi a variantelor lor,* Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, trad. Magda Petculescu, Ediţie îngrijită şi prefaţată de I. Oprişan, 2006
269. Secară, Constantin – *Muzica bizantină – doxologie şi înălţare spirituală,* Ed. Muzicală, Bucureşti, 2006
270. Seişanu, Romulus – *Dobrogea. Gurile Dunării şi Insula Şerpilor,* Ed. Ziarului "Universul", Bucureşti, 1928

271. Sfântul Marcu, Eugenicul – *Opere*, vol. I, Ed. Pateres, Bucureşti, 2009
272. Sgandăr, Claudiu – *Enciclopedie de arte marţiale*, Ed. Cartea de Buzunar, Bucureşti, (f.a.)
273. Smeu, Georgeta şi Homer, Radu – *Mic dicţionar de Istoria românilor,* Casa Cuget simţire credinţă, Bucureşti, 1994
274. Stahl, Henri H. – *Povestiri din satele de altădată*, Ed. Nemira, Bucureşti, 1999
275. Stahl, Henri H. – *Istoria socială a satului românesc*, Ed. Paideia, Bucureşti, 2003
276. Stahl, Paul H. – *Triburi şi sate din sud-estul Europei. Structuri sociale, structuri magice şi religioase*; trad. Viorica Nicolau, Ed. Paideia, Bucureşti, 2003
277. Stăniloae, pr. prof. Dumitru – *Ortodoxie şi Românism* , editată de Asociaţia Românilor din Bucovina de Nord, 1992
278. Stăniloae, Pr. prof. dr. Dumitru – *Ascetica şi mistica ortodoxă*, vol. I-III, Ed. Deisis, Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul, Alba Iulia, 1993
279. Stăniloae, Pr. prof. dr. Dumitru – *Teologia Dogmatică*, vol. I-III, EI.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1996-1997
280. Stăniloae, Preotul Profesor Dumitru – *Sfânta Treime sau La început a fost iubirea*, EI.B.M.B.O.R., Bucureşti, 2005
281. Steinhardt, N. – *Jurnalul fericirii*, Ed. Dacia, Cluj- Napoca, 1991
282. Stevens, John – *Secretele Aikido-ului*, Ed.

Mix, Braşov, 2002
283. Stoicescu, Nicolae – *Curteni şi slujitori. Contribuţii la istoria armatei române*, Ed. Militară, Bucureşti, 1968
284. Stoicescu, Nicolae – *Continuitatea românilor*, E.Ş.E., Bucureşti, 1980
285. Suvorov, Victor – *Speţnaz. Istoria secretă a Forţelor Speciale Sovietice*, Ed. Polirom, Bucureşti, 2011

286. Suvorov, Victor – *Îmi retrag cuvintele*, Ed. Polirom, Bucureşti, 2014
287.Şăineanu, Lazăr – *Basmele române în comparaţie cu legendele antice clasice şi în legătură cu basmele popoarelor învecinate şi ale tuturor popoarelor romanice*, Ed. Minerva, Bucureşti, Ediţie îngrijită de Ruxandra Niculescu, prefaţă de Ovidiu Bîrlea, 1978
288. Talhoffer, Hans – *Medieval combat. A Fifteenth- Century Illustrated Manual of Swordfighting and Close-Quarter Combat*, Translated and Edited by Mark Rector, Foreword by John Clements, Greenhill Books, London and Stackpole Books, Pennsylvania, 2000
289. Tega, Vasile – *Aromânii văzuţi de călători englezi (până la 1900)* , Ed. FCADP, Bucureşti, 1998
290. Todoran, Pr. prof. dr. Isidor şi Zăgrean, Arhid. prof. dr. Ioan. – *Teologia dogmatică*, EI.B.M.B.O.R., Bucureşti, 1991
291. Tomescu, Căpitan Mircea – *Manevra strategică în trecut şi astăzi*, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1939
292. Tonciulescu, Paul Lazăr – *Impactul Romei asupra Daciei*, Ed. Miracol, Bucureşti, 1997
293. Tudor, D. – *Figuri de împăraţi romani*, vol. I-II, Ed.
Enciclopedică română, Bucureşti, 1974
294. Tulbure, Nathalia – *Atlas istoric al românilor cu cetiri istorice*, Bucureşti, MCMXII, 1912
295 .Ţilică, Liviu – *Tehnici secrete din*

Shaolin. Atingerea punctelor vitale, Garell Publishing House, Bucureşti, 1995

296 .Ţilică, Liviu – *Xing Yi Quan. Boxul formă-intenţie,* Garell Publishing House, Bucureşti, 1998

297. Quenot, Michel – *Învierea şi icoana,* Editura Christiana, Bucureşti, 1999

298. Ueshiba, Morihei – *Arta Păcii. Învăţăturile fondatorului Aikido-ului,* Ed. Mix, Braşov, 2001

299. Ungurean, Mircea – *Karate Shotokan. Kihon & Kumite*, Ed. Budo Best, Bucureşti, 2006
300. Urechia, V. A. – *Din domnia lui Ioan Caragea*, I.A.G. Carol Göbl, Bucuresci, 1900
301. Vataman, Paul – *Figuri sorocene*, Ed. Ştiinţa, Chişinău, 1993
302. Verca, Filon – *Paraşutaţi în România vândută. Mişcarea de rezistenţă 1944-1948*, Ed. Gordian, Timişoara, 1993
303. Vlăducă, Ion – *Mic dicţionar de apologetică ortodoxă*, Editura Bizantină, Bucureşti, 2002
304. Vraciu, Ariton – *Limba daco-geţilor*, Ed. Facla, Timişoara, 1980
305. Vulcănescu, Mircea – *Dimensiunea românească a existenţei*, Ed. Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, Ediţie îngrijită de Marin Diaconu, 1991
306. Waetzoldt, Wilhelm – *Dürer und sine zeit*, Phaidon- Verlag, Dr. Horovitz, Wien, 1935
307. Vulcănescu, Romulus – *Mitologie română,* Ed. Ac. R.S.R., Bucureşti, 1987
308. Watts, Larry L. – *Fereşte-mă, Doamne, de prieteni... Războiul clandestin al Blocului Sovietic cu România*, Ed. Rao, Bucureşti, 2011
309. Weber, Max – *Etica protestantă şi spiritul capitalismului*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1993
310. Xenopol, A. D. – *Istoria românilor din Dacia Traiană*, vol. I-XII, Ed. Elf, Bucureşti, 2009

311. Zamfirescu, Dan – *Ortodoxie şi Romano-catolicism în specificul existenţei lor istorice*, Ed. Roza Vînturilor, Bucureşti, 1992
312. Zanne, Iuliu – *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia*, vol. I-X, ediţie anastatică, Ed. Scara şi Asociaţia Română pentru Cultură şi Ortodoxie, Bucureşti, 2003- 2004

313. Zhengao, Du – *Lupta de stradă. Procedee întrebuinţate de armată şi poliţie pentru contracararea actelor de violenţă*, Ed. Antet, Oradea, 1998

B. Articole şi studii

1. *** *Ce este numit Dan Tian?*, «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 11-12
2. *** *Cetăţi dacice în Oltenia* , «M.i.», VIII (1974), nr.12 (93), p.45
3. *** *Changquan – 32 de forme*, «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 26-29
4. *** *Civilizaţiile lumii şi pământul strămoşesc îşi dezvăluie tainele*, «BOR», nr. 7-8, p. 892-900
5. *** *Dicţionar istoric. Neamuri şi triburi tracice* ,
«M.i.», X (1976), nr.12 (117), p.22, 46
6. *** *Dicţionar istoric.Neamuri şi triburi tracice – Ausdecensi, Harpi, Brianti*, «M.i.», X (1976), nr.5 (110), p.36-37
7. *** *Dicţionar istoric. Neamuri şi triburi tracice – Bistonii , Biefii , Costobocii , Laii* «M.i.», X (1976), nr. 4 (109), p.15-17
8. *** *Din memoria pământului străbun*, «BOR», XCIII (1975), nr. 3-4, p. 309-311
9. *** *Din patrimoniul culturii universale şi naţionale*,
«BOR», XCIII (1975), nr. 9, p. 1081-1085
10. *** *Din viata şi civilizaţia pământului românesc*,
«BOR», XCIV (1976), nr. 3-4, p.293-297
11. *** *Exerciţiul celor 100 de boli*,

«Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p.14
12.*** *Geto-daci şi greci la Callatis*, «M.i.», XV (1981), nr. 4 (169), p. 41-42
13.*** *Lumea tracilor în aria marilor lumi ale antichităţii europene*, «M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 50-52

14. *** *Nanquan – Taolu-ul standard de competiţie,*
«Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 30-34
15. *** *Noi mărturii ale civilizaţiei pământului strămoşesc,* «BOR», XCIV (1976), nr. 5-7, p. 513-519
16. *** *Noi mărturi ale civilizaţiilor vechi şi ale gliei străbune,* «BOR», XCIII (1975), nr. 5-6, p. 638-641
17. *** *Permanenta locuire şi legătura cu glia străbună,*
«BOR», XCIV (1976), nr. 7- 8, p. 687-692
18. *** *Universul spiritual al lumii trace,* «M.i.», XII (1978), nr.7 (136), p. 28-32
19. *** *Wu Song studiază Tantui,* «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 48-49
20. Albu, Corneliu – *O legătură de sînge şi simţire,*
«M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 15-17
21. Alecsandrescu, pr. C. - *Procesul răspândirii creştinismului pe teritoriul Daciei,* «BOR», XCIII (1975), nr. 9-10, p. 1090-1099
22. Anghel, Gheorghe - *Alba Iulia - doua milenii de existenţă,* «M.i.», IX (1975), nr.5 (98), p. 18-21
23. Antonescu, Cristian – *Putere politică şi putere bisericească la Sfântul Ioan Gură de Aur,* «ST», seria a III-a, VII (2011), nr.1, Bucureşti, p. 109-142
24. Armbruster, dr. Adolf - *“Ducele Ramunc” şi “Ţara Românească”,* «M.i.», X (1976), nr.10 (115), p. 36-38
25. Armbruster, dr. Adolf – *Un aliat italian al domnilor români: Pippo Spano,* «M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 42-44

26. Barnea, Ion - *Identitaţi ale romanităţii*, «M.i.», X (1976), nr.1 (106), p. 28-32
27. Barnea, Ion - *Monumentele rupestre de la Murfatlar*,
«M.i.», II (1968), nr. 5 (14), p. 38-42
28. Barnea, Ion – *Stindardul dacilor pe Arcul de triumf al lui Galerius* , «M.i.», XII (1978), nr. 1 (130), p. 11-15
29. Bauman, V. – *Noi dovezi arheologice referitoare la vechimea martirilor de la Niculiţel*, «BOR», XCIV (1976), p. 580-586

30. Berciu, Dumitru – *Fir neintrerupt de existenţă românească,* « M.i.», IV (1970), nr. 11 (44), p. 2-7
31. Berciu, Dumitru – *Dicţionar istoric - neamuri şi triburi tracice*, «M.i.», X (1976), nr. 1 (106), p. 15-20
32. Bichir, dr. Gheorghe – *Oamenii pământului nu şi-au părăsit ţara*, «M.i.», X (1976), nr. 9 (114), p. 10-11
33. Bichir, dr. Gheorghe – *Neamuri şi triburi tracice - Carpii*, «M.i.», X (1976), nr. 2 (107), p. 33-34
34. Bogdan, C. – *«Cetatea Helis». Contribuţii la istoria orasului Bucureşti*, «BOR», CIII (1975), nr. 7-8, p. 969-971
35. Bogrea, V. – *Pasagii obscure din Miron Costin*,
«A.I.I.N.» - Cluj, I, 1921-1922, p. 310-317
36. Boholţ, Gabriel – *Plăcile de la Sinaia*, «AXA», IV (2011), nr. 51, p. 103-185
37. Boicu, Dragoş – *Imago Dei – Imago Christi – Imago Augusti. O teologie politică în imagini a dinastiei constantiniene*, «ST», seria a III-a, VII (2011), nr.1, Bucureşti, p. 143-168
38. Bordea, Gh. Poenaru – *Neamuri şi triburi tracice – Tinii, Tyntenii*, «M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 53 şi 56
39. Brudiu, Mihai - *Dicianu - un nume milenar în străvechea Dobroge* , «M.i.», XI (1978), nr.10 (139), p.28-30
40. Bucur, Dr. docent Mitrea – *Pe urmele unui tezaur*,
«M.i.», XV (1981), nr. 3 (168), 30-32
41. Cândea,Virgil - *Vechi contacte româneşti cu Levantul*,

«M.i.», IV (1970), nr. 6 (39), p. 10-17
42. Cândea,Virgil - *Trecutul nostru în conştiinţa lumii*, «M.i.», VII (1973), nr. 1 (70), p. 58-60
43. Cergău, Titus N. – *Inscripţiile rupestre de la Casian*, «M.i.», XV (1981), nr. 3 (168), p. 29
44. Cernovodeanu, Dan – *O distincţie românească necunoscută*, «M.i.», XXV (1991), nr. 2 (287), p. 62- 63

45. Cernovodeanu, Paul – *„Oraşul bucuriilor” şi legendele sale*, «M.i.», VIII (1974), nr. 4 (85), p. 12-23 şi 32
46. Chiţescu, dr. Lucian – *Rădăcini străvechi* , «M.i.», XIII (1979), nr. 7 (148), p. 21-24, 32
47. Ciobotea, drd. Dan Ilie – *Elemente ale religiei geto- dacilor favorabile procesului de creştinare a strămoşilor*, «ST», XXVIII (1976), nr. 7-10
48. Coman, pr. prof. Ioan G. – *Problema raporturilor culturale dintre greci si “barbari” în lumina sfinţilor părinţi*, «S.T.», XXVI (1974), nr. 3-4, p. 153-171
49. Coman, pr. prof. Ioan G. – *«Sciţii» Ioan Casian şi Dionisie cel Mic şi legăturile lor cu lumea mediteraneana* , «ST», XXVII (1975), nr. 3-4, p. 189- 203
50. Copoiu, N. – *România un nume de la Traian împăratul*, « M.i.» , X (1976), nr.4 (109), p. 12-14 şi 19
51. Corbea, Andrei – *O mărturie germană despre români în secolul XVII*, «M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 33- 35
52. Crişan, Dr. I. H. – *Templul de la Grădiştea de munte*,
«M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 40-41 şi 55
53. Crişan, Ion Horaţiu – *Împumuturi nemărturisite din istoria traco-geţilor*, «M.i.», XII (1978), nr. 8 (137), p. 18-19, 32
54. Culda, Cezar şi Zhu Bao Zhen – *Baguazhang prezentare generală*, «Dragonul Negru» (Revistă de arte marţiale şi cultură chinezească), nr. 2, 1991 (?), p. 5-7
55. Culda, Cezar – *Maestrul Zhu Bao Zhen promotorul Neijaquanului în România*,

«Dragonul Negru», nr. 2 (1991?), p. 8-9
56. Culda, Cezar – *Tratatul Taijiquan-ului*, «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 15-16

57. Culda, Cezar – *Taijiquan-ul simplificat,* «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 17-19
58. Culda, Eleonora – *Dezvoltarea istorică a artelor marţiale chinezeşti (II),* «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 35-37
59. Culică, V. – *Antichităţile creştine de la Izvoarele (jud. Constanţa),* «BOR», XCIV (1976), nr. 7- 8, p. 774-784
60. Danov, H. M. – *Viaţa cotidiană la traci,* «M.i.», X (1976), nr. 9 (114), p. 11-14, 22
61. David, P.I. – *Confluenţe daco-britanice* , «M.i.», XII (1978), nr.3 (132), p. 33-35
62. David, diac. P.I. – *Religia traco-dacă şi celto- britanică. Studiu comparativ,* «BOR», XCII (1975), p. 389-408
63. Diaconu, Petre – *Coincidenţe şi relaţii generale (indirecte) între Anglia şi Daco-Romania (sec. III-XIII)* ,«BOR», XCIII (1975), p. 746-784
64. Diaconu, Petre – *Unde a fost cetatea Dafne* , «M.i», X (1976), nr. 10 (115), p. 7-9
65. Diaconu, Petre – *Vicina la Păcuiu lui Soare?* , «M.i.», VIII (1974), nr. 11 (92), p. 76-79
66. Dinu, Marin şi M. Petrescu-Dîmboviţa – *Tezaurul de la Băiceni,* « M.i.» , X (1976), nr. 4 (109), p. 18-19
67.
68. Dragomir, Silviu – *Vlahii din Serbia,* «A.I.I.N.» - Cluj, I, 1921-1922, p. 279-299
69. Drăghiceanu, Virgiliu N. – *707 zile sub cultura pumnului german,* Ed. Saeculum Vizual, Bucureşti, 2012
70. Dumitraşcu, Sever - *Cetăţile dacice din Crişana* , «M.i.», XV (1981), nr. 5 (170), p. 31

71. Dumitrescu, Vladimir - *Colocviu despre iliri* . «M.i.», VII(1973), nr. 1 (70), p. 53, 57
72. Duşek, dr. Mikulaş - *Tracii în bazinul carpatic* ,
«M.i.», X (1976), nr. 2 (107), p. 35-37

73. Emil, Lăzărescu – *Despre voievodul românilor din 1307-1308 amintit în cronica lui Ottokar de Styria,* Analele Academiei Române, Memoriile Secţiunii Istorice, Seria III, Tomul XXVII, Mem. II
74. Eskenasy, Victor – *Sigiliul de la Voivozi,* «M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 11
75. Favier, Jean – *Cum se făcea negoţ în Evul mediu?,*
«M.i.», XXV (1991), nr. 2 (287), p. 65-69
76. Ferenczi, Ştefan - *Sarmizegetusa Regia - puternic centru al metalurgiei dace,* «M.i.», XIII (1979), nr.6 (147), p. 24-25
77. Frigioiu, Dan şi Axinte Cristinel – *Exerciţii de bază din wushu. Poziţiile de bază din wushu,* «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 22-25
78. Georgescu, Titu - *Craiova - 1750 ani* , «M.i.», IX (1975), nr. 9 (102), p. 13-14
79. Gholam, Samir - *Obiceiul ca izvor în dreptul romano- bizantin şi în tradiţia patristico-canonică a Bisericii Ortodoxe* , «ST», XXVII (1975), p. 452-463
80. Giurescu, Constantin C. – *Romanismul dacic* , «M.i.», VII (1973), nr. 8 (77), p. 30-32
81. Giurescu, Constantin C. – *Codrul - frate cu românul* ,
«M.i.», IX(1975), nr. 3 (96), p. 16-19
82. Giurescu, Constantin C. – *Românii în secolul migraţiilor* , «BOR», XCIII (1975), nr. 5-6, p. 729-745
83. Giurescu, Dinu C. – *Europa - "O parte a lumii îţi va purta numele"* , «M.i.», VII (1973), nr.6 (75), p. 52-55, 63
84. Giurescu, Dinu C. – *Statul Asăneştilor (I),*

«M.i.», XV (1981), nr. 2 (167), p. 11-12
85. Giurescu, Dinu C. – *Statul Asăneştilor (II)*, «M.i.», XV (1981), nr. 3 (168), p. 12-13
86. Gorovei, Ştefan S. – *O săptămână consacrată mileniilor de istorie sud-est europeană*, «M.i.», VIII (1974), nr. 9 (90), p. 20-22

87. Iliescu, G. – *Monede dacice* , «M.i.», XV (1981), nr. 4 (169), p. 43-45
88. Ionaşcu, Ion – *Ceasornicul istoriei ,* «M.i.», IV (1971), nr. 8 (41), p. 56-63
89. Ionescu, V. - *Relaţiile romano-bizantine în opera lui A.D.Xenopol* , «BOR», XCII (1974), nr. 3-4, p. 721- 729
90. Ionescu, Victor – *Teroare şi terorism în istorie*, «M.i», XXXIV (2001), nr. 10 (415), p. 34-36
91. Ioniţa, drd. Alex. M. - *Episcopia Constanţei* , «ST», XXVIII (1976), nr. 7-10, p. 623-632
92. Iordache, Constantin - *Cum am reconstituit dacii de pe Arcul lui Galerius*, «M.i.» XII (1978), nr. 1 (130), p. 15
93. Ivanovici, Gh şi Solomon, Max - *Pe urmele dramurilor şi ocalelor*, « M.i.», IV (1970), nr. 2 (35), p. 81-85
94. Lerian, Mircea - *În legătură cu ipoteza Vicina - Somova*, «BOR», XCI (1973), nr. 3-5, p. 472-474
95. Lupaş, I. – *Factorii istorici ai vieţii naţionale româneşti*, «A.I.I.N.» - Cluj, I, 1921-1922, p. 19-45
96. Mateescu, Tudor - *Dobrogea - străvechi pământ românesc* ,«Mi», XVII(1983), nr. 2 (215), p. 29-31 şi 34
97. Maciu, Vasile - *Ţara Românească - istoria unui nume al întregului teritoriu locuit de români* , «M.i.», IX (1975), nr. 12 (105), p. 2-3, 36
98. Mărculescu, Octavian – *Tânărul rege trac şi prietenul său roman. Destăinuirile unei piese rare* , «M.i.»,VIII(1974), nr. 4(85), p. 64-65

99. Mărculescu, Octavian – *O cruce bizantina găsită la Câmpulung Muscel* , «BOR», XCIII(1975), nr. 3-4, p. 356-359
100. Mărghitan, Liviu – *Zeul-copil de la Deva* , «M.i.», V (1971), nr.7 (52), p. 7

101. Mărghitan, Liviu – *Traianus Decius, restaurator al Daciei* , «M.i.», VIII (1974), nr.12 (93), p. 55
102. Michelet, Jules - *Marele lor nume de Români* , «M.i.», VII (1973), nr. 1(70), p. 60-61
103. Miculescu, pr. drd. Iulian - *Românii (valahii) în spaţiul carpato-balcanic până la întemeierea Imperiului Româno-Bulgar* , «BOR», CII (1984), p. 246-258
104. Munteanu, N. G. - *Cei mai primejdioşi adversari ai romanilor* , «M.i.», XII (1979), nr. 6 (147), p. 21-23
105. Năsturel, Petre - *Treptele Bizanţului* , «M.i.», IV (1970), nr. 4 (37), p. 52-61
106. Netea, Vasile – *„Soarele pentru toţi românii de la Bucureşti răsare”,* «M.i.», VIII (1974), nr. 9 (90), p. 14-17
107. Nicolae, drd. Maxim - *Riturile de înmormântare de pe teritoriul ţării noastre din cele mai vechi timpuri şi până la apariţia creştinismului* , «ST», XIX(1967), nr. 3-4, p. 198-205
108. Nicolaescu, Sorin - *Un mesaj tracic - taina unui inel* , «M.i.», VII(1973), nr. 5(74), p. 86-87
109. Nicolaescu-Plopşor,C.S. - *Milenii de istorie la Porţile de Fier* , « M.i.», II(1968), nr.1(10), p.1-7
110. Olteanu, Ştefan - *Bârladul şi veacurile sale de istorie* , «M.i.»,VIII (1974), nr.9 (90), p. 30-32
111. Palade, Vasile - *Cuptorul de la Fântânele* , «M.i.», IV (1970), nr.2 (35) , p.45
112. Panighiant, Eugen - *Poetul la asediul*

cetăţii Aegysus?
, «M.i.», VIII(1974), nr.4(85), p.66-67
113. Păcurariu, pr. prof. Mircea - *Listele cronologice ale ierarhilor Bisericii Ortodoxe Romane* , «BOR», XIII(1975), p. 322-356
114. Petrescu-Dîmboviţa, M. - *Cetăţi medievale de pământ pe teritoriul României*, «M.i.», XII (1978), nr.9 (138), p. 28-32
115. Poienaru-Bordea, Gh. – *Neamuri si triburi tracice.*
Edonii , «M.i.», X(1976), nr.10(115), p. 10-19

116. Poienaru-Bordea, Gh. – *Neamuri si triburi tracice. Astii , Bisaltii , Zaellii* , « M.i», X (1976), nr.11 (116), p. 22-40
117. Poienaru-Bordea, Gh. – *Neamuri si triburi tracice. Ciconii* , «M.i.», XI (1977), nr.10 (127), p. 51, 61
118. Popa, Radu – *1247: Diploma cavalerilor ioaniţi. Litovoi un voievod între cnezi,* « M.i.» , X (1976), nr.4 (109), p. 2-6
119. Popescu, Mihail – *Cultul morţilor în religia greco- romană din Sciţia Mică* , «BOR», LXXXVIII (1970), nr. 11-12, p. 1275-1286
120. Popilian, Gheorghe – *Date noi cu privire la centrul ceramic de la Romula* , «Arhivele Olteniei», 3, Ed. Acad.R.S.R., Bucureşti, 1984, p. 46-54
121. Preda, Constantin – *Un atelier monetar în Dacia* , «M.i.», II (1968), nr.1 (10), p. 33-35
122. Preda, Constantin – *Semnificative mărturii ale monedelor getodacice* , «M.i.», X (1976), nr.5 (110), p. 38-39
123. Preda, Constantin – *Neamuri si triburi tracice* , «M.i.», X (1976), nr.9 (114), p. 18-19
124. Preda, Dr. Constantin – *Cetatea de la Tilişca,* «M.i.», XV (1981), nr. 3 (168), p. 37
125. Puşcă, dr. ing. Ion – *Viticultura la strămoşii românilor* , «M.i.», XV (1981), nr. 4 (169), p. 59
126. Radulescu, A. – *Burebista si Dacia Pontica* , «M.i.», X (1976), nr.6 (111), p. 47-48, 50
127. Rădună, Dumitru – *Cultele orientale din*

Dacia Superior în lumina descoperirilor arheologice ,
«S.T.», XVIII (1966), nr. 3-4, p. 131-145
128. Răduna, Dumitru – *Divinităţile adorate în Oltenia în timpul stăpânirii romane* , «ST»,XVIII(1966), nr. 7-8, p. 450-469
129. Rămureanu, pr. prof. Ioan I. – *Creştinismul în provinciile romane dunărene ale Iliricului la sfârşitul secolului IV. Sinodul de la Sirmium din 378 si sinodul*

de la Acvileea din 381, «ST», XVI(1964), nr. 7-8, p. 408-450

130. Rămureanu, pr. prof. Ioan I. – *Martirii creştini de la Niculiţel, descoperiţi în anul 1971* , «BOR», XCI(1973), nr. 3-5, p. 464-471
131. Rămureanu, pr. prof. Ioan I. – *Sfinţi şi Martiri la Tomis - Constanţa* , «BOR», XCII(1974), nr. 7-8, p. 975-1011
132. Rămureanu, pr. prof. Ioan I. – *Sfântul Irineu, episcop de Sirmium* , «ST», XXVII (1975), nr. 3-4, p. 204-212
133. Rezachevici, Constantin - *Turnu - localităţi şi monumente medievale* , «M.i.», VII(1973), nr.11(80), p. 72-73
134. Rezuşi, pr. prof. Petru - *Contribuţii noi istorice şi arheologice cu privire la religia dacilor* , «BOR», XCII (1974), nr. 3-4, p. 452-457
135. Rus, Conf. univ. dr. – *Istoria creştinismului primar. Întâlnirea cu Imperiul roman*, I şi II, «M.i.», XXV (1991), nr. 1 şi 2 (p. 58-61) (ian. şi febr.)
136. Rusu, pr. Zeviu - *Cultul Şarpelui la Tomis* , «S.T.>, XXVl (1974), nr. 3-4, p. 226-263
137. Sacerdoţeanu, prof. Aurelian - *Vasile Pârvan şi istoria creştinismului daco-roman*, «ST», XIX (1967), nr.7-8, p. 403-410
138. Scorpan. Constantin - *Ovidiu avea dreptate* , «M.i», IV (1970), nr.8 (81), p.65-69
139. Schwann, Stanislaw - *O inscripţie medicală în Dacia, subiect al unei lucrari germane din 1742* , «M.i.», X (1976), nr.5

(110), p.16
140. Sfântul Tihon din Zadonsk – *Dumnezeu în împrejurările vieţii de zi cu zi,* Ed. Sophia: Cartea Ortodoxă, Bucureşti, 2011
141. Shang, Liu Qin – *Fenomenele ciudate de pe zona latitudinii nordice de 30˚ pot fi dezlegate de „ZHOU YI”,* «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 41-42

142. Silvestri, Artur - *Există o literatură străromână?*,
«Luceafărul. Istorii neelucidate», 1985, p. 86-90
143.Stahl, Michael – *Commodus*, «M.i», XXXIV (2001), nr. 10 (415), p. 75-79
144. Stan, Alexandru I. - *Religia tracilor sud-dunăreni*, «ST», XX(1968), nr. 7-8, p. 576-588
145. Stan, Alexandru I. - *Theos Megas Derzelas şi cultul său sincretist* , «ST», XXI(1969), nr.1-2, p. 111-121
146.Stănescu, Eugen – *Vlahii din Imperiul bizantin*, «M.i.», XI (1977), nr. 2 (119), p. 18-22
147. Stăniloae, pr. prof. Dumitru - *«Besii» în mânăstirile din Orient* , «BOR», XCIV(1976), p. 587-589
148. Stoica, pr. Constantin - *Sfântul Andrei, apostolul românilor* , Ed. Romania Creştină, Bucureşti, 1998
149.Stoica, Vasile – *Suferinţele din Ardeal*, Ed. Vicovia, Bacău, 2008
150.Suceveanu, Al. - *Neamuri şi triburi tracice - Moesii, Serdii, Triballii*, « M.i.», X(1976), nr.6 (111), p. 45-47
151.Şerbănescu, D. - *Dava Radovanu* , «M.i.», XV (1981), nr. 4 (169), p. 39-40
152.Ştefan, Gheorghe - *Mărturii ale unei civilizaţii* , «M.i.», IV (1970), nr. 2 (35), p. 2-5
153. Tebeica, Val – *Un român în Ţara de foc*, «M.i.»,VIII (1974), nr. 9 (90), p. 58-61
154. Totu, Magda – *Răscoala grănicerilor*, «M.i.», VIII (1974), nr. 4 (85), p. 70-72
155. Toynbee, A.J. - *“Apa trece, pietrele*

rămân” , «M.i.» VII(1973), nr. 7 (76), p. 24-27

156. Trohani, George - *Dave si stăpânii lor-Vlădiceasca* , «M.i.», XIV (1980), nr. 11 (64), p.33

157. Tudor, Prof. univ. dr. doc. D. – *Austera Cornelia şi celebrii săi fii*, «M.i.», VIII (1974), nr. 9 (90), p. 24-29

158.Tudor, Prof. univ. dr. doc. D. – *Roma – Romula – Malva. Taina a două inscripţii*, «M.i.», XV (1981), nr. 3 (168), p. 52-53

159. Tudor, Dumitru – *Localizarea Daciei Malvensis* ,
«M.i.», III (1969), nr.3 (24), p.2-5
160. Tudor, Dumitru – *O solie din Dacia la Roma, acum doua milenii*, «M.i.», I (1967), nr. 7, p. 21-22
161. Tudor, Dumitru – *Lumini în milenara noapte* , «M.i.», V (1971), nr.7 (52), p.2-6
162. Vălureanu, U. - *Beduini de origine valahă?* , «M.i.», VII(1973), nr.1(70), p.82-84
163. Vranoussis, Leandros – *Rigas un patriot grec din principatele române*,
«M.i.», XV (1981), nr. 3 (168), p.
42-45 şi 51
164. Vuia, Remulus – *Legenda lui Dragoş*,
«A.I.I.N.» - Cluj, I, 1921-1922, p. 300-309
165. Vuia, Remus – *Dintotdeauna aici* , «M.i.», XII (1979), nr.7 (148), p.25-28
166. Vulpe, Radu – *Tomis: de la orăşel la Metropola Pontului Stâng* , «M.i.», V (1971), nr.12 (57), p.66-70
167. Vulpe, Radu –*Cel mai original monument al Romei - Columna Traiană* ,
«M.i.», VII(1973), nr. 5(74), p.60- 67
168. Vulpe, Radu – *Adamclisi - o victorie scump plătită* ,
«M.i.», VIII(1974), nr.3(84), p.19-23, 38-42
169. Vulpe, Radu – *Aurelian - împăratul cu mana pe spadă*
, «M.i.», IX(1975), nr.4(97), p.7-13
170. Zhong, Bian Zhi – *Cum putem readuce tinereţea*,
«Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 38-40
171. Zi, Lao – *Dao de jing*, «Dragonul Negru», nr. 2, 1991 (?), p. 20-21

C.Principalele link-uri folosite

adventurelife.ro/
bootfighter.wordpress.c
om cec-archery.eu
en.wikipedia.org/wiki/E
skrima
en.wikipedia.org/wiki/
Gun_politics_in_Swit zerland
en.wikipedia.org/wiki/Krav_Maga
en.wikipedia.org/wiki/Martial_arts
en.wikipedia.org/wiki/Pankration
en.wiktionary.org/wiki/martial_art
eyowf2013.ro/oficialii-ibu-
impresionati-de-
facilitatile-de-biatlon-din-fundata?lang=ro
floresti.ziare.com/stiri/stefan-popa-
candidat- independent-la-functia-de-primar-al-
comunei- floresti-12120
fr.wikipedia.org/wiki/Pugilat
frenchboxing.blogspot.ro/
j2n-ma.blogspot.ro/2012/08/savate.html
jmanly.ejmas.com
jwma.ejmas.com
martialartsblogaroundtheworld.wordpre
ss.com
martialartsblogaroundtheworld.wordpre
ss.com/201
2/04/25/france-savate/
misz.hu/
ro.wikipedia.org/wiki/Airsoft
ro.wikipedia.org/wiki/Arte_martial
e tircuarcul.me
tircuarcul.me/cluburi-tir-cu-arcul/

8 vassian.wordpress.com/2010/07/20/istoria-fortelor-speciale-rusesti
www.abirwarriorarts.com/en www.aemma.org
www.amazon.com
www.amazon.com/Codex-Wallerstein-Fifteenth- Longsword-Wrestling/dp/1581605854/ref=pd_bxgy_b_text_y
www.aprovisa.es/defensa/boxeo-frances-savate/ www.archery.bg
www.archery.pl
www.archery.su
www.archery.org.ua
www.archeryshop.ro/ www.arcuri-sageti.ro/
www.citadel-archery.ro/
www.crestinortodox.ro
www.crestinortodox.ro/sfinti/despre-sfintii-ostasi- 139114.html
www.dsb.de
www.fitarco-italia.org
www.frschibiatlon.ro
www.frschibiatlon.ro/# www.frta.ro
www.jameslafond.com/article.php?c=blog&id=318
www.ortodoxiatinerilor.ro/tinerii-in-

societate/ispite-barbatesti
www.outdoor-events.ro/ro/categories/supravietuire/
www.razbointrucuvant.ro/2011/11/19/2-ani-de-la- asasinarea-parintelui-daniel-sisoev-pentru-ce-socotim-a-fi- dreptul-nostru-sa-urim-sa-barfim-neincetat-si-sa-faurim-scandaluri/
www.reiki.ro
www.reikiusui.ro/
www.royalarmouries.org/what-we-do/clubs-and- societies/historical-martial-arts
www.russianmartialart.com
www.russianmartialart.com/main.php?page=philos

ophy er.php

www.thehaca.com/
www.truefork.org/DragonPreservationSociety/Pett

www.verticaladventure.ro/ro/
http://verticalnews.ro/harta-clanurilor-interlope-din-romania/
www.worldarchery.org/
www.youtube.com/user/archerytv

paginile au fost consultateîn perioada de concepere a acestei lucrări, respectiv 2009-2014